

॥ अथपंचमाष्टकप्रारंभः ॥

१६२३

'श्राः ॥ स्तुषिरेकादूणिनीघृताची । प्रहोतागर्तमनाऽउराणोयुक्तयोनासत्याहवीमन् ॥ अधिश्रियेदुहितासूर्यस्य
 श्वेषमैत्रावरुणं श्रुष्टीवामद्रावरुणं सुपत्यिजगत्यां सवामष्टावेंद्रावण्वधृतं तापट्टावापृथेवीयं जागतमुदुष्यः
 सावित्रिन्निष्ठुवतामिद्रासोमापंचद्रासोमयो अद्रिभिस्तृचं वार्हस्पत्यसोमारुद्राचतुष्कसोमारौद्रजीमूतस्यैवकोना
 पायुर्भारद्वाजः संभ्रामांगान्यृक्नोभिनुष्टाववर्मधनुज्यामालीइयुधिजगत्यधेसारथिमध्वरमीनश्वाध्रं रथगोपा
 न्जगत्याद्यालिगोक्तदेवताद्वाभ्यामिषून्प्रतोदं हस्तमैद्वाभ्यामिषून्पराः पंचम्यादयोलिंगोक्तदेवताः संभ्रामाग्निषो
 ल्यानुष्टुबृजीतआलाकेतिचद्वयोद्भ्यः संभूतोवसतीवरीपुगृह्यमाणसुपुष्करेस्थितवान्सर्वतः पुष्करं तत्रविश्वेदे
 वाअधारयन्नुत्थापयतोमहत्तपश्चकारादृष्टमिन्द्रमन्यैः ऋषिभिर्योदृष्टवांस्तपसापूर्वसोमभागान्परितुष्टः शक्रः प्रब्रूते
 यस्यसगुणतोनामजज्ञेयसतः श्रेष्ठकर्मणः ससप्तममंडलवसिष्ठोपश्यदग्निंपंचाधिकाविराजोष्टादशाद्याः ॥ १ ॥

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ हरिः ओम् ॥ (६।६।१) स्तुषेनरादिवोऽअस्यप्रसंताश्विनहुवृजरमाणोऽअंकः ।
 यासद्यऽउस्त्राव्युषिज्ज्मोऽअंतान्युपतः पर्युत्स्वरांसि ॥ तायज्ञमाशुचिभिश्चक्रमाणारथस्यभानुरुचरुर्जोभिः । पूरु
 वरांस्यमितामिमानापोधन्वान्यतिथाथोऽअज्रान् ॥ ताहृत्यद्वर्तियदरध्रमुग्रेत्थाधियऽऽहधुः शश्वदश्वैः । मनोजवे

षष्ठेनुवाकेचतुर्दशसूक्तानि (६।६।१) स्तुषेनरेत्येकादशचस्यसूक्तस्यभरद्वाजोश्चिनौत्रिष्टुप् ।

भिरिषिः शय्यपरिव्यथिद्गुणोमत्यस्य ॥ तानव्यसो जरमाणस्यमनमोपभूतो युजुजानसती । शुभं पृक्षमिषमूर्जव
 हताहोतयक्षप्रलोऽअध्रुयुवाना ॥ तावल्गूदृष्टा पुरुषाकतमाप्रलानव्यमावचमाविवासे । याशंसतस्तुवतेशंभवि
 षावभूतुष्टुणतेचित्रराती ॥ १ ॥ तामुज्युविभिरिष्यः समुद्रानुग्रस्यसनुमूहथुरजोभिः । अरेणुभियोजनेभिर्भुजंताप
 तत्रिभिरणसो निरुपस्थात् ॥ विजयुषारथ्यातमाद्रिश्रुतहववृषणावधिमत्याः । दशस्यताशयवैपिप्यधुगामितिच्य
 वानासुमतिमुरण्यू ॥ यद्रौदसीप्रदिवोऽअस्तिभूमाह्लादुवानामुतमत्यत्रा । तदादित्यावमवारुद्रियासोरक्षोयुजेतपु
 र्यदधात ॥ यड्ईराजानावृत्तथाविदधद्रजसोमिवोवरुणाश्चिकेतत् । गंभीरायुरक्षसहेतिमस्यद्राघायचिद्वचमऽआन
 वाय ॥ अंतरश्चक्रस्तनयायवर्तिधूमतायतनवतारथेन । समुत्येनत्यजमामत्यस्यवनुधुतामपिगीपाववृक्तं ॥ आप
 रमाभिरुतमध्यमाभिर्निगुद्विधातमवमाभिर्वाक् । दृहस्यचिद्वामतोवित्रजस्यदुरोवर्तगृणतेचित्रराती ॥ २ ॥
 (६।६।२) केऽत्यावल्गूपुरुहताद्यदूतोनस्तोमोविद्वक्षमस्वान् । आयोऽअर्वाङ्गामत्यावतप्रष्टाह्यमथोऽअस्यमन्म
 न् ॥ अरमंगं नृहवनयास्मृणानायापिवाधोऽअधः । परिहृत्यद्वितीयोरिपोनयत्पगोनांतरस्तुतयात् ॥ अक्रो
 ष्चिवाभेमोवरीमन्नस्तारिवहिः मुप्रायणतमं । उत्तानहस्तोयुवयुवदावानक्षतोऽअद्रयऽआंजन ॥ क्रुध्वावागग्रिग्धव

(६।६।२) व. च्येने

॥ ५५५५५५५५ ॥

रेवस्व॑ नतिर॑तिज॒णिनी॑धृताची । प्रहो॑ताग॒तम॑नाऽउ॒राणो॑यु॒क्तयो॑नास॒त्याहवी॑मन् ॥ अधि॑श्रियेदु॒हितासू॑र्यस्य
 रथ॑तस्थोपु॒रुग॒ाश्रतो॑ति । प्रमा॑याभि॒र्मायि॑नाभू॒तम॑त्रन॒रानृ॑त॒जनि॑मन्य॒ज्ञिया॑नां ॥ ३ ॥ य॒वंश्री॑भिर्दे॒शता॑भि॒राभिः
 शुभे॑प॒ष्टिर्मू॒हथुः॑स॒र्यायाः । प्रवा॑वयोवपे॒नेप॑स॒न्नक्ष॒द्वणी॑सु॒ष्टुता॑धि॒ष्ण्यावां ॥ आवा॑वयो॒श्वासो॑वा॒हिष्ठाऽअ॒भिप्र॑योना
 स॒त्याव॑हंतु । प्रवा॑रथोमनो॒जवाऽअ॒सर्जी॑षःप॒क्षऽइ॒षिधो॑ऽअनु॒पूर्वाः⁺ ॥ पुरु॑हिवापुरु॒मुजा॑दे॒ष्णधे॒नुन॑ऽइ॒षिपि॑न्वत॒मस
 क्रां । स्तु॒तश्च॑वांमा॒ध्वीसु॒ष्टुति॑श्च॒रसा॑श्च॒येवाम॑नुरा॒तिम॑गमन् ॥ उ॒तम॑ऽऋ॒ज्रेपु॑रयस्य॒ध्वीसु॒मीढि॑श॒तप॑रु॒केच॑प॒क्का । शां
 डो॒दाङ्गि॑र॒णिनः॑स्स॒दि॒ष्टी॒न्दश॑व॒शासो॑ऽअ॒भिपा॑चऽऋ॒ज्वान्⁺ ॥ संवा॑श॒ताना॑स॒त्यास॒हस्रा॑श्वा॒नांपुरु॑प॒थागि॑रे॒दात् ।
 भ॒रद्वा॑जायवी॒रनू॑गिरे॒दाङ्ग॑तार॒क्षासि॑पुरु॒दस॑सास्युः ॥ आवा॑सु॒न्नेवा॑र॒मन्सू॑रिभिः॒ष्यां ॥ ४ ॥ (६।६।३) उ॒दुश्रि॑य
 ऽउ॒षसो॑रोच॒मानाऽअ॒स्थुर॑पा॒नोर्मयो॑रु॒शतः । कृ॒णोति॑वि॒श्वोस॑प॒थास॒गान्य॑भू॒दव॑स्त्री॒दक्षि॑णाम॒घोनीं ॥ भ॒द्राद॑दृ॒क्षऽउ
 वि॒यावि॑भास्यु॒त्तेशो॑चि॒र्मानवो॑द्याम॒पस॑न् । आ॒विर्व॑क्षःकृ॒णुप॑शु॒भमानो॑षो॒देवि॑रोच॒मानाम॑हो॒भिः ॥ वह॑ति॒सीम॑रु॒णा
 सो॒रुश॑तो॒गावः॑सु॒भगा॑मु॒र्विया॑प्र॒थानां । अप॑जे॒तशू॑रोऽअ॒स्तेव॑श॒न्नवा॑घ॒तेत॑मोऽअ॒जिरो॑नवो॒हो ॥ सु॒गोत॑तेसु॒पथा॑प॒वत॑
 ष्ववा॑तेऽअ॒पस्तर॑सि॒स्वभानो॑ । सान॑ऽआ॒वह॑पृथु॒याम॑न्न॒ज्वरे॑यि॒दिवो॑दु॒हित॑रिष॒यधै ॥ सा॒वह॑यो॒क्षभि॑रवा॒तोषो॑व॒रंव॑ह

(६।६।३) उ॒दुश्रि॑यइतिष॒ळर्च॑स्यसू॒क्तस्य॑भ॒रद्वा॑जउ॒पास्त्रि॑ष्टुप् ।

सिजोषमनु । त्वदिबोदुहितयाहदुवापवहूतोमहनादर्शताभूः ॥ उत्तेवयश्चिद्वसतेरपसन्नरथयेपितुभाजोव्युष्टौ । अ-
 मासतेवहसिभूरिवाममुषादेविदाशुपेमर्त्याय ॥ ५ ॥ (६।६।४) एषास्यानौदुहितादिवोजाःक्षितीरुच्छतीमानुषीर
 जीगः । याभानुनारुशताराम्यास्वज्ञायितिरस्तमसश्चिदूक्तन् ॥ वितर्धयुररुणयुग्भिर्भ्रश्चित्रभौत्यपसश्चद्रथाः ।
 अग्र्यज्ञस्यवृहतेनयतीर्वितावाधेततमऽऽभ्यायाः ॥ श्रवोवाजमिषमूर्जवहतीनिदाशुपऽऽपसोमत्याय । मयोनीवी
 रवत्यमानाऽअवौघातविधतेरत्नमघ ॥ इदाहिवोविधतेरत्नमसीदावीरायदाशुपऽऽपसः । इदाविप्रायजरतेय
 दुक्त्यानिष्ममावतेवहथापराचित् ॥ इदाहितऽऽपसोऽद्रिसानोगोत्रागवामगिरसोगांति । व्यङ्कणविभिदुब्रह्म
 णाचसत्यानूणामभवदुवहतिः ॥ उच्छादिवोदुहितःप्रत्नवघ्नोभरद्वाजवद्विधतेमयोनि । सुवीर्यगुणतेरिरीहुरुगा
 यमधिधोहिश्रवोनः ॥ ६ ॥ (६।६।५) वपुर्नुतस्त्रिकित्पुचिदस्तुममाननामधेनुपत्यमानं । मतेव्वन्यदोहसेपीपाय
 मृकृच्छुकदुदुहेष्टृशिरूधः ॥ येऽअभ्योनशोचन्निधानाद्वियन्त्रिमरुतोवावृधतं । अरेणवोहिरण्ययाजऽएषांसाकं
 ग्णोःपास्त्रिभिश्रभूवन् ॥ रुद्रस्येमीह्रुःमतिपत्रायाश्चोनुदाधुविभरध्वे । विदेहिमातामहोमहीषामेत्युशिःसुभ्वेऽंग
 भमाधात् ॥ नयऽईपतजनुषोयान्वत्तःसतोवद्यानिपुनानाः । निर्यदुहेष्टुचयोनोपमनुश्रियानन्वमक्षमाणाः ॥

(६।६।४) एषास्तेनिष्ममृक्तस्यभरद्वाजउपाधिष्टुम् । (६।६।५) वपुर्निवत्येकादशचस्यमृक्तस्यभरद्वाजोमरुतधिष्टुम् ।

म॒क्षु॒न॒ये॒षु॒द्रो॒ह॒सै॒चि॒द्र॒याऽ॒आ॒ना॒म॒धृ॒णु॒मा॒रु॒तं॒द॒धा॒नाः । न॒ये॒स्तौ॒नाऽ॒अ॒या॒सो॒म॒ह्ना॒नू॒चि॒त्सु॒दा॒न॒र॒व॒या॒स॒दु॒ग्रा॒न् ॥ ७ ॥
 ऽऽ॒इ॒द्रु॒द्राः॒श॒र्व॒सा॒धृ॒णु॒षै॒णाऽ॒उ॒भे॒यु॒जं॒त॒रो॒द॒सी॒स॒मे॒कै । अ॒ध॒स्मै॒षु॒रो॒द॒सी॒स्व॒शो॒चि॒र॒म॒व॒त्सु॒त॒स्थान॒रो॒कः ॥ अ॒ने॒नो॒वो॒म
 रु॒तो॒या॒मो॒ऽअ॒स्त्व॒न॒ध्व॒श्चि॒घ्न॒म॒ज॒त्य॒र॒थीः । अ॒न॒व॒सो॒ऽअ॒न॒भी॒शू॒र॒ज॒स्तू॒वि॒रो॒द॒सी॒प॒थ्या॒या॒ति॒सा॒ध॒न् ॥ ना॒स्य॒व॒तान॒त॒रु
 ता॒न्व॒स्ति॒म॒रु॒तो॒य॒म॒व॒थ॒वा॒ज॒सा॒तौ । तो॒के॒वा॒गो॒पु॒त॒न॒ये॒य॒म॒प्सु॒स॒ग्र॒जं॒द॒ता॒पा॒य॒ोऽ॒अ॒ध॒योः ॥ प्र॒चि॒त्र॒म॒र्क॒गृ॒ण॒ते॒त॒रा॒य॒मा
 रु॒ता॒य॒स्व॒त॒व॒से॒भ॒र॒ध्वं । ये॒स॒हा॒सि॒स॒ह॒मा॒स॒ह॒ते॒रे॒ज॒ते॒ऽअ॒ग्ने॒पृ॒थि॒वी॒म॒खे॒भ्यः ॥ त्वि॒षी॒म॒तो॒ऽअ॒ध्व॒र॒स्ये॒व॒दि॒द्यु॒त्त॒प॒च्य॒व॒सो
 जु॒हो॒ऽन॒ग्नेः । अ॒र्च॒त्र॒यो॒धु॒न॒यो॒न॒वी॒रा॒भ्रा॒ज॒ज्ज॒न्मा॒नो॒म॒रु॒तो॒ऽअ॒धृ॒ष्टाः ॥ तं॒वृ॒धं॒त॒मा॒रु॒तं॒भ्रा॒ज॒द्वा॒ष्टि॒रु॒द्र॒स्य॒सु॒नु॒ह॒व॒सा॒वि
 वा॒से । दि॒वः॒श॒र्धा॒य॒शु॒च॒यो॒म॒नी॒षा॒गि॒र॒यो॒ना॒प॒ऽउ॒ग्रा॒ऽअ॒स्पृ॒ध॒न् ॥ ८ ॥ (६।६।६) वि॒श्वे॒षां॒वः॒स॒तां॒ज्ये॒ष्ठ॒त॒मा॒गी॒भि॒मि
 त्रा॒व॒रु॒णा॒वा॒वृ॒ध॒धै । सं॒या॒र॒श्मे॒व॒य॒म॒तु॒य॒मि॒ष्टा॒द्वा॒ज॒नौ॒ऽअ॒स॒मा॒वा॒ह॒भिः॒स्वैः ॥ इ॒यं॒म॒ह्ना॒प्र॒स्तृ॒णी॒ते॒म॒नी॒पो॒प॒प्रि॒यान॒म
 सा॒व॒हि॒र॒च्छ । यं॒त॒नो॒मि॒त्रा॒व॒रु॒णा॒व॒धृ॒ष्ट॒च्छि॒र्दि॒य॒द्वा॒व॒रू॒थ्य॒सु॒दा॒नू ॥ आ॒या॒तं॒मि॒त्रा॒व॒रु॒णा॒सु॒श॒स्त्यु॒प॒प्रि॒यान॒म॒सा॒ह॒य॒मा
 ना । सं॒या॒व॒मः॒स्थो॒ऽअ॒प॒स॒व॒ज॒न॒च्छ॒धी॒य॒त॒श्चि॒घ्न॒त॒थो॒म॒हि॒त्वा ॥ अ॒श्वान॒या॒त्रा॒जि॒ना॒प॒त॒व॒धू॒ऽकृ॒ता॒य॒द्भ॒म॒दि॒ति॒भ॒र
 ध्यै । प्र॒या॒म॒हि॒म॒हा॒न्ता॒जा॒य॒मा॒ना॒धो॒रा॒म॒तो॒य॒रि॒प॒वे॒नि॒दी॒धः ॥ वि॒श्वे॒य॒द्वा॒मं॒ह॒ना॒मं॒द॒मा॒नाः॒क्ष॒त्रं॒दे॒वा॒सो॒ऽअ॒द॒धुः॒स॒जो

(६।६।६) वि॒श्वे॒षा॒मि॒त्ये॒का॒द॒श॒र्च॒सू॒क्त॒स॒म॒र॒द्वा॒जो॒मि॒त्रा॒व॒रु॒णो॒त्रि॒ष्टुप् ।

षाः । परिध्रुथोरोदसीचिदुवांसित्पशोऽअदब्धासोऽअमूराः ॥ ९ ॥ ताहिक्षत्रधारयथेऽअनुद्यन्द्दह्यसानुमुप-
 मादिवधोः । दृहो नक्षत्रऽउत विश्वदेवो भूमिमातान्धांसिनायोः⁺ ॥ ताविग्रधेजठरपणध्याऽआयत्सद्वासभृत-
 यः पूर्णति । नमृष्यतेयवतयोवातावियत्पयो विश्वजिन्वा भरते ॥ ताजिह्वयासदुमेदुमेधाऽआयद्वासत्योऽअरतिरु-
 तेभूत् । तद्धामहित्वधृताश्नावस्तुवद्वाशुपेविचयिष्टमहः ॥ प्रयद्वा मित्रावरुणास्पधुनिप्रयाधामयवधितामिनति ।
 नयेदुवासऽओहसानमताऽअयज्ञसाचोऽअप्योनपुत्राः⁺ ॥ वियद्वा चैकीस्तासो भरते शंसति काचिन्निविदो मनानाः ।
 आह्वान्नामसत्यान्युक्थानकिद्वेभियेतथोमहित्वा⁺ ॥ अवोरित्थावाच्छदिपोऽअभिष्टायवा मित्रावरुणावस्कृधो-
 गु । अनुयद्वा त्रस्फुरानृजिप्यधृण्यद्रणेवृषण्युनजेन् ॥ १० ॥ (६।६।७) श्रुष्टीवाऽयज्ञऽउद्यतः स्रजोषामनुष्व-
 द्धृक्त्वा हि षोयजधै । आयऽइन्द्रावरुणाविषेऽअद्यमेहसुन्नायमहऽआववर्तत् ॥ ताहि श्रेष्ठ दिवता तज्जगूराणां शवि-
 षाता हिभूतं । मयोनाम हि धातुविशुष्मऽऋतेन वृत्रतुरासवसेना ॥ तागृणी हि नमस्येभिः शूषः सन्नाभिरद्वावरुणाचका-
 ना । वज्रेणान्यः शर्वसा हतिवृत्रसिपत्स्यन्यो वृजनेषु विप्रः ॥ माश्च यन्नरश्च वा वृधे त विश्वे देवा सो नरास्वगूताः । प्रैभ्य-
 ऽइन्द्रावरुणामहित्वाद्याश्च पृथिविभूतमवी⁺ ॥ सऽइत्सुदानः स्ववाऽऋता वद्वायो वावरुणादाशतिस्मन् । इयासद्विप

(६।६।७) श्रुष्टीवामित्येकादशचस्य कसमरद्वा न इन्द्रावरुणां विष्टुन्वमी सप्तम्या जगत्वा ।

स्तरे॒हा॒स्वान्व॑स॒द्रि॒रि॒यिव॑तश्च॒जनान् ॥ ११ ॥ य॒यु॒वं॒दा॒श्व॒ध्वरा॑य॒दे॒वारि॑यि॒ध॒त्थो॒व॒सु॒मंत॑पु॒रु॒क्षु । अ॒स्मे॒स॒इ॒द्रा॒व॒रु॒णा
 व॒पि॒ष्या॒त्प्र॒यो॒भ॒न॒क्ति॒व॒नु॒षा॒म॒श॒स्तीः ॥ उ॒त॒नः॒सु॒त्रा॒त्रो॒दे॒व॒गो॒पाः॒सि॒रि॒भ्य॒ऽइ॒द्रा॒व॒रु॒णा॒र॒यिः॒ष्या॑त् । येषां॒शु॒ष्मः॒पृ॒त॒ना॒सु
 सा॒ह्वान्प्र॑स॒द्यो॒द्यु॒न्ना॒ति॒र॒ते॒त॒तु॒रिः ॥ नू॒न॒ऽइ॒द्रा॒व॒रु॒णा॒गृ॒णानां॑पुं॒करि॑यि॒सौ॒श्र॒व॒सा॒य॒दे॒वा । इ॒त्था॒ग॒ण॒तो॒म॒हि॒न॒स्य॒श॒धो॒पो
 न॒ना॒वा॒दु॒रि॒ता॒रे॒म ॥ प्र॒स॒न्ना॒जै॒बृ॒ह॒ते॒म॒न्म॒नु॒प्रि॒य॒म॒च॒दे॒वा॒य॒व॒रु॒णाय॑स॒प्र॒थः । अ॒यं॒य॒ऽउ॒र्वी॒म॒हि॒ना॒मा॒हि॒व्र॒तः॒ऋ॒त्वा॒वि
 भा॒त्य॒ज॒रो॒न॒शो॒चि॒षा ॥ इ॒द्रा॒व॒रु॒णा॒सु॒त॒पा॒वि॒म॒स॒त॒सो॒मि॒पि॒व॒त॒म॒द्य॒धृ॒त॒व्र॒ता । यु॒वो॒र॒थो॒ऽअ॒ध्व॒र॒दे॒व॒वी॒त॒ये॒प्र॒ति॒स्व॒स॒र॒मु
 प॒या॒ति॒पी॒त॒ये ॥ इ॒द्रा॒व॒रु॒णाम॑धु॒म॒त्त॒म॒स्य॒वृ॒ष्णः॒सो॒म॒स्य॒वृ॒ष्णा॒वृ॒षे॒थां । इ॒दं॒वा॒मं॒धः॒परि॑पि॒क्त॒म॒स्मे॒ऽआ॒स॒द्या॒स्मि॒न्ब॒हि॒षि
 मा॒द॒ये॒थां ॥ १२ ॥ (६।६।८) सं॒वा॒क॒म॒णा॒स॒मि॒षा॒हि॒नो॒मी॒द्रा॒वि॒ष्णु॒ऽअ॒प॒स॒स्प॒रे॒ऽअ॒स्य॒ । जु॒षे॒थां॒य॒ज्ञं॒द्रा॒वि॒णं॒च॒ध॒त्त॒म
 रि॒ष्ट॒र्नः॒प॒थि॒भिः॒पा॒र॒य॒ता ॥ या॒वि॒श्व॒ासां॑ज॒नि॒ता॒र॒म॒ती॒ना॒मि॒द्रा॒वि॒ष्णू॒क॒ल॒शो॒म॒धा॒ना । प्र॒वा॒गि॒रः॒श॒स्य॒मा॒ना॒ऽअ॒व
 त॒प्र॒स्तो॒मा॒सो॒गी॒य॒मा॒ना॒सो॒ऽअ॒कैः[†] ॥ इ॒द्रा॒वि॒ष्णू॒म॒द॒प॒ती॒म॒दाना॑मा॒सो॒म॒या॒त॒द्रा॒वि॒णो॒द॒धाना॑ । सं॒वा॒मं॒ज॒त्व॒क्तु॒भि॒र्म॒ती
 नां॑सं॒स्तो॒मा॒सः॒श॒स्य॒मा॒ना॒स॒ऽउ॒क्थैः[†] ॥ आ॒त्रा॒म॒श्व॒ासो॒ऽअ॒भि॒मा॒ति॒पा॒ह॒ऽइ॒द्रा॒वि॒ष्णू॒स॒ध॒मा॒दो॒व॒ह॒तु । जु॒षे॒थां॒वि॒श्व॒ाह
 व॒ना॒म॒ती॒ना॒मु॒प॒ब्र॒ह्मा॒णि॒श्रृ॒णु॒तं॒गि॒रो॒मे ॥ इ॒द्रा॒वि॒ष्ण॒त॒त्प॒न॒या॒य्य॒वा॒सो॒म॒स्य॒म॒द॒ऽउ॒रु॒च॒क्र॒मा॒थे । अ॒कृ॒णु॒त॒मं॒त॒रि॒क्ष॒व॒री॒यो

(६।६।८) सं॒वा॒मि॒त्य॒ष्ट॒च॒स्य॒सू॒क्त॒स्य॒भ॒र॒द्वा॒ज॒इ॒द्रा॒वि॒ष्णू॒त्रि॒ष्टुप् ।

ऋक्सं.

अ. १. ३.

॥ ५ ॥

प्रथंतीवसंनोरजांसि ॥ इंद्रविष्णूहविषावावृधानाग्राहानानमसारातहव्या । घृतासुतीद्रविणधत्तमस्मसमद्रःस्थः
 कलशःसोमधानः ॥ इंद्रविष्णपिवत्तमध्वोऽअस्यसोमस्यदस्त्राजठरपृणथां । आवांमधांसिमदिराण्यभन्नपन्नह्वाणि
 शृणुतंहवमे ॥ उमाजिग्यथुनपराजयेथेनपराजिग्येकतरश्चनेनोः । इंद्रश्चविष्णोयदपस्पृधेथात्रेधासहस्रवितदरये
 थां ॥ १३ ॥ (६।६।९) घृतवतीभुवनानामभिश्चियोवापृथ्वीमधुदुयसुपेशसा । द्यावापृथिवीवरुणस्यधर्मणावि
 ष्कभितेऽअजरेभूररितसा ॥ असश्चतीभूरिधारेपथस्वतीघृतदुहातेसुकृतेशुचिव्रते । राजतीऽअस्यभुवनस्यरोदसीऽ
 अस्मरेतःसिचतयन्मनुहितं ॥ योवामजवेक्रमणायरोदसीमतोदुदाशधिषणेससाधति । प्रप्रजाभिजायतेधमणस्प
 रियुवोःसिकाविषुरूपाणिसप्रता ॥ घृतनद्यावापृथिवीऽअभीवृतेघृतश्रियाघृतपृचाघृतावृधा । उवापृथ्वीहातवूयप
 रोहितेऽइद्विप्राऽईळतेसुन्नमिष्ट्ये ॥ मधुनोद्यावापृथिवीमिमिक्षतामधुश्रुतामधुदुयमधुव्रते । दधनयज्ञद्राविणच
 देवतामहिश्चवोवाजमस्मसुवीर्य ॥ ऊजोनोद्याश्चपृथिवीचपिन्वतापितामाताविश्वविदोसदंससा । संरराणरोदसीवि
 श्वशंभुवासनिवाजरेयिमस्मसमिन्वतां ॥ १४ ॥ (६।६।१०) उदुष्यदेवंसवितार्हिरण्ययावाहूऽअयंस्तसवनायसु

(६।६।९) घृतवतीतिपठ्यसूक्तसमरद्वाजोद्यावापृथिव्याजगती । (६।६।१०) उदुष्येतिपठ्यसूक्तसमरद्वाजःसविताजगती
 अंतास्तिस्रविष्टुभः ।

क्रतुः । घृतेनपाणीऽअभिप्रणुतेमखीयुवासुदक्षोरजसोविधर्मणि ॥ देवस्यवधंसवितुःसवीमनिश्रेष्ठस्यामवसुनश्चदाव
 ने । योर्विश्वस्याद्विपदोयश्चतुष्पदोनिवेशनेप्रसवेचासिभूमनः ॥ अदब्धेभिःसवितःपायुभिर्द्विशिवेभिर्द्व्यपरिपाहिनो
 ग ॥ हिरण्यजिह्वःसुवितायनव्यसेरक्षामाकिर्नोऽअघशंसऽईशत ॥ उदुष्यद्देवःसवितादमूनहारिण्यपाणिप्रतिदोषम
 स्यात् । अयोहनुर्यजतोमद्रजिह्वऽआदाशुषेसुवतिभूरिवामं ॥ उदूऽअर्योऽउपवक्तेर्ववाहूरिण्ययासवितासप्रतीका ।
 दिवोरोहांस्यरुहत्पृथिव्याऽअरीरमतपतयत्कच्चिदम्बं ॥ वाममद्यसवितर्वासमृधोदिवोदेवाममस्मभ्यंसावीः । वाम
 स्यहिक्षयस्यदेवभूरैरयाधियावामभाजःस्याम ॥ १५ ॥ (६।६।११) इंद्रासोमामहितद्वामहित्वयुंमहानिप्रथमानिच
 क्रथुः । युवंसूर्यविविदथुर्वस्वः१विश्वातमस्यहतंनिदश्च ॥ इंद्रासोमावासयधऽउपासमुत्सूर्यनयथोज्योतिषासह ।
 उपधांस्कभथुःस्कभेननाप्रथतंपृथिवीमातरंवि ॥ इंद्रासोमावहिमपःपरिष्ठाहथोवृत्रमनुवाद्यौरमन्यत । प्राणास्थै
 रयतंनदीनामासुद्राणिपप्रथुःपूरुणि ॥ इंद्रासोमापक्कमामास्वतंनिगवामिदधथुर्वक्षणासु । जगभथुरनपिनद्धमासु
 रुश्चित्रासजगतीष्वंतः ॥ इंद्रासोमायुवमंगतरुत्रमपत्यसाचंश्रुत्यैरराथे । युवंशुष्मनयंचर्षणिभ्यःसंविव्यथुःपृत
 नाषाहमुग्रा ॥ १६ ॥ (६।६।१२) योऽअद्रिभिल्यथमजाऽऋतावाबृहस्पतिरागिरसोहविष्मान् । द्विवहज्जमाप्राय

(६।६।११) इंद्रासोमेतिपंचर्यस्यसूक्तस्यभरद्वाजइंद्रासोमौत्रिष्टुप् । (६।६।१२) योअद्रिभिर्दितिचयस्यसूक्तस्यभरद्वाजोबृहस्पतिश्चिष्टुप् ।

मंसत्यितानऽआरोदसीवृषभोरोरवीति ॥ जनायचिद्यऽईवतऽलोकंबृहस्पतिद्वहूताचकार । मन्वृत्राणिविपुरोददे
रीतिजयन्ध्ररामित्रान्पत्सुसाहन् ॥ बृहस्पतिः समजयुद्धसूनिमहोव्रजान्गोमतोदेवऽएषः । अपः सिषासन्स्वऽप्रती
तोबृहस्पतिर्हृत्यमित्रमर्कः⁺ ॥ १७ ॥ (६।६।१३) सोमारुद्राधारयेथामसुये^१ प्रवामिष्टयोरमश्रुवन्तु । दमेदमेससरत्वा
दधानाशनोभूतद्विपदेशचतुष्पदे ॥ सोमारुद्राविवृहत्विषूचीमवायानोगयमाविवेश । आरेबाधेयानिऋतिपरचैर
स्मेभद्रासौश्रवसानिसन्तु ॥ सोमारुद्रायुवमेतान्यस्मेविश्वानूषुभेषजानिधत्त । अवस्यतमंचतयद्योऽस्तितनूषुबद्धकु
तमनोऽअस्मत्⁺ ॥ तिग्मायुधैतिग्महतीसुशेवौसोमारुद्राविहसुर्मृतनः । प्रनोमंचतवरुणस्यपाशाद्गोपायतनः सुमन
स्यमाना ॥ १८ ॥ (६।६।१४) जीमूतस्येवभवतिप्रतीकयद्धमीयातिसमदामुपस्थे । अनाविद्धयातन्वाजयत्वसत्वा
वर्मणोमहिमापिपन्तु ॥ धन्वनागाधन्वनाजिजयेमधन्वनातीत्राः समदौजयेम । धनुःशत्रोरपकामंकृणोतिधन्वनास

(६।६।१३) सोमारुद्रेतिचतुर्कचस्यसूक्तस्यभरद्वाजः सोमाऋद्रात्रिष्टुप् । (६।६।१४) जीमूतस्येवेत्येकोनविंशत्यृचस्यसूक्तस्यभार
द्वाजः पायुः आद्यानानवानांक्रमेणवर्मभद्रुज्यायनुष्कोदीपुर्धिः सारथीरश्मयोऽश्वारथोरथगोपाः । दशम्यात्राह्मणपितृसोमप्रथिवीपूषाणः ।
एकादश्याद्विद्वयोरिषवः त्रयोदश्याः प्रतोदः चतुर्दश्याहस्तत्राणं पंचदशीपोडशोरिषवः भगदश्यायुद्धमीमिकवचत्रह्मणस्पत्यादित्यः अष्टा
दश्यावर्मसोमवरुणाः अत्यायोदेवव्रह्माणित्रिष्टुप् । पट्टीदशम्या जगत्याद्वादशीत्रयोदशीपंचदशीपोडश्यानुष्टुभः सप्तदशीपंक्तिः । (त्रयो-

वाःप्रदिशोजयेम ॥ वक्ष्यतीवेदागनीगतिकर्णप्रियसखायंपरिष्वजाना । योषैवशिङ्खेवितताधिधन्वन्ज्याऽइयंसमनेषा
 रयंती ॥ तेऽआचरंतीसमनेवयोषामातेवपुत्रंविभृतामुपस्थे । अपुत्रत्रून्विध्यतांसंविदानेऽआर्त्ताऽइमेविष्कुरंतीऽअ
 मित्रान् ॥ ब्रह्मीनांपिताब्रह्मरस्यपुत्रश्चिश्चाकृणोतिसमनावगत्य । इषुधिःसंकाःपृतनाश्चसर्वाःपृष्ठेनिनञ्जोजयतिप्रसूतः
 ॥ १९ ॥ रथेतिष्ठन्नयतिवाजिनःपुरोयत्रयत्रक्रामयतेसुषारथिः । अभीशूनामहिमानं पनायतमनःपश्चादनुयच्छतिर
 इमयः ॥ तीव्रान्धोषान्कृण्वतेवृषपाणयोश्चारथैभिःसहवाजयंतः । अवक्रामंतःप्रपदैरमित्रान्निक्षणंतिशत्रून्पव्ययं
 तः ॥ रथवाहनंहविरस्यनामयत्रायुधंनिहितमस्यवर्म । तत्रारथमुपशर्मसदेमविश्वाहाययंमुनस्यमानाः ॥ स्वादु
 षंसदःपितरौवयोधाःकृच्छ्रंश्रितःशक्तांवतोगभीराः । चित्रसेनाऽइषुबलाऽअमृधाःसतोर्वीराऽउरवोव्रातसाहाः⁺ ॥
 ब्राह्मणासःपितरःसोम्यासःशिवेनोद्यावापृथिवीऽअनेहसा । पूषानःपातुदुरितादृतावृधोरक्षामाकिनोऽअघशंसऽइ
 शत ॥ २० ॥ सुपर्णवस्तेमगोऽअस्यादंतोगोभिःसंनद्धापततिप्रसूता । यत्रानरःसंचविचद्रवतितत्रास्मभ्यमिषवःशर्म
 यंसन् ॥ ऋजोतेपरिवृग्धिर्नोऽश्माभवतुनस्तनूः । सोमोऽअधिब्रवीतुनोदितिःशर्मयच्छतु ॥ आजधतिसान्वेषांजघनौ

दृश्याःप्रतोदइत्यत्राश्चोदेवतेतिकचिन् । चतुर्दश्याहस्तत्रमित्यत्रहस्तत्राणंचतुर्दश्यामितिशौनकोक्तैहस्तत्राणमेवयुक्तं । पराःपत्तयादयोर्लि
 गोक्तेदेवताइत्येवमनुक्रमण्यांसत्यामंतयोर्द्वयोर्विश्वेदेवाइतिकेचिन्मन्यतेबहुदेवतत्वात् पंचदश्यादिद्वयोर्विषाक्तमुखवाणइतिशौनकः ।

उपजिघ्रते । अश्वाजनिप्रचतसोश्वा^१न्तसमस्तुचोदय ॥ अहिरिवभोगैः^२पयतिवाहुज्यायाहतिपरिवाधमानः । हस्तघ्नो
विश्वावयुनानिविद्वान्पुमान्पुमांसपरिपातुविश्वतः ॥ आलाकायारुशीर्षयथोयस्याऽअयोमुखं । इदंपजन्यरेतस
ऽइज्वै^३व्यवृहन्नमः ॥ २१ ॥ अवसृष्टापरपतशरव्यब्रह्मसंशिते । गच्छामिन्नाप्रपद्यस्वमामीपांकचनोच्छिषः ॥
यत्रवाणाः संपतैतिकुमाराविशिखाऽइव । तत्रानोब्रह्मणस्पतिरदितिः शमयच्छतुविश्वाहाशमयच्छतु ॥ ममीणितेव
मेणाछादयामिसोमस्वाराजामृतेनानुवस्ता । उरोर्वीरोवरोवृणस्तेकृणोतजयंतत्वानुदेवामंदतु ॥ योनःस्वोऽअरणो
चश्चिन्ध्याजिघासति । देवास्तसवधूवतुब्रह्मवर्मममातरं ॥ २२ ॥ (इतिभारद्वाजपठमंडलसमाप्तं अत्रसूक्तानि ७५)
(७।१।१) अग्निरोदीधितिभिरण्योहस्तच्युतीजनयतप्रशस्तं । दरेदृशंगृहपतिमथ्यु^४ ॥ तमग्निमस्तेवसवोन्यृ
ण्वन्तुप्रतिचक्षमवसेकुतश्चित् । दक्षायोयोदमऽआसनित्यः ॥ प्रेद्धोऽअग्नेदीदिहिपरोनेजस्रयासम्यायविष्ठ ।
त्वांशर्व्वतुऽउपयतिवाजाः ॥ प्रतेऽअग्नयोग्निभ्योवरानिःमवीरसःशोशुचतद्वामंतः । यत्रानरःसमासेतुसुजाताः^५ ॥
दानोऽअग्नेधियारयिसवीरस्वपत्यंसहस्यप्रशस्तं । नययात्रातरतिघातमात्रान् ॥ २३ ॥ उपयमेतियुवतिःसुदक्षदो
पावस्ताहविष्मतीधृताची^६ । उपस्वनमरमतिवस्युः^७ ॥ विश्वाऽअग्नपदुहारातीयमिस्तपोभिरदहोजरूथं । प्रनिस्वरं

वासिष्ठेष्टसप्तमंडलेष्वनुवाकाः (७।१।१) अग्निनरइतिपंचविंशत्यचसूक्तस्यमंत्रावरणविमिश्रिगिराद्वंश्याः सप्तत्रिष्टुभः ।

चातयस्वामीवां ॥ आथस्तैऽअग्नऽइधेतैऽअनीकवसिष्ठशुक्रदीदिवःपावक । उतोतैऽएभिःस्वथैरिहस्याः ॥ वियेतै
 ऽअग्नेभेजिरेऽअनीकिंमर्तानरःपित्र्यासःपुरुत्रा । उतोतैऽएभिःसमनाऽइहस्याः ॥ इमेनरोवृत्रहल्येषशूराविश्वाऽअदे
 वीरभिसैतुमायाः । येमेधियपनयतप्रशस्तां ॥ २४ ॥ माशूनैऽअग्नेनिपदामनणांमाशेषोवीरतापरित्वा । प्रजाव
 तीषुदुर्यमुदुर्य ॥ यमश्वीनित्यमुपयातियज्ञप्रजावतस्वपत्यक्षयनः । स्वजन्मनाशेषसावावृधानं ॥ पाहिनोऽअग्नेर
 क्षसोऽअजुष्टात्पाहिधूर्तैररुषोऽअघायोः । त्वायुजापृतनार्यूरभिष्यां ॥ सेदग्निरग्नाऽरत्यस्त्वन्यान्यत्रवाजीतनयोवी
 लुपाणिः । सहस्रपाथाऽअक्षरासमेति ॥ सेदग्निर्योवन्युत्तोनिपातिसमेद्धारमंहसऽउरुष्यात् । सुजातासःपरिचरं
 तिबीराः ॥ २५ ॥ अयंसोऽअग्निराहुतःपुरुत्रायमीशानःसमिद्धिधेहविष्मान् । परियमेत्यध्वरेषुहोता ॥ त्वेऽअग्नऽ
 आहवनाभिभूरीशानासऽआजुहुयामनित्या । उभाकृण्वतोवहतूमियेधे ॥ इमोऽअग्नेवीततमानिहव्याजस्रोवक्षिदेव
 ततिमच्छ । प्रतिनऽईसुरभीणिव्यनु ॥ मानोऽअग्नेवीरेतपरादादुवाससेमतयेमानोऽअस्यै । मानःक्षुधेमारक्षसऽऋ
 तावोमानोदमेमावनऽआजुहूयाः ॥ नूमेब्रह्माण्यग्नऽउच्छशाधित्वदेवमघवद्व्यःसुषूदः । रातौत्यामोभयासऽआतैषू
 यंपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ २६ ॥ त्वमग्नेसुहवोरणवसंदृक्सुदृतीसूनोसहसोदिदीहि । मात्वेसचातन्येनित्यऽआध
 जावीरोऽअस्मन्नयोविदीसीत् ॥ मानोऽअग्नेदुर्भतयेसचपुदुवेद्वेष्वग्निप्रवोचः । मातैऽअस्मान्दुर्भतयोभमाच्चिदेव

स्यसूक्तोसहस्रोऽनशत ॥ समतोऽग्नेस्वनीकरेवानमत्यऽअजुहोतिहव्यं । सदेवतावसुनिदधातिथंसरिर्धापृच्छमा
नऽएति ॥ महोर्नोऽग्नेसुवितस्याद्वात्राधिंसरिभ्यऽआवहावृहंतं । येनवयंसहसावन्मदेमाविक्षितासऽआयुषासुवी
राः ॥ नूमेब्रह्माण्य० ॥ २७ ॥ इतिपंचमाष्टकप्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ ॥ ॥

पंचमाष्टकसूक्तानि १२९ ऋचः १२६३

त्रयस्त्रिंशोष्टकवर्गाः २७ सूक्तानि १५ ऋचः १४३ ॥ त्यागः ॥ अश्विभ्यामिदं, २२ उपस. ११ मित्रावरुणाभ्या. ११
इंद्रावरुणाभ्या. ११ इंद्राविष्णुभ्या. ८ द्यावापृथिवीभ्या. ६ सवित्र. ६ इंद्रासोमाभ्या. ५ बृहस्पतय. ३ सोमारुद्राभ्या. ४ वर्मणह.
धनुषह. ज्यायाह. धनुष्कोट्या. इषुभ्याह. सारधिरश्मिभ्य. अश्वेभ्य. रथाये. रथगोपेभ्य. ब्राह्मणपितृसोमद्यावापृथिवीपृषभ्य. इषुभ्य. २
प्रतोदाये. हस्तत्राणये. इषुभ्य. २ युद्धभूमिकवचब्रह्मणस्पत्यदितिभ्य. वर्मसोमवरुणेभ्य. देवब्रह्मभ्य. अग्नये. २९ इतिपंचमप्रथमः ॥

जुषस्वैकादशाप्रमाग्निवोदशप्रवः प्राग्नेयनवैश्वानरीयंतुप्रसन्नाजः सप्तप्रवोदेवमिधेवोधिषलुपोनपंचमहानगन्म
तृचप्राग्नेयवैश्वानरीयंसमिधानृहत्याद्युपसद्यायपंचोनागायत्रमनावोद्वादशप्रागाथर्मभभवसतद्वपदत्रष्टुर्भत्वे
हपंचाधिकैः सुदासः पञ्चजनस्यचतस्रोत्यादानस्तुतिथिस्तिग्मशृंगएकादश. ॥ २ ॥ ॥

॥ हरिःओम् ॥ (७।१।२) जषस्वनःसमिधमग्नेऽद्यशोचाबृहद्यजतंधममण्वन् । उपस्पृशदिव्यसानस्तूपः
संदिमभिस्तनःसूर्यस्य ॥ नराशंसस्यमहिमानमेषामुपस्तोषामयजतस्ययज्ञैः । येसुक्रतवःशुचयोधिगंधाःस्वदेतिदृ
वाऽऽभयानिहृव्या ॥ इलैन्यवोऽअसुरंसुदक्षमंतदूरोदसीसत्यवाचं । मनुष्वदृष्टमनुनासमिद्धंसमध्वरायसदमि
न्महेम ॥ सपर्यवोभरमाणाऽअभिष्टुप्रवृजतेनमसाबहिरग्ना । आजुह्वानाघतपृष्ठपृष्ठदध्वयवोहविषामजयध्वं ॥
स्वाव्योऽविदुरादेवयंतोशिश्नयूरथयुदेवताता । पूर्वांशिशुनमातरारिहाणसमग्रवोनसमनेष्वजन् ॥ १ ॥ उत्तयोष
णेदिव्यमहीनऽउषासानकासुदुधेवधेनुः । वहिषदापुरुहतेमघोनीऽआयज्ञियैसुवितायश्रयेतां ॥ विप्रायज्ञेषुमानुषेषु
कारुमन्येवाजातवदसायजध्वै । ऊर्ध्वनोऽअध्वरंकृतंहवपुतादेवषुवनथोवायाणि ॥ आभारतीभारतीभिःसजोषाऽ
इळादेवैर्मनुष्यैभिरग्निः । सरस्वतीसारस्वतेभिर्वाक्त्विषोदेवीबहिरदंसदंतु ॥ तन्नस्तुरीपमधपोषघ्निलुदेवत्वष्टविर
राणःस्वस्य । यतोवीरःकर्मण्यःसुदक्षयुक्तावाजायतेदेवकामः ॥ वनस्पतेर्वसजोपदेवानग्निहविःशमितासूदयाति ।
सेदुहोतासत्यतरोयजातिथयादेवानांजनिमानिवेद ॥ आयाह्यग्नेसमिधानोऽअवाङ्द्रेणदुवैःसरथैतुरेभिः । बहि

(७।१।२) जुषस्वत्येकादशचस्यसूक्तस्यमंत्रावरुणिसिष्टःइध्मोनराशंसइळोबहिर्देवीद्वारउषासानकादेव्यौहोतारौसरस्वतीळाभारत्य
स्वष्टावनस्पतिस्वाहाकृतयस्त्रिष्टुप् ।

नऽआस्तामदितिः सुपुत्रास्वाहादेवाऽअमृतामादयतां ॥ २ ॥ (७११३) अग्निवो देवमग्निभिः सजोपायजिष्ठदत
मध्वरेकृणुध्वं । योमत्यैपुनिधुर्विकृतावातपुर्मूधाधुतान्नः पावकः⁺ ॥ प्रोथदश्वेनयवसेविव्यन्यदामहः संवरणाद्वास्था
त् । आदस्यवातोऽअनुवातिशोचिरधस्मतेव्रजनं कृष्णमस्ति ॥ उद्यस्तेनवजातस्यवृष्णोन्नेचरत्यजराऽइधानाः ।
अच्छाद्यामरुषोधुमऽएतिसदूतोऽअन्नऽइयसेहिदेवान्⁺ ॥ वियस्यतेपृथिव्यां पाजोऽअश्रैत्तपुयदन्नासमवृक्तजंभैः ।
सेनेवसष्टाप्रसितिष्टऽएतियवनं दस्सजुह्वाविवेक्षि ॥ तमिदोषातमप्रासियविष्ठमग्निमत्यनमर्जयतनरः । निशिशानाऽ
अतिथिमस्यथोनौदीदायशोचिराहुतस्ववृष्णः ॥ ३ ॥ सुसदृक्तस्वनीकप्रतीकवियद्रुक्मोनरोचसऽउपाके । द्विवोनते
तन्यतुरैति शुष्मश्चित्रोनसूरः प्रतीचक्षिभानुं⁺ ॥ यथावः स्वाहाग्रयदेशमपरीक्षाभिघतवद्भिश्चह्व्यः । तेभिर्नोऽअन्न
ऽअमिर्तमहोभिः शतपभिरायसीभिर्निपाहि ॥ यावत्सतिदाशुषेऽअधृष्टागिरावायाभिर्नवतीरुष्याः । तामिनः
सुनोसहसोनिपाहिस्मत्सरीन्जरित्वृन्जातवेदः ॥ न्यत्स्यतेवस्वधितिः शुचिर्गात्स्वयाकृपातन्वाऽश्रोचमानः । आयोमा
त्रोरुशेन्योजनिष्टदेवज्यायसक्रतुः पावकः⁺ ॥ एतानोऽअन्नसोभगादिद्वाहपिक्रतुं सचेतसं वतेम । विश्वास्तोतृभ्यो
गुणतेचसंतुययंपातस्वस्तिभिः सदानः ॥ ४ ॥ (७११४) प्रवः शुक्रायभानवैभरध्वह्व्यमतिचान्नयसुपूतं । योदे

(७११३) अग्निवदितिदशचस्यसूक्तस्यवसिष्ठोभिषिष्टुप् । (७११४) प्रवः शुक्रायैतिदशचस्यसूक्तस्यवसिष्ठोभिषिष्टुप् ।

व्योनिमानुषानूष्यन्तविश्वानिविघ्ननाजिगति ॥ सगृत्सोऽअग्निस्तरुणश्चिदस्तुतोयविष्टोऽअजनिष्टमातुः । संयो
 वनायवतेशुचिदन्भूरिचिदन्नासमिदत्तिसद्यः⁺ ॥ अस्यदेवस्यसंसद्यनीक्यमतीसःश्येतजगन्ने । नियोगृभंपौरुषेयी
 मवोचदुरोकमग्निरायवैशुशोच ॥ अयंकविरकविषप्रचेतामतेष्वग्निरमृतोनिधायि । समानोऽअन्नजुहुरःसहस्वःसदा
 त्वस्मनसःस्याम ॥ आयोयोनिदेवकृतंससादकत्वाह्य^१ ग्निरमृतोऽअतरीत् । तमोषधीश्चवनिनश्चगर्भभूमिश्चविश्व
 घायसंबिभर्ति ॥ ५ ॥ ईशेह्य^१ ग्निरमृतस्यभूरीशैरायःसुवीर्यस्यदातोः । मात्वावयंसहसावन्नवीरामाप्सवःपरिष
 दाममादुवः ॥ परिषद्वह्मरणास्यरेक्कोनित्यस्यरायःपतयःस्याम । नशेषोऽअग्नेऽअन्यजातमस्त्यचेतानस्यमापथोवि
 दुक्षः⁺ ॥ नहिप्रभायारणःसुशेवोन्योदयोमनसामंतवाऽऽ । अधाचिदोकःपुनरित्सऽएत्यानौवाज्यभीषाळेतुनव्यः ॥
 त्वमभेवनुष्यतोनिपाहित्यमुनःसहसावन्नवद्यात् । संत्वाध्वस्मन्वदभ्येतुपाथःसंरयिःस्पृहयाय्यःसहस्री⁺ ॥ एतानो
 ऽअग्नेसौभगादिदीह्यपिक्तुसुचतंसवतेम । विश्वास्तोतृभ्योगृणतेचंसतुययपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ ६ ॥ (७।१।५) प्रा
 मयैतवसेभरध्वगिरिदिवोऽअरतयेपृथिव्याः । योविश्वेषाममृतानामपस्थैवैश्वानरोवावृधेजांगवद्भिः ॥ पृष्टोदिवि
 धाव्यग्निःपृथिव्यानेतासिधूनांवृषभःस्तियानां । समानुषीरभिविशोविभातिवैश्वानरोवावृधानोवरेण ॥ त्वद्भिया

(७।१।५) प्राप्त्रयइतिनवर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठोवैश्वानरोभिबिष्टुप् ।

विशऽआयन्नसिक्तीरसमनाजहतीभोजनानि । वैश्वानरपरवेशोशुचानःपुरोयदग्नेदुरयन्नदीदः ॥ तवत्रिधातुपृथिवी
 ऽउतद्यावैश्वानरव्रतमग्नेसचंत । त्वंभासारोदसीऽआतंतथाजस्त्रणशोचिषाशोशुचानः ॥ त्वामग्नेहस्तिवावशाना
 गिरःसचतेधुनयोधताचीः । पतंकृष्टीनारथ्यरयीणावैश्वानरमषसांकिंतुमहाऽ ॥ ७ ॥ त्वेऽअस्यैवसवोन्युष्वनक्र
 तंहितमित्रमहोजुषत । त्वंदस्युरोक्तसोऽअग्नऽआजऽरुज्योतिर्जनयन्नायीय ॥ सजायमानःपरमेव्यौमन्वायुनपाथः
 परिपासिसद्यः । त्वंभुवनाजनयन्नभिरुक्षपत्यायाजातवेदोदशस्यन् ॥ तामग्नेऽअस्मेऽइषमेरयस्ववैश्वानरद्युमतौ
 जातवेदः । ययाराधःपिन्वसिविश्ववारपृथुश्रवाद्दशुषेमत्याय ॥ तनोऽअग्नेमधवन्नःपुरुक्षुरयिनिवाजंश्रुत्ययुवस्व ।
 वैश्वानरमाहेनःशमयच्छरुद्रैरिग्नेवसुभिःसजोषाः ॥ ८ ॥ (७।१।६) प्रसन्नाजोऽअसुरस्यप्रशस्तिपुंसःकृष्टीनाम
 नमाद्यस्य । इन्द्रस्यप्रतवसस्तृतानिवदद्वारुवंदमानोविवक्मि ॥ कविकेतुधांसिभानुमद्रह्निन्विशराज्यरोदस्योः ।
 पुरंदरस्यगीभिराविवासंभ्रतानिपूव्यामहानि ॥ न्यक्तून्मृथिनोमध्रवाचःपर्णारश्रज्जोऽअवृधोऽअयज्ञान् । प्रप्रता
 न्दस्यूरन्निवायपूवध्वकारापराऽअयज्यूर् ॥ योऽअपाचीनेतमसिमदतोःप्राचीश्चकारनृतमःशचीभिः । तमीशा
 नंनस्वोऽआग्निष्टुणीषेनानतंदमयतंपृतन्यूर् ॥ योदुह्योऽुअनमयद्वधत्तयोऽअयपलीरुपसश्चकार । सनिरुग्यानहु

(७।१।६) प्रसन्नाजइतिसप्तचस्यसूक्तस्यवसिष्ठोवैश्वानरोभिखिष्टुः ।

पयहोऽअग्निर्विशश्चक्रबलिहृतःसहोभिः ॥ यस्यशर्मन्नुपविश्वेजनासऽएवैस्तस्थुःसुमतिभिक्षमाणाः । वैश्वानरोव
 रमारोदस्योराग्निःसंसादपित्रोरुपस्थं ॥ आदेवोददेवुध्याइवसूनिवैश्वानरऽउदितासूर्यस्य । आसमुद्रादवरादापर
 स्मादग्निदेदिवऽआपृथिव्याः⁺ ॥ ९ ॥ (७।१।७) प्रवोदेवाचित्सहसानमग्निमश्वनवाजिनहिषेनमोभिः । भवानो
 दतोऽअध्वरस्यविद्वान्मनादेवेषुविविदेमितदुः ॥ आयाह्यमेपथ्याइअनुस्वामंद्रोदेवानांसख्यंजुषाणः । आसानुशु
 ष्मैर्नदयन्पृथिव्याजंभेभिर्विश्वमशधुगवनानि ॥ प्राचीनोयज्ञःसुधितंहिवाहःप्राणीतेऽअग्निरालितोनहोता । आमा
 तराविश्ववारैरुवानोयतोयविष्ठजज्ञिषेसुरेवः ॥ सद्योऽअध्वरेरथिरंजनंतमानुषासोविचेतसोयऽएषां । विशामधा
 यिविदपतिदुरोणेइग्निमद्रोमधुवचाऽऋतावां ॥ असादिदृतोवहिराजगन्वानग्निब्रह्मानुषदनेविधृता । द्यौश्चयंपृथि
 वीवावृधातेऽआयंहोतायजतिविश्ववारं ॥ एतेद्युमोभिविश्वमातिरंतमंत्रेयवारंनर्याऽअतक्षन् । प्रयेविशस्तिरंतश्रोष
 माणाऽआयेमैऽअस्यदीर्धयन्नतस्य ॥ नूत्वामग्नेऽइमहेवसिष्ठाऽईशानंसूनोसहसोवसूनां । इषस्तोतृभ्योमधवन्धऽआ
 नख्यंयांपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ १० ॥ (७।१।८) इधेराजासमयानमोभिर्यस्यप्रतीकमाहुतंघृतेन । नरोहव्येभि
 रीळतेसबाधऽआग्निम्रऽउषसामशोचि ॥ अयमुष्यसुमहोऽअवेदिहोतामद्रोमनुषोयहोऽअग्निः । विभाऽअकःससृ

(७।१।७) प्रवोदेवमितिसप्तर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठोभिखिष्टुप् । (७।१।८) इधेराजतिसप्तर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठोभिखिष्टुप् ।

जानः पृथिव्यां कृष्णपविरोषधीभिर्ववक्षे ॥ कयानोऽअग्नेविवसः सुधृत्किं कामुस्वधामृणवः शस्यमानः । कदाभवेमपत
 यः सुदत्ररायो वतारौ दुष्टरस्यसाधोः⁺ ॥ प्रप्रायमग्निर्भरतस्त्वं शृण्वेवियत्सूयोनरोचते बृहद्भाः । अभियः परुपृतना सुत
 स्थाद्युतानो दैव्योऽअतिथिः शुशोच ॥ असन्नित्वेऽआहवना निभूरिभुवो विध्वैभिः समनाऽअनीकैः । स्तुतश्चिदग्ने शृ
 ण्विषे गृणानः स्वयं वर्धस्व तन्वमुजात ॥ इदं वचः शतसाः संसहस्व मुदग्रयेजनिषीष्टि द्विवर्होः । शयस्तोतृभ्यऽआपयेभ
 वातिष्ठामदमीव चार्तेन रक्षोहा⁺ ॥ नूत्वामग्नऽईमे हवसिष्ठाऽईशानं सूनो सहसो वसूनां । इषस्तोतृभ्यो मघवन्न्यऽआन
 ज्ययं पातस्व स्तिभिः सदानः ॥ ११ ॥ (७।१।९) अबोधिजारऽउषसामपस्थाद्धोतामं द्रः कवितमः पावकः । दधा
 तिके तु मभयस्य जतो ह्यव्याद्वेवषट्पुं विणसुकृतसु ॥ समकृतयो विदुरः पणीनां पुनानोऽअर्कपुरुभोजसनः । होता मद्रो वि
 शादमूनास्तिरस्तमो ददशराम्यार्णां ॥ अमूरः कविरिदिति विवस्वान्सुसंसन्मित्रोऽअतिथिः शिवोनः । चित्रभानुरुषसो
 भाल्यग्रे पांगर्भः प्रस्व १ आविवेश ॥ इळन्यो वोमनुषो योषु समनगाऽअशुचजातवेदाः । संसहृशभानुना यो विभाति प्र
 तिगार्वः समिधानं बुधंत ॥ अग्नेया हि दुल्य १ मारिषयो देवाऽअच्छा ब्रह्मकृता गेन ॥ सरस्वतीं मरुतोऽअश्विना पोय
 क्षिदेवा ब्रह्मधेया य विश्वान् ॥ त्वामग्ने समिधानो वसिष्ठो जलं ह्यहन्त्यक्षिराय पुरंधि ॥ पुरुणीथा जाता वेदो जरस्वयं यं पातस्व

(७।१।९) अबोधिजार इति पळचस्य सूक्तस्य वसिष्ठो भिखिष्टुः ।

स्तिभिःसदानः ॥ १२ ॥ (७।१।१०) उषोनजारःपृथुपाजोऽअश्रेहविद्युतहीद्यच्छोशुचानः । वृषाहरिःशुचिरा
 भतिभासाधियोहिन्वानऽउशतीरजीगः ॥ स्वर्णवस्तोरुषसामरोचियज्ञतन्वानाऽउशिजेनमन्म । अग्निर्जन्मानि
 देवऽआविषिद्वान्द्रवहूतोदेवयावावनिष्ठः ॥ अच्छागिरोमतयोदेवयतीरग्नियतिद्रविणभिक्षमाणाः । सुसदृशसुप्र
 तीकस्वचहव्यवाहमरतिमानुपाणां ॥ इन्द्रोऽअग्नेवसुभिःसजोषारुद्ररेभिरावहावहृतं । आदित्येभिरादितिर्विश्व
 जन्यांबृहस्पतिमृक्कभिर्विश्ववारं ॥ मन्द्रहोतारमशिजोयविष्ठमग्निविशऽइळतेऽअध्वरेषु । सहिक्षपावाँऽअभवद्रथीणा
 मतद्रोदतोयजथायदेवान् ॥ १३ ॥ (७।१।११) महौऽअस्यध्वरस्यप्रकेतोऽनक्रतेत्वदमृतमादयते । आविश्च
 भिःसरथयाहिदेवेन्यग्नेहोताप्रथमःसदेह ॥ त्वामीळतेऽअजिरदूत्यायहविष्मंतःसदमिन्मानुषासः । यस्यदेवरास
 दोबाहिरग्नेहन्यस्मैसदिनाभवति ॥ त्रिश्चिद्रक्तोःप्रचिकितुवसूनिव्वेऽअंतद्राशुषेमर्त्याय । मनुष्वदग्नऽइहयक्षिदेवा
 न्भवानोदतोऽअभिशस्तिपावां ॥ अग्निरीशेबृहतोऽअध्वरस्याग्निर्विश्वस्यहविषःकृतस्य । ऋतुह्यस्यवसवोजुषताथादु
 वादधिरहव्यवाहं ॥ आग्नेवहहविरद्यायेदेवानिन्द्रयेष्ठासऽइहमादयतां । इमंयज्ञद्रिविदेवेषुधेहिययंपातस्वस्तिभिः

(७।१।१०) उषोनजारइतिपंचर्वस्यमूक्त्यत्रसिष्टोऽग्निस्त्रिष्टुप् । (७।१।११) महौअसीतिपंचर्वस्यमूक्त्यत्रसिष्टोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

सदानः ॥ १४ ॥ (७।१।१२) अगन्ममहानमसायविष्टयोदीदायसमिद्धः स्वदुरोणे । चित्रभानुरोदसीऽअंतरुवा
 स्वाहुतविश्वतः प्रत्यंच ॥ समह्वाविश्वदुरितानि साह्वानमिष्टयेदमऽआजातवेदाः । सनोरक्षिषदुरितादवद्यादुस्मा
 न्गृणतऽउतनोमघोनः ॥ त्वंवरुणऽउतमित्रोऽअग्नत्वावधतिमतिभिर्वसिष्ठाः । त्ववसुसुणनानिसंतुययपातस्वस्ति
 भिः सदानः ॥ १५ ॥ (७।१।१३) प्राग्नयेविश्वशुचधियधेसुरघ्नेमन्मधीतिभरध्वं । भरेहविनवहापिप्रीणानोवै
 श्वानराययतयेमतीनां ॥ त्वमग्नेशोचिषाशोशुचानऽआरोदसीऽअपृणाजायमानः । त्वंदेवाऽअभिशस्तेरमुंचोवै
 श्वानरजातवेदोमहित्वा ॥ जातोयदग्नेभुवनव्यख्यः पशून्गोपाऽइयः परिज्मा । वैश्वानरब्रह्मणाविदगातुययपातस्व
 स्तिभिः सदानः ॥ १६ ॥ (७।१।१४) समिधाजातवेदसेदवायद्ववहूतिभिः । हविभिः शुक्रशोचिप्रेनमस्विनोवयंदा
 शमाग्नये ॥ वयंतेऽअग्नेसमिधाविधमवयदाशमसुष्टुतीयजत्र । वयंघतेनाध्वरस्यहोतव्यंदवहविषाभद्रशोच ॥ आ
 नोद्वोभिरुपद्ववहूतिमग्नेयाहिवपदतिजुषाणः । तुभ्यंदवायदाशतः स्यामययपातस्वस्तिभिः सदानः ॥ १७ ॥ (७।१।१५)
 उपसद्यायमीह्युऽआस्यजुहुताहविः । योनोर्नदंष्ट्रमाय्यं ॥ यः पंचचर्षणीरभिनिपसादुदमेदमे । कविर्गृहपतिर्युवा ॥

(७।१।१२) अगन्मतिवृचस्यसूक्तस्यवसिष्ठोमिष्टिपु । (७।१।१३) प्राग्नयइतिवृचस्यसूक्तस्यवसिष्ठोवैश्वानरोमिष्टिपु । (७।१।१४)
 समिधेतिवृचस्यसूक्तस्यवसिष्ठोमिष्टिपुवाद्यावृहती । (७।१।१५) उपसद्यायेतिपंचदशसूक्तस्यवसिष्ठोमिष्टिपुवाद्यावृहती ।

सनोवदोऽअमात्यमग्रीरक्षतुविश्वतः । उतासान्पात्वंहसः ॥ नवंनुस्तोममग्नयेदिवःश्येनायजीजनं । वस्वःकविद्विना
 तिनः ॥ स्यार्हायस्यश्रियोदृशेरधिर्वारवतोयथा ॥ अग्रेयज्ञस्यशोचतः ॥ १८ ॥ सेमावतुवषट्कृतिमग्निजुषतनोगिरः ।
 यजिष्ठोहव्यवाहनः ॥ नित्वानक्ष्यविशपतेद्युमतंदेवधीमहि । सुवीरमग्नऽआहुत ॥ क्षपेऽउस्रश्चदीदिहिस्वग्नयस्त्वया
 वयं । सुवीरस्त्वमस्युः ॥ उपत्वासातयेनरोविग्रासोयंतिधीतिभिः । उपाक्षरासहस्रिणी ॥ अग्रीरक्षांसिसेधतिशु
 क्रशोचिरमत्यः । शुचिःपावकऽईक्ष्यः ॥ १९ ॥ सनोराधांस्याभरेशानःसहसोयहो । भगश्चदातुवायं ॥ त्वमग्नेवी
 रवद्यशोदेवश्चसविताभगः । दितिश्चदातिवायं ॥ अग्नेरक्षाणोअंहसःप्रतिष्मदेवरीषतः । तपिष्ठैरजरोदह ॥ अथा
 महीनऽआयस्यनाधृष्टोतृपीतये । पूभवाशतमुजिः ॥ त्वनःपाह्यहसोदोषवस्तरघायतः । दिवानकमदाभ्य ॥ २० ॥
 (७१११६) एनावोऽअग्निनमसोर्जोनपातमाहुवे । प्रियंचेतिष्ठमरतिस्वध्वरंविश्वस्यदत्तममृतं ॥ सयोजतेअरुषा
 विश्वभोजसासदुद्रवत्स्वाहुतः । सुब्रह्मायज्ञःसुशमीवसूनांदेवराधोजनानां ॥ उदस्यशोचिरस्थादाजुह्वानस्यमीहुयः ।
 उद्धुमासोऽअरुषासोदिविस्पृशःसमग्निमिधतेनरः ॥ तंत्वादूतंकृष्णमहेयशस्तमंदेवाऽआवीतयेवह । विश्वासूनोसह
 सोमर्तभोजनारास्वतद्यत्वेमहे ॥ त्वमग्नेगृहपतिस्त्वंहोतानोऽअध्वरे । त्वंपोताविश्वगारप्रचेतायक्षिवेपिचवायं ॥ कृधि

(७१११६) एनावोअग्निमितिद्वादशचस्यसूक्तस्यवसिष्ठोमिःप्रथमाद्युजोबृहलःद्वितीयादियुजःसतोबृहलः ।

रत्नं यजमानाय सुक्रतो त्वहिरलधाऽअसि । आनऽकृतेशिशोहि विध्वंसत्विजसुशसो यश्च दक्षते ॥ २१ ॥ त्वेऽग्नेस्वा
हुतप्रियासः संतु सरयः । यंतारो ये मघवानो जनानामुवा दयंत गोनां ॥ येषामिळाघतहस्तादुरोणऽआऽअपि प्रातानि
पीदति । तां स्त्रायस्व सहस्यद्रुहो निदो यच्छानः शर्मदीयं शुत् ॥ समद्रया च जिह्वा वहिरासा विदुष्टरः । अग्नेरधि म
घवज्यो नऽआवहव्यदात च सूदय ॥ ये राधासि ददुल्यध्यामघाक्रमै नश्च वसो महः । तांऽअहसः पिष्टहि पत्भिर्द्वशतं
पभिर्ये विष्व ॥ देवो वो द्रविणो दाऽपणो विवध्यासि च । उद्धासि च ध्वमुपवापृणध्वमादिहो देवऽओहते ॥ तंहो तारम
ध्वरस्य प्रचेतसं वह्नि देवाऽअकृण्वत । दधाति रत्नं विधते मयीयमग्निजनाय दा शुभे ॥ २२ ॥ (७।१।१७) अग्ने भवसु
षमिधासमिद्धऽउत ब्रह्म विरविस्तृणीतां ॥ उत ह्यारऽउशती विश्रयताम त देवाऽउशतऽआवहेह ॥ अग्ने वीहि हवि
पायक्षि देवान् स्वध्वरा कृणुहि जातवेदः ॥ स्वध्वरा कर्तृजातवेदायक्षे देवाऽअमृतां न्पि प्रयेच्च ॥ वंस्व विश्वावायार्थेणि
प्रचेतः सत्या भवं त्वा शिषो नोऽअद्य ॥ त्वामुत देधि र हव्यवाहे देवासोऽअग्रऽउजऽआनपातं ॥ तत्ते देवाय दाशतः स्या
ममहो नोरत्ना विदधऽइयानः ॥ २३ ॥ (७।२।१) त्वेह यत्पितरश्चिन्नऽइन्द्र विश्वायामाज रितारोऽअसन्वन् । त्वे

(७।१।१७) अग्ने भवति स प्रचस्यन् कृत्यवसिष्ठो मिष्टिपदा विष्टुः ॥ द्वितीयं नुवाको बृहन्मूर्त्तानि (७।२।१) त्वेह यदिति पंचविंशत्य

चस्य सूक्तस्य मैत्रावरुणिर्वसिष्ठेन्द्रो दानां चतसृणां सुदा विष्टुः (सुदा इति सातः) ।

गावःसुदुग्धास्त्वह्यश्वास्त्ववसुदेवयतेवनिष्ठः ॥ राजेवहिजनिभिःक्षेप्येवावद्युभिरभिविदुष्कविःसन् । पिशागिरामघ
 वन्गोभिरश्वैस्त्वायुतःशिशीहिरायेऽअस्मान् ॥ इमाऽउत्वापस्पृधानासोऽअत्रमंद्रागिरौदेवयतीरुपस्थुः । अर्वाची
 तेपथ्यारायऽतुत्यामतेसुमताविद्रुशमन् ॥ धेनुनत्वासुयवसेदुदुक्षक्षपब्रह्माणिससृजेवसिष्ठः । त्वामिन्मेगोपतिवि
 श्वेऽआहानऽइंद्रःसुमतिंगत्वच्छ ॥ अर्णसिचित्पप्रथानासुदासऽइंद्रोगाधान्यकृणोत्सुपारा । शर्धंतंशिभ्युमचथस्य
 नव्यःशापंसिधूनामकृणोदशस्तीः ॥ २४ ॥ पुरोळाऽइत्तवशोयक्षुरासीद्रायेमत्स्यासोनिशिताऽअपीव । श्रष्टिचक्रुभृ
 गवोद्रुह्यवश्चसखासखायमतरद्विषूचोः ॥ आपक्वथासौभलानसोभनंतालिनासोविषाणिनःशिवासः । आयोनयत्स
 धमाऽआर्यस्यगव्यातुत्सुभ्योऽअजगन्युधानुन् ॥ दुराध्योऽदिस्त्रेवयतोचेतसोविजगृभ्रेपरुष्णी । महाविव्य
 क्पृथिर्वीपत्यमानःपशुष्कविरभयच्चायमानः ॥ इयुरथनन्यर्थपरुष्णीमाशुश्चनेदभिपित्वजंगम । सुदासऽइंद्रःसुतु
 काऽअमित्रानरंधयन्मानुषेवप्रिवाचः ॥ इयुर्गावोनयवसादगोपायथाकृतमभिमित्रचित्तासः । पृश्निगावःपृश्निप्र
 पितासःश्रुष्टिचक्रुर्नियुतोरंतयश्च ॥ २५ ॥ एकचयोविशतिचश्रवस्यावैकण्योर्जनान्राजान्यस्तः । दूस्मोनसद्वाग्निशि
 शातिबर्हिःशूरःसर्गमकृणोदिंद्रऽएषां ॥ अर्धश्रुतंकवष्वृज्जमस्वतुद्रुद्युनिवृणक्वज्रवाहुः । वृणानाऽअत्रसख्यायस
 ख्यत्वायतोयेऽअमदृघनुत्वा ॥ विसृद्योविश्वाहंहितान्येषामिंद्रःपुरःसहसाससर्ददः । व्यानवस्यतृत्स्वेगयभाग्जम्

परुविदथैमध्रवाचं ॥ निगव्यवोनवोद्रुह्यवश्चपष्टिः शतासुषुपः षट्सहस्रा । षष्टिधारासोऽधिपइद्वोयुविश्वेदिद्रस्य
 वीर्यकृतानि ॥ इद्रैतेतृत्ववोविषाणाऽआपोनसृष्टाऽअधवतनीचीः । दुर्मित्रासः प्रकलविनिममाना जहुविश्वानि
 भोजनासुदासै ॥ २६ ॥ अध्वीरस्सृत्तपामनिद्रपराशधतनुदेऽअभिक्षा । इद्रोमन्युमन्यम्योमिमायभेजपथोव
 तनिपत्यमानः ॥ आध्रेणचित्तैकचकारसिंह्यचित्पत्यनाजघान । अवस्रक्तैर्वेदयावृश्चदिद्रः प्रायच्छद्विश्वाभोजना
 सुदासै ॥ शश्वतोहिशत्रवोरारधुष्टभेदस्यचिच्छधैतोविदरंधि । मर्ताऽएनः स्तुवतोयः कृणोति तिमंतस्मिन्नजिह्वज
 मिद्र ॥ आर्वदिद्रयमुनातृत्सवश्चात्रभेदंसवतातामुषयत् । अजासश्चशिग्रवोयक्षवश्चबलिशीषाणिजभ्रुरश्वानि ॥
 नतऽइद्रमुमतयोनरायः संचक्षेपूर्वाऽउपसोननूलाः । देवकिन्मान्यमानंजघथावत्सनाबृहतः शंवरभेत् ॥ २७ ॥
 प्रयेगहादममदुस्त्वायापराशरः शतयत्तुवसिष्ठः । नतैभोजस्यस्यमृषंताधासिरभ्यः सदिनाव्युच्छान् ॥ द्वेनप्तुद्व
 वतः शतगोद्वारथवधूमतासुदासः । अहश्चमपजवनस्यदानहोतवसङ्गपयमिरेभन् ॥ चत्वारोमापैजवनस्यदानाः स्म
 दिष्टयः कृशनिनोनिरेक । ऋज्रासोमापृथिविष्ठाः भुदासलोकोकायश्चवसवंहति ॥ यस्यश्रवरोदसीऽअंतरुवाशी
 ण्यैर्षाण्यविविभाजविभक्ता । सप्तदिद्रंनस्रवतागृणतिनियुध्यामधिमशिशादर्भीकै ॥ इमंनरोमरुतः सश्चतानदिवा

दासंनपितरसुदासः । अविष्टनापिजनस्यकतदूणाशिक्षत्रमजरदुवोयु ॥ २८ ॥ (७।२।२) यस्मिन्मशृगोवृषभो
नमीमऽएकः कृष्टीश्चयावयतिप्रविश्वाः । यः शर्वतोऽअदाशुषोगयस्यप्रयंतासिसुष्वितरायवेदः ॥ त्वंहृत्यादिद्रुकुत्स
मावः शुश्रूषमाणस्तन्वासमर्थे । दासंयच्छुष्णंकुयंवन्व्यसाऽअरंधयऽआर्जुनेयायशिक्षन् ॥ त्वंधृणोघृषतावीतहव्य
प्रावोविश्वाभिरूतिभिः सुदासं । प्रपौरुकुत्सित्रसदस्युमावः क्षेत्रमातावृत्रहत्येषुपर् ॥ त्वंभिनृमणोदेववीतोभूरी
णिवृत्रार्हयश्वहंसि । त्वंनिदस्युचुमुर्निधुनिचास्वापयोद्भीतयेसुहृन्तु ॥ तवच्यौत्सानिवज्रहस्ततानिनवयत्पुरोनवति
चसद्यः । निवेशनेशतमाविविषीरहन्चवृत्रनमुचिमुताहन् ॥ २९ ॥ सनातातऽइंद्रभोजनानिरातहव्यायदाशुषे
दासे । वृष्णेतेहरीवृषणायुनिमव्यंतब्रह्माणिपुरुशक्रवाजं ॥ मातैऽअस्यांसहसावन्परिष्टावघायभूमहरिवः परादै ।
त्रायस्वनोबुकेभिर्वरूथैस्तवप्रियासः सरिषुस्याम ॥ प्रियासऽइत्तमघवन्नभिष्टोनरोमेदमशरणेसखायः । नितुवशंनि
याद्विशिशिह्यतिधिग्वायशंस्यकरिष्यन् ॥ सद्यश्चिन्नेतमघवन्नभिष्टोनरः शंसत्युक्थशासंऽउक्था । येतेहवैभिर्विपणी
ऽरदात्रस्मान्वृणिव्युज्यायतस्मै ॥ एतेस्मोमानरानृतमनुभ्यमस्मद्यैचोददतोमघानि । तेषामिद्रवृत्रहत्यैशिवोभुः स

(७२२) यस्मिन्मष्टांगेकद्वन्द्वस्यभूतस्यवसिष्ठइन्द्रविष्टुम् ।

साचशूरोविताचनूणां ॥ नूद्रशूरस्तवमानऽऽकृतीब्रह्मजतस्तन्वावावृधस्व । उपनोवाजान्मिमीह्युपस्तीन्ययंपात०
॥ ३० ॥ ॥ इतिपंचमाष्टकेद्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥ ॥ ॥

चतुस्त्रिंशद्व्यायेवर्गाः ३० सूक्तानि १८ ऋचः १५६ ॥ त्यागः ॥ समिद्धायामय. नराशसाये. इळाये. वर्हिषह. देवीभ्यामिह्ये. उपासानकाभ्या. देवीभ्याहोतुभ्या. सरस्वतीळाभारतीभ्य. त्वष्ट. वनस्पतय. स्वाहकृतीभ्य. अग्नय. २० वैश्वानरायामय. १६ अग्नय. ३३ वैश्वानरायामय. ३ अग्नय. ३७ इंद्राये. २१ सुदासह. ४ इंद्राये. २१ ॥ इतिपंचमोद्वितीयः ॥

उग्रोदशासविपिवनवराजमृत्यामुदुषंज्योनिरातेनसोमःपंचंद्रनरोब्रह्माणोयसोमआनःप्रबोद्धादशगायत्रं
त्रिविरालंतमोषुसप्ताधिकाप्रगाथतृतीयाद्विपदासोदासैरभ्राक्षिप्यमाणाःशक्तिरंत्यग्रगाथमालेभेसोधचउक्ते
दह्यतंतपुत्रोक्त्वसिष्ठःसमापयतेतिशाव्यायनकवसिष्ठस्यवहतपुत्रस्यार्षिमितितांडकश्वित्यंचःपठूनासंस्तवाव
सिष्ठस्यसपुत्रस्यद्रणवासंवादःप्रशुकपंचाधिकावैश्वदेवंहाद्याएकविंशतिर्द्विपदाअजामहेरध्वंचउत्तरोहिवुध्या
यशंनःपंचोनाशांतिः ॥ ३ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ हरिःओम् ॥ (अ२।३) उग्रोजज्ञेवीर्यायस्वधान्चक्रिपोनयोयत्करिभ्यन् । जग्मियुवानुपदनमवोभिस्त्राता

(अ२।३) उग्रोजज्ञेइतिदशर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठइंद्रक्षिष्टुप् ।

नऽइंद्रऽएनसोमहश्चिद् ॥ हंतावृत्रामिंद्रःशूशुवानःप्रावीशुवीरोजरितारमती । कर्तासुदामेऽअहवाऽउलोकंदातावसु
मुहुरादाशुषेभूत् ॥ युध्मोऽअनर्वाखजकृत्समद्वाशूरःसत्राषाद्रजुनेषमषाह्छः । व्यासऽइंद्रःपृतनाःस्वोजाऽअधाविश्वे
शत्रयंतजघान ॥ उभेचिदिंद्रोदसीमहित्वापप्राथतविषीभिस्तुविष्मः । निवज्रमिंद्रोहरिवाग्निमिक्षन्त्समंधसाम
दैषुवाऽउवोच ॥ वृषाजजानवृषणंरणायतमुचिन्नारीनयंससूव । प्रयःसेनानीरधनुभ्योऽअस्तीनःसत्वांगवेषणःसध
ब्नुः ॥ १ ॥ नूचित्सन्धैषतेजनोनेरैषन्मनोयोऽअस्यघोरमाविवासात् । यज्ञैर्येऽइंद्रेदधतेदुवांसिष्यत्सरायऽऋतपा
ऽऋतेजाः ॥ यदिंद्रपूर्वोऽअपरायशिक्षन्नयज्यायान्कनीयसोद्रेष्णः । अमृतऽइत्पयोसीतदूरमाचित्रचित्र्यभरार
यिनः ॥ यस्तऽइंद्रप्रियोजनोददाशदसश्चिरेकेऽअद्रिवःसखाति । वयतेऽअस्यांसुमतौचनिष्ठाःस्यामवरूथेऽअघ्नतोन्प्रा
तौ ॥ एषःस्तोमोऽअचिक्रदुद्धृषातऽउतस्तामुर्मधवन्नक्रपिष्ट । रायस्कामोजरितारंतऽआगन्त्वमंगशक्रवस्वऽआशको
नः ॥ सनऽइंद्रत्वयतायाऽइषेधास्तनाचयेमघवानोजुनंति । वस्वीषुतेजरित्रेऽअस्तुशक्तिर्ययं० ॥ २ ॥ (७।२।४)
असाविद्वंगोऽऋजिकमधोन्यास्मिन्निद्राजनुषेमुवोच । बोधामसित्वाहयश्वयज्ञैर्वोधानःस्तोममंधसोमदैषु ॥ प्रयति
यज्ञंविपयतिब्रूहिःसोममादोविदधेदुध्रवाचः । न्युत्रियंतेयशसोगभादादूरऽउपब्दोवृषणोनषाचः ॥ त्वमिंद्रस्त्ववित

(७।२।४) असाविदेवमितिदर्शचसूक्तस्यवसिष्ठइंद्रबिष्टुप् ।

वाऽअपस्कः परीक्षिताऽआहिनाशूरपवीः । त्वद्वाक्क्रोथ्योऽनधेनारजते विश्वाकृत्रिमाणिभीपा^१ ॥ भीमो विवेषायुधे
 भिरेषामपांसि विश्वानयाणि विद्वान् । इन्द्रः पुरोजहपाणो विदूषो द्विवज्रहस्तो महिनाजघान ॥ नयातवऽइन्द्रजूजुवुनो
 नवदनाश विष्वेद्याभिः । सशर्धदुया विषुणस्य जतो मां शिश्रदेवाऽआपिगुक्तनः ॥ ३ ॥ अभिक्रत्वद्भरधृज्मन्नत वि
 व्यज्जाहिमानरजांसि । स्वेनाहि वृत्रशवसा जघथ नशत्रतं विविदद्युधातै ॥ देवाश्चित्तेऽअसयाय पूवून्नुक्षत्राय ममिरे स
 हांसि । इन्द्रो मघानि दयते विषह्यद्रवाजस्य जोहुवतसातो^२ ॥ कीरिश्चिद्धित्वामवसेजहावेशानमिन्द्रसौभागस्य भूरः ।
 अवोवभूथ शतमूतेऽअस्मेऽअभिक्षत्तस्त्वावतो वरूता^३ ॥ सखायस्तऽइन्द्र विश्वहस्यामनमो वृधासो महिनातरुत्र । वन्व
 तुस्माते वसासमीकेऽभौति मया वनुषांशांसि ॥ सनऽइन्द्र त्वयतायाऽइषे धारस्तमना च ये मघवानो जुनन्ति । वस्वाषु ते ज
 रित्रेऽअस्तु शक्तिर्ययं ॥ ४ ॥ (७२।५) पिवासो मां मिन्द्रमदं तु त्वा यत स पावह्यश्वाद्रिः । सेतुर्वाहुभ्यामुयतो नार्वी ॥ यस्ते
 मदोयुज्यश्चारुरस्ति येन वृत्राणि हयश्वांसि । सत्वा मां मिन्द्र भूवसो ममत्तु ॥ बोधासु मे मघवन्वाच मे माया तव सिंघोऽअच
 तिप्रशस्तिं । इमा ब्रह्मसधमा देजुपस्व ॥ श्रुधीह वा विपिपानस्याद्रवोधा विप्रस्याच तो मनीषां । कृष्यादुवां स्य तमा सचे
 मा^४ ॥ न ते गिरोऽअपि मृद्व्येतरस्य न सुष्टुति मस्ये स्य विद्वान् । सदा ते नाम स्वयशो विव्रक्मि ॥ ५ ॥ भूरिह ते सवना

(७२।५) पिवासो मां मित्रं न च स्य सुक्तस्य त्रिसिंघोऽद्रो विराळ्या त्रिष्टुप् ।

मानुषेभूभूरिमनीषीहवतेत्वामित् । मारेऽअस्मन्मघवन्योक्कः ॥ तुभ्येदिमासर्वनाशूरविश्वतुभ्यब्रह्माणिवर्धनाकृ
 णोमि । त्वन्तृभिर्व्याविश्वधासि ॥ नूचिन्नतेमन्यमानस्यदुस्मोदंश्चुवंतिमहिमानमुग्र । नवीर्यमिद्रेतेनराधः ॥ येच
 पूर्वऋषयोयेचनूत्वाऽइद्रब्रह्माणिजनयतविप्राः । अस्मतेसंतुसख्याशिवा नियं० ॥ ६ ॥ (७।२।६) उदुब्रह्मा
 ण्यैरतश्चवस्येद्रसमयमहयावसिष्ठ । आयोविश्वानिशवसाततानोपश्रोतामऽइवतोवर्चासि ॥ अयामिधोषऽइद्रदेव
 जामिरिज्यंत्यच्छुरुविवाचि । नहिस्वमायुश्चिकितेजेनेषुतानीदंहास्यतिपप्यस्मान् ॥ युजेरथगवेषणंहारिभ्या
 मुपब्रह्माणिजुषाणमस्थुः । विवाधिष्टस्यरोदसीमहित्वद्रौवृत्राण्यप्रतीजघन्वान् ॥ आपाश्चित्पिप्युस्तयोऽनगावो
 नक्षत्रतंजरितारस्तऽइद्र । याहिवायुर्ननियुतोनोऽअच्छात्वहिधीभिदयसेविवाजान् ॥ तेत्वामदाऽइद्रमादयंतुशु
 ष्मिणंतुविराधसंजरित्रे । एकोदेवत्रादयसेहिमतानस्मिन्हूरसर्वेनेमादयस्व ॥ एवेदिंद्रवृषणंवज्रबाहुवसिष्ठासोऽअ
 भ्यर्चयैकैः । सनःस्तुतोवीरवद्धातुगोमधूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ ७ ॥ (७।२।७) योनिष्टऽइद्रसदनेऽअकारि
 तमानृभिःपुरुहूतप्रयाहि । असोयथानोवितावृधेचदोवसूनिममदश्चसोमैः ॥ गभीतैतेमनऽइद्रद्विबहोःसुतःसोमः
 परिषिकामधूनि । विसृष्टधेनाभरतेसुवृत्किरियमिंद्रोहवतीमनीषा ॥ आनोदिवऽआपृथिव्याऽऋजीषिन्निद्रं

(७।२।६) उदुब्रह्माणीतिपळर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठइन्द्रब्रिष्टुप् । (७।२।७) योनिष्टइतिपळर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठइन्द्रब्रिष्टुप् ।

हिःसोमपेयाययाहि । वहंतुत्वाहरथोमद्वचमांगमच्छातवसंसदाय ॥ अनोविश्वामिभिरुतिभिःसजोषाब्रह्मजुषाणो
 हर्यश्वयाहि । वरीवृजत्स्यविरभिःसुशिग्रासेदधद्रुषणंशुष्ममिद्र ॥ एषःस्तोमोमहउग्रायवाहेधुरीश्ववात्योनवाजयन्न
 धायि । इंद्रत्वायमर्कऽइंद्रवसूनांदिवावधामधिनुःश्रोमंतथाः ॥ एवानऽइंद्रवार्यस्यपूधिप्रतमहोसुमतिविविदाम ।
 इषपिन्वमधवद्व्यःसुवीरायंपात ० ॥ ८ ॥ (७२।८) आतेमहऽइंद्रोत्युग्रसमन्यवोयत्समरतसेनाः । पतातिद्रु
 द्युन्नयस्यबाहोमातेमनोविष्वद्व्यं ग्विचारीत् ॥ निदुर्गऽइंद्रश्चाधिह्यमित्रानभियनोमतोसोऽमंति । आरंतंशंसकृ
 णुहिनिनिस्सोरानोभरसंभरणवसूनां ॥ शतंतेशिप्रिघ्नतयःसुदासैसहस्रशंसाऽउतरातिरस्तु । जहिवधर्वनुषोमत्यस्या
 स्मेद्युन्नमधिरलैचधेहि ॥ त्वावतोहोद्रकत्वेऽस्मिन्त्वावतोवितुःशूररातो । विश्वेदहानितविपीवऽउग्रऽओकःकृणु
 ष्वहरिवोनमर्धीः ॥ कुत्साऽएतेहयश्वायशषमिद्रुसहोद्रवजूतमियानाः । सत्राकृधिमहनाशूरवृत्राययंतरुत्राःसनुया
 मवाजै ॥ एवानऽइंद्रवार्यस्यपूधिप्रतमहोसुमतिविविदाम । इषपिन्वमधवद्व्यःसुवीरायंपात ० ॥ ९ ॥ (७२।९)
 नसोमऽइंद्रमसुतोमनाब्रह्माणोमधवानंसुतासः । तस्माऽउक्थेजनेययजुजोषन्नवन्नवीयःशणवद्यथानः ॥ उक्थ
 ऽउक्थेसोमऽइंद्रममादनीथेनीथिमधवानंसुतासः । यदोसवाधःपितरंनपुत्राःसमानदक्षाऽअवमहवते ॥ चकारताकृ

(७२।८) आतेमहइतिषळचस्यसूक्तस्यवसिष्ठइंद्रश्चिष्टुप् । (७२।९) नसोमइतिपंचस्यसूक्तस्यवसिष्ठइंद्रश्चिष्टुप् ।

णवञ्चनमन्यायानिब्रूवंतिवधसःसतेषु । जनीरिवपतिरेकःसमानोनिमामृजेपुरऽइन्द्रःसुसर्वाः ॥ एवातमाहुरुतशृण्व
 ऽइन्द्रऽएकोविभक्तातरणिर्मधाना । मिथस्तुरऽङ्गतयोयस्यपर्वीरस्मेभद्राणिसश्वतप्रियाणि ॥ एवावसिष्ठऽइन्द्रमतयेन
 न्कृष्टीनावृषभसुतेगृणाति । सहस्रिणऽउपनोमाहिवाजान्ययंपात ॥ १० ॥ (७।२।१०) इन्द्रनरोनेमधिताहव
 तेयत्पार्यायुनजतेधियस्ताः । शूरोनृषताशवसश्चकानऽआगोमेतिव्रजेभजात्वनः ॥ यऽइन्द्रशुष्मोमघवन्तेऽअस्तिश
 क्षासखिभ्यःपुरुहूतनृभ्यः । त्वंहिदृह्यामघवन्विचेताऽअपावृधिपरिवृतनराधः ॥ इन्द्रोराजाजगतश्चर्षणीनामधिक्षि
 विषुरूपयदस्ति । ततोददातिदाशुषेवसूनिचोदुद्राधऽउपस्तुतश्चिदुर्वाक् ॥ नूचिन्नऽइन्द्रोमघवासहतीदानोवाजनि
 यमतेनऽङ्गती । अनूनायस्यदक्षिणापीपायवामंनृभ्योऽअभिर्वातासखिभ्यः ॥ नूऽइन्द्ररायेवारिवस्कृधीनऽआतेमनो
 ववृत्याममघाय । गोमदश्वावद्रथवृद्धतोययंपात ॥ ११ ॥ (७।२।११) ब्रह्माणऽइन्द्रोपयाहिविद्वानुर्वाचस्तेहर
 यःसंतुयुक्ताः । विश्वेचिद्धित्वाविहवतमतोऽअस्माकमिच्छूणुहिविश्वमिन्व ॥ हवतऽइन्द्रमहिमाव्यानऽब्रह्मयत्पासि
 शवसिन्नर्षणां । आयद्वज्रदधिपेहस्तऽउग्रघोरःसन्क्रत्वाजनिष्ठाऽअषाढः ॥ तवप्रणीतोद्व्रजोहुवानान्तस्यन्नन्नरोद
 सीनिनेय । मेहेक्षत्रायशवसेहिजज्ञेतूजिचिन्तुजिरिश्रत् ॥ एभिर्नऽइन्द्राहभिर्दशस्यदुर्मित्रासोहिहितयःपवते ।

(७।२।१०) इन्द्रनरइतिपंचस्यसूक्तस्यवसिष्ठइन्द्रबिष्टुप् । (७।२।११) ब्रह्माणइतिपंचस्यसूक्तस्यवसिष्ठइन्द्रबिष्टुप् ।

प्रतिपच्छेऽअनृतमनेनाऽअवहितारुणोमायीनःसात् ॥ वोचेमेदिन्द्रमघवानमेनमहोरायोराधसोयहदक्षः । योऽ
 अर्चतोब्रह्मकृतिमविष्टोययंपात० ॥ १२ ॥ (७।२।१२) अयंसोमऽइंद्रतुभ्यमुन्वऽआतुप्रयाहिहरिवस्तदोकाः ।
 पिवात्वं१स्यसुषुतस्यचारोर्देदोमयानिमघवन्नियानः१ ॥ ब्रह्मन्वीरब्रह्मकृतिजुषाणोवाचीनोहारिभिर्याहितूय१ । अस्मि
 न्नुषुसवनेमादयस्वोपब्रह्माणिशृणवऽइमानः ॥ कार्तेऽअस्त्यरकृतिःसूक्तैःकदाननंतमघवन्दोशेम । विश्वामतीरातत
 नेत्वायाधामऽइंद्रशृणवोहवेमा१ ॥ उतोघातेपुरुष्याइदसन्त्येषांपवेषामशृणोर्ऋषीणां । अधाहंत्वामघवन्जोहवीमि
 त्वंनइद्रासिप्रमतिःपितैव ॥ वोचेमेदिन्द्रमघवानमेनमहोरायोराधसोयहदक्षः । योऽअर्चतोब्रह्मकृतिमविष्टोययंपा
 त० ॥ १३ ॥ (७।२।१३) आनोदेवशवसायाहिशुष्मिन्भवामघुधऽइंद्ररायोऽअस्य । महेनग्नार्थनृपतेसुवज्रमाह
 क्षत्रायपौत्यायशूर ॥ हवैतऽउत्वाहव्यंविवाचितनृशूराःसूयस्यसातो । त्वंविश्वेषुसैन्योजनेष्ववृत्राणिर्धयासह
 तु ॥ अह्यार्थादिद्रुमुदिनाव्युच्छान्दधोयत्केतुमुपमसमत्सु । न्य१शिःसोऽददसुरोहोताहुवानोऽअन्नसमगायदुवान्१ ॥
 वयंतेतऽइंद्रयेचदेवस्तवैतशूरददतोमयानि । यच्छामरिभ्यऽउपमवरूथस्वामुवाजरणामश्रवत ॥ वोचेमेदिन्द्रमघवा

(७।२।१२) अयंसोमइतिपंचरचस्यसूक्तस्यवसिष्ठइंद्रास्त्रिष्टुप् । (७।२।१३) आनोदेवइतिपंचरचस्यसूक्तस्यवसिष्ठइंद्रास्त्रिष्टुप् ।

नमनमहोरायोराधसोयददन्नः । योऽर्चतोब्रह्मकृतिमविष्टोययंपात० ॥ १४ ॥ (७।२।१४) प्रवऽइंद्रायमादने
 हयैश्वरायगायत । सखायःसोमपानै ॥ शंसैदुक्थंसदानवऽउतद्वृक्षयथानरः । चक्रमासत्यराधसे ॥ त्वनेऽइंद्रवाज
 युस्त्वंगव्युःशतक्रतो । त्वंहिरण्ययुर्वसो ॥ वयमिंद्रत्वायवोभिप्रणोनुमोवृपन् । विद्धीत्वैश्वर्यस्यनोवसो ॥ मानोनिदे
 चवक्केयोरैधीरावणे । त्वेऽअपिकृतमम ॥ त्वंवमोसिसप्रथःपुरोयोधश्चवृत्रहन् । त्वयाप्रतिब्रुवेयुजा⁺ ॥ १५ ॥
 महाऽउतासियस्यतेनुस्वधावरीसहः । मन्नातेऽइंद्रोदसी ॥ तंत्वामरुत्वतीपरिभुवद्वाणीसयावरी । नक्षमाणासह
 द्युभिः ॥ ऊर्ध्वासस्त्वान्विदवोभुवन्दस्समुपद्यवि । सतेनमंतकृष्टयः ॥ प्रवोमेहमाहिबृधैभरध्वप्रचेतसेप्रसुमातिकृणु
 ध्वं । विशःपूर्वीःप्रचराचर्षिणिप्राः⁺ ॥ उरुव्यचसेमाहिनेसुवृक्तिमिंद्रायब्रह्मजनयंतविप्राः । तस्यव्रतानिनमिनंतिधी
 राः ॥ इंद्रवाणीरनुत्तमन्युमेवसन्नाराजानंदधिरसहधै । हर्यश्वायवर्हयासमापीन्⁺ ॥ १६ ॥ (७।२।१५) मोषु
 त्वावायतश्चनारेऽअस्मन्निरीरमन् । आरात्ताच्चित्सधमादनेऽआर्गहीहवासन्नपश्रुधि ॥ इमेहितैब्रह्मकृतःसुतेसचाम

(७।२।१४) प्रवइंद्रयेतिद्वादशचस्यसूक्तस्यवसिष्ठइंद्रोगायत्र्यत्यास्तिस्त्रोवि राजः । (७।२।१५) मोपुत्येति सप्तविंशत्यृचस्यसूक्तस्यव
 सिष्ठइंद्रः प्रथमाचतुर्थीषष्ठ्यादियुगचश्चबृहत्याः द्वितीयापंचम्याद्ययुगचश्चसतोबृहत्याः रायस्काभइति तृतीयाद्विपदाविराद् (इंद्रकतुन्नइत्यर्धचो
 वासिष्ठः शक्तिः पिरितिशाठ्यायनब्राह्मणं, इंद्रकतुन्नइत्यृगद्वयात्मकस्य शक्तिः पिरिति तांडकब्राह्मणं) ।

धौनमश्चऽआसते । इंद्रेकामंजरितारोवस्यवोरथेनपादमादधुः ॥ रायस्कासोवज्रहस्तसुदक्षिणपुत्रोनपितरंहवे ॥
 इमऽइंद्रायसुन्विरेसोमासोदध्याशिरः । ताऽआमदायवज्रहस्तपीतयेहरिभ्यायाह्योक्ताऽआ ॥ श्रवच्छत्कणऽइयतेव
 सुनानूचिन्नोमधिषद्विरः । सद्यश्चिद्यः सहस्राणिशताददुन्नाकिर्दित्सतमाभिनत् ॥ १७ ॥ सर्वीरोऽअग्रतिष्ठुतऽइंद्र
 णशूवेनृभिः । यस्तेगभीरासर्वनानिवृत्रहन्त्सुनोत्याचधावति ॥ भवावरुथंमघवन्मघोनांयत्समजासिशर्धतः । वि
 त्वाहृतस्यवेदनंभजेमहादूणाशोभरागय ॥ सुनोतासोमपाद्वेसोममिंद्रायवज्रिणे । पचतापक्कीरवसेकृणध्वमित्पणन्नि
 त्पुणतेमयः ॥ मास्त्रैधतसोमिनोदक्षतामहेकृणध्वंरायऽआतुजे । तरणिरिजयतिक्षेतिपुष्यतिनद्वामःकवत्वव ॥
 नकिःसदासोरथंषयासनरीरमत् । इंद्रोयस्यावितायस्यमरुतोगमत्सगोमतिव्रजे ॥ १८ ॥ गमद्वाजंवाजयन्निद्रम
 ल्योयस्यत्वमविताभुवः । अस्माकंबोधवितारथानामस्माकंशूरणां ॥ उदिह्वस्यरिच्यतेशोधनंनजिग्युषः । यऽ
 इंद्रोहरिवान्नदंभतितरिपोदक्षदधातिसोमिनि ॥ मंत्रमखवसुधितंतस्येशसंघातयज्ञियेव्या । पूर्वाश्चनप्रसितयस्तरति
 तंयऽइंद्रैकर्मणाभुवत् ॥ कस्तमिंद्रत्वावसुमामत्यादधर्षति । श्रद्धाऽइत्तेमघवन्पाथेदिविवाजीवाजंसिषासति ॥ म
 घोनःस्मवृत्रहल्येषुचोदययेददतिप्रियावसु । तवप्रणीतीहयश्वसरिभिर्विध्वान्तरमदुरिता ॥ १९ ॥ तवेदिद्रावमव
 सुत्वंपुष्यसिमध्यमं । सत्राविश्वस्यपरमस्तराजसिनिकिष्वागोषुवृण्वते ॥ त्वंविश्वस्यधनदाऽअसिश्चतोयऽइभंवत्याज

यः । तवायं विश्वः पुरुहूतपार्थिवो वस्युर्नामभिक्षते ॥ यद्वद्रयावतस्त्वमेतावदहमीशीय । स्तोतारमिदं धिषेय रदाव
 सोनपापत्वार्यरासीय ॥ शिक्षेयमिन्महयतेदिवेदिवरायऽआकुहचिद्विदे । न हित्वदन्यन्मघवन्नऽआप्यंवस्योऽअ
 स्तिपिताचन ॥ तरणिरिस्तिषासतिवाजं पुरंध्यायजा । आवऽइंद्रं पुरुहूतं न मे गिरानेमितष्टवसूद्रं ॥ २० ॥ नदुष्टु
 तीमत्याविदेवसनस्त्रेधं तं रयिर्नशत् । सशक्तिरिन्मघवन्तुभ्यं मावतेदृष्णं यत्पार्थेदिवि ॥ अभित्वाशूरनोनमोदु
 ग्धाऽइवधेनवः । इशानमस्य जगतः स्वहृशमीशानमिद्रतस्थुषः ॥ नत्वावाऽअन्योदिव्योनपार्थिवोनजातो नर्जन
 व्यते । अश्वायतोमघवन्निद्रवाजिनो गव्यं तस्त्वाहवामहे ॥ अभीषतस्तदा भरद्रज्यायः कनीयसः । पुरुवसुहिमघव
 न्ससनादसिभरेभरेचुहव्यः ॥ पराणुदस्वमघवन्नामित्रान्सुवेदानो वसूकृधि । अस्माकं बोध्यवितामहाधेने भवावृधः सखा
 नां ॥ इंद्रकृतुनऽआभरपितापुत्रेभ्यो यथा । शिक्षाणोऽअस्मिन्पुरुहूतयामनिजीवाज्योतिरशीमहि ॥ मानोऽअज्ञा
 तावृजनोदुराध्योऽमाशिवसोऽअर्वक्रमुः । त्वयावयं प्रवतः शश्वतीरपोतिशूरतरामसि ॥ २१ ॥ (७।२।१६) श्वि
 त्यंचोमादक्षिणतस्कृपदार्धियं जिन्वासोऽअभिहिप्रमंदुः । उन्तिष्ठन्वोचेपरिबाहिषेनन्नमेदूरादवितववसिष्ठाः ॥ दूरा

(७।२।१६) श्वित्यंच इति चतुर्दशचस्यसूक्तस्य वसिष्ठः आद्यानां पंचानां वसिष्ठपुत्राक्रमः आद्यानां नवानां वसिष्ठपुत्रादेवताः अत्या-
 नां पंचानां वसिष्ठो देवता त्रिष्टुप् (आद्यानां नवानां मिद्रो देवता अत्यानां पंचानां वसिष्ठो देवता व्यत्यासेन मिथकृपीतौवा) ।

दिद्रमनयन्नासुतेनतिरोवैशतमतिपातमग्नं । पाशद्युमस्यवायुतस्यसोमात्सुतादिद्रोऽवृणीतावसिष्ठान् ॥ एवेन्नकांसं
 धुमेभिस्तारोवेन्नकमेदमेभिर्जघान । एवेन्नकदाशराज्ञेसुदासंप्रावदिद्रोब्रह्मणावोवसिष्ठाः ॥ जुष्टेनरोब्रह्मणावःपि
 तृणामक्षमव्ययंनकिलारिषथ । यच्छकरीषुबृहदारवेणोद्रुशुष्ममदधातावसिष्ठाः ॥ उह्यामिवेत्तष्णजौनाथितासो
 दीधयुदाशराज्ञेवृतासः । वसिष्ठस्यस्तुवतऽइद्रोऽअश्रोदुरुतुस्तुभ्योऽअकृणोदुलोकं ॥ २२ ॥ दंडाऽइवेद्रोऽअज
 नासऽआसन्पारिच्छिन्नाभरताऽअर्भकांसः । अभवच्चपुरऽएतावसिष्ठऽआदित्तृप्तूनांविशोऽअप्रथत ॥ त्रयःकृण्वति
 मुर्वनेपुर्तस्तिष्ठःप्रजाऽआर्याज्योतिरग्राः । त्रयोधर्मासऽउषसंचतेसर्वाऽइत्ताऽअनुविदुर्वसिष्ठाः ॥ सूर्यस्येववक्ष
 शोज्योतिरेषांसमद्रस्यवमहिमार्गभीरः । वार्तस्येवप्रजवनान्यनस्तोमोवसिष्ठाऽअन्वेतवेवः ॥ तऽइन्नियंयहृदयस्यप्र
 कृतैःसहस्रवल्गमभिसंचरति । यमेनततपरिधिर्वयंतोऽप्सरसऽउपसेदुर्वसिष्ठाः ॥ विद्युतोऽज्योतिःपरिसंजिहानंभि
 त्वावरुणायदपश्यतांत्वा । तत्तेजन्मोतैकवसिष्ठागस्त्योयस्त्वाविशऽअजभारं ॥ २३ ॥ उतांसिमन्त्रावरुणोवसिष्ठोव
 श्याब्रह्मन्मनसोधिजातः । द्रुप्संस्कन्नब्रह्मणादेव्येनविश्वेद्वाःपुष्करत्वाददंत ॥ संप्रकृतऽउभयस्यप्रविद्वान्त्सहस्र
 दानऽउतवासदानः । यमेनततपरिधिर्वयिष्यन्नप्सरसःपरिजज्ञेवसिष्ठः ॥ सन्नेहजाताविपितानमोभिःकुंभेरतःसि
 पिचतुःसमानं । ततोहमानऽउदियायमध्यात्तोजातमृषिमाहवसिष्ठं ॥ उक्थभृतंसामभृतंविभतिग्रावाणिबिभ्रत्प्र

वद्वात्यग्रे । उपैतमाध्वंमुनस्यमानाऽआवौगच्छातिप्रतृदोवासिष्ठः ॥ २४ ॥ (७।३।१) प्रशुकैतुदेवीमनीषाऽअ-
 सस्तुतेशोरथोनवाजी⁺ ॥ विदुःपृथिव्यादिवोजनित्रशृण्वंत्यापोऽअधक्षरतीः ॥ आपश्चिदस्मिपिन्वतपथवीधृत्रपशूरा-
 मंसंतऽउग्राः⁺ ॥ आधूष्वस्मदधाताश्वानिद्रोनवज्रीहिरण्यबाहुः ॥ अभिप्रस्थाताहवयज्ञंयातेवपत्नमन्मनाहिनोत ॥
 तमनासमत्सुहिनोतयज्ञंदधातकेतुजनायवीरं⁺ ॥ उदस्यशुष्माद्भानुनोतिविभीतिभारपृथिवीनभूमं ॥ ह्वयामिदेवाऽ
 अयातुरग्नेसाधन्नतेनधियंदधामि ॥ अभिवोद्वोधिर्वाधियदधिध्वं प्रवोदेवत्रावाचकृणुध्वं ॥ आचष्टऽआसांपाथोनदीनां
 वरुणऽउग्रःसहस्रचक्षाः ॥ २५ ॥ राजाराष्ट्राणांपेशोनदीनामनुत्तमस्मैक्षत्रविश्वायु ॥ अविष्टोऽअस्मान्विश्वसुवि-
 क्ष्वद्युःकृणोतशंसनिनिस्तोः⁺ ॥ व्येतुदिद्युद्विपामशैवायुधोतविष्वग्रपस्तनूनां ॥ अवीन्नोऽअग्निर्हव्यान्नमोभिःप्रष्टोऽ
 अस्माऽअघायिस्तोमः ॥ सज्जूदेवभिर्पांनपातंसखायंकृध्वंशिवोनोऽअस्तु ॥ अञ्जामकथैरहंगुणीषेबुधेनदीनारजः
 सृषीदन् ॥ मानोर्हिबुध्यारिषेधान्मायज्ञोऽअस्यसिधदतायोः⁺ ॥ उत्तनऽएषुनृषश्रवाधूःप्रराथेयंतृशधतोऽअयः⁺ ॥

एतौयैनुवाकेद्वाविंशतिसूक्तानि (७।३।१) प्रशुकैतवितिपंचविंशत्ययसूक्तस्यवसिष्ठोविश्वेदेवाद्विपदाविराट् अंत्याश्चतस्रिष्टुभःअञ्जामु-
 कथैरितिद्विपदायाअहिर्देवता मानोर्हिबुध्यारिषेत्यस्यअहिर्बुध्न्यः (इतश्चत्वारिवैश्वदेवसूक्तानि । भेदपक्षे-देवाः १ आपः १ इंद्रः २ यज्ञः ३
 देवाः २ वरुणः १ देवाः ३ अग्निः १ अपानपात् १ अहिः १ अहिर्बुध्न्यः १ देवाः २ देवपत्नीत्वष्टारः १ त्वष्टा १ विश्वे. ४ एवं २५)

तपतिशत्रुस्वर्णभूमामहासेनासोऽअमोभिरषां ॥ आथन्नःपत्नीर्गमन्त्यच्छात्वष्टासुपाणिर्दधातुवीरान् ॥ २६ ॥
 प्रतिनःस्तोमंत्वष्टाजुषेतस्यादुस्मेऽअरमतिवस्युः ॥ तानोरासत्रातिषाचोवसन्धारोदसीवरुणानीशृणोतु । वरून्नी
 भिःसुशरणोऽअस्तुत्वष्टासुदत्रोविदधातुरायः ॥ तन्नोरायःपर्वतास्तन्नऽआपस्तद्रातिषाचऽओषधीरुतद्यौः । वन-
 स्पतिभिःपृथिवीसजोषाऽउभेरोदसीपरिपासतो नः ॥ अनुतदुर्वीरोदसीजिहातामनुद्युक्षोवरुणऽइन्द्रसखा । अनवि-
 श्वैमरुतोयसहासौरायःस्यामधरुणधियधै ॥ तन्नऽइन्द्रोवरुणोमित्रोऽअग्निरापऽओषधीर्वनिनोजुपंत । शमेन्त्स्याम
 मरुतामुपस्थैययंपात० ॥ २७ ॥ (७।३।२) शनऽइन्द्राग्नीभवतामवाभिःशनऽइन्द्रावरुणारतहव्या । शमिन्द्रासोमा
 सुवितायशंशोःशनऽइन्द्रापूषणावाजसातौ ॥ शनोभगःशमुनःशंसोऽअस्तुशनःपुराधिःशमुसंतुरायः । शनःसत्यस्यस
 यमस्यशंसःशनोऽअर्थमापुरुजातोऽअस्तु ॥ शनोधाताशमुधतानोऽअस्तुशनऽउरूचीभवतुस्वधाभिः । शनोदसीबृ-
 हतीशनोऽअद्रिःशनोद्वानासहवानिसंतु ॥ शनोऽअग्निज्योतिरनीकोऽअस्तुशनोमित्रावरुणावश्वनाश । शनःस
 कृतौसुक्कृतानिसंतुशनऽइषिरोऽअभिवातुवातः ॥ शनोद्यावापृथिवीपर्वतौशमतारिशहृशयनोऽअस्तु । शनऽओष-
 धीर्वनिनोभवतुशनोरजसस्पतिरस्तुजिष्णुः ॥ २८ ॥ शनऽइन्द्रोवसुभिर्द्वयोऽअस्तुशमादित्येभिवरुणःसुशंसः । शं

(७।३।२) शनंइन्द्राग्नीहितंपचदशर्चससूक्त्यवासिष्टोविश्वेदेवाषिष्टुप् (अत्रसूक्तसर्वपविश्वेदेवाः) ।

नौरुद्रोरुद्रेभिर्जलापः शनस्त्वष्टाभिरिहशृणोतु ॥ शनः सोमो भवतु ब्रह्म शनः शनो भ्रात्राणः शमु संतु यज्ञाः । शनः स्व
रूपां मितयो भवतु शनः प्रस्व १ शम्भस्तु वेदिः ॥ शनः सूर्यः उरु चक्षुः उदेतु शनश्चतस्रः प्रदिशो भवतु । शनः पर्वताध्रव
यो भवतु शनः सिधवः शमु संत्वापः ॥ शनोऽदितिर्भवतु व्रतेभिः शनो भवतु मरुतः स्वर्काः । शनो विष्णुः शमु पषानोऽ
अस्तु शनो भवित्र शम्भस्तु वायुः ॥ शनो देवः सविता त्रायमाणः शनो भवतु पसा विभातीः । शनः पर्जन्या भवतु प्रजाभ्यः
शनः क्षेत्रस्य पतिरस्तु शमुः ॥ २९ ॥ शनो देवा विश्वदेवा भवतु शं सरस्वती सहधी भिरस्तु । शमभिषाचः शमुरातिषा
चः शनो दिव्याः पार्थिवाः शनोऽअप्याः ॥ शनः सत्यस्य पतयो भवतु शनोऽअवतः शमु संतु गावः । शनः ऽऋभवः सकृतः
सुहस्ताः शनो भवतु पितरो हवेषु ॥ शनोऽअजः ऽएकपादेवोऽअस्तु शनो हिर्वध्यः १ शंसमद्रः । शनोऽअपां नपात्पेरुस्तु
शनः पृश्निर्भवतु देवगोपा ॥ आदित्यारुद्रावसवोजुषेतदब्रह्मा क्रियमाणं नवीयः । शण्वंतु नो दिव्याः पार्थिवा सो गोजा
ताऽऽतयेयज्ञियासः ॥ ये देवानां यज्ञिया यज्ञियानां मनोर्यजत्राऽअमृताऽऽकृतज्ञाः । ते नो रासंता मुरुगायमद्ययं पत
॥ ३० ॥ (अथ पारिशिष्टं ॥ शं वतीः पारयत्येतत् पृच्छंति वचो युजा । अभ्यारंतं यमाकंतं यऽएवेदमिति ब्रवन् ॥ भा
साकैतुं परिस्वतं भारती ब्रह्मवर्धनीः । संजानानामहीमाता यऽएवेदमिति ब्रवत् ॥ इद्रस्तां किं विमुं प्रभुं भानुनेयं सरस्वतीं ।
येन सूयं मरो च यद्येनेमरो दसीऽऽभे ॥ जुषस्वाग्नेऽअगिरः काण्वं मे ध्याति धिं । मात्वा सोमस्य बृहत्सु तस्य मधुमत्तमः ॥

त्वमग्नेऽअंगिरः शोचस्व देववीतमः । आशैतमशंतमाभिरष्टिभिः शांतिः स्वस्तिमकुर्वत ॥ शनः कनिः क्रदद्देवः पृजन्त्योऽअ-
भिवर्षतु । शनोद्यावापृथिवीशं प्रजाभ्यः शन एधि द्विपदं शं चतुष्पदे ॥ १ ॥ इति पंचमाष्टके तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

पंचत्रिंशद्यायेवर्गाः ३० सूक्तानि १६ ऋचः १६५ ॥ त्यागः ॥ इंद्रायेंदं. १११ वसिष्ठपुत्रेभ्य. ९ वसिष्ठायै. ५ देवेभ्य.
अश्वइ. इंद्रायै. २ यज्ञायै. ३ देवेभ्य. २ वरुणायै. देवेभ्य. ३ अग्नय. अपानप्लेग्नय. अहये बुध्यायाम्नय. देवेभ्य. २
देवपत्नीत्वष्टृभ्य. विश्वेभ्यो देवेभ्य. १९ ॥ इति पंचमेतृतीयः ॥

प्रब्रह्मनवावोष्टावुदुष्यः सावित्रमंत्येवाजिन्यौ भगमिति भागो वाधे च ऊर्ध्वः सप्त वैश्वदेवत्वोऽश्रुष्टिः प्रातर्भागजग-
त्याद्यालिङ्गोक्तदेवतां त्योषस्याप्रब्रह्माणः षडैश्वदेवं त्वं प्रवः पंचदधिक्रांदाधिकं जगत्याद्यालिङ्गोक्तदेवतादेवश्चतु-
ष्कं सावित्रमिमारौंद्रिष्टुवंतमापोयमापमृक्ष्ण अभवमंत्या वैश्वदेवीवासमुद्रज्येष्ठा आपमानां मैत्रावरुण्या-
भ्यै वैश्वदेवीनदीस्तुतिर्जागतमंत्यातिजगती शक्करीवा दित्यानां तृचमादित्यत्वादित्यासः प्रद्यावाद्यावापृथि-
वीयं वास्तोर्वोस्तोऽप्यत्यममीव हाष्टावास्तोऽप्यत्याघागायत्री शैषाख्युपरिष्टाद्बृहत्यादयो नुष्टुभः प्रस्वापिन्यउपनि-
षत्कईपंचाधिकामारुतहाद्याएकादशद्विपदामध्वः सप्तप्रसाकमुखैषं क्षत्रायध्वे द्वादशनिप्रगाथादिनवभ्याद्या-
गायत्र्यौ त्यानुष्टुब्राद्रीमृत्युविमोचनी ॥ ४ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ हरिःॐ ॥ (७।३।३) प्रब्रह्मतुसदनादृतस्यविरश्मिभिःससृजेसूर्योगाः । विसानुनापृथिवीसंक्षुब्धवापृथु
 प्रतीकमध्यधेऽग्निः⁺ ॥ इमांवांमित्रावरुणालुष्टुकिमिपनकृण्वेऽअसुरानवीथः । इनोवामन्यःपदवीरददधोजनज
 मित्रोयततिवृवाणः⁺ ॥ आवातस्यध्रजतोरंतइत्याऽअपीपयंतधेनवोनसूदाः । महोदिवःसदनेजायमानोचिकदधुः
 भःसस्मिन्नधन् ॥ गिरायऽएतायुनजङ्घरीतइद्रप्रियासुरथाशूरधायू । प्रयोमन्युरिरिक्षतोमिनात्यासुकृतुमधमणव
 वृत्यां ॥ यजैतेऽअस्यसख्यंयवश्चनमस्विनःस्वऽऋतस्यधामन् । विपृक्षौवावधेनृभिःस्तवानऽइदंनमोरुद्रायप्रष्ट ॥१॥
 आयत्साकंयशसौवावशानाःसरस्वतीसप्तथीसिंधुमाता । याःसुन्वयंतसदुधाःसुधाराऽअभिस्वेनपथसापीप्यानाः ॥
 उतत्यनोमरुतोमंदसानाधियतोऽकंचवाजिनोवतु । मानःपरिख्यदक्षराचरत्यवीवृधन्युज्यतेरयिनः ॥ प्रवोमहीसरस
 तिकृणुध्वंप्रपूणंविदुथ्यं^१नवीरं । भर्गधियोवितारनोऽअस्याःसातौवाजरातिपाचंपुरंधि ॥ अच्छार्थवोमरुतःश्लो
 कऽएत्वच्छाविष्णुनिषिक्तपामवोभिः । उतप्रजायैगृणतेवयाधुन्यंपात० ॥ २ ॥ (७।३।४) आवोवाहिष्ठोवहतु

(७।३।३) प्रब्रह्मातिनवर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठोविश्वेदेवास्मिष्टुप् (भेदपक्षे-विश्वेदेवाः ३ इंद्रार्थमणौ १ रुद्रः १ नद्यः १ मरुतः १ विथेदेवाः
 १ विष्णुमरुतः १ एवं ९) । (७।३।४) आवोवाहिष्ठइत्यष्टर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठोविश्वेदेवास्मिष्टुप् (भेदपक्षे-ऋभवः २ इंद्रः ६ एवमष्टौ) ।

स्तवधैरथौवाजाऽऋमुक्षणोऽअमृकः । अभित्रिपटुः सवनेषुसोममदसुशिग्रामहभिः पृणध्वं ॥ ययंहर्लमघवत्सुध
 त्थस्वदृशऽऋमुक्षणोऽअमृकं । संयज्ञेषुस्वधावंतः पिवध्वं विनोराधासिमतिभिर्दध्वं ॥ उवोचिथिहिमघवन्देष्णम्
 होऽअभैस्ववसुनोविभागे । उभालेपूणावसुनागभस्तीनसुतानियमेतवसव्या* ॥ त्वमिद्रस्वयशाऽऋमुक्षावाजोनसा
 धुरस्तमेव्यृका । वयंनुतैदाश्वासः स्यामब्रह्मकृण्वतोहरिवोवसिष्ठाः ॥ सनितासिप्रवतोदाशुपेचिद्याभिविवेषोहयश्व
 धीभिः । ववन्मानुतेयुज्याभिरूतीकदानंऽइद्रायऽआदशस्येः ॥ ३ ॥ वासयसीववेधसस्त्वनः कदानंऽइद्रवचसोबु
 वोधः । अस्ततात्याधियारयिसुवीरपक्षोनोऽअर्वाण्युहीतवाजी ॥ अभियंद्वानिऋतिश्चिदीशेनक्षतंऽइद्रशरदः सुपृ
 क्षः । उपत्रिवधुर्जरदष्टिमेत्यस्ववशंयकृण्वतमताः ॥ आनोराधासिसवितः स्तवध्याऽआराययंतुपवतस्यरातो । स
 दानोदिव्यः पायुः सिपक्तयूपपातः ॥ ४ ॥ (७।३।५) उदब्यद्वेवः सविताययामहरण्ययीममतियामशिश्नेत् ।
 नूनंभगोहव्योमानुषमिवयोरत्नापुरुषसुदर्धाति ॥ उदुतिष्ठसवितः श्रुध्य १ स्याहरण्यपाणप्रभृतावृतस्य । व्यु १ वीप
 ध्वीसमतिस्त्वज्ञानऽआनृभ्योमर्तभोजनंसुवानः ॥ अपिष्टुतः सविताद्वेवोऽअस्तयमाचिद्विश्वसवोगांति । सनः स्तो
 मानमस्य १ श्वनोधाद्विश्वेभिः पातुपायुभिर्निसूरीन् ॥ अभियंद्व्यादतिगणानिसंवद्ववस्यसवितुजुप्राणा । अभिसच्चा

(७।३।५) उदुब्यद्वेवइत्यष्टचस्यसूक्तस्यवसिष्ठः आद्यानापणांसविताअस्यत्रोद्वयोर्वात्रनक्षिपुम् । (भगमित्यथचस्यभगोवा) ।

जिवरुणो गृणत्यभि मित्रासौऽअर्थमासजोषाः ॥ अभियेमिथो वनुषः सपतराति दिवोराति पाचः पृथिव्याः । आहिबु
 ध्येऽउतनः शृणोतु वरूच्ये कधेनुभिर्निपातु ॥ अनुतन्नो जास्पतिर्मसीष्टरलंदेवस्य सवितुरियानः । भगमग्नो वसेजो हवी
 ति भगमनुग्नोऽअधयातिरत्न ॥ शनो भवतु वाजिनो हवेषु देवतातामितद्रवः स्वर्काः । जंभयतो हवृकरक्षासिसनेभ्यस्म
 द्युयवन्नमीवाः ॥ वाजैवाजेवतवाजिनो नो धेनुविप्राऽअमृताऽऋतज्ञाः । अस्मध्वः पिवतमादध्वं तसायातपथिभि
 देवुयानैः ॥ ५ ॥ (७।३।६) ऊर्ध्वोऽअग्निः सुमतिवस्वोऽअश्रत्प्रतीची जूर्णि देवतातिमेति । भेजतेऽअद्रार्थ्यैव
 पंधामंतहोतानऽइषितोयजाति ॥ प्रवावृजे सुप्रयावहिरैषामाविश्यतीव्रीरिदऽइयाते । विशाम्कोरुषसः पूर्वहूतो वा
 युः पृषास्वस्तये निशुत्वान् ॥ जमयाऽअत्रवसवोरंत देवाऽउरावंतरिक्षे मजयंत गृध्राः । अर्वाक्पथऽउरुजयः कृणुध्वं श्रो
 तादूतस्य जग्मुषो नोऽअस्य ॥ ते हियज्ञेषु यज्ञियासऽऊमाः सधस्थविश्वेऽअभिस्तदिवाः । ताऽअध्वरऽउदातोयक्ष्यन्ने
 श्रुष्टी भगनासत्यापुरीधि ॥ आग्नेगिरो दिवऽआपृथिव्या मित्रवहवर्णमिद्रमग्निं । आर्यमणमदिति विष्णुमेयां सरस्व
 तीमरुतो मादयंतां ॥ ररेहव्यमतिभिर्यज्ञियानां नक्षत्कामं मत्यानामसिन्वन् । धातारयिर्मविदस्य सदासांसक्षीमहि यु
 ज्यैभिर्नुदेवैः ॥ नूरोदसीऽअभिष्टुतेवसिष्ठं कृतावा नो वरुणो मित्रोऽग्निः । यच्छतुचंद्राऽउपमनोऽअर्कययंपात ०

(७।३।६) ऊर्ध्वोऽअग्निरिति सप्तर्वस्य सूक्तस्य वसिष्ठो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् (भेदपक्षे—विश्वेदेवाः १ वायुपूषणौ १ विश्वेदेवाः ५ एवं ७) ।

॥ ६ ॥ (७३१७) ओश्रुष्टिर्विद्व्याऽसमेतप्रतिस्तोमं दधीमहितुराणां । यदद्यदेवः सवितासवाति स्यामां स्यरलि
 नो विभगे ॥ मित्रस्तन्नो वरुणो रोदसी च द्युभक्मिन्द्रोऽअर्यमा ददातु । दिदेष्टुद्व्यदितरेकणो वायुश्च यन्मियवते भगे
 श्च ॥ सेदग्नोऽस्तु मरुतः सशब्मीयं मर्त्यं पृषदश्वाऽअवाश । उतेमग्निः सरस्वतीजं न तिनत स्यरायः पयतांस्ति ॥ अयं
 हिनेता वरुणऽऋतस्य मित्रो राजानोऽअर्यमा पोषुः । सहवादेव्यदितिरनवातेनोऽअहोऽअतिर्षन्ना रिरात् ॥ अस्य देव
 स्य मीहूषो वया विष्णो रेषस्य प्रभृहो विभः । विदेहिरुद्रो रुद्रयम हित्व या सिष्टवाति रश्विना विरावत् ॥ मात्रपूषन्नाष्ट
 णऽइरस्योरुन्नीयद्रातिषा चश्चरासन् । मयो भुवो नोऽअवतो निपातुष्टुष्टिपरिज्मावातो ददातु ॥ नूरोदसीऽअभिष्टुते
 वसिष्ठं ऋतावनो वरुणो मित्रोऽअग्निः । यच्छतु चंद्राऽऽपमनोऽअर्क्ययं पात ॥ ७ ॥ (७३१८) प्रातर
 णि प्रातरि द्रह्वामहे प्रातमित्रावरुणा प्रातरश्विना । प्रातमगं पयणं ब्रह्मणस्पतिं प्रातः सोममुत रुद्रं हुवेम ॥ प्रातर्जितं भग
 मनुहुवमवयं पुत्रमादित्या विधत्ता । आप्राश्चिद्यमन्यमानस्तुरश्चिद्राजा चिद्यं भगं भक्षीत्याह ॥ भगप्रणेत भग सत्यराधो
 भगेमाधियमुदवादर्दन्नः । भगप्रणोजनयगो भिरश्वं भगप्रनृभिर्नृवंतः स्याम ॥ उतेदानीं भगंवतः स्यामोत प्रापित्वऽउत

(७३१७) ओश्रुष्टिरिति समचस्य मूक्तस्य वासिष्ठो विश्वदेवाः । (७३१८) प्रातरग्निर्मातमचस्य मू
 क्तस्य वासिष्ठो भगः आद्याया अग्नाद्रिमित्रावरुणाश्चिद्यं भगपुत्रब्रह्मणस्पतिरुद्रादेवताः अद्याया उना आद्या जगतां यानां विष्टुभः ।

मध्येऽअह्ना । उतोदितामघवन्त्सूयस्वययदेवानां सुमतौ स्याम ॥ भगऽएव भगवौऽअस्तु देवास्तेन वयं भगवतः स्याम ।
तं त्वा भगसर्वऽइज्जो हवीति स नो भगपुरऽएता भवेह⁺ ॥ समध्वरायोषसो नमत दधिका वैवशुचये पदाय । अर्वाचीनं व
सुविदुं भग्नो रथमिवाश्वाजिनऽआवहंतु ॥ अश्वावतीर्गोमती नऽउषासो वीरवतीः सदमुच्छंतु भद्राः । घृतं दुहाना
विश्वतः प्रपीताय यंपात ० ॥ ८ ॥ (७।३।९) प्रब्रह्माणोऽअगिरसो नक्षतप्रक्रदनुर्न भन्यस्य घेतु । प्रधेनवऽउदप्र
तौ न वंत्युज्यातामद्रौऽअध्वरस्य पेशः ॥ सुगस्तेऽअग्ने स न वित्तोऽअध्वायुध्वासु ते हरितो रोहितश्च । ये वा स द्यन्नरुषावी
रवाहो हवे देवानां जनिमानि सत्तः⁺ ॥ समुवोयज्ञं मह्यन्नमोभिः प्रहोतां मद्रोरिरिचऽउपाके । यजस्व सुपूर्वणी के देवा
नाय शिवा मरमतिव वृत्त्याः ॥ यदा वीरस्य रेवतो दुरोणस्य न शीरति धिराचिकेतत् । सुप्रतोऽअग्निः सुधितो दमऽआ
सविशे दाति वार्यमिव त्यै ॥ इमं नोऽअग्नेऽअध्वं जुषस्व मरुत्स्वि द्र्यशसं कृधीनः । आनकावर्हिः सदताम पासो शतामि
त्रावरुणा यजेह⁺ ॥ एवाग्निं स हृत्य⁺ वसिष्ठो रायस्का मो विश्वफृत्य स्यसौत् । इपर्यिपं प्रथद्वा जमस्मयं पात ० ॥ ९ ॥
(७।३।१०) प्रवोयज्ञेषु देवयंतोऽअर्चन्वावानमोभिः पृथिवीऽइषध्वै । येषां ब्रह्माण्यसमानि विप्राविष्वग्वियंति विनि

(७।३।९) प्रब्रह्माण इति षष्ठ्यसूक्तस्य वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् (भेदपक्षे - विश्वे देवाः १ अग्निः १ देवाः ३ एवं ६) ।

(७।३।१०) प्रवोयज्ञेष्विति पंचमसूक्तस्य वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् (भेदपक्षे - विश्वे देवाः १ यज्ञः १ विश्वे देवाः २ अग्निः १ दधिक्रा-

नोनशाखाः ॥ प्रयज्ञऽएतुहेत्वोनसस्तिरुद्यच्छ्वसमनसोयताचीः । स्तणीतवहिर्ध्वरायसाधूध्वार्शोर्चाषिदेवन्य
स्थुः ॥ आपुत्रासोनमातरंविभृत्राः सानैर्देवासोबहिषःसदंतु । आविश्वाचीविद्वथ्यामनक्त्वग्नेमानोदेवतातामृध
स्कः ॥ तेसीषपंतजोषमायजत्राऽकृतस्यधाराःसुदुघादुहानाः । ज्येष्ठवोऽद्यमहऽआवसूनामागतनसमनसोयति
ष्ठ ॥ एवानोऽअग्नेर्विश्वादेशस्यत्वयावयंसहसावक्तास्काः । रायायुजासधमादोऽअरिष्टाययंपात ० ॥ १० ॥
(७।३।११) दधिकावःप्रथममश्विनोषसमग्निमिद्धमगमत्येहुवे । इंद्रविष्णुपूषणब्रह्मणस्पतिमादित्यान्धावापृ
थिवीऽअपःस्वः* ॥ दधिकामनमसाबोधयंतऽउदीराणायज्ञमुपग्रयंतः । इळादेवीविहिषिसादयंतोश्विनाविप्रसहवा
हुवेम ॥ दधिकावाणंबुधुधानोऽअग्निमुपब्रुवऽउषसंसूर्यागां । ब्रह्ममाश्चतोर्विरुणस्यबभ्रुतेविश्वास्मदुरितायावयंतु ॥
दधिकावाप्रथमोवाज्यवाग्नेरथानांभवतिप्रजानन् । संविदानऽउपसामूयेणादित्येभिर्वसुभिर्गिरिभिः ॥ आनोदधि
क्राःपथ्यामनक्त्वृतस्यपंथामन्वेतवाऽउ । शणोतुनोदैव्यंशधौऽअग्निःशृण्वंतुविश्वेमहिषाऽअमूराः ॥ ११ ॥

श्रुवोभिर्भगंद्रविष्णुपूषणब्रह्मणस्पत्यादित्यद्यावापृथिव्यापः १ एवं ६) (७।३।११) दधिकावइतिपंचर्वस्यसूक्तस्यत्रसिष्टोदधिका आद्या-
यादधिकाश्च्युपोन्निर्भगंद्रविष्णुपूषणब्रह्मणस्पत्यादित्यद्यावापृथिव्यापक्षिद्रुवाद्याजगती ।

(७।३।१२) आदेवोयतुसवितासुरलोतरिक्षप्रावहमानोऽअश्वैः । हस्तेदधानोनयोपरूणिनिवेशयन्चप्रमुवन्चभूमं ॥
उदस्यबाह्वशिथिरावृहताहिरण्ययादिवोऽअंतोऽअनष्टां । ननंसोऽअस्यमहिमापनिष्टसूरश्चिदस्माऽअनुदादपस्यां⁺ ॥
सयानोदेवःसवितासहावासाविषद्वसुपतिर्वसूनि । विश्रयमाणोऽअमर्तिमुरूचीर्मर्तभोजनमधरासतेनः ॥ इमागिरः
सवितासुजिह्वपुर्णगभस्तिमीळतेसुपाणिं । चित्रवयोवृहदुस्मेदधातुययंपात० ॥ १२ ॥ (७।३।१३) इमारुद्राय
स्थिरधन्वनेगिरःक्षिप्रपेदेवार्थस्वधात्रे । अपाह्वायसहमानायवेधसेतिग्मायुधायभरताशणोतुनः ॥ साहिक्षयेणक्ष
म्यस्यजन्मनःसाम्राज्येनदिव्यस्यचेतति । अवन्नवतीरुपनोदुरश्चरानमीवोरुद्रजासुनोभव ॥ यातेदिद्युदवसृष्टादिव
स्परिक्षमयाचरतिपरिसावृणक्तुनः । सहस्रतेस्वपिवातभेषजामानस्तोक्पुतनयेषुरारिपः ॥ मानोवधीरुद्रमापरादा
मातेभूमम्रासितौहीळितस्य । आनोभजवर्हिर्षिजीवशंसययंपात० ॥ १३ ॥ (७।३।१४) आपोयंवःप्रथमदवयतंऽ
इंद्रपानमर्मिमकृण्वतेळः । तत्रोवयंशुचिमरिप्रमद्यधृतप्रपमधुमंतवनेम ॥ तमर्मिमापोमधुमत्तमवोपांनपादवत्वाशुहे
मा । यस्मिन्निद्रोवसुभिर्मादयतेतमश्यामेदवयंतोवोऽअद्य⁺ ॥ शतपवित्राःस्वध्यामदतीदेवीदेवानामपियतिपा

(७।३।१२) आदेवइतिचतुर्कचस्यसूक्तस्यवसिष्ठःसवितात्रिष्टुप् । (७।३।१३) इमारुद्रायेतिचतुर्कचस्यसूक्तस्यवसिष्ठोरुद्रोजगत्
त्यात्रिष्टुप् । (७।३।१४) आपोयंवइतिचतुर्कचस्यसूक्तस्यवसिष्ठआपस्त्रिष्टुप् ।

थः । ताऽइद्रस्यनमिनंतिव्रतानि सिधुभ्यो हव्यधृतवज्रहोत ॥ याःसूयारदिमभिराततानयाभ्यऽइद्रोऽअरदद्रातुम
 मि । तेसिधोवोरिवोधातनानोयूपपात० ॥ १४ ॥ (७३।१५) ऋमुक्षणोवाजामादयध्वमस्मेनरोमघवानःसतस्य ।
 आवोर्वाचःऋतवोनयाताविभ्वोरथंनयवतयंतु ॥ ऋमुर्ऋमुभिरभिःस्यामिभ्वोविमुभिःशर्वसाशवांसि । वाजोऽअ
 स्मोऽअवतवार्जसाताविद्रेणयुजातरुषेमवृत्रं ॥ तेचिद्धिपूर्वारभिसंतिशामाविश्वोऽअर्थऽउपरतातिवन्वन् । इद्रो
 विभ्वोऽऋमुक्षावाजोऽअर्थःशत्रोमिधृत्याकृणवन्विनृमृगं ॥ नूदवासोवरेवःकर्तनानोभतनोविश्वेवससजोपाः । सम
 स्मेऽइषं वसवोदीरन्ययंपात० ॥ १५ ॥ (७३।१६) समुद्रज्यैष्ठाःसलिलस्यमध्यात्पुनानांयत्नविशमानाः ।
 इद्रोधावज्रीवृषभोररादुताऽआपोद्वीरिहमामंवतु ॥ याऽआपोदिव्याऽउतवासवैतखनित्रिमाऽउतवायाःस्वयजाः ।
 समुद्रार्थायाःशुचयःपावकास्ताऽआपो० ॥ यासांराजावरुणोयातिमध्यसत्यानतेऽअवपश्यन्जनानां । मधुश्चतःशुच
 योयाःपवकास्ताऽआपो० ॥ यासुराजावरुणोयासोमोविश्वेदवायासूजमदति । वैश्वानरोयाःश्वग्निःप्रविष्टस्ताऽ
 आपो० ॥ १६ ॥ (७३।१७) आमांमित्रावरुणहरक्षतकुलाययद्विश्च्यन्मानऽआर्गन् । अजकावदुदशीकंतिरो

(७३।१५) ऋमुक्षणइतिचतुर्ऋक्समूक्तस्यत्रिसिष्टऋकमन्त्रिष्टुपअंत्यायाविश्वेदेवावा । (७३।१६) समुद्रज्यैष्ठाइतिचतुर्ऋक्समूक्तस्यवसि
 ष्टऋपस्त्रिष्टुप । (७३।१७) आमांमितिचतुर्ऋक्समूक्तस्यवसिष्टोमित्रावरुणावग्निर्विश्वेदेवानग्रइतिऋमेणद्वेताजगत्यांतिजगीशकरीवा ।

दधेमामांपद्येनरपसाविदुत्सरुः ॥ यद्विजामन्यरुषिवदन्मुवदष्टीवतोपरिकल्फौचदेहत् । अग्निष्टच्छोचन्नपबाधता
 मितोमामां० ॥ यच्छल्मलैर्भवितियन्नदीषयदोषधीभ्यःपरिजायतेविषं । विश्वेदेवानिरितस्तत्सुवतुमामां० ॥ याः
 प्रवतानिवत्सुहृत्सुहृत्तरनुद्वतीरनुदकाश्चयाः । ताऽअस्मभ्यपयसपिन्वमानाःशिवादेवीरशिपदाभवतुसवानद्योऽअ
 शिमिदाभवंतु ॥ १७ ॥ (७।३।१८) आदित्यानामवसानूतेनसक्षीमहिशमृणाशंतेमेन । अनागास्त्वेऽअदिति
 त्वेतुरासुऽइमंयज्ञंदधतुश्रोषमाणाः ॥ आदित्यासोऽअदितिर्मादयतांमित्रोऽअयमावरुणोरजिष्ठाः । अस्माकंसंतुमुव
 नस्यगोपाःपिबंतुसोममवसेनोऽअद्य ॥ आदित्याविश्वेमरुतश्चविश्वेदेवाश्चविश्वऽऋभवंश्चविश्वे । इन्द्रोऽअग्निश्चि
 नतुष्टुवानाययंपात० ॥ १८ ॥ (७।३।१९) आदित्यासोऽअदितयःस्यामुपूद्वत्रावसवोमर्त्यत्रा । सनेममित्रावर
 णासनतोर्भवेमद्यावापृथिवीभवतः ॥ मित्रस्तन्नोवरुणोमामहंतशर्मतोकायतनेयायगोपाः । मावोभुजेमान्यजातमे
 नोमातर्कमवसवोयच्चयध्वे ॥ तुरण्यवोर्गिरसोनक्षतरत्नैर्दुवस्यसवितुरित्यानाः । पिताचतन्नोमहान्यजन्नोविश्वेदे
 वाःसमनसोजुषंत ॥ १९ ॥ (७।३।२०) प्रद्यावापृथ्वीःपृथिवीनमोभिःसबाधऽईळेबृहतीयजन्ने । तेचिद्धिपूर्वकव

(७।३।१८) आदित्यानामिति वृचस्यमूक्तस्यवसिष्ठआदित्यास्त्रिष्टुप् । (७।३।१९) आदित्यासइति वृचस्यमूक्तस्यवसिष्ठआदित्यास्त्रिष्टुप् ।
 (७।३।२०) प्रद्यावोति वृचस्यमूक्तस्यवसिष्ठोद्यावापृथिव्यौत्रिष्टुप् ।

यो गणतः पुरो महीदधिरेद्वपुत्रे ॥ प्रपूर्वजे पितरानव्यसीभिर्गीर्भिः कृणुध्वंसदनेऽकृतस्य । अनौद्यावापृथिवीद्व्येन
 जनेन यातं माहिवावरूथ । उतो हि वारब्धेयानि संति पुरुणि द्यावापृथिवीसु दासे । अस्मेधत्तयदसदस्कृधोयुधयंपात ०
 ॥ २० ॥ (७३।२१) वास्तौष्पते प्रतजानी ह्यस्मान्स्वविशोऽर्धममीवोर्भवानः । यत्त्वेमहे प्रतितन्नौ जुषस्व शनौ भ
 वद्विपदेशं चतुष्पदे ॥ वास्तौष्पते प्रतरणेनऽएधि गयस्फानो गोभिरश्वेभिरिदो । अजरासस्ते सव्यस्यामपितेव पुत्रान् प्र
 तिनो जुषस्व ॥ वास्तौष्पते शम्भया संसदा ते सक्षीमा हि रणवया गा तुमत्या । पाहि क्षेमऽउत योगे वरनो ययंपात ० ॥ २१ ॥
 (७३।२२) अमी विहावास्तौष्पते विश्वा रूपाण्या विशन् । सखा सुशेवंऽएधि नः ॥ यदजुनसारमेयदतः पिंशग्यच्छ
 से । वीवभ्राजंतऽकृष्टयऽउपस्रक्षैषवप्संतो निषु स्वप ॥ स्तेनरायसारमेय तस्करं वा पुनः सर । स्तोतर्निद्रस्य रायमि कि
 मस्मान्दुच्छुनायसे ० ॥ त्वंसूकरस्य ददद्दहितवददतु सूकरः । स्तोतर्निद्रस्य रायसि किमस्मा ० ॥ सस्तु माता सस्तु पिता
 सस्तु भ्रासस्तु विशपतिः । संसंतु सर्वे ज्ञातयः सस्त्वयमभितोजनः ॥ यऽऽस्ते यश्चरति यश्च पश्यति नोजनः । तेषां सं
 हन्मोऽअक्षाणि यथेदं हृन्म्यतथा ॥ सहस्रं शृंगो वृषभो यः समद्रादुदाचरत् । तेनासहस्येनाव्यं निजनां न्त्स्वापयामसि ॥

(७३।२१) वास्तौष्पत इति तृचस्य सूक्तस्य वसिष्ठो वास्तौष्पतिश्छिपुम् । (७३।२२) अमी वहैत्यष्टचस्य सूक्तस्य वसिष्ठः आद्यायावास्तौष्पतिः
 द्वितीयादिसप्तानां स्वापिनी आद्या गायत्री ततस्त्रिंश उपरि द्वाद्वहत्याः अस्याश्च तन्मोनुग्रभः ।

प्रोष्ठेशयावेह्यशयानारीयास्तल्पशीवरीः । स्त्रियोयाः पुण्यगंधास्ताः सर्वाः स्वापयामसि ॥ २२ ॥ (परिशिष्टं ॥
 स्वप्नस्वप्नाधिकरणे सर्वनिष्वापयानै । आसूर्यमन्यान्स्वापयद्वा १ हंजात्रियादहं ॥ अजगरोनामसर्पः सर्पिरविषोम
 हान् । तस्मिन्हसर्पः सुधितस्तेनत्वास्वापयामसि ॥ सर्पः सर्पोऽजगरः सर्पिरविषोमहान् । तस्य सर्पोत्सिधवस्तस्य
 गाधमशीमहि ॥ कालिकोनामसर्पोनवनगसहस्रबलः । यमनहदेहसोजातोऽयोनारायणवाहनः ॥ यदि कालिकदू
 तस्ययदिकाः कालिकाद्भयात् । जन्मभूमिर्मतिक्रान्ते निविषोयातिकालिकः ॥ आयाहीन्द्रपथिभिरीळितेभिर्यज्ञमिम
 नोभागधेयं जुषस्व । ततां जह्नुर्मातुल्येव योषाभागस्तेपैतृष्वसेयीवपामिव ॥ यशस्करं बलवंतं प्रभुत्वं ते मे वराजाधिप
 तिवभूव । संकीर्णनागाश्वपतिनराणां सुमंगल्यै स ततं दीर्घमायुः ॥ कर्कोटकोनामसर्पो योदृष्टीविषऽउच्यते । तस्य सर्प
 स्य सर्पत्वं तस्मै सर्पनमोस्तुते ॥ १ ॥ (७।४।१) कर्हव्यक्तानरः सनीळारुद्रस्य मर्याऽअधास्वश्वः ॥ न किह्विषाज
 नृषिवेदुतेऽअंगविद्रैर्मिथोजनित्रै ॥ अभिस्वपूभिर्मिथोवपंतवातस्वनसः श्येनाऽअस्पृघ्न ॥ एतानिधीरोनिण्याच्चि
 केतपृश्चिर्यदूधोमहीजभारं ॥ साविद्रसुवीरामरुद्धिरस्तु सनात्सहती पुष्यतीनम्णां ॥ यामयेष्टाः शुभाशोभिष्ठाः श्रिया

चतुर्थेनुवाके पंचदशसूक्तानि (७।४।१) कर्हव्यक्ता इति पंचविंशत्यृचस्य सूक्तस्य वसिष्ठो भरतस्त्रिष्टुप् आद्या एकादशद्विपदाविराजः । (अत्राला
 यावैश्वदेवत्वं कश्चिन्मन्यते तन्मानाभावादुपेक्ष्यं) ।

समिच्छाऽओजोभिरुग्राः⁺ ॥ उग्रवऽओजःस्थिराशवांस्यधामरुद्भिर्गणस्तुविष्मान् ॥ शुभ्रोवःशुष्मःऋध्मीमनासि
धुनिमुनिरिवशधैस्यधृष्णोः⁺ ॥ सनैम्यस्मद्ययोतदिदुमावोदुमेतिरिहप्रणङ्गः ॥ प्रियवोनामहवेतराणामायत्तपन्म
रुतोवावशानाः⁺ ॥ २३ ॥ स्वायुधासऽइष्मिणःसुनिष्काऽउतस्वयंतन्व^१शुभमानाः ॥ शुचीवोहव्यामरुतःशुची
नांशुचिहिनोम्यध्वरंशुचिभ्यः ॥ ऋतेनसत्यमृतसापऽआयन्धुविजन्मानःशुचयःपावकाः ॥ असेष्वामरुतःखादयो
वोवक्षःसुरुक्माऽउपशिश्रियाणाः ॥ विविद्युतो नवृष्टिर्भारुचानाऽअनुस्वधामायुर्धैर्यच्छमानाः ॥ प्रबुध्यावऽइरतेम
होसिप्रनामानिप्रयज्यवस्तिरध्वं ॥ सहस्रियदंम्यभागमेतंगृहमेधीयमरुतो जुषध्वं ॥ योदस्तुतस्यमरुतोऽअधीथेत्या
विप्रस्यवाजिनोहवीमन् ॥ मक्षरायःसुवीर्यस्यदातनूचिधामन्यऽआदभद्रावा ॥ २४ ॥ अत्यासोनयेमरुतःस्वचोयक्षदृशो
नशुभयतमयाः ॥ तेहम्युष्टाःशिश्वोनशुभ्रावत्सासोनप्रकीळिनःपयोधाः⁺ ॥ दृशस्यतोनोमरुतामृळुतुवरिवस्यतोरोदसी
सुमेकै ॥ आरोगोहानृहावधोवोऽअस्तुसुन्नेभिरसेवसवोनमध्वं ॥ आवोहोताजोहवीतिसत्तःसत्राचीरातिमरुतो गृणा
नः ॥ यऽईवतोवृषणोऽअस्तिगोपाःसोऽअद्वयावीहवतेवऽउक्थैः⁺ ॥ इमेतुरंमरुतोरामयतीमेसहःसहसऽआनमति ॥
इमेरंशवपुष्यतोनिर्पातिगुरुद्वेषोऽअरुरपेदधति ॥ इमेरंशविन्मरुतो जुनन्तिमृमिचिद्यथावसवोजुषन्ते ॥ अपवाधध्वं
वृषणस्तमोसिधत्तविध्वन्तनयंतोकमस्मे ॥ २५ ॥ मावोदात्रान्मरुतो निरारामापश्चाद्दध्मरथ्योविभागे ॥ आनःस्या

हर्भजतनावसव्येऽथदीसुजातंवृषणोवोऽस्ति ॥ संयद्धनंतमन्युभिर्जनांसःशूरायह्वाष्वोषधीषुविभु । अधस्मानोम
 रुतोरुद्रियासस्त्रातारोभूतपृतनास्वर्यः⁺ ॥ भूरिचक्रमरुतःपित्र्याण्युक्थानियावःशस्यतेपराचित् । मरुद्भिरुग्रःपृत
 नासुसाह्वामरुद्भिरित्सनितावाजमर्वा ॥ अस्मेवीरोमरुतःशुष्म्यस्तजनानांगोऽसुरोविधर्ता । अपोयेनसुक्षितयेतरे
 णाधस्वमोकोऽअभिवःस्याम ॥ तन्नऽइंद्रोवरुणोमित्रोऽअग्निरापऽओषधीर्वनिनोजुषंत । शर्मन्त्यामरुतामपस्थैय
 यंपात०॥२६॥ (७।४।२) मध्वोवोनाममारुतयजत्राःप्रयज्ञेषुशवसामदति । येरेजयतिरोदसीच्चिदुर्वोपिन्वत्युत्संयदया
 सुरुद्राः⁺ ॥ निचेतारोहिमरुतोगणतंप्रणेतारोयजमानस्यमन्म । अस्माकमद्याविदथेषुबर्हिर्वावीतयैसदतपिप्रिया
 णाः⁺ ॥ नैतावद्वन्येमरुतोयथेमन्त्राजैतरुक्रमैरायुधस्तनूभिः । आरोदसीविश्वपिशःपिशानाःसमानमंज्यजतेशुभे
 कं ॥ ऋधक्सावोमरुतोद्विद्युदस्तुह्मऽआगःपुरुषताकराम । मावस्तस्यामपिभूमायजत्राऽअस्मेवोऽअस्तुसुमतिश्च
 निष्ठा ॥ कृतेचिदत्रमरुतोरणंतानवद्यासःशुचयःपावकाः । प्रणौवतसुमतिभिर्भयजत्राःप्रवाजैभिस्तिरतपृष्यसेनः ॥
 उतस्तुतासोमरुतोव्यतुविश्वेभिर्नामभिर्नरोहवीषि । ददातनोऽअमृतस्यप्रजार्थैजितरायःसुनृतामघानि ॥
 आस्तुतासोमरुतोविश्वऽऊतीऽअच्छासरीन्सर्वताताजिगात । येनस्तमनाशतिनोवधयितियंयपात० ॥ २७ ॥

(७।४।२) मध्वोवइतिसप्तर्चसूक्तस्यवसिष्ठोमरुतस्त्रिष्टुप् ।

(७।४।३) प्रसाकमुक्षेऽअर्चतागणाययौदेव्यस्यधाम्नस्तुविष्मान् । उतक्षौदतिरोदसीमहित्वानक्षतनाकनिऋतरव-
 शात्^१ ॥ जनूश्चिद्वोमरुतस्त्वेष्येणभीमासस्तुविमन्यवोधासः । प्रथमहोभिरोजसोतसतिविश्वोवोयामन्भयतेस्वद-
 क्^२ ॥ बृहद्वयोमघवद्भ्योदधातजुजोषिन्नमरुतःसुष्टुतिनः । गतोनाध्वावितिरातिजंतुप्रणःस्याहोभिरुतिभित्तिरेत ॥
 युष्मोतोविप्रोमरुतःशतस्वीयुष्मोतोऽअर्वासहुरिःसहस्री । युष्मोतःसन्नाळुतहतवृत्रप्रतद्वाऽअस्तुधूतयोदृष्णं^३ ॥
 तौऽआरुद्रस्यमीहुषोविवासेकुविन्नसैतमरुतःपुननः । यत्सस्वतोजिहीळिरेयदाविरवतदेनऽइमहेतुराणां ॥ प्रसावा-
 चिसुष्टुतिर्मघोनामिदंसंकमरुतौजुषंत । आराच्छिद्वेषोवृषणोयुयोतययंपात० ॥ २८ ॥ (७।४।४) यंत्रायध्वऽ
 इदमिदं देवासोयंचनयथ । तस्माऽअग्नेवरुणमित्रायमन्मरुतःशमयच्छत ॥ युष्माकं देवाऽअवसाहनिप्रियऽइजान-
 स्तरतिद्विषः । प्रसक्षयतिरतोविमहोरिषेयोवोवरायदाशति ॥ नहिर्वश्चरमंचनवसिष्ठःपरिमंसते । अस्माकमद्वमरु-
 तःसुतेसचाविश्वोपिबतकामिनः ॥ नहिर्वऽऊतिःपृतनासमर्धतिथस्माऽअराध्वनरः । अभिवऽआवत्सुमतिनवीयसी-
 तूययातपिपीषवः ॥ ओषुधृष्विराधसोयातनां^४सिपीतये । इमावोहव्यामरुतोरैरिहकमोषव^५न्यत्रगंतन ॥ आच-

(७।४।३) प्रसाकमुक्षइतिषळचस्यसूक्त्यवसिष्ठोमरुतब्रिष्टुप् । (७।४।४) यंत्रायध्वइतिद्वादशचस्यसूक्त्यवसिष्ठोमरुतोलाया-
 रुद्रः आद्यातृतीयापंचम्योबृहत्याःद्वितीयाचतुर्थीषष्ठ्यःसतोबृहत्याःसप्तम्यष्टम्यौत्रिष्टुभौतनवम्याद्याःस्तिशोगायत्र्योलानुष्टुप् ।

नो॒ब॒र्हिः॒स॒द॒ता॒वि॒ता॒च॒नः॒स्पा॒र्हा॒णि॒दा॒त॒वे॒व॒सु । अ॒न्ने॒ध॒न्तो॒म॒रु॒तः॒सो॒म्ये॒म॒धौ॒स्वा॒हे॒ह॒मा॒द॒या॒ध्वै ॥ २९ ॥ स॒स्व॒श्चि॒द्धि॒त॒
 न्व॒ः॒शु॒भ॒मा॒नाऽआ॒ह॒सा॒सो॒नी॒ल॒पृ॒ष्ठाऽअ॒प॒स॒न् । वि॒श्व॒श॒र्घो॒ऽअ॒भि॒तो॒मा॒नि॒षे॒द॒नो॒र॒ण्वाः॒स॒र्व॒ने॒म॒द॒तः ॥ यो॒नो॒म॒रु॒तो
 ऽअ॒भि॒र्दु॒ह॒णा॒यु॒स्ति॒र॒श्चि॒त्ता॒नि॒व॒स॒वो॒जि॒घा॑स॒ति । द्रु॒हः॒पा॒शान्प्र॒ति॒स॒मु॒ची॒ष्ट॒ता॒पि॒ष्ठे॒न॒ह॒न्म॒ना॒ह॒त॒ना॒तं ॥ सा॒न्त॒प॒नाऽइ॒
 दं॒ह॒वि॒म॒रु॒त॒स्त॒ज्जु॒ष्ट॒न । यु॒ष्मा॒क्रो॒ती॒रि॒शा॒द॒सः ॥ गृ॒हमे॒धा॒सऽआ॒र्ग॒त॒म॒रु॒तो॒मा॒प॒भू॒त॒न । यु॒ष्मा॒क्रो॒ती॒सु॒दा॒न॒वः ॥
 इ॒हे॒ह॒वः॒स्व॒त॒व॒सः॒क॒र्व॒यः॒सूर्य॑त्व॒चः । यु॒ज्ञं॒म॒रु॒तऽआ॒वृ॒णे ॥ त्र्य॒व॒क॒य॒जा॒म॒हे॒सु॒गां॒धि॒पु॒ष्टि॒व॒र्ध॒नं । उ॒र्वारु॒क॒मि॒व॒व॒र्ध॒ना॒न्म॒
 ल्यो॒र्मु॒क्षी॒य॒मा॒मृ॒ता॒त् ॥ ३० ॥ इति॑पंचमाष्टकेचतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

षट्त्रिंशध्यायेवर्गाः ३० सूक्तानि २४ ऋचः १५६ ॥ त्यागः ॥ विश्वेभ्योदेवेभ्य इ. ३ इंद्रार्थमभ्या. रुद्राये. नदीभ्य. मरुद्भ्य.
 विश्वेभ्योदेवेभ्य. विष्णुमरुद्भ्य. ऋमुभ्य. २ इंद्राये. ६ वाजिभ्य. २ विश्वेभ्योदेवेभ्य. वायुपूषभ्या. विश्वेभ्योदेवेभ्य.
 १२ अग्नीद्रमित्रावरुणाश्विमगपूषब्रह्मणस्पतिसोमरुद्भ्य. भगाये. ९ उषस इ. विश्वेभ्योदेवेभ्य. अग्नय. देवेभ्य. ३ विश्वेभ्योदेवे-
 भ्य. यज्ञाये. विश्वेभ्योदेवेभ्य. २ अग्नय. दधिक्राध्युषोमिभगैर्विष्णुपूषब्रह्मणस्पत्यादित्यद्यावापृथिव्यद्भ्य इ. दधिक्रा इ. ४ सवित्र. ४
 रुद्राये. ४ अद्भ्य. ४ ऋमुभ्य. ३ विश्वेभ्योदेवेभ्य. अद्भ्य. ४ मित्रावरुणाभ्या. अग्नय. विश्वेभ्योदेवेभ्य. नदीभ्य. आदित्येभ्य. ६
 द्यावापृथिवीभ्या. ३ वास्तोष्पतय. ४ प्रसापिन्या. ७ मरुद्भ्य. ४ रुद्राये. ॥ इति॑पंचमेचतुर्थः ॥

यद्दधन्मित्रावरुणतुवैसौर्याद्योद्धांसतात्सूर्यः षळाद्यास्तिष्ठः सौर्येऽद्वेतीति चार्धपचमादिविपचप्रतिवाप्रमित्रयोरे
कोनागायत्रैदशम्यादयस्त्रयः प्रगाथाः पुरऽणिकचतुर्थ्याद्यादशादित्यास्तिष्ठः सौर्यैः प्रतिवां दशाश्विनंतुतदाशु
भ्रानवसप्ताद्याविराजआवारंथोष्टावाविश्ववाराः सप्तापस्वसुः षळागोमतापंचातारिभमाउवां षड्प्रागागार्थव्यु
षाअष्टाउषस्यंतुवार्जदुसप्तोपोरुचषट्प्रतिपंचव्युषाः प्रतितृचं ॥ ५ ॥

॥ हरिः ओम् ॥ (७।४।५) यदुद्यसूर्यब्रवोनागाऽउद्यन्मित्रायवरुणायसत्यं । वयं देवत्रादिते स्याम तव प्रियासो
ऽअर्थमनूणतः ॥ एषः स्य मित्रावरुणानचक्षुः ऽउभेऽउदेति सूर्योऽभिज्मन् । विश्वस्य स्यातु जगतश्च गोपाऽऋजुमतेषु
वृजिनाचपश्यन् ॥ अयुक्तसहृरितः सधस्याद्याऽईवहति सूर्यघृताचीः । धामानिमित्रावरुणायवाकः संयोजयेत्वेवज
निमानिचष्टे ॥ उद्धांपृक्षासोमधुमंतोऽअस्थुरासूर्योऽअरुहच्छुक्रमर्णः । यस्माऽआदित्याऽअध्वनोरदिति मित्रोऽअर्थ
मावरुणः सजोषाः ॥ इमेचेतारोऽअनृतस्य भूरमित्रोऽअर्थमावरुणो हिंसति । इमऽऋतस्य वाधुर्दुरोणेण शमासः पू
त्राऽअदितेरदब्धाः ॥ इमे मित्रोवरुणोदूळभासोचेतसंचिच्चितयंति दक्षैः । अपि क्रतुसुचेतसंवततस्तिरश्चिदंहः सपथा
नयंति ॥ १ ॥ इमे दिवोऽअर्निमिषावृथिव्याश्चिक्त्वांसोऽअचेतसंनयंति । प्रव्राजेचिन्नद्योगाधमस्तिपारनोऽअ

(७।४।५) यदुद्येति द्वादशर्चस्य सूर्यस्य वसिष्ठो मित्रावरुणवाद्यायाः सूर्यश्चिष्टम् ।

स्यविष्पितस्यपर्षन् ॥ यद्गोपावददितिः शर्मभद्रमित्रोयच्छतिवरुणः सुदासै । तस्मिन्नातोक्तं तनयं दधानामाकर्मदेवहे
 लं नतुरासः ॥ अववेद्विहोत्राभिर्यजतरिपः काश्चिद्वरुणधृतः सः । परिद्वेषोभिर्यमावृणक्तं रुसुदासेवृषणाऽऽलोकं* ॥
 सस्वश्चिद्धिसमृतिस्त्वेषामपीच्येन सहसा सहते । युष्मद्भियावृषणो रेजमानादक्षस्य चिन्महिनामलतानः ॥ यो ब्रह्म
 णे सुमतिमायजति वाजस्य सातौ परमस्य रायः । सीक्षतमन्युमघवानोऽअर्यऽऽरुक्षयाय चक्रिरे सुधातु ॥ इयं देवपरोहि
 तिर्युवभ्यायज्ञेषु मित्रावरुणावकारि । विश्वानिदगौ पिपृतं तिरोनयं यपात ॥ २ ॥ (७४१६) उद्धांचक्षुर्वरुणसु
 प्रताकं देवयोरितिसूर्यस्ततन्वान् । अभियोविश्वामुवनानि चष्टे समन्युमत्येष्ववाचिकेत ॥ प्रवांसमित्रावरुणावृतावावि
 प्रोमन्मानिदीर्घश्रुदयति । यस्य ब्रह्माणि सुक्रतुऽअवाथऽआयत्कत्वानशरदः पणैथे ॥ प्रोरोमित्रावरुणापृथिव्याः प्र
 दिवऽऽऽक्ववाद्धृतः सुदानू । स्पशोदधाथेऽओषधीषु विश्वदुधयतोऽअनिमिषं रक्षमाणा ॥ शंसामित्रस्यवरुणस्य धाम
 शुष्मोरोदसीबद्धधेमहित्वा । अयन्मासाऽअयज्वनामवीराः प्रयज्ञमन्मावृजन्तिराते ॥ अमूराविश्ववृषणाविमावां
 नयासुचित्रंददरोनयक्षं । दुहः सचतेऽअनृताजनानानवा निण्यान्यचितेऽअभूवन् ॥ समुवांयज्ञमहयनमोभिर्हवेवा

(७४१६) उद्धांचक्षुरितिसप्तर्चससूक्तस्य वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

मित्रावरुणासबाधः । प्रवासन्मान्यचसेनवानिष्ठृतानिब्रह्मजुषन्निमानि ॥ इयदैवपरोर्हिति ॥ ३ ॥ (७।४।७)
 उत्सूयोबृहदूर्वाव्यश्रेत्पुरुषश्वाजनिममानुषाणां । समोदिवाददेशोचमानः कृत्वाकृतः सुकृतः कर्तृभिर्भूत् ॥ ससूय
 प्रतिपुरेनऽउद्गाऽएभिः स्तोमैर्भिरतेशेभिरैवैः । प्रनोमित्रायवरुणायवोचोनांगसोऽअयग्णेऽअग्रयेच ॥ विनः सहस्रं
 शुरुधोरदंष्टृतावानोवरुणोमित्रोऽअग्निः । यच्छतुचंद्राऽउपमनोऽअर्कमानः कामपूरंतुस्तवानाः ॥ द्यावाभूमीऽअ
 दितेनासीथानोचवाजुःसुजनिमानऽऋज्वे । माहेळभूमवरुणस्यवायोमामित्रस्यप्रियतमस्यनणां ॥ प्रबाहवासिसृतंजी
 वसेनऽआनोगव्यूतिमुक्षतघृतेन । आनोजनेश्रवयतयुवानाश्रुतमैमित्रावरुणाहवेमा ॥ नूमित्रोवरुणोऽअयमानस्तमने
 तोकायवारीवोदधंतु । सुगानोविश्वामुपथानिसंतुयूयपात ॥ ४ ॥ (७।४।८) उद्वैतिसुभगाविश्वचक्षाः साधारणः सूर्योमा
 नुषाणां । चक्षुर्मित्रस्वरुणस्यद्वैवश्चमवयः समविब्यूकमांसि ॥ उद्वैतिप्रसवीताजनानामहान्केतुरणवः सूर्यस्य । समान
 चक्रंपथाविवृत्सन्त्यदैतशोवहतिध्रुयुक्तः ॥ विभ्राजमानऽउषसामपस्याद्रैभरुदत्यनुमद्यमानः । एषमैदेवः सविताच
 च्छंदयः समानंनप्रमिनातिधाम ॥ द्विवोरुक्मऽउरुचक्षाऽउदैतिदरेऽअर्थस्तरणिभ्राजमानः । नूनंजनाः सूर्येणप्रसृताऽ

(७।४।७) उत्सूयइतिषक्चसूक्तस्यवसिष्ठआद्यानांतिसृणांसूर्यस्ततस्तिस्मृणामित्रावरुणौत्रिष्टुप् । (७।४।८) उद्वैतीतिपक्चस्यसू
 क्तस्यवसिष्ठः आद्यानांसाधचतसृणांसूर्यस्ततोमित्रावरुणौत्रिष्टुप् ।

अयन्नर्थानि कृण्वन्नपांसि ॥ यत्राचक्रमुतागतुमस्मदयेनो न दीयन्नन्वेति पार्थः । प्रतिवांसूऽज्जिते विधेमनमोभि
 मित्रावरुणोतहव्यैः⁺ ॥ नू मित्रोवरुणो ० ॥ ५ ॥ (७४१९) द्विविधयैतारजसः पृथिव्यां प्रवांघृतस्य निणिजोददीर
 न् । हव्यं नो मित्रोऽर्च्यमासुजातो राजा सुक्षत्रोवरुणो जुषत ॥ आराजानामहऋतस्य गोपांसि धुपतीक्षत्रियायातमर्वाक् ।
 इळानो मित्रावरुणोतवृष्टिमवदिवऽइन्वतं जीरदानू ॥ मित्रस्तन्नोवरुणो देवोऽर्च्यः प्रसाधिष्ठेभिः पृथिभिर्नयंतु । ब्रवद्य
 थान्ऽआदुरिः सुदासऽइषामदेमसहदुवगोपाः ॥ योवांगतमनसातक्षदेतमध्वार्धीति कृण्वद्धारयच्च । उक्षेथां
 मित्रावरुणाघृतं न ताराजाना सुक्षितीस्तर्पयेथां ॥ एषः स्तोमोवरुण मित्रतुभ्यं सोमः शुक्रो न वायवैयामि । अविष्टधियो जि
 गंतपुरधीर्ययंपात ० ॥ ६ ॥ (७४११०) प्रतिवांसूऽज्जिते सक्तैर्मित्रहवेवरुणपतदक्षं । ययोरसुर्थं^१ मक्षितं ज्येष्ठं वि
 श्वस्यथामन्नाचितं जिगलु⁺ ॥ ताहि देवानामसुरातावर्यातानः क्षितीः करतमर्जयतीः । अश्याम मित्रावरुणावयं याद्या
 वाचयत्र पीपयन्नहाच ॥ ताभूरिपाशावन्तस्य सेतूदुरत्येतूरिपेवमर्त्याय । ऋतस्य मित्रावरुणापथावामपो न नाबाहु
 रितातरे मा । आनो मित्रारुणाहव्यजुष्टिधृतैर्गव्यूतिमुक्षतमिळाभिः । प्रतिवामत्रवरमाजनाय पृणीतमुद्गोदिव्यस्य चारोः ॥

(७४१९) द्विविधयैतेति पंचर्चस्य सूक्तस्य वासिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् (७४११०) प्रतिवामिति पंचर्चस्य सूक्तस्य वासिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

एषः स्तोमो ० ॥ ७ ॥ (७४११) प्रमित्रयोर्वरुणयोः स्तोमो नऽएतु शब्दः । नमस्वान्तु विजातयोः ॥ याधारयत देवाः
सदक्षादक्षपितरा । असुर्याय प्रमहसा ॥ तानः स्तिपातनपावरुणजरितृणां । मित्रसाधयंत धियः ॥ यदुद्यसूरऽउद्दि-
तेनागामित्रोऽअर्यमा । सुवातिसविताभगः ॥ सुप्रावीरस्तु सक्षयः प्रनुयामन्सुदानवः । येनोऽअहोतिपिप्रति ॥ ८ ॥
उत स्वराजोऽअर्धितिरदवधस्यत्र तस्य ये । महोराजानऽईशते ॥ प्रतिवासूरऽउद्दिते मित्रगुणीषवरुण । अर्यमणरिशा-
दंसं ॥ रायाहिरण्ययामतिरियमवृकायशवसे । इयं विप्रमिधसातये ॥ तस्यामदेवरुणते मित्रसरिभिः सह । इयं स्व-
श्चधीमहि ॥ बृहवः सूरचक्षसो गिजिह्वाऽऽकृतावृधः । त्रीणि ये ये मुविदथानिधीतिभिर्विश्वा निपरभूतिभिः ॥ ९ ॥
विंयेदुधुः शरदं मासमादहर्धुज्ञमर्क्तुचादृचं । अनाप्यवरुणो मित्रोऽअर्यमाक्षत्रराजानऽआशत ॥ तद्वोऽअद्यमनामहे
सुक्तैः सूरऽउद्दिते । यदोहेतवरुणो मित्रोऽअर्यमाययमतस्परथ्यः ॥ क्रुतावानऽऽकृतजाताऽऽकृतावृधो घोरारसोऽअनृ-
तद्विषः । तेषां वः सुमेनुच्छदिष्टमनः स्यामये च सरयः ॥ उदुत्यदशते वपुद्विषऽएतिप्रतिहरे । यदीमाशुवेहतिद्विषऽ
एतं शोविष्वस्मै चक्षसेऽअरं ॥ शीर्ष्णः शीर्ष्णो जगतस्तस्थुषस्पतिं स मया विश्वमारजः । सप्तस्वसारः सुविताय सुयवहे

(७४११) प्रमित्रयोरित्येकोनविंशत्युच्यते । चक्षुः सूक्तस्य त्रसिष्टो मित्रावरुणौ चतुर्ध्यादिदशानामादित्यः चतुर्दश्यादिति मृगासूर्यो गायत्री
दशमीद्वादशी चतुर्दशो बृहत्याः एकादशी त्रयोदशी पंचदश्याः मतो बृहत्याः षोडशी पुरउष्णिक् ।

तिहुरितोरथे ॥ १० ॥ तच्चक्षुर्देवाहितंशुक्रमच्चरत् । पर्येमशरदःशतंजीवेमशरदःशतं ॥ काव्यैभिरदुभ्याया
 तंवरुणद्वामत् । मित्रश्चसोमपीतये ॥ दिवोधामभिर्वरुणमित्रश्चायातमदुहा । पिवंतंसोममातुजी ॥ आयातंमि
 त्रावरुणजुषाणावाहुतिनरा । पातंसोममृतावृधा ॥ ११ ॥ (७।४।१२) प्रतिवारंथनृपतीजरध्यैहविष्मतामन
 सायज्ञियेन । योवाँदूतो नधिणयावजीगरच्छासुनुनपितराविवक्मि ॥ अशौच्यग्निःसमिधानोऽअस्मेऽउपोऽअदृश्र
 न्तमसश्चिदंताः । अचैतिकेतुरुपसःपुरस्ताच्छिद्येदिवोदुहितुजायमानः ॥ अभिवाँननमश्विनामुहोतास्तोमैःसिषकि
 नासत्याविवक्कान् । पूर्वाभियातंपथ्याभिर्वाक्स्वविदावसुमत्तारथेन ॥ अवोवीननमश्विनायुवाकुहवयद्रासुतेमाध्वी
 वस्युः । आवाँवहंतस्थविरासोऽअश्वाःपिवाथोऽअस्मेसुषुतामधूनि ॥ प्राचीमुदेवाश्विनाधियेममृध्रांसातयेकृतंवसु
 युं । विश्वाऽअविष्टंवाजऽआपुरंधीस्तानःशक्तंशचीपतीशचीभिः ॥ १२ ॥ अविष्टंधीष्वश्विनानऽआसुप्रजावद्व्रतोऽ
 अहयनोऽअस्तु । आवाँतोकेतनयेतूजानाःसुरत्नासोदेववीतिगमेम ॥ एषस्यवाँपूर्वगत्वैवसख्यैर्निधिहितोमाध्वी
 रातोऽअस्मे । अहळतामनसायातमर्वागश्रंताहव्यमानुषीषुविधुः ॥ एकस्मिन्योगैर्भुरणासमानपरिवांसस्रवतोर
 थौगात् । नवायंतिसुभ्वादेवयुक्तायेवाधुषुतरणयोवहति ॥ असश्चतामघवन्धोहिभृतयेरायामधयेजुनंति । प्रयेव

(७।४।१२) प्रतिवामितिदर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठोश्चिनौत्रिष्टुप् ।

धुमनृताभिस्तिरतेगव्यापंचतोऽअध्यामधानि ॥ नूमेहवमाशृणुतंयुवानाथानिष्टयतिरश्विनाविरावत् । धन्तरत्नानि
 जरतंचमुरीन्ययंपात० ॥ १३ ॥ (७।४।१३) आगुन्नायातमश्विनास्त्रागिरादस्त्राजुपाणायवाकोः । हव्यानि
 चप्रतिभृतावीतनः ॥ प्रवामंधासिमद्यान्यस्थुररंगंतंहविषेवीतयेम । तिरोऽअयोहवचानिश्रुतनः ॥ प्रवारथोमनो
 जवाऽइयतितिरोरजास्यश्विनाशतोतः । अस्मभ्यसूर्यावसूऽइयानः⁺ ॥ अयंहयद्वादेवयाऽउऽआद्रिरूध्वाविवक्ति
 मोममुद्युवभ्या^१ । आवल्गूविप्रोववृतीतहव्यः⁺ ॥ चित्रहयद्वाभोजनंन्यस्तिन्यत्रयमाहव्यंतयुयोतं । योवामोमानंद
 धतेप्रियःसन्⁺ ॥ १४ ॥ उतत्यद्वाजुरतेऽअश्विनाभक्ष्यवानायप्रतीत्यहविदे^१ । अधियद्वपेऽइतऽअतिधत्थः⁺ ॥ उत
 त्यभज्युमश्विनासखायोमध्येजहदुरवासःसमुद्रं । निरीपपदरात्रायोयुत्राकुः ॥ वृकायचिज्जसमानायशक्तमृतश्रुतं
 शयवेहयमाना । यावद्दयामपिन्वतमपोनस्तयचिच्छन्त्यश्विनाशचीभिः ॥ एषस्यकारुर्जरतेसुक्तरभ्रेवुधानऽउपसा
 ममन्मा । इपातर्वधदृश्यापयोभिययंपात० ॥ १५ ॥ (७।४।१४) आत्रांथोरोदसीवद्वधानोहिरण्ययोवृषभि
 र्यात्वश्वैः । घृतवर्तनिःपुविभीरुचानऽइपात्रोह्वानपतिर्वाजिनीवान् ॥ सर्पप्रथानोऽअभिपंचभूमात्रिवंधुरोमनसाया

(७।४।१३) आगुन्नेतिनवर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठोऽश्विनौत्रिष्टुप्आवाःसमप्रविराजः । (७।४।१४) आत्रांथइत्यष्टचस्यसूक्तस्यवसिष्ठो

श्विनौत्रिष्टुप् ।

तुर्यक्तः । विशोयेनगच्छथोदेवयतीःकुत्राचिद्याममश्विनादधाना ॥ स्वश्वार्थशसार्थातमवार्गदक्षा निधिमधुमतंपिबा
 थः । विवारथोवध्वाइयादमानोतान्दिवोबाधतेवर्तनिभ्यां ॥ युवोःश्रियंपरियोषावृणीतसूरोदुहितापरितक्मयायां । ते
 यदेवयंतमवथःशचीभिःपरिघंसमोमनावावयोगात् ॥ योहस्यवारथिरावस्तउस्वारथोयुजानःपरियातिवर्तिः । ते
 ननःशयोरुषसोव्युष्टैन्यश्विनावहतयज्ञेऽअस्मिन् ॥ नरागैरेवविद्युतंतृपाणास्माकमद्यसवनोपयातं । पुरुत्राहिवान्
 तिभिर्वतेमावासन्येनियमन्देवयंतः ॥ युवंभुज्युमवविद्धंसमुद्रउदूहधुरणसोऽअस्त्रिधानैः । पतत्रिभिश्चरैरव्य
 धिभिर्दुसनाभिरश्विनापारयता ॥ नूमेहवमाशृणुतंयुवानायासिष्टवर्तिरश्विनाविरावत् । धत्तरत्नानिजरतंचसूरी
 न्ययंपात० ॥ १६ ॥ (७।४।१५) आविश्ववाराश्विनागतंनःप्रतत्स्थानमवाचिवांपृथिव्यां । अश्वोनवाजीशुनपृ
 ष्ठोऽअस्थादायत्सेदधुध्रुवसेनयोनं ॥ सिषक्तिसावांसुमतिश्चनिष्ठातापिघमोमनुषोदुरोणे । योवांसमुद्रान्त्सरितःपि
 पर्येतंवाचिन्नसुजायुजानः+ ॥ यानिस्थानान्यश्विनादुधाथेदिवोयह्वीष्वोषधीषुविशु । निपर्वतस्यमर्धनिसदृतेष
 जनायदाशुषेवहता ॥ चनिष्टदेवाऽओषधीष्वप्सुयद्योग्याऽअश्ववैथेऽऋषीणां । पुरुणिरत्नादधतैन्यऽस्मेऽअनुपूर्वा
 णिचख्यथुर्युगानि ॥ शुश्रवांसोचिदश्विनापूरुण्यभिव्रह्माणिचक्षथेऽऋषीणां । प्रतिप्रयातंवरमाजनायास्मेवामस्तु

(७।४।१५) आविश्ववारेतिसप्तचस्यसूक्तस्यवसिष्ठोश्विनौत्रिष्टुप् ।

सुमतिश्च निष्ठा ॥ यो वा यज्ञो नासत्याह विष्मन्कृतब्रह्मा समयोऽभवाति । उपप्रयातं वरमा वासिष्ठिमा ब्रह्माण्युच्यते
युवन्धी ॥ इयं मनीषाऽइयमश्विना गीरिमां सुवृत्किं वृषणा जुषेथां । इमा ब्रह्माणि युवयून्धमन्युं यंपात० ॥ १७ ॥
(७।५।१) अपस्वसुरुषसो न रिजिहीते रिणा किं कृष्णीरं रुषाय पंथां । अश्वानघा गोमघा बाहुवमा दिवानक्तं शरुमस्मद्युयोतं ॥
उपायातं दाशुषे मत्याय रथेन वाममश्विना वहता । युयुतमस्मदनिराममो वा दिवानक्तमाध्वीत्रासीथानः ॥ आवारथ
मवमस्यां व्युष्टौ सुन्नाथवो वृषणो वतयतु । स्यूमगभस्तिमृतयुग्मि रश्चैराश्विनावसुमंतं वहथां ॥ यो वारं थानृपतीऽअस्ति
वोह्वा त्रिवंधुरो वसुमांऽउन्नयामा । आनऽएनानासत्यो पयातमभियद्वा विश्वस्त्यो जिगाति ॥ युवंच्यवानं जरसौ मुमुक्तं
निपेदवऽऊहथुराशुमश्वं । निरंहंस्तमसः स्पतं मन्त्रिनिजाहं शिधिरेधातमंतः ॥ इयं मनीषा० ॥ १८ ॥ (७।५।२)
आगोमतानासत्यारथेनाश्ववता पुरश्च द्रेणयातं । अभिवां विश्वानियुतः स च ते स्याहया श्रिया तन्वाशुभानां ॥ आनो
देवेभिरुपयातमर्वाक् स जोषमानासत्यारथेन । युवाहि नः सख्या पित्र्याणि समानो वंधुरुततस्य वित्तं ॥ उदुस्तो मांसोऽ
अश्विनो रबुध्रन्जाभि ब्रह्माण्युपसंश्च देवीः । आविवा सन्नो देसीधिष्ये मेऽअच्छा विप्रो नासत्या विवक्ति ॥ विचेदुच्छं त्यश्वि
नाऽउषासः प्रवां ब्रह्माणिकारवो भरते । ऊर्ध्वमानुसंविता देवोऽअश्रेद्बुहदुग्मयः समिधां जरते ॥ आपश्चातां क्षामत्यापू

(७।५।१) अपस्वसुरिति पठ्यसूक्तस्य वा मित्रोऽश्विनौ त्रिष्टुप् । (७।५।२) आगोमेतं तं पंचचक्षुसमूक्तस्य वा मित्रोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

रस्तादाश्विनायातमधरादुक्तात् । आविश्वतःपांचजन्येनरायाययंपात० ॥ १९ ॥ (७।५।३) अतारिष्मतमस
 स्यारमस्यप्रतिस्तोमदैवयंतोदधानाः । पुरुदसांपुरुतमापुराजामत्याहवतेऽअश्विनागीः* ॥ न्युप्रियोमनुषःसादिहो
 तानासत्यायोयजेतैवदेतेच । अश्रीतंमध्वोऽअश्विनाऽउपाक्रऽआवावोचेविदधैपप्रयस्वान् ॥ अहमयज्ञं पथामुराणाऽ
 इमांमुष्टृक्किंवृषणानुषेथां । श्रुष्टीवेवप्रोषितोवामबोधिप्रतिस्तोमैर्जरमाणोवसिष्ठः ॥ उपत्यावह्नीगमतोविशेनोरक्षोह
 णासंभृतावीळुपाणी । समंघास्यगमतमत्तराणिमानोमधिष्टमार्गंतिशेवेन ॥ आपश्चातान्नासत्या० ॥ २० ॥ (७।५।४)
 इमाऽउवादिर्विष्टयऽउन्नाहवतेऽअश्विना । अयंवांमह्वेवसेशचीवसूविशंविशंहिगच्छथः ॥ युवंचित्रंददथुर्भोजनंनरा
 चोदेथांसनृतावते । अर्वाग्रथंसमनसानियच्छतंपिबतंसोम्यमधु ॥ आयातमुपभूषतंमध्वःपिबतमश्विना । दुग्धंपथो
 वृषणाजेन्यावसमानोमधिष्टमार्गं ॥ अश्वोसोयेवामुपदाशुषोर्गह्युवादीयतिविभ्रतः । मक्षुयुभिर्नराहयैभिरश्वि
 नादेवायातमस्म्यू ॥ अधाहयंतोऽअश्विनापृक्षःसंचतसूरयः । तायंसतोमधवन्ध्वोभ्रुवंयशश्छर्दिस्सभ्यंनासत्या ॥
 प्रयेयुरवृकासोरथाऽइवनृपातारोजनानां । उतस्वेनशर्वसाशुवुर्नरऽउतक्षिंयंतिसुक्षितिं ॥ २१ ॥ (७।५।५) व्यु१पा

(७।५।३) अतारिष्मेतिपंचसूक्तस्यवसिष्ठोश्विनौत्रिष्टुप् । (७।५।४) इमाउवामितिषट्चसूक्तस्यवसिष्ठोश्विनौबृहतीद्विती
 याचतुर्थीषष्ठयःसतोबृहत् । (७।५।५) व्यु१पाआवइत्यष्टचसूक्तस्यवसिष्ठउषास्त्रिष्टुप् ।

ऽअवोदिविजाऽऋतेनाविष्कृण्वानामहिमानमागात् । अपद्रुहस्तमऽआवरजुष्टमंगिरस्तमापथ्याऽअजीगः ॥ महे
 नोऽअद्यमुवितायबोधुयोमहेसौमगायप्रयधि । चित्ररयिचशसंधह्यसेदेविमत्पुमानुषिश्रवस्युः ॥ एतेत्येभान
 वोदशतायाश्चित्राऽउषसोऽअमृतासऽआगुः । जनयतोदैव्यानिव्रतान्यापणतोऽअंतरिक्षाव्यस्थुः ॥ एपास्यायुजाना
 पराकात्पंचक्षितीःपरिसद्योजिगाति । अभिपश्यतीवयुनाजनानां दिवोदुहितामुवनस्यपत्नी ॥ वाजिनीवतीसूर्यस्यवो
 षाचित्रामधारायऽईशवसूनां । ऋषिष्टुताजरथतीमधोन्युषाऽउच्छतिवह्निभिर्गृणानां ॥ प्रतिद्युतानामरुपासोऽअ
 श्वाश्चित्राऽअदृश्रन्नृषसंवहतः । यातिशुआविश्वपिशारथनदधातिरत्नैर्विधेतजनाय ॥ सत्यासत्येभिर्महतीमहर्द्धिदु
 वीदेवैर्भयजतायजत्रैः । रुजहृहानिदददुस्त्रियाणांप्रतिगावऽउपसंवावशत ॥ नूनोगोमद्भिरवद्धेहिरत्नमुषोऽअश्वाव
 त्पुरुभोजोऽअस्मे । मानोवह्निःपुरुषतानिदेकयथपात० ॥ २२ ॥ (७।५।६) उदज्योतिरमृतैर्विश्वजन्यं विश्वानरः
 सवितादेवोऽअश्रेत् । क्त्वादेवानामजनिष्टचक्षुराविरकुर्भुवनं विश्वमपाः ॥ प्रमेयं धादेवयानोऽअदृश्रन्नमधेतोवसु
 भिरिच्छृतासः । अमूदुकेतुरुषसंभूरस्तात्प्रतीच्यागादधिहृभ्येभ्यः ॥ तानीदहानिवहलान्यामन्याप्राचीनमुदितासू
 र्यस्य । यतःपरिजारऽईवाचरत्युषोदहक्षेनपुनर्यतीव ॥ तऽइहेवानांसधमादऽआसन्नतावानःकवयःपव्यासः । गृहं

(७।५।६) उदज्योतिरिति सप्तर्चससूक्त्यवसिष्ठ उवाच लिष्टम् ।

ज्योतिःपितरोऽअन्वविदन्त्सत्यमैत्राऽअजनयद्वृषासँ ॥ समानऽऽवेषेऽअधिसंगतासःसंजानेतेनयतंतेमिथस्ते । तेदेवा
नानमिनंतिव्रतान्यमर्धतोवसुभिर्यादमानाः ॥ प्रतित्वास्तोमैरीळतेवासिष्ठाऽउषवुधःसुभगेतुष्टुवांसः । गवानेत्रीवाजं
पत्नीनऽउच्छोषःसुजातेप्रथमाजरस्व ॥ एषानेत्रीराधसःसुनृतानामषाऽउच्छतीरिभ्यतेवसिष्ठैः । दीर्घश्रुतरथिमस्मे
दधानाययंपात० ॥ २३ ॥ (७।५।७) उपौरुरुचेयुवतिनयोषाविश्वजीवप्रसुवतीचरायै । अभूदग्निःसमिधेमानु
षाणामकृज्योतिर्बाधमानातमांसि ॥ विश्वप्रतीचीसप्रथाऽउदस्थाऽदुशद्वाप्तोविभ्रतीशुकर्मश्वैत् । हिरण्यवर्णासुहृशी
कंसंहृगवामातानेत्र्यह्नामरोचि ॥ देवानांचक्षुःसुभगावहतीश्वेतनयतीसुहृशीकर्मश्वं । उषाऽअदशिरश्मिभिव्यक्ता
चित्रामध्याविश्वमनुप्रभूता ॥ अतिवामादरेऽअमित्रमुच्छोर्वागव्यूतिमभयंकृधीनः । यावयद्वेषऽआभरावसूनिचोद
यराधौगृणतेमघोनि ॥ अस्मेश्रेष्ठेभिर्मानुभिर्विमाहुषोदेविप्रतिरतीनऽआयुः । इषचनोदधतीविश्ववारोगोमदश्वान्
द्रथवच्चराधः ॥ यात्वादिबोदुहितवर्धयत्युषःसुजातेमतिभिर्वसिष्ठाः । सास्मासुधारायिमष्वबृहतययंपात० ॥ २४ ॥
(७।५।८) प्रतिकृतवःप्रथमाऽअहश्चन्द्रध्वऽअस्याऽअंजयोविश्रयंते । उषोऽअर्वाचाबृहतारथेनज्योतिष्मतावाम
मस्मभ्यवक्षि ॥ प्रतिभीमग्निर्जेरतेसमिद्धःप्रतिविप्रासोमतिभिर्गणतः । उषायातिज्योतिषाबाधमानाविश्वतमांसिदु

(७।५।७) उपौरुरुचइतिषळर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठउप्राखिटुप् । (७।५।८) प्रतिकृतवइतिपंचर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठउप्राखिटुप् ।

रितापदी० ॥ एताऽउत्याः प्रत्यहृश्रन्परस्ताज्योतिर्यच्छतीरुपसोविभातीः । अर्जीजनन्सूयज्ञमग्निमपाचीनंतमो
 ऽअगादजुष्टं ॥ अचैतिदिबोदुहितामघोनीविश्वेपश्यत्युपसोविभातीं । आस्थाद्रथस्वधायुज्यमानमायमश्वसःसुयु
 जेवहति ॥ प्रतित्वाघसुमनसोबुधंतास्माकासोमघवानोवयंच । तिल्विलायध्वमुपसोविभातीर्ययंपात० ॥ २५ ॥
 (७।५।९) व्यु० षाऽआवःपथ्याइजनानांपंचक्षितीमानुषीवोधयती । सुसंहग्भिरुक्षभिर्भानुमश्रुद्विसूयोरोदसीचक्ष
 सावः ॥ व्यैजतेदिबोऽअतैष्वकान्विशोनयुक्ताऽउपसोयंतते । संतेगावस्तमऽआवतयंतिज्योतिर्यच्छंतिसवितेववा
 ह् ॥ अभूदुषाऽइद्रतमामधोन्यजीजनत्सुवितायश्रवांसि । विदिवोदुवादुहितादधाल्यगिरस्तमासुकृतेवसूनि ॥ ता
 वदुपोराधोऽअस्मभ्यैरास्वयावत्सोतृभ्योऽअरदोगुणाना । यांत्वाजजुवृषभस्यारवेणविद्वहस्यदुरोऽअद्रैरौगोः ॥ देवं
 देवंपराधेचोदयत्यसद्व्यकृत्सुताऽइरयती । व्युच्छंतीनःसुनयेधियोधायुयंपात० ॥ २६ ॥ (७।५।१०) प्रतिस्तो
 मैभिरुषसंवसिष्ठागीभिर्विप्रासःप्रथमाऽअबुधन् । विवर्तयतीरजसीसमंतऽआविष्कृण्वतीभुवनानिविश्वा ॥ एषास्या
 नव्यमायुर्दधानागद्वीतमोज्योतिप्रोषाऽअत्रोधि । अग्रऽएतियुवतिरहयाणाप्राचिकित्सूयज्ञमग्निं ॥ अश्ववती

(७।५।९) व्युषाआवइतिपंचस्यसूक्त्यवमिष्टउपाख्यिष्टम् । (७।५।१०) प्रतिस्तोमैभिरितितृचस्यसूक्त्यवमिष्टउपाख्यिष्टम् ।

गोमतीर्नऽरुषासौवीरवतीःसदमुच्छतुभद्राः । धृतंदुहानाविश्वतःप्रपीतायुयंपात० ॥ २७ ॥ इतिपंचमाष्टके
पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

सप्तत्रिंशद्यायेवर्गाः २७ सूक्तानि २१ ऋचः १५० ॥ त्यागः ॥ सूर्याये. मित्रावरुणाभ्या. १८ सूर्याये. ३ मित्रावरुणाभ्या. ३
सूर्याये. ४ सूर्यमित्रावरुणेभ्य. मित्रावरुणाभ्या. १४ आदित्येभ्य. १० सूर्याये. ३ मित्रावरुणाभ्या. ३ अश्विभ्या. ५६ उषस. ३४
॥ इतिपंचमपंचमः ॥

प्रत्युषद्रागाथमिन्द्रावरुणादशैन्द्रावरुणहजागतंतुयुवानरावापंचपुनीषेधीराष्टौवारुणहरदत्सप्तप्रशुंध्युवमंत्या
पाशविमोचनीमोषपंचगायत्रजगलतंप्रवीरयासप्तवायव्यह्यैन्द्रश्चयाद्विवदुक्ताःकुविदंगावायोपंचशुचिन्वष्टावै
द्राश्रत्वियंवाद्वादशगायत्रमंत्यानुष्टुप्प्रक्षोदसाषट्सारस्वतंतुतृतीयासरस्वतेबृहदुप्रगाथःप्रस्तारंपंक्तिःपरास्ति
स्त्रोगायत्र्यःसरस्वतेयज्ञेदशैन्द्रादिवाहस्पत्यमंत्यैद्रीचतृतीयानवम्यावैद्राब्राह्मणस्पत्यैअध्वर्यवःसप्तोक्तेदेवतांत्या
परोवैष्णवंतूरमित्यद्वाश्चित्सोनूर्मतः ॥ ६ ॥ ॥ ॥

॥ हरिःओम् ॥ (७।५।११) प्रत्युऽअदश्यायत्यु१च्छंतीदुहितादिवः । अपोमाहिन्ययतिचक्षसेतमोज्योतिष्कृ

(७।५।११) प्रत्युअदर्शीतिपळचस्यमूक्तस्यवसिष्ठउपाबृहतीद्वितीयाचतुर्थीषष्ठयःसतोबृहयः ।

णोति स न रीं ॥ उदुस्त्रियाः सृजते सूर्यः सचाऽउद्यन्नक्षत्रमचिवत् । तवेदुषोव्युषिसूर्यस्य च संभक्तेन गमेमहि ॥ प्रतिवा
 दुहितदिवऽउषो जीराऽअभुस्महि । यावहासि पुरुषा हवनन्वतिरत्नदा शुपे मयः ॥ उच्छतीया कृणोषि मंहनामहि प्र
 ख्यदे विस्वदृशे । तस्यास्तेरत्नभाजऽईमहवथस्यामता न स नवः ॥ तच्चित्राघऽआभरोषो यदीर्घश्रुत्तमं । यत्ते दिवो
 दुहितमते भोजनं तद्रास्वभनजामहे ॥ श्रवः सूरिभ्योऽअमृतवसुत्वनवाजाऽअस्मभ्यंगोमतः । चोदधित्रीमघोनः सनु
 तावत्युपाऽउच्छदपस्त्रिधः ॥ १ ॥ (७५।१२) इंद्रावरुणा युवमध्वराय नो विशेषनायमहि शमयच्छतं । दीर्घप्रय
 ज्यमति यो वनूष्यति वयं जयमपृतना सुदुह्यः* ॥ सन्नालन्यः स्वराळन्यऽउच्यते वांमहांता विद्रावरुणामहावसू । विश्वे
 इंद्रासः परमेव्यो मनि संवामो जौ वृषणा संबलदधुः ॥ अन्यपाखान्यतु तं मोजसासूयमरयतं दिवि प्रभुं । इंद्रावरुणामदे
 ऽअस्यमायिनोऽपि न्वतमपितः पि न्वतं धियः ॥ युवामिद्वत्सुपृतना सुवह्नयो यवाक्षेमस्य प्रसवे मितज्ञवः । ईशानावस्वऽ
 उभयस्य कारवऽइंद्रावरुणा सुहवा हवामहे ॥ इंद्रावरुणाय दिमानि चक्रथुर्विवाजातानि भुवनस्य मज्जना । क्षेमणमि
 त्रोवरुणं दुवस्यति मरुद्भिरग्नः शुभमन्यऽईयते ॥ २ ॥ महेशुल्काय रुरुणस्य तु त्वि पऽओजो मिमाते ध्रुवमस्य तस्व । अ
 जामिमन्यः श्रथयतमार्तिरद्वभिरन्यः प्रवृणोति भूयसः ॥ नतमहोनदुरिता निमत्यमिद्रावरुणानतपः कुतश्चन ।

(७५।१२) इंद्रावरुणेति दर्शयत्यसूक्तस्य वसिष्ठे इंद्रावरुणौ जगती ।

यस्य देवागच्छथोवीथोऽअध्वरं नतमत्स्यनशतेपरिहृतिः ॥ अवाङ्मनरादैव्येनावसागतं शृणुतं हवंग्यादिमेजुजोषथः ।
युवो हि सख्यमतवायदार्यमाडो किमिद्रावरुणानियच्छतं ॥ अस्माकमिन्द्रावरुणाभरेभरेपुरोयोधाभवंतं कृष्ट्योजसा ।
यद्वाहवैतऽउभयेऽअर्धस्पर्धिनरस्तो कस्य तनयस्य सातिषु ॥ अस्मेऽइन्द्रोवरुणो मित्रोऽअर्यमाद्युन्नयच्छतुमहि शर्मसप्रथः ।
अवध्रज्योतिरदितेऽऋतावृधो देवस्य श्लोकसवितुर्मनामहे ॥ ३ ॥ (७।५।१३) युवानं रापश्यमानासऽआप्यप्राचाग-
व्यंतः पृथुपर्शवो ययुः । दासा च वृत्राहुतमार्याणि च सुदासमिन्द्रावरुणावसावतं ॥ यत्रानरः समयते कृतध्वजो यस्मिन्ना-
जा भवति किंच न प्रियं । यत्राभयते मुवना स्वदृशस्तत्रानऽइन्द्रावरुणाधिबोचतं ॥ संभूम्याऽअंताध्वसिराऽअदृक्षतं द्राव-
रुणादिविधोषऽआरुहत् । अस्थुर्जनानामुपमामरातयोर्वागवसाहवनश्रुतागतं ॥ इन्द्रावरुणावधनाभिरप्रतिभेदं वन्व-
ताम्रसुदासमावतं । ब्रह्माण्येषां शृणुतं हवीमनि सत्यातृत्सूनामभवत्पूरोहितिः ॥ इन्द्रावरुणावभ्यातं पतिमाधान्यथोव-
नुषामरातयः । युवां हि वस्वऽउभयस्य राजथो धस्मानो वतं पायैर्दिवि ॥ ४ ॥ युवां हवतऽउभयासऽआजिष्विद्वचव-
स्वोवरुणचसातयै । यत्र राजभिर्दृशभिर्निवाधितं प्रसुदासमावतं तृत्सुभिः सह ॥ दशराजानः समिताऽअयज्यवः सु-
दासमिन्द्रावरुणानयुयुधुः । सत्यानूनामघ्नसदा मुपस्तुतिर्देवाऽएषामभवन् देवहूतिषु ॥ दशराज्ञे परि यत्ताय विश्वतः

(७।५।१३) युवानरेति दशर्चस्य सूक्तस्य बसिष्ठ इन्द्रावरुणौ जगती ।

सदासंद्द्रावरुणावशिक्तं । श्वित्यंचोयत्रनमसाकपदिनोधिधाधीवतोऽअसंपततृत्सवः ॥ वृत्राण्यन्यःसमिथेषुजि
घतेव्रतान्यन्योऽअभिरक्षतेसदा । हवामहेवांवृषणासुवृक्तिभिस्मैद्द्रावरुणाशमयच्छतं ॥ अस्मेऽइद्द्रावरुणोमित्रोऽअ
शमद्यामयच्छतमहिशमसप्रथः । अवध्रज्यातिरदिर्तेऋतावृधोदेवस्यश्लोकसविनुमनामहे ॥ ५ ॥ (७।५।१४) आ
वाराजानावध्वरेववृत्त्याहव्येभिरिद्रावरुणानमोभिः । प्रवीधृताचीवाह्वोर्देधानापरिस्मनाविधुरूपजिगति ॥ युवोरा
ष्ट्रवहदिन्वतिद्यौयासेतुभिररज्जुभिःसिनीथः । परिनोहेळ्येवरुणस्यवृज्याऽउरुनऽइद्रःकृणवदुलोकं⁺ ॥ कृतनोयज्ञ
विदथेषुचारुऋतंब्रह्माणिसुरिषुप्रशस्ता । उपोरयिद्वज्जतोनऽएतुप्रणःस्याहोभिरुतिभिस्सिरतं ॥ अस्मेऽइद्द्रावरुणा
विश्ववारंरयिधत्तंवसुमतंपुरुक्षुं । प्रयऽआदित्योऽअनृतामिनात्यमिताशूरोदयतेवसूनि ॥ इयमिंद्रवरुणमष्टमगीःप्रा
वत्तोकेतनयितुतुजाना । सुरत्वासोदेववीतिगममयूयपात० ॥ ६ ॥ (७।५।१५) पुनीषेवामर्क्षसमनीषांसोममि
द्रायवरुणायुजुह्वत् । घृतप्रतीकामुपसनदेवोतानोयामन्नरुष्यतामभीकै ॥ स्पधेतेवाऽउदेवहूयेऽअत्रयेषुध्वजेषुदिद्य
वःपतति । युवंतौद्द्रावरुणावमित्रान्हृतंपराचःशत्राविषूचः ॥ आपश्चिद्धिस्वयंशसःसदःसुदेवीरिंद्रवरुणद्वेवताधुः ।
कृष्टीरन्योधारयतिप्रविक्तावृत्राण्यन्योऽअप्रतीनिहति ॥ सस्रुतुर्ऋतचिदस्तुहोतायऽआदित्यशवसावानमस्वान् ।

(७।५।१४) आवांराजानानिवितिपंचचस्रसूक्तस्यवासिष्ठइद्रावरुणौत्रिष्टुप् । (७।५।१५) पुनीषेवामितिपंचचस्रसूक्तस्यवासिष्ठइद्रावरुणौत्रिष्टुप् ।

आववतदवसेवाहविष्मानसदित्सुविताथप्रथ्वान् ॥ इयमिंद्रवरुणमष्टमेगीः प्रावत्तोकेतनयेतुजाना । सुरलासो
 देववातिगमेमय्यंपात० ॥ ७ ॥ (७।५।१६) धीरात्वस्यमहिनाजूनूपिवियस्तस्तभरोदसीचिदुर्वी । प्रनाकमज्वनु
 नुदेवहंतहिताक्षत्रप्रथच्चभूम ॥ उतस्वयातन्वाइसंवदेतकदान्वैतर्वरुणेभुवानि । किमेहव्यमहणानोजुषतक
 दामृळीकंसुमनाऽअभिर्य ॥ पृच्छेत्तेनोवरुणदिदृक्षूपोऽएमिचिकितुपोविपृच्छ ॥ समानमिन्मेकवयश्चिदाहुरयं
 हुतुभ्यंवरुणोहणीते ॥ किमागऽआसवरुणज्येष्ठयत्तोतारंजिघांससिखायं । प्रतन्मेवोचोदूळमस्वधावोवत्वाने
 नानमसातुरऽइयां ॥ अवद्रुधानिपित्र्यासृजानोवधावयंचक्रमातनूभिः । अवराजन्पशुपंततायुंसृजावत्सनदाम्नो
 वसिष्ठं ॥ नसःस्वोदक्षौवरुणभृतिःसासुरामन्युर्विभीदकोऽअर्चिन्तिः । अस्तिज्यायान्कनीयसऽउपारस्वमश्चनदन्तु
 तस्यप्रयोता ॥ अरंदासोनमीहृषेकराण्यहं देवायभूयेनागाः । अचेतयदचितोद्वोऽअयोर्गृत्सरायेकवितरोजुना
 ति ॥ अयंसुभ्यंवरुणस्वधावोहृदिस्तोमऽउपश्रितश्चिदस्तु । शनःक्षेमेशमयोगेनोऽअस्तुययंपातस्वस्तिभिः० ॥ ८ ॥
 (७।५।१७) रदत्पथोवरुणःसूर्यायप्राणीसिसमुद्रियानदीनां । सर्गोनसृष्टोऽअवतीकृतायन्यचकारमहीरवनीरहभ्यः ॥
 आत्मातेवातोरजऽआनवीनोत्पशुर्नभूणियेवसेससवान् । अंतर्महीबृहतीरोदसीमेविश्वानेधामवरुणप्रियाणि ॥ परि

(७।५।१६) धीरात्वित्यष्टर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठोवरुणस्त्रिष्टुप् । (७।५।१७) रदत्पथइतिसप्तर्चस्यसूक्तस्यवसिष्ठोवरुणस्त्रिष्टुप् ।

स्पशोवरुणस्यस्मादिष्टाऽऽरुभेष्यतिरोदसीसमेकं । ऋतावानः कवयो यज्ञधीराः प्रचेतसो यऽइषयतमन्म ॥ उवाच मेव
 रुणो मे धिरायत्रिः सप्तनामाश्रया विभर्ति । विद्वान्यदस्य गुह्या नवो च द्युगाय विप्र उरपराय शिक्षन् ॥ तिस्रो द्यावो निहिता
 ऽन्तरस्मिन् तिस्रो भूमिरुपराः प्रदिधानाः । गृत्सो राजावरुणश्चक्रऽएतं दिवि प्रखिहरण्यथ श्रुभेकं ॥ अवसिंधवरुणो
 द्यौरिव स्थाद्रूपो न श्वेतो मगस्तु विष्मान् । गंभीरशसोरजसो विमानः सुपारक्षत्रः सतोऽस्य राजा ॥ यो मळयाति चक्र
 पेचि दागौ वयं स्यामवरुणेऽअनागाः । अनुव्रतान्यदिते ऋधतो ययं पात ० ॥ ९ ॥ (७।५।१८) प्रशुं ध्रुवंवरुणाये प्र
 ष्ठां मतिवसिष्ठमीहृषे भरस्व । यद्दमवाचं करते यजत्रं सहस्रामघं वृषणं ब्रह्मतं ॥ अधान्वस्य सहशं जगन्वानग्रे नीकं वरुण
 स्यमंसि । स्वर्ग्यदमन्नधिपाऽऽअधोभिमावपुद्दृशये निनीयात् ॥ आयद्रुहावरुणश्च नवंप्रयत्नमद्रुमीरयावमध्यं ।
 अधियदपांस्तुभिश्चरावप्रखड्गैरुषयावहृशुभेकं ॥ वसिष्ठं हवरुणो नाव्याधाद्विचकार स्वपामहोभिः । स्तोतारं विप्रः
 सुदिनत्वेऽअह्नां याशुद्यावस्तनन्यादुषासः ॥ कऽत्यानि नो सख्यावभून्मन्त्रः स चावहृयद्वृकंपराचिप् । ब्रह्मते मानं वरुण
 स्वधावः सहस्रद्वारं जगमागृहृतं ॥ यऽआपिर्नित्यो वरुण प्रियः सन्त्वा मागां सिकृणवत्सखाते । मातऽएनस्वतो यक्षिन्मु
 जेमयं धिष्णमविप्रः स्तुवते वरूथं ॥ ध्रुवासु त्वासु क्षितिषु क्षियंतो व्यऽस्मत्पाशं वरुणो मुमोचत् । अवो वन्वानाऽअदितेरु

(७।५।१८) प्रशुं ध्रुवमिति सप्तर्चस्य सूक्तस्य वसिष्ठो वरुणश्चिष्टुवं लाजगती । (अल्पापाशविमोचनीतिगुणः) ।

प॒थाद्य॑यंपात० ॥ १० ॥ (७५।१९) मोषु॑र्वरुणमन्मथं॑ गृहं॑ राज॒न्नहं॑मं । मुळा॑ सु॒क्षत्र॑मळय ॥ यदे॑मिप्र॒स्फुरन्नि॒व
 द॒तिर्न॒ध्मातो॑ऽअ॒द्रिवः । मुळा० ॥ क्रत्वः॑ सम॒हदी॒नता॑ प्रती॒पज॑माशुचे । मुळा० ॥ अ॒पांम॒भ्येत॑स्थि॒वांसं॑तृ॒णावि॒द
 ज्जरि॑तारं । मुळा० ॥ यत्कि॑चे॒दंवरु॑णदै॒व्येज॑ने॒भिद्रो॑हंम॒नुज्या॑इ॒श्वराम॑सि । अचि॑त्तीय॒त्तव॒धमा॑युयो॒पिम॑मान॒स्तस्मा॑दे
 न॒सोदे॑वरी॒रिषः ॥ ११ ॥ (७६।१) प्रवी॑रयाशुचयो॒दद्रे॑वाम॒ध्वयु॑भिर्मधु॒मंतः॑ स॒तासः॑ । वह॑वायो॒नियु॑तो॒याह्य
 च्छा॒पिवा॑सुत॒स्यांध॑सोम॒दाय ॥ ई॒शाना॑यप्र॒हुति॑यस्त॒ऽआन॑द्रु॒चिंसो॑मंशुचिपास्तु॒भ्यवा॑यो । कृ॒णोषि॑तंम॒त्येषु॑प्र॒शस्तं
 जा॒तोजा॑तोजायतेवा॒ज्यस्य ॥ रा॒येनु॑यंज॒ज्ञत॑रो॒दसी॑मेरा॒यदे॒वीधि॑षणा॒धाति॑देवं । अध॑वायुं॒नियु॑तः॒सश्च॑त॒स्वाऽउ॒तश्च
 तंव॑सु॒धिर्नि॑रे॒कः ॥ उ॒च्छन्न॑ष॒सःसु॑दिना॒ऽअ॒रिप्रा॑ऽउ॒रुज्यो॑तिर्वि॒विदु॑दी॒ध्यानाः॑ । गव्य॑चि॒दव॑म॒शिशो॑वि॒वव्र॑स्तेषाम॒नुप्र
 दिवः॑स॒न्नरा॑पः ॥ ते॒सत्ये॑न॒मन॑सादी॒ध्यानाः॑स्वे॒नयु॑क्ता॒सःक्र॑तु॒नाव॑हंति । इ॒ंद्रवा॑यूवी॒रवा॑हं॒रथ॑वामी॒शान॑या॒रभि॑पृ॒क्षःस
 चंते ॥ ई॒शाना॑सो॒येद॑ध॒तेस्व॑णा॒गोभि॑र॒श्वेभि॑वसु॒भिर्हि॑रण्यैः । इ॒ंद्रवा॑यूस॒रयो॑वि॒श्वमा॑युर्व॒द्भिर्वी॑रैःपृ॒तना॑सुस॒ह्यः ॥
 अ॒वतो॑न॒श्रव॑सो॒भिक्ष॑माणाऽइ॒ंद्रवा॑यूसु॒ष्टुति॑भिर्व॒सिष्ठाः॑ । वा॒जय॑तः॒स्वव॑से॒हव॑मय॒यंपा॑त० ॥ १२ ॥ (७६।२) कु॒वि

(७५।१९) मोषु॑र्वरुणेतिपंचस्यसूक्तस्यवसिष्ठोवागयन्थ्याजगती । (७६।१) प्रवी॑रयेतिसप्तचस्यसूक्तस्यवसिष्ठः आद्यानां
 चतसृणांवायुरत्यानांतिमुणामिंद्रवायून्निष्ठुप । (७६।२) कु॒वि॒द्गे॒ति॒सप्त॑चस्यसूक्तस्यवसिष्ठइंद्रवायूआद्यातृतीययोर्वायुबिष्ठुप ।

दुर्गनमसायेवृधासःपुरादेवाऽअनवद्यासऽआसन् । तेवायेवमनववाधितायावासयन्नुषसंसूयेण ॥ उशतादुतानदभा
 यगोपामासश्चपाथःशरदश्चपूर्वाः । इन्द्रवायूसुष्टुतिर्वामियानामाङ्किर्मादृसुवितंचनब्धं ॥ पीवोऽअन्नारयिवृधःसुमे
 धाःश्वेतःसिषक्तिनियुतामिभ्रीः । तेवायवेसमनसोवितस्थुर्वश्वेन्नरःस्वपत्यानिचक्रुः ॥ यावत्तरस्तन्वोऽइयावदोजो
 गावन्नरश्चक्षसादीध्यानाः । शुचिसोमशुचिपापातमसेऽइन्द्रवायसदत्तबहिरदं ॥ नियुवानानियुतःस्याहवीराऽइन्द्रवायू
 सरथयातमर्वाक् । इदं हिवांप्रभृतंमध्वोऽअग्रमध्रप्रीणानाविमुमुक्तमसे ॥ यावौशतंनियुतोयाःसहस्रमिन्द्रवायूविश्व
 वाराःसचैते । आभियातंसुविदन्नाभिरर्वाक्पातंनराप्रतिभृतस्यमध्वः ॥ अवतो नश्रवसोभिक्षमाणाऽइन्द्रवायूसुष्टुति
 मिर्वसिष्ठाः । वाजयंतःस्ववसेहुवमयथपात० ॥ १३ ॥ (७।६।३) आवायोभूपशुचिपाऽउपनःसहस्रतेनियुतोवि
 श्ववार । उपौतेऽअधोमद्यमयामियस्यदेवदधिपपूर्वपेयं ॥ प्रसोताजीरोऽअध्वरेष्वस्थात्सोममिन्द्रायवायवपिवध्यै ।
 प्रयद्वांमध्वोऽअग्रियभरत्यध्वयवोदेवयंतःशचीभिः ॥ प्रयाभियासिद्राश्वंसमच्छानियुद्भिर्वायविविष्टयेदुरोणे । निनो
 रयिमभोजंसुवस्वनिवीरंगव्यमश्व्यचराधः ॥ येवायवऽइन्द्रमादनासऽआदेवासो नितोशनासोऽअयः । घ्नतौवृत्रा
 णिसुरभिःप्यामसासह्वांसोयुधानृभिरमित्रान् ॥ आनोनियुद्भिःशुतिर्नाभिरध्वरंसहस्रिणाभिरुपयाहियन् । वायो

(७।६।३) आवायोइतिपंचस्यसूक्तस्वयसिष्ठोवायुर्द्वितीयाचतुर्थ्योरिन्द्रवायुत्रिष्टुप् ।

अस्मिन्सर्वेनादयस्वयं पात० ॥ १४ ॥ (७६१४) शुचिनुस्तोमं न वजातमद्यद्वाग्नीवृत्रहणाजुषेथा । उभाहि
 वासुहवाजो हवीमितावाजसद्यः ऽर्शते धेष्ठा ॥ तासानसीशवसानाहिभूतं सकृद्वृधाशवसाशूशवासा । क्षयंतौ राथोय
 वसस्यभूरैः पंक्तवाजस्यस्य विरस्यघृण्वैः ॥ उपोहयद्विदथवाजिनीगुर्धोभिर्विप्राः प्रमतिमिच्छमानाः । अपेतोनकाष्ठां
 नक्षमाणाऽइंद्राग्नीजो हुवतो नस्ते⁺ ॥ गीर्भिविप्रः प्रमतिमिच्छमानऽइंद्रयियशसपूर्वभाजं । इंद्राग्नीवृत्रहणा सुवज्रा
 प्रनोनव्यैभिस्तिरतंदूष्णैः⁺ ॥ संयन्महीमिथतीस्पधमानेतनरुचाशूरसातायतेते । अदेवयुविदथैदेवयुभिः सन्नाहंतं
 सोमसुताजनेन ॥ १५ ॥ इमामधुसोमसुतिमुपनऽइंद्राग्नीसौमनसाययातं । नूचिद्विपरिमन्नाथेऽअस्मानावांशश्च
 द्विर्ववृतीयवाजैः ॥ सोऽअग्नऽएनानमसासमिद्धोऽमित्रवरुणमिंद्रवोचैः । यत्सीमार्गश्चक्रुमातत्सुमृळतदयमादि
 तिः शिश्रथंतु ॥ एताऽअग्नऽआशुषाणासऽइष्टीर्यवोः सचाभ्यश्यामवाजान् । मैद्रोनोविष्णुर्मरुतः परिरख्यन्ययं पात०
 ॥ १६ ॥ (७६१५) इयं वासस्य मन्मनऽइंद्राग्नीपव्यस्तुतिः । अश्वाद्दृष्टिर्विवाजनि ॥ शणतंजरितुहवमिद्राग्नीव
 नंतंगिरः । ईशानापिप्यतंधियः ॥ मापोपत्वार्यनो नरेन्द्राग्नीमाभिः शस्त्ये । मानोरिरधतं निदं ॥ इंद्रेऽअग्नानमोवह
 तुवृत्किमेरयामहे । धियाधेनाऽअवस्थवः ॥ ताहिशश्वत्सऽइळतऽइत्थाविप्रासऽऊतये । सबाधोवाजसातये ॥ ता

(७६१४) शुचिन्वित्यष्टर्चस्य सूक्तस्य वसिष्ठइंद्राग्नीत्रिष्टुप् । (७६१५) इयं वामिति द्वादशर्चस्य सूक्तस्य वसिष्ठइंद्राग्नीगायत्र्यं त्र्यनुष्टुप् ।

वागीभिर्विपन्यवः प्रयस्वतो हवामहे । मेघसातासनिव्यवः ॥ १७ ॥ इंद्राग्नीऽवसागतमस्मभ्यै चर्षणीसहा । मा
 नौदुःशंसऽइशत ॥ माकस्यनोऽअरुरुषोर्धुतिः प्रणज्जाल्यस्य । इंद्राग्नीशमयच्छतं ॥ गोमद्धिरण्यवद्रुसयद्दामश्वाविदी
 महे । इंद्राग्नीतद्वनेमहि ॥ यत्सोमऽआसतेनरऽइंद्राग्नीऽअजोहवुः । सप्तैवंतासपर्यवः ॥ उक्थेभिर्वृत्रहंतमायामं
 द्रानाचिदागिरा । आंगैषुराविवासतः ॥ ताविहूः शंसमत्यदुर्विद्वांसरक्षस्विनं । आभोगंहन्मनाहतमुद्राधिहन्मनाह
 तं ॥ १८ ॥ (७।६।६) प्रक्षोदसाधार्यसासस्रऽएषासरस्वतीधरुणमार्यसीपूः । प्रचार्वधानार्थ्येवयातिविश्वाऽअ
 पोमहिनासिधुरन्याः⁺ ॥ एकाचेतत्सरस्वतीनदीनां शुचिर्द्यतीगिरिभ्यऽआसमुद्रात् । रायश्चेततीभुवनस्य भूरर्धृतप
 शौदुदुहेनाहुषाय ॥ सर्वावृधेनयोर्षणासुवृषाशिशुवृषभोयज्ञियासु । सर्वाजिनमवबद्धो दधाति विसातयेतन्वमा
 मृजीत ॥ उतस्यानः सरस्वतीजुषाणोर्षश्रवत्सुभगायज्ञेऽअस्मिन् । मितञ्जुभिर्नमस्यैरिथानारायायुजाचिदुत्तरासखि
 भ्यः ॥ इमा जुह्वानायुष्मदानमोभिः प्रतिस्तोमसरस्वतिजुषस्य । तव शर्मन्प्रियतमे दधानाऽउपस्थेयामशरणं नवृक्षं⁺ ॥
 अयमुते सरस्वतिव्रसिष्ठोद्वारावृतस्य सुभगे व्यावः । वर्धे शुभ्रेऽस्तु वतेरासिवाजान्ययंपात० ॥ १९ ॥ (७।६।७) बृहदु
 बृहदु

(७।६।६) प्रक्षोदसेति पठ्य च स्यसूक्तस्य त्रिसिष्ठः सरस्वतीवृतीयायाः सरस्वान् त्रिष्टुप् । (७।६।७) बृहदुगायिष इति पठ्यस्य सूक्तस्य
 वसिष्ठः सरस्वती अयानां तिसृणां सरस्वान् आद्यावृहती द्वितीयास्तोवृहतीवृतीया प्रस्तापंक्तिः अत्यास्ति सौगायत्र्यः ।

गायिषेवचोसुयानदीनां । सरस्वतीभिर्महयासुवृत्तिभिःस्तोमैर्वसिष्ठोदजी ॥ उभेयत्तेमहिनाशुभ्रेऽअधसीऽअ
 धिक्षियंतिपूरुवः । सानोबोधवित्रीमरुत्सखाचोदुराधोमघोनां ॥ भद्रमिन्द्राकृणवत्सरस्वत्यकवारिचेततिवाजिनी
 वती । गणानाजमदग्निवत्स्तुवानाचवसिष्ठवत् ॥ जनीयंतोन्वग्रवःपुत्रीयंतःसुदानवः । सरस्वतंहवामहे ॥ येतेस
 रस्वऽरुमयोमधुमंतोघृतश्चुतः । तेभिर्नोऽविताभव ॥ पीपिवांससरस्वतःस्तनयोविश्वदर्शतः । भक्षीमहिप्रजामिषं
 ॥ २० ॥ (७।६।८) यज्ञोदिवोनषदनेषुधिव्यानरोयत्रदेवयवोमदति । इन्द्राययत्रसवनानिसुन्वेगमन्मदायप्रथमंवय
 श्च ॥ आदैव्यावृणीमहेवांसिबृहस्पतिर्नामहऽआसखायः । यथाभवममीढुषेऽअनागायोनौदातापरावतःपितेव ॥
 तमुज्येष्ठंनमसाहविभिःसुशेवंब्रह्मणस्पतिगृणीषे । इन्द्रंश्लोकामहिदैव्यःसिषक्तुयोज्ज्वलणोदेवकृतस्यराजा ॥ सऽआ
 नोयोनिंसदतुप्रेष्ठोबृहस्पतिर्विश्ववारोयोऽअस्ति । कामोरायःसुवीर्यस्यतदात्पर्षन्नोऽअतिसश्चतोऽअरिष्टान् ॥ तमानो
 ऽअकममृतायजुष्टमिमधासुरमृतासःपुराजाः । शुचिक्रंदंयजतंपस्त्यानांबृहस्पतिमनवार्णहुवेम ॥ २१ ॥ तंशमा
 सोऽअरुषासोऽअश्वाबृहस्पतिसहवाहोवहति । सहश्चिद्यस्यनीलवत्सधस्थंनभोनरूपमरुषवसानाः ॥ सहिशुचिःशत
 पन्नःसशंध्युर्हिरेण्यवाशीरिषिःस्वर्षाः । बृहस्पतिःसस्वाविशऽऋष्वःपुरुसखिभ्यऽआसुतिकरिष्ठः ॥ देवीदेवस्यरोद

(७।६।८) यज्ञोदिवहतिदशचस्यसूक्तस्यत्रसिष्ठोबृहस्पतिः आद्यायाइंद्रःतृतीयानवम्योरिन्द्राब्रह्मणस्पतीअंल्यायाइंद्राबृहस्पतीत्रिष्टुप् ।

सीजनित्रीबृहस्पतिं वा वृधतुर्महित्वा । दुक्षाध्यायदक्षतासखायः करद्वल्लणे सुतरां सुगाधा^१ ॥ इयं ब्राह्मणस्पते सुवृ
 किप्रल्लद्वयवृज्जिणेऽअकारि । अविष्टाधियोजिगतं पुरंधीजस्तमया वनुपामरातीः ॥ बृहस्पतेयुवामिन्द्रश्च स्वादिव्य
 स्येशथेऽउतपाथिवस्य । धत्तरयिस्तुवते कीरये चिद्ययंपात० ॥ २२ ॥ (७।६।९) अध्वर्यवोरुणं दुग्धमंशुजहंतन
 वृषभायक्षितीनां । गौराद्वेदीयाऽअवपानमिन्द्रो विश्वाहेद्यातिस्तसोममिच्छन्^२ ॥ यदधिषेप्रदिविचावन्नादिवदेव
 पीतिमिदस्यवक्षि । उतहृदोतमनसा जुषाणऽउशश्चिद्रुप्रस्थितान्पाहि सोमान् ॥ जज्ञानः सोमं सहसपपाथप्रतेमाताम
 हिमानमुवाच । इंद्रप्राथोर्वे^३ त्तरिक्षं युधादेवभ्यो वारिवश्च कथं ॥ यद्योधयांमहतो मन्यमानान्त्सामान्वाहूभिः
 शाशदानान् । यद्वानृभिर्वृतं^४ इंद्राभियुध्यास्तत्त्वयाजिसौश्रवसजयेम ॥ प्रद्रस्यवोचंप्रथमाकृतानि प्रनूतेनामघवाया
 चकार । ये देददवीरसहिष्टमायाऽअथाभवत्केवलः सोमोऽअस्य ॥ तवेदं विश्वमभितः पशुर्व्य^५ यत्पश्यसि चक्षसासूय
 स्य । गवामसि गोपतिरेकं^६ इंद्रभक्षीमाहिते प्रयतस्यस्वः ॥ बृहस्पतेयुवामिन्द्रश्च स्वादिव्यस्येशथेऽउतपाथिवस्य ।
 धत्तरयिस्तुवते कीरये चिद्ययंपात० ॥ २३ ॥ (७।६।१०) परोमात्रया तन्वा वृधानते महित्वमन्वश्नुवन्ति । उभते

(७।६।९) अध्वर्यव इति सप्तमस्य सूक्तस्य वासिष्ठेन्द्रोत्प्रादं द्रावृहस्पती त्रिष्टुप् । (७।६।१०) परोमात्रयेति सप्तमस्य सूक्तस्य वासिष्ठो
 विष्णुः उरयज्ञायोतिस्त्वणामिन्द्राविष्णू त्रिष्टुप् ।

विघ्नरजसीपृथिव्याविष्णोदेवत्वपरमस्यवित्से ॥ नतैविष्णो जायमानोनजातोदेवमहिम्नः परमं तमाप । उदस्तभ्राना
 कमण्वंबहंतं द्राघार्थप्राचीं कुभं पृथिव्याः⁺ ॥ इरावती धेनुमती हि भूतं सूयवसिनीमनुषेदशस्या । व्यस्तभ्रारोदसी वि
 ण्वते द्राघार्थपृथिवीमभितो मयूखैः ॥ उरुयज्ञाय च क्रथुरुलोकं जनयता सूयमपासमग्निं । दासस्य चिद्वृषशिप्रस्यमाया
 जन्नथुर्नरापृतनाज्येषु ॥ इंद्रा विष्णू हंहिताः शंबरस्य नवपुरौ नवति च श्रथिष्टं । शतं वचिनः सहस्रं च साकं हृथोऽअप्रत्य
 मुरस्य वीरान्⁺ ॥ इयं मनीषा बृहती वृंहती रुक्रमा तव सा विधयेती । रेवांस्तोमं विदथेषु विष्णो पिन्वतमिषो वृजनो ष्वद्र ॥
 वषट्ते विष्णवाऽआकृणो मितन्मे जुषस्व शिपि विष्टुहव्यं । वधै तु त्वासुष्टुतयोगिरो मे ययंपात ० ॥ २४ ॥ (७।६।११)
 नूमतौ दयते स निष्यन्यो विष्णवऽडरुगायाय दाशत् । प्रथः सत्राचामनसा यजातऽएतावतं नयमा विवासात् ॥ त्वं वि
 णो सुमतिं विश्वजन्त्यामप्रयुता मे वया वो मतिं दाः । पर्चो यथानः सुवितस्य भूरेश्वावतः पुरुश्चंद्रस्य रायः⁺ ॥ त्रिदेवः पृ
 थिवी मे षऽएतां विचक्रमे शतं च संमहित्वा । प्रविष्णुरस्तु तव सस्तवीयान् त्वेष ह्यस्य स्थ विरस्य नाम ॥ विचक्रमे पृथिवी मे
 षऽएतां क्षेत्रा य विष्णुर्मनुषेदशस्यन् । ध्रुवासोऽअस्य कीरयो जनासऽरुक्षितं सजनिमाचकार ॥ अतस्तेऽअद्या शिपि वि
 ष्टनामार्यः शसा मि वयुना निविद्धान् । तं त्वा गृणामि तत्र समतं व्यान्क्षयंतं मस्य रजसः पराके⁺ ॥ किमिति विष्णो परिचक्ष्य

(७।६।११) नूमर्त इति सप्तर्चस्य सूक्तस्य वसिष्ठो विष्णुस्त्रिष्टुप् ।

भूत्प्रयद्बुधेशिपिविष्टोऽस्मि । मावपाँऽअस्मदपगूहऽएतद्यदन्यरूपःसमिथेवभूय ॥ वषट्तेविष्णवासऽआकृणो
मितन्मैजुषस्वशिपिविष्टहृव्यं । वर्धतुत्वामुष्टुतयोरिगिरामेययंपत० ॥ २५ ॥ इतिपंचमाष्टकेपष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

अष्टत्रिंशाध्यायेवर्गाः २५ सूक्तानि २० ऋचः १४५ ॥ त्र्यगः ॥ उषसः ६ इंद्रावरुणाभ्या. ३० वरुणाय. २७ वायव. ४
इंद्रवायुभ्या. ३ वायव. इंद्रवायुभ्या. वायव. इंद्रवायुभ्या. ४ वायव. इंद्रवायुभ्या. वायव. इंद्रवायुभ्या. २०
सरस्वत्या. २ सरस्वत. सरस्वत्या. ६ इंद्राये. वृहस्पतय. इंद्राव्रह्मणस्पतिभ्या. वृहस्पतय. ५ इंद्राव्रह्मणस्पतिभ्या. इंद्रावृह
स्पतिभ्या. इंद्राये. ६ इंद्रावृहस्पतिभ्या. विष्णव. ३ इंद्राविष्णुभ्या. ३ विष्णव. ८ ॥ इतिपंचमेषष्ठः ॥

तिस्रःषट्पाजर्जन्यतुपजर्न्यायतृचंगायत्रद्वितीयापादनिचृदेतेकुमारआग्नेयोपश्यद्वसिष्ठएववावृष्टिकामःसंवत्स
रंदशपजर्जन्यस्तुतिःसंहृष्टान्मंडूकांस्तुष्टावाद्यानुष्टुविद्रासोमापंचाधिकद्रासोमराक्षोघ्नशापाभिशापप्रायंपदसप्त
वाद्याजगत्पएकविंशित्रयोविश्यौचाष्टादशीमारुतीचदशमीचतुर्दश्यावाग्नेयौदव्यैकादश्यंत्यानुष्टुम्वमीद्वा
दशीत्रयोदशीसौम्यःसप्तदशीप्राव्यष्टमीषोडश्यावेद्याप्रवतयेतिततस्रैद्यामानोरक्षइत्यृषेरात्मानआशीरुत्त
रोर्धचःपृथिव्यंतरिक्षधारितिदैवतःपरंगायत्रप्राग्वत्सप्तऋषिश्चानुक्तगोत्रःप्राज्जत्स्यात्काण्वोष्टममंडलमाचिच्च
तुल्लिशन्मेधातिथिमेध्यातिथीएद्रबाहंतद्विप्रगाथादिद्वित्रिष्टुवंतमाद्यद्रुचंप्रगाथोपश्यत्सर्धोरःसन्त्रातुःकण्व

स्यपुत्रतामगात्प्रायोगिश्चासंगोयः स्त्रीभूत्वापुमानभूत्समेध्यातिथयेदानंदत्वास्तुहिस्तुहीतिचतसृभिरात्मानं
 तुष्टावपत्नीचास्यागिरसीशश्वतीपुंस्त्वमुपलभ्यैनप्रीतात्ययानुष्टावदवसोद्विचत्वारिंशन्मेधातिथिरागिरसश्चप्रि
 यमेधःस्वादोनुष्टुबल्याभ्यांमेधातिथिर्विभिदोर्ननुष्टावपिवचतुर्विंशतिर्मेध्यातिथिः प्रागाथत्वनुष्टुवगाय
 त्र्यौबृहतीचात्याः क्रौरयाणस्यपाकस्यान्नोदानस्तुतिर्थादिद्रसैकादेवातिथिस्तुचौत्यः पुरउज्जिगतः कुरुगस्यदान
 स्तुतिस्तत्पूर्वाश्चतस्रः पौष्णयोवा ॥ ७ ॥

॥ हरिः ३०म् ॥ (७।६।१२) तिस्रोवाचः प्रवदज्योतिरग्रायाऽएतद्बृहमेधुदोघमूधः । सवत्संकृण्वन्गर्भमोषधी
 नांसद्योजातोवृषभोरौरवीति ॥ योवर्धेनऽओषधीनांयोऽअपांयोविश्वस्यजगतोदेवऽइशे । सत्रिधातुशरणंशर्मथंसत्रि
 वर्तज्योतिःस्वभिष्ट्य१स्मे ॥ स्तरीरुत्वद्भवतिमूर्तऽउत्वद्यथावशंतन्वचक्रऽएषः । पितुःपयःप्रतिगृभ्यातिमातातेनपि
 तावर्धतेतेनपुत्रः ॥ यस्मिन्विश्वानिमुर्वनानितस्थुस्तिस्त्रोद्यावस्त्रेधासस्त्रारपः । त्रयःकोशासऽउपसेचनासोमध्वः
 श्रोतंत्यभितोविरुशं ॥ इदंवचःपर्जन्यायस्वराजेहृदोऽअस्वतरेतज्जोषत् । मयोभुवोवृष्टयःसंवस्सेसुपिप्पलाऽ
 ओषधीद्वगोपाः ॥ सरतोधावृषभःशश्वतीनांतस्मिन्नात्माजगतस्तस्थुषश्च । तन्मऽकृतंपातुशतशारदाययथंपात० ॥

(७।६।१२) तिस्रोवाचइतिषळर्चस्यसूक्तस्यआग्नेयःकुमारःपर्जन्यस्त्रिष्टुप् । (तिस्रोवाचःपर्जन्याग्रेतिसूक्तयोर्वृष्टिकामोवसिष्ठःपाक्षिकः)

॥ १ ॥ (७।६।१३) पर्जन्याय प्रगायतद्विषस्पुत्राय मीढुषे । स नो यवसि मिक्षतु ॥ योगभूमोऽपधीनां गवाक्षुणोत्यव
तां । पर्जन्यः पुरुषीणां ॥ तस्माद् इदास्येह विजुहोतामधुमत्तमं । इळानः संयतैकरत् ॥ २ ॥ (७।६।१४) संवत्सरं
शयाना ब्राह्मणा व्रतचारिणः । वाचं पर्जन्यं जिन्वितां प्रमूढूकान् अवादिषुः ॥ दिव्याऽआपोऽअभियदन्मायन्दतनशु
ष्कं सरसीशयानं । गवामह न मायुर्वत्सिनीनां मूढूकानां वयुरासमति ॥ यदमीनां उशतोऽअभ्यवर्षं तु ज्यावतः प्रावृ
ष्यागतायां । अकललीकृत्या पितरं न पत्रोऽअन्योऽअन्यमुपवदतमेति ॥ अन्योऽअन्यमनुगृभ्णालेनो रपां प्रसृगयदमं
दिषातां । मूढूको यदुभिवृष्टः कानि ऋषिः संपृक्ते हरिते नुवाच ॥ यदेषामन्योऽअन्यस्य वाचं शाक्तस्य वदति शिष्य
माणः । सर्वतदेषां समुधेव पर्वयत्सवाचो वदथ नाध्यस्तु ॥ ३ ॥ गोमायुरेकोऽअजमायुरेकः पृथिरको हरितऽएकऽए
षां । समानं नमविभ्रतो विरूपाः पुरुत्रावाचं पिपिशुवदतः ॥ ब्राह्मणासोऽअतिरात्रे न सोमसरो न पूर्णमभितो वदतः ।
संवत्सरस्य तदहः परिष्ठयन्मूढूकाः प्रावृषाणं भूव ॥ ब्राह्मणासः सोमिनो वाचं मक्तव्रह्मं कृण्वतः परिवत्सरीणं । अध्वर्य
वो धर्मिणः सिष्विदानाऽआविर्भवति गुह्या न केचित् ॥ देवर्हितं जुगुप्सुर्द्वादशस्यऽकृतुं न रो न प्राप्तिनयेते । संवत्सरे प्रावृ

(७।६।१३) पर्जन्यायेति तृचस्य मूक्तस्याग्नेयः कुमारः पर्जन्यो गायत्री । (७।६।१४) संवत्सरमिति दशचस्य मूक्तस्य वासिष्ठः पर्जन्यस्तु
तिदृष्टमं मूढूकां विष्टुनाद्यानुष्टुप् ।

व्यागतायां तत्ताघर्माऽअश्रुवते विसर्गः ॥ गोमायुरदादुजमायुरदुत्पृश्चिरदुच्छरितो नो वसूनि । गवां मंडूकाददंतः
 शतानि सहस्रासवे प्रातिरंतऽआयुः ॥ ४ ॥ (परिशिष्टं ॥ उपप्लवदमंडूकी वर्षमावतादुरि । मध्यहृदस्य प्लवस्य नि
 गृह्यचतुरः परः ॥) (७।६।१५) इंद्रासो मातपंतरेक्षऽउज्जतं न्यर्पयंत वृषणातमो वृधः । पराश्रणीतमचितो न्योषतं
 हुतं नु देधां निशि शीतमत्रिणः ॥ इंद्रासो मासमघशसमभ्यर्धंत पुंर्यथस्तु चरुरग्निवाऽइव । ब्रह्माद्विषैः क्रव्यादधोरचक्षसे
 द्वेषो धत्तमनवाय किमीदिने ॥ इंद्रासो मादुष्कृतो वव्रेऽअंतरं नारं भूणेतमसि प्राविध्यतं । यथानातः पुनरेकंश्च नोदयत्त
 द्वा मस्तु सहसमन्युमच्छवः ॥ इंद्रासो मावतयंत दिवो वधसंपृथिव्याऽअघशसायतहणं । उत्तक्षतं स्वयं ऽपवते भ्यो ये नर
 क्षौवावृधानं निजूर्वथः ॥ इंद्रासो मावतयंत दिवस्पथं ग्नितप्तो भिर्यवमश्महन्मभिः । तपुर्वधेभि रजरैर्भिरत्रिणो निपशनि
 विध्यतं यंतु निस्वरं ॥ ५ ॥ इंद्रासो मापरिवां भूतु विश्वतऽइयं मतिः कक्ष्याभवे ववाजिना । यां वां होत्रां परिहि नो भिमघ
 ये मा ब्रह्माणि नृपती वज्रिन्वतं ॥ प्रति सरथांतु जयद्भिरेवै हृतं दुहोरक्षसो भंगरावतः । इंद्रासो मादुष्कृते मासगं भूद्यो नः

(७।६।१५) इंद्रासो मा इति पंचविंशत्यृचस्य मूक्तस्य वसिष्ठ इंद्रासो मा अष्टमी षोडशी एकोनविंशी विंशे कविंशी द्वाविंशी चतुर्विंशी नामिंद्रः
 नवमी द्वादशी त्रयोदशी नां सोमः दशमी चतुर्दश योरग्निः एकादश्या विधे देवाः सप्तदश्या प्रावाणः अष्टादश्या मरुतः त्रयोविंश्याः वसिष्ठाशीः पृथि
 व्यंतरिक्ष द्वावः आद्याः षडष्टादशी द्वाविंशी त्रयोविंशे योजगलौ लानुष्टुप शिष्टास्त्रिष्टुभः (अस्मिन् मूक्ते रक्षौ त्रत्संगुणः सर्वासां देवतानां वक्तव्यः) ॥

कदाचिदभिदासतिद्रुहा^१ ॥ योमापाकनमनसाचरतमभिचेष्टेऽअनृतेभिर्वचोभिः । आपऽइवकाशिनासंगृभीताऽ
 असन्नस्वासेतऽइद्रुका^२ ॥ येषाकशसांविहरतऽएवैवाभद्रं दपयतिस्वधाभिः । अहयेवातान्प्रदातुसोमऽआवा
 दधातुनिऋतेरुपस्थे ॥ योनोरसदिप्सतिपित्वोऽअग्नयोऽअश्वानांयोगवांयस्तनूनां । रिपुःस्तेनःस्तयकृद्भ्रमतनिषही
 यतांतन्वा^३ इतनाच ॥ ६ ॥ परःसोऽअस्तुतन्वा^४ इतनाचतिस्रःपृथिवीरधोऽअस्तुविश्वाः । प्रतिशुष्यतयशोऽअस्यदे
 वायोनोदिवादिप्सतियश्चनक्तं ॥ सुविज्ञानं चिकितुषेजनायसच्चासच्चवचसीपस्पृधाते । तयोर्यत्सत्ययतरहजयस्तदि
 त्सोमोवतिहत्यासत् ॥ नवाऽउसोमोवृजिनांहिनोतिनक्षत्रियमिथुयाधारयंतं । हंतिरक्षोहत्यासद्दत्तमभाविद्रस्यप्रसि
 तौशयाते ॥ यदिवाहमनृतदेवऽआसमोर्धवादेवाऽअप्यहेऽअग्ने । किमस्मभ्यजातवेदहूणीपेद्रोघवाचस्तोनिऋथसच
 तां ॥ अद्यामुरीययदिधातुधानोऽअस्मियदिवायुस्ततपूरुषस्य । अधासवीरैर्दशभिर्विधूयायामोर्धयातुधानेत्याह
 ॥ ७ ॥ योमायांतुयातुधानेत्याहयोवारक्षाःशुचिरस्मीत्याह । इंद्रस्तंहनुमहतावेनविश्वस्यजंतोरधमस्पदीष्ट ॥ प्र
 याजिगातिलगैल्वनक्तमपद्रुहातन्व^५ गूहमाना । वव्राऽअनंतोऽअवसापदीष्टग्रावाणोघ्नतुरक्षसऽउपज्दे^६ ॥ वि
 तिष्ठध्वमरुतोविधिर्व^७ च्छतगृभायतरक्षसःसंपिनष्टन । वयोयेभवीपतयतिनक्तभियवारिपोदधिरदेवऽअध्वरे^८ ॥
 प्रवतयदिवोऽअश्मानमिन्द्रसोमशिंतमघवन्त्सशिशधि । प्राक्तादपाक्तादधरादुक्तादभिजिहिरक्षस

ऽउत्येपतयतिश्वयातवऽइंद्रदिप्संतिदिप्सवोदाभ्यं । शिशितिशक्रःपिशुनेभ्योवधंनंसृजदृशनियातुमद्भ्यः ॥ ८ ॥
 इंद्रोयातुनामभवत्पराशरोहविमर्थीनामभ्याइविवासतां । अभीदुशक्रःपरशुयथावनंपात्रेवाभिदन्त्सतऽएतिरक्षसः ॥
 उलूकयातुंशुशुलूकयातुंजहिश्वयातुमत्कोकयातुं । सुपर्णयातुमत्तृध्रयातुंहृषदेवप्रमृणरक्षऽइंद्र ॥ मानोरक्षोऽअभि
 नज्यातुमावतामपौच्छतुमिथुनायाकिमीदिनां । पृथिवीनःपार्थिवात्पात्वहसोतारिक्षदिव्यात्पात्वस्मान् ॥ इंद्रजहि
 पुमांसंयातुधानमृतस्त्रियमायथाशशदानां । विग्रीवासोमूर्देवाऽऋदंतुमातेहशन्त्सूयमुच्चरंतं ॥ प्रतिचक्ष्वविचक्ष्व
 द्रश्चसोमजागृतं । रक्षोभ्योवधमस्यतमशनियातुमद्भ्यः ॥ ९ ॥ (इतिवासिष्ठसप्तममंडलसमाप्तंअत्रसूक्तानि१००)
 (८।१।१) माचिदन्यद्विशंसतसखायोमारिषण्यत । इंद्रमित्स्तोतावृषणंसचासुतेमुहुरुक्थार्चशंसत ॥ अवक्रक्षि
 णंवृषभयथाजुरंगानर्चणीसह । विद्वेषणंसवननोभयकरंमहिष्ठमुभयाविनं ॥ यच्चिद्धित्वाजनोऽइमेनानाहवतऽऋ

प्रागाथेष्टमेमंडलेदशानुवाकाःतत्रप्रथमेनुवाकेपंचसूक्तानि(८।१।१) माचिदन्यदितिचतुस्त्रिंशदृचस्यसूक्तस्यआद्ययोर्द्वयोःकाण्वःप्रगाथ
 ऋषिःशिष्टानांकाण्वोमैधानिधिमेध्यातिथीऋषी स्तुहिस्तुहीत्यादिचतसृणांद्वायौगिरासंगऋषिःअत्यायाआंगिरसीशश्रुतीऋषिकाइंद्रोदेवता
 स्तुहिस्तुहीत्यादिपंचानामासंगोदेवताबृहती द्वितीयासतोबृहतीअत्येद्वेऽत्रिष्टुभौ (काण्वःप्रगाथइत्यत्रत्यःप्रगाथोवस्तुतोघौरःसन्त्रातुःकण्वस्य
 पुत्रतांगतइतीतिहासःश्रूयते) ।

तयै । अस्माकं ब्रह्मेदमिदं भूतं ते ह्यविश्वा च वर्धनं ॥ विततूयते मघवन्विषश्चितो यो विषो जनानां । उपक्रमस्व पुरुरूप-
 मा भर्वा जने दिष्टमतेयै ॥ महेचनत्वामाद्रिवः पराशुल्काय देयां । न सहस्राय नायुतयवज्जिवो न शताय शतामघ ॥ १० ॥
 वर्याऽइन्द्रासि मे पितुरुत भ्रातुर्भुजतः । माता च मे छदयथः समावसो वसुत्वनाय राधसे ॥ कैयथक्कदेसि पुरुत्रा चिच्छिते
 मनः । अल्पियुधमखजकृपुर्दग्ध्रगायत्राऽर्गासिषुः ॥ प्रास्मै गायत्रमर्चत वावातयः पुरंदरः । याभिः काणवस्योपव
 हिरासं द्यासं द्रज्रीमिनत्पुर् ॥ ये ते संति दशग्विनः शतिनो ये संहस्त्रिणः । अश्वामो ये ते वृषणो रघुद्रवस्तेभिर्नस्तूयमा
 नहि ॥ आत्व१द्यसंबुद्धा हवे गायत्रवैपसं । इन्द्रे नु सुदुधामन्यामिषमरुधारा मर्कतं ॥ ११ ॥ यत्तु दत्सूरऽएतं शवं
 कूवा तस्य पाणिनां । वहकुत्समाजुनेयं शतक्रतुस्तरङ्गध्वमस्तृतं ॥ यऽऋते चिदभिश्चिषः पराजनुभ्यऽआतृदः । स
 धातासंधिमधवा पुरुवसरिष्कता विहृतु पुनः ॥ माभूमनिश्चाऽइव द्रत्वदरणाऽइव । वनानि न प्रजहिता न्यद्रिवो दुरोपा
 सोऽअमन्महि ॥ अमन्महीदनाशवा नुग्रासंश्च वृहन् । सकृत्सु ते महता शूरा राधसानुस्तोमं मुदीमहि ॥ यदि स्तोमम
 श्रवदुस्माकमिद्रमिदवः । तिरः प्रवित्रससवांसंऽआशवा मंदंतु ग्रावृधः ॥ १२ ॥ आत्व१द्यसं धस्तुति वावातः सख्यु
 रागहि । उपस्तुतिर्मयो नाप्रत्वा वत्वधा तव हिममुष्टुतिं ॥ सोता हि सोममाद्रिभिरेमेनमभ्युधावत । गव्यावस्त्रववास
 यतुऽइन्नरो निधुधन्वक्षणाभ्यः ॥ अधज्मोऽअधवाद्रिवो बृहत्तरो रैचनादधि । अयावर्धस्व तन्वा गिराममाजा तसुक्र

तोपृण ॥ इन्द्राय सुमर्दितं मसो मसो तावरेण्यं । शक्रऽएणपीपयिद्विध्याधियाहिन्वाननवाज्यु⁺ ॥ मात्वासो मस्य गल्द
 यासदायाचन्नहगिरा । भूणिमंगनसवनेषु चुक्रुधं कऽईशाननयाचिषत् ॥ १३ ॥ मदेनेषितं मदमग्रमग्रेण शवसा । विश्वे
 षातरुतारैर्मदच्युतं मदेहिष्माददातिनः ॥ शेवारेवायीपुरुदेवो मतीयदाशुषे । समुन्वते च स्तुवते चरासतो विश्वगूतोऽअ
 रिष्टुतः⁺ ॥ एन्द्रयाहिमत्स्वचित्रेण देवराधसा । सरोनप्रास्यदुर्सपीति भिरासो मेभिरुस्फिरं⁺ ॥ आत्वासहस्रमाश
 तं युक्कारथैरिण्यये । ब्रह्मयुजो हरयऽइन्द्रकेशिनो वहतुसो मपीतये ॥ आत्वारथैरिण्यये हरि मयूरशेष्या । शितिपृष्ठा
 वहतामध्वोऽअधसो विवक्षणस्य पीतये ॥ १४ ॥ पिवात्वं^१स्यर्गिर्वणः सुतस्य पूर्वापाऽइव । परिष्कृतस्य रसिनऽइयमासु
 तिश्चारुमदाय पत्यते ॥ यऽएकोऽअस्ति दुसनामहाऽउग्रोऽअभिब्रतैः । गमत्सशिप्रीनसयोपदागमच्छवन्नपरिवर्जति ॥
 त्वंपुरै च रिष्णवैधैः शुष्णस्य संपिणक् । त्वं माऽअनुचरोऽअघद्विताय दिद्रहव्यो भुवः ॥ मम त्वासुरऽउज्जिते मम मध्यादिने
 दिवः । मम प्रपित्वेऽअपिशर्वरे वसवास्तो मासोऽअवृत्सत ॥ स्तुहि स्तुही देते घाते मंहिष्ठासो मघोना । निंदिताश्च भ्रप
 थीपरमज्यामघस्य मेध्यातिथे ॥ १५ ॥ आयदश्चान्वनन्वतः श्रद्धया हरथैरुहं । उत वामस्य वसुनश्चिकेत तियोऽअस्ति
 याद्वैः पशुः⁺ ॥ यऽऽक्रजामह्यमामेहसहत्वचाहिरण्यया । एष विश्वान्यभ्यस्तु सौभगासंगस्य स्वनद्रथः ॥ अधप्रायो गि
 रतिदासदुन्यानासंगोऽअघ्रे दुशभिः सहस्रैः । अधोक्षणो दशमह्यरुशतो नळाऽइव सरसो निरतिष्ठन् ॥ अन्वस्य स्थरंद

दृशेपरस्तादनृत्यऽङ्गरुवरंबमाणः । शश्वतीनार्यभिचक्ष्याहुसुभद्रमर्युभोजनंविमर्षि ॥ १६ ॥ (८।१।२) इदं व
 सोसुतमंधःपिवासुपूर्णमदरं । अनाभयिन्नरिमाते ॥ नृभिर्धृतःसुतोऽअश्वरव्योवारैःपरिपूतः । अश्वोननिकोनदी
 पु ॥ तंतेयवंधागोभिःस्वादुमकर्मश्रीणतः । इंद्रत्वास्मिन्सधमादे ॥ इन्द्रऽइत्सोमपाऽएकऽइंद्रःसुतपाविश्वायुः ।
 अतदेवान्मत्याश्च ॥ नयंशुक्रोनदुराशीनतृप्राऽउरुव्यचंसं । अपस्पणवतेसहादे ॥ १७ ॥ गोभिर्यदोमन्येऽअस्मन्म
 गंनवामगयते । अभित्सरतिधेनुभिः ॥ त्रयऽइंद्रस्यसोमाःसुतासःसंतुदेवस्य । स्वक्षयेसुतपान्नः ॥ त्रयःकोशासः
 श्रुतंतितिस्रश्चम्बुःसुपूर्णाः । समानेऽअधिभामेन ॥ शुचिरसिपुरुनिःष्ठाक्षीरमध्यतऽआशीतः । दुधामंदिष्टःशूर
 स्य ॥ इमेतंऽइंद्रसोमास्तीव्राऽअस्मेसुतासः । शुक्राऽआशिरयाचंते ॥ १८ ॥ ताँऽआशिरपुरोळाशमिंद्रमसो
 मंश्रीणीहि । रेवंतंहित्वाशुणोमि ॥ हत्सुपीतासोयुध्यतेदुर्मदासोनसुरायां । ऊर्ध्वननश्चाजंरंते ॥ रेवाँऽइंद्रवतःस्तोता
 स्यात्वावतोमधोनः । प्रेदुहरिवःश्रुतस्य ॥ उक्थंचनश्चस्यमानमगोरिरारिचिकेत । नगायत्रंगीयमानं ॥ मानंऽइंद्र
 पीयत्वमेमाशधतेपरादाः । शिक्षाशचीवःशचीभिः ॥ १९ ॥ वयमुत्वातदिदथाऽइंद्रत्वायंतःसखायः । कण्वाऽउ

(८।१।२) इदं वसो इति द्विचत्वारिंशद्वचस्य सूक्तस्य मेधातिथिरागिरसः प्रथमोधश्चेत्युभाबुपी अत्ययो द्वयोर्मैधातिथिः क्रपिर्दिद्रः अत्ययो विभि
 दुर्गायत्री अष्टाविंश्यनुष्टुप् ।

कथेभिर्जरते ॥ नधेन्मन्यदापपनवज्जिन्नपसोनविष्टौ । तवेदुस्तोमं चिकेत ॥ इच्छति देवाः सन्वतं न स्वप्नाय स्पृहयति ।
 यंति प्रमादुमतं द्राः ॥ ओषु प्रयाहि वा जैभिर्महणीथाऽअभ्य १ स्वान् । महौऽइव युवजानिः ॥ मोष्व १ द्यदुहणावान्त्सा
 यंकरदुरेऽअस्मत् । अश्रीरऽइव जामाता ॥ २० ॥ विद्वाह्यस्य वीरस्य भूरिदावरी सुमतिं । त्रिषुजातस्य मनसि ॥
 आतूषिचकण्वमंतं न धाविन्न शवसानात् । यशस्तं शतमूतेः ॥ ज्येष्ठेन सोतरि द्रायसो मवीराय शक्राय । भरापि बध्नथीय ॥
 यो वेदिष्ठोऽअव्यथिष्वश्वं वतं जरितुभ्यः । वाजं स्तोतुभ्योगोमतं ॥ पन्यं पन्यमिस्तोतारऽआधावतमद्याय । सोमवीराय
 शूराय ॥ २१ ॥ पातावृत्रहासुतमाधागमन्नारेऽअस्मत् । नियमते शतमूतिः ॥ एह हरी ब्रह्मयुजा शमावक्षतः सखा
 यं । गीर्भिः श्रुतं गिर्वेणसं ॥ स्वादवः सोमाऽआयाहि श्रीताः सोमाऽआयाहि । शिप्रिन्नपीवः शचीवो नायमच्छासधमा
 दौ ॥ स्तुतं श्वयास्त्वावर्धति मेहराधे सेनम्गाय ॥ इन्द्रकारिणं वृधंतः ॥ गिरश्च यास्तो गिर्वाहऽउक्थाचतुभ्यंतानि । सत्रा
 दधिरे शर्वासि ॥ २२ ॥ एवेदेषु तु विकर्मिर्वाजाऽएको वज्रहस्तः । सनादमृको दयते ॥ हतावृत्रं दक्षिणे नैद्रः पुरुषरुहूतः ।
 महान्महीभिः शचीभिः ॥ यस्मिन् विन्वाश्चर्षण्यऽउत च्यौत्वाज्रयांसिच । अनुधेन्मदीमघोनः ॥ एषऽएतानि चकार
 द्रोविश्वा योतिशण्वे । वाजदावा मघोनां ॥ प्रभर्तारथं गव्यं तमपाकाच्चिधमवति । इनो वसुसहिबोह्वा ॥ २३ ॥
 सनिताविप्रोऽअर्वोऽहतावृत्रं नृभिः शूरः । सत्यो विता विधंतं ॥ यजध्वेनं प्रियमेधाऽइंद्रसत्राचामनसा । यो भूत्सोमैः

सत्यमद्वा ॥ गाथश्रवसस्त्यतिश्रवस्कामंपुरुत्मानं । कण्वासोगातवाजिनं ॥ यऽऋतेचिद्वास्पदेभ्योदात्सखानृभ्यःश
 चीवान् । येऽस्मिन्काममश्रियन् ॥ इत्याधीवतमद्रिवःकाण्वमेध्यातिथिं । मेघोभतोऽभियन्नयः ॥ शिक्षाविभि
 दोऽस्मैचत्वार्थयुतादत् । अष्टापरःसहस्रा ॥ उतसुत्येपयोवृधामाकीरणस्यनस्या । जनित्वनायमामहे ॥ २४ ॥
 (८।१।३) पिबासुतस्यरसिनोमत्त्वानऽइद्रुगोर्मतः । आपिनोवोधिसधमाद्योवृधेऽस्माऽअवतुतेधियः ॥ भयाम
 तेसुमतौवाजिनोवयमानःस्तुरभिमातये । अस्मान्वित्राभिरवतादुभिष्टिभिरानःसुन्नेषुयामय ॥ इमाऽउत्वापुरुवसो
 गिरौवर्धतुयामम । पावकवर्णाःशुचयोविपश्चितोभिस्तोमैरनूपत ॥ अयंसहस्रमृषिभिःसहस्कृतःसमद्रऽइवपप्रथे ।
 सत्यःसोऽअस्यमहिमागृणेशवोयज्ञेषुविप्राज्ये ॥ इद्रुमिदेवतातयऽइद्रप्रयत्यध्वरे । इद्रसमीक्रेवनिनोहवामहऽइद्र
 धनस्यसातये ॥ २५ ॥ इद्रोमहारादसीपप्रच्छवऽइद्रःसूयमरोचयत् । इद्रेहविश्वामुवनानियेमिरऽइद्रसुवानास
 ऽइद्रवः ॥ अभित्वापवर्षीतयऽइद्रुस्तोमैभिरायवः । समीचीनासऽऋभवःसमस्वरब्रुद्रागृणंतपूव्य ॥ अस्येदिद्रोवावृ
 धेवृष्ण्यशवोमदैमुतस्यविष्णवि । अद्यातमस्यमहिमानमायवोनुष्टुवतिपर्वथा ॥ तत्त्वायामिसुवर्षीततद्रह्मपर्वचिन्तये ।

(८।१।३) पिबासुतस्यतिचतुर्विंशल्यचस्यभूक्तस्यमध्यातिथिरिद्रःअत्यचतसृणांपाकस्यामादेवता प्रथमाद्येकोनविंशताविमामृहयः
 द्वितीयादिविंशताःसमाःसतोवृहलःअंशोऽश्रतन्त्रःक्रमेणानुष्टुगायत्र्यावृहतीच ।

येनायतिभ्योभृगवेधनैहितेयेनप्रस्कण्वमाविथ ॥ येनासमद्रुमसृजोमहीरपस्तादिद्रवृष्णितेशवः । सद्यःसोऽअस्यम
 हिमानसंनशेयक्षोणीरनुचक्रदे ॥ २६ ॥ शग्धीनऽइंद्रयत्त्वारयियाभिसुवीर्यं । शग्धिवाजायप्रथमंसिषासतेशग्धि
 स्तोमायपूर्य ॥ शग्धीनोऽअस्ययज्जपौरमाविथधिधियऽइंद्रसिषासतः । शग्धियथारुशंभ्यावंकृपमिद्रप्रावःस्वर्णरं ॥
 कन्नव्योऽअतसीनारोगृणीतमर्त्यः । नहीन्वस्यमहिमानमिद्रियस्वर्णतऽआनशुः ॥ कदुस्तवंतऽऋतयंतदेवतऽऋ
 षिःकोविप्रऽओहते । कदाहवमघवन्निद्रसुन्वतःकदुस्तुवतऽआगमः ॥ उदुत्येमधुमत्तमागिरःस्तोमासऽइरते । सत्रा
 जितोधनसाऽअक्षितोतयोवाजयंतोरथाऽइव ॥ २७ ॥ कण्वाऽइवभृगवःसूर्योऽइवविश्वमिद्धीतमानशुः । इंद्रस्तोमे
 भिमहयंतऽआयवःप्रियमेधासोऽअस्वरन् ॥ युक्ष्वाहिद्वृत्रहन्तमहरोऽइंद्रपरावतः । अर्वाचीनोमघवन्त्सोमपीतयऽ
 उग्रऽऋष्वेभिरागहि ॥ इमेहितेकारवोवावशुर्धियाविप्रासोमेधसातये । सत्वनोमघवन्निद्रगिर्वणोवेनोनशृणुधीहव ॥
 निरिंद्रबृहतीभ्योवृत्रधनुभ्योऽअस्फुरः । निरिंद्रस्यमृगयस्यमायिनोनिःपर्वतस्वगाऽआजः ॥ निरग्नयोरुचरुचिर्निरुसू
 र्योनिःसोमऽइंद्रियोरसः । निरंतरिक्षादधमोमहामहिंकृषेतदिद्रुपौत्यं ॥ २८ ॥ यमेदुरिद्रोमरुतःपाकस्थामाकार
 याणः । विश्वेषांत्मनाशोभिष्ठमुपेवदिविधावमानं ॥ रोहितंमपाकस्थामासुधुरकक्ष्यप्रां । अदाद्रायोविवोधनं ॥ य
 स्माऽअन्येदशप्रतिधुरंवहतिवह्यः । अस्तंवयोननुग्र्यं ॥ आत्मापितुस्तनूर्वासोऽओजोदाऽअभ्यर्जनं । तुरीयमिद्रो

हितस्यपाकस्थामानंभोजंदातारमब्रव ॥ २९ ॥ (८।१।४) यदिद्रागपागुदुह्न्यग्वाहयसेनृभिः । सिमापुरुनृदू-
तोऽस्थानवोसिप्रशधतुवश ॥ यद्भारुमेरुशमेरुश्यावेकपुऽइन्द्रमादयसेसचा । कण्वासस्त्वाब्रह्माभिःस्तोमवाहसऽइन्द्राय
च्छत्यागहि ॥ यथागौरोऽपपाकृतंतृष्यन्नेत्यवरिणं । आपित्वेनःप्रपित्वेतूयमागहिकण्वेषुसुसचापित्र ॥ मंदंतुवा
मघवान्निद्रवोराधोदेयायसुन्वते । आमुष्यासोममपिवश्चमूमंतज्यष्ठतदधिपेसहः ॥ प्रवक्तुसहस्रासहोत्रभंजमन्युमो
जसा । विश्वेतऽइन्द्रपृतनायवोयहोनिवक्षाऽइवयेमिरे ॥ ३० ॥ महस्रणवसचेतयवीयुधायस्तऽआनलुपस्तुति । पुत्रं
प्रावर्गकृणुतसुवीयदाश्रोतिनमऽशक्तिभिः ॥ माभेममाश्रमिष्मोग्रस्यसख्येतव । महत्तेवृणोऽअभिचक्ष्यकृतपश्यमतु
वशयंदु ॥ सव्यामनुस्फुर्यैवावसेवृषानदानोऽअस्यरोषति । मध्यासंपृक्ताःसारधेणधेनवस्तूयमोहिद्रवापित्र ॥ अश्वी
रथीसुरूपऽइक्षोमाँऽइन्द्रतेसखा । श्वान्नभाजावयसासचेतसदाचंद्रोयातिसभामुप ॥ ऋश्योनतृप्यन्नवपानमागहि
पित्रासोमं वशाँऽअनु । निमेषमानोमघवन्दिवोदिवऽओजिष्ठदधिपेसहः ॥ ३१ ॥ अध्वयोद्रावयात्वसोममिद्रःपिपास
ति । उपननथुजेवृषणाहरीऽआचजगामवृत्रहा ॥ स्वयंचित्समन्यतेदाशुरिर्जनोयत्रासोमस्यतंपसि । इदंतेऽअ

(८।१।४) यदिद्रैत्यकविशत्पृचस्यमूर्क्तस्यकाण्वोदेवातिथिरिद्रःअंयतिमृणांकुरंगः विपमब्रह्मत्यःसमाःसतोब्रह्मत्यःअंत्वापुरउष्णिक्
(प्रपूषणमित्यादिचतसृणांपूषादेवतावा) ।

श्रुत्युपसमुक्षितंतस्येहिप्रद्रवापि॥ रथेष्टायध्वयवःसोममिद्रायसोतन । अधिब्रह्मस्याद्रयोविचक्षतेसन्वतोऽद्राश्वध्वरं ॥
 उपब्रध्नावातावृषणाहरीऽइंद्रमपमुवक्षतः । अर्वाचैत्वासप्तयोध्वरश्रियोवहतुसवनेदुप ॥ प्रपूषणंवृणीमहेयुज्यायपुरु
 वसु । सशकशिक्षपुरुहूतनोधिघातुजैरायेविमोचन ॥ ३२ ॥ संनःशिशीहिमुरिजोरिवक्षुरास्वरायोविमोचन । त्वेत
 न्नःसुवेदमस्त्रियवसुत्वंहिनोषिमर्त्य ॥ वेमिवापूषध्नजसेवेमिस्तोतवऽआघृण । नतस्ववभ्यरणंहितद्वसोस्तुषेपप्रायसा
 म्ने ॥ परागावोयवसुकाच्चिदाघृणेनित्यरेक्काऽअमर्त्य । अस्माकंपूषध्नविताशिवोभवमंहिष्ठावाजसातये ॥ स्थरंधः
 शताश्वैकुरुंगस्यदिविष्टिषु । राजस्त्वेषस्यसुभगस्यरातिषुतुवशेष्वमन्महि ॥ धीभिःसातार्निकाण्वस्यवाजिनःप्रियमधै
 रभिद्युभिः । षष्टिसहस्रानुनिर्मेजामजेनिर्यथानिगवामृषिः ॥ वृक्षाश्चिन्मेऽअभिपित्वेऽअरारणुः । गांभजंतमेहनाश्वं
 भजंतमेहना ॥ ३३ ॥ इतिपंचमाष्टकेसप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

एकोनचत्वारिंशाध्यायेवर्गाः ३३ सूक्तानि ८ ऋचः १६५ ॥ त्यागः ॥ पर्जन्याये. ९ मंडूकेभ्य. १० इंद्रासोमाभ्या. ७ इंद्राये.
 सोमाये. अग्नय. विश्वेभ्योदेवेभ्य. सोमाये. २ अग्नय. इंद्रासोमाभ्यामि. इंद्राये. ब्राह्मण. मरुभ्य. इंद्राये. ४ वसिष्ठाशीःपृथिव्यंतरिक्षेभ्य.
 इंद्रासोमाभ्या. २ इंद्राये. २९ आसंगाये. ५ इंद्राये. २ इंद्राये. २० पाकस्थान्न. ४ इंद्राये. १८ कुरुंगाये. ३ ॥ इति
 पंचमेसप्तमः ॥

दूरदेकान्नचत्वारिंशद्ब्रह्मातिथिराश्विनैर्द्विवृहत्यनुष्टुबतमं त्याः पंचार्धचार्धैश्चैद्यस्य कशोर्दानस्तुतिर्महाइंद्रोष्ट्राच
 त्वारिंशद्दत्तस्तुचौत्यास्तिरिदिरस्य पार्श्वस्य दानस्तुतिः प्रयद्दः षट्त्रिंशत्पुनर्वत्सोमारुतमानहयधिकासध्वंस
 आश्विनं ह्यानुष्टुबं त्वानूनैसकाशशकणाल्येगाथ्याउपाद्येचाद्याचतुर्थीषष्ठीचतुर्दश्याद्येचबृहत्यः पंचमीककुब्द
 शम्याद्यास्त्रिष्टुब्ज्विराङ्जगल्यौयत्स्थः षट्प्रगाथोपश्यद्बृहतीमध्येज्योतिरनुष्टुबस्तारपंक्तिः प्रगाथस्त्वमग्नेदशव
 त्सामग्नेयेगाथत्रैवीत्रिष्टुबाद्याप्रतिष्ठोपाद्यावर्धमाना ॥ ८ ॥

॥ हरिः ओम् ॥ (८।१।५) दूरादिहवयत्सत्यरुणप्सरशिश्चित् । विभानुविश्वधातनत् ॥ नवद्वैक्षामनोयुजा
 रथेनपृथुपार्जसा । सचैथेऽश्विनोषसं ॥ युवाभ्यांवाजिनीवसूप्रतिस्तोमाऽअदक्षत । वाचैदूतोयथौहिणे ॥ पुरुप्रि
 याणऽऊतयेपुरुमंद्रापुरुवसू । स्तुपेकण्वसोऽअश्विना ॥ माहिष्ठावाजसातमेषयताशुभस्पती । गंतारादाशुपौगंह
 ॥ १ ॥ तामुद्वायद्वाशुषेमुधामवितारिणीं । धृतैर्गव्यूतिमुक्षतं ॥ आनःस्तोममुपद्रवत्तूश्यनेभिराशुभिः । यात
 मश्वेभिराश्विना ॥ येभिस्तिस्त्रः परावतौदिवोविश्वानिरोचना । त्रीऽरकूचपरिदीयथः ॥ उत्तनोगोमतीरिषऽउत्तसाती

(८।१।५) दूरादिहवैकोनचत्वारिंशच्चस्यसूक्तस्यकाण्वोब्रह्मातिथिराश्विनौ यथाचिबैद्यः कशुरित्यादिसार्धद्वयोः कशुर्गायत्रीअत्या
 स्तिस्त्रः क्रमेणवृहत्यावनुष्टुप् ।

रहविदा ॥ विपथः सातथैसितं ॥ आनोगोमैतमश्विनासुवीरसुरथरथि । वोह्ममश्वानवतीरिषः ॥ २ ॥ वावधानाशुभस्प
 तीदस्नाहिरण्यवर्तनी । पिवंतसोभ्यमधु ॥ अस्मभ्यवाजिनीवसुमधवद्व्यश्चसप्रथः । छर्दितमदाभ्यं ॥ निषुब्रह्मज
 नानायाविष्टतूयमार्गतं । मोष्वन्याऽडपारतं ॥ अस्यापिवतमश्विनायुवमदस्यचारुणः । मध्वोरतस्यधिष्ण्या ॥
 अस्मेऽआवहंतरयिशतवतंसहस्रिणं । पुरुक्षुविश्वर्धायसं ॥ ३ ॥ पुरुत्राचिद्धिवांनराविह्वयंतेमनीषिणः । वाघद्भिर
 श्विनागंतं ॥ जनासोवृक्तवह्निषेहिविष्मंतोऽअंकृतः । युवांहवतेऽअश्विना ॥ अस्माकमद्यवामयंसोमोवाहिष्ठोऽअंत
 मः । युवाभ्याभूत्वश्विना ॥ योह्वामधुनोदतिराहितोरथचर्षणे । ततःपिवतमश्विना ॥ तेनोवाजिनीवसुपश्वेतो
 कायशंगवे । वहंतपीवरीरिषः ॥ ४ ॥ एतनोदिव्याऽइषऽइतसिधूऽरहविदा । अपद्भोरववर्षथः ॥ कदावातोऽयो
 विधत्समद्रजहितोनरा । यद्भारथोविभिष्पतात् ॥ युवंकण्वायनासत्यापिरिप्तायहृभ्यं । शश्वदतीर्दशस्यथः ॥ ताभि
 रायातमतिभिर्नव्यसीभिः सुशस्तिभिः । यद्वावृषण्वसूहुवे ॥ यथाचित्कण्वमावतंप्रियमधमुपस्तुतं । अत्रिशिंजार
 मश्विना ॥ ५ ॥ यथोतकृतव्येधनुंशुगोष्वगस्त्यं । यथावाजैषुसोभरिं ॥ एतावद्वावृषण्वसुऽअतोवाभूयोऽअश्विना ।
 गणंतःसन्नमीमहे ॥ रथोहिरण्यवंधुरंहिरण्याभीशुमश्विना । आहिस्थार्थोदिविस्पृशं ॥ हिरण्ययीवारभिरिषाऽअक्षो
 हिरण्ययः । उभाचक्राहिरण्यया ॥ तेनोवाजिनीवसुपरावतंश्चिदागतं । उपेमांसुष्टुतिमम ॥ ६ ॥ आवहेथपराका

त्यवोरश्रन्तावश्विना । इषोदासीरमर्त्या ॥ आनोद्युन्नैराश्रवोभिरारायातमश्विना । पुरुश्वद्रानासत्या ॥ एहवाप्रु
 पितृप्तवोवयोवहतुपर्णिनः । अच्छास्वध्वरंजनं । रथवामनुगायसंयड्इषवर्ततेसह । नचक्रमभिर्वाधते ॥ हिरण्य
 येनरथेनद्रवत्पाणिभिरश्वैः । धीजवनानासत्या ॥ ७ ॥ युवंमंगजाग्रांसंस्वदथोवावृण्वसू । तानःपृक्तमिषार
 धिं ॥ तामेऽश्विनासनीनाविद्यातंनवानां । यथाचिच्चैद्यःकशुःशतमुद्रानांदत्सहस्रादशगोनां ॥ योमेहिरण्यसं
 दशोदशराज्ञोऽअमहत् । अधस्पदाऽइच्चैद्यस्यकृष्टयश्चर्मन्नाऽअभितोजनाः ॥ माकिरेनापथागाद्येनेभयतिचदयः ।
 अन्येनेत्सूरिरोहेभूरिदावत्तरोजनः ॥ ८ ॥ (८।२।१) महौऽइंद्रोयऽओजसापर्जन्योवृष्टिमाऽइव । स्तोमैवत्स
 स्यवावृधे ॥ प्रजामतस्यपिप्रतःप्रयद्भरतवह्नयः । विप्राऽऽकृतस्यवाहसा ॥ कण्वाऽइंद्रयदकृतस्तोमैयज्ञस्यसाधनं ।
 जामिब्रुवतऽआयुधं ॥ समस्यमन्यवेषिविशोविश्वानमतकृष्टयः । समद्रायेवसिधवः ॥ ओजस्तदस्यतिव्विषऽउभयत्स
 मवर्तयत् । इंद्रश्चर्मवरोदसी ॥ ९ ॥ विचिद्वन्नस्यदोधतोवज्रेणशतपर्वणा । शिरोविभेदवृष्णिना ॥ इमाऽअभिप्र
 णोनुमोविपामग्रेषुधीतयः । अग्नेःशोचिनिद्रिद्युतः ॥ गुहासतीरुपत्मनाप्रयच्छोचतधीतयः । कर्णाऽकृतस्यधारया ॥
 प्रतमैद्रनशीमहिरयिगोमंतमश्विनं । प्रब्रह्मपर्वचित्तये ॥ अहमिज्जिपितुष्णरेमेधामतस्यजग्रभ । अहसूर्येऽइवाज

(८।२।१) महौऽइंद्रइत्यग्राचत्वारिंशदचस्यमृक्तस्यकाण्वोवत्सहंद्रौत्यतिमुष्णातिरिदिरोगायत्री ।

नि ॥ १० ॥ अहंप्रलेनमन्मनागिरःशुभामिकण्ववत् । येनैद्रःशुष्ममिहधेः ॥ यत्वामिद्रनतुष्टुवुर्ऋषयोयेचतुष्टुवुः ।
 ममेद्वर्धस्वसुष्टुतः ॥ यदस्यमन्युरध्वनीद्विष्टुत्रपत्रशोरुजन् । अपःसमुद्रमैरयत् ॥ निशुष्णऽइन्द्रघर्णसिवज्रजघदस्य
 वि । वृषाह्युग्रशृण्विषेः ॥ नद्यावऽइन्द्रमोजसानांतरिक्षाणिवज्रिणं । नविव्यचंतभूमयः ॥ ११ ॥ यस्तऽइन्द्रमहीर
 पःस्तभूम्यमानऽआशयत् । नितंपद्यासुशिश्नयः ॥ यऽइमरोदसीमहीसमीचीसमजग्रभीत् । तमोभिरिन्द्रतंगुहः ॥
 यऽइन्द्रयतयस्त्वाभृगवोयेचतुष्टुवुः । ममेदुग्रश्रुधीहवै ॥ इमास्तऽइन्द्रपृथयोघतंदुहतऽआशिरं । एनामतस्यपिप्यु
 षीः ॥ याऽइन्द्रप्रस्वस्त्वासागर्भमचक्रिन् । परिधमैवसूयं ॥ १२ ॥ त्वामिच्छवसस्पतेकण्वाऽउक्थेनवावृधुः । त्वासु
 तासऽइदवः ॥ तवोदिन्द्रप्रणीतिषतप्रशस्तिरद्रिवः । यज्ञोर्वितंतसाय्यः ॥ आनऽइन्द्रमहीमिषंपुरंनदंषिगोमतीं । उत
 प्रजांसवीर्यं ॥ उतत्यद्राश्वध्वयंदिन्द्रनाहुषीष्वा । अग्रेविश्वप्रदीदयत् ॥ अभिव्रजंनतलिषेसूरऽउपाकचक्षसं । यदिन्द्र
 मळयांसिनः ॥ १३ ॥ यदुंगतविषीयसऽइन्द्रप्राजसिद्धितीः । महौऽअपारऽओजसा ॥ तंत्वाहविष्मतीविशऽउप
 ब्रवतऽऊतयै । उरुजयसमिंदुभिः ॥ उपह्वरेगिरीणांसंगेचनदीनां । धियाविप्रोऽअजायत ॥ अतःसमुद्रमुद्वतश्चि
 कित्वाऽअवपश्यति । यतोविपानऽएजति ॥ आदिप्रत्नस्यरेतसोज्योतिष्यदयंतिवासुरं । परोयद्विध्यतेदिवा
 ॥ १४ ॥ कण्वासऽइन्द्रतेमतिविश्वैवधर्तिपांस्थं । उतोशविष्ठवृष्णं ॥ इमामऽइन्द्रसुष्टुतिंजुषस्वप्रसुमामव ।

उतप्रवर्धयामति^१ ॥ उतब्रह्मण्यावयंतुभ्यप्रवृद्धवज्जिवः । विप्राऽअतश्मजीवसे ॥ अभिकर्णाऽअनूषतापोनप्रवता-
यतीः । इंद्रवर्नन्वतीमतिः^२ ॥ इंद्रमुक्थानिवावुधुःसमुद्रमिवसिंधवः । अनुत्तमन्युमजरं ॥ १५ ॥ आनोया
हिपरावतोहरिभ्याहयताभ्यां^३ । इमामिन्द्रसुतापिब ॥ त्वामिन्द्रत्रहतमजनसोवृकवर्हिषः । हवतैवाजसातये ॥
अनुत्वारोदसीऽउभेचक्रनवत्यंतशं । अनुसुवानासऽइंदवः ॥ मंदस्यासुस्वर्णरऽउतंद्रशर्यणावति । मत्स्वाविवस्वतो-
मती^४ ॥ वावृधानऽउपघाविवृषावज्रयरोरवीत् । वृत्रहासोमपातमः ॥ १६ ॥ ऋषिर्हिपूर्वजाऽअस्येकऽईशानऽओ-
जसा । इंद्रचोष्कयसेवसु ॥ अस्माकत्वास्तौऽउपवीतपृष्ठाऽअभिप्रयः । शतंवहतुहरयः ॥ इमांसुपव्याधियमघोर्धत
स्यापिप्युषीं । कर्णाऽउक्थेनवावृधुः ॥ इंद्रमिद्विमहीनामधेवृणीतमत्यः । इंद्रसनिष्ठुरुतये ॥ अर्वाचत्वापुरुष्टुतमि-
यमेधस्तुताहरीं । सोमपेयायवक्षतः ॥ शतमहतिरिरेरसहस्रपशावादे । राधांसियाद्धानां ॥ त्रीणिशतान्यवतां
सहस्रादशगोनीं । दुदुष्पज्रायसाम्ने ॥ उदानरक्कहोदिवमुष्ट्रान्वतयुजोददत् ॥ श्रवसायाद्भजनं ॥ १७ ॥ (८।२।२)
प्रयद्द्विष्टुभामिषंमरुतोविप्रोऽअक्षरत् । विपर्वतेषुराजथ ॥ यदुंगतविपीथवोयामेशुआऽअचिध्वं । निपर्वताऽअहा-
सत ॥ उदीरयंतवायुभिर्वाश्रासःपृश्निमातरः । धुक्षंतपिप्युषीमिषं ॥ वपतिमरुतोमिहृप्रवपयतिपर्वतान् । यद्यामं-

(८।२।२) प्रयद्द्विषतिपद्विंशहचस्यसूक्तस्यकाण्वःपुनर्वत्सोमरुतोगायत्री ।

यांतेवायुभिः ॥ नियद्यामायवोगिरिनिर्निर्धवोविधमणे । मेहेशुष्माययेमिरे⁺ ॥ १८ ॥ युष्मा^१ऽऽनक्तमतेययुष्मा
 न्दिवाहवामहे । युष्मान्प्रयत्यध्वरे⁺ ॥ उदुत्ये^२ऽअरुणस्त्वश्चित्रायासैभिरीरते । वाश्रा^३ऽअधिष्णुनादिवः⁺ ॥ सजं
 तिरश्मिमोजसापंथासूयाययातेवे । तेभानुभिर्वितस्थिरे ॥ इमांमैरुतोगिरिमिस्तोममृमुक्षणः । इमंमैवनताहव^४ ॥
 त्रीणिसरासिपृश्चयोदुदहेवजिणेमधु । उत्सकवंधमाद्रिणं ॥ १९ ॥ मरुतोयद्धवोदिवःसुन्नायतोहवामहे । आतून^५ऽ
 उपगंतन ॥ यूयंहिष्ठासुदानवोरुद्रा^६ऽऽक्रुमुक्षणोदमे । उत्तप्रचेतसोमदे ॥ आनोरयिमदच्युतंपुरुक्षुविश्वधायसं । इय
 तामरुतोदिवः⁺ ॥ अधीवयद्विरीणांयामेशुभ्रा^७ऽअचिध्वं । सुवानेमैदध्व^८ऽइदुभिः ॥ एतावतश्चिदेपांसम्रभिक्षेतम
 ल्यैः । अदाभ्यस्यमन्मभिः ॥ २० ॥ येद्रप्सा^९ऽइवरोदसीधमंत्यनुवृष्टिभिः । उत्संदहंतो^{१०}ऽअक्षितं ॥ उदुस्वानेभिरी
 रत^{११}ऽउद्रथैरुदुवायुभिः । उत्स्तोमैःपृश्निमातरः ॥ येनावतवशंयदुयेनकण्वधनस्पृतं । रायेसुतस्यधीमहि ॥ इमा^{१२}ऽदे
 वःसुदानवोघृतंनपिप्युषीरिषः । वर्धान्काण्वस्यमन्मभिः ॥ कनूनंसुदानवोमदधावृकवार्हिषः । ब्रह्माकोवःसपर्यति
 ॥ २१ ॥ नहिष्मयद्धवःपुरास्तोमैर्भिवृकवार्हिषः । शर्धो^{१३}ऽऽक्रुतस्यजिन्वथ ॥ समुत्येमहतीरपःसंक्षोणीसमसूयै । संव
 ज्रैर्पर्वशोदधुः ॥ विवृत्रंपर्वशोययुर्विपर्वता^{१४}ऽअराजिनः । चक्राणावृष्णिपौस्थं ॥ अनुत्रितस्यधुध्यतःशुष्मभावन्नतक्र
 तुं । अन्विद्रवृत्रतूयं ॥ विद्युद्धस्ता^{१५}ऽअभिद्यवःशिप्राःशीर्षिन्हिरण्ययीः । शुभ्राव्यंजतश्चिये⁺ ॥ २२ ॥ उशनायत्य

रावतं ऽदृक्ष्णोरंघ्रमयातन । दौर्नचक्रदक्षिया⁺ ॥ आनोमुखस्य द्वावनेश्वा^१हिरण्यपाणिभिः । देवासऽउपगंतन ॥ यदे
 षांपृषतीरथेप्रष्टिवहतिरोहितः । यांतिशुभ्राणिघ्नपः⁺ ॥ सुषोमेशयणावत्याजोकेपस्त्यावति । ययुर्निचक्रयानरः ॥
 कदागच्छाथमरुतऽइत्थाविप्रहवमानं । माडोकेभिर्नाधमानं ॥ २३ ॥ कद्धननंकधप्रियोयदंद्रमजहातन । कोवः
 सखित्वऽओहते ॥ सहोष्णोवज्रहस्तैः कर्वासोऽअग्निमरुक्षिः । स्तुषेहिरण्यवाशीभिः ॥ ओषुवृष्णः प्रयज्यनानव्य
 सेसुविताय । ववृत्त्यांचित्रवाजान् ॥ गिरयश्चिज्जिहतेपशानासोमन्यमानाः । पर्वताश्चिन्नियेमिरे ॥ आक्ष्णयावा
 नोवहृत्यतरिक्षेणपततः । धातारस्तुवतेवयः ॥ अग्निहिजानिपव्यश्छदोनसूरोऽअर्चिषा । तेभानुभिर्वितस्थिरे
 ॥ २४ ॥ (८।२।३) आनोविश्वाभिरुतिभिरश्विनागच्छतयुवं । दस्त्राहिरण्यवतनीपिवत्सोम्यमधु ॥ आनन्या
 तमश्विनारथेनसूर्यत्वचा । भुजोहिरण्यपेशसाकवीगंभीरचेतसा ॥ आयातंनहुषस्पयातरिक्षात्सुवृत्किभिः । पिवा
 थोऽअश्विनामधुकर्णानांसवनेसतं⁺ ॥ आनोयातं दिवस्पयातरिक्षादधप्रिया । पुत्रः कण्वस्यवामिहसुषावसोम्यम
 धु ॥ आनोयातमुपश्रुत्याश्विनासोमपीतये । स्वाहास्तोमस्ववर्धनाप्रकवीधीतीभिर्नरा ॥ २५ ॥ यच्चिद्धिवापुः ऽऋष
 योजुहरेवसेनरा । आयातमश्विनागतमुपेमांसुष्टुतिमम ॥ दिवाश्चिद्रोचनादध्यानागतंस्वविदा । धीभिर्वत्सप्रचेतसा

(८।२।३) आनोविश्वाभिरिति त्रयोविंशत्यृचस्य मूक्तस्य कण्वः सध्वंसोश्चिनावनुष्टुप् ।

स्तोमैर्भिर्हवनश्रुता ॥ किमन्यपयसि ते स्तस्तोमैर्भिरश्विना । पुत्रः कण्वस्य वामृषिर्गीर्भिवत्सोऽअवीवृधत् ॥ आवां विप्रऽ
इहा वसेह्वत्स्तोमैर्भिरश्विना । अरिप्रावृत्रहंतमातानो भूतं मयो भुवा ॥ आयद्वा योषणा रथमतिष्ठद्वाजिनीवसू । विश्वान्य
श्विनायुवं प्रधीतान्यगच्छतं ॥ २६ ॥ अतः सहस्रनिर्णिजार्थेनायातमश्विना । वत्सो वामधुमद्वचोऽशसीत्काव्यः क
विः ॥ पुरुमं द्रापुरुवसू मनोतरारयीणां । स्तोमैऽअश्विना विममभिवह्नीऽअनूपातां ॥ आनो विश्वान्यश्विना धत्तरा
धांस्यहया । कृतं नऽऽकृत्वियावतो मानो रीरधतं निदे ॥ यन्नासत्यापरावति यद्वास्थोऽअध्यंबरे । अतः सहस्रनिर्णिजा
रथेनायातमश्विना ॥ योवां चासत्यावृषिर्गीर्भिवत्सोऽअवीवृधत् । तस्मै सहस्रनिर्णिजमिषं धत्तं घृतश्चतै ॥ २७ ॥ प्रा
स्माऽऽजै घृतश्च तमश्विना यच्छतं युवं । योवां सम्रायं तुष्टवद्वसूया दानुनस्पती ॥ आनो गंतं रिशादसे मंस्तोमं पुरुभुजा ।
कृतं नः सुश्रियो नरे मादातमभिष्टये ॥ आवां विश्वाभिरूतिभिः प्रियमैधाऽअहूषत । राजंता वध्वराणामश्विनायामहू
तिषु ॥ आनो गंतं मयो भुवा श्विना शंभुवायुवं । योवां विपन्यूधीतिभिर्गीर्भिवत्सोऽअवीवृधत् ॥ याभिः कण्वमैधाति
थियाभिर्वशं श्रजं । याभिर्गोशयमावतं ताभिर्नो वतं नरा ॥ २८ ॥ याभिर्नरात्र सदस्यमावतं कृत्वैधने । ताभिः
ष्वऽस्माऽअश्विना प्रावतं वाजसातये ॥ प्रवांस्तोमाः सुवृक्यो गिरो वधैव श्विना । पुरुत्रावृत्रहंतमातानो भूतं पुरुषु

हो ॥ त्रीणिपदान्यश्विनोराविःसातिगुहापरः । कवीऽऽकृतस्यपत्नमभिरवार्जवीभ्यस्परि ॥ २९ ॥ (८।२।४) आ
 ननमश्विनायववत्सस्यगतमवसे । प्राप्तयच्छतमवृक्षपृथुच्छदिदुयुतंयाऽअरातयः ॥ यदुतरिक्षयद्विविद्यत्पंचमानुषा
 ऽअनु । नृणांतद्धतमश्विना ॥ येवांदसास्यश्विनाविप्रासःपरिामशुः । एवेत्काण्वस्यबोधतं ॥ अयंवाघमोऽअश्वि
 नास्तोमैनपरिषिच्यते । अयंसोमोमधुमान्वान्वाजिनीवसूयनवृत्रचिकेतथः ॥ यदुसुयद्वनस्पतौयदोषधीषुपुरदंससाकृ
 तं । तेनमाविष्टमश्विना ॥ ३० ॥ यन्नासत्याभुरण्यथोयद्वदेविभिषज्यथः । अयंवावत्सोमतिभिर्नविधतहविषमंत
 हिगच्छथः ॥ आननमश्विनोऽऽपिःस्तोमंचिकेतवामया । आसोममधुमत्तमधुमासचादथवाणि ॥ आननरघुवतनिर
 थतिष्ठाथोऽअश्विना । आवांस्तोमाऽइमेममनमोनचुच्यवीरत ॥ यदुद्यवांनासत्योक्थराचुच्युवीमहि । यद्वावाणां
 भिरश्विनेवेत्काण्वस्यबोधतं ॥ यद्वीकक्षीवाऽउतयद्व्यश्वऽऽपियद्वीदीधतमाजुहाव । पृथीयद्वीवन्यःसादेनष्वेदेतो
 ऽअश्विनाचेतयेथां ॥ ३१ ॥ यातच्छादृष्पाऽउतनःपरस्याभूतंजगत्याऽउतनस्तनूपा ॥ वतिस्तोकायतनयाययातं ॥
 यदिद्रणसरथयाथोऽअश्विनायद्वीवायुनाभवथःसमोकसा । यदादित्येभिर्ऋमुभिःसजोषसायद्वीविष्णोर्विक्रमणेपति

(८।२।४) आनूनमित्येकविंशत्युच्यसूक्तस्यकाण्वःशशकणोश्चिनावनुष्टुप् आवाचतुर्थापिष्टीचतुर्दशीपंचदशोबृहत्याद्वितीयातृतीया
 विश्वेकविंशोगायत्र्यःपंचमीककुपृदशमीत्रिष्टुपकादशीविरादद्वादशीजगती ।

ष्ठथः ॥ यद्वाश्विनावहवेषुवाजसातये । यत्पत्सुतुवणेसहस्रच्छमश्विनोरवः ॥ आनन्यातमश्विनेमाह
 व्यानिवाहिता । इमेसोमासोऽधितुवशेषदाविमकण्वेषुवामथ ॥ यन्नासत्यापराकेऽअर्वाकेऽअस्तिभेषजं ।
 तेननविमदायप्रचेतसाष्टादिवत्साययच्छतं ॥ ३२ ॥ अमुत्स्यप्रदेव्यासाकवाचाहमश्विनोः । व्यावदेव्याम
 तिविरातिमत्यभ्यः ॥ प्रबोधयोषोऽअश्विनाप्रदेविसूनुतेमहि । प्रयज्ञहोतरानुषकप्रमदायश्रवोबृहत् ॥ यदु
 षोयासिभानुनासंसूर्येणरोचसे । आहायमश्विनोरथोवतिर्यातिनपाय्यं ॥ यदापीतासोऽअश्वोगावोनदुहऽऊर्धभिः ।
 यद्वावाणीरनूषतप्रदेवयतोऽअश्विनां ॥ प्रद्युम्नायप्रशर्वसेप्रनषाह्यायशर्मणे । प्रदक्षायप्रचेतसा ॥ यन्ननधीभिरश्वि
 नापितुयानानिषीदथः । यद्वासुमन्नेभिरुध्या ॥ ३३ ॥ (८।२।५) यत्स्योदीर्घप्रसन्नानियद्वादोरोचनेदिवः । यद्वा
 समुद्रेऽअध्याकृतेगेहृतऽआयातमश्विना ॥ यद्वायज्ञमनवेसंमिमिक्षथुरेवेत्काण्वस्यबोधतं । बृहस्पतिविश्वान्देवाँऽअहं
 हुवऽइन्द्राविष्णूँऽअश्विनावारुहेषसा ॥ त्वान्वश्विनावेसुदंसंसागृभेकृता । ययोरस्तिप्रणःसख्यंदेवेष्वध्याज्यं ॥
 ययोरधिप्रयज्ञाऽअसरेसातिसूर्यः । तायज्ञस्याध्वरस्यप्रचेतसास्वधाभिर्यापिबतःसोम्यमधु ॥ यद्वाश्विनावपाग्य
 त्प्राक्स्थोवाजिनीवसू । यद्ब्रह्मव्यनवितुवशेषदौहवेवामथमागतं ॥ यदुतरिक्षेपतथःपुरुभुजायद्भेरोदसीऽअनु । यद्वा

(८।२।५) यत्स्यइतिषळर्चस्यसूक्तस्यकाण्वःप्रगाथोश्विनौक्रमेणबृहतीमध्येज्योतिरनुष्टुबास्तारपंक्तिर्बृहतीसतोबृहती ।

स्वधाभिरधि॒तिष्ठ॒थोर॒थमतऽआ॒यात॒मश्वि॒ता ॥ ३४ ॥ (८।२।६) त्वम॒ग्नव्र॒तपाऽअ॒सिदे॒वआ॒मत्य॒व्या । त्वंय॒ज्ञे
 ध्वी॒ज्यः ॥ त्वम॒सिप्र॒शस्यो॒विद॒थेषु॒सह॒त्य । अ॒ग्नैर॒थीर॒ध्वरा॒णां ॥ स॒त्वम॒सप॒द्विषो॒युयो॒धिजा॒तवे॒दः । अ॒दे॒वीर॒ग्रेऽ
 अ॒रातीः ॥ अ॒ति॒चित्सं॒तम॒ह्य॒ज्ञम॒तस्य॒रिपोः । नो॒पव॑षिजातवेदः ॥ म॒ताऽअ॒मत्य॒स्यते॒भूरि॒नाम॒मना॒महे । वि॒प्रासो॒जा
 त॒वेद॒सः ॥ ३५ ॥ वि॒प्रंवि॒प्रासो॒वसे॒दे॒वंम॒तास॒द्रु॒तये । अ॒ग्निगी॒भिर्ह॒वाम॒हे ॥ आ॒ते॒वत्सो॒मनो॒यम॒त्पर॒माच्चि॒त्सध
 स्यात् । अ॒ग्रेत्वां॒काम॒यागि॒रा ॥ पु॒रुत्रा॒हि॒सदृ॒ङ्क्षु॒सि॒विशो॒वि॒श्वोऽअ॒नु॒प्र॒भुः । स॒म॒स्यु॒त्वाह॒वाम॒हे ॥ स॒म॒स्त्व॒ग्निम॒वसे
 वा॒जय॒तो॒हवाम॒हे । वा॒जेषु॒चि॒त्ररा॒धसं ॥ प्र॒त्नो॒हि॒कमी॒ज्योऽअ॒ध्वरे॒षुस॒नाच्च॒हो॒तान॒व्यश्च॒सत्सि । स्वां॒चो॒ग्नि॒तन्व॒पिप्र॒ये
 स्वा॒स॒म्य॒चसौ॒र्गम॒यज॒स्व ॥ ३६ ॥ इति॒पंच॒माष्ट॒केऽष्ट॒मोऽध्या॒यः ॥ ८ ॥ इति॒पंच॒मोष्ट॒कः ॥ ५ ॥

चत्वारिंशाध्यायेवर्गाः ३६ सूक्तानि ७ ऋचः १८३ ॥ त्यागः ॥ अश्विभ्या. ३६ अश्विकगुभ्य. क्रमव. २ इंद्राय. १५ तिरि
 दिराये. ३ मरुद्भ्य. ३६ अश्विभ्या. ५० अस्य. १० ॥ इति॒पंच॒मेऽष्ट॒मः ॥

(८।२।६) त्वम॒ग्नइति॒दर्श॒चसू॒क्तस्य॒काणो॒वत्सो॒ग्निर्गो॒यत्री॒प्रथ॒माप्र॒तिष्ठा॒द्विती॒याव॒र्धमा॒नात्या॒त्रिष्टुप् ।

॥ इतिपंचमाष्टकः समाप्तः ॥

॥ अथषष्ठाष्टकप्रारंभः ॥

ॐ यद्द्रव्यस्त्रिशतपर्वतऔष्णिहत्विद्रःसुतेषुनारदोयदिद्रपचोनागोषूक्त्यश्वसूक्तिनौकाणवायनौतम्बभिसप्तो
नौष्णिहप्रसन्नाजंद्वादशेरिबिठरायाहिपचोनाप्रगाथांतिमिदं हल्लयधिकादित्यमौष्णिहमष्टम्यश्विभ्यांपराग्रिसू
र्यानिळानां (देवेभिरित्यदिताैरदिनिर्नइतिचद्वे) तंगूधयासप्तत्रिंशत्सोभारिराग्रेयंकाकुभंप्रागाथंहपितुर्नद्विपदां
त्येककुपंफीत्रसदस्योर्दानस्तुतिस्तत्पूवैषष्णिक्कसतोबृहत्यावादित्येभ्यआंगंतषड्विंशतिमारुतं ॥ १ ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ हरिःओम् ॥ (८।२।७) यऽइद्रसोमपातमोमदःशविष्ठचेतति । येनाहंसिन्यत्रिणंतमीम
हे ॥ येनादशग्वमध्रिगुवैपयंतस्वर्णरं । येनासमुद्रमाविथातमीमहे ॥ येनसिंधुमहीरपोरथाऽइवप्रचोदयः । पंथाम
तस्ययातेवतमीमहे ॥ इमंस्तोममभिष्टयेधृतनपूतमद्रिवः । येनानुसद्यऽओजसाववक्षिथ ॥ इमंजुषस्वर्गिर्वणःसमुद्र
इवपिन्वते । इन्द्रविश्वाभिरूतिभिर्ववक्षिथ ॥ १ ॥ योनोदेवःपरावतःसखित्वनार्यमामहे । दिवोनवष्टिप्रथयन्वव
क्षिथ ॥ ववधुरस्यकृतवऽउतवज्रोगभरत्योः । यत्सूर्योनरोदसीऽअवर्धयत् ॥ यदिप्रवृद्धसत्पतेसहस्रमहिषाऽअधः ।
आदित्तऽइन्द्रियमहिप्रवावृधे ॥ इन्द्रःसूर्यस्वरश्मिभिर्न्यशसानमोषति । अश्विर्वेनवसासहिःप्रवावृधे ॥ इयंतऽक्र
त्वियावतीधीतिरेतिनवीयसी । सपर्यतीपुरुप्रियामिमीतऽइत् ॥ २ ॥ गभोयज्ञस्यदेवयुःक्रतुपुनीतऽआनुषक् । स्तो

(८।२।७) यद्द्रव्यस्त्रिशतपर्वतऔष्णिहत्विद्रःसुतेषुनारदोयदिद्रपचोनागोषूक्त्यश्वसूक्तिनौकाणवायनौतम्बभिसप्तो

मीन्द्रस्य वा वृधे मिमीत इत् ॥ सनिर्मित्रस्य प्रथम इन्द्रः सोमस्य पीतये । प्राची वाशी वसुन्वते मिमीत इत् ॥ यं विप्राऽ
 उक्थवाह सोमि प्रमं दुराग्रवः । घृतं नर्पिष्य आसन्त्युतस्य यत् ॥ उत स्वराजेऽर्दितिः स्तोममिद्राय जीजनत् । परुप्र
 शस्तम तयऽऽकृतस्य यत् ॥ अभिवह्यऽऽकृतये नृषत प्रशस्तये । न देव विव्रताहरीऽऽकृतस्य यत् ॥ ३ ॥ यत्सोममिद्रा विष्णो विष
 द्वाघत्रितऽऽआत्ये । यद्वा मरुत्सु मंदसेसमिदुभिः ॥ यद्वा शक्रपरावर्तिसमूहेऽधि मंदसे । अस्माकमित्सु ते रणासमिदुभिः ॥
 यद्वा सिसुन्वतो वृधे यजमानस्य सत्पते । उक्थे वायस्य रण्यसि समिदुभिः ॥ देवं देवो वस इन्द्रमिद्रं गृणीषणि । अ
 धाय शायतु वणे व्यानशुः ॥ यज्ञे भिर्यज्ञवाहं सोमैभिः सोमपातं । होत्राभिरिन्द्रा वृधु व्यानशुः ॥ ४ ॥ महीरस्य प्र
 णीतयः पूर्वैरुत प्रशस्तयः । विश्वावसूनि द्राशुषे व्यानशुः ॥ इन्द्रं वृत्राय हंत वेदे वा सो दधिरे पुरः । इन्द्रवाणीरनूषतास
 मोजसे ॥ महान्तं महिना वयं स्तोमैर्भिह्वनश्रुतं । अकूरभिप्रणो नुमः समोजसे ॥ नयं विविक्को रोदसी नान्तरिक्षाणि वज्र
 णं । अमादिदस्य तित्विषे समोजसः ॥ यद्विद्रुत नाज्ये देवास्त्वादधिरे पुरः । आदितैर्हयताहरी ववक्षतुः ॥ ५ ॥ य
 दा वृत्रं नदीवृतं शवसा वज्रिन्नवधीः । आदितैः ० ॥ यदा ते विष्णोरो जसा न्नाणि पदा विचक्रमे । आदितैः ० ॥ यदा ते हय
 ताहरी वा वृधातैर्दिवो देव । आदितैर्विश्वाभुवनानियेमिरे ॥ यदा ते मारुती विश्वसुभ्यमिद्रानियेमिरे । आदितैः ० ॥
 यदा सूर्यममुं दिवि शक्रं ज्योतिरधारयः । आदितैः ० ॥ इमां त इन्द्र सुष्टुतिं विप्र इत्यर्थातीतिभिः । जामिपे देव पिप्रती प्रा

ध्वरे ॥ यदस्य धाम निप्रिये समीचीना सोऽअस्वरन् । नाभाय ज्ञस्य दोहना प्राध्वरे ॥ सवीर्यं स्वध्वं सुगव्यमिन्द्रदक्षिनः ।
 होतैव पर्वचित्तये प्राध्वरे ॥ ६ ॥ (८।३।१) इन्द्रः सुतेषु सोमेषु क्रतुपुनीतऽउक्थ्यं । विदेवृधस्य दक्षसोमहान्निषः ॥
 सप्रथमे व्योमनि देवानां सदनं वृधः । सुपारः सुश्रवस्तमः समप्सजित् ॥ तमह्वे वाजसातयऽइन्द्रं भराय शुष्मिणं । भवानः
 सुन्नेऽअंतमः सखा वृधे ॥ इयंतऽइन्द्रं गिवणोरातिः क्षरति सुन्वतः । मंदानोऽअस्य बर्हिषो विराजसि ॥ ननंतदिन्द्र
 दक्षिणो यत्त्वा सुन्वतऽईमहे । रयिर्नश्चित्रमाभरास्व विदं ॥ ७ ॥ स्तोताय ते विचर्षणि रतिप्रशुर्धयद्भिः । वयाऽइवानु
 रोहते जुषंतयत् ॥ प्रब्रवज्जनया गिरः शृणुधीर्जरितुहवं । मदेमदेव वक्षिथा सुकृत्वने ॥ क्रीळत्यस्य सनृताऽआपो न प्र
 वतायतीः । अयाधियायऽउच्यते पतिर्दिवः ॥ उतो पतिर्यऽउच्यते कृष्टीनामेकऽइदृशी । नमो वृधैरवस्युभिः सुतेर
 ण ॥ स्तुहि श्रुतां विपश्चित् हरीयस्य प्रसक्षिणा । गंतारादाशुषो गृहं नमस्विनः ॥ ८ ॥ ततुजानोमहे मतेभ्यः प्रषितप्लु
 भिः । आयाहि यज्ञमाशुभिः शमिद्धितै ॥ इन्द्रं शविष्ठसत्पतेर्यं गणत्सुधारय । श्रवः सरिभ्योऽअमृतं वसुत्वनं ॥ हवै
 त्वासुरऽउदितै हवमभ्यर्दिने दिवः । जुषाणऽइद्रुसप्तिभिर्नऽआगहि ॥ आतूगहि प्रतुद्रं वमत्स्वास्तस्य गोमतः । तंतुतनुष्व
 पूर्य यथा विदे ॥ यच्छक्रासि परावतियदं वावति वृत्रहन् । यद्वासुमदेऽअंधसो वितेदसि ॥ ९ ॥ इन्द्रं वधतु नो गिरऽइन्द्रं

वृत्तीयै नुवाकोष्ठसूक्तानि (८।३।१) इन्द्रः सुतेष्विति त्रयस्त्रिंशदक्षसूक्तस्य काण्वो नारदऽइन्द्रउष्णिक् ।

सुतासुइदवः । इन्द्रहविष्मतीविशोऽअराणिषुः ॥ तमिद्विप्राऽअवस्ववः प्रवत्वतीभिरूतिभिः । इन्द्रक्षोणीरवर्धयन्वयाऽ
 इव ॥ त्रिकटुकेषुचेतनं देवासो यज्ञमन्त्रत । तमिद्वर्धनुनो गिरः सदावृधं ॥ स्तोतायत्तेऽअनुव्रतऽउक्थान्युतथादुधे ।
 शुचिः पावकऽउच्यते सोऽअद्भुतः ॥ तदिन्द्रद्रस्यचेतियह्वग्रबेषधामसु । मनोयत्रावितह्वधुविचेतसः ॥ १० ॥ यदि
 मे सख्यमावरऽइमस्य पाह्यधंसः । येन विश्वाऽअतिद्विषोऽअतारिम ॥ कदातऽइन्द्रगिर्वणः स्तोताभवातिशतमः ।
 कदानो गव्येऽअश्व्येवसौदधः ॥ उतते सुष्टुताहरी वृषणावहतोरथं । अजुर्थे स्वमादितमयमीमहे ॥ तमीमहे पुरुष्टुतयह्व
 प्रत्नाभिरूतिभिः । निबर्हिषिप्रिये स ददधद्विता ॥ वर्धस्वा सुपुरुष्टुतऽऋषिष्टुताभिरूतिभिः । धृक्षस्वपिप्युषीमिषम
 वाचनः ॥ ११ ॥ इन्द्रत्वमवितेदसीत्थास्तुवतोऽअद्रिवः । ऋतादि यमि ते धियमनोयुजं ॥ इहत्यासं धमाद्यायुजानः
 सोमपीतये । हरीऽइन्द्रप्रतद्वसूऽअभिस्वर ॥ अभिस्वरं तेतव रुद्रासः सक्षतश्रियं । उतो मरुत्वतीविशोऽअभिप्रयः ॥
 इमाऽअस्य प्रतूर्यः पदं जुषंतयद्विवि । नाभाय जस्य स दधूर्यथाविदे ॥ अयं दीर्घाय च क्षसे प्राचिप्रयत्यध्वरे । मिमीते
 यज्ञमानेषु विचक्ष्य ॥ १२ ॥ वृषायामिन्द्र ते रथऽउतो ते वृषणाहरी । वृषा त्वं शतक्रतो वृषाहवः ॥ वृषा भ्रावावृषामदोवृ
 षा सोमोऽअयं सुतः । वृषाय ज्ञो यमि न्वसि वृषाहवः ॥ वृषा त्वा वृषणं हेव जिन्वित्राभिरूतिभिः । वावंशहप्रतिष्ठुति

वृषाहवः ॥ १३ ॥ (८।३।२) यदिद्राहंयथात्वमीशीयवस्वऽएकऽइत् । स्तोतामेगोषखास्यात् ॥ शिक्षेयमस्मैदित्स
 यंशचीपतेमनीषिणे । यदुहंगोपतिःस्यात् ॥ धेनुष्टऽइद्रसुनृतायजमानायमुन्वते । गामश्वपिप्युषीदुहे ॥ नतेवता
 स्तिराधसऽइद्रदेवोनमत्यः । यद्वित्ससिस्ततोमर्धत् ॥ यज्ञऽइद्रमवर्धयद्यद्भूमिव्यवर्तयत् । चक्राणऽओपशदिवि
 ॥ १४ ॥ वावृधानस्यतेवयंविश्वाधनानिजिगुषः । ऊतिमिन्द्रावृणीमहे ॥ व्यतरिक्षमतिरन्मदेसोमस्यरोचना ।
 इन्द्रोयदभिनद्वलं ॥ उद्गाऽआजदंगिरोभ्यऽआविष्कृण्वन्गुहासतीः । अर्वाचनुनुदेवलं ॥ इन्द्रेणरोचनादिवोद्वहा
 निद्वहितानिच । स्थिराणिनपराणुदे ॥ अपामर्मिमदन्निवस्तोमऽइद्राजिरायते । वितेमदाऽअराजिषुः ॥ १५ ॥
 त्वंहिस्तोमवर्धनऽइद्रास्युक्थवर्धनः । स्तोतृणामतमद्रकृत् ॥ इद्रमित्केशिनाहरीसोमपेयायवक्षतः । उपयज्ञसरा
 धसं ॥ अपांफेनेननमुचैःशिरऽइन्द्रोदवर्तयः । विश्वायदजयःस्पृधः ॥ मायाभिरुत्सिस्त्वत्सतऽइद्रद्यामारुरुक्षतः ।
 अवदस्यूऽरधूनुथाः ॥ असन्वामिन्द्रसंसदुविषूचीव्यनाशयः । सोमपाऽउत्तरोभवन् ॥ १६ ॥ (८।३।३) तम्बभि
 प्रगायतपुरुहूतंपुरुहूतं । इन्द्रगीभिस्तविषमविवासत ॥ यस्याद्विबर्हसोबृहत्सहोदाधारोदसी । गिराज्राऽअपःस्व

(८।३।२) यदिद्राहमितिपंचदशर्चस्यसूक्तस्यकाण्व्यायनोगोषूक्त्यश्वसूक्तानाविद्रोगायत्री । (८।३।३) तम्बभीतित्रयोदशर्चस्यसूक्त
 स्यगोषूक्त्यश्वसूक्तानाविद्रजष्णिक् ।

दृषत्वना^१ ॥ सराजसिपुरुष्टुत^२ एकोवृत्राणिजिघ्रसे । इंद्रजैत्राश्रवस्याचयंतवे ॥ तंतेमदंगृणीमसिवृषणंपत्सुसांसि
 हि । उलोककृत्तुमद्रिवोहरिश्रियं^३ ॥ येनज्योतीष्यायेवमनवेचिविवेदिथ । मंदानोऽअस्यबहिषोविराजसि ॥ १७ ॥
 तद्वाचित्त^४ ऽऽचिक्थिनोनुष्टुवतिपर्वथा । वृषपत्नीरपोजयादिवेदिवे ॥ तवत्यादिद्रियंबृहत्तवशुष्ममत्क्रतु^५ । वज्रंशिश
 त्तिधिषणावरण्यं^६ ॥ तवद्यौरिद्रुपोस्यपृथिवीवर्धतिश्रवः । त्वामापःपर्वतासश्चहिन्विरे ॥ त्वांविष्णुर्बृहन्क्षयोमित्रागृ
 णातिवरणः । त्वांशधौमदृत्यनुमारुतं ॥ त्वंवृषाजनानांमंहिष्ठ^७ इंद्रजज्ञिषे । सत्राविश्वस्वपत्यानिदधिषे ॥ १८ ॥
 सत्रात्वंपुरुष्टुत^८ एकोवृत्राणितोशसे । नान्य^९ इंद्रात्करणंभूय^{१०} ऽइन्वति ॥ यद्विद्रमन्मशस्त्वानानाहवत^{११} ऽऊतये । अ
 स्माकैभिर्नृभिरत्रास्वर्जय ॥ अरुक्षयायनोमहेविश्वारूपाण्याविशन् । इंद्रजैत्रायहर्षयाशचीपतिं ॥ १९ ॥ (८।३।४)
 प्रसस्वाजैचर्षणीनामिंद्रस्तोतानव्यगीभिः । नरंनषाहुमंहिष्ठं ॥ यस्मिन्न्रकथानिरण्यतिविश्वानिचश्रवस्या । अपामवो
 नसंमृद्रे^{१२} ॥ तंसुष्टुत्याविवासेज्येष्ठराजंभरेकृत्तु^{१३} । महोवाजिनंसनिभ्यः ॥ यस्यानूनागभीरामदा^{१४} ऽउरवस्तरुत्राः ।
 हृषंमंतःशूरसातौ ॥ तमिद्धनेषुहितेवधिवाकायहवते । येषामिंद्रस्तेजयंति ॥ तमिच्चयौहिराथीतितकृतेभिश्चर्षणयः ।
 एष^{१५} इंद्रोवैरिवस्कृत्^{१६} ॥ २० ॥ इंद्रोब्रह्मद्र^{१७} ऽऋषिरिंद्रःपुरुषुरुहतः । महान्महीभिःशचीभिः ॥ सःस्तोम्यःसहव्यः

(८।३।४) प्रसम्राजमितिद्वादशसूक्तस्यकाण्वइरिंविठिरिद्रोगायत्री ।

सत्यः सत्त्वा तु विक्रमिः । एकश्चित्सन्नभिभूतिः ॥ तमर्कमिस्तसामभिस्तंगा यत्रैश्वर्यणयः । इन्द्रवर्धतिक्षितयः ॥ प्रणेता
 रं वस्योऽअच्छाकतारं ज्योतिः समत्सु । सासहसं युधामित्रान् ॥ सनः परमिः पारयाति स्वस्तिना वापुरुहूतः । इन्द्रो विश्वा
 अतिद्विषः ॥ सत्वं नऽइन्द्रवाजैर्भिदशस्यार्चगातुयाच । अच्छाचनः समनैषि ॥ २१ ॥ (८।३।५) आयाहि सुषुमा
 हितऽइन्द्रसोमं पिबाऽइमं । एदं बहिः स दोमम ॥ आत्वा ब्रह्मयुजाहरी वहतामिन्द्रकृशिना । उपब्रह्माणिनः श्रुणु ॥ ब्र
 ह्माणस्त्वा वयं युजासो मयामिन्द्रसोमिनः । सुतावतो हवामहे ॥ आनो याहि सुतावतोऽस्माकं सुष्टुतीरुप । पिबा सुशिशि
 रं धंसः ॥ आतंसि चामि कुक्ष्योरनगात्रा विधावतु । गभाय जिह्वयामधु ॥ २२ ॥ स्वादुष्टेऽअस्तु संसुदे मधुमान्तन्वे
 तव । सोमः शर्मस्तु ते हृदे ॥ अयमुत्वा विचर्षणे जनीरवाभि संवृतः । प्रसोमऽइन्द्रसपतु ॥ तुविशीवो वपोदरः सुबा
 हुरंधसोमदे । इन्द्रो वृत्राणि जिघ्रते ॥ इन्द्रमेहि परस्त्वविश्वस्येशानऽओजसा । वृत्राणि वृत्रहन्जहि ॥ दीर्घस्तेऽअस्त्वंकु
 शो येनावसुप्रयच्छसि । यजमानाय सुन्वते ॥ २३ ॥ अयं तेऽइन्द्रसोमो निपूतोऽअधिबहिषि । एहीमस्य द्रवापिब ॥
 शाचि गोशाचि पूजनाय रणाय ते सुतः । आखंडलप्रहूयसे ॥ यस्ते शृंगवृषेन पात्यण पात्कुंडपात्यः । न्यसिन्दव्रऽआ

(८।३।५) आयाहीति पंचदशर्चस्य सूक्तस्य इति विठारिद्रो गा यत्री अत्येद्वद्वहती सतो बृहलौ । (वासो षपत इत्यस्या वासो षपति देवतेति शौन
 कः । उपोत्तमाया अधि च देवो वासो षपतिः स्तुत इति द्विद्व्यक्यम्) ।

मनः ॥ वास्तोष्पतेध्रुवास्थूणांसत्रसोम्यानां । द्रुप्सोभेत्तापुरांशश्वतीनामिन्द्रोमुनीनांसखा ॥ पृदाकुसानुयजतो गवे
षणऽएकः सन्नभिभूयसः । भूर्णिमश्वनयत्तुजापरो गमेन्द्रसोमस्यपीतये ॥ २४ ॥ (८।३।६) इदं ह न मे पांसुन्नाभिं क्षे
तमर्थः । आदित्यानामपूर्व्यसवीमनि ॥ अनवर्णा ह्येषां पंथाऽआदित्यानां । अदब्धाः संति पायवः सुगेवृधः ॥ तत्सु
नः सविता भगो वरुणो मित्रोऽअर्यमा । शर्मयच्छतुसप्रथो यदीमहे ॥ देवेभिर्देव्यदितोरिष्टमन्नागहि । सात्सरिभिः पु
रप्रियसुशर्मभिः ॥ तेहिपुत्रा सोऽअदिते विदुर्द्वेषां सियोतवे । अंहोश्चिदुरुचक्रयोनेहसः ॥ २५ ॥ अदितिनो दिवाप
शुमर्दितिर्नक्तमद्वयाः । अदितिः पात्वहसः सदावृधा ॥ उतस्यानो दिवामतिरदितिरूत्यागमत् । साशतोतिमयस्कर
दपस्त्रिधः ॥ उतत्यादैव्याभिषजाशनः करतोऽअश्विना । युययातामितोरपोऽअपस्त्रिधः ॥ शमभिरग्निभिः करच्छन
स्तपतसूर्यः । शंवातो वात्वर्पाऽअपस्त्रिधः ॥ अपामीवामपस्त्रिधमपसेधतदुमति । आदित्या सोयुयोतनानोऽअहसः
॥ २६ ॥ युयोताशरुमस्मदोऽआदित्यासऽउतामति । ऋधद्वेषः कृणुत विश्वेव देसः ॥ तत्सुनः शर्मयच्छतादित्याय
न्मुमोचति । एनस्वतंचिदेनसः सुदानवः ॥ योनः कश्चिद्रिंक्षतिरक्षस्त्वेनमर्थः । स्वैः षऽएवैरिरीषीष्टयुर्जनः ॥ स
मित्तमयर्मश्वदुःशंसमत्यरिपुं । योऽअस्मत्रादुर्हणावोऽउपद्वयुः⁺ ॥ पाकत्रास्थनदेवाहसुजानीथमर्थ ॥ उपद्वयुचा

(८।३।६) इदं हेति द्वाविंशत्युच्यते सूक्तस्य इति विठिरादित्याः चतुर्थी षष्ठी सप्तमीनामादितिः अष्टम्या अश्विनौ नवम्या अभिमुख्यानि लाउष्णिक् ।

द्वयुचवसवः ॥ २७ ॥ आशमपवतानामोतापावृणीमहे । द्यावाक्षामारेऽअस्मद्रपस्कृतं ॥ तेनोभ्रेणशर्मणायुष्मा
 कैनावावसवः । अतिविश्वानिदुरितापिपतन ॥ तुचेतनायतत्सुनोद्राधीयऽआयुजीवसे । आदित्यासःसुमहसःकृ
 णोतेन ॥ यज्ञोहीळोवोऽअंतरऽआदित्याऽअस्तिमळत । युष्मेऽइद्वोऽअपिष्मसिसजात्ये* ॥ बृहद्वरूथंमरुतोद्वंत्रा
 तारमश्विना । मित्रमीमहेवरुणस्वस्तये ॥ अनेहोमित्रार्यमन्नवद्वरुणशंस्य । त्रिवरूथंमरुतोयंतनश्छदिः† ॥ येचि
 छिमृत्युर्बधवऽआदित्यामनवःस्मसि । प्रसूनऽआयुजीवसेतिरेतन ॥ २८ ॥ (८।३।७) तंगूध्यास्वर्णरद्ववासोद्व
 वमरेतिदधन्विरे । देवत्राहुव्यमोहिरे ॥ विभूतरातिविप्रचित्रशोचिषमग्निमीळिष्वयंतुरं । अस्यमेधस्यसोम्यस्यसो
 भरेप्रेमध्वरायपूर्व्यं ॥ यजिष्ठत्वाववृमहेद्वंद्वत्राहोतारममत्यं । अस्ययज्ञस्यसुकृतुं ॥ ऊर्जोनपातंसभंगंसदीदितिम्
 म्निश्रेष्ठशोचिषं । सनोमित्रस्यवरुणस्यसोऽअपामासुन्नयक्षतेद्विवि† ॥ यःसमिधायऽआहुतीयोवेदेनद्वदाशमतोऽअ
 ग्रये । योनमसास्वध्वरः† ॥ २९ ॥ तस्येद्वेतोरंहयंतऽआशवस्तस्यद्युन्निमित्तंयशः । नतमहोद्वकृतकुतश्चननमत्यकृ

(८।३।७) तंगूधयेतिसप्तत्रिंशद्वचस्यसूक्तस्यकाण्वःसोभरिरग्निः चतुस्त्रिंशीपंचत्रिंशोरदित्याअंलयोद्वयोस्त्रसदस्युःप्रथमादिपंचविंश्य
 ताविषमाःकाकुभःद्वितीयादिषड्विंश्यताःसमाःसतोबृहत्याःपितुर्नेतिसप्तविंशीद्विपदाअष्टाविंशीत्रिंशीद्वित्रिंशीषट्त्रिंशःकाकुभःएकोनत्रि
 ण्येकत्रिंशीत्रयस्त्रिंशीपंचत्रिंश्यःसतोबृहत्याःचतुस्त्रिंशुष्णिक्सप्तत्रिंशीपंक्तिः ।

तंनशत् ॥ स्वप्नयोवोऽअग्निभिः स्यामसूनासहसऽऊर्जापते । सुवीरस्त्वमस्मयुः⁺ ॥ प्रशंसमानोऽअतिथिर्नमित्रियो
 ग्रीरथोनवेद्यः । त्वेक्षेमासोऽअपिंसतिसाधवस्त्वरंजारीणां⁺ ॥ सोऽअच्छादाश्वध्वरोमेतैः सुभगसप्रशंस्यः । सधी
 भिरस्तुसनिता ॥ यस्यत्वमध्वोऽअध्वरायतिष्ठसिष्यद्वारः समाधते । सोऽअर्वाङ्घ्रिः सनितासर्वेपन्युभिः सशूरैः सनि
 ताकृतं⁺ ॥ ३० ॥ यस्याग्निर्वपुर्गृहस्तोमचनोदधीतविश्ववार्यः । हव्यावावेविषद्विषः ॥ विप्रस्यवास्तुवतः सहसोय
 होमक्षतमस्यरातिषु । अवोदैवमुपरिमर्त्यद्विवसोविविदुषोवचः ॥ योऽअग्निहव्यदातिभिनमोभिवासदक्षमाविवा
 सति । गिरावाजिरशोचिषं ॥ समिधायोनिशितीदाशुददितिधामभिरस्यमर्त्यः । विश्वेत्सधीभिः सुभगोजनोऽअति
 धुमैरुहऽईवतारिषत् ॥ तदेधेद्युम्नमाभरयत्सासहत्सदनेकंचित्रिणं । मन्युजनस्यदुह्यः* ॥ ३१ ॥ येनचष्टेवरु
 णोभिन्नोऽअयमायेननासत्याभगः । वयंतेत्तेशवसागातुवित्तमाऽईद्रत्वोताविधेमहि ॥ तेधेदेस्वाधोऽयेत्वाविप्रनि
 दधिरनृचक्षसं । विप्रासोदेवसुक्रतु ॥ तऽइद्वेदिसुभगतऽआहुतितेसोचक्रिरेदिवि । तऽइद्वजोभिजिग्युर्महद्भनये
 त्वेकामन्येरिरे⁺ ॥ भद्रोनोऽअग्निराहुतोभद्रारातिः सुभगभद्रोऽअध्वरः । भद्राऽउतप्रशस्तयः ॥ भद्रमनः कृणुष्ववृ
 त्रतूयेयनासमसुसासहः । अवस्थिरातनुहिभ्रशिश्वतां वनेमतेऽअभिष्टिभिः ॥ ३२ ॥ इळगिरामनुहितयंदुवादत
 मरुतिन्येरिरे । यजिष्ठहव्यवाहनं । तिग्मजैर्भायतरुणायराजतेप्रयागायस्यग्रये । यः पिशतेसनुताभिः सुवीर्यमभिधत⁺

भिराहुतः ॥ यदीधतेभिराहुतोवाशीमग्निभरतः उच्चावच । असुरऽइव निर्णिजं ॥ यो हव्यान्यैरयतामनुहितो देवऽ
 आसासुगंधिना । विवासते वार्याणि स्वध्वरो होतो देवोऽअमर्त्यः ॥ यदग्नेमर्त्यस्त्वस्यामहं मित्रमहोऽअमर्त्यः । सहसः
 सूनावाहुतः ॥ ३३ ॥ न त्वारसीयाभिः शस्त्रे वसोनपापत्वाय संत्य । न मे स्तोता मतीवान दुहितः स्यादग्नेन पापया ॥
 पितुर्न पुत्रः सुभृतो दुरोणऽआ देवाऽएतु प्रणो हविः⁺ ॥ तवाहमग्नेऽऽतिभिर्नो दृष्टाभिः सचेयजोषमावसो । सदा देवस्य
 मर्त्यैः ॥ तव कृत्वा सनेयं तवरातिभिर्ऽग्ने तव प्रशस्तिभिः । त्वामिदा ह्युः प्रमतिव सोममाग्ने हर्षस्वदा तवे ॥ प्र सोऽअग्ने तवो
 तिभिः सुवीराभिस्तिरते वाजं भूमिभिः । यस्य त्वं सख्यमावरः ॥ ३४ ॥ तव द्रुप्सो नीलवान्वाशऽऽकृत्वियऽइंधानः सिष्ण
 वा ददे । त्वं महीनामपसामसि प्रियः क्षपो वस्तुषुराजसि ॥ तमागन्मसो भेरयः सहस्रमुक्ं स्वभिष्टिमवसे । सम्राजं त्रास
 दस्यवं ॥ यस्य तेऽअग्नेऽअन्येऽअग्नयेऽउपक्षितो वयाऽइव । विपो न ह्यन्ना नित्युवे जनां नां तव क्षत्राणि वधयन् ॥ यमादि
 त्यासोऽअद्रुहः पारं नयथ मर्त्यं । मघो नां विश्वेषां सुदानवः ॥ ययं राजानः कंचिच्चर्षणीसहः क्षयंतमानुषाऽअनु । वयं ते
 वोवरुण मित्रार्थे मन्त्स्यामे ह तस्य रथ्यः^{*} ॥ अदान्मे पौरुकृत्यः पंचाशतं त्रसदस्युर्वधूनां । मां हि षोऽअर्यः सत्यतिः ॥ उत
 मे प्रयियोर्वयि योः सुवास्त्वाऽअधि तु ग्वनि । तिसृणां सप्ततीनां श्यावः प्रणेता मुवद्वसुदियां नापतिः ॥ ३५ ॥ (८।३।८) आगं

(८।३।८) आगं तोषिद्विशत्यृचस्य सूक्तस्य सोमरिर्मरुतः विषमाः ककुभः समाः सतो बृहत्याः ।

तामार्निषयत्प्रस्थानोमापस्थातासमन्यवः । स्थिराचिद्वमयिष्णवः ॥ वीळुपविभिर्मरुतऽऋमुक्षणऽआरुद्रासः सु-
 दीतिभिः । इषानोऽअद्यागतापुरुस्पृहोयज्ञमासोभरीयवः ॥ विद्वाहिर्द्विधाणां शुष्ममग्रमरुतां शिमीवतां । विष्णोर्-
 षस्सीहृषां ॥ विद्धीपानिपातं तिष्ठद्दृच्छुनोभेयुजंतरोदसी । प्रधन्वान्यैरतशुभ्रखादयोयदेजथस्वभानवः ॥ अच्यु-
 ताचिद्धोऽअजमन्नानदतिपर्वतासोवनस्पतिः । भूमियमिषुरेजते ॥ ३६ ॥ अमायवोमरुतोयातवेद्याजिहीतऽउत्तराव-
 हत् । यत्रानरोदेशेतेतनूज्वात्वक्षांसिबाह्वजसः ॥ स्वधामनुश्रियंनरोमाहलेषाऽअमवंतोवृषप्सवः । वहतेऽअहुत-
 प्सवः ॥ गोभिर्वाणोऽअज्यतेसोभरीणारथेकोशैर्हिरण्यै । गोबधवः सुजातासऽइषेभुजेमहांतानः स्परसेनुः ॥ प्रति-
 वोवृषं जयोवृष्णे शर्धायमारुताय भरध्वं । हव्यावृषप्रथावणे ॥ वृष्णश्वेनमरुतोवृषप्सुनारथेनवृषनाभिना । आस्ये-
 नासोनपक्षिणोवृथानरोहव्यानोवीतयेगत ॥ ३७ ॥ समानमज्येषां विभ्राजंते रुक्मासोऽअधिवाहुषु । दविद्युत-
 त्यष्टयः ॥ तऽउग्रासोवृषणऽउग्रवहवोनकिष्टनूयेतिरे । स्थिराधन्वान्यायुधार्थेष्वोनीकष्वधिश्रियः ॥ ये-
 षामाणानसप्रथोनामत्वेपशश्वतामेकमिह्रुजे । वयोनिपित्र्यंसहः ॥ तान्वदस्वमरुतस्तोऽउपस्तुहितेषां हिधुनीनां ।
 अराणां न च रमस्तदेषां दानामह्नातदेषां ॥ सभगः सर्वऽअतिष्वसपूर्वासुमरुतोव्युष्टिषु । योवाननमतासति ॥ ३८ ॥
 यस्यवाययं प्रतिवाजिनो नऽआहव्यावीतयेगथ । अभिषद्यैरुतवाजसातिभिः सम्रावौ धूतयोनशत् ॥ यथारुद्रस्य

सुनवोदिवोवशंलसुरस्ववेधसः । युवानस्तथेदसत् ॥ येचाहतिमरुतःसुदानवःसन्मीहृषश्चरंतिये । अतश्चिदानऽ
उपवस्यसाहदयुवानऽआववृध्वं ॥ यूनऽऊषुनविष्टयावृष्णःपावकाऽअभिसोभरेगिरा । गायगाऽइवचकृषत् ॥
साहायेसांतमुष्टिहेवहव्योविश्वसुप्तसुहोतृषु । वृष्णश्चंद्राक्षसश्रवस्तमान्गिरावदस्वमरुतोऽअह ॥ ३९ ॥ गावाश्चि
द्धासमन्यवःसजाल्यैनमरुतःसबधवः । रिहतेकुभोमिथः ॥ मर्तश्चिद्धोनृतवोरुक्मवक्षसऽउरपञ्चातत्वमायति ।
आर्धिनोगातमरुतःसदाहिर्वेऽआपित्वमस्तिनिध्रुवि ॥ मरुतोमारुतस्यनऽआभेषजस्यवहतासुदानवः । यूयंसखायः
सप्तयः ॥ याभिःसिधुमवथयाभिस्तूर्वथयाभिर्दशसथाक्रिवि । मयोनोभूतोतिभिर्मयोभुवःशिवाभिरसचद्विषः ॥
यत्सिधौयदसिन्नयांयत्समुद्रेषुमरुतःसुबर्हिषः । यत्पर्वतेषुभेषजं ॥ विश्वंपश्यतोविभृथातनूष्वतेनोनोऽअर्धिवो
चत । क्षमारपोमरुतऽआतुरस्यनऽइष्कताविहृतपुनः ॥ ४० ॥ इतिषष्ठाष्टकेप्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

षष्ठाष्टकेसूक्तानि १२४ ऋचः १६५०

एकचत्वारिंशाध्यायेवर्गाः ४० सूक्तानि ९ ऋचः २०६ ॥ त्यागः ॥ इंद्राये. ११९ वास्तोष्पतींद्राभ्यामि. इंद्राये. आदित्येभ्य. ५
अदित्याह. २ अश्विभ्या. अग्निसूर्यानिरेभ्य. आदित्येभ्य. १३ अग्नय. ३३ आदित्येभ्य. २ त्रसदस्यव. २ मरुद्भ्य. २६ ॥ इतिषष्ठेप्रथमः ॥

वयमुह्यनान्येदृचेचित्रस्यदानस्तुतिरोत्यमाश्विनं त्रिप्रगाथादिबृहत्यनुष्टुबकादश्याद्यैककुम्भमध्येज्योतिषीर्हिलि
 ष्वानि त्रिशद्विंशमननैवैश्वर्यं आग्नेयमौष्णिहं हसखायस्तृचाल्यः सौषाग्णस्य वरोदानस्तुतिरत्यनुष्टुप्तावाचतुर्विंशति
 मैत्रावरुणं दशम्याद्यास्तिस्रो वैश्वदेव्य उपां त्योष्णिगगर्भायुवोऽपचाधिकाव्यश्वोवांगिरसआश्विनो विंश्याद्यावाय
 व्यास्तपूर्वाश्च तस्रो गायत्र्या ल्यैकविंश्या च विंश्यनुष्टुबश्चैकधिका मनुर्वस्वतो वैश्वदेवं ह प्रगाथये त्रिंशतिपं
 चोपां त्या पुरउष्णिगश्च दुर्दशकश्यपोवामारीचोद्वैपदं न हि वश्च तुष्क पुरउष्णिग्वृहत्यनुष्टुबं तं योजय जातिह्यनात्रेज्या
 स्त्वोयजमानप्रशंसार्चयेत्यादिपंचदं पत्योऽशिष्टास्तदाशिषोऽनुष्टुर्चतुष्पंक्यतं न वम्यनुष्टुब्दशमीपादनिचृत् ॥ २ ॥
 ॥ हरिः ओम् ॥ (८।४।१) वयमत्वामपूर्व्यस्थरं न कच्चिद्भरं तो वस्यवः । वाजे चित्रं हवामहे ॥ उपत्वा कर्म दत्तये
 स नो युवो यत्र श्च कामयो धपत् । त्वामिह्वा वि तारं ववृमहे सखायऽइन्द्रसानसि⁺ ॥ आयाहीमऽइंदवोऽश्वपते गोपतऽउव
 रापते । सोमं सोमपते पिब ॥ वयं हित्वा वधुं मतमबध्वा विप्रासऽइन्द्रयेमिम । याते धामानि वृषभेति भिरागहि विवश्वेभिः
 सोमपीतये ॥ सीदतस्त्वयो यथा गोश्रीतिमधौ मदिरै विवक्षणे । अभित्वामिन्द्रनोनुमः ॥ १ ॥ अच्छा च त्वेनानमसाव
 दामसि किमुहुश्चिद्विदीधयः । संतिकामा सो हरि वोदुद्विंस्मो वयं संति नो धियः ॥ नूत्वाऽइन्द्रं ते वयमतीऽअभूम न हि

चतुर्थेनुवाके दशसूक्तानि (८।४।१) वयमुत्वेत्यष्टादश च ससूक्तस्य काण्वः सोमरिरिन्द्रोऽत्ययो द्वयोश्चित्रः विपमाः कुकुभः समाः सतो बृहत्यः ।

नूतैऽअद्रिवः । विद्वापुरापरीणसः ॥ विद्वांसखित्वमतशूरभोज्यमातेतावज्जिनीमहे । उतोसमस्मिन्नाशिशीहिनो
 वसोवाजेषुशिप्रगोमति ॥ योनऽइदमिदंपराप्रवस्यऽआनिनाथतमुवःस्तुषे । सखायऽइद्रमतये ॥ हयैश्वसत्पातंचर्ष
 णीसहंसहिष्मायोऽअमंदत । आतुनःसर्वयतिगव्यमश्व्यस्तोतृभ्यामघवाशतं ॥ २ ॥ त्वयाहस्विद्युजावयंप्रीतेश्व
 संतवृषभब्रुवीमहि । संस्थेजनस्यगोमतः ॥ जयमकारेपुरुहूतकारिणोभितिष्ठमदह्यः । नृभिर्वृत्रहन्यामशूशुयामचा
 वैरिद्रप्रणोधिषः । अन्नातव्योऽअनात्वमनापिरिद्रजनुषासनादसि । युधेदापित्वमिच्छसे ॥ नकारेवतंसख्याय
 विदसेपीयतितेसुराश्वः । यदाकृणोषिनदनुंसमूहस्यादित्पितेवहूयसे ॥ मातैऽअमाजुरायथामरासऽइद्रसख्येत्वाव
 तः । निषदामसचासुते ॥ ३ ॥ मातैगोदत्रनिररामराधसऽइद्रमातेगृहामहि । दृह्वाचिदयःप्रमृशाभ्याभरनतैद्रा
 मानऽआदर्भे ॥ इद्रोवाघेदियन्मधसरस्वतीवासभगादुदिवसु ॥ त्वंवाचित्रदाशुषे ॥ चित्रऽइद्राजाराजकाऽइदन्य
 केयकेसरस्वतीमनु । पर्जन्यऽइवततनद्धिवृष्ट्यासहस्रमयुताददत् ॥ ४ ॥ (८।४।२) ओत्यमह्वऽआरथमद्यादसि
 ष्टमतये । यमश्विनासुहवारुद्रवर्तनीऽआसुयायितस्थथुः ॥ पूर्वयुषसुहवपुरुस्पृहभुज्युवाजेषुपूव्ये । सचनावतंसुम

(८।४।२) ओत्यमह्वइष्टादशचस्यसूक्तस्यसोभारिरश्विनौ प्रथमातृतीयापंचमीसप्तमीबृहत्यःद्वितीयाचतुर्थीपष्ठयःसतोबृहत्यःअष्टम्यनुष्टुप्
 नवमीत्रयोदशीपंचदशीसप्तदश्यःककुभःदशमीचतुर्दशीषोडश्यष्टादश्यःसतोबृहत्यः एकादशीद्वादश्याककुम्मध्योज्योतिषी ।

तिभिः सोमो विद्वेषमनेहसं ॥ इहत्यापुरुभूतमादेवानमोभिश्चिना । अर्वाचीनास्वसेकरामहेगंतारादाशुषो
 गृहं ॥ युवोरथस्यपरिचक्रमीयत इमं न्यद्वा मिषण्यति । अस्माँऽअच्छासुमतिव्रीशुभस्पतीऽआधेनुरिवधावतु ॥
 रथोयोवां त्रिवधुरो हिरण्याभीशुरश्विना । परिद्यावापृथिवीभूषति श्रुतस्तेन नासत्यागतं ॥ ५ ॥ दृशस्यतामनवेपव्यं
 दिवियववृकणकर्षथः । तार्वामद्यसुमतिभिः शुभस्पतीऽअश्विना प्रस्तुवीमहि ॥ उपनोवाजिनीवसूयातमतस्यपथि
 भिः । येभिस्तक्षिंवृषणात्रासदस्यवमेहेक्षत्रायजिन्वथः ॥ अयं वामाद्रिभिः सुतः सोमो नरावृषण्वसू । आयातंसोमपी
 तयेपिवतं द्राशुषो गृहे ॥ आहिरुहतमश्विनारथे कोशैरिहिरण्ययेवृषण्वसू । युंजाथापीवरीरिषः ॥ याभिः पक्थमव
 शोयाभिराध्रिगुयाभिर्बभ्रुविजोषसं । ताभिर्नोमक्षूतूयमश्विनागतं भिषज्यतं यदातुरं ॥ ६ ॥ यदध्रिगावोऽअध्रिगूऽ
 इदाचिदहोऽअश्विनाहवामहे । वयंगीभिर्विपन्यवः ॥ तामिरायातंवृषणोपमेहवविश्वप्सु विश्ववार्यं । इषामंहिष्ठा
 पुरुभूतमानरायाभिः क्रिविवावृधुस्ताभिरागतं ॥ ताविदाचिदहानां ताश्विनावंदमानऽउपब्रुवे । ताऽऊनमोभिरिम
 हे ॥ ताविद्वोपाताऽउपसिंशुभस्पतीतायामनुद्रवतनी । मानोमतीयारिपववाजिनीवसूपुरोरुद्रावतिथ्यतं ॥ आसु
 रम्यायसुग्म्यप्रातारथेनाश्विनोवासक्षणी । हुवेपितेवसोभरी ॥ ७ ॥ मनोजवसावृषणामदच्युतामधुगमाभिरुति
 भिः । आराताच्चिद्रूतमसेऽअवसेपूवाभिः पुरुभोजसा ॥ आनोऽअश्ववावदश्विनावतिर्यासिष्टमधुपातमानरा । गो

मद्भाहिरण्यवत् ॥ सुप्रावर्गसुवीर्यसुष्टुवार्यमनाघृष्टरक्षस्विना । अस्मिन्नावामायानेवाजिनीवसुविश्वामानिधीम
हि ॥ ८ ॥ (८।४।३) इच्छिष्वहिप्रतीव्यैयजस्वजातवेदसं । चरिण्यधूममगृभीतशोचिषं ॥ दामानंविश्वचर्ष
णेन्निविश्वमनोगिरा । उतस्तुषेविष्वर्धसोरथानां ॥ येषामावाधऽऋगिमयऽइषःपक्षश्चनिग्रभे । उपविदावह्निविदत्ते
वसु ॥ उदस्यशोचिरस्थादीदियुषेव्यैजरं । तर्पुर्जमस्यसद्युतोगणश्रियः ॥ उदुतिष्ठस्वध्वरस्तवानोदेव्याकृपा ।
अभिरुथाभासाबृहताशुशुक्निः ॥ ९ ॥ अग्नेयाहिसुशस्तिभिर्हव्याजुह्वानऽआनुषक् । यथादतोबभूथहव्यवाहनः ॥
अग्निवःपव्यैवुहोतारं चर्षणीनां । तमयावाचागृणेतमुवःस्तुषे ॥ यज्ञेभिरद्भुतक्रतुंयंकृपासदयतऽइत् । मित्रंनजने
सुधितमतावनि ॥ ऋतावानमृतायवोयज्ञस्यसाधनंगिरा । उपोऽएनंजुषुषनमसस्पदे ॥ अच्छानोऽअंगिरस्तमय
ज्ञासायंतुसंयतः । होतायोऽअस्तिविश्वायशस्तमः ॥ १० ॥ अग्नेतवत्येऽअर्जरंधानासोबृहद्भ्राः । अश्वोऽइववृषण
स्तविषीयवः ॥ सत्वंनऽऊर्जापतेरथिरास्वसुवीर्यं । प्रावनस्तोकेतनयेसमत्स्वा ॥ यद्वाऽउविश्यतिःशितःसुप्रीतोम
नुषोविशि । विश्वेदग्निःप्रतिरक्षासिसेधति ॥ श्रुष्यग्नेनवस्यमेस्तोमसवीरिविश्यते । निमायिनस्तपुषारक्षसोदह ॥
नतस्यमाययाचनरिपुरीशीतमर्त्यः । योऽअग्नयेदुदाशहव्यदातिभिः ॥ ११ ॥ व्यश्वस्त्वावसुविदमुक्षयुरप्रीणाह

(८।४।३) इच्छिष्वेतित्रिशदचस्यसूक्तस्यवैयथ्योविश्वमनाअग्निरणिक् ।

षिः । महोरायेतमुत्वासमिधीमहि ॥ उशनःकाव्यस्त्वानिहोतारमसादयत् । आयजित्वामनवेजातवेदसं ॥ विश्वेहि
 त्वासजोषसोदुवासोदूतमकृत । श्रुष्टौदेवप्रथमोयज्ञियोमुवः ॥ इमंघावीरोऽअमृतदंतकृष्णवीतमत्यः । पावकंकृष्ण
 र्तिनिविहायसं ॥ तंहेमयतस्रुचःसभासंशुक्रशोचिषं । विशमग्निमजरप्रलमीज्यं ॥ १२ ॥ योऽअस्मैहव्यदाति
 भिराहुतिमताविधत् । भूरिपोषसधत्तवीरवद्यशः ॥ प्रथमंजातवेदसमग्निश्रेष्ठुष्यं । प्रतिस्रुगोतिनमसाहविष्मती ॥
 आभिर्विधमाग्नयेज्येष्टाभिव्यश्वत् । मंहिष्ठाभिर्मतिभिःशुक्रशोचिषे ॥ ननमचविहायसेस्तोमैभिःस्थूरयूपवत् ।
 ऋषेयश्वदम्यायाग्नये ॥ अतिथिमानुषाणांसनुवनस्पतीनां । विप्रोऽअग्निमवसेप्रलमीकते ॥ १३ ॥ महोविश्वोऽअ
 भिषतोऽभिहव्यानिमानुषा । अग्नेनिषत्सिनमसाधिर्वाहंषि ॥ वंस्वानोवायापुरुषस्वरायःपुरुस्पृहः । सर्वीर्यस्यप्रजा
 वतोयशस्वतः ॥ त्वंरोसुषाम्णेश्रेष्ठजनायचोदय । सदावसोरारितयविष्ठशश्वते ॥ त्वंहिमुप्रतूरसित्वनोगोमतीरिपः ।
 महोरायःसातिममोऽअपावृधि ॥ अग्नेत्वंयशोऽअस्यामित्रावरुणावह । ऋतावानासमाजापतदक्षसा ॥ १४ ॥
 (८।१।४) सखायऽआशिषामहिब्रह्मद्राघज्जिणे । स्तुषऽऽशुवोनृतमायधृष्णवे ॥ शर्वसाह्यासिश्रुतोवृत्रहल्येनवृत्र
 हा । मधैर्मघोनोऽअतिभूरदाशसि ॥ सनःस्तवानुऽआभरयिचित्रश्रवस्तमं । निरेकेचिद्योहारिवोवमुदुदिः* ॥

(८।१।४) सखायइतित्रिगृहचस्रसूक्तस्वाविश्रमनाइंद्रोयवृचस्यवरुष्णिगंगलानुष्टुप् (वरुःसौषाम्णोयंराजा) ।

आनिरेकमुतप्रियमिन्द्रदंषिजनानां । धृषताधृष्णोस्तवमानऽआभर ॥ नतैस्वयंनदक्षिणं हस्तं वरतऽआमुरः । नपरिबा
 धौहरिवोगविष्टिषु ॥ १५ ॥ आत्वागोभिरिवव्रजंगीर्भिरुणोभ्यद्रिवः । आस्माकमजरितुरामनःपृण ॥ विश्वानि
 विश्वमनसोधियानोवृत्रहंतम । उग्रप्रणेतुरधिषूवसोगहि ॥ वयतैऽअस्ववृत्रहन्विद्यामशूरनव्यसः । वसोःस्याहस्य
 पुरुहूतराधसः ॥ इन्द्रयथाह्यस्तिपरीतंतुतोशवः । अमृकारातिःपुरुहूतदशुषे ॥ आवृषस्वमहामहेनृतमराधसे ।
 दृढश्चिदृह्यमघवन्मघत्तये ॥ १६ ॥ नूऽअन्यत्राचिदद्रिवस्त्वनोजगमुराशसः । मयवन्छगिधतवतवन्नऽऊतिभिः ॥
 नह्यं१गनृतोत्वदन्यविदामिराधसे । रायेद्युस्नायशवसेचगिर्वणः ॥ एदमिन्द्रायसिचतपिबातिसोभ्यमधु । प्रराधसा
 चोदयातेमहित्वना ॥ उपोहरीणांपतिदक्षपंचतमब्रवं । नूनंश्रुधितुवतोऽअश्वस्य ॥ नह्यं१गपराचनजज्ञेवीतर
 स्त्वत् । नकीरायानैवथानभंदना ॥ १७ ॥ एदुमध्वोमदिन्तरसिचवाध्वयोऽअंधसः । एवाहिवीरःस्तवतेसदावृ
 धः ॥ इन्द्रस्थातहरीणानकिष्टेपव्यस्तुति । उदानंशशवसानभंदना ॥ तंवोवाजानापतिमहूमहिश्रवस्त्ववः । अप्रायु
 भियज्ञेभिवावृधेन्य ॥ एतोन्विद्रुस्तवामसखायःस्तोभ्यनर । कृष्टीयोविश्वाऽअभ्यस्येकऽइत् ॥ अगौरुधायगवि
 पेद्युक्षायदस्यंवचः । घृतात्स्वादीयोमधुनश्चवोचत ॥ १८ ॥ यस्यामितानिवीर्याऽनराधःपथेतेव । ज्योतिर्निविश्व
 मभ्यस्तिदक्षिणा ॥ सुहोद्रेव्यश्ववदन्ममिवाजिनंयम । अयोगयमहमानंविदशुषे ॥ एवाननमुपस्तुहिर्वैश्वश्वदशमं

नवै । सुर्विद्वान्संचकृत्यचरणानां ॥ वेत्थाहिनिर्ऋतीनां वज्रहस्तपरिवृजं । अहरहः शुभ्युः परिपदामिव ॥ तदिन्द्रावऽ
 आभयेनादंसिष्ठकृत्वने । द्विताकुत्सायशिश्नयोनिचोदय ॥ १९ ॥ तमुत्वाननमीमहेनव्यदंसिष्ठसन्त्यसे । सत्वनो
 विश्वाऽअभिमातीःसक्षणिः ॥ यऽऋक्षादंहसेमुचद्योवायत्ससांसिधुषु । वधर्दासस्यतुविनृग्ननीनमः ॥ यथावरो
 सुपाग्नेसनिभ्यऽआवहोरयि । व्यश्वेभ्यःसुभगेवाजिनीवति ॥ आनार्यस्यदक्षिणाव्यश्वाँऽएतुसोमिनः । स्थरंचरा
 धःशतवत्सहस्रवत् ॥ यत्त्वापृच्छादीजानःकुहयाकुहयाकृते । एषोऽअपश्रितोवलोगोमतीमवतिष्ठति ॥ २० ॥
 (८।४।५) तावांविश्वस्वगोपादेवादेवेषुयज्ञिया । ऋतावानायजसेपतदक्षसा ॥ मित्रातनानरथ्याऽवरुणोयश्चसु
 क्रतुः । सनात्सुजातातनयाधृतप्रता ॥ तामाताविश्ववैदसासुयार्थप्रमहसा । महीजजानादितिकृतावरी ॥ महातां
 मित्रावरुणासम्राजिदेवावसुरा । ऋतावानावृतमाधोषतोबृहत् ॥ नपाताशवसोमहःसन्तूदक्षस्यसुक्रतू । सप्रदानूऽ
 इषोवास्त्वधिधितः ॥ २१ ॥ संयादानूनियेमथुदिव्याःपार्थिवीरिषः । नभस्वतीरावाचरतुष्टयः ॥ अधियाबृहतो
 दिवोऽभियथेवपश्यतः । ऋतावानासम्राजानमसेहिता ॥ ऋतावाननिषेदतःसाम्राज्यायसुक्रतू । धृतप्रताक्षत्रिया
 क्षत्रमाशतुः ॥ अश्वनाश्चिद्वातवित्तरानुल्वणेनचक्षसा । निचिन्मिपंतानिचिरानिचिकयतुः ॥ एतनोद्व्यदितिरुण्य

(८।४।५) तावांविश्वस्येतिचतुर्विंशत्यृचससूक्तस्यविश्वमनामित्रावरुणौदशम्यादितिमुणांविश्वेवाऽणिक्उपांशोऽणिगरामा ।

तांनासत्या । उरुष्यतुमरुतोवृद्धशवसः ॥ २२ ॥ तेनोनावमुख्यतदिवानक्तसुदानवः । अरिष्यंतोनिपायुभिःसच
 महि ॥ अत्रतेविष्णवेवयमरिष्यंतःसुदानवे । श्रुधिस्वयावान्तिस्सधोपर्वचित्तये ॥ तद्वार्थवृणीमहेवारंष्टगोपयत्य ।
 मित्रोयत्पातिवरुणोयर्दयमा ॥ उत्तनःसिंधुरपांतन्मरुतस्तदुश्विना । इंद्रोविष्णुमीडांसःसजोषसः ॥ तेहिष्मवनु
 षेनरोभिमातिक्यस्यचित् । तिग्मनक्षोदःप्रतिघ्नतिभूर्णयः ॥ २३ ॥ अयमेकऽइत्थापूरुचष्टेविविद्वपतिः । तस्य
 व्रतान्यनुवश्चरामसि ॥ अनुपूर्वाण्योक्त्यासाम्राज्यस्यसश्चिम । मित्रस्यव्रतावरुणस्यदीर्घश्रुत् ॥ परियोरश्मिनादि
 वोतान्ममेधृथिव्याः । उभेऽथापप्रौरोदसीमहित्वा ॥ उदुष्यशरणेदिवोज्योतिरयस्तसूर्यः । अग्निर्नशुकःसमिधान
 ऽआहुतः ॥ वचोदीर्घप्रसन्ननीशेवाजस्यगोमतः । ईशेहिपित्वाविषस्यदावने ॥ २४ ॥ तत्सूर्यरोदसीऽउभेदोषव
 स्तोरोपब्रुवे । भोजेष्वस्माऽअभ्युच्चरासदा ॥ ऋज्जमुक्षण्यायनेरजतंहरयाणे । रथयुक्तमसनामसुषामणि ॥ तामेऽअ
 दव्यानाहरीणानितोशना । उत्तोनुकृत्व्यानांनवाहसा ॥ सदर्भीशकशावंताविप्रानविष्ठयामती । महोवाजिनाव
 तासचासनं ॥ २५ ॥ (८।४।६) युवोरुषूरथैहुवेसधस्तुत्यायसूरिषु । अतूतदक्षावृषणावृषण्वसू ॥ युवंवरोसुषा

(८।४।६) युवोरुष्वितिपंचविंशत्यृचस्यसूक्तस्यांगिरसोव्यश्रोश्विनावत्सपणांवायुरुष्णिक् वाहिष्ठोवामित्यादिचतस्रोगायत्र्यःविंशत्येक
 विंशत्याअनुष्टुभः (व्यश्रोवेतिसर्वानुक्रमोक्तावपिशौनेकनव्यश्वस्यैवमुख्यत्वद्योतनादत्रव्यश्वमुख्यत्वमादृतंतेनपाक्षिकोविश्वमनाः) ।

म्णेमहेतनेनासत्या । अवोभिर्याथोवृषणावृषण्वसू ॥ तावामघाहवामेहेहव्येभिर्वाजिनीवसू । पूर्वोरिषऽइषयताव
 तिक्षपः ॥ आवांवाहिष्ठोऽअश्विनारथोयानुश्रुतोनेरा । उपस्तोमान्तरस्यदर्शयःश्रिये ॥ जहुराणाचिदश्विनाम
 न्येथांवृषण्वसू । युवांहिरुद्रापर्षथोऽअतिद्विषः ॥ २६ ॥ दुस्नाहिबिभ्वमानुषज्जक्षुभिःपरिदीयथः । धियजिन्वाम
 ध्रुवणाशुभस्पती ॥ उपनोयातमश्विनारायाविश्वपुषासह । मधवानासुवीरानपच्युता ॥ आमोऽअस्यप्रतीव्यमि
 द्रनासत्यागतं । देवादेर्वेभिरघासचनस्तमा ॥ वयंहिवाहवामहऽउक्षण्यतोव्यश्ववत् । समतिभिरुपविप्राविहागतं ॥
 अश्विनास्वेषेस्तुहिकुवितेश्रवतोहव । नेदीयसःकूळयातःपर्णाऽरुत ॥ २७ ॥ वयश्वस्यश्रुतनरोतोमेऽअस्यवेदयः ।
 सजोर्षसावरुणोमित्रोऽअयमा ॥ युवादत्तस्यधिष्ण्यायवानितस्यसूरिभिः । अहरहवृषणामह्योक्षितं ॥ योवाय
 शेभिरावृतोर्धिवस्त्रावधूरिव । सपर्यताशुभेचक्रातेऽअश्विन ॥ योवामुरुव्यचस्तमचिकेततितनपाय्यं । वतिरश्विनापरि
 यातमस्मय ॥ अस्मभ्यंसुवृषण्वसूयातवतनपाय्यं । विषुद्रुहवयजमूहधुर्गिरा ॥ २८ ॥ वाहिष्ठोवाहवानास्तोमोदूतोहव
 वरा । युवाभ्याभूवश्विना ॥ यददोदिवोऽअर्णवऽइषोवामदर्शगहे । श्रुतमिन्मेऽअमर्या ॥ उतस्याश्वेतयावरीवाहिष्ठा
 वानदीनां । सिधूरिण्यवर्तनिः ॥ स्मदुतयासुकीत्याश्विनाश्वेतयाधिया । वहथेशुभ्रयावाना ॥ युक्ष्वाहित्वरथासहायु
 वस्वपोभ्यावसो । आन्नोवायोमधुपित्रास्माकंसवनगहि ॥ २९ ॥ तववायवृतस्पतेत्वष्टुजामातरुत । अवास्यावृणीमहे ॥

त्वष्टुर्जामातरवयमीशानरायऽईमहे । सुतावतोवायुद्युन्नाजनसः ॥ वायोयाहिशिवादिवोवहस्वासुस्वस्थ्यै । वहस्व
महःपृथुपक्षसारथे ॥ त्वांहिसुस्तरस्तमनषदनेषुहमहे । ग्रावाणनाश्वपृष्ठमहना ॥ सत्वनोदेवमनसावायोमदानोऽअग्नि
यः । कृधिवाजाऽअपोधियः ॥ ३० ॥ (८।४।७) अग्निरुक्थपुरोहितोग्रावाणोबाहिरध्वरे । ऋचायामिमरुतोब्रह्मणस्पतिदु
वौऽअवोवरण्यं ॥ आपशुंगासिपृथिवीवनस्पतीनुषासानक्तमोषधीः । विश्वेचनोवसवोविश्ववेदसोधीनाभूतप्रावि
तारः ॥ प्रसूनऽएत्वध्वरोऽन्नादेवेषुपुण्यः । आदित्येष्ववरुणेधतव्रतेमरुत्सुविश्वभानुषु ॥ विश्वेहिष्मामनवोविश्ववेदसोमु
वन्वृधेरिशदसः । अरिष्टेभिः पायुभिर्विश्ववेदसोयतानोवृकच्छदिः ॥ आनोऽअद्यसमनसोगताविश्वेसजोषसः । ऋचा
गिरामरुतोदेव्यदितेसदनेपस्त्येमहि ॥ ३१ ॥ अभिप्रियामरुतोयावोऽअश्व्याहव्यामित्रप्रयाथन । आबहिरिद्रोवरुणस्तु
रानरऽआदित्यासःसदंतुनः ॥ वयंवोवृक्तबार्हिषोहितप्रयसऽअनुषक् । सुतसोमासोवरुणहवामहेमनुष्वदिद्विग्नयः ॥
आप्रयातमरुतोविष्णोऽअश्विनाषून्माकानयाधिया । इन्द्रऽआयातुप्रथमःसनिष्युभिर्वृषायोवृत्रहाणे ॥ विनोदे
वासोऽअद्रुहोच्छिद्रंशमयच्छत । नयद्दूराद्वसवोन्चिदांतितोवरुथमादुधर्षति ॥ अस्तिहिवःसजात्यारिशदसोदेवासोऽ

(८।४।७) अग्निरुक्थइतिद्वाविंशत्युचस्यसूक्तस्यैवस्वतोमनुर्विश्वेदेवाः विषमाबृहत्यःसमाःसतोबृहत्यः (अग्निरुक्थइत्यादिवैश्वदेवेषु
चतुःसूक्तेषुआद्ययोरंलेचसवैश्वेदेवाएवनात्रभेदः) ।

अस्याय्य । प्रणः पूर्वस्मै सुविताय विचिंतमक्षुप्तमायनव्यसे ॥ ३२ ॥ इदा हि वऽउपस्तुतिमिदा वामस्य भक्त्योऽउपवो विश्ववेदं
 सोनमस्य राऽअसक्ष्यन्यामिव ॥ उदुष्यवः सविता सुप्रणीतयोऽथा दध्वा वरेण्यः । निद्विपादश्चतुष्पादोऽअर्थिनो विश्रन्पत
 यिष्णवः ॥ देवैर्देवो वसेदुवदवमभिष्टये । देवदेवहुमवाजसातये गणतोऽव्याधिया ॥ देवासो हिष्मामनवे समन्य
 वो विश्वसाकं सरातयः । तेनोऽअद्य तेऽअपरंतुचेतुनो भवतु वरिवो विदः ॥ प्रवः शंसाम्यदुहः संस्थऽउपस्तुतीनां । नतं
 धातिर्वरुणमित्रमल्यो वो धामभ्यो विधत् ॥ प्रसक्षयति रते विमहारिषो यो वराय दाशति । प्रप्रजाभिर्जायते धर्मणस्य
 यरिष्टः सर्वेऽएधते ॥ ३३ ॥ ऋते स विदते युधः सुगोभिर्यात्यध्वनः । अयमा मित्रो वरुणः सरातयो यत्रायंते सजोषसः ॥
 अत्रोचिदस्मै कृणुथान्यचनं दुर्गचिदा सुसर्णं । एषाचिदस्मादुशनिः परोनुसाम्बधती विनश्यतु ॥ यदद्यसूर्येऽउद्यतिप्र
 यक्षत्राऽऋतं दुध । यन्निस्त्राचिप्रबुधिविश्ववेदसो यद्वा मध्यं दिने दिवः ॥ यद्वा भिषित्वेऽअसुराऽऋतयते छदियमविद्रा
 जुषे । वयंतद्वा विसवो विश्ववेदसऽउपस्थेयाममच्यऽआ ॥ यदद्यसूरऽउदिते यन्मध्यं दिनऽआतुचि । वामं धत्थमन
 वे विश्ववेदसो जुहानाय प्रचेतसे ॥ वयंतद्वाः सम्राजऽआवृणीमहे प्रत्रो न वहुपाय्यं । अश्याम तदा दित्या जुह्वतो हविषे न
 वस्योनशामहे ॥ ३४ ॥ (८।४।८) येत्रिशतित्रयस्परो देवासो बहिरासदन् । विदन्नहद्वितासनन् ॥ वरुणो मित्रोऽ

(८।४।८) येत्रिशतीति पंचसूक्तस्य मनुर्विश्वे देवा गात्री चतुर्थी पुरऽउष्णिक् ।

अर्थमास्मद्रातिषाचोऽअग्नयः । पत्नीवतोवषट्कृताः ॥ तेनोगोपाऽअपाच्यास्तऽउदुक्तऽइत्थान्यक् । परस्तात्सव
याविशा^१ ॥ यथावशतिदेवास्तथेदसत्तदेषानकिरामिनत् । अरावाचनमर्त्यः ॥ सप्तानांसप्तऽऋष्टयःसप्तद्युम्नान्य
षां । सप्तोऽअधिश्चिर्योधिरे ॥ ३५ ॥ (८।४।९) बभ्रुरेकोविषुणःसनरोयुवांज्यैक्तेहिरण्यं ॥ योनिमेकऽआससा
दुद्योतनोतद्वेषुमेधिरः ॥ वाशीमेकोविभर्तिहस्तऽआयसीमंतद्वेषुनिध्रुविः ॥ बज्रमेकोविभर्तिहस्तऽआहितेनष्ट
त्राणिजिघ्रते ॥ तिग्ममेकोविभर्तिहस्तऽआयुधयुचिरुग्रजलाषभेभजः ॥ पृथऽएकःपीपायतस्करोयथाऽएषवेदनि
धीनां^२ ॥ त्रीण्येकऽउरुगायोविचक्रमेत्रदेवासोमदति ॥ विभिर्द्वाचरतऽएकयासहप्रवासेववसतः ॥ सदोद्वाच
क्रातेऽउपमादिविसन्नाजासर्पिरासुती ॥ अर्चतऽएकमहिंसामन्वतेनसूर्यमरोचयन् ॥ ३६ ॥ (८।४।१०) नहि
वोऽअस्यर्भकोदेवासोनकुमारकः । विभ्वसतोमहांतऽइत्^३ ॥ इतिस्तुतासोऽअसथारिशादसोयेस्थत्रयश्चत्रिंशच्च ।
मनोदेवायज्ञियासः ॥ तेनस्त्राध्वतेवततऽउनोऽअधिवोचत । मानःपृथःपित्र्यान्मानवादाधिदूरनैष्टपरावतः ॥ येदेवा

(८।४।९) बभ्रुरेकइतिदशर्चस्यसूक्तस्यवैवस्वतोमनुर्विश्वेदेवाद्विपदाविराट् (भेदपक्षे-सोमः १ अग्निः १ त्वष्टा १ इंद्रः १ रुद्रः १
पूषा १ विष्णुः १ अश्विनौ १ मित्रावरुणौ १ अश्विनौ १ एवंदश । अस्मिन्मारीचःकश्यपर्षिःपाक्षिकः) । (८।४।१०) नहिवदतिच
तुर्कचस्यसूक्तमनुर्विश्वेदेवागायत्रीपुरउज्जिणग्बृहलनुष्टुभः ।

सऽइहस्थनिर्व्वैश्वानराऽउत । अस्मभ्यंशर्मसप्रथोगवेश्वायच्छत ॥ ३७ ॥ (८।५।१) योयजातिथजातऽइ
 त्सुनवच्चर्चातिच । ब्रह्मेदिद्रस्यचाकनत् ॥ पुरोळाशयोऽअस्मैसोमंरतऽआशिरं । पादित्तंशक्रोऽअहसः ॥ तस्य
 द्युमाँऽअसद्रथोद्वेजतःसशुवत् । विश्वावन्वन्नमित्रिया ॥ अस्यप्रजावतीगहेसश्चतीद्वेदिवे । इळाधेनमतीदु
 हे ॥ यादंपतीसर्मनसामुनुतऽआचधवतः । देवासो नित्ययाशिरां ॥ ३८ ॥ प्रतिप्राशुर्व्याऽइतःसम्यचाबहिराशाते ।
 नतावाजेषुवायतः ॥ नदेवानामपिहृतःसुमतिनजुगुक्षतः । श्रवोबृहद्विवासतः ॥ पुत्रिणाताकुमारिणाविश्वमायुर्व्यं
 श्रुतः । उभाहिरण्यपेशसा ॥ वीतिहोत्राकृतद्वसूदशस्यतामृतायकं । समूधोरोमशहतोद्वेषुकृणुतोदुवः ॥ आशर्म
 पर्वतानावृणीमहनदीनां । आविष्णोःसचाभुवः ॥ ३९ ॥ एतुपुषारयिभगःस्वस्तिर्सवधातमः । उरुध्वास्वस्तये ॥
 अरमतिरनर्वणोविश्वोद्ववस्वमनसा । आदित्यानमनेहऽइत् ॥ यथानोमित्रोऽअर्थमावरुणःसंतिगोपाः । सगाऽऋ
 तस्पथाः ॥ अग्निर्वपर्व्यगिराद्ववमीळेवसूनां । सपर्यतःपुरुप्रियंमित्रनक्षेत्रसाधसं ॥ मध्वेववतोरथःशूरोवापुस्तु

पंचमेनुवोकेद्वादशसूक्तानि (८।५।१) योयजातीयष्टादशर्चस्यसूक्तस्यवैवस्वतोमनुः यज्ञोदेवतातृतीयादिद्वयोर्यजमानः पंचम्यादीनांपत्नी
 दशम्यादिनवानांपलाशिषोऽगायत्रीनवमीचतुर्दश्यावनुष्टुभौदशमीपादनिचूदत्याश्चतस्रः पंक्तयः (प्रथमयोद्वयोर्योर्द्वौदेवतेतिकेचित् दशम्या
 यजमानपद्म्याशीः ततोद्वयोः पूषाततएकस्यामित्रायमवरुणाः ततएकस्याअग्निः अंलचतसृणांयजमानइतिशौनकाद्यभिप्रायेणकेचिदहुः) ।

कासुाचत् ॥ देवानांयऽइन्मनोयजमानऽइयक्षत्यमीदयज्वनोभुवत् ॥ नयजमानरिष्यसिनसुन्वाननदेवयो । देवानांय० ॥ नकिष्टर्मेणानशन्नप्रयोषन्नयोषति । देवानांय० ॥ असदत्रसुवीर्यमुतत्यदाश्वश्चै । देवानांय० ॥ ४० ॥
इतिषष्ठाष्टकेद्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्विचत्वारिंशाध्यायेवर्गाः ४० सूक्तानि ११ ऋचः २०४ ॥ त्यागः ॥ इंद्राये. १६ चित्राये. २ अश्विभ्या. १८ अग्नय. ३० इंद्राये. २७ वरव. ३ मित्रावरुणाभ्या. ९ विश्वेभ्योदेवेभ्य. ३ मित्रावरुणाभ्या. १२ अश्विभ्या. १९ वायव. ६ विश्वेभ्योदेवेभ्य. २७ सोमाये. अग्नय. त्वष्ट. इंद्राये. रुद्राय. पूष्ण. विष्णव. अश्विभ्या. मित्रावरुणाभ्या. अश्विभ्य. विश्वेभ्योदेवेभ्य. ४ यज्ञाय. २ इंद्राय. २ दंपतीभ्या. ५ दंपत्याशीर्भ्य. ९ (शौ० पक्षे तु—इंद्राये. २ यजमानाये. २ दंपतीभ्या. ५ यजमानपत्न्याशीर्भ्य. पूष्णइ. २ मित्रार्यमवरुणेभ्य. अग्नय. यजमानाये. ४) ॥ इतिषष्ठेद्वितीयः ॥

प्रकृतानि त्रिंशन्मेधातिथिवयैकोनामेध्यातिथिर्बाह्वर्तत्रिगायत्र्यनुष्टुबर्तमेद्रयाहिद्वनानीपातिथिरानुष्टुभंतु चोत्योगायत्रस्तसहस्रंबसुरोचिषोगिरसोपश्यन्नग्निनाचतुर्विंशतिः श्यावाश्वआश्विनमुपरिष्टाज्योतिषपंक्तिमहा बृहतीपंक्त्यंतमवितासिसप्तशाक्रं महापंक्त्यंतं प्रदं महापांक्तमाद्यातिजगतीयज्ञस्य दशेद्राग्रमग्निमस्तोषिनाभा कं आग्नेयं महापांक्तं हौद्राग्नीद्वादशेद्राग्रमत्यात्रिष्टुप् द्वितीयाशक्कथस्माज्जुदशवारुणं त्वत्सन्नात्पळ्चनानावात्रैष्टु

भमं त्यवातु च माश्विनमातुष्टुभमपश्यदिमेत्रयस्त्रिंशद्विरूपआंगिरसआग्नेयंतुसमिधाग्निं त्रिंशदाघद्विचत्वारिंश
त्रिशोकआद्याग्नेदी ॥ ३ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ हरिः ओम् ॥ (८।५।२) प्रकृतान्यृजीषिणः कणाऽइद्रस्यगार्थया ॥ मदेसोमस्यवोचत ॥ यः सुविदुमनश
निपिप्रुडासमहीशुवै ॥ वर्धदग्नोरिणक्षपः⁺ ॥ न्यबुदस्यविष्टपवर्ष्माणैर्बृहतस्तिर ॥ कृषेतदद्रूपौस्य ॥ प्रतेश्रुताय
वोधषत्तूर्णान्शनगिरैरधि ॥ हुवेसुशिप्रमतये ॥ सगोरश्वस्यविब्रजमंदानः सोम्येभ्यः ॥ पुरंनशूरदर्षसि ॥ १ ॥ यदिमे
रारणः सुतऽउक्त्वथेवादधसेचनः ॥ आरादुपस्वधागहि ॥ वयंघातेऽअपिष्मसिस्तोतारऽइद्रगिवणः ॥ त्वनोजिन्वसोम
पाः⁺ ॥ उतनः पितुमाभरसंरराणोऽअविक्षितं ॥ मयवन्भूरितेवसु ॥ उतनोगोमतस्कृधिहरिण्यवतोऽअश्विनः ॥
इळाभिः संरभेमहि ॥ बृबदुक्थंहवामहेसप्रकरस्तमतये ॥ साधुकृण्वंतमवसे ॥ २ ॥ यः संस्थेचिच्छतकतुरादाकृणो
तिवृत्रहा ॥ जरितृभ्यः पुरुवसुः ॥ सनः शक्रश्चिदाशकहानवाऽअंतराभरः ॥ इद्रोविश्वामिभ्रुतिभिः ॥ योरायोश्चवर्निम
हान्सुपारः सुन्वतः सखा ॥ तमिद्रमभिगायत ॥ आयंतारंमहिस्थिरपृतनासुश्रवोजितं ॥ भूरीशानमोजसा ॥ नकिं
रस्यशचीनानियंतासनुतानां ॥ नकिर्वक्त्रानदादिति ॥ ३ ॥ नननं ब्रह्मणामणप्रानामस्ति सुन्वतां ॥ नशोमोऽअप्र

(८।५।२) प्रकृतानीति त्रिंशद्वचस्य सूक्तस्य मेधातिथिरिंद्रो गायत्री ।

तापे ॥ पन्यऽइदुपगायतपन्यऽउक्थानिशंसत । ब्रह्माकृणोतपन्यऽइत् ॥ पन्यऽआदिरेच्छतासहसावाज्यवृ-
 तः । इंद्रोयोयज्वनोवृधः ॥ विषूचरस्वधाऽअनुकृष्टीनामन्वाहुवः । इंद्रपिबसुतानां ॥ पिबस्वधैनवानामुतयस्तुश्ये-
 सचा । उतायमिद्रयस्तव ॥ ४ ॥ अतीहिमन्युषाविणसुषुवांसमुपारणे । इमरांतं सुतं पिब ॥ इहितिस्रः परावतऽइहि
 पंचजनौऽअर्ति । धेनाऽइंद्रावचाकशत् ॥ सूर्यारिमयथासजात्वायच्छतुमेगिरः । निम्नमापोनसध्रक् ॥ अध्व-
 र्यवातुहिषिचसोमवीरायशिग्रिणौ । भरांसुतस्यपीतये ॥ यऽउद्गः फलिगंभिनश्य १ किंसधूऽरवासृजत् । योगोषुपकं
 धारयत् ॥ ५ ॥ अहन्वृत्रमृचीषमऽऔणवाभमहीशुवं । हिमेनाविध्यदबुदं ॥ प्रवऽउग्रायनिष्टरेषाह्वायप्रसक्षिणे ।
 देवत्तं ब्रह्मगायत ॥ योविश्वान्यभिप्रतासोमस्यमदेऽअंधसः । इंद्रोदेवेषुचेतति ॥ इहत्यासंधमाद्याहरीहिरण्यके-
 श्या । बोह्वामभिप्रयोहितं ॥ अवाचैत्वापुरुष्टुतप्रियमधस्तुताहरी । सोमपेयायवक्षतः ॥ ६ ॥ (८५१३)
 वयंधत्वासुतावितऽआपोनवृक्तबर्हिषः । पवित्रस्यप्रस्रवणेषुवृत्रहन्परिस्तोतारऽआसते ॥ स्वरतित्वासुतेनरोवसोनिरेकऽ
 उक्थिनः । कदासुतं तृषाणऽओकऽआगमऽइंद्रस्वब्दीववंसंगः ॥ कण्वेभिर्घृष्णवाधषद्वाजैदपिसहस्रिणं । पि-
 शंगरूपमधवन्विचर्षणमक्षूगोमंतमीमहे ॥ पाहिगायांधसोमऽइंद्रायमेध्यातिथे । यःसंमिश्रोहयार्थःसुतसचा

(८५१३) वयंधेत्येकोनविंशत्युच्यसूक्तस्यमेध्यातिथिरिन्द्रोबृहतीषोडश्याद्यास्तिशोगायत्र्यौलानुष्टुप् ।

वज्रीरथो हिरण्यथः ॥ यः सुषव्यः सुदक्षिणऽइ नो यः सुक्रतुर्गुणे । यऽआकरः सहस्रायः शतामघऽइन्द्रो यः पूभिदारितः⁺
 ॥ ७ ॥ यो धृषितो यो वृतो योऽअस्ति ह मश्रुश्रितः । विभूतद्युन्नयश्च वनः पुरुष्टुतः ऋत्वा गौरिव शाकिनः⁺ ॥
 कइ वेदसु ते स चापि वृतं कइ यो दधे । अयं यः पुरो विभिनत्यो जसामं दानः शिष्यं धंसः ॥ दानामगो न वारणः पुरुत्रा चरथं
 दधे । न किं ध्वानियं न दासु ते गमो महौश्चरस्यो जसा ॥ यऽउग्रः सन्नतिः दृतः स्थिरो रणाय संस्कृतः । यदि स्तोतुमघवाश
 ण वद्ध्वं न द्रोयो षत्यागमत् ॥ सत्यमिथा वृषेदसि वृषजूतिर्नो वृतः । वृषा ह्युग्रशृण्विषे परावति वृषोऽअर्वावति श्रुतः
 ॥ ८ ॥ वृषणस्तेऽअभीशवो वृषा कशाहिरण्यथी । वृषारथो मघवन् वृषणा हरी वृषा त्वं शतकतो ॥ वृषा सोता सुनोतु ते
 वृषन्नजीपिन्नाभर । वृषा दधन्वे वृषणं न दीष्वानुभ्यस्या तर्हरीणां ॥ एन्द्रयाहिपीतये मधुश विष्ठसोम्यं । नायमच्छो
 मघवा शणवद्रो ब्रह्मो कथा च सुक्रतुः ॥ वहतु त्वारथेष्ठा माहरयोरथ युजः । तिरश्चिद्व्यसव नानि वृत्रहन्नन्येषां याशतक्र
 तो ॥ अस्माकमद्या तं मे सोमं धिष्वमहामह । अस्माकं ते सवना संतु शंतं मामदाय द्युक्षसो मपाः ॥ ९ ॥ न हि पस्तव नो म
 मशास्त्रेऽअन्यस्य रण्यति । योऽअस्मान्वीरऽआनयत् ॥ इन्द्रश्चिद्धा तदब्रवीत्स्त्रियाऽअशास्यमनः । उतोऽअहकतुर
 धुं ॥ सती चिद्धामदच्युता मिथुनावह तोरथं । एवेद्धूर्वृष्णऽउत्तरा ॥ अधः पश्य स्वमोपरि संतरां पादुकां हर । मातैक

शङ्कादृशन्तस्त्रीहिब्रह्माबभूवैथ ॥ १० ॥ (८५५४) एन्द्रयाहिहारेभिरुपकण्वस्यसुष्टुतिं । दिवोऽअमुष्यशास
 तोदिवययदिवावसो ॥ आत्वात्रावावदन्निहसोमीघोषेणयच्छतु । दिवो० ॥ अत्राविनेमिरेषामुरानधूनुतेवृकः ।
 दिवो० ॥ आत्वाकण्वोऽइहावसेहवतेवाजसातये । दिवो० ॥ दधामितेसुतानांवृण्णेनपूर्वपाय्यं । दिवो० ॥ ११ ॥
 स्मत्पुंरधिर्नऽआर्गहिविश्वतोधीर्नऽऊतये । दिवो० ॥ आनोयाहिमहेमतेसहस्रोतेशतामय । दिवो० ॥ आत्वाहो
 तामनुहितोदेवत्रावक्षदीज्यः । दिवो० ॥ आत्वामदुच्युताहरीम्येनंपक्षेववक्षतः । दिवो० ॥ आयाह्ययऽआपरिस्वा
 हासोमस्यपीतये । दिवो० ॥ १२ ॥ आनोयाह्युपश्रुत्यक्थेषुरणयाऽइह । दिवो० ॥ सरूपैरासुनोर्गहिसंभृतैःसंभृ
 ताश्वः । दिवो० ॥ आयाहिपवतेभ्यःसमुद्रस्याधिविष्टपः । दिवो० ॥ आनोगव्यान्यदव्यासहस्राशूरददहि । दि
 वो० ॥ आनःसहस्रशोभरायुतानिशतानिच । दिवो० ॥ आयदिन्द्रश्चदद्वहेसहस्रवसुरोचिषः । ओजिष्ठमदव्यंपशुं ॥
 यऽऋज्जावातरंहसोरुषासोरघुव्यदः । भ्राजतेसूर्याऽइव ॥ पारावतस्यरातिषुद्रवच्चक्रेष्वाशुषु । तिष्ठवर्नस्यमध्यऽ
 आ ॥ १३ ॥ (८५५५) अग्निनेद्रेणवरुणेनविष्णुनादित्यैरुर्वसुभिःसचाभुवा । सजोषसाऽउषसासूर्येणचसोमं

(८५५४) एन्द्रयाहीत्यष्टादशचस्यसूक्तस्यनीपातिथिर्दिन्द्रः आयदिन्द्रइत्यादितिसृणमागिरसाः सहस्रवसुरोचिषः ऋषय इन्द्रोऽनुष्टुप् अत्यास्ति
 स्रोगायत्र्यः (८५५५) अग्निनेद्रेणेति चतुर्विंशत्युचस्यसूक्तस्यात्रेयः इयावाश्चोश्चिनावुपरिष्ठाज्ज्योतिरत्यास्ति स्रः क्रमेण पंक्तिमहबृहतीपंक्तयः ।

पिबतमश्विना ॥ विश्वाभिर्धाभिर्भुवननवाजिनादिवापृथिव्याद्रिभिः सचाभुवा । सजोषसा ० ॥ विश्वेद्वेद्विभिरै
 कादशैरिहाग्निर्मरुद्भिर्मृगुभिः सचाभुवा । सजोषसा ० ॥ जेषथायज्ञबोधे तहवस्यमेविश्वेद्वेद्वीसवनावगच्छतं । स
 जोषसाऽऽषसासूयणचेषेनोवोह्वमश्विना ॥ सोमजेषेथायुवशेवकन्यनाविश्वेद्वेद्वीसवनावगच्छतं । सजोषसा ० ॥
 गिराजेषेथामध्यरजुषेथाविश्वेद्वेद्वीसवनावगच्छतं । सजोषसा ० ॥ १४ ॥ हारिद्रेवपतथोवनेदुपसोमसुतमहिषे
 वावगच्छथः । सजोषसाऽऽषसासूयणचत्रिवित्थितमश्विना ॥ हंसाविवपतथोऽअध्वगाविवसोमसुतमहिषेवावग
 च्छथः । सजोषसा ० ॥ इयेनाविवपतथोहव्यदातयेसोमसुतमहिषेवावगच्छथः । सजोषसा ० ॥ पिबतंचतृणांतवा
 चगच्छतंप्रजांचधत्तंद्रविणंचधत्तं । सजोषसाऽऽषसासूयणचोर्जनोर्धत्तमश्विना ॥ जयतंचप्रस्तुतंचप्रचावतंप्रजांचध
 तंद्रविणंचधत्तं । सजोषसा ० ॥ हतंचशत्रून्यतंचमित्रिणः प्रजांचधत्तंद्रविणंचधत्तं ॥ सजोषसा ० ॥ १५ ॥ मि
 त्रावरुणवंताऽऽतधर्मवंतामरुत्वताजरितुगच्छथोहवै । सजोषसाऽऽषसासूयणचादित्यैर्धत्तमश्विना ॥ अंगिरस्वता
 ऽऽतविष्णुवंतामरुत्वताजरितुगच्छथोहवै । सजोषसा ० ॥ ऋभमंतदृषणावाजवंतामरुत्वताजरितुगच्छथोहवै ।
 सजोषसा ० ॥ ब्रह्मजिन्वतमतजिन्वतंधियोहृतरक्षासिसेधतममीवाः । सजोषसाऽऽषसासूयणचसोमसुन्वतोऽअ
 श्विना ॥ क्षत्रजिन्वतमतजिन्वतंश्चहृतरक्षासिसेधतममीवाः । सजोषसा ० ॥ धेनूजिन्वतमतजिन्वतंविशोहृतरक्षा

सिसेधतममीवाः । सजोषसा० ॥ १६ ॥ अत्रैरिवशृणुतंपव्यस्तुतिरयावाश्वस्यसुन्वतोमदच्युता । सजोषसाऽउष
 सासूर्येणचाश्विनातिरोऽअह्वं ॥ सर्गाँइवसृजंतसुष्टुतीरुपश्यावाश्वस्यसुन्वतोमदच्युता । सजोषसा० ॥ रश्माँऽ
 रिवयच्छतमध्वराँऽउषश्यावाश्वस्यसुन्वतोमदच्युता ॥ सजोषसा० ॥ अर्वाग्रथानियच्छतंपिबतंसोम्यमधु । आया
 तमश्विनागतमवस्युर्बामहहुवेधत्तरत्नानिदाशुषे ॥ नमोवाकेप्रस्थितेऽअध्वरेनराविवर्धणस्यपीतये । आयात० ॥
 स्वाहकृतस्यतृपंतसुतस्यदेवावंधसः । आयात० ॥ १७ ॥ (८।५।६) अवितासिसुन्वतोवृक्कबाहिषःपिबासोममदा
 यंकशतक्रतो । यंतैभागमधारयन्विश्वःसेहानःपृतनाऽउरुज्रयःसमप्सुजिन्मरुत्वाँऽइद्रसत्पते ॥ प्रावसोतारमधव
 न्नवत्वांपिबासोममदायंकशतक्रतो । यंतैभाग० ॥ ऊर्जादुवाँऽअवस्योजसात्वांपिबासोममदायंकशतक्रतो । यंतैभा
 ग० ॥ जनितादिवोजनितापृथिव्याःपिबासोममदायंकशतक्रतो । यंतैभाग० ॥ जनिताश्वानांजनितागवामसिपि
 बासोममदायंकशतक्रतो । यंतैभाग० ॥ अत्रीणांस्तोममद्रिवोमहस्कृधिपिबासोममदायंकशतक्रतो । यंतैभाग० ॥
 श्यावाश्वस्यसुन्वतस्तथाशृणुयथाशृणोरेत्रेःकर्माणिक्ववतः । प्रत्रसदस्युमाविथत्वमेकऽइद्रषाह्यऽइद्रब्रह्माणिवध
 यन् ॥ १८ ॥ (८।५।७) प्रेदंब्रह्मवृत्रतूर्येष्वविथप्रमुन्वतःशचीपतऽइद्रविश्वभिर्भूतिभिः । माध्यंदिनस्यसर्वन

(८।५।६) अवितासीतिसप्तर्चस्यसूक्तस्यश्यावाश्वइन्द्रःशक्रयत्यामहापंक्तिः । (८।५।७) प्रेदमितिसप्तर्चस्यसूक्तस्यश्यावाश्वइन्द्रोमहापंक्तिराद्या

स्यवृत्रहन्नेनघापिबासोमस्यवज्रिवः ॥ सेहानऽउग्रपृतनाऽअभिद्रुहः शचीपतऽइन्द्रविश्वामिभ्रुतिभिः । माध्यंदिनस्य ॥
 एकरालस्यमुनस्यराजसिशचीपतऽइन्द्रविश्वामिभ्रुतिभिः । माध्यंदिनस्य ॥ सस्थावानायवयसित्वमेकऽइच्छवीप
 तऽइन्द्रविश्वामिभ्रुतिभिः । माध्यंदिनस्य ॥ क्षेमस्यचप्रयुजश्चत्वमीशिपेशचीपतऽइन्द्रविश्वामिभ्रुतिभिः । माध्यंदि
 नस्य ॥ क्षत्रायत्वमवसित्वमाविशशचीपतऽइन्द्रविश्वामिभ्रुतिभिः । माध्यंदिनस्य ॥ श्यावाश्वस्यरेभतस्तथाशृ
 ण्यथाशृणोरेत्रेः कर्माणि कृण्वतः । प्रत्रसदस्युमाविथत्वमेकऽइन्द्रषाह्यऽइन्द्रक्षत्राणिवर्धयन् ॥ १९ ॥ (८।५।८)
 यज्ञस्य हि स्यऽऽकृत्वजासस्त्रीवाजेषूकर्मसु । इन्द्राग्नीतस्यबोधतं ॥ तोशासारथयावानावृत्रहणापराजिता । इन्द्राग्नी ॥
 इन्द्रवाँमदिरमध्वधुक्षन्नाद्रिभिर्नरः । इन्द्राग्नी ॥ जुषेथायज्ञमिष्टयेसुतंसोमसधस्तुती । इन्द्राग्नीऽआगतंनरा ॥ इमा
 जुषेथांसवनायेभिर्हव्यान्यूहयुः । इन्द्राग्नी ॥ इमागायत्रवर्तनिजुषेथासुष्टुतिमम । इन्द्राग्नी ॥ २० ॥ प्रातयाव
 भिरागतंदेवाभिर्जन्यावसु । इन्द्राग्नीसोमपीतये ॥ श्यावाश्वस्यसुन्वतोर्त्राणांशृणुतंहव । इन्द्राग्नी ॥ एवावामहऽऽ
 तयेयथाहुवन्तमधिराः । इन्द्राग्नी ॥ आहंसरस्वतीवतोरिन्द्राश्वोरवोवृणे । याभ्यागायत्रमच्यते ॥ २१ ॥ (८।५।९)
 अग्निमस्तोष्यग्निमयमग्निमीळायजध्वै । अग्निदुवाँऽअनक्तुनऽउभेहि विदथैकविरंतश्चरतिदत्तु ॥ नभैतमन्यकेसमे ॥
 विजगती ॥ (८।५।८) यज्ञस्येतिदशचस्यसूक्तस्यश्यावाश्वइन्द्राग्नीगायत्री । (८।५।९) अग्निमितिदशचस्यसूक्तस्यकाण्वेनाभाकोऽग्निमहापंक्तिः ।

न्यग्नेनव्यसावचस्तनूषंशमेपां । न्यरातीराव्यांविश्वाऽअयोऽअरातीरितोयुच्छ्वामुरोनभता० ॥ अग्नेमन्मानि
तुभ्यंकथंतंनजुह्वऽआसनि । सदेवेषप्रचिकिद्धित्वह्यसिपव्यःशिवोदतोविवस्वतोनभता० ॥ तत्तदग्निवयोदधेयथाय
थाकृपयति । ऊर्जाहुतिवसूनांशचयोश्चमयोदधेविश्वस्यैदेवहूत्येनभता० ॥ सचिकेतसहीयसाग्निश्चित्रेणकर्मणा ।
सहोताशश्वतीनांदक्षिणाभिर्भीवृतऽइनोतिचप्रतीव्य१नभता० ॥ २२ ॥ अग्निर्जातादेवानामग्निवेदमतानामपी
च्य१ । अग्निःसद्रविणोदाऽअग्निद्वाराव्यूणतेस्वाहुतोनवीयसानभता० ॥ अग्निदेवेषसंवसुःसविश्रुयज्ञियास्वा । सम
दाकाव्यापुरुविश्वभूमैवपुव्यतिदेवोदेवेषुयज्ञियोनभता० ॥ योऽअग्निःसप्तमानुषःश्रितोविश्वेषुसिंधुषु । तमागन्मन्त्रि
पस्यमधातुदस्युहंतमग्निग्रसेषुपव्यनभता० ॥ अग्निस्त्रीणित्रिधातन्याक्षेतिविदथाकविः । सत्राऽरेकादुशाऽइहय
क्षच्चपिप्रयच्चनोविप्रोदतःपरिष्कृतोनभता० ॥ त्वनोऽअग्नऽआयुषत्वदेवेषुपव्यवस्वऽएकऽइरज्यसि । त्वामापःपरिस्त्रु
तःपर्यंतस्वसेतवोनभता॥ २३॥ (८।५।१०) इंद्राग्नीयवंसुनःसहतादासथोरयिं । येनदृह्वासमत्स्वावीलुचित्साहिषीम
ह्यग्निर्वेनववातऽइन्नभता० ॥ नहिवावग्रथामहेथद्रभिद्यजामहेशविष्ठनानरं । सनःकदाचिदवतागमदावाजसातयेगम
दामेधसातयेनभता० ॥ ताहिमध्यभराणामिन्द्राग्नीऽअधिक्षितः । ताऽउकवित्वनाकवीपृच्छयमानासखीयतेसंधीतमश्रुतं

(८।५।१०) इंद्राग्नीइतिद्वादशचस्यसूक्तस्यनाभाकइन्द्राग्नीमहापांक्तिर्द्वितीयाशक्यस्यात्रिष्टुप् ।

नरानभैता० ॥ अभ्यर्चनभाकवाद्द्राग्नीयजसागिराथयोर्विश्वमिदं जगदिदं द्यौः पृथिवीमह्यु १ पस्थिबिभृतो वसुनभैता० ॥
 प्रब्रह्माग्निनभाकवाद्द्राग्निभ्यामिरज्यत । यासस्तुभ्यमणवजिह्वारमयोर्णतऽइद्रऽईशानऽओजसानभैता० ॥ अपि
 वृश्चपुराणवद्वतैरिव गुष्पितमोजौ दासस्य दंभय । वयंतदस्य संभृतं वस्विद्रं विभजेमहि नभैता० ॥ २४ ॥ यदि द्राग्नीज
 नाऽइमे विह्वयेत नागिरा । अस्माकं भिनुभिर्वयं सासह्यामपृतन्यतो वनयामवनुष्यतो नभैता० ॥ यानुश्वेताववोद्दि
 वऽउच्चरातऽउपद्युभिः । इन्द्राभ्योरनुव्रतमुहानायं तिसिंधवो यान्त्सीं बिधादमुचतानभैता० ॥ पूर्वाष्टऽइद्रोपमातयः
 पूर्वारुतप्रशस्तयः सूनो हि न्वस्य हरिवः । वसवो वीरस्यापृचो यानुसाधंत नो धियो नभैता० ॥ तं शिशीता सुवृक्तिभिस्त्वयं
 सत्वानमग्मिथ १ । उतो नुचिद्यऽओजसाशुष्णां स्याडा निभेदति जेषस्त्वर्वतीरपो नभैता० ॥ तं शिशीतास्वध्वरं सत्यं सत्वा
 नमत्विय १ । उतो नुचिद्यऽओहतऽआं डाशुष्णस्य भेदत्यजैः स्वर्वतीरपो नभैता० ॥ एवं द्राग्निभ्यां पितृवन्नवीयो मंधातव
 दगिरस्त्वर्दवाचि त्रिधातुना शर्मणा पातमस्मान्वयं स्याम पतयोरधीणां ॥ २५ ॥ (८।५।११) अस्माऽउद्युप्रभृतये वरुणा यमर
 द्योचा विदुष्टरेभ्यः । योधीतामानुषाणां पश्वो गाऽइव रक्षति नभैता० ॥ तमुषुसमनागिरा पितृणां च मन्मभिः । नाभाक
 स्य प्रशस्तिभिर्विः सिधूनामुपादयेत्तस्वसासमभ्यमो नभैता० ॥ ॥ सक्षपः परिपस्वजेन्यु १ सोमा यया दधे स विश्वपरिदर्श

(८।५।११) अस्माऽउचिदिदर्शचम्यसूक्तम्यनाभाको वरुणो महापंक्तिः ।

तः । तस्येवनीरनुव्रतमपस्तिस्त्रोऽवधयन्नभैता० ॥ यःकुभोनिधारयःपृथिव्यामधिदशतः । समातापव्यपदंतद्व
 रुणस्यसह्यंसहिगोपाऽइवेयोभैता० ॥ योधताभुवननायऽउल्लाणामपीच्याइवेदुनामानिगुह्या । सकविःकाव्या
 परूपद्यौरिवपुष्यतिभैता० ॥ २६ ॥ यस्मिन्विश्वानिकाव्याचक्रेनाभिरिश्रिता । त्रितंजतीसपयतत्रजेगावोन
 संजुयेजेऽअर्थाऽअयुक्षतभैता० ॥ यऽआस्वत्कऽआशयेविश्वजातान्येषां । परिधामानिमृशद्वरुणस्यपरोगये
 विश्वेदुवाऽअनुव्रतंभैता० ॥ ससमद्रोऽअपीच्यस्तुरोद्यामिवरोहतिनियदासुयजुद्धे । समायाऽअर्चिनापदास्त्राणा
 न्नाक्रमारुहन्नभैता० ॥ यस्यश्वेताविचक्षणातिस्रोभूर्मीरधिक्षितः । त्रिरुत्तराणिपप्रतर्वरुणस्यध्रुवंसदःससप्तानामिर
 ज्यतिभैता० ॥ यःश्वेताऽअधिनिर्णिजश्चक्रेकृष्णोऽअनुव्रता । सधामपव्यमभयःस्कंभेनविरोदसीऽअजोनधामधा
 रयन्नभैता० ॥ २७ ॥ (८५।१२) अस्तन्नाह्यामसुरोविश्ववेदाऽअभिमीतवरिमाणपृथिव्याः । आसीद्विद्विश्वाभु
 वनानिसन्नाद्विश्वेत्तानिवरुणस्यव्रतानि ॥ एवावेदस्वरुणंवृहंतनमस्याधीरममृतस्यगोपां । सनःशमैत्रिवरूथवियैस
 त्यातंनोद्यावापृथिवीऽउपस्थै ॥ इमांधियंशिक्षमाणस्यदेवक्रतुदक्षवरुणसंशिशधि । ययातिविश्वदुरितातरैमसुत
 मौणमधिनारुहेम ॥ आवांम्रावाणोऽअश्विनाधीभिर्विप्राऽअचुच्यवुः । नासत्यासोमपीतयेनभैता० ॥ यथावाम

(८५।१२) अस्तन्नादितिषट्चस्यसूक्तस्यनाभाकृषिरत्यानातिसृणामत्रेयार्चनानाक्रपिराद्यानातिसृणांवरुणोऽत्यानातिसृणाम
 श्विनोआद्यास्तिस्रश्चिष्टमौल्यास्तिस्रोनुष्टुभः ।

त्रिरश्विनागीभिर्विप्रोऽअजोहवीत् । नासत्यासोमपीत्येनभैता० ॥ एवावामहऽऊतयेयथाहुवतमेधिराः । नासत्या
 सोमपीत्येनभैता० ॥ २८ ॥ (८।६।१) इमेविप्रस्ववेधसोमैरस्तृतयज्वनः । गिरःस्तोमासऽइरते ॥ अस्मैतेप्रतिह
 र्यतेजातवेदोविचर्षणे । अग्नेजनामिसुष्टुतिं⁺ ॥ आरोकाऽइवधेदहतिग्माऽअग्नेतवत्विषः । दुर्भिवनानिबप्सति ॥
 हरयोधमैकतवोवातजूताऽउपधावि । यतैतवृथग्नयः ॥ एतेत्येवृथग्नयऽइच्छासःसमदक्षत । उषसांमिवकेत
 वः ॥ २९ ॥ कृष्णारजांसिपत्सुतःप्रयाणंजातवेदसः । अग्निधद्रोधतिक्षामि ॥ धांसिकृष्णानऽओषधीर्विप्सदुग्निनवा
 यति । पुनर्यतरुणीरपि ॥ जिह्वाभिरहन्नंमदुचिषांजजणाभवन् । अग्निवनेषुरोचते ॥ अप्सवमैसधिष्टवसाधरानु
 रुध्यसे । गर्भसंजायसेपुनः ॥ उदग्नेतवतद्धृतादुचोरोचतऽआहुतं । निसानंजह्नुर्मुखे ॥ ३० ॥ उक्षात्रायवशास्त्राय
 सोमपृष्ठायेवेधसे । स्तोमैर्विधेमाग्नेये ॥ उत्त्वानमसावयंहोतवरण्यक्रतो । अग्नेसमिद्धिरीमहे ॥ उत्तवाभृगुवृच्छु
 चमनुष्वदमऽआहुत । अगिरस्वद्ध्रवामहे ॥ त्वह्यग्नेऽअग्निनाविप्रोविप्रेणसन्सता । सखासख्यासमिध्यसे ॥ सत्वं
 विप्रायदाशुषेरियदेहिमहस्मिणं । अग्नेवीरवतीमिषं ॥ ३१ ॥ अग्नेभ्रातःसहस्कृतरोहिदश्वशुचित्रत । इमंस्तोमंजुष
 स्वमे ॥ उत्तवाग्नेममस्तुतोवाश्रायप्रतिहयते । गोष्ठगावऽइवाशत ॥ तुभ्यंताऽअगिरस्तमविश्वःसुक्षितयःपृथक् ।

पष्ठेनुवकेपदमुक्तानि (८।६।१) इमेविप्रस्यतित्रयस्त्रिंशद्वचस्यसूक्तस्यागिरसोविरूपोभिर्गयात्री ।

अग्नेकामाययेमिरे ॥ अग्निधीभिर्मनीषिणोमेधिरासोविपश्चितः । अद्वासद्वायहिन्विरे ॥ तंत्वामज्मेषुवाजिनंतन्वानाऽ
 अग्नेऽअध्वरं । वह्निहोतारमीळते ॥ ३२ ॥ पुरुत्राहिसदृङ्क्षुसिविशोविश्वाऽअनुप्रभुः । समत्सुत्वाहवामहे ॥ तमीळिष्व
 यऽआहुतोभिर्विभ्राजतेयतैः । इमनःशृणवद्भवं ॥ तंत्ववयंहवामहेशृण्वंतंजातवैदसं । अग्नेघ्नंतमपद्विषः ॥ विशारंजा
 नमद्भुतमध्यक्षंधर्मणामिमं । अग्निमीळसऽश्नवत् ॥ अग्निंविश्वायुवपसमयनवाजिनंहितं । ससिनवाजयामसि ॥ ३३ ॥
 घ्नन्मघ्राण्यपद्विषोदहन्नक्षांसिविश्वहा । अग्नेतिग्मेनदीदिहि ॥ यंत्वाजनासऽइधेतमनुष्वदंगिरस्तम । अग्नेसबाधिमे
 ववचः ॥ यदग्नेदिविजाऽअस्यप्सुजावासहस्कृत । तंत्वागीभिहवामहे ॥ तुभ्यधेतैजनाऽइमेविश्वाःसुक्षितयःपृथक् ।
 धासिंहिन्वत्यत्तवे ॥ तेधेदग्नेस्वाध्वोहाविश्वानचक्षसः । तरतःस्यामदुर्गहा ॥ ३४ ॥ अग्निमद्रपुरुप्रियंशीरपावकशो
 चिषं । हृक्षिमेद्रभिरीमहे ॥ सत्वमग्नेविभावसुःसुजन्त्सूयोनरदिमभिः । शर्धन्तमांसिजिघ्रसे ॥ तत्तसहस्वऽइमहे
 दात्रयन्नोपदस्यति । त्वदग्नेवायवसु ॥ ३५ ॥ (८।६।२) समिधाग्निदुवस्यतयैर्वाधयतातिथि । आसिन्हव्या
 जुहोतन ॥ अग्नेस्तोमेषुषस्वमेवधैस्वानेनमन्मना । प्रतिसक्तानिहयनः ॥ अग्निदंतपुरोदधेहव्यवाहुमुपब्रूवे । देवाऽ
 आसादयादिह ॥ उत्तैर्बृंहंतोऽअर्चयःसमिधानस्यदीदिवः । अग्नेशुक्रासऽइरते ॥ उपत्वाजुहोऽममधताचीर्यतुहय

(८।६।२) समिधाग्निमिति त्रिशद्वचस्यसूक्तस्य विरूपो मिर्गायत्री ।

त । अग्नेहव्याजुषस्वनः ॥ ३६ ॥ मंद्रहोतारमत्वजचित्रभानुविभावसु । अग्निमीळसऽउश्रवत् ॥ प्रब्रहोतारमी
 डयं जुष्टमग्निं कविक्रतु । अध्वराणामभिश्रियं ॥ जषाणोऽअगिरस्तमेमाहव्यान्यानपक् । अग्नेयज्ञेनयऽकृतथा ॥
 समिधानऽउंसत्यशुक्रशोचऽइहावह । चिकित्वान्दव्यं जनं ॥ विप्रहोतारमद्रुहधूमकैतुविभावसु । यज्ञानां कितुमीम
 ह ॥ ३७ ॥ अग्नेनि पाहि नस्त्वप्रतिष्मदेवरीषतः । भिधिद्वेषः सहस्कृत ॥ अग्निः प्रलेन मन्मना शुभानस्तन्वैऽस्वां । क
 विविप्रैर्णवावृधे ॥ ऊर्जो न पतमाहुर्वाग्निपावकशोचिषं । अस्मिन्यज्ञे स्वध्वरे ॥ स नो मित्रमहस्त्वमग्ने शुक्रेण शोचि
 षा । देवैरासत्सि बहिषि ॥ योऽअग्निं तन्वोऽधुमदेवं मतेऽस्ययति । तस्माऽइहीदयद्रुसु ॥ ३८ ॥ अग्निर्मधा दिवः क्रकु
 त्पतिः पृथिव्याऽअयं । अपारेतांसि जिवन्ति ॥ उदग्ने शुचयस्तव शुक्राभ्राजतऽइरते । तव ज्योतीं व्यचयः ॥ इति शेषवा
 गैरस्य हि दानस्योन्ने स्वर्पतिः । सोता स्यान्तव शर्मणि ॥ त्वामग्ने मनीषिणस्त्वाहं न्वति चित्तिभिः । त्वावधेतु नो गिरः ॥
 अदब्धस्य स्वधावतो दूतस्य रेभतः सदा । अग्नेः सख्यं वृणीमहे ॥ ३९ ॥ अग्निः शुचि व्रततमः शुचि विप्रः शुचिः कविः ।
 शुचौ रोचतऽआहुतः ॥ उत त्वाधीतयो मगिरो वधेतु विश्वहा । अग्ने सख्यस्य नो धिनः ॥ यदग्ने स्यामहं त्वववाद्या स्या
 ऽअहं । स्पष्टैर्मत्याऽइहा शिषः ॥ वसवसुपतिर्हि कर्मस्य मग्ने विभावसुः । स्यामते सुमतावपि ॥ अग्ने धतव्रताय ते समद्राये
 वसिर्धवः । गिरो वाश्रासऽइरते ॥ ४० ॥ युवानं विरपतिं कविं विश्वादं पुरुषपसं । अग्निं शुभामि मन्मभिः ॥ यज्ञानां

रथैवयंतिगमजंभायवीलवै । स्तोमैरिषेमाग्रये ॥ अयमग्नेत्वेऽपिजरिताभूतुसंत्य । तस्मैपावकमृळय ॥ धीरोह्यस्य
 झसद्विप्रोनजायुविःसदा । अग्नेदीदयसिद्यवि ॥ पुराग्नेदुरितेभ्यःपुरामग्नेभ्यःकवे । प्रणऽआयुर्वसोतिर ॥ ४१ ॥
 (८।६।३) आघायेऽग्निमिधेतेस्तुणतिवहिरानुषक् । येषामिद्रोयुवासखा ॥ बृहन्निदिध्मऽएषाभूरिशस्तपथुःस्व
 रुः । येषामिद्रोयुवासखा ॥ अयुद्धऽइद्युधावृतंशूऽआजतिसत्वभिः । येषामिद्रोयुवासखा ॥ आबुदंवृत्रहाददेजा
 तःपृच्छद्विमातरं । कऽउग्राःकेहशृण्वरे ॥ प्रतित्वाशवसीवदहिरावप्सोनयोविषत् । यस्तेशत्रुत्वमाचिके⁺ ॥ ४२ ॥
 उत्तवंमघवन्धृणयस्तेवाष्टिवक्षितत् । यद्वीळयासिवीलुतत्⁺ ॥ यदाजियात्याजिक्वादिद्रःस्वश्वयुरूप । रथीतमोर
 धीनां ॥ विषुविश्वाऽअभियुजोवज्रिन्विष्वग्यथावृह । भवानःसश्रवस्तमः ॥ अस्माकंसुरथंपुरऽइंद्रःकृणोतुसातये ।
 नयधूवितिधूतयः ॥ बृज्यामतेपरिद्विषोरतेशक्रदावने । गमेमेदिद्रुगोमतः ॥ ४३ ॥ शनैश्चिद्यंतोऽअद्रिवोश्वावतः
 शतग्विनः । विवक्षणाऽअनेहसः ॥ ऊर्ध्वाहितोदेवादेवेसहस्रासुनृताशता । जरितृभ्योविमंहते ॥ विघ्नाहित्वाधनं
 जयमिंद्रदृह्वाचिदारुजं । आदारिणंयथागयं ॥ ककुहचित्त्वाकवेमदंतुधृष्णविदवः । आत्वापणियदीमहे ॥ यस्तेरे
 वाऽअदाशुरिःप्रममर्षमधत्तये । तस्यनोवेदऽआभर ॥ ४४ ॥ इमऽइत्वाविचक्षेतेसखायऽइंद्रसोमिनः । पृष्टावतोय

(८।६।३) आघायइतिद्विचत्वारिंशहचस्यसूक्तस्यकाण्वत्त्रिंशोऽङ्कइन्द्राद्यायाअग्नीद्रागायत्री ।

थापयुं ॥ उतत्वाबधिरवयंश्रुक्कणसंतमते ॥ दूरादिहहवामहे ॥ यच्छुश्रयाऽइमहवदमेषचक्रियाऽउत । भवे
 रापिनोऽअंतमः ॥ यच्चिद्धितेऽअपिव्यथिजगन्वासोऽअमन्महि । गोदाऽइदिद्रबोधिनः ॥ आत्यारभनजिब्रयोर्
 भ्माशवसस्पते । उइमसित्वासधस्यऽआ ॥ ४५ ॥ स्तोत्रमिद्रायायातपुरुनग्गायसत्त्वेन । नक्रियवृण्वतेयधि ॥
 अभित्वावृषभासतेसतंसुजामिपीतये । तंपाव्यश्नुहीमदं ॥ मात्वामराऽअविष्यवोमोपहस्वानऽआदभन् । माकौब्र
 ह्माद्विषौवनः ॥ इहत्वागोपरीणसामहेमदंतुराधसे । सरोगौरोयथापिव ॥ यावृत्रहापरावतिसनानवाचचुच्यवे ।
 तासंसत्सप्रवोचत ॥ ४६ ॥ अपिबत्कद्रुवःसुतमिद्रःसहस्रवाह्वे । अत्रादेदिष्टपौस्यं ॥ सत्यंतत्तवशेयदाविदानोऽ
 अह्वाय्यं । व्यानद्रूतवर्णेशमि ॥ तरणिवोजनानांत्रदंवाजस्यगोमतः । समानमुप्रशंसिषं ॥ ऋभृक्षणवतवऽउक्थे
 षुतुभ्यावृधं । इंद्रसोमेसचासुते ॥ यःकृतादिद्वियोन्यंत्रिशोकायगिरिपथुं । गोभ्योगातुनिरतवे ॥ ४७ ॥ यद्वधि
 षेमनुस्यासिंमदानःअदियक्षसि । मातत्कारिद्रमळय ॥ इभ्रंचिद्धित्वावतःकृतंशृण्वेऽअधिक्षमि । जिगात्विद्रतेमनः ॥
 तवेदुताःसुकीर्तयोसन्नतप्रशस्तयः । यादंद्रमळयासिनः ॥ मानऽएकस्मिन्नागसिमाद्वयोरुतत्रिषु । वर्धमांशूरभूरि
 षु ॥ विभयाहित्वावतऽउग्रादिभिप्रभंगिणः । इस्मादुहमृतीपहः ॥ ४८ ॥ मासल्युःशूनमाविद्रमापत्रस्यप्रभूवसो ।
 आवृत्वध्रुतेमनः ॥ कोनुमर्याऽअमिथितःसखासखायमववीत् । जहाकोऽअसदीपते ॥ एवारैवृषभासतेसित्वं

न्भूर्यावयः । श्वघ्नीवनिवताचरन् ॥ आतंऽएतावचोयुजाहरीगृभ्णेसमद्रथा । यदौब्रह्मभ्यऽइहदः ॥ भिंधविश्व-
 ऽअपद्विषःपरिवाधौजहीमृधः । वसुस्पाहंतदाभर ॥ यद्दीळाविद्रयत्स्थिरयत्पशोनेपराभृतं । वसु० ॥ यस्यतेविश्व-
 मानुषोभूरैर्दत्तस्ववेदति । वसु० ॥ ४९ ॥ इतिषष्ठाष्टकेतृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

त्रिचत्वारिंशाध्यायेवर्गाः ४९ सूक्तानि १४ ऋचः २९८ ॥ त्यागः ॥ इंद्राये. ६७ अश्विभ्या. २४ इंद्राये. १४ इंद्राग्निभ्या. १०
 अग्नय. १० इंद्राग्निभ्यां. १२ वरुणाये. १३ अश्विभ्या. ३ अग्नय. ६३ अग्नीद्राभ्या. इंद्राये. ४१ ॥ इतिषष्ठेतृतीयः ॥

त्वावतस्त्रयस्त्रिराद्वशोश्च्यआसआदिकानीतस्यपृथुश्रवसोदानस्तुतिराद्यापादनिचृत्यंचम्यादिककुब्रगायत्री
 बृहत्यनुष्टुप्सतोबृहतीगायत्रीविपरीतोत्तराप्रगाथौद्विपदाचतुर्विंशिकाबृहतीपिपीलिकमध्याकुकुन्ध्यकुशिरा
 विराड्जगत्युपरिष्टाद्वृहतीबृहत्योविषमपदोत्तरापंक्तिः संस्तरपंक्तिर्गायत्रीपंक्तिः प्रगाथौवायव्यौचगायत्रीद्वि
 पदोष्णिक्पंक्तिर्वायव्यागायत्रीमहिवोह्वनान्नितआहयआदित्येभ्योऽत्यादुःस्वमृद्वयः पंचोषसेपिमहापांकस्वादोः
 पंचोनाप्रगार्थः सौम्यत्रैष्टुभंपंचमीजगत्यभिप्रदशप्रस्कण्वः प्रागाथंतत्प्रसुश्रुतं पुष्टिगुयथामनौश्रुष्टिगुयथामना
 वायुरुपमंत्वाष्टौमेध्यएतत्तेमातरिश्वानोविश्वइतिवैश्वदेवः प्रगाथौभूरीत्पंचकृशः प्रस्कण्वस्यदानस्तुतिर्गायत्रं
 तुतृतीयांत्येअनुष्टुभौप्रतितेपृषध्रौल्याग्निसौरीपंक्तिर्युवदेवाचतुष्कमेध्याआश्विनत्रैष्टुभंयमृत्वजस्तृचवैश्वदेव

माद्यऋत्विकस्तुतिर्वमानिवासससुपणं द्रावरुणं जागतमभ्रं अविंशतिर्भिर्गः प्रागाथ अग्नेयं प्रागाथ तूभयं ह्यनो
 प्रोअस्मै द्वादश प्रागाथः पंक्तिं सप्तम्याद्यास्तिस्त्रोबृहत्यः संपूव्यागाथत्रमाद्याचतुर्थ्यादिद्वे सप्तमीचानुष्टुभोगायत्रे
 त्यादैवी त्रिष्टुबुत्वायदिद्वतरोभिः पंचोनाकलिः प्रागाथः प्रागाथं मत्यानुष्टुपत्यानुसैकामत्यः सामं समैत्रावरुणि
 र्मान्योर्वाबहोवामत्स्याजालनद्वादित्यानस्तुवन्दं शम्याद्यास्तिस्त्रोव्यदितेः ॥ ४ ॥

॥ हरिः ओम् ॥ (८।६।४) त्वावतः पुरुवसो वयमिन्द्रप्रणेतः । स्मसिंस्थान्तरीणां ॥ त्वांसित्यमद्रिवोविद्भद्रा
 तारमिषां । विद्भद्राताररीणां ॥ आयस्यते महिमानं शतमूतेशतक्रतो । गीर्भणं तिकारवः ॥ सुनीथो घासमत्या
 यं मरुतो यमर्यमा । मित्रः पात्यद्रुहः ॥ दधानो गोमदध्वं वत्सवीर्यमादित्यजुतऽएधते । सदा राया पुरुस्पृहा ॥ १ ॥ त
 मिन्द्रदानमीमहे शवसानमभीर्व । ईशं न रायऽईमहे ॥ तस्मिन्हसंत्यतयो विश्वाऽअभीरवः सचा । तमावहंतुस

(८।६।४) त्वावतइति त्रयस्त्रिंशदृचस्य सूक्तस्याश्रयो वशऋषिः प्रुथुश्रवादेवता आद्यानां विशत्युचा मिन्द्रो देवता अनो वायवित्यादि चतसृ
 णां शतं दास इत्यस्याश्रवायुदेवता आद्यापादनिचतृद्वितीयादिति सो गायत्र्यः पंचम्याद्याः क्रमेण ककुब्जायत्री बृहत्यनुष्टुपस्तोबृहती गायत्री बृहती
 विपरीता द्विपदा गायत्री बृहती पिपीलिकमध्या ककुब्जं कुशिरा विराडू जगत्युपरिष्टद्राहती बृहती विपमपदा बृहती पंक्तिं सप्तार पंक्तिं गायत्री पंक्ति
 बृहती सतो बृहती सतो बृहती गायत्री द्विपदा विराडुष्णिक् पंक्तिं गायत्र्यः । (प्रथुश्रवाः कानी तो राजा) ।

षयःपुरुषसुमदायहरयःसुतः ॥ यस्तेमदोवरैण्योयऽईदृष्टवृत्रहतमः । यऽआदिदिःस्वः१नृभिर्यःप्रतनासुदुष्टरः ॥
 योदुष्टरौविश्ववारश्रवाय्योवाजेष्वास्तितरुता । सनःशविष्ठसवनावसोगहिगमेमगोमतिव्रजे ॥ गव्योषुणोयथापरा
 श्वयोतरथया । वरिवस्यमहामह ॥ २ ॥ नहितेशूरराधसौतविदामिसत्रा । दशस्यानोमघवन्नचिदद्रिवोधि
 योवाजैभिराविथ ॥ यऽऋष्वःश्रावयत्सखाविश्वेत्सवेदजनिमापुरुष्टुतः । तंविश्वेमानुषायुगंद्रहवंतविषंयतस्त्वचः ॥
 सनोवाजेष्वावितापुरुषसुःपुरस्थातामघवावृत्रहाभुवत् ॥ अभिवोवीरमंधसोमदेषुगायगिरामहाविचेतसं । इंद्रनाम
 श्रुत्यैशाकिनवचोयथा ॥ दुदीरेक्कणस्तन्वेददिवसुदुदिवोजेषुपुरुहूतवाजिनं । ननमर्थ ॥ ३ ॥ विश्वेषामिरज्यंतवसू
 नांसासह्वांसंचिदुस्यवर्षसः । कृपयतो ननमत्यर्थ ॥ महःसुवोऽअरामिषेस्तवामहेमीहृषेऽअरंगमायजमये । यज्ञेभि
 र्गीर्भिर्विश्वमनुषामरुतामिथक्षसिगार्थेत्वानमसागिरा ॥ येषातयतेऽअज्मभिर्गिरीणांस्त्रुभिरेषां । यज्ञमहिष्वणी
 नांसुन्नतुविष्वणीनांप्राध्वरे ॥ प्रभंगंदुर्मतीनामिद्रशविष्ठाभर । रयिमस्मभ्ययुज्यंचोदयन्मतेज्येष्ठचोदयन्मते ॥
 सनितःसुसनितरुत्रचेतिष्ठसूत । प्रासहासन्नाइसहुरिंसहतंभज्युवाजेषुपूव्य ॥ ४ ॥ आसऽएतयऽइवदोऽअ
 देवःपतमाददे । यथाचिद्विशोऽअश्वयःपृथुश्रवसिकानीतेऽस्याव्युव्याददे ॥ षष्टिसहस्राश्व्यस्यायुतासनमुष्ट्रानां
 विशतिशता । दशश्यावीनांशतादशत्र्यरुषीणां दशशर्वांसहस्रा ॥ दशश्यावाऽऋधद्रथोवीतवारासऽआशवः ।

मथानेभिनिवावृतुः ॥ दानासः पृथुश्रवसः क्रानीतस्यसुरार्धसः । रथैरिण्ययददन्माहिष्ठः सूरिभूषिष्ठमकृतश्र-
वः ॥ आनौवायोमहेतनेयाहिमखायपाजसे । वयंहितचक्रुमाभूरिदावनेसद्यश्चिन्माहिदावने ॥ ५ ॥ योऽअश्वेभिर्वहेतव-
स्तऽउन्नास्त्रिः सप्तसप्ततीनां । एभिः सोमेभिः सोमसुद्धिः सोमपादानायशुक्रपूतपाः ॥ योमऽइमांचिदुत्तमानामदच्चित्रं दाव-
ने । अरटेऽअक्षेनहुषे सुकृत्वानि सुकृत्तरायसुकृत्तुः ॥ उचथ्येधुवपुषियः स्वरलुतवायोघृतस्त्राः । अश्वेऽपितरजैषितं शुनेषितं
प्राज्मतिदिदक्षतत् ॥ अधिप्रयमिषिरायषिष्टिसहस्रासनं । अश्वानामिन्नवृणां ॥ गावोनयथसुपयंति वध्रयऽउपमायंति
वध्रयः ॥ अधयच्चारथे गणेशतमुष्टुऽअचिक्रदत् । अधश्चित्तेषु वशतिशता ॥ शतं दासे बल्वथे विप्रस्तर्क्षऽआदद । तेते
वायविमेजनामदूर्तिद्रगोपामदतिदेवगोपाः ॥ अधस्यायोषणामर्हाप्रतीची वशमश्व्यं । अधिरुक्माविनीयते ॥ ६ ॥ (८।६।५)
महिषोमहतामवोरुणमित्रदाशुषे । यमादित्याऽअभिद्रुहोरक्षथाने मधनशदनेहसोवऽऊतयः सुऽऊतयोवऽऊतयः ॥
विदादेवाऽअधानामादित्यामोऽअपाकृति । पक्षावयोयथोपरित्य १ स्मशमयच्छतानेहसो ॥ व्य १ स्मेऽअधिगमत
त्यक्षावयोनयंतन । विश्वानि विश्ववेदसोवरूथ्यामनामहेनेहसो ॥ यस्माऽअरासतक्षयजीवातुचप्रचेतसः । मनो
विश्वस्यघेदिमऽआदित्यारायऽईशतेनेहसो ॥ परिणोवृणजघ्नघादुर्गाणि रथोयथा । स्यामेदिद्रस्यशमण्यादित्या

(८।६।५) महिषइष्टादशचस्यसुकृत्याभ्यन्त्रितआदित्याअल्पचानामादित्योपसोमहापंक्तिः । (अंलाः पंचदुःस्वप्नप्रयः) ।

ना॒मा॒वा॒स्य॒ने॒ह॒सो॑ ॥ ७ ॥ परि॒हृ॒ते॒द॒ना॒ज॒नो॑युष्मा॒द॒त्त॒स्य॒वा॒य॒ति॑ । दे॒वाऽअ॒द्भ॒मा॒श॒वो॒य॒मा॒दि॒त्याऽअ॒ह॒त॒ना॒ने॒ह॒
 सो॑ ॥ न॒तं॒ति॒मं॒च॒न॒त्य॒जो॒न॒द्रा॒स॒द॒भि॒तं॒गु॒रु॑ । य॒स्माऽउ॒श॒म॒स॒प्र॒थऽआ॒दि॒त्या॒सोऽअ॒रा॒ध्व॒म॒ने॒ह॒सो॑ ॥ युष्मे॒दे॒वाऽअ॒
 पि॒ष्मा॒सि॒यु॒धै॒तऽइ॒व॒म॒सु॑ । य॒थं॒म॒हो॒नऽए॒न॒सो॒य॒म॒भौ॒दु॒रु॒ष्य॒ता॒ने॒ह॒सो॑ ॥ आ॒दि॒ति॒नऽरु॒ष्य॒त्व॒दि॒तिः॒श॒र्म॒य॒च्छ॒तु॑ ।
 मा॒ता॒मि॒त्र॒स्य॒रे॒व॒तो॒र्य॒ग्गो॒वरु॑ण॒स्य॒चा॒ने॒ह॒सो॑ ॥ य॒दे॒वाः॒श॒र्म॒श॒र॒ण॒य॒द्भ॒द्र॒य॒द॒ना॒तुरं॑ । त्रि॒धा॒तु॒य॒द्व॒रु॒थ्य॑ १ त॒दु॒स्मा॒सु॒वि॒यं
 त॒न॒ने॒ह॒सो॑ ॥ ८ ॥ आ॒दि॒त्याऽअ॒व॒हि॒रु॒ष्य॒ता॒धि॒कू॒ला॒दि॒व॒स्प॒शः॑ । सु॒ती॒र्थ॒म॒र्व॒तो॒य॒थानु॑नो॒ने॒ष॒था॒सु॒ग॒म॒ने॒ह॒सो॑ ॥
 ने॒ह॒भ॒द्रं॒क्ष॒स्वि॒ने॒ना॒व॒यै॒नो॒प॒याऽउ॒त॑ । ग॒वै॒च॒भ॒द्रं॒धे॒न॒वै॒वी॒रा॒य॒च॒श्र॒व॒स्य॒ते॒ने॒ह॒सो॑ ॥ य॒द्वा॒वि॒य॒द॒पी॒च्य॑ १ दे॒वा॒सोऽअ॒सि॒
 दु॒ष्कृ॒तं॑ । त्रि॒ते॒त॒द्वि॒श्व॒मा॒म्यऽआ॒रेऽअ॒स्म॒द॒धा॒त॒ना॒ने॒ह॒सो॑ ॥ य॒च्च॒गो॒षु॒दुः॒ष्व॒म्यं॒य॒च्चा॒सो॒दु॒हि॒त॒दि॒वः॑ । त्रि॒ता॒य॒त॒द्वि॒
 भा॒व॒था॒स्या॒य॒प॒रा॒व॒हा॒ने॒ह॒सो॑ ॥ नि॒ष्कं॒वा॒घा॒कृ॒ण॒व॒ते॒स॒ज॒वा॒दु॒हि॒त॒दि॒वः॑ । त्रि॒ते॒दुः॒ष्व॒म्यं॒स॒र्व॒मा॒म्ये॒परि॑द॒द्व॒स्य॒ने॒ह॒सो॑ ॥
 ॥ ९ ॥ त॒द॒न्ना॒य॒त॒द॒प॒से॒तं॒भा॒ग॒मु॒प॒से॒दु॒षे॑ । त्रि॒ता॒य॒च॒द्वि॒ता॒य॒चो॒षो॒दुः॒ष्व॒म्यं॒व॒हा॒ने॒ह॒सो॑ ॥ य॒था॒क॒ला॒य॒था॒श॒फ॒य॒थऽ
 कृ॒णं॒से॒न॒था॒म॒सि॑ । ए॒वा॒दुः॒ष्व॒म्यं॒स॒र्व॒मा॒म्ये॒सं॒न॒या॒म॒स्य॒ने॒ह॒सो॑ ॥ अ॒जै॒ष्मा॒द्या॒सं॒ना॒म॒चा॒भ॒मा॒ना॒ग॒सो॒व॒यं॑ । उ॒षो॒य॒सां
 दुः॒ष्व॒म्य॒ा॒द॒भै॒ष्मा॒प॒त॒दु॒च्छ॒त्व॒ने॒ह॒सो॑ ॥ १० ॥ (८।६।६) स्वा॒दो॒र॒भ॒क्षि॒व॒य॒सः॒सु॒मे॒धाः॒स्वा॒ध्या॒वा॒रि॒वो॒वि॒त्तर॑स्य ।

(८।६।६) स्वा॒दो॒रि॒ति॒पंच॒द॒श॒च॒र्य॒सू॒क्त॒स्य॒का॒ण्वः॒प्र॒गा॒थः॒सो॒म॒स्त्रि॒ष्टुप् (पंच॒मी॒ज॒गती॑) ।

वि॒श्वे॒यं दे॒वाऽऽ॒रु॒त॒म॒त्या॒सो॒म॒धु॒ब्र॒व॒तो॒ऽअ॒भि॒स॒च॒र॒न्ति ॥ अ॒त॒श्च॒प्रा॒गाऽअ॒दि॒ति॒र्भ॒वा॒स्य॒वा॒ता॒ह॒र॒सो॒दै॒व्य॒स्य । इ॒दं वि॒द्रे
 स्य॒स॒ख्यं जु॒षाणः॒ श्रौ॒ष्टी॒ वि॒धु॒र॒म॒नु॒रा॒य॒ऽऋ॒ध्याः ॥ अ॒पा॒म॒सो॒म॒म॒मृ॒ता॒ऽअ॒भ॒मा॒ग॒न्म॒ज्यो॒ति॒र॒वि॒दा॒म॒दे॒वान् । कि॒न्न॒न॒म
 स्मा॒न्कृ॒ण॒व॒द॒रा॒तिः॒ कि॒मु॒ध॒ति॒र॒मृ॒त॒म॒त्य॒स्य ॥ श॒नो॒ भ॒व॒हृ॒द॒ऽअ॒पी॒त॒ऽइ॒दो॒पि॒ते॒व॒सो॒म॒न॒वे॒श॒वः । स॒खे॒व॒स॒ख्यः॒ऽऽ॒रु॒श
 स॒धी॒र॒ऽप्र॒ण॒ऽआ॒यु॒जी॒व॒से॒सो॒म॒ता॒रीः ॥ इ॒मे॒मा॒पी॒ता॒य॒श॒स॒ऽऽ॒रु॒ष्य॒वो॒र॒थं॒न॒गा॒वः॒स॒म॒ना॒हु॒प॒व॒सु । ते॒मा॒र॒क्ष॒तु॒वि॒स्त्र॒सा॒श्च॒रि
 त्रा॒दु॒त॒मा॒सा॒मा॒द्य॒व॒या॒त्वि॒द॒वः ॥ ११ ॥ अ॒ग्नि॒न॒मा॒म॒थि॒त॒स॒दि॒दो॒पः॒प्र॒च॒क्ष॒य॒कृ॒ण॒ह॒व॒स्य॒सो॒नः । अ॒था॒हि॒ते॒म॒द॒ऽअ॒सो
 म॒न्य॒रे॒वा॒ऽइ॒व॒प्र॒च॒रा॒ण॒ष्टि॒म॒च्छ ॥ इ॒षि॒रे॒ण॒ते॒म॒न॒सा॒सु॒त॒स्य॒भ॒क्षी॒म॒हि॒पि॒त्र्य॒स्ये॒व॒रा॒यः । सो॒म॒रा॒ज॒प्र॒ण॒ऽआ॒यू॒षि॒ता॒र॒ी॒र
 हा॒नी॒व॒सू॒यो॒वा॒स॒रा॒णि ॥ सो॒म॒रा॒ज॒न्म॒ळ्या॒नः॒स्व॒स्ति॒त॒व॒सा॒सि॒त्र॒त्या॒ऽऽ॒स्त॒स्य॒वि॒द्धि । अ॒ल॒ति॒द॒क्ष॒ऽऽ॒रु॒त॒म॒न्यु॒र॒दो॒मा॒नो॒ऽ
 अ॒यो॒ऽअ॒नु॒का॒मं॒प॒रा॒दाः ॥ त्वं॒हि॒न॒स्त॒न्वः॒सो॒मो॒पा॒गा॒त्रो॒गा॒न्ने॒ष॒स॒त्था॒न॒च॒क्षाः । य॒त्ते॒व॒यं॒प्र॒मि॒ना॒म॒व्र॒ता॒नि॒स॒नो॒मृ॒ळु
 प॒खा॒दे॒व॒व॒स्यः ॥ ऋ॒द॒रै॒ण॒स॒ख्या॒स॒चे॒य॒यो॒मा॒न॒रि॒ष्ये॒द्व्य॒श्व॒पी॒तः । अ॒यं यः॒सो॒मो॒न्य॒धा॒व्य॒स्मे॒त॒सा॒ऽइ॒दं॒प्र॒ति॒र॒मे॒भ्या॒युः
 ॥ १२ ॥ अ॒प॒त्या॒ऽअ॒स्थ॒रा॒नि॒रा॒अ॒मी॒वा॒नि॒र॒त्र॒स॒न्त॒मि॒षी॒ची॒र॒भे॒षुः । आ॒सो॒मो॒ऽअ॒स्मा॒ऽअ॒रु॒ह॒दि॒हा॒या॒ऽअ॒ग॒न्म॒य॒त्र॒प्र
 ति॒र॒त॒ऽआ॒युः ॥ यो॒न॒ऽइ॒दुः॒पि॒त॒रो॒हृ॒त्सु॒पी॒तो॒म॒त्या॒म॒त्या॒ऽआ॒वि॒व॒श । त॒स्मै॒सो॒मा॒य॒ह॒वि॒षा॒वि॒धे॒म॒मृ॒ळी॒के॒ऽअ॒स्य॒सु॒म॒ता
 स्या॒म ॥ त्वं॒सो॒म॒पि॒तृ॒भिः॒सा॒वि॒दा॒नो॒न॒द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी॒ऽआ॒त॒त॒थ । त॒स्मै॒त॒ऽइ॒दो॒ह॒वि॒षा॒वि॒धे॒म॒व॒यं॒स्या॒म॒प॒त॒यो॒र॒यी॒णां ॥

त्रातारोदेवाऽअधिवोचतानोमानौनिद्राऽईशतमोतजल्पिः । वयंसोमस्यविश्वहप्रियासःसुवीरासोविदथमावेदम ॥
 त्वनःसोमविश्वतोवयोधास्त्वस्वविदविशानचक्षाः । त्वनऽइदऽऊतिभिःसजोषाःपाहिपश्चातादुतवापरस्तात ॥ १३ ॥
 (अथवालखिल्यानि ॥ (१) अभिप्रवःसुराधसमिन्द्रमर्चयथाविदे । योजरितृभ्योमघवापुरुवसुःसहस्रेणवशिक्ष
 ति ॥ शतानीकेवप्रजिगातिघृष्णयाहतिघृन्नाणिदाशुषे । गिररिवप्ररसाऽअस्यपिन्विरेदत्राणिपुरुभोजसः ॥ आत्वा
 सुतासऽइदोमदायऽईन्द्रगिर्वणः । आपोनुवज्जिन्नन्वोक्थं^१सरःपुणतिशूराधसे ॥ अनेहसंप्रतरणंविवक्षणंमध्वः
 स्वादिष्ठमीपिव । आयथामंदसानःकिरासिनःप्रक्षुद्रेवत्सनाधृषत् ॥ आनःस्तोममुपद्रवद्विद्यानोऽअश्वोनसोतृभिः ।
 यंतैस्वधावन्त्स्वदयंतिधेनवऽइन्द्रकण्वेषुरातयः ॥ १४ ॥ उग्रनवीरनमसोपसेदिमविभूतिमक्षितावसु । उद्रीववज्जि

१ (अथैकादशसूक्तात्मकवालखिल्याख्यभागपाठकाअस्मिन्नध्यायेपठति तत्तुवेदपारायणदौनेध्यतोखिलत्वात् । (केचित्तुवालखिल्यान्यपिपठनीयानि - 'सूक्तसहस्रं
 सप्तदशकमृगवेदपारायणपाठशाल्ये' इतिवचनात्वालखिल्यान्वितायाएवशाकलशाखायाःसूक्तसहस्रमित्याद्युक्तसंख्याप्रतीतेरित्याहुः ।) सर्वानुक्रमकारेणापितस्या
 नुक्रमणीनोदाहृता वालखिल्यानांखिलत्वात् । अतश्चप्रतिज्ञातंहिअथकृगवेदाम्नायेशाकलकइति । सत्ययेवपाठकानांपठनेय्युध्यादिज्ञानेननिःश्रेयसावाप्तिरित्यभिप्रे
 त्यकेनचिदनुक्रमण्युदाहृतास्तिदभिप्रायेणसूक्तप्रतीकाद्यलित्यते । अनुकान्तस्यमूलमुमुग्रम् ।)

(१) अभिप्रेतिदशर्चस्यसूक्तस्यकाण्वःप्रस्कण्वइंद्रःअयुजोबृहल्यःयुजःसतोबृहल्यः ।

नवतोनिमिचतेक्षरतीन्द्रधीतयः ॥ यद्धननयद्वायशेयद्वापृथिव्यामधि । अतो नो यज्ञमाशुभिर्महमतऽउग्रऽउग्रोभिरागे
 हि ॥ अजिरासो हरयो येतऽआश्रवावाताऽइव प्रसक्षिणः । येभिरपत्यमनुषः परीयसे येभिविध्वंस्वहृशे ॥ एतावतस्तऽ
 इमहऽइन्द्रसुन्नस्यगोमतः । यथा प्रावोमघवन्मेध्यातिथियथानीपातिथिधने ॥ यथा कण्वमघवन्त्रसदस्यवियथापकथे
 दशव्रजे । यथा गोशयऽअसन्नोऽर्जिश्चर्नोऽद्रुगोमद्भिरण्यवत् ॥ १५ ॥ (२) प्रमुश्रुतंसुराधसमर्चाशक्रमभिष्टये ।
 यः सुन्वतेऽस्तु वेतकाम्यवसुहस्रणवमंहते ॥ शतानीकाहेतयोऽअस्य दुष्टराऽइन्द्रस्य समिषो महीः । गिरिनभज्जमामयव
 त्सुपिन्वते यदीसुताऽअमदिषुः ॥ यदीसुतासऽइन्द्रोभिप्रियममदिषुः । आपोनघायिसवन्नमऽआवसो दुघाऽइवोपद्रा
 शुषे ॥ अनेहसवो हवमानमतयेमध्वः क्षरतिधीतयः । आत्वावसो हवमानासऽइन्द्रवऽउपप्लोत्रेषुदधिर ॥ आनःसोमे
 स्वध्वरऽइथानोऽअत्योनोऽशते । यतस्वदावन्स्वदातिगतयः पोरैरुदयसेहव ॥ १६ ॥ प्रवीरमुग्रविचिचिधनस्पृतवि
 भूतिराधसोमहः । उद्रीववज्रिन्नवतो वसुत्वनासदापीपथदाशुषे ॥ यद्धननपरावति यद्वापृथिव्यादिवि । युजानऽइ
 द्रहरिभिर्महमतऽऋक्वऽऋक्वोभिरागहि ॥ रथिरासो हरयो येतऽअस्त्रिधऽओजोवातस्यपिप्रति । येभिर्निदस्यमनुषो
 नियोषयो येभिः स्वः परीयसे ॥ एतावतस्तेवसो विद्यामशूरनव्यसः । यथा प्रावऽएतेशऽकृव्येधने यथावशं दशव्रजे ॥

(२) प्रमुश्रुतमिति दर्शयत्यस्य पूरुषाणि गिरिन्द्रः अयुजो बृहत्याः युजः सतो बृहत्याः ।

यथा कण्वेमघवन्मेघेऽअच्वरेर्दीर्घनीथेदमूनसि । यथा गोशयेऽअसिषासोऽअद्रिवोमयि गोत्रं हरिश्चियं ॥ १७ ॥ (३)
 यथामनोसावरणोसोममिद्रापिबःसतं । नीपातिथौमघवन्मेघ्यातिथौपुष्टिगोश्रुष्टिगौसचा ॥ पार्षद्वाणःप्रस्कण्वसम
 सादयच्छयानांजिब्रिमुद्धतं । सहस्राण्यसिषासद्गवामृषिस्त्वोतोदस्येववृकः ॥ यऽउक्थेभिर्नविधतेचिकिद्यऽऋषिचो
 दनः । इन्द्रतमच्छावदुनव्यस्यामत्याविष्यतंनभोजसे ॥ यस्माऽअर्कसप्तशीर्षाणमानचुस्त्रिधातुमुत्तमेपदे । सत्विभूमा
 विश्वाभुवनानिचिक्रदुदादिज्जनिष्टपास्यै ॥ योनौदातावसूनामिन्द्रतंहूमहेवयं । विद्वाह्यस्यसुमतिर्नवीयसींगमेमगोमति
 ब्रजे ॥ १८ ॥ यस्मैत्वंवसोदानायशिक्षसिसरायस्योषमश्नुते । तंत्वावयमंघवन्नद्रिगिवणःसुतावतोहवामहे ॥ कदा
 चनस्तरारिसिनेद्रसश्चसिदाशुषै । उपोपेन्नमघवन्भूयऽइक्षतेदानेदेवस्यपृच्यते ॥ प्रयोननक्षेऽअभ्योजसाक्रिविवधैः
 शुष्णानिघोषयन् । यदेदस्मैभीत्यथयन्नमूदिवमादिज्जनिष्टपाथिवः ॥ यस्यायंविश्वऽआयोदासःशेवधिपाऽअरिः ।
 तिरश्चिद्वयंरुशमेपवीरवितुभ्येत्सोऽअज्यतेरयिः ॥ तुरण्यवोमधुमंतघृतश्चतुर्विप्रासोऽअर्कमानृचुः । अस्मेरयिःपप्रथे
 वृष्णयंशवोस्मेसुवानासऽइंदवः ॥ १९ ॥ (४) यथामनोविवस्वतिसोमंशुक्रापिबःसतं । यथात्रितेछंदऽइन्द्रजुजो

(३) यथामनावितिदशचस्यसूक्तस्यश्रुष्टिगुरिद्रिऽयुजोबृहलःयुजःसतोबृहलः । (४) यथामनावितिदशचस्यसूक्तस्ययुरिद्रोऽयुजो
 बृहलःयुजःसतोबृहलः ।

षस्यायौमादयससचा ॥ पृषध्रमेध्यमातरि श्वर्नाद्रसुवानेऽअमं दथाः । यथासोमं दशशिप्रे दशोण्ये स्थू मरश्मावृजूनसि ॥
 यऽउक्त्वा केवलादुधेयः सोमैर्धृषितापि बत् । यस्मै विष्णुस्त्रीणि पदा विचक्रमऽउपमित्रस्य धर्मभिः ॥ यस्य त्वामिद्रस्तामै
 पुचाकनोवाजैवाजिच्छतक्रतो । तं त्वावयं सुधा मिव गोदुहो जुहुमसि श्रवस्ववः ॥ योनौ दाता स नः पितामहाऽउग्रऽई
 शानुकृत् । अयमन्नग्नो मधवा पुरुवसगो रश्वस्य प्रदातु नः ॥ २० ॥ यस्मै त्वं वसो दानाय महस सरा य स पोषमि न्वति ।
 वसय वो वसु पति शतक्रतु सोमै रिद्रहवामहे ॥ कदाचन प्रयुच्छस्य भे निपासि जन्मनी । तुरीयादित्य हवन्तऽइन्द्रियमात
 स्थावमृतं दिवि ॥ यस्मै त्वं मधव च्छिद्रगिर्वणः शिक्षो शिक्षसि द्राशुषे । अस्माकं गिरऽउत्तमुष्टुति वसोकण्ववच्छृणुधी हवै ॥
 अस्ता विमन्मप्यव्यब्रह्म द्रायवो चत । पूर्वोक्तस्य बृहती रनूषतस्तो तु मधाऽअसुक्षत ॥ समिद्रो रायो बृहती रधूनुत संक्षो
 णी स मसूर्यै । संशुक्रासः शुचयः संगवा शिरः सोमाऽइन्द्रममं दिभुः ॥ २१ ॥ (५) उपमं त्वा मघो न ज्येष्ठ च वृषभाणां ।
 पूर्वमि त्तममघव च्छिद्रगो विदुमी शान रायऽईमहे ॥ यऽआयुः कुत्स मति शिग्म मदयो वा धृधानो दिवो देवे । तं त्वावय हयै श्वं
 शतक्रतु वाजय तो हवामहे ॥ आनो वि श्वे पांसं मध्वः सि च त्वद्रयः । येष रावति सुन्वि रजने ष्वायेऽअर्वावती देवः ॥ वि
 श्वा द्वेषां सि जहि चाव चा कृधि वि श्वे सन् त्वा वसु । शीष्टेषु चित्ते मदिरा सोऽअंशवो यत्रा सोमस्य तं पसि ॥ २२ ॥ इन्द्रने

(५) उपमं त्वे सष्ट च ससूक्तस्य मेध्यं इन्द्रः अयुजो बृहत्यो युजः सतो बृहत्यः ।

दीयऽएदिहिमितमधाभिरूतिभिः । आशतमशतमाभिरभिष्टिभिरास्वपिस्वापिभिः ॥ आजितुरसत्पतिविश्वचर्षणि
 कृधिप्रजास्वाभंग । प्रसूतिराशचीभिर्यतऽजविथनःऋतुपुनतऽआनुषक ॥ यस्तेसाधिष्ठोवसेतेस्यामभरषुते । वयंहो
 त्राभिरुतदेवहूतिभिःससवांसोमनामहे ॥ अंहितेहरिवोब्रह्मवाजयुराजियामिसदोतिभिः । त्वामिदेवतममेसम
 श्वयुर्गव्युरग्रेमथीनां ॥ २३ ॥ (६) एतत्तऽइद्रवीर्षीभिर्गणतिकारवः । तेस्तोभतऽअजमावन्धृतश्चतुपौरासोन
 क्षन्धीतिभिः ॥ नक्षतऽइद्रमवसेसुकृत्ययायेषांसतेषुमंदसे । यथासंवतेऽअमदोयथाऋशऽएवास्मेऽइद्रमत्स्व ॥ आ
 नोविश्वेसजोषसोदेवांसोगतनोपनः । वसवोरुद्राऽअवसेनऽआगमन्छण्वतुमरुतोहव ॥ पृषाविष्णुहवनेमसरस्वत्यव
 नुसप्तसिंधवः । आपोवातःपर्वतासोवनस्पतिःशणोतुपृथिवीहव ॥ २४ ॥ यदिद्राराधोऽअस्तितेमाधोनमघवत्तम ।
 तेननोबोधिसधमाद्योवृधेभगोदानायवृत्रहन् ॥ आजिपतेनृपतेत्वमिद्धिनोवाजऽआवक्षिसुकतो । वीतीहोत्राभिरुतद्व
 ववीतिभिःससवांसोविश्रुण्वरे ॥ संतिह्यर्धऽआशिषऽइद्रऽआयुर्जनानां । अस्मान्नक्षस्वमघवन्नुपावसेधक्षस्वपिप्पु
 वीमिष ॥ वयंतऽइद्रस्तोमेभिर्विधेमत्वमस्माकंशतकतो । महिस्थरंशशंराधोऽअहंयप्रस्कणवायुनितोशय ॥ २५ ॥

(६) एतत्तइत्यष्टचस्यसूक्तस्यमातरिश्वानंइद्रस्तृतीयाचतुर्थ्योर्विश्वेदेवाः अयुजोबृहलयोयुजःसतोबृहलः ।

(७) भूरीदिदस्यवीर्यं व्यस्यमभ्यायति । राधस्तेदस्यवेवृकः ॥ शतंश्वेतासऽरुक्षणादिवितारो नरोचते । महादि
वंतस्तमुः ॥ शतंवेणुच्छतंशुनः शतंचमाणिग्लानि । शतमेबल्वजस्तकाऽरुषीणांचतुःशतं ॥ सुदेवाः स्थका
प्वायनावयौवयोविचरंतः । अश्वोसोनचक्रमत ॥ आदितास्यचकिरन्नानूनस्यमहिश्रवः । दयावीरतिध्वसन्पथ
श्चक्षुषाचनसंनशे ॥ २६ ॥ (८) प्रतितेदस्यवेवृकराधोऽअदृश्यहयं । द्यौर्निप्रथिनाश्रवः ॥ दशमह्यपौतकृतः सह
स्रादस्यवेवृकः । नित्याद्राधोऽअमंहत ॥ शतमेगदुभानां शतमूर्णावतीनां । शतंदासांऽअतिस्त्रजः ॥ तत्रोऽअपिप्रा
णीयतपतकृतार्यैव्यक्ता । अश्वानामिन्नयथ्या* ॥ अचैत्यग्निश्चिकितुहव्यवाद्ससुमद्रथः । अग्निःशुक्रेणशोचिषाबृह
त्सुरोऽअरोचतदिविसूयोऽअरोचत ॥ २७ ॥ (९) युवंदेवाक्रतुनापव्यण्ययुकारथैनतविषयजत्रा । आगच्छतं
नासत्याशचीभिरिदतीयसवनंपिबाथः ॥ युवांदेवास्त्रयऽएकादशासः सत्याः सत्यस्यददशेपुरस्तात् । अस्माकंयज्ञस
वनंजुषाणापांतसोममश्विनादीद्यशी ॥ पुनाय्यंतदश्विनाकृतंवावृषभोदिवोरजसः पृथिव्याः । सहस्रंशसाऽउतयेगवि
ष्टौसर्वाऽइत्ताऽउपयातापिबध्यै ॥ अयंवाभागोनिहितोयजत्रेमागिरौनासत्योपयातं । पिबंतसोमंधुमंतमस्मेप्रदा

(७) भूरीदितिपंचस्यसूक्तस्यक्रशंद्रोगायत्रीतृतीयापंचम्यावनुष्टुभौ । (८) प्रतितइतिपंचस्यसूक्तस्यपृषधंद्रोलायाअग्नि
सूर्यौगायत्रीअंलापंक्तिः । (९) युवंदेवेतिचतुर्कचस्यसूक्तस्यमेध्याश्चिनौत्रिष्टुप् ।

श्वांसंभवतश्चर्चीभिः ॥ २८ ॥ (१०) यमत्विजौ बहुधा कल्पयंतः स चैतसो यज्ञमिमं वहति । योऽअनूचानो ब्राह्मणो
 युक्तऽआसीत्कास्वित्तत्रयजमानस्य संविद् ॥ एकऽएवाग्निर्बहुधा समिद्धऽएकः सूर्यो विध्वमनुप्रभूतः । एकैवोषाः सर्वे
 मिदं विभाल्येकं वाऽहं विबभूव सर्वं ॥ ज्योतिर्मंतं कृतुमंतं चिचक्रं सुखरथं सुषट्ं भूरिवारं । चित्रामघायस्य योगे धिजज्ञे
 तं वाहुवेऽअतिरिक्तं पिबध्वै ॥ २९ ॥ (११) इमानि वा भागधेयानि सिस्त्रतऽइंद्रावरुणा प्रमहे सुतेषु वा । यज्ञे यज्ञे ह स
 वनाभ्युत्थयथो यत्सु न्वेत यजमानाय शिक्षथः ॥ निःषिध्वरी रोषधीरापऽआस्तामिंद्रावरुणामहिमानमाशत । यासिस्त्र
 तरजसः पारेऽअध्वनो ययोः शत्रुर्न किरा देवऽओहते ॥ सत्यं तदिंद्रावरुणा कृशस्य वा मध्वऽऊर्मिं दुहते सप्तवाणीः । ता
 मिर्दाश्वांसमवतंशुभस्पती यो वामदब्धोऽअभिपतिचिन्तिभिः ॥ धृतप्रुषः सौम्या जीरदानवः सप्तस्वसारः सदनऽऋत
 स्य । याह्वामिंद्रावरुणा घृतश्च तस्ताभिर्धत्तं यजमानाय शिक्षतं ॥ ३० ॥ अवोचाममहते सौभगाय सत्यं त्वेषाभ्यामहि
 मानमिद्रियं । अस्मान्तिस्वैंद्रावरुणा घृतश्च तस्त्रिभिः साप्तैभिरवतंशुभस्पती ॥ इंद्रावरुणाय हृषिभ्यो मनीषां वाचो मति
 श्रुतमदत्तमग्रे । यानि स्थानान्यसृजंत धीरा यज्ञं तन्वानास्तपसाभ्यपश्यं ॥ इंद्रावरुणा सौमनसमहं सरायस्योषं यजमा

(१०) यमृत्विज इति तृचस्य सूक्तस्य मेध्योश्चिनौ त्रिष्टुप् (आद्यायाऋत्विजो देवतावा) । (११) इमानि वा मिति सप्तर्चस्य सूक्तस्य सु
 षण् इंद्रावरुणौ जगती ।

नेषुघत्तं । प्रजापतिंभूतिमस्मासुघत्तं दीर्घायुत्वायप्रतिरतनऽआयुः ॥ ३१ ॥ इतिवालखिल्यानि ॥ (८।७।१)
 अमऽआयाह्यग्निभिर्होतारंत्वावृणीमहे । आत्वामनक्तुप्रयताहविष्मतीयजिष्ठबर्हिंरासदे ॥ अच्छाहिल्वासहसःसूनो
 ऽअंगिरःसुचश्चरत्यध्वरे । ऊर्जनपातंघृतकशमीमहोग्रियज्ञेषुषुर्व्य⁺ ॥ अग्नेकविवेधाऽअसिहोतापावक्यक्ष्यः । मं
 द्रोयजिष्ठोऽअवरेष्वीज्योविप्रैर्भिभिःशुकुमन्मभिः ॥ अद्रौघमावहोशतोयविष्वदेवाऽअजस्रवीतये । अभिप्रयांसिसु
 धितावसोगहमंदस्वधीतिभिर्हितः⁺ ॥ त्वमित्सप्रथाऽअस्यग्नेत्रातःकृतस्कविः । त्वाविप्रासःसमिधानदीदिवऽआवि
 वासंतिवेधसः ॥ ३२ ॥ शोचाशोचिष्ठदीदिहिविशेमयोरास्वस्तोत्रेमहाऽअसि । देवानांशर्मन्ममंसुसुर्यःशत्रुषाहः
 स्वग्रयः ॥ यथाचिद्धर्मतसमग्नेंसंजूर्वासिक्षमि । एवादहमित्रमहोयोऽअस्मद्गुदमन्माकश्चेनति ॥ मानोसतयारि
 पवैरक्षस्विनेमाघशंसायरीरधः । अस्त्रेधाद्भिस्तरणिभिर्यविष्वद्यशिवेभिःपाहिपायुभिः ॥ पाहिनोऽअमऽएकयापाह्यु^१
 तद्वितीयया । पाहिगीर्भस्तिसुभिर्लजापतेपाहिचतसुर्भिवसो ॥ पाहिविध्वस्माद्रक्षसोऽअरावणःप्रस्रवाजेषुनोव ।
 त्वामिद्धिनेदिष्ठदेवतातयऽआपिनक्षामहेवृधे⁺ ॥ ३३ ॥ आनोऽअग्नेवयोधैर्यपावकशस्य^१ । रास्वाचनऽउपमा
 तेपुरुस्पृहसुनीतीस्वर्यशस्तरं ॥ येनवंसामपृतनासुशर्धतस्तर्तोऽअर्यऽआदिशः । सत्वनोवधैप्रयसाशचीवसोजिन्वा

सप्तमेनुवाकेदशसूक्तानि (८।७।१) अम्रआयाहीतिविंशत्यृचससूक्तस्यप्रागाथोभर्गोमित्रियुजोबृहलो युजःसतोबृहयः ।

धियौवसुविदः ॥ शिशानोवृषभोर्यथाग्निःशृंगेदर्विध्वत् । तिरमाऽअस्यहनवोनप्रतिधृषसृजम्सहसोयहुः⁺ ॥ नहि
 तेऽअग्नेवृषभप्रतिधृषेजभासोयद्वितिष्ठसे । सत्वंनोहोतःसुहृतंहविष्कृधिवंस्वानोवार्योपुरु⁺ ॥ शेषेवनैषमात्रोःसत्वा
 मतींसइधते । अतद्रोहव्यावहसिहविष्कृतऽआदिहवेषुराजसि ॥ ३४ ॥ सप्तहोतारस्तमिदीलतेत्वाग्नेसुत्यजमह्यं ।
 भिनत्स्यद्रितपसाविशोचिषाग्रामेतिष्ठजनाँऽअति ॥ अग्निमग्निवोऽअग्निगुह्वेमधृक्तबर्हिषः । अग्निहितप्रयसःशश्वती
 ब्वाहोतारचर्षणीनां ॥ केतेनशमन्त्सचतेसुषामण्यग्नेतुभ्यंचिकित्वना । इषण्ययानःपुरुषपमाभरवाजनादेषुमतये ॥
 अग्नेजरितविष्पतिस्तेपानोदेवर्क्षसः । अप्रोषिवान्गृहपतिर्महाऽअसिदिवस्पायुर्दुरोणयुः⁺ ॥ मानोरक्षऽआवेशीदा
 घृणीवसोमायानुयतुमावतां । परोगव्यत्यनिरामपक्षुधमग्नेसेधरक्षस्विनः ॥ ३५ ॥ (८।७।२) उभयंशगवच्चनऽइ
 द्रोऽअर्वागिदंवचः । सत्राच्यामघवासोमपीतयेधियाशविष्ठऽआगमत् ॥ तंहिस्वराजंवृषभंतमोजसेधिषणोनिष्टतक्ष
 तुः । उतोपमानाप्रथमोनिषादिसिसोमकामंहितेमनः ॥ आवृषस्वपुरुषसोसुतस्यद्रांधसः । विद्वाहित्वाहरिवःपत्सुसा
 सहिमधृष्टंचिद्वधृषाणि ॥ अप्रोमिसत्यमघवन्तथेदसादद्रकत्वायथावशः । सनेमवाजंतवशिप्रिन्नवसामधूचिदांतोऽ
 अद्रिवः ॥ शरध्व्यंशुशचीपतऽइद्रविश्वामिभ्रुतिभिः । भगंनहित्वायशसंवसुविदमनुशूरचरामसि ॥ ३६ ॥ पौरोऽ

(८।७।२) उभयमित्यष्टादशचसूक्तस्यभर्गइद्रोऽयुजोबृहत्यो युजःसतोबृहत्यः ।

अश्वस्य पुरुकृद्गवामस्युत्सो देवहिरण्ययः । न किं हि दानं परिमर्षिष्वेयद्यद्वामितदाभर ॥ त्वं ह्यो हि चरे विविदाभंगवसु
 त्तये । उद्धावृषस्वमधवन्गविष्टयऽउद्दिद्राश्वमिष्टये ॥ त्वंपुरुसहस्राणि शतानि च यथादानायमंहसे । आपुरंदुरंचकृ
 मविप्रवचसऽइंद्रुंगां यतो वसे ॥ अविप्रो वायदविधद्विप्रो वद्रते वचः । स प्रममंदत्वायाशतक्रतो प्राचामन्योऽअहसन ॥
 उग्रबाहुर्मक्षकृत्वा पुरंदुरो यदमे शणवद्धवै । वसथवो वसुपतिशतक्रतो सोमिंद्रहवामहे ॥ ३७ ॥ नपापासो मनामहे
 नारायासो न जलहवः । यदिदं विवद्रुवृषणसचासुते सखायं कृणवामहे ॥ उग्रं युयुज्मपृतना सुसासो हिमणकातिमदाभ्यं ।
 वेदाभमंचित्सनितारथीतमो वाजिनं यमिदं न शत ॥ यतऽइंद्रुभयामहे ततो नोऽअभयंकृधि । मयवच्छग्धितवतघ्नऽ
 प्रतिभिर्विद्विषो विमृधौ जहि ॥ त्वंहिराधस्पते राधसो महः क्षयस्यासि विधतः । तंत्वावयं मधवन्निद्रगिर्वणः सुतावतो ह
 वामहे ॥ इंद्रुः स्पळुतवृत्रहा परस्पानो वरेण्यः । स नो रक्षिषच्चरंसमभ्यमंसपश्चात्पातुनः परः ॥ ३८ ॥ त्वं नः पश्चा
 दधरादुत्तरात्पूरुऽइंद्रुनिपाहि विश्वतः । आरेऽअस्मत्कृणु हि देव्यं भयमारेहे तीरदेवी ॥ अद्याद्याश्वश्वऽइंद्रुत्रास्वपरे
 चनः । विश्वाचनो जरिवृन्तस्तपतेऽअह्ना दिवानकं चरक्षिषः ॥ प्रभं गीशूरे मधवातुवीमघः समिश्नो वीर्यायकं । उभाते
 बाहू वृषणाशतक्रतो नियावज्जमिमिक्षतुः ॥ ३९ ॥ (८।७।३) प्रोऽअस्माऽउपस्वुतिं भरताय जुजोषति । उक्थैरिंद्रे

(८।७।३) प्रो अस्मा इति द्वा दश च ससूक्तस्य प्रगाथ इंद्रः पक्तिः सप्तम्याद्यास्ति सो वृहत्याः ।

स्यामाहिंनवयोवर्धति सोमिनो भद्राऽद्भ्यस्वरातयः ॥ अयजोऽअसमो नृभिरकः कृष्टीरयास्यः । पूर्वोरतिप्रवावृधेविश्वा
 जातान्योजसा भद्रा ० ॥ अहिंतेन चिद्वताजीरदानुःसिषासति । प्रवाच्यमिद्रतत्तववीर्याणि करिष्यतो भद्रा ० ॥
 आयाहि कृणवा मत्तऽद्भ्य ब्रह्माणि वर्धना । येभिः शविष्ठचाकनो भद्रमिह श्रवस्यते भद्रा ० ॥ धृषतिश्चिद्धृषन्मनः कृणोषी
 द्रयस्त्वं । तीव्रैः सोमैः सपर्यतो नमोभिः प्रतिभूषतो भद्रा ० ॥ अर्वचष्टऋचीषमो वताऽद्भ्यमानुषः । जुष्ट्वा दक्षस्य सोमि
 नः सखायं कृणुते युजं भद्रा ० ॥ ४० ॥ विश्वे तऽद्भ्य वीर्यं देवाऽअनुक्रतुं ददुः । भुवो विश्वस्य गोपतिः पुरुष्टुतं भद्रा ० ॥
 गणेतादिद्रतेशर्वऽउपमं देवतातये । यद्धं सिवृत्रमोजसा शचीपते भद्रा ० ॥ समनेव वपुष्यतः कृणवन्मानुषायुगा । विदे
 तदिद्रश्चेतनमर्धश्रुतो भद्रा ० ॥ उज्जातमिद्रतेशवऽउत्त्वामुत्तवक्रतुं । भूरिगोभूरिवावृधर्मवन्तवशमणिभद्रा ० ॥
 अहंचत्वं च वृत्रहन्त्संयुज्यावसनिभ्यऽआ । अरातीवाचिदद्रिवो नूनौ शूरमंसते भद्रा ० ॥ सत्यमिद्धाऽउतं वयमिद्रस्तवा
 मना नृतं । महौऽअमुन्वतो वधो भूरिज्योतीषि सुन्वतो भद्रा ० ॥ ४१ ॥ (८१७४) सपव्यो महानो विनः क्रतुभिरान
 जे । यस्य द्वारामनुष्पिता देवेषु धियऽआ नजे ॥ दिवोमानं नोत्सदन्त्सोमपृष्ठा सोऽअद्रयः । उक्थाम्ब्रह्मचशं स्या ॥
 सविद्धौऽअंगिरोभ्यऽद्भ्यो गाऽअवृणोदप । स्तुषेतदस्य पौंस्यं ॥ सप्रलथाकवि वृधऽद्भ्यो वाकस्य वक्षणिः । शिवोऽअक

(८१७४) सपव्यं इति द्वाद्वादश चस्य मूक्तस्य काण्वः प्रगाथ इद्रौ लाया देवा गायत्री आद्या चतुर्थी पंचमी सप्तम्यो नुष्टुभः अस्या त्रिष्टुप् ।

स्यहोमन्यसत्रांगत्ववसे ॥ आदुनुतेऽनकतुं स्वाहा वरस्यज्यवः । श्वात्रमर्काऽअनूषतेऽग्नौ तद्रात्रस्य दावने ॥ इद्रे वि
 श्वानि वीर्योऽकृतानि कत्वानि च । यमर्काऽअध्वरविदुः⁺ ॥ ४२ ॥ यत्पांचजन्यया विश्वेद्रघोषाऽअसृक्षत । अस्तृणाद्ध
 ह्णा विपोऽयौ मानस्यसक्षयः ॥ इयमुतेऽअनुष्टुतिश्च ऋषेता निपौ स्या । प्रावश्चक्रस्य वर्तनि⁺ ॥ अस्य वृष्णो व्योदनऽउ
 रुक्रमिष्टजीवसे । यवं न पश्वऽआददे ॥ तद्धानाऽअवस्य वयोऽयुष्माभिर्दक्षपितरः । स्याम मरुत्वतो बृधे⁺ ॥ बळत्विया
 यधाम्नऽऋक्कभिः शूरनोनुमः । जेषमिन्द्रत्वया युजा⁺ ॥ अस्मे रुद्रा मेहना पवता सो वृत्रहृत्य भर्तू तां सजोषाः । यः शंसते
 स्तुवते धायि पञ्जऽइंद्रज्येष्ठाऽअस्माँऽअवंतु देवाः⁺ ॥ ४३ ॥ (८।७।५) उत्त्वामंदंतु सोमाः कृणु ध्वराधोऽअद्रिवः ।
 अवं ब्रह्मा द्विषो जहि ॥ पदापर्णोऽरध सो निबाधस्व महोऽअसि । न हित्वा कश्चन प्रति ॥ त्वमीशिषे सतानामिन्द्रत्वमसु
 तानां । त्वं राजा जनानां ॥ एहि प्रेहि क्षयो दिव्याऽद्रघोषं च वर्षणीनां । ओ भेषुणा सिरो दसी ॥ त्यं चित्पवतं गिरिशतवंतं स
 हस्त्रिणं । विलोतु भ्योरुरोजिथ ॥ वयमुत्वा दिवा सुते वयनं कंहवामहे । अस्माकं काममापृण ॥ ४४ ॥ केऽस्य वृषभो
 युवा तु विग्रीवोऽअनानतः । ब्रह्मा कस्तं संपर्यति ॥ कस्य स्विस्त्वं न वृषा जुजुष्वोऽअवगच्छति । इंद्रं कऽउस्वि दा चके ॥
 कंते दानाऽअसक्षत वृत्रहृन्कंसु वीर्या । उक्थे कऽउस्वि दंतमः ॥ अयं ते मानुषे जने सोमः पुरुषु सुयते । तस्येहि प्रद्रवापि

(८।७।५) उत्त्वामंदं त्विति द्वाद्वा च स्य सूक्तस्य प्रागाथ ईंद्रो गायत्री ।

ब ॥ अयं ते शर्याणावति सुषोमायामधिप्रियः । अर्जोकीयेमदिन्तमः ॥ तमद्यराधसेमहेचारुमदायघृष्वये । एहीमिद्र
 द्रवापिब ॥ ४५ ॥ (८।७।६) यदिद्रप्रागपागुदुङ्गन्यवाहयसेनृभिः । आयाहितूर्यमाशुभिः ॥ यद्वाप्रस्रवणेद्रि
 वोमादयासिस्वर्णरे । यद्वासमद्रेऽअंधसः ॥ आत्वागीर्भिर्महामरुंहवगामिवभोजसे । इन्द्रसोमस्यपीतये ॥ आतऽइ
 द्रमहिमानंहरयोदेवतेमहः । रथेवहंतुबिभ्रतः ॥ इन्द्रगृणीषऽउस्तुषेमहौऽउग्रऽईशानकृत् । एहिनःसुतपिब ॥
 सुतावैतस्त्वावयंप्रयस्वतोहवामहे । इदंनोवाहिरासदे ॥ ४६ ॥ यच्चिद्धिशश्वतामसीद्रसाधारणस्त्वम् । तंत्वावयंह
 वामहे ॥ इदंतेसोम्यमध्वघुक्षन्नाद्रिभिर्नरः । जुषाणऽइन्द्रतत्पिब ॥ विश्वाऽअयोविपश्चितोतिव्यस्तूयमागहि । अ
 स्मेधैहिश्रवोबृहत्⁺ ॥ दातामेपृषतीनारजाहिरण्यवीनां । मादेवामधवारिषत् ॥ सहस्रेपृषतीनामधिश्चंद्रंवहत्पथु ।
 शुक्रंहिरण्यमाददे ॥ नपातोदुर्गहस्यमेसहस्रेणसुरार्धसः । श्रवोदेवेष्वकृत ॥ ४७ ॥ (८।७।७) तरोभिर्वाविदद्
 सुमिन्द्रसुवार्धऽऊतये । बृहद्वायंतःसुतसोमेऽअध्वरेहुवेभरंनकारिणं ॥ नयंदध्रावर्तेनस्थिरामुरोमदसुशिप्रमंधसः ।
 यऽआहत्याशशमानार्थमुन्वतेदातारित्रऽउक्थ्य* ॥ यःशुक्रोमक्षोऽअश्व्योयोवाकीजोहिरण्ययः । सऽऊर्वस्यरेज

(८।७।६) यदिद्रेतिद्वादशस्यसूक्तस्यप्रागाथइन्द्रोगायत्री । (८।७।७) तरोभिरितिपंचदशस्यसूक्तस्यप्रागाथःकलिरिद्रः प्रथमादित्रयो
 दशयंताअयुजोबृहलःद्वितीयादियुजःसतोबृहलःअंयानुष्टुप् ।

यत्यपावृत्तिर्मिद्वोगव्यस्यवृत्रहा^१ ॥ निखातंचिद्यः पुरुसंभतंवसूदिद्वपतिदाशुषे^२ । वज्रीसुशिप्रोहयैश्वऽइत्करदिद्वः क्र
 त्वाथथावरोत् ॥ यद्वावंथपुरुष्टुतपुराचिच्छूरनणा^३ । वयतत्तंऽइद्रसंभरामसियज्ञमकथंतरवचः ॥ ४८ ॥ सचासोमे
 शुपुरुहूतवज्रिवोमदायद्युक्षसोमपाः । त्वमिच्छिब्रह्मकृतेकाम्यंवसुदेष्टुऽमुन्वतेमुवः ॥ वयमेनमिदाह्योपापमेहवज्रिणं ।
 तस्माऽऽरुअद्यसंमनासुतंभराननंभूषतश्रुते^४ ॥ वृकश्चिदस्यवारणऽऽरामथिरावयुनेषुभूषति । सेमनःस्तोमंजुषाणऽ
 आगर्हीद्रप्रचित्रयाधिया^५ ॥ कदुन्व^६ स्याकृतमिद्रस्यास्तिपौस्यं^७ । केनोनुकंश्रोमेतेननशुश्रुवेजनुषःपरिवृत्रहा^८ ॥
 कदूमहीरघृष्टाऽअस्यतविषीः कदुवृत्रघ्नोऽअस्तृतं^९ । इन्द्रोविश्वान्वेकनादाऽअहृदशऽऽरुतक्रत्वाणौऽरभि^{१०} ॥ ४९ ॥
 वयंघातेऽअपून्व्यद्रब्रह्माणिवृत्रहन्^{११} । पुरुतमासः पुरुहूतवज्रिवोभूतिनभरामसि ॥ पर्वाश्चिद्वित्येतुविकूर्मिश्चाशसोह
 वतऽइन्द्रोतयः । तिरश्चिदुर्यः सवनावसोगहिशविष्ठश्रुधिमहवं^{१२} ॥ वयंघातेत्वेऽइद्विद्रविप्राऽअपिष्मसि । नहिल्वद्
 न्यः पुरुहूतकश्चनमर्धवश्चिमाडिता^{१३} ॥ त्वनोऽअस्याऽअमतेरुतक्षुधोऽभिशस्तेर्वस्पृधि । त्वनंऽरुतीतवचित्रयाधि
 याशिक्षाशचिष्ठगातुवित्^{१४} ॥ सोमऽइद्वः सुतोऽअस्तुकलयोमाविभीतन । अपेदेषध्वस्मायतिस्र्ययंधेषोऽअपायति
 ॥ ५० ॥ (८।७।८) त्यान्नक्षत्रियाऽअवऽआदित्यान्याचिषामहे । समळीकाऽअभिष्टये ॥ मित्रोनोऽअत्यहूतवरं

(८।७।८) त्याग्निवत्येकविंशत्यु. सू. सामदोमत्स्यआदितादशम्यादितिसृणामादितिर्गायत्री (मैत्रावरुणिमान्योवहवोवामत्स्याजालनद्धाऋष.) ।

णःप॑र्षद॑र्य॒मा । आ॒दि॒त्या॒सो॒यथा॑वि॒दुः⁺ ॥ तेषा॑हिचि॒त्रम॑व्य॒थैव॑रू॒थम॑स्ति॒दाशु॑षे । आ॒दि॒त्याना॑म॒ङ्क॒ते ॥ मा॒हि॒वो
 म॒ह॒ता॒मवो॑वरु॒णमि॒त्रार्थ॑मन् । अवा॑स्यावृ॒णीम॑हे ॥ जी॒वा॒न्नोऽअ॒भि॒धे॒तना॑दि॒त्यासः॑प॒राह॑थात् । क॒ङ्क॒स्थ॒हव॑नश्रुतः
 ॥ ५१ ॥ य॒द्वःश्रा॑ताय॒सु॒न्वते॑रू॒थम॑स्ति॒यच्छा॑दिः । तेना॑नोऽअ॒धि॒वो॒चत ॥ अ॒स्ति॒दे॒वाऽअ॒हो॒रु॒वास्ति॒रत्न॑मना॒गसः॑ ।
 आ॒दि॒त्याऽअ॒द्भु॒तै॒नसः॑ ॥ मा॒नः॒से॒तुःसि॒षे॒द्यम॑हे॒वृ॒ण॒क्त॒नस्पर्शि॑ । इ॒न्द्रऽइ॒न्द्रि॒श्रु॒तोव॑शी⁺ ॥ मा॒नो॑म॒चारि॑णावृ॒जि॒ना
 ना॑मवि॒ष्यवः॑ । दे॒वाऽअ॒भि॒प्रमृ॑क्षत ॥ उ॒त॒त्वा॒मदि॑तेम॒ह्यह॑दे॒व्युप॑ब्रुवे । सु॒म॒ली॒काम॑भि॒ष्टये ॥ ५२ ॥ पा॒षा॒दी॒ने॒गभी॑र
 ऽआ॒ऽउ॒ग्र॒पु॒त्रे॒जि॒घा॑सतः । मा॒कि॒स्तो॒कस्य॑नो॒रि॒पत् ॥ अ॒ने॒हो॒नऽउ॒रु॒व्रज॑ऽउ॒रू॒चि॒वि॒प्रस॑त॒वे । कृ॒धि॒तो॒काय॑जी॒वसे ॥
 ये॒म॒र्धा॒नःक्षि॑तीनाम॒द॒ब्धा॒सःस्वय॑श॒सः । व्र॒ता॒रक्ष॑तेऽअ॒द्रु॒हः ॥ तेन॑ऽआ॒स्त्रो॒वृ॒का॒णामा॑दि॒त्यासो॑मो॒चत । स्तेन॑व॒द्ध
 मि॒वादि॑ते ॥ अ॒पो॒षु॒णऽइ॒यंश॑रु॒रादि॒त्याऽअ॒प॒दु॒र्मतिः॑ । अ॒स्मदे॒त्वज॑घ्नु॒षी ॥ ५३ ॥ श॒श्व॒द्धि॒वःसु॒दान॑व॒ऽआ॒दि॒त्याऽ
 कृ॒ति॒भिर्वि॑यं । पुरा॒ननं॑बु॒भु॒ज्महे ॥ श॒श्व॑तं॒हि॒प्र॒चे॒तसः॑प्रा॒ति॒य॒तंचि॑दे॒नसः॑ । दे॒वाःकृ॒ण॒थजी॒वसे ॥ तत्सु॑नो॒नव्य॑स॒न्यस॑ऽ
 आ॒दि॒त्याय॑न्मु॒मा॒चति॑ । ब॒न्धा॒द्व॒द्धमि॒वादि॑ते ॥ ना॒स्मा॒कम॑स्ति॒तत्त॑र॒ऽआ॒दि॒त्यासो॑ऽअ॒ति॒ष्कदे॑ । य॒यम॑स्मभ्य॒मृ॒ळत ॥
 मा॒नो॑हे॒ति॒वि॒वस्व॑त॒ऽआ॒दि॒त्याःकृ॒त्रि॒मा॒शरुः॑ । पुरा॒नु॒ज॒रसो॑व॒धीत् ॥ वि॒षु॒द्वेषो॑व्य॒हृति॑मा॒दि॒त्यासो॑वि॒संहि॑त । वि॒ष्व
 ग्वि॒वृ॒ह॒ता॒रपः॑ ॥ ५४ ॥ ॥ इति॑ष॒ष्ठाष्ट॑केचतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुश्चत्वारिंशध्यायेवर्गाः ५४ सूक्तानि ११ ऋचः १८८ ॥ त्यागः ॥ इंद्राये. २० पृथुश्रवस. ४ वायव. ४ इंद्राये. ३ वायव. इंद्राये. आदित्येभ्य. १३ आदित्योभ्य. ५ सोमाये. १५ अग्नय. २० इंद्राये. ४१ देवेभ्य. इंद्राये. ३९ आदित्येभ्य. ९ आदित्या. ३ आदित्येभ्य. ९ ॥ इति षष्ठे चतुर्थः ॥

आत्वैकोनाप्रियमेधआदावनुष्टुम्मुखास्तृचाश्चत्वारोत्याः षष्ठक्षाश्वमेधयोदानस्तुतिः प्रप्रद्यनानुष्टुभद्विबृहत्यंत द्वितीयोष्णिक्चतुर्थ्याद्यास्तिस्त्रोगायत्र्यः षोडश्येकादश्यापंकी अपाह्वदेवोधचस्त्रयोवारुणायोराजापंचोना पुरुहन्माबार्हतत्रिप्रगाथाद्युष्णिगनुष्टुप्पुरजष्णिगंतत्वनः सुदीतिपुरुमीह्वैतयोर्वान्यतरआग्नेयंतुत्रिप्रगाथांतह विह्वनार्हयतः प्रागाथोहविषास्तुतिर्वादीराथांगोपवनआत्रेयः सप्तवध्रिवाश्विनविशोविशोवः पंचोनाग्नेयत्वनुष्टुम्मुखास्तृचाश्चत्वारोत्यास्तिस्त्रोनुष्टुभआक्षस्यश्रुतवर्णोदानस्तुतिर्युध्वाहिषोळशविरूपइमंनुद्वादशकुरुसुतिः का ण्वोज्ञानएकादशप्रगाथांतपुरोळाशंशबृहत्यंतमयकृलुनयकृलुभागवः सौम्यमत्यानुष्टुप्त्रहान्यंदशैकध्वनोय सोगायत्रेत्यादैवीत्रिष्टुबातूनोनवकुसीदीकाण्वः ॥ ५ ॥

॥ हरिः ओम् ॥ (८।७।९) आत्वारथ्यथोतयेसम्रायवतयामसि । तुविकर्मिमृतीषहमिद्रशविष्ठसत्यते ॥ तु

(८।७।९) आत्वैत्येकोनविंशत्यृचस्यसूक्तत्यागिरसः प्रियमेधइन्द्रश्चतुर्दश्यादिषण्णामृक्षाश्वमेधोगायत्रीआदाचतुर्थीसप्तमीदशम्यनुष्टुभः ।

विशुष्मनुविक्तोशचीवोविश्वयामते । आपप्राथमहित्वना⁺ ॥ यस्यतेमहिनामहःपरिज्मायतंभीयतुः । हस्तावज्जिहि
 रण्य⁺ ॥ विश्वानरस्यवस्पतिमनानतस्यशवसः । एवैश्चर्षणीनामतीहुवेरथानाम् ॥ अभिष्टयेसदाधृधस्वमीह्विष्यंन
 रः । नानाहवतऽकृतये ॥ १ ॥ परोमात्रमृचाषममिन्द्रमग्रसुराधसं । ईशानंचिद्वसूनां ॥ तंमिद्राधसेमहऽइन्द्रचो
 दामिपीतये । यःपूव्यामनुष्टुतिमीशैकृष्टीनानुतुः⁺ ॥ नयस्यतेशवसानसख्यमानंशमत्यैः । नकिःशर्वासितेनशत् ॥
 त्वोतासस्वायुजाप्सुसूर्यमहद्धनं । जयेमपत्सुवज्जिवः ॥ तंत्वायज्ञेभिरीमहेतंगीभिर्गिवणस्तम । इन्द्रयथाचिदाविश्व
 वाजेषुपुरुमाय्यं ॥ २ ॥ यस्यतेस्वादुसख्यस्वाद्वादीप्रणीतिरद्विवः । यज्ञोवितंतसाय्यः ॥ उरुणस्तन्वेइतनऽउरुक्षयायन
 स्कृधि । उरुणोयधिजीवसे ॥ उरुनृभ्यऽउरुगवऽउरुथायपथां । देववीतिमनामहे ॥ उपमाषड्द्वाह्वानरःसोमस्यह
 व्यां । तिष्ठतिस्वादुरातयः ॥ ऋज्राविद्रोतऽआददेहरीऽऋक्षस्यसूनवि । आश्वमेधस्यरोहिता ॥ ३ ॥ सुरथाऽआ
 तिथिवेस्वभीशूराक्षे । आश्वमेधसेपशसः ॥ षळ्वाऽआतिथिवऽइन्द्रोतेवधूमतः । सचापूतकृतौसनं ॥ एषुचेतुह
 षण्वत्यंतऋज्रेष्वरुषी । स्वभीशुःकशावती ॥ नयुष्मेवाजबधवोनिनिस्तुश्चनमत्यैः । अवद्यमधिदीधरत् ॥ ४ ॥
 (८।७।१०) प्रप्रवस्त्रिष्टुभमिषंमंदद्वीरायेदेवे । धियावैमेधसातयेपुंरुध्याविवासति ॥ नदंवऽओदतीनानंदयो

(८।७।१०) प्रप्रवइत्यष्टादशचस्यसूक्तस्यप्रियमेधइन्द्रःअपादिद्रइत्यस्यविश्वेदेववरुणादेवताःसुदेवइत्यस्यवरुणोनुष्टुपद्वितीयोष्णिक्

युवतीनां । पतिवोऽअभ्यानां धेनुनामिषुष्यसि ॥ ताऽअस्यसूदोहसःसोमश्रीणतिपृश्नयः । जन्मन्देवानां विशस्त्रि-
 ध्वारौ च न दिवः ॥ अभिप्रगोपतिगिरिद्रमचयथाविदे । सुंसत्यस्यसत्यति ॥ आहरयःससृजिरेरुषीरधिवाहिषि । य-
 त्नाभिंसनवामहे ॥ ५ ॥ इंद्रायगावऽआशिरदुदहेवज्जिणेमधु । यत्सीमुपहरेविदत् ॥ उद्यद्भस्त्रस्यविष्टपगृहमिद्र-
 श्रगन्वहि । मध्वःपीत्वासचेवहित्रिःसप्तसख्युःपदे ॥ अचेतप्राचेतप्रियमेधासोऽअचेत । अचेतुपुत्रकाऽउतपुन-
 धुष्वर्चत ॥ अवस्वरातिगरीरोगोधापरिसनिष्वणत् । पिंगापरिचनिष्कदुद्रेद्रायब्रह्मोद्यतं ॥ आयत्पतत्येन्यःसदु-
 द्वाऽअनपस्फुरः । अपस्फुरगृभायतसोममिन्द्रायपातवे ॥ ६ ॥ अपादिद्रोऽअपादग्निविश्वेदुवाऽअमत्सत । वरुणऽ
 इन्द्रिहक्षयत्तमापोऽअभ्यनूषतवत्समं शिश्वरीरिव ॥ सदेवोऽअसिवरुणयस्यतेसप्तसिंधवः । अनुक्षरतिकाकुदंसम्यमु-
 षिरामिव ॥ योव्यतोऽरफाणयत्सुयुक्तोऽरपद्राशुषे । तत्कोनेतातदिद्वपुरुपमायोऽअमुच्यत ॥ अतीदुशक्रऽआहत-
 ऽइंद्रोविश्वाऽअतिद्विषः । भिनत्कनीनऽओदुनपच्यमानंपरोगिरा ॥ अर्भकोनकुमारकोधितिष्ठन्नवरथं । सपक्षन्म-
 ह्विषमंगपित्रेमात्रेविभक्तु ॥ आतूसुशिप्रदंपतेरथतिष्ठाहिरण्ययं । अधद्युक्षसंचेवहिसहस्रपादमरुषंस्वस्तिगामेनेह-
 सै ॥ तं धेमिथ्यानमस्विन्ऽरपस्वराजमासते । अर्थचिदस्यसुधितंयदेतवऽआवर्तयंतिद्रावने ॥ अनुप्रहस्यैकसःप्रि-

चतुर्ध्याद्यास्तिस्त्रोगायत्र्यः एकादशीषोळत्रयपंक्तीअंसेद्वहस्यौ ।

यमेधासऽएषां । पूर्वमनुप्रयतिवृत्तबहिषोहितप्रयसऽआशत ॥ ७ ॥ (८।८।१) योराजाचर्षणीनायातारथैभिर-
 ध्रिगुः । विश्वासांतरुतापृतनानाज्येषोयवृत्रहागणे⁺ ॥ इंद्रंतंशुभपुरुहन्मन्त्रसेयस्यद्विताविधर्तारि । हस्तायवज्रःप्रति-
 धायिदर्शतोमहोदिवेनसूर्यः ॥ नकिष्टकर्मणानशद्यश्चकारसदावृधं । इंद्रनयज्ञैर्विश्वगूतमृन्म्वसमधृष्टधृष्णवोजसं ॥
 अषाढमुग्रपृतनासुसासहिंयस्मिन्महीरुरुज्रयः । संधेनवोजायमानेऽअनोनवर्धाविक्षामोऽअनोनबुः ॥ यद्व्यावऽइंद्रते-
 शंतशतंभूमीरुतस्युः । नत्वावज्रिन्सहस्रसूर्याऽअननजातमष्टरोदसी ॥ ८ ॥ आपप्राथमहिनावृष्णयावृषन्विश्वाश-
 विष्ठशवसा । अस्माँऽअवमघवन्गोमतिव्रजेवज्रिन्विन्त्राभिरूतिभिः ॥ नसीमदेवऽआपदिषदीधायोमत्यः । एतग्वा-
 चिद्यऽएतशायुयोजतेहरीऽइंद्रोयुयोजते ॥ तंवोमहोमहाय्यमिंद्रदानायसक्षणिं । योगाघेषयऽआरणेषूहव्योवाजेष्व-
 स्तिहव्यः ॥ उदूषुणोवसोमहेमशस्वशूरार्धसे । उदूषुमह्यैमघवन्मघत्तयऽउदिद्रश्रवसेमे⁺ ॥ त्वंनऽइंद्रऽऋतयुस्त्वा-
 निद्रोनिनृतपसि । मध्यैवसिष्वतुविनृग्णोवानिद्रांसिश्रथोहथैः ॥ ९ ॥ अन्यत्रतममानुषमयज्वानमदेवयु । अव-
 स्वःसखादुधुवीतपर्वतःसुघ्नायदस्युपर्वतः ॥ त्वंनऽइंद्रासांहस्तशविष्ठदावने । धानानानंसंगृभायास्मयुद्धिःसंगृभाया

अष्टमेनुवाकेएकादशसूक्तानि (८।८।१) योराजेतिपंचदशर्चस्यसूक्तस्यांगिरसःपुरुहन्मन्द्रोबृहती द्वितीयाचतुर्थीपष्ठयःसतोबृहत्याः
 त्रयोदश्युष्णिक् चतुर्दश्यनुष्टुबंत्यापुरउष्णिक् ।

स्युः⁺ ॥ सखायः क्रतुमिच्छत कथाराधामशरस्य । उपस्तुतिभोजः सरिथोऽअह्वयः ॥ भूरिभिः समहऽऋषिभिर्बाहि
ष्मद्भिः स्तविष्यसे । यदित्यमेकमकमिच्छरवत्सान्पराददः ॥ कर्णगृह्यामधवाशौरदेव्योवत्सनास्त्रिभ्यऽआनयत् । अजां
सरिर्नधातवे ॥ १० ॥ (८।८।२) त्वनोऽअग्नेमहोभिः णाहि विष्वस्याऽअरातेः । उत्तद्विषोमत्यस्य ॥ नहिमन्युः
पौरुषेयऽईशो हि वः प्रियजात । त्वमिदं सिक्षपावान् ॥ सनो विष्वभिर्देवभिर्रूजनपाद्भद्रशोचे । रथिदेहि विष्ववारं ॥
नतमग्नेऽअरातयो मते युवन्तरायः । यन्त्रायसे दाश्वासं ॥ यन्त्रं विप्रमेधसातावग्रेहि नो विधनाय । सतवो तीगोषु गता
॥ ११ ॥ त्वं रथि पुरुवीरमग्ने दाशुषे मर्ताय । प्रणोनयवस्योऽअच्छ ॥ उरुष्याणो मापरादाऽअघायते जातवेदः । दुरा
ध्येऽमुमर्ताय ॥ अग्ने मा किष्टे देवस्य रातिमदेवो युयोत । त्वमो शिषे वसूनां ॥ सनो वस्वऽउपमास्यूजो न पान्माहि नस्य ।
सखे वसो जरितृभ्यः ॥ अच्छानः शीरशो चिषंगिरै यंतु दर्शतम् । अच्छायज्ञा सो नमसा पुरुष सुपुरुषस्तमतये ॥ १२ ॥
अग्निं नु संहसो जातवेदं सदानाय वार्याणां । द्वितायो भूदुमृतो मर्त्येष्वहोतामद्रतमो विशि⁺ ॥ अग्निवो देवयज्यया
ग्निप्रयत्यध्वरे । अग्निधीषु प्रथममग्निमवत्यग्निं क्षेत्रा यसाधसे ॥ अग्नि रिषां सख्ये ददातु नऽईशो वार्याणां । अग्निं तोके

(८।८।२) त्वनो अग्ने इति पंचदश चर्चस्य सूक्तस्य सुदीति पुरुमीह्वावर्गगायत्री दशमीद्वाद्दशी चतुर्दशयो बृहत्याः एकादशी त्रयोदशी पंचद-
शयः सतो बृहत्याः । (अत्र सुदीति पुरुमीह्वयोरन्यतरो वा ऋषिः) ।

तनेये^१शश्वदीमहेवसुसंततनपां⁺ ॥ अग्निमीळिज्वावसेगाथाभिःशीरशौचिषं । अग्निरायेपुरुमीहृश्रतंनरोभिंसुदीतये
च्छदिः⁺ ॥ अग्निद्वेषोतवैनौगृणीमस्यग्निशयोश्चदातवे । विश्वासुविश्ववितेवहव्योभुवद्वस्तुऋषणां⁺ ॥ १३ ॥
(८।८।३) हविकृणुध्वमागमदध्वयुवनेतेपुनः । विद्वाँऽअस्यप्रशासनं ॥ नितिग्ममभ्यं^१शुंसीदुद्धोतामनावधि ।
जुषाणोऽअस्यसख्यं⁺ ॥ अंतरिच्छतितंजनैरुद्रंपरोमनीषया । गम्भान्तिजिह्वायसं⁺ ॥ जाम्यतीतपेधनुर्वयोधाऽअ
रुहद्वनं । दृषदजिह्वावधीत् ॥ चरन्वत्सोरुशन्निहनिदातारंनविदते । वेतिस्तोतवऽअंव्यं^{*} ॥ १४ ॥ उतोन्वस्य
न्महदश्वावद्योजनंबृहत् । दामारथस्यददशे ॥ दुहंतिससैकामुपद्वापंचसृजतः । तीर्थेसिंधोरधिस्वरे⁺ ॥ आदृशभि
विवस्वतऽइंद्रःकोशमचुच्यवीत् । खेदयान्निवृतादिवः⁺ ॥ परित्रिधातुर्ध्वरंजणिरेतिनर्वायसी । मध्वाहोतारोऽअं
जते ॥ सिंचंतिनर्मसावतमच्चाचंकरिज्मानं । नीचीनवारमक्षितं ॥ १५ ॥ अभ्यारमिदद्रयोनिषिकंपुष्करमधु ।
अवतस्यविसर्जने ॥ गावऽउपावतावतंमहीयशस्यरप्सुदा । उभाकर्णाहिरण्यया । आसुतेपिचतश्रियरोदस्योरभि
श्रियं । रसादधीतवृषभं⁺ ॥ तेजानतस्वमोक्यं^१संवत्सासोनमातृभिः । मिथोनसंतजामिभिः ॥ उपस्रक्षेपुषप्सतः
कृण्वतेधरुणादिवि । इंद्रैऽअग्नानमःस्वः^{*} ॥ १६ ॥ अधुक्षत्पिप्युषीमिषमूजसप्तपदीमरिः । सूर्यस्यसप्तरश्मिभिः ॥

(८।८।३) हविरित्यष्टादशचस्यसूक्तस्यप्रागाथोहयतोभिर्गायत्री ।

सोमस्यामित्रावरुणोदितासूऽआदे । तदातुरस्यभेषजं⁺ ॥ उतोन्वस्यत्यदह्येतस्यानिधान्यं । परिद्याजिह्वयातन
 त् ॥ १७ ॥ (८।८।१४) उदीराथामृतायेतयुजाथामश्विनारथं । अतिषद्भूतुवामत्रः ॥ निमिषाश्चिज्जीवीयसारथेना
 यातमश्विना । अंति० ॥ उपस्तृणीतमत्रयेहिमेनधूममश्विना । अंति० ॥ कुहस्थः कुहजमधुः कुहस्थेनवपेतयुः ।
 अंति० ॥ यदुद्यकहिंकाहिचिच्छुश्रयातमिमंहवं । अंति० ॥ १८ ॥ अश्विनायामूतमानेदिंष्टयाम्याप्यं । अंति० ॥
 अवतमत्रयेगृहकृणतंयुवमश्विना । अंति० ॥ वरथेऽअग्निमातपोवदेतवल्ववत्रये । अंति० ॥ प्रसप्तवाधिराशसाधारा
 मग्नेरशायत । अंति० ॥ इहागतंवृषण्वसूशृणुतमंऽइमंहवं । अंति० ॥ १९ ॥ किमिदंवापुराणवज्जरतोरिवशस्य
 ते । अंति० ॥ समानंवासजात्यसमानोबधुरश्विना । अंति० ॥ गोवारंजास्यश्विनारथोवियातिरोदसी । अंति० ॥
 आनोगव्यैभिरश्व्यैः सहस्रैरुपगच्छतं । अंति० ॥ मानोगव्यैभिरश्व्यैः सहस्रैभिरतिरिच्यतं । अंति० ॥ अरुणसुसुषाऽ
 अभदकज्यातिर्ऋतावरी । अंति० ॥ अश्विनासुविचाकशदृक्षंपरशुमाऽइव । अंति० ॥ पुरंनधृष्णवारुजकृष्णयाबा
 धितोविशा । अंति० ॥ २० ॥ (८।८।१५) विशोविशोवोऽअतिथिवाज्यतः पुरुप्रियं । अग्निवोदुर्ध्ववचः स्तुषेऽशुष
 (८।८।१४) उदीराथामित्यष्टादशचस्यसूक्तस्यात्रेगोपवनोश्विनौगायत्री । (समवध्रिवाक्पिः) (८।८।१५) विशोविशइतिपंचदश
 चस्यसूक्तस्य गोपवनोभिरत्यतिसृणांशुतर्वागायत्री आद्याचतुर्थीसप्तमीदशम्यत्नयोदश्यादितिस्रश्चानुष्टुभः ।

स्यमन्मभिः ॥ यंजनासोहविर्भूतोमित्रंनसर्पिरासुति । प्रशंसतिप्रशस्तिभिः ॥ पन्यांसजातवेदसयोदेवतायुधता ।
 हव्यान्यैरयद्वि० ॥ आगेन्मवृत्रहतमंज्यष्ठमग्निमानवं । यस्यश्रुतवोबृहन्नाक्षोऽअनीकऽएधते ॥ अमृतंजातवेदसं
 तिरस्तमांसिदशतं । घृताहवनमीड्यं ॥ २१ ॥ सबाधोयंजनाऽइमेऽग्निहव्येभिरीळते । जुह्वानासोयतस्त्रुचः ॥
 इयंतेनव्यसीमतिरग्नेऽअर्धाय्यसदा । मंद्रसुजातसुकृतोमूर्दस्मातिथे ॥ सातैऽअग्नेशंताचनिष्ठाभवतुप्रिया ।
 तथावर्धस्वसुष्टुतः ॥ साद्युन्नेद्युन्निनाबहुदुपोपश्रवसिश्रवः । दधीतवृत्रतूयं ॥ अश्वमिह्नांरथप्रात्वेषमिंद्रनसत्पतिं ।
 यस्यश्रवांसितूवथपन्यंपन्यंचकृष्टयः ॥ २२ ॥ यत्वागोपवनोगिराचनिष्ठदग्नेऽअंगिरः । सपावकश्रुधीहव्यं ॥ यत्वा
 जनासऽईळतेसबाधोवाजसातये । सर्वोधिबृत्रतूयं ॥ अंहहवानऽआक्षश्रुतवर्णिमदृच्युतिं । शर्धोसीवस्तुकाविनाम
 क्षाशीर्षाचतुर्णां ॥ मांचत्वारऽआशवःशर्विष्ठस्यद्रविल्वः । सुरथासोऽअभिप्रयोवक्षन्वयोनतुश्र्यं ॥ सत्यमित्त्वाम
 हेनदिपरुण्यवदेदिशं । नेमापोऽअश्वदातरःशर्विष्ठादस्तिमत्यैः ॥ २३ ॥ (८।८।६) युक्ष्वाहिदेवहूतमाऽअश्वोऽ
 अग्नेरथीरिव । निहोतापूर्य्यःसदः ॥ उतनोदेवदेवाऽअच्छावोचोविदुष्टरः । श्रद्धिश्वावायार्पाकृधि ॥ त्वंहयद्यविष्ठ
 सहसःसूनवाहुत । ऋतावायशियोभुवः ॥ अयमग्निःसहस्रिणोवाजस्यशतिनस्पतिः । मूर्धाकवीरयीणां ॥ तनेमि

(८।८।६) युक्ष्वाहीतिषोळशर्चस्यसूक्तस्यांगिरसोविरूपोभिर्गायत्री ।

मभवेयथानमस्वसहृतिभिः । नेदीयेयज्ञमंगिरः ॥ २४ ॥ तस्मै न नमभिर्धेवाचारिरूपनित्यया । वृष्णे चोदस्व सु
 दृति^१ ॥ कमुष्विदस्य सेनाग्रेणाकक्षसः । पणिगोषु स्तरामहे ॥ मानो देवानां विशः प्रस्त्रातीरिवोन्नाः । कृशं न हा
 सरुद्र्याः ॥ मानः समस्य दूढ्यः^२ परिद्वेषसोऽअंहतिः । ऊर्मिना वमावधीत् ॥ नमस्तेऽअग्नोऽओजसे गणति देवकृष्ट
 यः । अमैरमित्रमदय ॥ २५ ॥ कुवित्सुनोगविष्टयेन्नेषेविषेरायि । उरुकुदुरुणस्कृधि ॥ मानोऽअसिन्महाधनेप
 रावर्भारभृदथा । संगसरायिजय ॥ अन्यमस्मद्भियाऽइयमग्नेसिषक्तुच्छुना । वर्धनोऽअमवच्छवः ॥ यस्याजु
 षन्नमस्विनः शमीमदुर्मखस्यवा । तधेदुग्निवृधावति ॥ परस्याऽअधिसंवतोवरोऽअभ्यातर । यत्राहमस्मिताऽअव ॥
 विद्वाहितैपरावयमग्नेपितुयथावसः । अधातिसन्ममीमहे ॥ २६ ॥ (८।८।७) इमं नुमायिनहुवऽइद्रमीशानमोज
 सा । मरुत्वतं न वृजसे ॥ अयमिन्द्रो मरुत्सखा विवृत्रस्याभिनच्छिरः । वज्रैण शतपर्वणा ॥ वावृधानो मरुत्सखेद्रो विवृ
 त्रमैरयत् । सृजन्त्समाद्रियाऽअपः^३ ॥ अयं हयेनवाऽइदस्व मरुत्वताजितं । इंद्रेण सोमपीतये ॥ मरुत्वतमृजीषिण
 मोजस्वतं विरञ्चिनं । इंद्रगीभिर्हवामहे ॥ इन्द्रे प्रत्नेन मन्मना मरुत्वतं हवामहे । अस्य सोमस्य पीतये ॥ २७ ॥ मरुत्वा
 ऽइन्द्रमीदुः पिबासोमं शतक्रतो । अस्मिन्यज्ञे पुरुषुत ॥ तुभ्यो देद्रमरुत्वतं सुताः सोमासोऽअद्रिवः । हृदा हूयंतऽउक्विथ

(८।८।७) इमं निवतिद्वा दशस्य मूक्तस्य काणवः कुरु सुतिरिद्रो गायत्री ।

नः ॥ पिबेदं द्रुमरुत्सखासुतंसोमं दिविष्टिषु । वज्रं शिशानुऽओजसा ॥ उत्तिष्ठन्नो जसा सह पीत्वी शिप्रैऽअवेपथयः ।
 सोममिन्द्रचमूस्तं ॥ अनुत्वारोदसीऽउभे क्रक्षमाणमकृपेतां । इन्द्रयदस्य हाभेवः ॥ वाचमष्टारपदीमहं न वस्रक्तिमृत
 स्पृशं । इन्द्रात्परितन्वमे ॥ २८ ॥ (८।८।८) जज्ञानो नुशतक्रतुर्विपृच्छादितिमातरं । कऽउग्राः केहं शृण्वरे ॥
 आदीशवस्य ब्रवीदौर्णवाभमहीशुवम् । तेषु त्रसंतु निष्टुरः ॥ समित्तान्वृत्रहाखिदुत्वेऽअरौऽइव खेदया । प्रवृद्धोदस्य
 हाभेवत् ॥ एकया प्रतिधापि वत्सां कसरांसि त्रिशतं । इन्द्रः सोमस्य काणका ॥ अभिगंधवमतृणदबुधेषु रजः स्वा ।
 इन्द्रो ब्रह्मभ्यऽइद्वृधे ॥ २९ ॥ निराविध्यद्विरिभ्यऽआधारयत्पक्रमौदुनं । इन्द्रो बुधं स्वाततं ॥ शतब्रध्नऽइषुस्तवस
 हस्वर्पणऽएकऽइत् । यमिन्द्रचक्रुषे युजं ॥ तेन स्तोतृभ्यऽआभरन्तृभ्यो नारिभ्योऽअत्तवे । सद्योजातऽऋमुष्टिर ॥ एता
 च्यौत्त्वानि ते कृतावर्षिष्ठा निपरीणसा । हृदा वीडुधारथः ॥ विश्वेत्ता विष्णुराभरदुरुक्रमस्त्वेषितः । शतमहिषान्क्षीर
 पाकमौदुनं वराहमिन्द्रऽएमृषं ॥ तुविक्षते सुकृतं समयंधनुः सार्धुर्बुदो हिरण्ययः । उभाते बाहू रणया सुसंस्कृतऽऋदू पोचि
 हदुवृधा ॥ ३० ॥ (८।८।९) पुरोळाशं नोऽअंधसऽइन्द्रं सहस्रमाभर । शताचं शूरगोनां ॥ आनो भरव्यं जन्गमम्भ्व

(८।८।८) जज्ञान इत्येकादशर्चस्य सूक्तस्य कुरुति रिद्रो गायत्री अत्येद्वद्वहती सतो बृहत्या । (८।८।९) पुरोळाशमिति दशर्चस्य सूक्तस्य
 कुरुति रिद्रो गायत्र्यं लाबृहती ।

मभ्यर्जनं । सचामनाहिरण्यया ॥ उत्तनः कर्णशोभनापरुणिघृणवाभर । त्वंहि शृण्विषेवसो ॥ नर्कावृधीकऽइद्रते
 नसुषानसुदाऽउत । नान्यस्त्वच्छूरवाघतः ॥ नर्कामिद्रो निकर्तवेनशक्रः परिशक्तवे । विश्वशृणोति पश्यति ॥ ३१ ॥
 समन्युमर्त्यानामदब्धो निचिकीषते । पुरानिदश्चिकीषते ॥ क्रत्वऽइत्पुणमर्दतुरस्यास्ति विधतः । वृत्रघ्नः सोमपाद्वः ॥
 त्वेवसूनि संगता विश्वाचसोमसौभगा । सुदात्वपरिहृता ॥ त्वामिद्वपुर्ममकामो गव्युहिरण्ययुः । त्वामश्वयुरेषते ॥
 तवोद्द्राहमाशसाहस्ते दात्रचनाददे । दिनस्य वामधवन्तसंभृतस्ववापू र्धियवस्य काशिना ॥ ३२ ॥ (८।८।१०)
 अयंकृन्नरगृभीतो विश्वजिदुद्भिदित्सोमः । ऋषिर्विप्रः काव्येन ॥ अभ्यूणोति यन्नघ्नं भिषक्तिविश्वयत्तुरं । प्रेमं धः ख्य
 न्निःश्रोणोभूत् ॥ त्वसोमतनूकृद्भयोद्वेषोभ्योन्यकृतेभ्यः । उरुयंतासिवरूथं ॥ त्वंचित्तीतवदक्षैर्दिवऽआपृथिव्याऽ
 ऋजीषिन् । यावीरघस्याचिद्वेषः ॥ अर्थिनोयंति चेदर्थगच्छानि ह दुषेरातिं । ववृज्युस्तृष्यतः कामं ॥ ३३ ॥ विदद्य
 त्पूव्यं नष्टमुदांमृतायुमीरयत् । प्रेमायुस्तारीदतीर्णं ॥ सुशेवो नोमृळया कुरहतक्रतु रवातः । भवानः सोमशब्देन ॥
 मानः सोमसंवीविजोमावित्रीभिषथाराजन् । मानोहादित्विषावधीः ॥ अवयत्स्वसधस्थे देवानां दुर्मतीरीक्षे । राजन्न

(८।८।१०) अयंकृन्नरिति नवर्चस्य सूक्तस्य भार्गवः सोमो गायत्र्यया नुष्टुप् ।

पद्विषःसेधमीद्वोऽअपस्त्रिधःसेध ॥ ३४ ॥ (८।८।११) नह्य॑न्य॒बळा॑करंमडितारंशतक्रतो । त्वनं॑ऽइंद्रमृळय ॥
 योनः॑शश्वत्पराविथामृध्रोवाजसातये । सत्वनं॑ऽइंद्रमृळय ॥ किमंगर॑ध्रचोदनःसुन्वानस्यावितेदसि । कुवित्स्व॒द्रणः॑
 शक्रः ॥ इंद्र॒प्रणो॒रथम॒वपश्चाच्चित्संतम॒द्रिवः । पुरस्ता॑देनमेकृधि ॥ हंतो॑नुकिमाससेप्रथमनोरथैकृधि । उपमं॑वाज॒यु
 श्रवः ॥ ३५ ॥ अवा॑नोवाज॒युरथसु॑कर॒तेकिमि॒त्यरि॑ । अस्मान्॑सुजिग्युषस्कृधि ॥ इंद्र॒हृह्य॑स्व॒पूरसि॒भद्रा॑तंऽएतिनि
 ष्कृतं । इयं॑धी॒र्कृत्विया॑वती ॥ मासी॑मवद्य॒आभा॑र्गवाकाष्ठाहितं॑धनं । अपा॑वृ॒क्ताऽअ॒रु॒ढयः ॥ तुरी॑यंनामय॒ज्ञियं॑य
 दा॒कर॒स्तदु॑श्मसि । आदि॒त्यति॑नंऽओहसे ॥ अवी॑वृ॒धद्वोऽअमृ॒ताऽअ॒मदी॑देक॒घदू॒वाऽउ॒तया॑श्चदेवीः । तस्मा॑ऽउ॒रा
 धःकृ॒णुत॑प्रशस्तं॒प्रातर्म॑क्षू॒धिया॑वसुजगम्यात् ॥ ३६ ॥ (८।९।१) आतूनं॑ऽइंद्रक्षुमंतं॒चित्र॑ग्राभंसंगृभाय । महा॒हृ
 स्ती॒दक्षि॑णेन ॥ वि॒ज्ञाहि॒त्वातु॑वि॒कू॒म॒तुवि॑द॒ष्णतु॑वीमधं । तु॒विमा॑त्रमवोभिः ॥ न॒हि॒त्वाशू॑र॒दे॒वान॑म॒तोसो॑दि॒त्संतं ।
 भी॒मन॑गा॒वारय॑ते ॥ ए॒तो॒न्वि॒द्रंस्त॒वा॒मे॒शान॑वस्वःस्व॒राजं॑ । न॒रा॒ध॒साम॑र्धिषन्नः ॥ प्र॒स्तो॒षदु॑प॒गासि॑षच्छ॒वत्साम॑गी॒यमा
 नं । अ॒भि॒रा॒ध॒साजु॑गु॒रत् ॥ ३७ ॥ आ॒नो॒भ॒र॒दक्षि॑णे॒नाभि॑सव्ये॒नप्र॑मृश । इंद्र॒मानो॑वसो॒र्निर्भा॑क ॥ उप॑क्रम॒स्वाभ॑र

(८।८।११) नह्यन्यमिति दशचस्य सूक्तस्य नौधस एकद्वारिद्रोलाया देवा गायत्र्येत्यात्रिष्टुप् ॥ नवमेनुवाके त्रयोदशसूक्तानि (८।९।१)
 आतून इति नवचस्य सूक्तस्य काण्वः कुसीदींद्रो गायत्री ।

धृषताघृणोजनानाम् । अदाशृष्टरस्यवेदः ॥ इन्द्रयऽउनुतेऽअस्तिवाजोविप्रेभिः सनित्वः । अस्माभिः सुतसंनुहि ॥
सद्योजुर्वस्तेवाजाऽअस्मभ्यं विश्वश्चन्द्राः । वसैश्चमशूजंरते ॥ ३८ ॥ इति षष्ठाष्टकं पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पंचचत्वारिंशाध्यायेवर्गाः ३८ सूक्तानि १४ ऋचः १९५ ॥ त्यागः ॥ इन्द्राये. १३ ऋक्षाश्चमेधाभ्या. ६ इन्द्राये. १० विश्वे-
भ्यो देवेभ्य. वरुणाये. इन्द्राये. २१ अग्नय. ३३ अश्विभ्या. १८ अग्नय. १२ श्रुतवर्णाये. ३ अग्नय. १६ इन्द्राये. ३३ सोमाये. ९
इन्द्राये. ९ देवेभ्य. इन्द्राये. ९ ॥ इति षष्ठपंचमः ॥

आप्रदेवानां वैश्वदेवं प्रेष्ठमुशनाकाव्य आग्नेयमामेकृष्ण आश्विनं ह्युभा हि पंचविश्वकोवाकाणि जागते धुम्नीषडा
सिष्टो वा द्युम्नीकः प्रियमेधो वा प्रागाथं हतं वोदस्स नो धाबुहं दिद्राय सप्त नृमेध पुरुमेधौ ह्यनुष्टुबृहत्यतमानो विश्वा
सुषट्कन्यावाः सप्तात्रेय्यपालेति हास एन्द्रानुष्टुभं द्विपंकत्यादि पातं त्रयस्त्रिंशच्छतकक्षः सुकक्षो वा द्यानुष्टुबुद्धच
तुस्त्रिंशत्सुकक्षौ त्वेन्द्राभवी गौर्धयति द्वादशविंदुः पूतदक्षो वामारुतमात्मानवतिरश्चरौ रांगिरस आनुष्टुभमस्मै सका
द्युतानो वामारुतस्त्रैष्टुभं चतुर्थां विराळिष्यामिति मारुतः पादः परद्रावार्हस्पत्याया इन्द्रपंचो नारेभः काश्यपो वाह
तमतिजगत्पुपरिष्टाद्बृहत्यावतिजगतीं त्रिष्टुब्रजगतीत्यंततः ॥ ६ ॥

॥ हरिःओम् ॥ (८।१।२) आप्रद्रवपरावर्तोर्वावतश्चवृत्रहन् । मध्वःप्रतिग्रभमणि ॥ तीव्राःसोमसऽआगहि
मृतासौमादयिष्णवः । पिबादुधृग्यथोचिषे⁺ ॥ इषामदुस्वादुतेरवरायमन्यवे । भुवत्तदंद्रशब्दे⁺ ॥ आत्वशत्रवाग
हिन्त्युक्थानिचहूयसे । उपमेरोचनेदिवः⁺ ॥ तुभ्यायमद्रिभिःसुतो गोभिःश्रीतोमदायकं । प्रसोमसद्वद्रह्यते
॥ १ ॥ इन्द्रश्चधिसुमेहवमस्मेसुतस्यगोर्मतः । विपीतितृप्तिमश्नुहि ॥ यऽइन्द्रचमसेष्वासोमश्मधूतेसुतः । पिबेदस्य
त्वमीशिषे ॥ योऽअप्सुचंद्रमाऽइवसोमश्मधूददंशे । पिबे० ॥ यंतंश्येनःपदाभरत्तिरोरजांस्यस्पृतं । पिबे० ॥ २ ॥
(८।१।३) देवानामिदवोमहत्तदावृणीमहेवयं । वृष्णामस्मभ्यमतये ॥ तेनःसंतुयुजःसदावरुणोमित्रोऽअर्यमा ।
बृधासश्चप्रचेतसः ॥ अतिनोविष्पितापुरुनोभिरपोनर्षथ । ययमतस्यरथ्यः ॥ वामनोऽअस्त्वर्थमन्वामंवरुणशस्यं ।
वामंहावृणीमहे ॥ वामस्यहिप्रचेतसऽईशानासोरिशदसः । नेमादित्याऽअघस्यत्⁺ ॥ ३ ॥ वयमिद्वःसुदानवः
क्षियंतोयांतोऽअध्वक्षा । देवावृधायहमहे ॥ अधिनऽइद्रैषाविष्णोसजात्यानां । इतामरुतोऽअश्विना ॥ प्रभ्रातु
त्वंसुदानवोर्धद्वितासमान्या । मातुर्गभभरामहे ॥ यूयंहिष्ठासुदानवऽइंद्रज्येष्ठाऽअभिद्यवः । अधाचिद्वऽउत्तब्रुव

(८।१।२) आप्रद्रवइतिनवर्चस्यसूक्तस्यकुसीदींद्रोगायत्री । (८।१।३) देवानामितिनवर्चस्यसूक्तस्यकुसीदीविश्वेदेवागायत्री । (भद्र
पक्षे-विश्वेदेवाः ३ अर्यमवरुणौ १ विश्वेदेवाः ५ एवं ९)

षीभिरावृत्तिगिरिनपुरुभोजसं । क्षमंतवाजशतिनसहस्रिणमश्लूगोमतमीमहे ॥ नत्वावृहतोऽअद्रयोवरतइद्रवीळवः ।
 यहित्ससिस्तुवतेमावतेवसुनकिष्टदामिनातिते ॥ योद्धासिकत्वाशवसोतदंसनाविश्वाजाताभिज्मना । आत्वाय
 मर्कऽऊतथैववर्ततिगोतमाऽअजीजनन् ॥ प्रहिरिरिक्षऽओजसादिवोऽअतेभ्यस्परि । नत्वाविव्याचरजऽइद्रपाथि
 वमनुस्वधांववक्षिथ ॥ नकिःपरिष्टिमघवन्मघस्यतेयद्वाशुषेदशस्यसि । अस्माकैवोध्यचथस्यचोदितामहिष्ठावाजसा
 तये ॥ ११ ॥ (८।९।९) बृहदिंद्रायगायतमरुतोवृत्रहतंमं । येनज्योतिरजनयन्नतावृधादिवदेवायजागृवि ॥ अ
 पाधमदुभिःशस्तीरशस्तिहाथैर्द्रौघुन्याभवत् । देवास्तऽइंद्रसख्यायेभिरेबृहद्भानोमरुद्गण ॥ प्रवऽइंद्रायबृहतेमरु
 तोब्रह्मार्चित । वृत्रहनतिवृत्रहाशतक्रतुवज्रेणशतर्पणा ॥ अभिप्रभरघृषताघृषन्मनःश्रवश्चित्तेऽअसद्बृहत् । अर्ष
 त्वापोजवसाविमातरोहनोवृत्रजयास्वः* ॥ यज्ञायथाऽअपूर्यमघवन्वृत्रहत्याय । तत्पृथिवीमप्रथयस्तदस्तम्भाऽउत
 द्यां ॥ तत्तैयज्ञोऽअजायततदुर्कऽउतहस्कृतिः । तद्विध्वमभिभूरसियज्ञातंयच्चजंत्वं ॥ आमासुपक्वमैरयऽआसूर्य
 रोहयोदिवि । धर्मनसामनतपतासुष्टुकिभिर्जुष्टुगिवणसेबृहत् ॥ १२ ॥ (८।९।१०) आनोविश्वासुहव्यऽइंद्रःस

(८।९।९) बृहदिंद्रायेतिसप्तर्चस्यसूक्तस्यागिरसोनुमेधपुरुमेधाविद्रोवृहतीद्वितीयाचतुर्थ्योसतोबृहत्यापंचमीपठयावनुष्टुभौ ।

(८।९।१०) आनोविश्वास्वितिषळर्चस्यसूक्तस्यनुमेधपुरुमेधाविद्रःअयुजोबृहत्यायुजःसतोबृहत्याः ।

मत्सुभूषतु । उपब्रह्माणिसर्वनानिवृत्रहार्परमज्याऽऋचीषमः ॥ त्वंदाताप्रथमोराधसामस्यसिसत्यऽईशानकृत ।
 तविद्युन्मस्यज्यावृणीमहेपत्रस्यशर्वसोमहः⁺ ॥ ब्रह्मातऽइंद्रगिर्वणःक्रियंतेऽअर्नतिष्ठता । इमाजुषस्वहयश्वयोजने
 द्रयातेऽअमन्महि ॥ त्वंहिसत्योमघवन्ननानतोवृत्राभूरिन्युंजसे । सत्वशविष्ठवज्रहस्तदाशुषेर्वीचरयिमाकृधि ॥ त्व
 मिद्रयशाऽअसृजीषीशवसस्पते । त्वंवृत्राणिहंस्यप्रतीन्येकऽइदनुत्ताचर्षणीधृता ॥ तमुत्वाननमसुरप्रचेतसराधोभा
 गमिवेमहे । महीवकृतिःशरणातऽइंद्रप्रतेसन्मानोऽअश्रवन् ॥ १३ ॥ (८।९।११) कन्याऽश्वारवायतीसोममपिस्त्रता
 विदत् । अस्तंभरत्यब्रवीदिंद्रायमुनवत्वाशक्रायमुनवैत्वा ॥ असौयऽएषिवीरकोगृहंविचाकशत् । इमंजंभसुतं
 पिबधानावतंकरंभिणमपूवतमुक्थिनं ॥ आचनत्वाचिकित्सामोधिचनत्वानेमसि । शनैरिवशनकैरिवेद्रायेंद्रोपरि
 स्रव ॥ कुविच्छकृत्कुवित्करत्कुविशोवस्यसस्करत् । कुवित्पतिद्विषोयतीरिद्रेणसंगमामहे ॥ इमानित्रीणिविष्टपातानीं
 द्रविरोहय । शिरस्तस्योर्वारामादिदंमऽउपोदरे ॥ असौचयानऽउर्वरादिमातन्वं^१मम । अथोततस्यचच्छिरःसर्वाता
 रोमशाकृधि ॥ खेरथस्यखेनसःखेयुगस्यशतक्रतो । अपालामिद्रत्रिष्वप्यकृणोःसूर्यत्वचं ॥ १४ ॥ (८।९।१२) पांत

(८।९।११) कन्यावाइतिसप्तर्चस्यसूक्तस्थात्रेप्यपालेद्रेनुष्टुबाधेद्वेपंक्ती । (८।९।१२) पांतमिति त्रयस्त्रिंशदस्यसूक्तस्य आंगिरसः
 श्रुतकक्षइंद्रो गायत्र्याद्यानुष्टुप् (सुकक्षोवाक्त्रयः) ।

मावोऽअधसऽइद्रमभिप्रायत । विश्वासाहशतक्रतुमहिष्ठचर्षणीनां । परुहंतंपुरुष्टतंगाथान्यैः सनश्रुतं । इंद्रऽइ
 तिव्रवीतन ॥ इंद्रऽइन्द्रोमहानां दातावाजानानुतुः । महाऽअभिवायमत् ॥ अपादुशिप्रयंधसः स दक्षस्य प्रहोषिणः ।
 इंदोरिंद्रोयवाशिरः ॥ तन्वमिप्राचतंद्रसोमस्य पीतये । तदिह्यस्य वर्धनं ॥ १५ ॥ अस्य पीत्वा मदानां देवो देवस्यौजसा । वि
 श्वाभिर्भुवना भुवत् ॥ त्वमुवः सत्रासाहं विश्वा सुगीष्वायंतं । आच्यो वयस्य तये ॥ युधमंसंतमनवाणसो मपामनपच्युतं ।
 नरमवार्यक्रतुं ॥ शिक्षाणऽइंद्रायऽआपुरुविद्वाऽऋचीषम । अवानः पार्येधने ॥ अतश्चिदिंद्रणऽउपाया हि शतवाजया ।
 इषा सहस्रवाजया ॥ १६ ॥ अयामधीर्वतो धियो विद्भिः शक्रगोदरे । जयैमपत्सुवज्रिवः ॥ वयमुत्वा शतक्रतो गोवोनय
 वसेष्वा । एकथेष्टुरणयामसि ॥ विश्वा हिर्मत्यत्वनानुकाशतक्रतो । अगन्मवज्रिन्नाशसः ॥ त्वेसु पुत्रशशवसो वृत्र
 न्कामकातयः । नत्वामिंद्रातिरिच्यते ॥ सनो वृषन्त्सनिष्ठया संधोरया द्रविह्वा । धिया विद्धि पुरंध्या ॥ १७ ॥ यस्ते
 नूनं शतक्रतु विद्रद्यन्नि तमो मदः । तेन नूनं मदः ॥ यस्तैश्चित्रश्रवस्तमो यऽइद्र वृत्रहन्तमः । यऽओजो दातमो मदः ॥
 विद्वा हि यस्तैऽअद्रिवस्त्वादत्तः सत्यसोमपाः । विश्वासुदस्म कृष्टिषु ॥ इंद्राय मदने सुतपरिष्टो भंतु नो गिरः । अकर्म
 चतुक्कारवः ॥ यस्मिन् विश्वाऽअधिश्चि योरणं तिसप्तसं मदः । इंद्रसु ते हवामहे ॥ १८ ॥ त्रिकद्रुकेषु चेतनं देवा सो यज्ञम
 ब्रूत । तमिद्वर्धतु नो गिरः ॥ आत्वा विशं त्विदवः समद्रमि वसिंधवः । नत्वामिंद्रातिरिच्यते ॥ विव्यकथमहिना वृष

न्मक्षसोर्मस्यजायुवे । यऽइद्रजठरैषुते ॥ अरैतऽइद्रकुक्षयेसोमोभवतुवृत्रहन् । अरं धामभ्यऽइन्द्रवः ॥ अरमभ्याय
 गायतिश्रुतकक्षोऽअरंगवे । अरमिन्द्रस्यधाम्ने ॥ अरं हिष्मासतेषुणः सोमेष्विद्रमूषसि । अरैतशक्रदावने ॥ १९ ॥
 पराकात्ताच्चिदद्रिवस्त्वांनक्षतनोगिरः । अरंगमामतेवयं ॥ एवाह्यासिर्वीर्युरेवाशूरऽउतस्थिरः । एवातेराध्यमनः ॥
 एवारातिस्तुवीमयविश्वेभिर्धायिधातुभिः । अधाचिदिन्द्रमेसचा ॥ मोषुब्रह्मेवंतद्र्युमुवावाजानापते । मत्स्वांसुत
 स्यगोमेतः ॥ मानऽइन्द्राभ्याइदिशःसूरौऽअकुष्वायमन् । त्वायुजावनेमतत् ॥ त्वयोदिद्रयुजावयप्रतिब्रवीमहि
 स्पृधः । त्वमस्माकंतवस्ससि ॥ त्वामिद्धित्वायवौनोनोनुवतश्चरान् । सखायऽइन्द्रकारवः ॥ २० ॥ (८।९।१३)
 उद्धेदुभिश्चुतामधंवृषभनर्यापसं । अस्तारमेषिसूर्य ॥ नवयोनवतिपुरोबिभेदबाह्वोजसा । अहिचवृत्रहावधीत् ॥
 सनऽइन्द्रः शिवः सखाश्वावदोमद्यवमत् । उरुधारेवदोहते ॥ यदुद्यकच्चवृत्रहन्नुदगाऽअभिसूर्य । सर्वतोदिद्रतेवशे ॥
 यद्वाप्रवृद्धसत्पतेनमराऽइतिमन्यसे । उतोतत्सत्यमिच्चव ॥ २१ ॥ येसोमासः परावतियेऽअवावातिसुन्विरे । सर्वा
 स्ताऽइन्द्रगच्छसि ॥ तमिन्द्रवाजयामसिमेवृत्रायुहंतवे । सवृषावृषभोभुवत् ॥ इन्द्रः सदामनेकृतऽओजिष्ठः समदैहि
 तः । द्युन्नीश्लोकीसोम्यः ॥ गिरावज्जानसंभृतः सर्बलोऽअनपच्युतः । ववक्षऽऋष्वोऽअस्तृतः ॥ दुर्गेचिन्नः सुगं

(८।९।१३) उद्धेदुभीतिचतुर्बिंशदृचस्यसूक्त्यांगिरसः श्रुतकअइन्द्रोलायाइन्द्रभेवोगायत्री ।

कृधिगुणानऽइद्रगिर्वणः त्वंचमघवन्वशः ॥ २२ ॥ यस्यतेनूचिद्रादिशंनमिनंतिस्वराज्यं । नदेवोनाप्रिगुर्जनः ॥
 अधतेऽअप्रतिष्कृतदेवीशुष्मसपर्यतः । उभेसुशिप्रोदसी ॥ त्वमेतदधारयः कृष्णासुरोहिणीषुच । परुष्णीषुरुशत्य
 यः ॥ वियदहेरधत्विषोविश्वेदेवासोऽअक्रमुः । विदन्मगस्यतोऽअमः ॥ आदुमेनिवरोमुवद्वृत्रहादिष्टपास्यं । अजा
 तशत्रुस्तृतः ॥ २३ ॥ श्रुतं वोवृत्रहन्तमप्रशर्धचर्षणीनां । आशुषेराधसेमहे⁺ ॥ अयाधियाचगव्ययापुरुषान्मन्पुरु
 हत । यत्सोमैसोमऽआभवः ॥ बोधिन्मनाऽइदस्तुनोवृत्रहाभूयसुतिः । शणोतुशक्रऽआशिषं ॥ कयात्वंनऽऊल्या
 मिप्रमंदसेवृषन् । कयास्तोतृभ्यऽआभर ॥ कस्यवृषासुतेसचा⁺नियुत्वान्वृषभोरणत् । वृत्रहासोमपीतये ॥ २४ ॥
 अभीषुणस्त्वरयिमंदसानः सहस्रिणं । प्रयंताबोधिद्राशुषं ॥ पत्नीवंतः सुताऽइमऽउशंतोयंतिवीतये । अपांजग्मिनि
 चंपुणः⁺ ॥ इष्टाहोत्राऽअसृक्षतद्रवृधासोऽअध्वरे । अच्छावभथमोजसा ॥ इहत्यासंधमाद्याहरीहिरण्यकेश्या । वो
 ह्णामभिप्रयोहितं⁺ ॥ तुभ्यंसोमाः सुताऽइमेस्तीर्णबाहवभावसो । स्तोतृभ्यऽइंद्रमावह ॥ २५ ॥ आतेदक्षंविरोच
 नादधद्रत्नाविद्राशुषं । स्तोतृभ्यऽइंद्रमर्चत ॥ आतेदधार्माद्रियमकथाविश्वशतक्रतो । स्तोतृभ्यऽइंद्रमृळ्य ॥
 भद्रंभद्रंनऽआभरेपमूर्जशतक्रतो । यदिद्रमृळ्यसिनः ॥ सनोविश्वान्याभरसुवितानिशतक्रतो । यदिद्र०
 नः ॥ त्वामिद्वृत्रहन्तमसतावतोहवामहे । यदिद्र० ॥ २६ ॥ उपनोहरिभिः सुतंयाहिर्मदानापते । उप

नो॒हारेभिःसुतं॑ ॥ द्वि॒तायोवृ॒त्रह॒न्तमोवि॒दऽइ॒द्रःश॒तक्र॒तुः । उप॑० ॥ त्व॒हि॒वृ॒त्रह॒न्नेषा॒पाता॒सोमा॒नाम॒सि । उप॑० ॥
 इ॒न्द्रऽइ॒षेद॒दतु॒नऽऋ॒भुक्ष॒णम॒भुर॒यि । वा॒जीद॑दातुवाजिनं ॥ २७ ॥ (८११०१) गौ॒र्ध॒यति॒मरु॒ताश्र॒वस्यु॒माता
 म॒घोना॑ । यु॒क्ताव॒ह्नीर॒थानां॑ ॥ यस्या॑दे॒वाऽउ॒पस्थै॒त्रता॒विश्वे॒धारय॑ते । सूर्या॑मासादृ॒शेकं॑ ॥ तत्सु॒नोवि॒श्वेऽअ॒य
 ऽआस॑दागृ॒णंति॒कार॒वः । म॒रुतः॒सोम॑पीतये ॥ अ॒स्ति॒सोमो॑ऽअ॒यंस॒तःपि॒बत्य॒स्यम॒रुतः॑ । उ॒तस्व॒राजो॑ऽअ॒श्विनां॑ ॥
 पि॒ब॒तिमि॒त्रोऽअ॒यमा॒तना॑प॒तस्य॒वरु॒णः । त्रि॒षध॒स्थस्य॒जाव॑तः ॥ उ॒तो॒न्वस्य॒जोष॑मा॒ऽइ॒द्रःसु॒तस्य॒गोम॑तः । प्रा॒तह॑ते
 व॒मत्स॑ति ॥ २८ ॥ क॒द॒त्विष॑त॒सूर॒यस्ति॒रऽआ॒पऽइ॒वसि॒धः । अ॒र्षेति॑प॒तद॒क्षसः॑ ॥ क॒द्वोऽअ॒धम॒हाना॑दे॒वाना॒मवो॑वृ
 णे । त॒मना॑च॒दुस्स॒र्वच॑सां ॥ आ॒येवि॒श्वपा॒थिवा॒निप्र॒थन्नो॒च॒नादि॒वः । म॒रुतः॒सोम॑पीतये ॥ त्या॒न्नप॑त॒दक्ष॑सो॒दि॒वोवो
 म॒रुतो॑हु॒वे । अ॒स्यसो॑म॒स्यपी॑तये ॥ त्या॒न्नये॒विरो॑द॒सीत॒स्तमु॑म॒रुतो॑हु॒वे । अ॒स्य० ॥ तंनु॑मा॒रुतं॒गंग॑गि॒रिष्ठा॑वृष॒णंहु॒वे । अ॒स्य०
 ॥ २९ ॥ (८११०२) आ॒त्वागि॒रोर॒थीरि॒वास्थुः॑स॒तेषु॑गि॒र्वणः॑ । अ॒भि॒त्वास॑म॒नूष॑त॒द्रव॑त्स॒नमा॑तरः ॥ आ॒त्वाशु॒क्रा
 ऽअ॒चुच्य॑वुःसु॒तास॑ऽइ॒द्रगि॒र्वणः॑ । पि॒बात्व॑स्या॒धस॑ऽइ॒द्रवि॒श्वसु॑तेहि॒तं ॥ पि॒बासो॑म॒मदा॑य॒कामि॑न्द्र॒श्येना॑मृ॒तसु॑

दशमेनुवाके दशसूक्तानि (८११०१) गौर्धयतीति द्वादशर्चस्य सूक्तस्यांगिरसोर्बिदुर्मरुतो गायत्री (पूतदक्षो वाऋषिः) । (८११०१२)
 आत्वागिर इति नवर्चस्य सूक्तस्यांगिरसस्तिरश्वीरिद्रो नुष्टुप् ।

तं । त्वंहिशश्वतीनां पतीराजा विशामसि ॥ श्रुधीहवतिरश्वयाऽइंद्रयस्त्वासपर्यति । सुवीर्यस्य गोमतो रायस्पूषि महां
 ऽअसि ॥ इंद्रयस्तेन वीर्यसीगिरि मद्रामजीजनत् । चिकित्विन्मनसं धियं प्रब्रामतस्य पिण्णुषीं ॥ ३० ॥ तमुष्टवामयं
 गिरिऽइंद्रमुक्थानि वावृधुः । पुरुषस्य पास्यासिषा संतो वनामहे ॥ एतो न्विंद्रं स्तवामशुद्धं शुद्धेन साम्ना । शुद्धैरुक्थै
 वीवृध्वांसं शुद्धऽआशीर्वा न्ममत् ॥ इंद्रं शुद्धो नऽआगहि शुद्धः शुद्धाभिरुतिभिः । शुद्धो रयिनि धारय शुद्धो मम छिसो
 मयः ॥ इंद्रं शुद्धो हि नो रयिं शुद्धो रत्ना नि दाशुषे । शुद्धो वृत्राणि जिह्मसे शुद्धो वाजसिषाससि ॥ ३१ ॥ (८।१०।३)
 अस्माऽउषासऽआतिरंतयामि मद्राय नक्तमूयैः सुवाचः । अस्माऽआपो मातरः सप्त तस्थुर्नृभ्यस्त रायसि धवः सुपाराः ॥
 अतिविद्धा विधुरेणाचिदस्त्रात्रिः सप्तसानुसंहिता गिरीणां । न तद्देवो न मत्स्यस्तुतुर्याद्यानि प्रवृद्धो वृषभश्चकार ॥ इंद्रस्य
 वज्रं ऽआयसो निमिश्रऽइंद्रस्य बाहोर्भूयिष्ठमोजः । शीर्षिर्निद्रस्य कर्तवो निरेकऽआसन्नैष तश्चुत्याऽउपाके ॥ मन्ये
 त्वायश्चियं शिथानां मन्येत्वाच्यव नमच्युतानां । मन्येत्वा सत्वनामिंद्रकेतुं मन्येत्वा वृषभं चर्षणीनां ॥ आयद्वज्रं
 ह्यो रिद्रधत्से मदच्युतमहये हतवाऽउ । प्रपर्वताऽअनवंतं प्रगावः प्रब्रह्माणोऽअभिनक्षतऽइंद्र ॥ ३२ ॥ तमुष्टवामयऽ
 इमां जानुविश्वानां न्यवराण्यस्मात् । इंद्रेण मित्रादिधिषेमगीभिरुपो नमो भिवृषभं विशेषे ॥ वृत्रस्य त्वाश्वस्य थादी

(८।१०।३) अस्माइत्येकविंशत्युच्यस्य सूक्तस्य तिरश्चीरिद्रश्चतुर्दश्या इंद्रमस्तः पंचदश्या इंद्राबृहस्पती त्रिष्टुप् चतुर्थी विराट् ।

षमणाविश्वेदेवाऽअजह्यसखायः । मरुद्भिरिन्द्रसह्यतेऽअस्त्वथेमाविश्वाः पृतनाजयासि ॥ त्रिःषष्टिस्त्वामरुतोवा
 वृधानाऽउक्षाऽईवराशयोयज्ञियासः । उपत्वेमः कृधिनो भागधेयं शुष्मैतऽएनाहविषाविधेम ॥ तिममायुधं मरुताम
 नीकं कस्तऽइंद्रप्रतिवज्रं दधर्ष । अनायुधामोऽअसुराऽअदेवाश्च क्रेणतोऽअपवपऽऋजीपिन् ॥ महऽउग्राय तवसे सुवृ
 त्किंप्रेरय शिवतमाय पश्वः । गिर्वीहसे गिरऽइंद्राय पर्वीर्धितन्वकुविदंगे देत् ॥ ३३ ॥ उक्थवाहसे भवमेनीषां दु
 णानपारमौरयानदीनां । निस्पृशधिया तन्विश्रुतस्य जुष्टतरस्य कुवि ॥ तद्विविद्धुत्तऽइंद्रो जुजोषस्तु हिसुष्टु तिनम्
 सार्विवास । उपभूषजरितमरुण्यः श्रावयावाचं कुवि ॥ अवद्रप्सोऽअशुमती मतिष्ठदियानः कृष्णो दशभिः सहस्रैः ।
 आवृत्तमिंद्रः शच्या धर्मतमपत्नो हतीर्नमणाऽअधत् ॥ द्रप्समपश्य विषुणे चरंतमुपह्वरे नद्योऽअंशुमत्याः । नभोन कृ
 ष्णमवतस्थिवांसमिष्यामिवोवृषणो युध्यताजौ ॥ अधद्रप्सोऽअशुमत्याऽउपस्थे धारयत्तन्वति त्विषाणः । विशोऽ
 अदेवीरभ्या इ चरतीर्बृहस्पतिनायुजेंद्रः ससाहे ॥ ३४ ॥ त्वंहृत्य त्सभ्यो जार्यमानो शत्रुभ्योऽअभवः शत्रुरिंद्र । गृह्णे
 द्यावापृथिवीऽअन्वविदो विभुमन्त्रो भुवनेभ्यो रणं धाः ॥ त्वंहृत्य दप्रतिमानमोजोवज्रेण वज्रिन्धृषितो जघंध । त्वं शुष्ण
 स्यावतिरो वध्नैस्त्वंगाऽइंद्रशच्येदं विदः ॥ त्वंहृत्य द्रुषभचर्षणीनां घनो वृत्राणां तविषो बभूथ । त्वंसिंधूऽरसृजस्त
 भानान्वमणोऽअजयो द्रासपत्नीः ॥ सस्रुत्तराणि तायः सुतेष्वनुत्तमन्युर्योऽअहवरेवान् । यऽएकऽइन्नयपांसिकर्ता स

वृत्रहाप्रतीदन्यमाहुः ॥ सवृत्रहद्रक्षणीघृत्तमुष्टुत्याहव्यहुवेम । सप्रवितामघवानोधिक्कासवाजस्यश्रवस्यस्यदा
 ता ॥ सवृत्रहद्रक्षुभक्षाःसद्योजज्ञानोहव्याबभूव । कृण्वन्नपासिनयापरूणिमोमनीतोहव्यःसखिभ्यः ॥ ३५ ॥
 (८।१०।४) याऽइद्रमुजऽआभरःस्ववाऽअसुरेभ्यः । स्रोतारमिन्मघवन्नस्यवधयेचत्वकृबहिषः ॥ यमिन्द्रद
 धिषेत्वमश्वंगाभागमव्ययं । यजमानेसुन्वतिदक्षिणावतितस्मिन्तंधहिमापर्णा ॥ यऽइद्रसस्त्यव्रतानुष्वापमदेवयुः ।
 स्वैःषऽएवमुर्मुरत्योर्व्यरयिसन्तंधहितततः ॥ यच्छक्रासिपरावतियदवावतिवृत्रहन् । अतस्त्वागीभिद्युगादद्रकोशि
 भिःसतावाऽआविवासति ॥ यद्वासिरोचनेदिवःसमद्रस्याधिविष्टपि । यत्पाथिवेसदनवृत्रहन्तमयदंतरिक्षऽआग
 हि ॥ ३६ ॥ सनःसोमैषुसोमपाःसुतेषुशवसस्पते । मादयस्वराधेसासुतावतद्रायापरीणसा ॥ मानऽइद्रपरावृ
 णग्भवानःसधमाद्यः । त्वनऽऊतीत्वमिन्द्रऽआप्यमानऽइद्रपरावृणक् ॥ अस्मेऽइद्रसचासुतेनिषदापीतयेमधु । कु
 धीर्जरित्रमघवन्नवोमहदस्मेऽइद्रसचासुते ॥ नत्वादेवासऽआशतनमत्यासोऽअद्रिवः । विश्वाजातानिशवसाभिभू
 रसिनत्वादेवासऽआशत ॥ विश्वाःपृतनाऽअभिभूतनरसजूस्ततक्षुरिद्रजनुश्चराजसे । कत्यावारिष्ववरऽआमुर्निमु
 तोग्रमोजिष्ठतवसतरस्विनं ॥ ३७ ॥ समरिभामोऽअस्वर्गश्चिद्रसोमस्यपीतये । स्वपीतयदवृधेधतव्रतोह्योजसासम

(८।१०।४) याइद्रतिपंचदशर्चस्यसूक्तस्यकाश्यपोरमईद्रोबृहतीदशम्याद्याःक्रमेणातिजगत्युपरिष्टाद्बृहत्यातिजगतीत्रिष्टुप्जगत्यः ।

तिभिः ॥ नेमिनमन्तिचक्षुसामेषंविप्राऽअभिस्वरा । सुदीतयोवोऽअद्रुहोपिकर्णोतरस्विनःसमृक्काभिः ॥ तमिन्द्रजोहवी
मिमधवानमग्रमुत्रादधानमग्रतिकुतंशर्वासि । मंहिष्ठोगीभिराचयज्ञियोववर्तद्रायेनोविश्वसपथाकृणोतुवज्री ॥
त्वंपुरेऽइन्द्रचिकिदेनाव्योर्जसाशविष्ठशक्रनाशयध्वै । त्वद्विश्वानिभुवनानिवज्रिन्धावारेजेतेपृथिवीचर्भीषा ॥
तन्मऽऽकृतमिन्द्रशूरचित्रपात्वपोनवज्रिन्दुरितार्तिपिभिर्भूर । कदानेऽइन्द्ररायऽआदेशस्येविश्वस्त्रयस्सप्तृहयाव्यस्यरा
जन् ॥ ३८ ॥ इतिषष्ठाष्टकेषष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥ ॥ ॥

षट्चत्वारिंशाध्यायेवर्गाः ३८ सूक्तानि १६ ऋचः १९७ ॥ त्यागः ॥ इन्द्राये. ९ विश्वेभ्योदेवेभ्य. ३ अर्यमवरुणाभ्यामि. विश्वे
भ्योदेवेभ्य. ५ अग्नय. ९ अश्विभ्यामि. २० इन्द्राये. ९२ इन्द्रक्रमुभ्य. मरुद्भ्य. १२ इन्द्राये. २२ इन्द्रामरुद्भ्य. इन्द्रावृहस्पतिभ्या.
इन्द्रायेदं. २१ ॥ इतिषष्ठेऽध्यायः ॥

इन्द्रायद्वादशनुमेधऔष्णिहसप्तम्युपात्येचककुभौत्यानवम्यौपुररुष्णिहौत्वामिदाष्टौप्रागाथमयेतद्वादशनेमो
भार्गवस्त्रिष्टुभषष्ठीजगतीपरस्त्रिस्तोनुष्टुभोयमितिद्वैचेनद्रआत्मानमस्तौदुपात्येवाच्यावृक्षषोऽक्षजमदग्निर्भा
र्गवैर्मात्रावरुणंप्रागार्थत्रिन्त्रिष्टुवंतृतीयादिगायत्रीपरसतोबृहतीस्तोत्राजस्वृक्षसपादादित्याश्विन्यौवायव्ये
सौयौबृहत्युषसासूयप्रभास्तुतिर्वापावमानीगव्यैत्वमेद्व्यधिकाभार्गवःप्रयोगोबाहस्पत्योवाग्निःपावकःसहस

स्तुतयोवाग्द्योर्गृहपतिर्यविष्ठयोर्वान्यतराग्नेयत्वंदशिशूलनासोभरिबाहूतपंचमीविराड् रूपसप्तम्याद्ययुजः
 सतोबृहत्याष्टम्यादिधुजःकुक्कुब्जसीयसीकुकुब्रनुष्टुबंत्याग्निमारुतीनवमंडलंपावमानसौम्यं स्वादिष्टयादशम
 धुच्छंदाःपवस्वमेधातिथिरेषशुनःशेषःसनहिरण्यस्तूपःसमिद्धएकादशकाश्यपोसितोदेवलोवाविंशतिःसूक्ता
 न्याघामाप्रियश्चतुरनुष्टुबंतमंद्रयानवासृग्रमेतेसोमाःपरिप्रियाप्रस्थानासउपास्मैसोमाअसृग्रं ॥ ७ ॥
 हरिःओम् ॥ (८११०५) इंद्रायसामगायतविप्रायबृहतेबृहत् । धर्मकृतेविपश्चितेपनस्यवे ॥ त्वमिन्द्राभिभूर
 सित्वसूर्यमरोचयः । विश्वकर्माविश्वदेवोमहाँऽअसि ॥ विभ्राजन्त्योतिषास्व१ रगच्छोरोचनंदिवः । देवास्तऽइंद्रस
 ख्याययेमिरे ॥ एंद्रनोगधिप्रियःसत्राजिदगोहाः । गिरिनिविश्वतस्पृथुःपतिर्दिवः+ ॥ अभिहितसत्यसोमपाऽडुभेबभू
 थरोदसी । इंद्रासिसुन्वतोबृध्रगति० ॥ त्वंहिशश्वतीनामिंद्रदत्तापरासि । हुंतादस्योमनोवृधःपति० ॥ १ ॥ अ
 धाहोद्रिग्विणऽउपत्वाकामान्महःससृज्महे । उदेवयंतऽउदभिः ॥ वार्णत्वायव्याभिवर्धतिशूब्रह्माणि । वावृध्वासं
 चिदद्विवोद्विवेदिवे ॥ युंजतिहराँऽइषिरस्यगार्थयोरैरथऽउरुयुगे । इंद्रवाहावचोयुजा ॥ त्वंनऽइंद्राभरँऽओजोनमगंशत
 क्रतोविचर्षणे । आवीरंपृतनाषहं ॥ त्वंहिनःपितावसोत्वमाताशतक्रतोबभूविथ । अधातेसन्नमीमहे ॥ त्वंशुष्मिन्पुरु

(८११०५) इंद्रायसामेतिद्वादशचसृक्सांगिरसोनुमेधइंद्रउष्णिक्सप्तमीदशम्येकादशयौकुकुभोनवम्यलेपुरउष्णिहो ।

हूतवाजयंतमुपब्रुवशतकतो । सनोरास्वसुवीर्यं ॥ २ ॥ (८११०१६) त्वामिदाह्योनरोपीत्यन्वाज्जिन्मूर्णयः । सऽ
 इन्द्रस्तोमवाहसामिहश्रुपस्वसर्मागहि ॥ मत्स्वामिशिप्रहरिवस्तदीमहेत्वेऽआभूषंतिवेधसः । तवश्रवांस्युपमान्य
 कथ्यासुतेष्विवद्रगिर्वणः ॥ श्रायंतऽइवसूर्यविश्वेदिन्द्रस्यभक्षत । वसूनिजातेजनमानऽओजसाप्रतिभागनदीधिम ॥
 अनर्शरातिवसुदामुपस्तुहिभद्राद्रस्यरातयः । सोऽअस्यकामविधतो नरोषतिमनोदानायचोदयन् ॥ त्वमिन्द्रप्रतूतिष्व
 भिविश्वाऽअसिस्पृधः । अशस्तिहाजनिताविश्वतूरसित्वतूर्यतरुष्यतः* ॥ अतुतेशुभंतरयंतमीयतुःक्षोणीशिशुनमात
 रा । विश्वास्तेस्पृधःश्रथयंतमन्यववृत्रयदिन्द्रतूर्वसि ॥ इतऽऽजतीवोऽअजरप्रहृतार्मप्रहितं । आशुजेतारंहेतारंरथीत
 ममतूर्तुग्यावृधं ॥ इष्कृतार्मनिष्कृतंसहस्कृतंशतमूर्तिशतक्रतुं । समानमिन्द्रमवसेहवामहेवसवानवसुजुवं ॥ ३ ॥
 (८११०१७) अयंतऽएमितन्वापरस्ताद्विश्वेदेवाऽअभिमार्थतिपश्चात् । यदामह्यदीधरोभागमिन्द्रादिन्मयाकृण
 वोवीर्याणि ॥ दधामितेमधुनोभक्षमम्रोहितस्तेभागःसुतोऽअस्तुसोमः । असंश्वत्वंदक्षिणतःसखामेधावृत्राणिजघनावृ

(८११०१६) त्वामिदंलष्टर्चस्यसूक्तस्यनुमेधइन्द्रःअयुजोबृहदयोयुजःसतोबृहदयः । (८११०१७) अयंतइतिद्वादशर्चस्यसूक्तस्यभागोनेम
 ऋषिःअयंतइतिद्वयोरंन्द्रऋषिःइन्द्रोदेवतामनोजवाइत्यस्याःसुपर्णोदेवतासमुद्रेइत्यस्यावजंयद्वागवदंतीतिद्वयोवाग्देवतात्रिष्टुप्पृषणीजगतीसप्त
 म्याद्यास्तिस्त्रोनुष्टुभः ।

भूरि ॥ प्रसुप्तोर्मभरतवाजयंतुऽइन्द्रायसत्ययदिसत्यमस्ति । नद्रोऽअस्तीतिनेमऽउत्त्वऽआहूकइददशकमभिष्टवाम ॥
 अयमसिजरितः पश्यमेहविश्वजातान्यभ्यस्मिन्हा । ऋतस्यमाप्रदिशोधयंत्यादद्विरोभुवनादर्शीमि ॥ आयन्मा
 वेनाऽअरुहन्नतस्यऽएकमासीनं हयतस्यपृष्ठे । मनश्चिन्मेहऽआप्रत्यवोचदचिक्रदुन्धिभुमंतःसखायः ॥ विश्वेत्ताते
 सवनेषुप्रवाच्यायाचकथमघवन्निद्रसुन्वते । पारावतंयत्पुरुसंभतंवस्वपावृणोःशरभायऽऋषिषंधवे ॥ ४ ॥ प्रननुंघा
 वतापृथङ्देहयोत्रोऽअवावरीत् । निषीवृत्रस्यसमीणिवज्रमिद्रोऽअपीपतत् ॥ मनोजवाऽअयमानऽआयसीमतरपुरै ।
 दिवंमुपगोगत्वायसोर्मवज्रिणऽआभरत् ॥ समुद्रेऽअंतःशयतऽउद्गावज्रोऽअभीवृतः । भरंत्यस्मसंयतः पुरःप्रस्रवणा
 बलिं ॥ यद्वागवदत्यविचेतनानिराष्ट्रीदेवानानिषसादमंद्रा । चतस्रऽऊर्जदुदुहेपयांसिक्वास्विदस्याः परमंजगाम ॥
 देवीवाचमजनयंतदेवास्तांविश्वरूपाः पशवोवदन्ति । सानोमद्रेषमूर्जदुहानाधेनुवागसानुपसृष्टुतु ॥ सखैर्विष्णोवि
 तरं विक्रमस्वद्यौदुहिलोकं वज्राय विष्कभे । हनाववृत्रं रिणचाविसिंधिनिद्रस्यतुप्रसवोविसृष्टाः ॥ ५ ॥ (८१०१८) ऋध

(८१०१८) ऋधगित्येतिषोळशर्चस्यसूक्तस्यभगवोजमदग्निर्कृषिर्मित्रावरुणौदेवते पंचम्यामित्रावरुणादित्यादेवताः षष्ठ्याआदित्याः
 सप्तम्यष्टम्योरश्विनौनवमीदशम्योवायुरेकादशीद्वादश्योः सूर्यस्वयोदयाऽउषाश्चतुर्दश्याः पवमानस्ततोद्वयोर्गौः बृहतीद्वितीयाचतुर्थीषष्ठ्यष्ट
 म्यः सतोबृहत्याः तृतीयागायत्रीशंखास्तिस्त्रिष्टुभः ।

गि॒त्था॒स॒म॒स्यैः॑ श॒श॒मे॒द्व॒व॒ता॒तये॑ । शो॒न॒नं॑ मि॒त्रा॒व॒रु॒णा॒व॒भि॒ष्ट॒य॒ऽआ॒क्ने॒ह॒व्य॒दा॒तये॑ ॥ व॒र्षि॒ष्ठ॒क्ष॒त्रा॒ऽऽरु॒च॒क्ष॒सा॒न॒रा॒
 रा॒जा॒ना॒दी॒र्घ॒श्रु॒त्त॒मा । ता॒बा॒हु॒ता॒न॒दं॒स॒ना॒र॒थ॒य॒तः॒सा॒कं॒सूर्य॑स्व॒र॒श्मि॒भिः॑ ॥ प्र॒यो॒वा॒मि॒त्रा॒व॒रु॒णा॒जि॒रो॒द॒तो॒ऽअ॒द्र॒व॒त् ।
 अ॒यः॒शी॒र्षा॒म॒दे॒र॒घुः॑ ॥ न॒यः॒संपृ॒च्छे॒न॒पुन॑र्ह॒वी॒त॒वे॒न॒स॒वा॒दा॒य॒र॒म॒ते । तस्मा॑न्तो॒ऽअ॒द्य॒स॒मृ॒ते॒रु॒रु॒ष्य॒तं॒बा॒हु॒भ्या॑न॒ऽऽरु॒ष्य॒तां॑ ॥
 प्र॒मि॒त्रा॒य॒प्रा॒र्य॒म्णे॒स॒च॒थ॒मृ॒ता॒व॒सो । व॒रू॒थ्यै॑ व॒रु॒णे॒छ॒द्वं॒व॒चः॒स्तो॒त्रा॒ज॒सु॒गा॒य॒त ॥ ६ ॥ ते॒हि॒न्वि॒रे॒ऽअ॒रु॒ण॒जे॒न्य॒व॒स्वे
 क॑प॒त्र॒ति॒सृ॒णां । ते॒धा॒मा॒न्य॒मृ॒ता॒म॒र्त्या॒ना॒म॒द॒ब्धा॒ऽअ॒भि॒च॒क्ष॒ते ॥ आ॒मे॒व॒चा॒स्यु॒द्य॒ता॒द्यु॒म॒त्त॒मा॒नि॒क॒त्वा । उ॒भा॒या॒तं॒ना
 स॒त्या॒स॒जो॒ष॒सा॒प्र॒ति॒ह॒व्या॒नि॒वी॒तये॑ ॥ रा॒ति॒य॒द्वा॒म॒र॒क्ष॒सं॒ह॒वा॒मे॒ह॒यु॒वा॒भ्या॑वा॒जि॒नी॒व॒सू । प्रा॒ची॒हो॒त्रा॑प्र॒ति॒र॒ता॑वि॒त॒न॒रा
 गृ॒णा॒ना॒ज॒म॒द॒ग्नि॒ना ॥ आ॒नो॒य॒ज्ञा॑दि॒वि॒स्पृ॒श॒वा॒यो॒या॒हि॒स॒म॒न्म॒भिः॑ । अ॒तः॒प॒वि॒त्र॒ऽऽ॒र॒प॒रि॒श्री॒णा॒नो॒ऽइ॒यं॒शु॒क्रो॒ऽअ॒या॒मि
 ते ॥ वे॒त्य॒ध्व॒युः॒प॒थि॒भी॒र॒जि॒ष्ठैः॒प्र॒ति॒ह॒व्या॒नि॒वी॒तये॑ । अ॒धा॒नि॒यु॒त्व॒ऽउ॒भ॒य॒स्य॒नः॒पि॒व॒शु॒चि॒सो॒म॒ग॒वा॒शि॒रं ॥ ७ ॥ ब॒ष्म
 हा॑ऽअ॒सि॒सूर्य॑ब॒ळा॑दि॒त्य॒म॒हा॑ऽअ॒सि । म॒ह॒स्ते॒स॒तो॒म॒हि॒मा॒प॒न॒स्य॒ते॒ष्ठा॑दे॒व॒म॒हा॑ऽअ॒सि ॥ ब॒द्र॒सूर्य॑श्र॒व॒सा॒म॒हा॑ऽअ॒सि॒स॒त्रा
 दे॒व॒म॒हा॑ऽअ॒सि । म॒ह्ना॑दे॒वा॒ना॒म॒सूर्यः॑पु॒रो॒हि॒तो॒वि॒भु॒ज्यो॒ति॒र॒दा॒भ्यं ॥ इ॒यं॒या॒नी॒च्य॒कि॒णी॒रू॒पा॒रो॒हि॒ण्या॒कृ॒ता । चि॒त्र॒व
 प्र॒त्य॒द॒श्या॒य॒त्यं॑ त॒र्द॒श॒सु॒बा॒हु॒षु ॥ प्र॒जा॒हि॒त्सो॒ऽअ॒त्या॒य॒मी॒य॒न्यै॑ न्याऽअ॒क॒म॒भि॒तो॒वि॒वि॒श्रे । बृ॒ह॒द्व॒त॒स्थौ॒मु॒व॒ने॒ष्व॒तः
 प॒र्व॒मा॒नो॒ह॒रि॒त॒ऽआ॒वि॒वेश ॥ मा॒ता॒रु॒द्रा॒णां॑ दु॒हि॒ता॒व॒सू॒ना॒स्व॒सा॑दि॒त्या॒ना॒म॒मृ॒त॒स्य॒ना॒भिः॑ । प्र॒नु॒वो॒चि॒चि॒क्रि॒तु॒षे॒ज॒ना॒य

मागामनागामदि॒तिवधिष्ट ॥ व॒चोवि॒द्वच॑मु॒दीरय॑ती॒विश्वा॑भि॒र्धाभि॑रु॒पति॑ष्ठमानां । दे॒वाँऽदे॒वेभ्यः॑प॒ययु॑र्षी॒गामा॑
 मा॒वृक्त॒मत्या॑दु॒न्नचै॑ताः ॥ ८ ॥ (८।१०।९) त्वम॒ग्नेव॑हृद्वयो॒दधा॑सि॒देव॑दाशुषे । क॒विर्गृ॑ह॒पति॑र्युवा ॥ स॒नऽइ॒ळा॒न
 या॑स॒हदे॒वाँऽअ॒ग्नेदु॒वस्यु॒वा । चि॒कि॒र्हि॒भान॑वा॒वह ॥ त्वया॑ह॒स्विद्यु॑जाव॒यं चो॑दि॒ष्ठन॑यवि॒ष्ट्व । अ॒भि॒ष्मोवा॑जसा॒तये ॥
 औ॒र्वभ॑गव॒च्छुचि॑म॒मवान॑वदाहु॒वे । अ॒ग्नि॒समु॒द्रवा॑ससं ॥ ह॒वेवा॑त॒स्वन॑क॒विप॑र्जन्य॒क्रंद्य॑सहः । अ॒ग्नि० ॥ ९ ॥ आ॒स
 वं॒सवि॑तु॒र्थथा॑भ॒गस्ये॒वभू॑जि॒हुवे । अ॒ग्नि० ॥ अ॒ग्नि॒वोवृ॑ध॒तम॑ध्वरा॒णांपु॑रू॒तमं । अ॒च्छा॒न॒क्षेस॑ह॒स्वते ॥ अ॒यंय॑था॒नऽआ॒
 मु॒वत्त्व॑ष्टा॒रूपे॒वत॑क्ष्या । अ॒स्य॒क्रत्वा॒यश॑स्वतः ॥ अ॒यंवि॒श्वाँऽअ॒भि॒श्रियो॑ग्नि॒दे॒वेषु॑पत्यते । आ॒वा॒जैरु॑प॒नो॒गम॑त् ॥ वि
 श्वे॒षामि॑ह॒स्तुहि॑हो॒तृणां॑यश॒स्तमं । अ॒ग्नि॒यज्ञे॑षु॒पव्यं ॥ १० ॥ शी॒रं॒पा॒वक्र॑शो॒चिष॑ज्ये॒ष्ठयो॑दमे॒ष्वा । द्वा॒दा॒यदी॑र्घ॒श्रुत्त
 मः ॥ तम॑व॒त॒न॒सान॑सि॒गृणी॑हि॒विप्र॑शु॒ष्मिणं । मि॒त्रंन॑या॒तय॑ज्जनं ॥ उप॑त्वा॒जाम॑यो॒गिरो॑दि॒शती॑हि॒विष्कृ॑तः । वा॒यो॒र
 नी॒केऽअ॒स्थिर॑न् ॥ यस्य॑त्रि॒धा॒त्ववृ॑तं॒बहि॑स्त॒स्याव॑संदि॒नं । आप॑श्चि॒न्नि॒दधा॑प॒दं ॥ प॒दं दे॒वस्य॑मी॒हुषो॑ना॒घृष्टा॑भि॒रुति
 मिः । भ॒द्रासू॒र्येऽइ॒वोप॑हृक् ॥ ११ ॥ अ॒ग्नेघृ॑त॒स्यधी॑ति॒भिस्ते॒पानो॑दे॒वशो॑चि॒षा । आ॒दे॒वान्व॑क्षि॒यक्षि॑च ॥ तं॒त्वा॒ज॒न

(८।१०।९) त्वमग्रइति॒द्वावि॑शत्यृ॒चसू॒क्त्यभा॑गवःप्र॒योगो॒ग्निर्गा॒यत्री (अ॒स्मिन्सू॑क्ते॒एत॑कृ॒षयो॑विक॒लयं॑ते॒न्बाह॑र॒स्पत्यो॒ग्निःपा॒वक्रः
 यद्वा॑सह॒सःपु॒त्रौगृ॑ह॒पति॑यवि॒ष्ट्वैअ॒नयो॑रन्य॒तरो॒वा) ।

तमातरः कविदेवासोऽअंगिरः । हव्यवाहुमर्मल्य ॥ प्रचेतसंत्वाकवेद्वेदतवरण्य ॥ हव्यवाहुनिषेदरे ॥ नहिमेऽअ
 स्यह्यनस्वधित्वनन्वति । अथैतादृग्भरामिते ॥ यदग्नेकानिकानिचिदातेदारूणिदुधमसि । ताजुषस्वयविष्ठय ॥
 यदत्युपजिह्विकायद्वचोऽअतिसर्पति । सर्वतदस्तुतेघृतं ॥ अग्निमिधानोमनसाधियंसचेतमल्यः । अग्निमीधेवि
 वस्त्रभिः ॥ १२ ॥ (८१०१०) अदशिगातुवित्तमोयस्मिन्ब्रतान्यादुधुः । उपोषुजातमार्थस्यवधेनमग्निनक्षतनो
 गिरः ॥ प्रदेवोदासोऽअग्निद्वोऽअच्छानमज्मना । अनुमातरपृथिवीविवावृतेतस्थानाकस्यसानवि ॥ यस्माद्रजतकृ
 ष्यश्चकृत्यानि कृण्वतः । सहस्रसामेधसाताविव्रतमनाग्निधीभिः सपर्यत ॥ प्रयरायेनिनीषसिमतोयस्त्वसोदाशत् ।
 सवीरधत्तेऽअग्नऽउक्थशंसिन्तमनासहस्रपोषिणं ॥ सदृहेचिदुभिर्तृणत्तिवाजमवतासधत्तेऽअक्षितिश्रवः । त्वेदेवत्रा
 सदापुरुवसोविश्ववामानिधीमहि ॥ १३ ॥ योविश्वदयेतेवसुहोतामद्रोजनानां । मधोर्नपात्राप्रथमान्यस्मैप्रस्तोमा
 यंत्यग्नये ॥ अश्वंनगीभीरुर्थ्यसुदानवोमर्मज्यतेदेवयवः । उभेतोकेतनयेदस्मविश्वतेपषिराधौमघोनां ॥ प्रमहिष्ठाय
 गायतऽऋतामिबृहतेशुकशोचिषे । उपस्तुतासोऽअग्नये ॥ आवसतेमघवावीरवद्यशुःसमिद्धोद्युम्याहुतः । कुविन्नोऽ

(८१०१०) अदशीतिचतुर्दशचसूक्तस्यकाण्वः सोभरिरभिरत्यायाअग्रामरुतोबृहतीपंचमीविराड्पासप्तम्याद्ययुजः सतोबृहलोष्ट
 म्यादियुजः क्रमेणककुबहसीयसीकुकुबनुष्टुभः ।

अस्य सुमतिर्नवीयस्य च्छावाजैभिरागमत् ॥ प्रेष्ठमुप्रियाणां स्तुत्या सावातिथिं । अग्निरथानां यमं ॥ १४ ॥ उदितायो
निदितावेदितावस्वायज्ञियो ववर्तते । दुष्टरायस्य प्रवणेनो मर्याधियावाजं सिषासतः ॥ मानो हणीता मतिथिवसुरग्निः
पुरुप्रशस्तः स एषः । यः सहोता स्वध्वरः⁺ ॥ मोतेरिषन्येऽअच्छोक्तिर्भिवसो नो केभिश्चिदेवैः । कीरिश्चिद्वित्वा मीद्वदुत्या
गरात हव्यः स्वध्वरः⁺ ॥ आग्नेयाहिमरुत्सखारुद्रेभिः सोमपीतये । सोभर्याऽउपसृष्टुतिमादयस्व स्वर्णरे ॥ १५ ॥ ॥
(इति प्रागाथमष्टमं मंडलं अत्र सूक्तानि ९२) ॥ (९।१।१) स्वादिष्टया मादिष्टया पर्वस्वसोमधारया । इन्द्राय पातवसु
तः⁺ ॥ रक्षोहा विश्वचर्षणि रभियो निमयो हतं । दुर्णासधस्थमासदत् ॥ वरिवोधातमो भवमाहिष्ठो वृत्रहन्तमः । पर्षि
राधौ मघोनाम् ॥ अभ्यर्षमहानां दिवानां वीतिमधसा । अभिवाजमुत श्रवः ॥ त्वामच्छाचरामसितदिदर्थं दिवेदवे ।
इदो त्वेनऽआशसः ॥ १६ ॥ पुनार्तिते परिच्छतंसं सुयस्य दुहिता । वारेण शश्वतातना ॥ तमीमण्वीः समर्येऽआग
भ्णान्तियोषणो दश । स्वसारः पार्थै दिवि⁺ ॥ तर्मा हिन्वंत्यग्नवोधमतिबाकरुदतं । त्रिधा तु वारणं मधु ॥ अभीष्टुमम
इयाऽऽइत श्रृणोति धेनुवः शिशुं । सोममिन्द्राय पातवे ॥ अस्येदिद्रोम देष्वविश्वानाणि जिघ्रते । शूरो मघाचमं ह

पावमानेन वसेमंडले सप्तानुवाकाः तत्र प्रथमेनुवाके चतुर्विंशति सूक्तानि (९।१।१) स्वादिष्टयेति दश चस्य सूक्तस्य वैधा मित्रो मधुच्छंदाः पव
मानसो मोगायत्री ।

ते ॥ १७ ॥ (९।१।२) पर्वस्वदेववीरतिपवित्रसोमंरहा । इन्द्रमिदोवृषाविश ॥ आवच्यस्वमहिप्सरोवृषेदोद्यन्मव
 त्तमः । आयोनैर्निधर्णसिःसदः ॥ अधुक्षतप्रियंमधुधारासुतस्यवेधसः । अपोवसिष्टसक्रतुः ॥ महांतत्त्वामहीरन्वापो
 ऽअर्षतिर्निधवः । यज्ञोभिर्वासयिष्यसे ॥ समद्रोऽअप्सुर्मानुजेविष्टंभोधरुणोदिवः । सोमःपवित्रेऽअस्युः⁺ ॥ १८ ॥
 अचिक्रदद्रुषाहिरैर्महान्निमत्रोनदर्शतः । संसूर्येणरोचते ॥ गिरस्तड्इदंओजसामर्मज्यतेऽअपस्युवः । याभिर्मदायु
 शुंभसे ॥ तंत्वामदायुघृष्वयऽउलोककृत्तुमीमहे । तवप्रशस्तयोमहीः⁺ ॥ अस्मभ्यमिदंविद्रुयुर्मध्वःपवस्वधारया ।
 पर्जन्योवृष्टिमाँडव ॥ गोषाऽइदोनुषाऽअस्यश्वसावाजसाऽउत । आत्मायज्ञस्यपूव्यः⁺ ॥ १९ ॥ (९।१।३) एष
 देवोऽअमर्त्यःपर्णवीरिवदीयति । अभिद्रोणान्यासदं ॥ एषदेवोविपाकृतोतिह्वरांसिधावति । पर्वमानोऽअदाभ्यः॥
 एषदेवोविपन्युभिःपर्वमानऽऋतायुभिः । हरिवोजायमृज्यते ॥ एषविश्वानिवायार्याशूरोयन्निवसत्वभिः । पर्वमानःसि
 षासति ॥ एषदेवोरथयतिपर्वमानोदशस्यति । आविष्कृणोतिवग्वनुं⁺ ॥ २० ॥ एषविप्रैर्भिष्टुतोपोदेवोविगाहते ।
 दधद्रत्नानिद्राशुषे ॥ एषदिवंविधावततिरोरजांसिधारया । पर्वमानःकनिक्रदत् ॥ एषदिवंव्यासरत्तिरोरजांस्यस्पृ

(९।१।२) पर्वस्वेतिदशर्चस्यसूक्तस्यकाण्वोमेधातिथिःपर्वमानसोमोगायत्री । (९।१।३) एषदेवइतिदशर्चस्यसूक्तस्याजीगर्तिःशुनः
 शेषःसकृत्रिमोवैश्वामित्रोदेवरातःपर्वमानसोमोगायत्री ।

तः । पर्वमानः स्वध्वरः[†] ॥ एष प्रलेन जन्मना देवो देवेभ्यः सुतः । हरिः पवित्रेऽअर्षति ॥ एष उ स्य पुरुष तोज्ञानोज्ञानो ज्ञानयन्निषः । धारयापवते सुतः[†] ॥ २१ ॥ (९।१।४) सनाच सोमजे षिच पर्वमानमहिश्रवः । अथानो वस्यसकृदि ॥ सनाज्योतिः सनास्व^१ विंश्वाच सोमसौभगा । अथा० ॥ सनादक्षमतकृतमपसोममृधौजहि । अथा० ॥ पर्वो तारः पुनीतनसोममिद्रायपातवे । अथा० ॥ त्वंसूयेनऽआभजतवक्रत्वातवोतिभिः । अथा० ॥ २२ ॥ तवक्रत्वातवोतिभिज्याक्पश्यमसूय^१ । अथा० ॥ अभ्यर्षस्वायुधसोमद्विबहसूर्यि । अथा० ॥ अभ्य^१र्षानपच्युतोरयिसमस्तुसासहिः । अथा० ॥ त्वांयज्ञैरवीवृधन्पर्वमानविधमणि । अथा० ॥ रयिर्नाश्चित्रमश्विनमिदो विंश्वायुमाभर । अथा० ॥ २३ ॥ (९।१।५) समिद्धो विश्वतस्पतिः पर्वमानो विराजति । प्रीणन्वृषाकनिक्कदत् ॥ तनूनपात्पर्वमानः शृंगेशानोऽअर्षति । अंतरिक्षेणरारजत् ॥ ईळन्यः पर्वमानोरयिर्विराजति द्यमान् । मधो धाराभिरोजसा ॥ बर्हिः प्राचीनमोजसा पर्वमानस्तृणन्हरिः । देवेषु देवऽईयते ॥ उदाते जिहते बृहद्द्वारा देवीर्हिरण्ययीः । पर्वमानेन सुष्टु

(९।१।४) सनाचतिदशचस्यसूक्तस्य हिरण्यस्तूपः पर्वमानसोमोगायत्री । (९।१।५) समिद्धइत्येकादशचस्यसूक्तस्य काश्यपोसितः क्रमेण धमस्तनूनपादि ळोर्बाहिर्देवीर्द्वार उषासानक्ता देव्यो होतारौ तिस्रो देव्यः सरस्वती ळाभारत्यस्त्वष्टा वनस्पतिः स्वाहाकृतयोगायत्री अंसाश्च तस्मिन्नुभः । (इत आरभ्य विंशतिसूक्तेषु काश्यपो देवलोऽसिते न सह विकल्पते) ।

ताः ॥ २४ ॥ सुशिल्पेर्बृहतीमहीपर्वमानोवृषण्यति । नक्तोषासानदर्शते⁺ ॥ उभादेवानचक्षसाहोतारौदव्याहुवे । पर्व-
 मानऽइंद्रोवृषा[॥] भारतीपर्वमानस्यसरस्वतीळामही । इमनोयज्ञमार्गमन्तिस्त्रोदेवीःसुपेशसः ॥ त्वष्टारमग्रजांगोपा-
 पुरोयावानमाहुवे । इंदुरिंद्रोवृषाहरिःपर्वमानःप्रजापतिः ॥ वनस्पतिपर्वमानमध्वासमङ्घिधारया । सहस्रवल्शंहरे-
 तंभ्राजमानंहिरण्य[॥] ॥ विश्वेदेवाःस्वाहाकृतिपर्वमानस्यागत । वायुर्बृहस्पतिःसूर्योऽग्निरिंद्रःसजोषसः ॥ २५ ॥
 (९।१।६) मंद्रयासोमधारयावृषापर्वस्वदेवयुः । अव्योवारेष्वस्मयुः⁺ ॥ अभित्यमद्यमदुमिंदुविद्रुऽइतिक्षर । अ-
 भिवाजिनोऽअवतः ॥ अभित्यपूव्यमदसुवानोऽअर्षपवित्रऽआ । अभिवाजमुतश्रवः ॥ अनुद्रप्सासऽइंदवऽआपो
 नप्रवतासरन् । पुनानाऽइंद्रमाशत ॥ यमत्यमिववाजिनमजंतियोषणोदश । वनेक्रीळतमत्यवि ॥ २६ ॥ तंगोभि-
 र्वृषणंसमदायदेववीतये । सुतंभरायसंसृज ॥ देवोदेवायधार्येद्रायपवतेसुतः । पयोधदस्यपीपयत् ॥ आत्मायज्ञ-
 स्यरंह्यासुष्वाणःपवतेसुतः । प्रक्षानिपातिकाव्य[॥] ॥ एवापुनानऽइंद्रयुर्मदमदिष्ठवीतये । गुहाचिद्विधिषेगिरः ॥ २७ ॥
 (९।१।७) असुग्रीमिंदवःपथाधर्मन्नतस्यसाश्रियः । विद्वानाऽअस्ययोजनं ॥ प्रधानमध्वोऽअग्नियोमहीरपोविगाह

(९।१।६) मंद्रथेतिनवर्चस्सूक्तस्यकाश्यपोसितःपर्वमानसोमोगायत्री । (९।१।७) असुग्रीमितिनवर्चस्सूक्तस्यासितःपर्वमान-
 सोमोगायत्री ।

ते । ह॒वि॒र्ह॒वि॒ष्ण॒व॒धः ॥ प्र॒यु॒जो॒वा॒चो॒ऽअ॒ग्नि॒यो॒वृ॒षा॒व॒च॒क्र॒द॒द्वने॑ । स॒द्भा॒भि॒स॒त्यो॒ऽअ॒ध्वरः॑ ॥ प॒रि॒य॒त्का॒व्या॒कि॒वि॒नृ॑
 म्णा॒व॒सा॒नो॒ऽअ॒र्षेति॑ । स्व॒र्व॒जी॒र्षि॒षा॒सति॑ ॥ प॒व॒मा॒नो॒ऽअ॒भि॒स्पृ॒धो॒वि॒शो॒रा॒जै॒वसी॑दति । य॒दी॒म॒ण॒व॒ति॒वै॒ध॒सः ॥ २८ ॥
 अ॒व्यो॒वा॒रो॒प॒रि॒प्रि॒यो॒ह॒रि॒वने॑षुसीदति । रे॒भो॒व॒नु॒ष्य॒ते॒मती॑ ॥ स॒वा॒यु॒मि॒द्र॒न्ध्वा॒ना॒सा॒कं॒मदे॑नगच्छति । र॒णा॒यो॒ऽअ॒स्य॒
 ध॒र्म॒भिः ॥ आ॒मि॒त्रा॒वरु॑णाभंगमध्वःपवंतऽङ्ग॒र्मयः॑ । वि॒द॒ना॒ऽअ॒स्य॒श॒क्म॒भिः ॥ अ॒स्म॒भ्य॒रो॒दसी॑रयिमध्वोवाजस्य
 सा॒तये॑ । श्र॒वो॒व॒सू॒नि॒सं॒जितं॑ ॥ २९ ॥ (१।१।८) ए॒ते॒सो॒मा॒ऽअ॒भि॒प्रि॒यमि॑द्रस्यकामनक्षरन् । व॒र्ध॒तो॒ऽअ॒स्य॒वी॒
 र्ये* ॥ पु॒ना॒ना॒सं॒श्च॒म॒ष॒दो॒गच्छ॑तोवायुमश्विना । ते॒नो॒धा॒तु॒स॒र्वी॒र्षे ॥ इ॒न्द्र॒स्य॒सो॒म॒रा॒ध॒से॒पु॒ना॒नो॒हा॒दि॒चो॒दय॑ । ऋ॒त॒स्य॒
 यो॒नि॒मा॒सद॑ ॥ म॒जं॒ति॒त्वा॒द॒श॒क्षि॒पो॒हि॒न्व॒ति॒स॒प्त॒धी॒तयः॑ । अ॒नु॒वि॒प्रा॒ऽअ॒मा॒दि॒षुः ॥ दे॒व॒भ्य॒स्त्वा॒म॒दा॒य॒कं॒सृ॒जान॑मते
 मे॒र्यः । सं॒गो॒भि॒र्वा॒स॒या॒मसि॑ ॥ ३० ॥ पु॒ना॒नः॒क॒ल॒शे॒ष्वा॒व॒स्त्रा॒ण्य॒रु॒षो॒ह॒रिः । प॒रि॒ग॒व्या॒न्य॒व्यत॑ ॥ म॒घो॒न॒ऽआ॒प॒व
 स्व॒नो॒ज॒हि॒वि॒त्वा॒ऽअ॒प॒द्वि॒षः । इ॒न्द्रो॒स॒खा॒य॒मा॒वि॒श ॥ वृ॒ष्टि॒द्वि॒वः॒प॒रि॒स्त्र॒व॒द्यु॒म॒पृ॒थि॒व्या॒ऽअ॒धि । स॒हो॒नः॒सो॒म॒प॒सु॒धाः ॥
 न॒च॒क्ष॒सं॒त्वा॒व॒य॒मि॒न्द्र॒पी॒तं॒स्व॒वि॒दं॑ । भ॒क्षी॒मा॒हि॒प्र॒जा॒मि॒षं ॥ ३१ ॥ (१।१।९) प॒रि॒प्रि॒या॒दि॒वः॒क॒वि॒र्या॑सिनस्त्योहि
 तः । स॒वा॒नो॒र्या॒ति॒क॒वि॒क्र॒तुः ॥ प्र॒प्र॒क्ष॒या॒य॒प॒न्य॒से॒ज॒ना॒य॒जु॒ष्टो॒ऽअ॒द्रु॒हे । वी॒त्य॒र्ष॒च॒नि॒ष्ठया॑ ॥ स॒स॒नु॒र्मा॒त॒रा॒शु॒चि॒र्जा॒तो

(१।१।८) ए॒ते॒सो॒मा॒इ॒ति॒न॒व॒र्च॒स्य॒सू॒क्त॒स्या॒सि॒तः॒प॒व॒मा॒न॒सो॒मो॒गा॒य॒त्री (१।१।९) प॒रि॒प्रि॒ये॒ति॒न॒व॒र्च॒स्य॒सू॒क्त॒स्या॒सि॒तः॒प॒व॒मा॒न॒सो॒मो॒गा॒य॒त्री ।

जातेऽअरोचयत् । महान्महीऽऋतावृधा ॥ सप्तसधीतिभिहितोनद्याऽअजिन्वदुहः । याऽएकमक्षिवावृधुः⁺ ॥
 ताऽअभिसंतमस्तुतंमहेयुवानमादधुः । इंदुमिद्रुतव्रते⁺ ॥ ३२ ॥ अभिवह्निर्मत्यःसप्तपश्यतिवाविहः । क्रिविदु-
 वीरतर्पयत् ॥ अवाकल्पेषुनःपुमस्तमासिसोमयोध्या । तानिपुनानजंघनः ॥ नूनव्यसेनवीयसेसूक्तार्थसाधयापथः ।
 प्रत्नवद्रौचयारुचः ॥ पवमानमहिश्रवोगामश्वरासिवीरवत् । सनमिधांसनास्वः* ॥ ३३ ॥ (९।१।१०) प्रस्वा-
 नासोरथाऽइवावैतोनश्रवस्ववः । सोमासोरागेऽअक्रमुः ॥ हिन्वानासोरथाऽइवदधन्विरेगभस्त्योः । भरासःकारि-
 णामिव ॥ राजानोनप्रशस्तिभिःसोमासोगोभिर्जते । यज्ञोनसप्तधातृभिः ॥ परिसुवानासऽइंदोमदायवह्णाणि
 रा । सताऽअर्षतिधारया ॥ आपानासोविवस्वतोजनैतऽउषसोभगं । सूरऽअण्ववितन्वते ॥ ३४ ॥ अपद्वारासती-
 नांप्रत्नाऽऋण्वतिकावः । वृष्णोहरसऽआयवः ॥ समीचीनासऽआसतेहोतारःसप्तजामयः । पदमेकस्यपिप्रतः ॥ ना-
 भानाभिन्ऽआदेदुचक्षुश्चित्सूर्येसचा । कवेरपत्यमादुहे ॥ अभिप्रियादिवस्पदमध्वयुभिर्गुहाहितं । सूरःपश्यतिचक्षसा
 ॥ ३५ ॥ (९।१।११) उपासैगायतानरःपवमानायेदवे । अभिदेवाऽइयक्षते ॥ अभितेमधुनापयोर्धवाणोऽअशि

(९।१।१०) प्रस्वानासइतिनवर्चस्यसूक्तस्थामितःपवमानसोमोगायत्री । (९।१।११) उपास्माइतिनवर्चस्यसूक्तस्थामितःपवमान

सोमोगायत्री ।

श्रुः । देवं देवाय देवयु⁺ ॥ सनः पवस्व शंगे शंजनाय शमवते । शंराजन्नो षधीभ्यः ॥ बभ्रवे नुस्वतवसे रुणाय दिवि
 स्पृशे । सोमाय गाथमर्चत ॥ हस्तच्युते भिराद्रिभिः सुतसोमं पुनीतन । मधावाधावतामधु ॥ ३६ ॥ नमसे दुर्पसीदत
 दुधे दुभिश्च्रीणीतन । इंदुमिद्रे दधातन ॥ अमित्रहाविचर्षणिः पवस्व सोमं शंगवे । देवेभ्योऽनुकामकृत् ॥ इन्द्राय
 सोमपाते वेमदाय परिषिच्यसे । मनश्चिन्मनसस्पतिः ॥ पवमानसुवीर्यै रयि सोमरिरीहिनः । इंदुर्विद्रेण नोयुजा⁺
 ॥ ३७ ॥ (९।१।१२) सोमाऽअसृग्रमिदं देवः सुताऽऋतस्य सादने । इन्द्राय मधुमत्तमाः ॥ अभिविप्राऽअनूषत गावो
 वत्सं नमातरः । इंद्रसोमस्य पीतये ॥ मदच्युत्क्षेत्तिसादने सोमं धौ रूमाविषाश्चित् । सोमो गौराऽअधिश्चितः⁺ ॥^३ दिवो
 नाभाविचक्षणो व्योवारमहीयते । सोमो यः सुक्रतुः कविः⁺ ॥ यः सोमः कलशेष्वाऽअंतः पवित्रऽआहितः । तमिदुः
 परिषस्वजे ॥ ३८ ॥ प्रवाचमिंदुरिष्यतिसमद्रस्याधिविष्टपि । जिवन्क्कोशमधुश्चतै ॥ नित्यस्तोत्रो वनस्पतिर्धौना
 मंतः सबर्द्धुधः । हिन्वानो मानुषायुगा⁺ ॥ अभिप्रिया दिवस्पदा सोमो हिन्वानोऽअर्षति । विप्रस्यधारया कविः⁺ ॥
 आपवमानधारय रयि सहस्रवर्चसं । अस्मेऽईदो स्वाभुवै ॥ ३९ ॥ इति षष्ठाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

(९।१।१२) सोमाअसृग्रमिति नवर्चस्य सूक्तस्यासितः पवमानसोमो गायत्री ।

सप्तचत्वारिंशाध्यायेवर्गाः ३९ सूक्तानि १८ ऋचः १९८ ॥ त्यागः ॥ इंद्राये. २९ वाग्देव्या. २ इंद्राये. मित्रावरुणाभ्या. ४ मित्रावरुणादित्येभ्य. आदित्येभ्य. अश्विभ्या. २ वायव. २ सूर्याये. २ उषस. पवमानाये. गवह. २ अग्नय. ३५ अग्नारुह्य. पव मानायसोमाये. ४० समिद्धायाग्नय. तनूनपात. इळाये. बर्हिषह. देवीभ्योद्वाभ्य. उषासानक्ताभ्या. देविभ्यांहोतृभ्यांप्रचेतोभ्या. सर स्वीळाभारतीभ्य. त्वष्ट. वनस्पतय. साहाकृतीभ्य. पवमानायसोमाये. ६३ ॥ इतिषष्ठेऽसप्तमः ॥

सोमःपरिप्राष्टावेषधियाप्रतेप्रनिम्नेनैवपरिसुवानःसप्तयत्सोमप्रकावरैतेधावन्येतेसोमासःसोमाअसृग्रप्रसोमा सःपवस्वषट्दृह्च्युतआगस्यस्तममृक्षतैभवाहोदार्ढच्युतएषकविर्नुमेधएषवाजीप्रियमेधःप्रास्यनुमेधःप्रधारा विंदुःप्रसोमासोगोतमःप्रसोमासःश्यावाश्वःप्रसोमासस्त्रितःप्रसुवानानानःपवस्वप्रभूवसुरसर्जिससुतोरहूगण एषउस्यआशुरर्षबृहन्मतिःपुनानःप्रयेगावोमेध्यातिथिर्जनयन्योअत्यइव ॥ ८ ॥

॥ हरिःओम् ॥ (९।१।१३) सोमःपुनानोऽर्षतिसहस्रधारोऽअत्यविः । वायोरिन्द्रस्यनिष्कृतं ॥ पवमान मवस्यवोविप्रमभिप्रगायत । सुवाणंदेववीतये ॥ पवतेवार्जसातयेसोमाःसहस्रपाजसः । गणानादेववीतये ॥ उत नोवार्जसातयेपवस्वबृहतीरिषः । द्युमादोसुवीर्यं ॥ तेनःसहस्त्रिणरयिपवतामासुवीर्यं । सुवानादेवासऽइदवः ॥

(९।१।१३) सोमःपुनानइतिनवर्चस्यसूक्तस्यकाश्यपोऽसितःपवमानसोमोगायत्री ।

॥ १ ॥ अत्याहियाननहेतुभिरसृग्भवाजसातये । विवारमव्यमाशवः ॥ वाश्राऽअर्षतीद्वोभिवत्संनधेनवः । दुध
 निरेगभस्त्योः ॥ जुष्टऽइंद्रायमत्सरः पवमानकनिकदत् । विश्वाऽअपद्धिषोऽजहि ॥ अपघ्नतोऽअराव्णः पवमानाः
 स्वदृशः । योनवृतस्यसीदत् ॥ २ ॥ (९।१।१४) परिप्रासिष्यदत्कविः सिधोरूमावधिश्रितः । कारंबिभ्रत्पुरुष्ट
 ह ॥ गिरायदीसबधवः पंचव्राताऽअपस्यवः । परिष्कृण्वतिधर्णासि⁺ ॥ आदस्यशुष्मिणोरसेविश्वेदेवाऽअमत्सत ।
 यदीगोभिर्वसायते ॥ निरिणानोविधावतिजहृच्छर्याणितान्वा । अत्रासजिघ्रतेयजा⁺ ॥ नप्तीभिर्योविवस्वतः शुभ्रो
 नमामजेयुवा । गाः कृण्वानोननिर्णिजं ॥ ३ ॥ अतिश्रितीतिरश्चतागव्याजिगत्यव्या । वदुमियतिथिविदे⁺ ॥ अ
 भिक्षिपः समगमतमर्जयतीरिषस्पतिं । पृष्ठागृभ्णतवाजिनः ॥ परिदिव्यानिमृशद्विध्वानिसोमपाथिवा । वसूनि
 ग्राह्यस्मयुः⁺ ॥ ४ ॥ (९।१।१५) एषधियायात्यव्याशूरोरथैभिराशुभिः । गच्छन्निद्रस्यनिष्कृतं ॥ एषपूरूधि
 यायतेबृहतेदेवतातये । यत्रामृतासऽआसते ॥ एषहितोविनीयतेतः शुभ्रावतापथा । यदीतुंजतिभूणयः ॥ एषशू
 गाणिदोधुवच्छिशीतेयथ्योऽवृषा । नृमणादधानऽओजसा ॥ एषरुक्मिभिरियतेवाजीशुभ्रेभिः श्रुभिः । पतिः सिधू
 नांभवन् ॥ एषवसूनिपिबन्नापरुषाययिवाऽअति । अवशादेष्टुगच्छति ॥ एतंमृजंतिमर्ज्यमुपद्रोणेव्यायवः । प्रच

(९।१।१४) परिप्रास्यदत्कस्यसूक्तस्यासितः पवमानसोमो गायत्री । (९।१।१५) एषधियेत्यष्टचस्यसूक्तस्यासितः पवमानसोमो गायत्री ।

क्राणमहीरिषः ॥ एतमुत्पदशक्षिपोमज्जितिससधीतयः । स्वायुधमर्दितमं ॥ ५ ॥ (९।१।१६) प्रतेसोतारऽओ
 ण्योऽुरसंमदायघृष्वये । सर्गेनतत्त्येतशः ॥ कृत्वादक्षस्यथ्यमपोवसानमंधसा । गोषामण्वेषुसश्चिम ॥ अनस्तम
 म्पुदुष्टरंसोमपवित्रऽआसृज । पुनीहीद्रायपातवे ॥ प्रपुनानस्यचेतसासोमःपवित्रेऽअर्षति । कृत्वासधस्थमासदत् ॥
 प्रत्वानमोभिरिदवऽइंद्रसोमाऽअसृक्षत । महेभरायकारिणः ॥ पुनानोरूपेऽअव्ययेविश्वाऽअर्षन्नभिश्चिर्यः । शूरोन
 गोषुतिष्ठति ॥ दिवोनसानुपिप्युषीधारांसतस्यविधसः । वृथापवित्रेऽअर्षति ॥ त्वंसोमविपश्चित्तनापुनानऽआयु
 षु । अव्योवारंविधावसि ॥ ६ ॥ (९।१।१७) प्रनिम्नैर्वसिधवोघ्नतोवृत्राणिभूर्णयः । सोमाऽअसृग्रमाशवः ॥
 अभिसुवानासऽइंदवोवृष्टयःपृथिवीमिव । इंद्रसोमासोऽअक्षरन् ॥ अत्यूर्मिमत्सरोमदुःसोमःपवित्रेऽअर्षति । विघ्न
 ब्रक्षसिदेवयुः ॥ आकलशेषुधावतिपवित्रेपरिषिच्यते । उक्थैर्यज्ञेषुवर्धते ॥ अतित्रीसोमरोचनारोहन्नभ्राजसेदि
 व । इष्णन्त्सूर्यनचोदयः ॥ अभिविप्राऽअनूषतमर्धन्यज्ञस्यकारवः । दधानाश्चक्षसिप्रिय ॥ तमुत्वावाजिनंनरो
 धीभिर्विप्राऽअवस्यवः । मज्जतिदेवतातये ॥ मधोर्धारामनुक्षरतीव्रःसधस्थमासदः । चारुर्कृतायपीतये ॥ ७ ॥

(९।१।१६) प्रतेसोतारइत्यष्टर्चस्यसूक्तस्यासितःपवमानसोमोगायत्री । (९।१।१७) प्रनिम्नैर्वेत्यष्टर्चस्यसूक्तस्यासितःपवमानसोमोगायत्री ।

(९।१।१८) परि॒सु॒वानो॒र्गिरि॒ष्ठाः प॒वि॒त्रो॒सो॒मोऽअ॒क्षाः । म॒दे॒षु स॒र्व॒धाऽअ॒सि ॥ त्वं वि॒प्र॒स्त्वं क॒वि॒र्मधु॒प्र॒जात॒म॒ध॒सः ।
 म॒दे॒षु ॥ तव॒वि॒श्वे॒स॒जोष॒सो दे॒वासः पी॒ति॒मा॒शत । म॒दे॒षु ॥ आ॒यो वि॒श्वानि॒वा॒र्या व॒सूनि॒ह॒स्त॒योर्द॒धे । म॒दे॒षु ॥
 यऽइ॒मे रो॒दसी॒म॒हो॒स॒मा त॒रे॒व॒दो॒ह॒ते । म॒दे॒षु ॥ परि॒यो रो॒दसी॒ऽउ॒भे स॒द्यो वा॒जे भि॒र॒ष॒ति । म॒दे॒षु ॥ स॒श॒ष्मी॒क॒ल॒शे
 ष्वा॒पु॒ना॒नोऽअ॒चि॒क्र॒दत् । म॒दे॒षु ॥ ८ ॥ (९।१।१९) य॒त्सो॒म॒चि॒त्रम॒क॒थ्य॒द्वि॒व्य॒पा॒थं व॒व॒सु । त॒न्नः पु॒ना॒नऽआ
 भ॒र ॥ यु॒वं हि॒स्थः स्व॒र्प॒तीऽइ॒न्द्र॒श्च सो॒मो गो॒प॒ती । ई॒शा॒ना॒पि॒प्य॒तं धि॒यः ॥ वृ॒षा पु॒ना॒नऽआ॒यु॒षु॒स्त॒न॒य॒न्ना धि॒ब॒हि॒षि । ह॒रिः
 स॒न्यो नि॒मा॒स॒दत् ॥ अ॒वा॒व॒श॒त॒धी॒त॒यो वृ॒षभ॒स्या धि॒रे॒त॒सि । स॒नो॒र्व॒त्स॒स्य॒मा॒तरः ॥ क॒वि॒द्वृ॒ष॒ण्यं ती॒भ्यः पु॒ना॒नो ग॒भ॒मा
 द॒धत् । याः शु॒क्रं दु॒हु॒त॒प॒यः ॥ उ॒प॒शि॒क्षा प॒त॒स्थुषो॒भ्य॒स॒मा धे॒हि॒श॒त्रुषु । प॒व॒मा॒न॒वि॒दा॒र॒यि॒ ॥ नि॒श॒त्रोः सो॒म॒वृ॒ष्ण्यं
 नि॒शु॒ष्मं नि॒व॒र॒य॒स्ति॒र । दू॒रे॒वा॒स॒तोऽअ॒ति॒वा ॥ ९ ॥ (९।१।२०) प्र॒क॒वि॒दे॒व॒वी॒त॒ये॒व्यो वा॒रो भि॒र॒ष॒ति । सा॒ह्वान् वि॒श्वो
 ऽअ॒भि॒स्पृ॒धः ॥ सा॒हि॒ष्मा॒ज॒रि॒त॒भ्यऽआ॒वा॒जं गो॒म॒त॒मि॒न्व॒ति । प॒व॒मा॒नः स॒ह॒स्रि॒णि॒ ॥ परि॒वि॒श्वानि॒चे॒त॒सा॒म॒श॒स॒प॒व॒से
 म॒ती । स॒नः सो॒म॒श्र॒वो वि॒दः ॥ अ॒भ्य॒र्ष॒व॒बृ॒ह॒द्यो॒म॒घ॒व॒द्भ्यो॒घ्न॒र॒यि॒ ॥ इ॒ष॒सो॒तृ॒भ्य॒आ॒भ॒र ॥ त्वं र॒ज॒े व॒सु॒व्र॒तो गि॒रः सो॒मा

(९।१।१८) परि॒सु॒वान॒इति॒स॒प्त॒र्च॒स्य॒सू॒क्त॒स्या॒सि॒तः प॒व॒मा॒न॒सो॒मो गाय॒त्री । (९।१।१९) य॒त्सो॒मे॒ति॒स॒प्त॒र्च॒स्य॒सू॒क्त॒स्या॒सि॒तः प॒व॒मा॒न॒सो॒मो गाय॒त्री । (९।१।२०) प्र॒क॒वि॒रि॒ति॒स॒प्त॒र्च॒स्य॒सू॒क्त॒स्या॒सि॒तः प॒व॒मा॒न॒सो॒मो गाय॒त्री ।

विवेशिथ । पुनानोवहेऽअद्भुत ॥ सवहिरप्सुदृष्टोमज्यमानो गभस्त्योः । सोमश्चमृषुसीदति ॥ क्रीलुर्मखोनमैहयुः प
 वित्रसोमगच्छसि । दधत्स्तोत्रेसुवीर्यं ॥ १० ॥ (९।१।२१) एतेधावंतीदेवः सोमाऽइन्द्रायघृण्वयः । मत्सरासः
 स्वविदः ॥ प्रवृण्वन्तोऽअभियुजः सुष्वयेवारिवोविदः । स्वयंस्तोत्रेवयस्कृतः ॥ वृथाक्रीळतऽइदं देवः सधस्थमभ्येकमित् ।
 सिंधोरूमव्यक्षरन् ॥ एतेविश्वानिचार्यापर्वमानासऽआशत । हितानसप्तयोरथै ॥ आस्मिन्पिशंगमिदवोदधातावे
 नमादिशै । योऽअस्मभ्यमरावा ॥ ऋमुनरथ्यंनवंदधाताकेतमादिशै । शुक्राः पवध्वमर्णसा ॥ एतऽउत्येऽअवीवश
 न्काष्ठावाजिनोऽअक्रत । सतः प्रासाविषुमति⁺ ॥ ११ ॥ (९।१।२२) एतेसोमासऽआशवोरथाऽइवप्रवाजिनः ।
 सर्गाः सष्टाऽअहेषत ॥ एतेवाताऽइवोरवः पर्जन्यस्येववृष्टयः । अग्नेरिवभ्रमावृथा ॥ एतेपताविपश्चितः सोमासोद
 ध्याशिरः । विषाव्यानशुर्धियः ॥ एतेमष्टाऽअर्मत्याः ससवांसोनशश्रमुः । इयक्षंतः पथोरजः ॥ एतेपष्ठानिरोदसोवि
 प्रयंतोव्यानशुः । उतेदमुत्तमंरजः ॥ तंतुतन्वानमुत्तममुत्तमनुप्रवतऽआशत । उतेदमुत्तमाय्य ॥ त्वंसोमपणिभ्यऽआ
 वसगव्यानिधारयः । तंतंतुमचिक्कदः ॥ १२ ॥ (९।१।२३) सोमाऽअसृग्रमाशवोमधोमदस्यधारया । अभिवि

(९।१।२१) एतेधावंतीतिसप्तर्चस्यसूक्त्यासितः पवमानसोमोगायत्री । (९।१।२२) एतेसोमासइतिसप्तर्चस्यसूक्त्यासितः पव
 मानसोमोगायत्री । (९।१।२३) सोमाअसृग्रमितिसप्तर्चस्यसूक्त्यासितः पवमानसोमोगायत्री ।

श्वानिकाव्या ॥ अनुप्रत्तासऽआयवःपदंनवीयोऽअक्रमुः । रुचेजनंतसूर्य ॥ आपवमाननोभरायोऽअदाशुषोगयं ।
 कृधिप्रजावतीरिषः ॥ अभिसोमासऽआयवःपवतेमद्यमदं । अभिकोशमधुश्रुतं ॥ सोमोऽअर्षतिघर्णसिर्दधानऽइंद्रि
 यंरसं । सुवीरोऽअभिशस्त्रिपाः⁺ ॥ इंद्रायसोमपवसेदेवेभ्यःसधमाद्यः । इंद्रोवाजसिषाससि ॥ अस्यपीत्वामदाना
 मिद्रोवृत्राण्यप्रति । जघानजघनच्छतु⁺ ॥ १३ ॥ (९।१।२४) प्रसोमासोऽअधन्विषुःपवमानासऽइंदवः । श्रीणा
 नाऽअप्सुमृजत ॥ अभिगवोऽअधन्विषुरापोनप्रवतायतीः । पुनानाऽइंद्रमाशत ॥ प्रपवमानधन्वसिसोमद्रायपा
 तवे । नृभिर्यतोविनीयसे ॥ त्वंसोमनमादंतःपवस्वचर्षणीसहै । सस्त्रियोऽअनुमाद्यः ॥ इंद्रोयदद्रिभिःसतःपवित्रं
 परिधावसि । अरमिद्रस्वधान्नै ॥ पवस्ववृत्रहन्तमोक्थैभिरनुमाद्यः । शुचिःपावकोऽअद्भुतः ॥ शुचिःपावकऽइंच्य
 तेसोमःसुतस्यमध्वः । देवावीरघशंसहा⁺ ॥ १४ ॥ (९।२।१) पवस्वदक्षसाधनोदेवेभ्यःपीतयेहरे । मरुद्भ्योवाय
 वेमदः ॥ पवमानधियाहितोऽभियोनिकानिक्रदत् । धर्मणावायुमाविश ॥ संदेवैःशोभतेवृषाकवियोनावधिप्रियः ।
 वृत्रहादेववीर्तमः ॥ विश्वारूपाण्याविशन्पुनानोयातिहर्यतः । यत्रामृतासऽआसते ॥ अरुषेजनयन्गिरःसोमःपव

(९।१।२४) प्रसोमासइतिसप्तर्चस्यसूक्तस्यासितःपवमानसोमोगायत्री ॥ द्वितीयेनुवाकेषट्त्रिंशत्सूक्तानि (९।२।१) पवस्वेतिषष्ठ
 र्चस्यसूक्त्यागस्त्योदहृद्युतःपवमानसोमोगायत्री ।

तऽआयुषक् । इंदुगच्छन्कविकृतुः ॥ आपवस्वमदिन्तमपवित्रधारयाकवे । अकस्ययोनिमासदं ॥ १५ ॥ (१।२।२)
 तममृक्षंतवाजिनमपस्थेऽअदितेरधि । विप्रासोऽअण्व्याधिया⁺ ॥ तंगावोऽअभ्यनूपतसहस्रधारमक्षितं । इंदुधर्ता
 रमादिवः⁺ ॥ तंवैधामेधयाह्यनपवमानमधिधावि । धर्णासिभूरिधायसं ॥ तमह्यन्भुरिजोर्धियासंवसानंविष्वतः ।
 पतिवाचोऽअदाभ्यं ॥ तंसानावधिजामयोहरिह्रिन्वंत्याद्रिभिः । ह्युतंभूरिचक्षसं ॥ तंत्वाहिन्वंतिवेधसःपवमानगि
 राबृधं । इंदुर्विद्रायमत्सरं⁺ ॥ १६ ॥ (१।२।३) एषकविरभिष्टुतःपवित्रेऽअर्धितोशते । पुनानोन्नन्नपस्त्रिधः ॥
 एषऽइंद्रायवायवेस्वर्जितपरिषिच्यते । पवित्रेदक्षसाधनः ॥ एषतृभिर्विनीयतेदिवोमघावृषासुतः । सोमोवनैषुविश्व
 वित्⁺ ॥ एषगव्युरचिक्रदुत्पवमानोहिरण्ययुः । इंदुःसत्राजिदस्तृतः ॥ एषसूर्येणहासतेपवमानोऽअधिधावि ।
 पवित्रेमत्सरोमदः ॥ एषशुभ्यसिष्यददंतरेक्षेवृषाहरिः । पुनानऽइंदुरिद्रमा⁺ ॥ १७ ॥ (१।२।४) एषवाजीहि
 तोनृभिर्विश्वविन्मनसस्पतिः । अव्योवारंविधावति ॥ एषपवित्रेऽअक्षरत्सोमोदेवभ्यःसुतः । विश्वाधामान्याविश
 न्⁺ ॥ एषदेवःशुभायतेधियोनावर्मत्यः । वृत्रहादेववीतमः ॥ एषवृषाकनिक्रदहशभिर्जामिभिर्भयतः । अभिद्रोणां

(१।२।२) तममृक्षंतविषलचस्यसूक्तस्यदाढच्युतइध्मवाहःपवमानसोमोगायत्री । (१।२।३) एषकविरितिषलचस्यसूक्तस्यांगिरसो
 नृमेधःपवमानसोमोगायत्री । (१।२।४) एषवाजीतिषलचस्यसूक्तस्यांगिरसःप्रियमेधःपवमानसोमोगायत्री ।

निधावति ॥ एषसूर्यमरोचयत्पवमानोविचर्षणिः । विश्वाधामानिविध्ववित् ॥ एषशुष्यदाभ्यःसोमःपुनानोऽअ
 र्षति । देवावीरघशंसा ॥ १८ ॥ (१।२।५) प्रास्यधाराऽअक्षरन्वृष्णःसुतस्यौजसा । देवाऽअनुप्रभूषतः ॥
 सप्तिसृजतिवेधसौर्णतःकारवोगिरा । ज्योतिर्जज्ञानमवृथ्य* ॥ सुषहासोमतानितेपुनानायप्रभूवसो । वधासमद्र
 मवृथ्य* ॥ विश्वावसूनिंसंजयन्पवस्वसोमधारया । इनुद्रेषांसिसवृथ्यक् ॥ रक्षासुनोऽअररुषःस्वनात्समस्यकस्यचि
 त् । निदोयत्रमुमुचमहे ॥ एंद्रोपाथिवरश्चिदिव्यपवस्वधारया । द्युमंतंशुष्मभार ॥ १९ ॥ (१।२।६) प्रधाराऽ
 अस्यशष्मिणोवृथपवित्रेऽअक्षरन् । पुनानोवाचमिष्यति ॥ इंदुहियानःसोतृभिर्मज्यमानःकनिक्कदत् । इयतिव
 शुभिर्द्विगं ॥ आनःशुष्मनृषाह्यवीरवतंपुरुस्पृहं । पवस्वसोमधारया ॥ प्रसोमोऽअतिधारयापवमानोऽअसिष्यद
 त् । अभिद्रोणान्यासदं ॥ अम्युत्वामधुमत्तमंहरिहिवन्त्याद्रिभिः । इंदुविद्राघपीतये ॥ सनोतामधुमत्तमंसोममिद्रा
 यवज्जिणै । चारुशर्धायमत्सरं ॥ २० ॥ (१।२।७) प्रसोमांसःस्वाव्यःपवमानासोऽअक्रमुः । रयिकृण्वतिचेत
 नं ॥ दिवस्पृथिव्याऽअधिभवदोद्युम्रवर्धनः । भवावाजानंपतिः ॥ तुभ्यंवाताऽअभिप्रियस्तुभ्यमर्षतिसिधवः ।

(१।२।५) प्रास्यधाराइतिषठ्चर्चस्यसूक्तस्यांगिरसोनुमधःपवमानसोमोगायत्री । (१।२।६) प्रधाराइतिषठ्चर्चस्यसूक्तस्यांगिरसोविदुः
 पवमानसोमोगायत्री । (१।२।७) प्रसोमासइतिषठ्चर्चस्यसूक्तस्यराहूगणोत्तमःपवमानसोमोगायत्री ।

सोमवर्धितेमहः ॥ आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतःसोमवृष्ण्यं । भवावाजस्यसंगथे⁺ ॥ तुभ्यंगावोघतंप^५ ॥ १० ॥
 ऽअक्षितं । वार्षष्टे^{१०} ऽअधिसानवि ॥ स्वायुधस्यतेसतोभुवनस्यपतेवयं । इंदोसखित्वमुदमसि ॥ २१ ॥ (१।२।८)
 प्रसोमासोमदुच्युतःश्रवसेनोमघोनः । सुताविदथे^{१०} ऽअक्रमुः ॥ आदी^{१०} त्रितस्यथोषणोहरिहिन्यत्वाद्रिभिः । इदमिद्रा
 यपीतये ॥ आदी^{१०} हंसोयथागणंविश्वस्यावीवशन्मतिं । अत्योनगोभिरज्यते ॥ उभेसोमावचाकशन्मगोनतक्तो^{१०} ऽअर्ष
 सि । सीदन्नतस्यथोनिमा⁺ ॥ अभिगार्वो^{१०} ऽअनूषतयोषाजारमिवप्रियं । अगन्नाजियथाहितं⁺ ॥ अस्मेधेहिद्यमद्यशो
 मयवन्नश्चमह्यच । सनिमेधामतश्रवः ॥ २२ ॥ (१।२।९) प्रसोमासोविपश्चितोपांनयत्यमयः । वनानिमहिषा^{१०} ऽ
 इव ॥ अभिद्रोणानिबभ्रवःशुक्रा^{१०} ऽऋतस्यधारया । वाजंगोमतमक्षरन् ॥ सुता^{१०} ऽइंद्रायवायवेवरुणायमरुद्भ्यः । सो
 मा^{१०} ऽअर्षतिविष्णवे ॥ तिस्रोवाच^{१०} ऽउदरतेगावोमिमतिधेनवः । हरिरेतिकनिक्रदत् ॥ अभिब्रह्मोरनूषतयह्नीर्कृतस्य
 मातरः । मर्मज्यतेदिवःशिथुं ॥ रायःसमद्रा^{१०} ऽश्रुतुरोसभ्यसोमविश्वतः । आपवस्वसहस्रिणः ॥ २३ ॥ (१।२।१०)
 प्रसुवानोधारयातनेदुहिन्वानो^{१०} ऽअर्षति । रुजदृढ्वाव्योजसा ॥ सुत^{१०} ऽइंद्रायवायवेवरुणायमरुद्भ्यः । सोमो^{१०} ऽअर्षति

(१।२।८) प्रसोमासइतिषष्ठचस्यसूक्तस्यात्रयः । (१।२।९) प्रसोमासइतिषष्ठचस्यसूक्तस्यात्यखितः
 पवमानसोमोगायत्री । (१।२।१०) प्रसुवानइतिषष्ठचस्यसूक्तस्यात्यखितः पवमानसोमोगायत्री ।

विष्णवे ॥ वृषाणवृषभिर्यतंसन्वतिसोममार्द्रिभिः । दुहंतिशकमनापयः ॥ भुवत्रितस्यमज्योभुवदिद्रायमत्सरः । सं
 रूपैरज्यतेहरिः ॥ अभीमतस्यविष्टपदुहतेष्टृश्रमातरः । चारुप्रियतमहविः⁺ ॥ समनमहुताऽहमागिरोऽर्षतिस
 स्रुतः । धेनूवाश्रोऽअवीवशत् ॥ २४ ॥ (१।२।११) आनःपवस्वधारयापवमानरयिपथुं । ययाज्योतिर्विदा
 सिनः ॥ इंद्रोसमुद्रमीखयपवस्वविश्वमेजय । रायोधतानऽओजसा ॥ त्वयावीरेणवीरवोभिष्यामपृतन्यतः । क्षरा
 णोऽअभिवायै ॥ प्रवाजमिदुरिष्यतिसिपासन्वाजसाऽऋषिः । व्रताविदानऽआयुधा ॥ तंगीर्भवीचमीखयपुनान
 वासयामसि । सोमंजनस्यगोपतिं ॥ विश्वोयस्यव्रतेजनोद्वाधारधर्मणस्पतैः । पुनानस्यप्रभूवसोः ॥ २५ ॥ (१।२।१२)
 असंजिरथ्येयथापवित्रैचम्वोःसुतः । कार्ष्णमन्वाजीन्यक्रमीत् ॥ सवहिःसोमजागृविःपवस्वदेववीरतिं । अभिक्रोश
 मधश्चतै ॥ सनोज्योतोऽषिपूव्यपवमानविरौचय । क्रत्वेदक्षायनोहिनु ॥ शुभमानऽऋतायुभिर्मज्यमानो गमस्त्योः ।
 पवतेवारोऽअव्ययै ॥ सविश्वादाशुषेवसोमोदिव्यानिपाथिवा । पवतामांतरिक्ष्या ॥ आदिवस्पृष्टमश्वयुगव्ययुः
 सोमरोहसि । वीरयुःशवसस्पते ॥ २६ ॥ (१।२।१३) ससुतःपीतयेवृषासोमःपवित्रोऽअर्षति । विघ्नन्नक्षोसिदेवयुः⁺ ॥

(१।२।११) आनःपवस्वतिषळर्चस्यसूक्तस्यागिरसःप्रभूवसुःपवमानसोमोगायत्री । (१।२।१२) असर्जीतिषळर्चस्यसूक्तस्यागिरसः
 प्रभूवसुःपवमानसोमोगायत्री । (१।२।१३) ससुतइतिषळर्चस्यसूक्तस्यागिरसोरहूगणःपवमानसोमोगायत्री ।

सपवित्रेविचक्षणोहरिर्षतिर्धर्णसिः । अभियोनिकानि क्रदत् ॥ सवाजीरोचनादिवःपवमानोविधावति । रक्षोहावारम्
 व्ययै ॥ सत्रितस्याधिसानविपवमानोऽअरोचयत् । जामिभिःसूयैसह ॥ सवृत्रहावृषासतोवरिवोविददाभ्यः । सोमो
 वाजमिवासरत् ॥ सदेवःकविनेषितोऽभिद्रोणानिधावति । इंदुरिंद्रायमंहता ॥ २७ ॥ (१।२।१४) एषऽउस्यवृषार
 थोव्योवारैभिरर्षति । गच्छन्वाजैसहस्त्रिणं ॥ एतंत्रितस्यथोषणोहारिहिन्यत्यद्रिभिः । इंदुमिंद्रायपीतये ॥ एतं त्यं
 हरितोदशमर्मज्यतेऽअपस्युवः । यामिमदायशुभते ॥ एषस्यमानुग्रीष्वाश्येनोनविक्षुसीदति । गच्छन्जारोनयोषि
 तै ॥ एषस्यमद्योरसोवचष्टेदिवःशिशुः । यऽइंदुर्वारमाविशत् ॥ एषस्यपीतयेसुतोहारिर्षतिर्धर्णसिः । ऋदून्योनि
 मभिप्रियं ॥ २८ ॥ (१।२।१५) आशुरर्षवृहन्मतेपरिप्रियेणधाम्ना । यत्रदेवाऽइतिब्रवन् ॥ परिष्कृण्वन्ननि
 ष्कृतंजनाययातयन्निषः । वृष्टिदिवःपरिस्रव ॥ सुतऽएतिपवित्रऽआत्विषिदधानऽओजसा । विचक्षाणोविरोचय
 न् ॥ अयंसयोदिवस्परिरघुयामपवित्रऽआ । सिंधोरूर्माव्यक्षरत् ॥ आविवांसन्परावतोऽअथोऽअर्वावतःसुतः ।
 इंद्रायसिच्यतेमधु ॥ समीचीनाऽअनूषतहारिहिन्यत्यद्रिभिः । योनावृतस्यसीदत ॥ २९ ॥ (१।२।१६) पुनानो

(१।२।१४) एषऽउस्येतिषळर्चस्यसूक्तस्यांगिरसोरहूगणःपवमानसोमोगायत्री । (१।२।१५) आशुरर्षेतिषळर्चस्यसूक्तस्यांगिरसो
 बृहन्मतिःपवमानसोमोगायत्री । (१।२।१६) पुनानइतिषळर्चस्यसूक्तस्यांगिरसोबृहन्मतिःपवमानसोमोगायत्री ।

ऽअक्रमीदुभिविश्वामृधोविचर्षणिः । शंभंतिविप्रधीतिभिः ॥ आयोनिरुणोरुहृद्मदिंद्रुष्टुषासुतः । प्रवसदसिसी
 दति ॥ नूनोर्यमहामिदोस्मभ्यसोमविश्वतः । आपवस्वसहस्रिणं ॥ विश्वासोमपवमानद्युन्मनोदुवाभर । वि
 दाःसहस्रिणीरिषः ॥ सनःपुनानऽआभरयिस्तोत्रसुवर्धं । जरितुवर्धयागिरः ॥ पुनानऽइदुवाभरसोमोद्विबहसुरयि ।
 वृषंनिदोनऽउक्थ्य* ॥ ३० ॥ (१।२।१७) प्रयेगावोनमूर्णयस्त्वेषाऽअयासोऽअक्रमुः । घ्नतःकृष्णामपत्वचं ॥
 सुवितस्यमनामहेतिसेतुदुराव्यं । साह्वांसोदस्यमव्रतं[†] ॥ शृण्वेष्टेरिवस्वनःपवमानस्यशुष्मिणः । चरंतिविद्युतो
 दिवि[†] ॥ आपवस्वमहीमिषंगोमदिंदोहिरण्यवत् । अश्ववद्वाजवत्सुतः[†] ॥ सपवस्वविचर्षणऽआमहारोदसीपृण ।
 उषाःसूर्योनरस्मिभिः ॥ परिणःशर्मयत्याधारयासोमविश्वतः । सरारसेवविष्टपं ॥ ३१ ॥ (१।२।१८) जनय
 त्रोचनादिवोजनयन्नसुसूयं । वसानोगाऽअपोहरिः ॥ एषप्रत्नेनमन्मनादेवोदेवभ्यस्परि । धारयापवतेसुतः[†] ॥
 वावृधानायतूवथपवतेवाजसातये । सोमाःसहस्रपाजसः ॥ दुहानःप्रत्नमित्ययःगवित्रेपरिषिच्यते । क्रंदन्देवाँऽअ
 जीजनत् ॥ अभिविश्वानिवाद्याभिदेवाँऽऋतावृधः । सोमःपुनानोऽअर्षति ॥ गोमन्त्रःसोमवीरवदश्ववद्वाजवत्सुतः ।

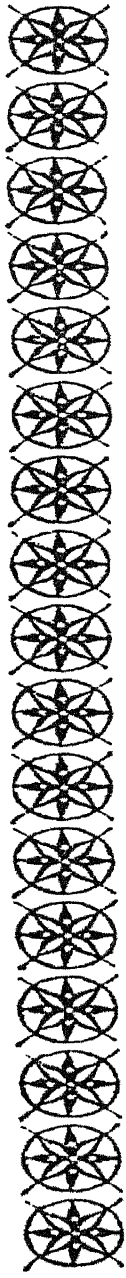
(१।२।१७) प्रयेगावइतिषळ्वस्यसूक्तस्यक्राण्वोमेध्यातिथिःपवमानसोमोगायत्री । (१।२।१८) जनयन्नितिषळ्वस्यसूक्तस्यमेध्या
 तिथिःपवमानसोमोगायत्री ।

पर्वस्वबृहतीरिषः ॥ ३२ ॥ (१।२।१९) योऽअत्यऽइवमज्यतेगोभिर्मदायहर्यतः । तंगीभिर्वीसयामसि ॥ तनो
विश्वोऽअवस्यवोगिरःशुभंतिपूर्वथा । इंदुमिद्रायपीतये ॥ पुनानोयातिहर्यतःसोमोगीभिःपरिष्कृतः । विप्रस्यमेध्या
तिथेः ॥ पर्वमानविदारयिमस्मभ्यसोमसुश्रिय ॥ इंदोसहस्रवर्चसं ॥ इंदुरत्योनवाजसुत्कनिंक्रंतिपवित्रऽआ । यद्
क्षारतिदेवयुः+ ॥ पर्वस्ववाजसातयेविप्रस्यगृणतोवृधे । सोमुरास्वसुर्वीर्यं ॥ ३३ ॥ इतिषष्ठाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टचत्वारिंशाध्यायेवर्गाः ३३ सूक्तानि ३१ ऋचः २०४ ॥ त्यागः ॥ पवमानायसोमायेदं. २०४ ॥ इतिषष्ठेऽष्टमः ॥

(१।२।१९) योअत्यइवेतिषळर्चस्यसूक्तस्यमेध्यातिथिःपवमानसोमोगायत्री ।

॥ इतिषष्ठाष्टकःसमाप्तः ॥

॥ अथसप्तमाष्टकप्रारंभः ॥

ॐ प्रणोयास्यः सपवस्वा सुप्रन्नया सोमः पंचकविभार्गवस्तत्वापवस्वोत्ते शुष्मा स उ च ध्यो ध्वयो परिद्युक्ष उ चेतु
ष्कमवत्सारौ स्य प्रत्नाय वयवै परिसोमः प्रते धारा स्तरत्सपवस्व प्रगाथत्रेणोपां त्यापुर उष्णिगयावीती त्रिंशदमहीयु
रेतेऽसुग्रं जमदग्निरापवस्वनिध्रुविः काश्यपो वृषा सोमकश्यपः ॥ १ ॥

॥ हरिः ओम् ॥ (९।२।२०) प्रणऽइंदोमहेतनंऽङ्गमिनविभ्रदर्षसि । अभिदेवाँऽअयास्यः ॥ मतीजृष्टोधि
हितः सोमो हि न्वेपरावर्ति । विप्रस्य धारया कविः⁺ ॥ अयं देवेषु जागृविः सतऽएति पवित्रऽआ । सोमो याति विचर्ष
णिः ॥ सनः पवस्व वाजयुश्चक्राणश्चारुमध्वरं । बर्हिष्माँऽआर्वि वासति ॥ सनो भगा यवा ये विप्रवीरः सदा वृधः । सो
मो देवेष्वार्यमत् ॥ सनोऽअद्य वसु च ये क्रतु विद्मः⁺ । वाजै जेषि श्रवो बृहत्⁺ ॥१॥ (९।२।२१) सपवस्वमदाय
कं न च क्षोदे ववीतये । इंदुर्विद्राय पीतये ॥ सनोऽअर्षाभिदूत्यं^१ त्वमिन्द्राय तोशसे । देवान्सखिभ्यऽआवरं ॥ उत त्वा
मरुणं वयं गोभिरेकुमोमदायकं । विनोरायेदुरावृधि ॥ अत्यूपवित्रमक्रमीद्वाजीधुरं नयामनि । इंदुदेवेषु पत्यते ॥ स
मी सखायोऽअस्वरन्वने क्रीळतमत्यविं । इंदुनावाऽअनूषत ॥ तया पवस्व धारया यया पीतो विचक्षसे । इंदो सो त्रे सु

(९।२।२०) प्रण इंदुर्विति षळ च स्य सूक्तस्यांगिरसो यास्यः पवमानसो भोगायत्री । (९।२।२१) सपवस्वोति षळ च स्य सूक्तस्यायास्यः
पवमानसो भोगायत्री ।

वीर्यं ॥ २ ॥ (१।२।२२) असृग्रदेववीतेत्यासः कृत्वाऽइव । क्षरतः पर्वतावृधः ॥ पारिष्कृतासऽइदवयोषेवपि
 त्रावती । वायुसोमाऽअसृक्षत ॥ एतेसोमासऽइदवः प्रयस्वतश्चमसताः । इन्द्रवधतिक्रमेभिः ॥ आधावतासुह
 स्यः शक्रागृणीतमथिना । गोभिः श्रीणीतमत्सरं । सपवस्वधनं जयप्रयंताराधसोमहः । अस्मभ्यसोमगातुवि
 त् ॥ एतं मृजंतिमज्यपवमानं दशक्षिपः । इन्द्रायमत्सरं मदं ॥ ३ ॥ (१।२।२३) अयासोमः सुकृत्यामहाश्चि
 दुभ्यवर्धत । मंदानऽउद्धृषायते ॥ कृतानीदस्य कत्वाचेतैतदस्युतहणा । ऋणाचधृष्णुश्चयते ॥ आत्सोमऽइन्द्रियोर
 सोवज्रः सहस्रसामुवत् । उक्थंयदस्य जायते ॥ स्वयं कविर्विधत्तैरिविप्रायरत्नमिच्छति । यदीममज्यतेधियः ॥ सि
 षासतूरयीणां वाजेष्ववतामिव । भरेषु जिगृषामसि ॥ ४ ॥ (१।२।२४) तं त्वानमृणानि विभ्रतसधस्येषु महोद्दि
 वः । चारुसुकृत्ययेमहे ॥ संवृकधृष्णुमक्थ्यमहामहिम्रतं मदं । शतपुरोरुरुक्षणि ॥ अतस्त्वारयिमभिराजानंसुक्रतो
 द्विवः । सपर्णोऽअव्यथिभरत् ॥ विश्वसाऽइत्स्वदृशेसाधारणं रजस्तुरं । गोपामतस्य विभरत् ॥ अधाहिन्यानऽइ
 द्रियं ज्यायामहित्वमानशे । अभिष्टि कृद्विचर्षणिः ॥ ५ ॥ (१।२।२५) पवस्व वृष्टिमासुनोपामाभिदिवस्परि । अ

(१।२।२२) असृग्रमिति षळचस्यसूक्तस्य आसः पवमानसोमो गायत्री । (१।२।२३) अयासोम इति पंचचस्यसूक्तस्य भार्गवः कविः पवमानसोमो
 गायत्री । (१।२।२४) तं त्वेति पंचचस्यसूक्तस्य कविः पवमानसोमो गायत्री । (१।२।२५) पवस्व इति पंचचस्यसूक्तस्य कविः पवमानसोमो गायत्री ।

यक्ष्माबृहतीरिषः॥ तयापवस्वधारयायागावऽइहागमन् । जन्यासऽउपनोगृहं॥ घृतं पवस्वधारयायज्ञेषु देववीतमः ।
 अस्मभ्यवृष्टिमापव ॥ सनऽऊर्जेज्यैर्व्ययैपवित्रधावधारया । देवासः शृण्वन्निहं । पवमानोऽअसिष्यदुद्रक्षोस्यपजघ्न
 नत् । प्रब्रवद्रोचयन्नृचः ॥ ६ ॥ (१।२।२६) उत्ते शुष्मासऽईरते सिधोरूमैरिवस्वनः । वाणस्य चोदयापवि॥ प्रसवेतऽ
 उदीरते तिस्रोवाचो मखस्युवः । यदव्यऽएषिसानवि ॥ अव्योवारेपरिप्रियं हरिहन्वत्याद्रिभिः । पवमानं मधुश्चतं ॥
 आपवस्वमदितमपवित्रधारयाकवे । अर्कस्य योनिमासदं ॥ सपवस्वमदितमगोभिर्जनोऽअक्तुभिः । इदुविद्रायपी
 तथै ॥ ७ ॥ (१।२।२७) अध्वर्योऽअद्रिभिः सुतसोमं पवित्रऽआसृज । पुनीर्हीद्रायपातवे ॥ दिवः पीयूषमुत्तमंसो
 ममिद्रायवज्जिणै । सुनोतामधुमत्तमं ॥ तवत्यऽइदोऽअंधसो देवामधोव्यश्नते । पवमानस्य मरुतः ॥ त्वंहिसो
 मवर्धयन्त्सुतोमदायभूण्यै । वृषन्त्सोतारमूतथै ॥ अभ्यर्षीविचक्षणपवित्रधारयासुतः । अभिवाजमुतश्चवः ॥ ८ ॥
 (१।२।२८) परिद्युक्षः सनद्रयिर्भरद्वाजोऽअंधसा । सुवानोऽअर्षपवित्रऽआ॥ तव प्रलोभिरध्वभिरव्योवारे
 परिप्रियः । सहस्रधारोयात्तना ॥ चरुनयस्तर्माख्यैदोनदानमीलय । वधैर्वधस्त्रवीलय ॥ निशुष्ममिदेषांपुरुहूत

(१।२।२६) उत्ते शुष्मास इति पंचचस्य सूक्तस्य आगिरस उच्यते । पवमानसोमो गायत्री । (१।२।२७) अध्वर्यो इति पंचचस्य सूक्तस्योच्यते ।
 पवमानसोमो गायत्री । (१।२।२८) परिद्युक्ष इति पंचचस्य सूक्तस्योच्यते । पवमानसोमो गायत्री ।

जनानां । योऽअस्माँऽआदिदेशति ॥ शतं नऽइदंऽऊतिभिः सहस्रं वा शुचीनां । पवस्वमंहयद्रयिः ॥ ९ ॥ (९।२।२९)
 उते शुष्मासोऽअस्थरक्षामिदं तोऽआद्रिवः । नदस्वयाः परिसृधः ॥ अयानिजघ्नो जसारथसगधनेहिते । सत्वाऽअ
 विभ्युषाहृदा⁺ ॥ अस्य व्रतानि नाघेष पवमानस्य दब्ध्या । रुजयस्त्वापृतन्यति ॥ तंहि न्वतिमदुच्युतं हरिर्नदीषु वाजिनं ।
 इंदुमिद्रायमत्सरं⁺ ॥ १० ॥ (९।२।३०) अस्य प्रत्नामनद्युतं शक्रदुंदुहेऽअह्वयः । पयः सहस्रसामृषिं ॥ अयं सूयऽइवोपहृगयं
 सरांसिधावति । सप्तप्रवतऽआदिवं ॥ अयं विश्वानितिष्ठति पुनानो भुवनोपरि । सोमो देवो न सूयः ॥ परिणो देववातेय
 वाजोऽअर्षसिगोमतः । पुनानऽइदं विद्रयुः⁺ ॥ ११ ॥ (९।२।३१) यवयवं नोऽअर्धसापष्टुपुष्टं परिस्त्रव । सोमवि
 श्वाचसौ भगा ॥ इंदो यथा तव स्तवो यथा ते जातमर्धसः । निबोहिषि प्रिये सदः ॥ उत नो गोविदं श्ववित्पवस्वसो मां ध
 सा । मधूतमेभिरहभिः ॥ योजिनातिनजीयेते हतिशत्रुमभीत्य । सपवस्वसहस्रजित् ॥ १२ ॥ (९।२।३२) परि
 सोमऽऊतं बृहदाशुः पवित्रेऽअर्षति । विम्वत्रक्षांसि देव्युः⁺ ॥ यत्सोमो वाजमर्षति शतं धाराऽअपस्युवः । इंद्रस्य सख्य

(९।२।२९) उते शुष्मास इति चतुर्कचस्य सूक्तस्य काश्यपो वत्सारः पवमानसोमो गायत्री । (९।२।३०) अस्य प्रत्नामिति चतुर्कचस्य
 सूक्तस्यावत्सारः पवमानसोमो गायत्री । (९।२।३१) यवयवमिति चतुर्कचस्य सूक्तस्यावत्सारः पवमानसोमो गायत्री । (९।२।३२) परि सोम
 इति चतुर्कचस्य सूक्तस्यावत्सारः पवमानसोमो गायत्री ।

माविशन् ॥ अभिवायोषणोदशजानकन्यानूषत । मज्यसेसोमसातये ॥ त्वमिन्द्रायविष्णवेस्वादुरिदोपरिष्व ।
नन्त्सोतृन्पाह्यहसः ॥ १३ ॥ (९।२।३३) प्रतेधाराऽअसश्चतौदिवोनयतिवृष्टयः । अच्छावाजंसहस्रिणिं ॥ अ-
भिप्रियाणिकाव्याविश्वाचक्षणोऽअर्षति । हरिस्तुजानऽआयुधा ॥ समर्मृजानऽआयुभिभोरजेवसुव्रतः ।
श्येनोनवंसुषीदति ॥ सनोविश्वादिबोवसुतोपृथिव्याऽअधि । पुनानऽइदवाभर ॥ १४ ॥ (९।२।३४) तरत्समं
दीधावतिधारासतस्याधसः । तरत्समंदीधावति ॥ उस्त्रावेदवसूनामर्तस्यदेव्यवसः । तरत्स० ॥ ध्वस्रयोःपुरुषंत्यो-
रासहस्राणिदद्महे । तरत्स० ॥ आयथोस्त्रिशतंनसहस्राणिचदद्महे । तरत्स० ॥ (९।२।३५) पर्वस्व
गोजिदश्वजिद्विश्वजित्सोमरण्यजित् । प्रजावद्रत्नमाभर ॥ पर्वस्वाह्योऽअदाभ्यःपर्वस्वौषधीभ्यः । पर्वस्वधिषणा-
भ्यः ॥ त्वंसोमपर्वमानोविश्वानिदुरितातर । कविःसीदुनिवर्हिषि ॥ पर्वमानःस्वविदोजायमानोभवोमहान् । इदो-
विश्वोऽअभीदसि ॥ १६ ॥ (९।२।३६) प्रगाथेत्रेणगायतपर्वमानंविचर्षणि । इदुंसहस्रचक्षसं ॥ तंत्वासहस्रचक्ष

(९।२।३३) प्रवेधाराइतिचतुर्कचस्यसूक्तस्यावत्सारः पवमानसोमोगायत्री । (९।२।३४) तरत्समंदीतिचतुर्कचस्यसूक्तस्यावत्सारः पवमानसोमोगायत्री । (९।२।३५) पवस्वेतिचतुर्कचस्यसूक्तस्यावत्सारः पवमानसोमोगायत्री । (९।२।३६) प्रगायत्रेणेतिचतुर्कचस्यसूक्तस्यावत्सारः पवमानसोमोगायत्रीतृतीयापुरउष्णिक् ।

समथो^१सहस्रभणसं । अतिवारमपाविषुः ॥ अतिवारान्पर्वमानोऽसिष्यदत्कलशाऽअभिधावति । इन्द्रस्यहाद्या
विशन्^२ ॥ इन्द्रस्यसोमराधेशंषवस्वविचर्षणे । प्रजावद्रेतआभर ॥ १७ ॥ (१।३।१) अयावीतीपरिस्त्रवय
स्तऽइंद्रोमेद्रेष्वा । अवाहन्नवतीनव ॥ पुरःसद्यऽइत्थाधिदिवोदासायशवरं । अधत्यंतवशयंदु ॥ पारणोऽअ
श्वमश्वविद्रोमादिद्रोहरणवत् । क्षरासहस्रिणीरिषः ॥ पर्वमानस्यतेवयंपवित्रमभ्युदुतः । सखित्वमावृणीमहे ॥
येतैपवित्रममयोभिर्क्षरतिधारया । तेभिर्नःसोममृळ्य ॥ १८ ॥ सनःपुनानऽआभरयिंवीरवतीमिषं । ईशानःसो
मविश्वतः ॥ एतमुत्पदशक्षिपोमजतिसिंधुमातरं । समादित्येभिरस्यत ॥ सामिन्द्रेणोतवायुनासतऽएतिपवित्रऽआ ।
संसू^३स्यरश्मिभिः ॥ सनोभगायवायवेपूष्णेपवस्वमधुमान् । चारुमित्रेवरुणेच ॥ उच्चातेजातमधसोदिविषभ्रूभ्या
देदे । उग्रशर्ममहिश्रवः ॥ १९ ॥ एनाविश्वान्यथऽआद्यन्नानिमानुषाणां । सिषांसतोवनामहे ॥ सनऽइंद्राययज्य
वेवरुणायमरुद्भ्यः । वरिवोवित्परिस्त्रव ॥ उपोषुजातमसुरंगोभिर्भगपरिष्कृतं । इंद्रेदेवाऽअयासिषुः ॥ तमिद्वधतु
नोगिरौवत्संसंशिश्वरीरिव । यऽइंद्रस्यहृदंसनिः ॥ अर्षणःसोमशंगवेधुक्षस्वपिपुषीमिषं । वर्धोसमुद्रमुक्थ्य^४
॥ २० ॥ पर्वमानोऽअजीजनद्विवश्चित्रनतन्यतुं । ज्योतिर्वैश्वानरंवृहत्^५ ॥ पर्वमानस्यतेरसोमदोराजन्नदुच्छुनः ।

वृतीयनुवाकेसप्तमूक्तानि (१।३।१) अयावीतीतित्रिशद्वचस्यमूक्त्यांगिरसोऽमहीयुःपर्वमानसोमोगायत्री ।

विवारमव्यमर्षति ॥ पर्वमानरसस्तवदक्षोविराजतिद्यमान् । ज्योतिर्विश्वस्वहृशे⁺ ॥ यस्तेमदोर्वरेण्यस्तेनापवस्वाध
सा । देवावीरघशसहा⁺ ॥ जग्निवृत्रममित्रियसस्त्रिवाजदिवेदेवे । गोषाऽऽऽश्वसाऽअसि ॥२१॥ संमिश्रोऽअ
रुषोर्भवसूपस्थाभिर्नधेनुभिः । सीदच्छयेनोनयोनिमा⁺ ॥ सपवस्वयऽआविथद्रवृत्रायहतवे । वज्रिवासंमहीरपः⁺ ॥
सुवीरासोवयंधनाजयेमसोममीदुः । पुनानोर्वधनोगिरः ॥ त्वोतासस्तवावसास्यामवन्वतऽआमुरः । सोमव्रतेषुजा
गृहि ॥ अपन्नपवतेमृधोपसोमोऽअराण्यः । गच्छन्निद्रस्यनिष्कृतं⁺ ॥ २२ ॥ महोनोरायऽआभरपर्वमानजहीमृ
धः । राखदोवीरवद्यशः ॥ नत्वाशतंचनहूताराधोदित्संतमामिनन् । यत्पुनानोमखस्यसे ॥ पवस्वेदोवृपासुतःकृधी
नोयशसोजने । विश्वाऽअपद्विषोजहि ॥ अस्यतेसख्यवयंतवदोद्यन्ऽऽत्तमे । सासह्यामपृतन्यतः⁺ ॥ यातेभीमा
न्यायुधातिग्मानिसंतिधूर्वणे । रक्षासमस्यनोनिदः⁺ ॥ २३ ॥ (१।३।२) एतेऽअसृग्रामिंदवास्त्रिःपवित्रमाशवः ।
विश्वान्यभिसौभगा ॥ विघ्नतोदुरितापरुसगतोकायवाजिनः । तनाकृण्वतोऽअर्वते ॥ कृण्वतोर्विगोवभ्यषतिसु
ष्टुतिं । इळासमभ्यसंयतं ॥ असाव्यंशुर्मदायाप्सुदक्षोगिरिष्ठाः । श्येनोनयोनिमासदत् ॥ शुभ्रमंधोदेववातमप्सु
धूतोनुभिःसतः । स्वदतिगावःपयोभिः ॥ २४ ॥ आदीमश्वंनहेतारोशूशुभन्नमृताय । मध्वोरसंसधमादे । यास्ते

(१३३२) एतेश्चसृष्टमिति त्रिंशद्वचस्यसूक्तस्य भार्गवो जमदग्निः पवमानसो भोगायत्री ।

धारा॑मधु॒श्च॒तो॒सु॒ग्रामि॑दऽऊ॒तये॑ । ताभिः॑प॒वित्र॒मास॑दः ॥ सोऽअ॒ष॒द्राय॑पी॒तये॑तिरो॒रोमा॑ण्यव्यया । सी॒दन्यो॒नाव॒ने
 ष्वा॑ ॥ त्वमि॑दो॒परि॑स्व॒स्वादि॒ष्टोऽअ॒गिरो॒भ्यः । वरि॒वोवि॒दुध॑तंपयः ॥ अयं॑विच॒र्षणि॑हितःप॒वमानः॑स॒र्चेत॑ति ।
 हि॒न्वान॑ऽआ॒यैब॑हत् ॥ २५ ॥ ए॒षवृ॒षावृ॒षव्र॑तःप॒वमानो॑ऽअ॒शस्ति॑हा । क॒र॒द्वसू॑नि॒दागु॑षे ॥ आ॒प॒वस्व॑स॒हस्रि॑णर॒
 यि॒गोम॑त॒मश्चि॑नं । प॒रु॒श्च॒द्रं॑प॒रु॒स्पृह॑ ॥ ए॒षस्य॑परि॒षिच्य॑तेम॒ज्यमा॑नऽआ॒युभिः॑ । उ॒रुगा॑यः॒क्रविक्र॑तुः ॥ स॒हस्रा॑तिः
 श॒ताम॑घोवि॒मानो॑र॒जसः॒क्रविः॑ । इ॒न्द्राय॑प॒वते॑म॒दः ॥ गि॒राजा॑तऽइ॒हस्तु॑तऽइ॒दरि॑द्रा॒यधी॑यते । वि॒र्यो॑ना॒वस॒तावि॑व
 ॥ २६ ॥ प॒वमानः॑स॒तो॒नृभिः॑सोमो॒वाज॑मि॒वास॑रत् । च॒मूष॑श॒क्रम॑नास॒दः ॥ तां॑त्रि॒पे॒त्रिव॑धूर॒धेयु॑जं॒तिया॑तवे । ऋ॒षी
 णां॑स॒प्तधी॑तिभिः ॥ तं॑सो॒तारो॑ध॒नस्पृ॑तमा॒शुवा॑जा॒यया॑तवे । ह॒रि॒हि॒नो॒तवा॑जिनं ॥ आ॒वि॒श॒न्क॒लश॑स॒तोवि॒श्वाऽअ॒र्षेन्न
 भि॒श्रियः॑ । शू॒रो॒नगो॑षु॒तिष्ठ॑ति ॥ आ॒तऽइ॒दो॒मदा॑कंप॒योदु॑ह॒त्याय॑वः । दे॒वादे॒वभ्यो॑मधु ॥ २७ ॥ आ॒नःसो॑मं॒पवि॑
 त्रऽआ॒स॒जता॑मधु॒मत्त॑मं । दे॒वेभ्यो॑दे॒वश्र॑त्त॑मं ॥ ए॒तेसो॑माऽअ॒सृक्ष॑त॒गृणा॑नाःश्र॒वसे॑म॒हे । म॒दि॒न्त॑म॒स्यधा॑रया ॥ अ॒भि
 ग॒व्यानि॑वी॒तये॑न॒ग्नापु॑नानोऽअ॒र्षसि॑ । स॒न॒द्वा॒जःप॑रि॒स्त्रव॑ ॥ उ॒त॒नो॒गो॒मती॑रि॒पोवि॒श्वाऽअ॒र्षपरि॑ष्टुमः । ग॒णानो॑ज॒मद॑
 म्निना ॥ प॒र्वस्व॒वाचो॑ऽअ॒ग्नि॒यःसो॑म॒चित्रा॑भि॒रूति॑भिः । अ॒भि॒वि॒श्वानि॑का॒व्या ॥ २८ ॥ त्वं॑स॒माद्रि॑याऽअ॒पो॒ग्रियो॑वाच
 ऽई॒रय॑न् । प॒र्वस्व॑वि॒श्वमे॑जय ॥ तु॒भ्ये॒मा॒मु॒वना॑क॒वेम॑हि॒न्नेसो॑म॒तास्थि॑रे । तु॒भ्यम॑र्ष॒तिसि॑ध॒वः ॥ प्र॑त॒द्वि॒वो॒नवृ॑ष्ट॒योधा॑

रायं त्यसश्चतः । अभिशुक्रामुपस्तिरं ॥ इन्द्रायैदुपुनीतनोग्रदक्षायसाधनं । ईशानं त्रीतिराधसं ॥ पवमानऽऋतः कविः
 सोमः पवित्रमासदत् । दधत्स्तोत्रेसुवीर्यं ॥ २९ ॥ (१।३।३) आपवस्वसहस्रिणरयिसोमसुवीर्यं । अस्मेश्रवांसि
 धारय ॥ इषमूर्जचपिन्वसइन्द्रायमत्सरिन्तमः । चमूष्वानिर्षादसि ॥ सुतइन्द्रायविष्णवेसोमः कलशेऽअक्षरत् ।
 मधुमाऽअस्तुवायवै ॥ एतेऽअसृग्रमाशवोतिह्वरांसिबभ्रवः । सोमाऽऋतस्यधारया ॥ इन्द्रं धेतोऽअसुरः कृण्वन्तो वि
 श्वमार्यं । अपघ्नतोऽअराण्यः ॥ ३० ॥ सुताऽअनुस्वमारजोभ्यर्षतिबभ्रवः । इन्द्रं गच्छतइन्द्रदेवः ॥ अयापवस्वधार
 याययासूर्यमरोचयः । हिन्वानोमानुषीरपः ॥ अयुक्तसूतइन्द्रं शपवमानोमनावधि । अंतरिक्षेणयातवे ॥ उत्तया
 हरितोदशसूरोऽअयुक्तयातवे । इन्द्रिंद्रइतिब्रुवन् ॥ परीतोवायवैसुतंगिरइन्द्रायमत्सरं । अब्योवारैषुसिंचत
 ॥ ३१ ॥ पवमानविदारयिमस्मभ्यसोमदष्टरं । योदूणाशौवनुष्यता ॥ अभ्यर्षसहस्रिणरयिगोमंतमश्विनं । अभि
 वाजमत्श्रवः ॥ सोमोदेवोनसूयोर्द्विभिः पवतेसुतः । दधानः कलशेरसं ॥ एतेधामान्यार्यशुक्राऽऋतस्यधारया ।
 वाजंगोमंतमक्षरन् ॥ सुताइन्द्रायवज्रिणसोमासोदध्याशिरः । पवित्रमत्यक्षरन् ॥ ३२ ॥ प्रसोममधुमत्तमोरायेऽ
 अर्षपवित्रऽआ । मदोयोदेववीतमः ॥ तर्मांमृजं त्यायवोहरिं नदीषुवाजिनं । इदुमिन्द्रायमत्सरं ॥ आपवस्वहिरण्य

(१।३।३) आपवस्वस्तित्रिशदचस्यसूक्त्यकाशयोनिध्रुविः पवमानसोमो गायत्री ।

वद॒श्वाव॒त्सोम॒वीर॒वत् । वा॒ज॒गोमै॒तमा॒भर॑ ॥ परि॒वाजे॒नवा॒जयु॒मव्यो॒वार॒धुसि॒चत॑ । इ॒द्राय॒मधु॒मत्त॒मं ॥ क॒विमृ॒जंति॑
म॒र्ज्यधी॒भिर्वि॒प्राऽअ॒व॒स्य॒वः । वृ॒षाक॒नि॒क्रद॒र्षति॑ ॥ ३३ ॥ वृ॒ष॒ण॒धीभि॒रु॒क्षर॑सोम॒मृत॒स्यधा॒रया॑ । म॒तीवि॒प्राःस॒म॒स्वर॑
न् ॥ प॒र्व॒स्वदे॒वायु॒षगि॑द्र॒गच्छ॒तुते॒मदः॑ । वा॒युमा॒रोह॒धम॑णा ॥ प॒र्व॒मा॒न॒नि॒तो॒शे॒रधि॒सोम॒श्रवा॒व्यं । प्रि॒यःस॒मु॒द्रमा॑
वि॒श ॥ अ॒प॒घ्न॒न्य॒वसे॒मु॒धः॒क्त॒वि॒त्सोम॒त्सरः॑ । न॒द॒स्वादे॒वयु॒ज॒नं ॥ प॒र्व॒मा॒नाऽअ॒सृक्ष॒त॒सोमाः॑ शु॒क्रास॒इ॒द॒वः । अ॒भि
वि॒श्वानि॒का॒व्या ॥ ३४ ॥ प॒र्व॒मा॒नास॒आश॒वःशु॒भ्राऽअ॒सृ॒ग्रा॒मि॒द॒वः । घ्न॒तोवि॒श्वाऽअ॒पा॒द्वि॒षः ॥ प॒र्व॒मा॒नादि॒व॒स्प॒र्य
त॒रि॒क्षाद॒सृक्ष॑त । प॒थि॒व्याऽअ॒धि॒सान॒वि ॥ पु॒नानः॑सोम॒धा॒र्यदो॒वि॒श्वाऽअ॒प॒सि॒धः । ज॒हिर॒क्षासि॒सु॒क्रतो॑ ॥ अ॒प॒घ्न
न्त्सोम॒रक्ष॒सोभ्य॑र्ष॒कनि॒क्रद॑त् । द्यु॒मं॒तं॒शु॒भ्रमु॒त्त॒मं ॥ अ॒से॒व॒सूनि॒धा॒रय॒सोम॒दिव्या॒नि॒पा॒थि॒वा । इ॒दोवि॒श्वानि॒वा॒र्या
॥ ३५ ॥ (९।३।४) वृ॒षासो॒मद्यु॒माँऽअ॒सि॒वृषा॑दे॒ववृ॒ष॒व्रतः॑ । वृ॒षा॒ध॒र्मा॒णि॒दधि॑षे ॥ वृ॒ष्ण॒स्ते॒वृष्ण॒यंश॒वोवृ॒षाव॒नं॒वृषा॑
म॒दः । स॒त्य॒वृ॒ष॒न्वृ॒षे॒दसि॑ ॥ अ॒श्वो॒नच॒क्रदो॒वृषा॑स॒ंगाऽइ॒दो॒स॒म॒वैतः॑ । वि॒नो॒रा॒ये॒दुरो॒वृ॒धि ॥ अ॒सृक्ष॒त॒प्र॒वा॒जि॒नो॒ग॒व्या
सो॒मासो॑ऽअ॒श्वया॑ । शु॒क्रासो॒वी॒र॒याश॒वः ॥ शु॒भ॒मा॒नाऽऋ॒तायु॒भिर्म॒ज्य॒मा॒ना॒ग॒भ॒स्योः॑ । प॒र्व॒ते॒वा॒रेऽअ॒व्य॒थे ॥ ३६ ॥
ते॒वि॒श्वो॒द्रा॒शु॒षे॒व॒सोमो॑दि॒व्या॒नि॒पा॒थि॒वा । प॒र्व॒ता॒मा॒न्तरि॑क्ष्या ॥ प॒र्व॒मा॒न॒स्य॒वि॒श्ववि॒प्र॒ते॒स॒गाऽअ॒सृक्ष॑त । सू॒र्य॒स्ये॒व॒न

(९।३।४) वृषासोमेति त्रिशदचस्यसूक्तस्यमारीचः कश्यपः पर्वमानसोमो गायत्री ।

रमयः ॥ केतुं कृण्वन् दिवस्परीविश्वारूपाभ्यर्षसि । समद्रः सोमपिन्वसे ॥ हिन्वानोवाचमिष्यसि पवमानविधर्मणि ।
 अक्रान्देवो न सूर्यः ॥ इंदुः पविष्टचेतनः प्रियः कवीनामती । सृजदंश्वरधीरिव ॥ ३७ ॥ ऊर्मियस्ते पवित्रऽआदेवावीः
 पर्यक्षरत् । सीदन्नतस्य योनिमा⁺ ॥ स नोऽअर्षपवित्रऽआमदो यो देववीतमः । इंदुर्विद्रायपीतये ॥ इषेपवस्वधारया
 मज्यमानो मनीषिभिः । इंदोरुचाभिगाऽइहि ॥ पुनानो वरिवस्कृद्ध्यूर्जजनयगिर्वणः । हरैः सुजानऽआशिरं ॥ पुना
 नो देववीतयऽइंद्रस्य याहि निःकृतं । द्युतानो व्राजिर्भिर्यतः⁺ ॥ ३८ ॥ प्रहिन्वानासऽइंदुवोच्छासमुद्रमाशवः । धि
 याजताऽअसुक्षत ॥ मर्मजानासऽआयवोवृथासमुद्रमिंदवः । अगमन्नतस्य योनिमा⁺ ॥ परिणोयाह्यसयुर्विश्वास
 न्योजसा । पाहि नः शर्मवीरवत् ॥ मिमातिवह्निरेतशः पदं यजानऽऋक्भिः । प्रयत्समद्रऽआहितः ॥ आयद्योर्निहि
 रण्यथमाशुऽऋतस्य सीदति । जहात्यग्रचेतसः ॥ ३९ ॥ अभिवेनाऽअनूपतेयक्षंति प्रचेतसः । मज्जत्यविचेतसः ॥
 इंद्रार्थे दोमरुत्वेते पवस्वमधुमत्तमः । ऋतस्य योनिमासदं ॥ तंत्वा विप्रावचोविदुः परिष्कृण्वंति वेधसः । संत्वा मृजंत्या
 यवः ॥ रसं ते मित्रोऽअर्थमापि बंति वरुणः क्रवे । पवमानस्य मरुतः ॥ त्वं सोम विपुश्चित् पुनानोवाचमिष्यसि । इंदोस
 हस्त्रभर्णसं ॥ ४० ॥ उतो सहस्त्रभर्णसं वाचं सोमस्य युवं । पुनानऽइंदुवाभर ॥ पुनानऽइंदुवेषां पुरुहूतजनानां ।
 प्रियः समद्रमाविश ॥ दविद्युतत्यारुचा परिष्टोभं त्याकृपा । सोमाः शुक्तागवाशिरः ॥ हिन्वानो हेतुर्भिर्यतऽआवाजं

वाज्य॒क्री॒मीत् । सी॒द॒तो॒व॒नु॒षो॒य॒था ॥ ऋ॒ध॒क्॒सो॒म॒स्व॒स्त॒ये॒सं॒ज॒मानो॒ दि॒वः॒ऋ॒विः । प॒व॒स्व॒सू॒यो॒द्दि॒शे॑ ॥ ४१ ॥ इ॒ति॒स॒
स॒मा॒ष्ट॒के॒प्र॒थ॒मो॒ऽध्या॒यः ॥ १ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

सप्तमाष्टकसूक्तानि ११६ ऋचः १२६३

एकोनपञ्चाशद्व्यायेवर्गाः ४१ सूक्तानि २१ ऋचः २०० ॥ त्यागः ॥ पवमानायसोमायेदं २०० ॥ इति सप्तमे प्रथमः ॥
हि॒न्वं॒ति॒भृ॒गु॒वा॒रु॒णि॒ज॒म॒द॒ग्नि॒वा॒प॒व॒स्व॒श॒त॒वै॒खान॒सा॒अ॒ष्टा॒द॒श्य॒नु॒ष्टु॒प॒रा॒स्ति॒स्र॒आ॒ग्ने॒य्य॒स्त्व॒सो॒मा॒सि॒द्वा॒त्रि॒श॒द्भ॒र
द्वा॒जः॒क॒श्य॒पो॒गो॒त॒मो॒त्रि॒वि॒श्व॒ा॒मि॒त्रो॒ज॒म॒द॒ग्नि॒र्व॒सि॒ष्ट॒इ॒तो॒ह॒त॒चाः॒स॒प्त॒ऋ॒ष॒यः॒शेष॑प॒वि॒त्रो॒व॒सि॒ष्ठो॒वो॒भौ॒वा॒प॒व॒स्व॒सो
म॒ति॒स्रो॒नि॒त्या॒द्वि॒प॒दा॒गा॒य॒त्र्यो॒ऽवि॒तान॒स्ति॒स्रः॒पौ॒ष्ण॒यो॒वा॒य॒त्ते॒प॒वि॒त्रं॒पंचा॒ग्ने॒य्यः॒सा॒वि॒त्र्य॒ग्नि॒सा॒वि॒त्रो॒वै॒श्व॒दे॒वी॒वा॒सा
म॑त्या॒स्त्रि॒श॒पु॒र॒ज॒णि॒क॒स॒प्त॒वि॒श्य॒नु॒ष्टु॒ब॒ले॒च॒ते॒पा॒व॒मा॒न्य॒ध्ये॒तु॒स्तु॒ती॒जा॒गत॒मूर्ध्व॒प्रा॒गु॒शन॒सः॒प्र॒दे॒वं॒द॒श॒व॒त्स॒प्रि॒भा
ल॑ंद॒न॒स्त्रि॒ष्टु॒ब॒र्त॒हे॒षु॒र्नो॒हि॒र॒ण्य॒स्तू॒पो॒त्ये॒त्रि॒ष्टु॒भो॒त्रि॒स्मै॒रे॒णु॒रा॒द॒क्षि॒णान॒व॒क्व॒भ॒स्तो॒वै॒श्व॒ा॒मि॒त्रो॒ह॒रि॒रि॒म॒तः॒स्र॒क्प॒वि
त्रः॒शि॒शु॒र्न॒क॒क्षी॒वा॒स्त्रि॒ष्टु॒ब॒ष्ट॒भ्या॒भि॒प्रि॒या॒णि॒पंच॒क॒विः ॥ २ ॥ ॥ ॥
॥ ह॒रिः॒ओ॒म् ॥ (९।३।५) हि॒न्वं॒ति॒सू॒र॒मु॒क्ष॒यः॒स्व॒स॒रो॒जा॒म॒य॒स्प॒ति॑ । म॒हा॒मि॒दु॒म॒ही॒युवः ॥ प॒व॒मा॒न॒रु॒चा॒रु॒चा

(९।३।५) हि॒न्वं॒ती॒ति॒त्रि॒श॒द॒च॒स्य॒सू॒क्त॒स्य॒वा॒रु॒णि॒भृ॒गुः॒प॒व॒मा॒न॒सो॒मो॒गा॒य॒त्री । (अ॒त्र॒भा॒र्गो॒वो॒ज॒म॒द॒ग्निः॒पा॒क्षि॒कः) ।

दे॒वो दे॒वेभ्य॒स्परि । वि॒श्वाव॒स॒न्यावि॒श ॥ आ॒प॒व॒मा॒न॒सुष्टु॒तिवृ॒ष्टि॒दे॒वेभ्यो॒ दु॒वः । इ॒षेप॒व॒स्वसं॒यतं ॥ वृ॒षाह्य॒सि॒भानु॒ना
 द्यु॒र्म॒त॒त्वाह॒वाम॒हे । प॒र्व॒मा॒नः॒स्वा॒ध्यः* ॥ आ॒प॒व॒स्वसु॒वीर्य॑म॒द॒मा॒नः॒स्वायु॒ध । इ॒हो॒ष्वि॒वद॒वाग॒हि ॥ १ ॥ यद॒द्भिःप॑
 रि॒षि॒च्य॒सै॒म॒ज्य॒मा॒नो॒ग॒र्भ॒स॒त्योः । द्रु॒णा॒स॒ध॒स्य॒म॒श्रुषे ॥ प्र॒सो॒मा॒य॒व्य॒श्व॒वत्प॒र्व॒मा॒ना॒यगा॒यत । म॒हे॒स॒ह॒स्र॒चक्ष॒से ॥ य
 स्व॒र्णम॒ध॒श्रु॒तं॒ह॒रि॒ह॒न्व॒त्य॒द्रि॒चिः । इ॒न्दु॒मि॒न्द्रा॒य॒पी॒तये ॥ त॒स्य॒ते॒वा॒जि॒नो॒व॒यवि॒श्वा॒ध॒ना॒नि॒जिग्यु॒षः । स॒खि॒त्व॒मा॒वृ॒णी
 म॒हे ॥ वृ॒षा॒प॒व॒स्व॒धा॒र॒या॒म॒रु॒त्व॒ते॒च॒म॒त्सरः । वि॒श्वा॒द॒धा॒न॒ऽओ॒ज॒सा ॥ २ ॥ तं॒त्वा॒ध॒तार॑मो॒ण्यो॒ऽःप॒र्व॒मा॒न॒स्वदृ॒शं ।
 हि॒न्वे॒वा॒जे॒षु॒वा॒जिनं ॥ अ॒या॒चि॒त्तो॒वि॒पा॒न॒या॒ह॒रिःप॒व॒स्व॒धा॒र॒या । यु॒जं॒वा॒जे॒षु॒चो॒द॒य ॥ आ॒न॒ऽइ॒दो॒म॒ही॒मि॒षं॒प॒व॒स्ववि॒श्वद॑
 श॒तः । अ॒स्म॒भ्य॒सो॒म॒गा॒तु॒वित् ॥ आ॒क॒ल॒शा॒ऽअ॒नू॒ष॒ते॒दो॒धा॒रा॒भि॒रो॒ज॒सा । ए॒न्द्र॒स्य॒पी॒तये॒वि॒श ॥ य॒स्य॒ते॒म॒द्वार॑संती॒व्रं
 दु॒ह॒त्य॒द्रि॒भिः । स॒प॒व॒स्वा॒भि॒मा॒ति॒हा ॥ ३ ॥ रा॒जा॒मे॒धा॒भि॒री॒य॒ते॒प॒र्व॒मा॒नो॒म॒ना॒व॒धि । अ॒न्तरि॑क्षे॒ण॒या॒त॒वे ॥ आ॒न॒ऽ
 इ॒दो॒श॒ति॒ग्वि॒नं॒ग॒वा॒पो॒ष॒स्व॒श्वं । व॒हा॒भ॒ग॒त्ति॒म॒त॒ये ॥ आ॒नः॒सो॒म॒स॒हो॒जु॒वो॒रू॒प॒न॒व॒च॒सै॒भर । सु॒ज्वा॒णो॒दे॒व॒वी॒तये ॥ अ
 र्षो॒सो॒म॒द्यु॒म॒त्त॒मो॒भि॒द्रो॒णा॒नि॒रो॒रु॒वत् । सी॒द॒न्छ॒ये॒नो॒न॒यो॒नि॒मा ॥ अ॒प्सा॒ऽइ॒द्रा॒य॒वा॒य॒वे॒व॒रु॒णाय॑म॒रु॒द्भ्यः । सो॒मो॒ऽअ
 र्ष॒ति॒वि॒ष्ण॒वे ॥ ४ ॥ इ॒ष॒तो॒का॒र्य॒नो॒द॒ध॒द॒स्म॒भ्य॒सो॒म॒वि॒श्व॒तः । आ॒प॒व॒स्व॒स॒ह॒स्रि॒णं ॥ ये॒सो॒मा॒सः॒प॒रा॒व॒ति॒ये॒ऽअ॒र्वा॒व॒ति
 सु॒न्वि॒रे । ये॒वा॒दः॒श॒र्य॒णा॒व॒ति ॥ य॒ऽअ॒र्जी॒के॒षु॒कृ॒त्व॒स॒ये॒म॒ध्ये॒प॒स॒त्थानां । ये॒वा॒ज॒ने॒षु॒प॒च॒सु ॥ ते॒नो॒वृ॒ष्टि॒द्वि॒व॒स्प॒रि॒प॒व॒ता

मासुर्वीर्यं । सुवानदेवासऽइदं वः ॥ पर्वतहयतोहरं रृणानोजमदग्निना । हिन्यानोगोरधित्वचि⁺ ॥ ५ ॥ प्रशक्रा
 सौवयो जुवा^० हिन्यानसोनसप्तयः । श्रीणानाऽअप्सुमृजत ॥ तं त्वांसतेष्वाभुवा^० हिन्विरदेवतातये । सपवस्वानयारु
 चा⁺ ॥ आतेदक्षमयोभुवं वह्निमद्यावृणीमहे । पांतमापुरुस्पृहं ॥ आमंद्रमावरण्यमाविप्रमामनीषिणं । पांतमा० ॥
 आरयिमासुचतुनमासुक्रतोतनूष्वा । पांतमा० ॥ ६ ॥ (९।३।६) पर्वस्वविश्वचर्षणेभिर्विश्वानिकाव्या । सखासखि
 भ्यऽइज्यः ॥ ताभ्यां विश्वस्यराजसियपवमानधामनी । प्रतीचीसोमतस्थतुः ॥ परिधामानियानिते त्वसोमासिविश्व
 तः । पवमानऽऋतुभिः क्रवे ॥ पर्वस्वजनयद्विषोभिर्विश्वानि वार्या । सखासखिभ्यऽऋतये ॥ तवशक्रासोऽअचर्यो
 दिवस्पृष्टो वितन्वते । पवित्रंसोमधामभिः ॥ ७ ॥ तवमेससासिधवः प्राशिषंसोमासिस्रते । तुभ्यधावन्तिधेनवः ॥ प्रसो
 मयाहिधारथासुतऽइद्रायमत्सरः । दधानोऽअक्षितिश्रवः ॥ समुत्वाधीभिस्वरन्हन्वतीः सप्तजामयः । विप्रमाजा
 विवस्वतः ॥ मजंते त्वासमग्रवोव्यजीरावधिष्वणि । रेभोयदुज्यसेवने ॥ पवमानस्यतेकवेवाजिन्सर्गाऽअसुक्षत ।
 अवतो नश्रवस्वयः ॥ ८ ॥ अच्छाकोशमधुश्चतमसुग्रवारोऽअव्यये । अवावशंतधीतयः ॥ अच्छासमुद्रमिद्वोस्तंगावोन

(९।३।६) पवस्वेति त्रिशद्वचस्य मूक्तस्य शतवैखानसाः पवमानसोम एको निविश्यादिति सृणामग्निः पवमानो गायत्र्यष्टादश्यनुष्टुप् (शतं
 वैखानसा एते स्वायं भुवा अतएवांगोत्रनास्ति एवमग्नेपिनारायणादय ऊह्याः) ।

धेनवः । अग्नेश्चतस्योनिमा⁺ ॥ प्रणऽइदोमेहेरणआपोऽअर्षितिसिधवः । यद्गोभिर्वासयिष्यसे ॥ अस्यतेसख्येवयमि
 यक्षंतस्त्वोतयः । इंदोसखित्वमुदमसि ॥ आपवस्वगविष्टयेमहेसोमनचक्षसे । एंद्रस्यजठरैविश ॥ ९ ॥ महोऽअसिसो
 मज्येष्टऽउग्राणामिदुऽओजिष्ठः । शुक्वासन्धश्चजिगेथ ॥ यऽउग्रेभ्यश्चिदोजीयान्छूरैभ्यश्चिच्छूरतरः । भरिदाभ्य
 श्चिन्महीयान् ॥ त्वंसोमसूरऽएषस्तोकस्यसातातनूनां । वृणीमहेसख्ययवृणीमहेयुज्याय ॥ अग्नऽआयूषिपवसऽ
 आसुवोर्जिर्षचनः । आरेवाधस्वदुच्छुनां ॥ अग्निर्ऋषिःपवमानःपांचजन्यःपुरोहितः । तमीमहेमहागयं⁺ ॥ १० ॥
 अग्नेपवस्वस्वपाऽअस्मेवचैःसुवीर्यं । दधद्रयिमयिपोषं ॥ पवमानोऽअतिस्निधोभ्यर्षतिसुष्टुतं । सूरोनविश्वदर्शतः ॥
 सममृजानऽआयुभिःप्रयस्वान्प्रयसेहितः । इंदुरत्योविचक्षणः⁺ ॥ पवमानऽऋतंबहच्छुक्रज्योतिरजीजनत् । कृष्णा
 तमांसिजघनत् ॥ पवमानस्यजघ्नतोहरेश्चंद्राऽअसृक्षत । जीराऽअजिरशोचिषः ॥ ११ ॥ पवमानोरथीतमःशुभ्रे
 भिःशुभ्रशस्तमः । हरिश्चंद्रोमरुद्गणः ॥ पवमानोव्यश्ववद्रश्मिभिर्वाजसातमः । दधत्तोत्रेसुवीर्यं ॥ प्रसुवानऽइंदु
 रक्षाःपवित्रमत्यव्ययं । पुनानऽइंदुरिद्रमा ॥ एषसोमोऽअधित्वचिर्वाकीळत्यार्द्रिभिः । इंद्रमदायजोहुवत् ॥ यस्य
 तेद्युन्नवत्ययःपवमानाभृतादिवः । तेननोमृजवीर्यं ॥ १२ ॥ (९।३।७) त्वंसोमासिधारयुर्मद्रऽओजिष्ठोऽअव्य

(९।३।७) त्वंसोमासीतिद्वात्रिशद्वचसूक्तेआधानांसातानांवृचानांभरद्वाजकश्यपगोतमात्रिविधामित्रजमदग्निवासिष्ठाऋषयःशिष्टाना

रे । पवस्वमंहयद्रधिः ॥ त्वंसुतोनुमार्दनोदधन्वान्मत्सरिन्तयः । इन्द्रायसरिर्धसा ॥ त्वमुष्वाणोऽआद्रिभिरभ्य-
र्षकनिक्रदत् । द्युमंतं शुभमुत्तमं ॥ इदुहिन्वानोऽर्षितितरो वाराण्यव्यया । हरिर्वाजमचिक्रदत् ॥ इदोव्यव्यम-
र्षसिविश्रवासिविसौभगा । विवाजान्सोमगोमंतः ॥ १३ ॥ आनऽइदोशतग्विनरथिगोमंतमश्विनं । भरासोमस-
हस्त्रिणं ॥ पवमानासऽइदवस्त्रिःपवित्रमाशवः । इंद्रयामेभिराशत ॥ ककुहःसोम्योरसऽइदुरिद्रायपूव्यः । आ-
युःपवतऽआयवे ॥ हिन्वतिसूरुमुस्रयःपवमानंमधुश्रुतं । अभिगिरासमस्वरन् ॥ अवितानोऽअजाश्वःपषायामनया-
मनि । आभक्षकन्यासुनः ॥ १४ ॥ अयंसोमःकपादनेघंतनपवतेमधु । आभ० ॥ अयंतऽआघृणेतोघतनपव-
तेशुचि । आभ० ॥ वाचोजंतुःकवीनांपवस्वसोमधारया । देवेषुरत्नधाऽअसि ॥ आकलशेषुधावतिश्येनोवमविगा-
हते । अभिद्रोणाकनिक्रदत् ॥ परिप्रसोमतेरसोसजिकलशेसुतः । श्येनोनतकोऽअर्षति ॥ १५ ॥ पवस्वसोममंदय-
न्निद्रायमधुमत्तमः । असृग्रन्देववीतेयवाजयंतोरथाऽइव ॥ तेसुतासोमदिन्तमाःशुक्रवायुमसृक्षत ॥ ग्राव्णातुशोऽ

मांगिरसःपवित्रऋषिः (अत्रऋषिसिष्ठोवापवित्रवसिष्ठौवेतिविपक्षौ) पवमानसोमोदेवतादशम्यादितिसृणांपूषावा यत्तेपवित्रमित्यादिपंचा-
नामग्निःअंलयोर्द्वयोःपवमान्यधेतागायत्री षोडश्याद्यास्त्रिंशेद्विपदागायत्र्यःत्रिंशीपुरज्जिष्णकूंसतविश्येकात्रिंशोद्वित्रिश्येनोष्टुभः । (पंचवि-
श्यादितिसृणांक्रमात्सविताराशैर्विश्वेदेवताइतिदेवताअग्निनासहविकल्पते) ।

अभिष्टुतःपवित्रसोमगच्छसि । दधत्स्तोत्रेसवीर्यं ॥ एषतुन्नोऽभिष्टुतःपवित्रमतिगाहते । रक्षोहावारमव्ययं ॥ १६ ॥
 यदंति यच्चदूरकेभयविंदतिमामिह । पर्वमानवितज्जाहि ॥ पर्वमानःसोऽअद्यनःपवित्रेणविचर्षणिः । यःपोतासपुनातु
 नः ॥ यत्तेपवित्रमर्चिष्यग्नेविततमंतरा । ब्रह्मतेनपुनीहिनः ॥ यत्तेपवित्रमर्चिवदग्नेतेनपुनीहिनः । ब्रह्मसवैःपुनीहिनः ॥
 उभाभ्यादेवसवितःपवित्रेणसवेनच । मांपुनीहिविश्वतः ॥ १७ ॥ त्रिभिष्टुदेवसवितर्वाषष्ठैःसोमधामभिः । अग्नेदक्षैःपु
 नीहिनः ॥ पुनंतमादेवजनाःपुनंतुवसवोधिवा । विश्वदेवाःपुनीतमाजातवेदःपुनीहिमा ॥ प्रप्यायस्वप्रस्यदस्वसोमवि
 श्वेभिरंशुभिः । देवेभ्यऽउत्तमंहविः ॥ उपप्रियपनिमंतयुवानमाहुतीवृधं । अगन्मविभ्रतो नमः ॥ अलाय्यस्यपरशुन
 नाशतमापस्वदेवसोम । आखुचिदेवदेवसोम ॥ यःपावमानीरध्येत्यृषिभिःसंभृतरसं । सर्वसपतमश्नातिस्वदितमात
 रिश्वना ॥ पावमानीर्योऽअध्येत्यृषिभिःसंभृतरसं । तस्मैसरस्वतीदुहक्षीरसापिमधूदकं ॥ १८ ॥ (परिशिष्टं ॥ पावमा
 नीःस्वस्त्ययनीःसुदुधाहिदृतश्चतः । ऋषिभिःसंभृतरसोब्राह्मणेष्वमुतहितं ॥ पावमानीदिशंतुनऽइमलोकमथोऽअमुं ।
 कामान्तसमर्धयंतुनोदेवीद्वैःसमाहिताः ॥ येनदेवाःपवित्रेणात्मानंपुनतेसदा । तेनसहस्रधारेणपावमान्यःपुनंतुमां ॥
 प्राजापत्यंपवित्रशतोद्यामंहिरण्यं । तेनब्रह्मविदोवयंपुतंब्रह्मपुनीमहे ॥ इंद्रःपुनीतीसहमांपुनातुसोमःस्वस्त्यावरं
 णःसमीच्या । यमोराजाप्रमृणाभिःपुनातुमाजातवैदामर्जयत्यापुनातु ॥ ऋषयस्तुतपस्तेषुःसर्वेस्वर्गजिगीषवः । तप

स॒प्त॒प॒सो॒ऽभ्य॒तु॒पा॒व॒मा॒नी॒र्ऋ॒चो॒ब्र॒वी॒त् ॥ १ ॥ य॒न्मे॒ग॒र्मे॒व॒स॒तः॒पा॒प॒मं॒ग्रं॒ज्जा॒य॒मा॒न॒स्य॒च॒किं॒चि॒द॒न्य॒त् । जा॒त॒स्य॒च॒य॒च्चा॒
 पि॒च॒व॒र्ध॒तो॒मे॒त॒त्पा॒व॒मा॒नी॒भि॒र॒ह॒पु॒ना॒मि ॥ मा॒ता॒पि॒त्रो॒य॒श्च॒कृ॒तं॒व॒चो॒मे॒य॒त्स्था॒व॒रं॒ज॒ग॒म॒मा॒ब॒भू॒व । वि॒श्व॒स्य॒त॒त्प्र॒हृ॒षि॒त॒व॒
 चो॒मे॒त॒त्पा॒व॒मा॒नी॒भि॒र॒ह॒पु॒ना॒मि ॥ गो॒घ्ना॒त्त॒स्कर॒त्वा॒त्स्वी॒व॒धा॒द्य॒च्च॒कि॒लि॒ब॒षं । पा॒प॒कं॒च॒च॒रणे॒भ्य॒स्त॒त्पा॒व॒मा॒नी॒भि॒र॒ह॒पु॒
 ना॒मि ॥ ब्र॒ह्म॒व॒धा॒त्सुरा॒पा॒ना॒त्स्व॒र्ण॒से॒या॒द्वृ॒ष॒लि॒ग॒म॒न॒मै॒थु॒न॒सं॒ग॒मा॒त् । गुरो॒र्दु॒रा॒धि॒ग॒म॒ना॒च्च॒त॒त्पा॒व॒मा॒नी॒भि॒र॒ह॒पु॒ना॒मि ॥
 बा॒ल॒घ्ना॒न्मा॒तृ॒पि॒तृ॒व॒धा॒भू॒मि॒त॒स्करा॒त्स॒र्व॒व॒ण॒ग॒म॒न॒मै॒थु॒न॒सं॒ग॒मा॒त् । पा॒पे॒भ्य॒श्च॒प्र॒ति॒ग्रा॒ह॒त्स॒द्यः॒प्र॒ह॒र॒ति॒स॒र्वे॒दु॒ष्कृ॒तं॒त॒त्पा॒व॒
 मा॒नी॒भि॒र॒ह॒पु॒ना॒मि ॥ ऋ॒य॒वि॒क्र॒या॒द्यो॒नि॒दो॒षा॒ऋ॒क्षा॒भ्र॒ज्या॒त्प्र॒ति॒ग्रा॒ह॒त् । अ॒सं॒भो॒ज॒ना॒च्चा॒पि॒न॒शं॒स॒त्पा॒व॒मा॒नी॒भि॒र॒ह॒पु॒
 ना॒मि ॥ २ ॥ दु॒य॒ष्टं॒दु॒र॒धी॒तं॒पा॒प॒य॒च्चा॒ज्ञा॒न॒तो॒कृ॒तं । अ॒या॒जि॒ता॒श्चा॒सं॒श॒ज्या॒स्त॒त्पा॒व॒मा॒नी॒भि॒र॒ह॒पु॒ना॒मि ॥ अ॒सं॒त्र॒म॒न्न॒य॒
 किं॒चि॒द्धू॒य॒ते॒च॒हु॒ता॒श॒ने । सं॒व॒त्सर॒कृ॒तं॒पा॒पं॒त॒त्पा॒व॒मा॒नी॒भि॒र॒ह॒पु॒ना॒मि ॥ ऋ॒त॒स्य॒यो॒न॒यो॒म॒त॒स्य॒धा॒म॒वि॒श्वो॒दे॒व॒भ्यः॒पु॒ण्य॒
 गं॒धाः । ता॒न॒ऽआ॒पः॒प्र॒व॒ह॒तु॒पा॒पं॒शु॒द्धा॒ग॒च्छा॒मि॒स॒कृ॒ता॒मु॒ले॒कं॒त॒त्पा॒व॒मा॒नी॒भि॒र॒ह॒पु॒ना॒मि ॥ पा॒व॒मा॒नीः॒स्व॒स्य॒य॒नी॒या॒
 भि॒र्गच्छ॒ति॒ना॒दू॒नं । पु॒ण्या॒श्च॒भ॒क्षान्॒भ॒क्ष॒य॒त्य॒मृ॒त॒त्वं॒च॒गच्छ॒ति ॥ पा॒व॒मा॒नी॒पि॒तृ॒न्दे॒वान्धा॒ये॒द्यं॒श्च॒स॒र॒स्व॒तीं । पि॒तृ॒स्त॒
 स्यो॒प॒व॒त॒त॒त्क्षी॒र॒स॒पि॒म॒धू॒द॒कं ॥ पा॒व॒मा॒नं॒प॒रं॒ब्र॒ह्म॒शु॒क्रं॒ज्योतिः॒स॒ना॒त॒नं । ऋ॒षी॒स्त॒स्यो॒पा॒ति॒ष्ठ॒त॒त्क्षी॒र॒सा॒पि॒म॒धू॒द॒कं ॥ पा॒व॒
 मा॒नं॒प॒रं॒ब्र॒ह्म॒थे॒प॒ठ॒ति॒म॒नी॒षि॒णः । स॒प्त॒ज॒न्म॒भ॒वे॒द्वि॒प्रो॒ध॒ना॒ढ्या॒वि॒दु॒पा॒र॒गः ॥ द॒शो॒त्तरा॒ण्यृ॒चां॒श्च॒व॒पा॒व॒मा॒नीः॒श॒ता॒नि॒ष॒ट् ।

एतज्जुह्वन्जेन्मन्त्रघोरमृत्युभयंहरत् ॥ ३ ॥ इतिपरि० (९।४।१) प्रदेवमच्छामधुमंतडइंदुवोसिष्यदंतगावडा
 नधेनवः । बर्हिषदोवचनावतडऊधभिःपरिस्त्रुतमुस्त्रियानिर्णिजधिर ॥ सरोरुवदुभिपूर्वाडअचिरुदुपारुहःश्रथय
 न्त्स्वादतेहरिः । तिरःपपित्रपरिथन्नुरुज्योनिशयीणिदधतेदुवडावर ॥ वियोमेमेयम्यासंयतीमदःसाकंवृधापय
 सापिन्वदक्षिता । महीडाअपारेरजसीविवेविददभिब्रजन्नक्षितंपाजडाददे ॥ समातराविचरन्वाजयन्नपःप्रमोधिरः
 स्वधयापिन्वतेपदं । अंशुयवेनपिपिशेयतोनुभिःसंजामिभिनसतेरक्षतेशिरः ॥ संदक्षेणमनसाजायतेकाविकृतस्यग
 भोनिहितोयमापरः । यूनाहंसंतोप्रथमंविजज्ञतुर्गुहाहितंजनमेनममुद्यतं ॥ १९ ॥ मंद्रस्यरूपंविदुर्मनीषिणः
 श्येनोयदंधोडाअभरत्परावतः । तंमजयंतसुवृधनदीष्वडाउशंतंमंशुपरिथंतमग्मिथं ॥ त्वामृजंतिदशयोषणःसुतंसोम
 डक्कषिभिर्मतिभिर्धातिभिर्हितं । अव्योवारोभिरुतदेवहूतिभिर्भयतोवाजमादषिसातये ॥ परिप्रयंतवय्यमुषंसदं
 सोममनीषाडाअभ्यनूषतस्तुभः । योधारयामधुमांऊर्मिणादिवडइयतिवाचरयिषाळमत्यः ॥ अयदिवडइयतिविश्व
 मारजःसोमःपुनानःकलशेषुसीदति । अद्भिर्गोभिमृज्यतेडाद्रिभिःसुतःपुनानडइंदुवोविदत्प्रियं ॥ एवानःसो

चतुर्थेनुवाकेऽष्टादशसूक्तानि (९।४।१) प्रदेवमितिदशवस्यसूक्तस्यभालंदनोवत्सप्रिःपवमानसोमोजगत्सयात्रिष्टुप् ।

मपरिषिच्यमानोवयोदधिक्षित्रतमंपवस्व । अद्भुपेद्यावापृथिवीहुवमदेवाधत्तरयिमस्मैसुवीरं ॥ २० ॥ (९।४।२) इषुर्न
धन्वन्प्रतिधीयतेमतिर्वत्सोनमातुरुपसज्यूर्ध्वनि । उरुधरिवदुहेऽअग्रऽआयत्यस्यव्रतेष्वपिसोमऽइष्यते ॥ उपो
मतिःपृच्यतेमिच्यतेमधुमद्राजनीचोदतेऽअंतरासनि । पवमानःसंतनिःप्रघ्नतामिवमधुमान्द्रुप्तःपरिवारमर्षति ॥
अव्यवधयुःपवतेपरित्वचिश्रीतेनसीरादितेऽकृतंयते । हरिरक्रान्यजतःसंयतोमदोनृणाशिशानोमहिषोनशोभते ॥
उक्षामिमातिप्रतियंतिधेनवोद्वस्यदेवीरुपयंतिनिष्कृतं । अत्यक्रमीदजुनवारमव्ययमत्कननिकंपरिसोमोऽअव्यत ॥
अमृकेनरुशतावाससाहरिरमत्यानिणिजानःपरिव्यत । दिवस्पृष्ठबृहणानिणिजैःकृतोपस्तरणंचम्वोनभस्मयं ॥ २१ ॥
सूर्यस्येवररमथोद्रावयित्वावोमत्सरासःप्रसुणःसाकमीरते । तंतुतंतपरिसर्गासऽआशवोनेद्राहतेपवतेधामाकिंचन ॥
सिंधोरिवप्रवणेनिम्नऽआशवोवृषच्युतामदासोगातुमाशत । शनोनिवेशेद्विपदेचतुष्यदेस्मेवाजाःसोमतिष्ठतुक्लृष्टयः ॥
आनःपवस्ववसुमद्विरण्यवदश्वाव्रह्मोमद्यवमत्सुवीर्यं । गुयंहिसोमपितरोममस्थनदिवोमर्धानःप्रस्थितावयस्कृतः ॥
एतेसोमाःपवमानासऽइंद्ररथाऽइवप्रययुःसातिमच्छ । सुताःपवित्रमतियत्यव्यहिवीवाब्रह्मरितोवृष्टिमच्छ ॥ इंदुवि

(९।४।२) इषुर्नतिदशर्चस्यसूक्तस्यागिरसोहिरण्यस्तूपःपवमानसोमोजगत्स्यद्वान्निष्ठुमौ ।

द्रायबृहतेपवस्वमुमृलीकोऽअनवद्योरिशदाः । भराचंद्राणिगृणतेवसूनिद्वेद्यावापृथिवीप्रावतनः ॥२२॥ (९।४।३)
 त्रिरस्मैसप्तधेनवोदुहेसत्यामाशिरपव्यव्योमनि । चत्वार्यन्याभुवनानिनिर्णिजेचारुणिचक्रयदृतरवर्धत ॥ सभि
 क्षमाणोऽअमृतस्यचारुणऽउभेद्यावाकाव्येनाविशश्रथे । तेजिष्ठाऽअपोमंहनापरिव्यतयदीद्वेवस्यश्रवसासदोविदुः ॥
 तेऽअस्यसंतुकेतवोमृत्यवोदाभ्यासोजनुषीऽउभेऽअनु । येभिर्नम्याचदेव्याचपुनतऽआदिद्राजानंमननाऽअगृभ्यत ॥
 समज्यमानोदशभिःसुकर्मभिःप्रमध्यमासुमातृषुप्रमेसचा । व्रतानिपानोऽअमृतस्यचारुणऽउभेनचक्षाऽअनुपश्यते
 विशौ ॥ सममृजानऽइंद्रियायधायसऽओभेऽअंतारोदसीहर्षतेहितः । वृषाशुभेणबाधतेविदुर्मतीरादेदिशानःशय
 हेवशुरुधः ॥ २३ ॥ समातरानददृशानऽउस्त्रियोनानददेतिमरुतामिवस्वनः । जानन्नतप्रथमयत्स्वर्णरप्रशस्तयेकम
 वृणीतसुकृतुः ॥ रुवर्तिभीमोवृषभस्तविष्यथाशृंगेशिशानोहारिणीविचक्षणः । आयोनिंसोमःसुकृतंनिषीदतिगव्ययी
 त्वग्भवतिनिर्णिगव्ययी ॥ शुचिःपुनानस्तन्वमेरेपसमव्येहरिन्येधाविष्टसानवि । जुष्टोमित्रायवरुणायवायवैत्रिधा
 तमधुक्रियतेसुकर्मभिः ॥ पवस्वसोमदेववीतयेवृषेद्रस्यहादिसोमधानमाविश । पुरानोबाधादुरितातिपारयक्षेत्रविद्धि
 दिशऽआहाविपृच्छते ॥ हितोनससिरभिवाजमर्षेद्रस्यदेजठरमापवस्व । नावानसिंधुमतपिषिविद्वान्धूरोनयुध्यन्न

(९।४।३) त्रिरस्माइतिदशर्चस्यसूक्तस्यवैश्वामित्रोऽणुःपवमानसोमोजगलंयात्रिष्टुप् ।

वनोनिदस्यः ॥ २४ ॥ (९।४।४) आदक्षिणासुज्यते शुभ्या इ स दु वेति दुहो रक्षसः पाति जागृविः । हरिरोपशंकृणु
तेन भस्पर्यऽउपस्तिरेचम्बो इ ब्रह्मनिर्णिजे ॥ प्रकृष्टिहवशूषऽएतिरोरुवदस्यैवृणनिरिणीतेऽअस्यतं । जहातिवब्रिपि
तुरेतिनिष्कृतमुपप्रतंकृणुतेनिर्णिजंतना ॥ अर्द्रिभिः सुतः पवते गभस्त्यो वृषाय तेन भसा वेपते मती । समो देतेन स तेसा
धते गिरानेनिकेऽअप्सु यजेते परीमणि ॥ परिद्वक्षसहसः पर्वता वृधमध्वः संचितिहर्म्यस्यसक्षणी । आयस्मिन्वावः सुहु
तादुऽऊर्ध्वनिमधून्छीणं त्यग्रियवरीमभिः ॥ समीरथं न भूरिजो रहेषतदशस्वसारोऽआदितेरुपस्थऽआ । जिगादुपज्रय
तिगो रपीच्यपदं दस्यमनुथाऽअजीजनन् ॥ २५ ॥ इयेनोनयोनिंसदनंधियाकृतं हि रणथयमासदद्ववऽएषति । एरि
णंतिबहिषिप्रियंगिराश्वो न देवाऽअप्येतियज्ञियः ॥ पराव्यकोऽअरुषो दिवः कविर्वृषात्रिपष्टोऽअनविष्टगाऽअभि ।
सहस्रणीतिर्यतिः पराथतीरे भोनपर्वारुषसो विराजति ॥ त्वेषरूपंकृणुते वणाऽअस्यसयत्राशयत्समृतासेधतिस्त्रिधः ।
अप्सार्थातिस्वधयादैव्यजनंसमुष्टुतीनसतेसंगोऽअग्रया ॥ उक्षेवयथापरिग्यन्नरावीदधित्विषारधितसूर्यस्य । दिव्यः
सुपर्णो वचक्षतक्षांसोमः गरिकुतुना पश्यते जाः ॥ २६ ॥ (९।४।५) हरिर्मृजं त्यरुषेन युज्यते संधेनुभिः कलशे सोमो

(९।४।४) आदक्षिणेति नवर्चस्य सूक्तस्य वैधामित्र ऋषभः प्रवमानसो भोजगलं त्याजिषु । (९।४।५) हरिर्मृजंतीति नवर्चस्य सूक्तस्यांगि
रसो हरिस्तः प्रवमानसो भोजगती ।

ऽअज्यते । उद्धाचमीरयति हि न्वते मती पुरुषु तस्य कर्तृ चित्परीप्रियः ॥ साकं वदति बहवो मनीषिणऽइद्रस्य सोमं जठरे य
 दादुहुः । यदीमं जति सुगं भस्तयो नरः स नीलाभिर्दृशभिः काम्यं मधु ॥ अरममाणोऽअत्येति गाऽअभिसूयस्य प्रियं दुहि
 तुस्तिरोरवं । अन्वस्मै जोषमभरद्वि नंगसः सङ्खयीभिः स्वसृभिः क्षेतिजाभिभिः ॥ नृधूतोऽअद्रिषु तो बहिषि प्रियः पतिग
 वाप्रदिवऽइद्रकुत्विः । पुरीधिवान्मनुषो यज्ञसाधनः शुचिधिया पवते सोमं इद्रते ॥ नृबाहुभ्यां चोदितो धारयास्तो
 नुष्वधं पवते सोमं इद्रते । आप्राः क्रतुन्तसमजैरध्वरे मतीर्वनद्रुषच्चम्बोऽइरासदुद्धरिः ॥ २७ ॥ अंशुदुहंति स्तनयैतम
 क्षितं क्विं कवयो पसो मनीषिणः । समीगावो मतथो यं तिसंयतऽऽकृतस्य यो नासदने पुनर्भुवः ॥ नाभापृथिव्या धरुणो म
 होदित्रोऽइपाममौ सिधुष्वं तरुक्षितः । इद्रस्य वज्रो वृषभो विभूवसुः सोमो हृदपवते चारुमत्सरः⁺ ॥ सतू पवस्व परिपाथि वं
 रजस्तोत्रे शिक्षन्नाधून्वते च सुकृतो । मानो निर्भागवसुनः सादनस्पृशोर्ये पिशंगं वहलं वसीमहि ॥ आतू नऽइदो शतद्रा
 त्वश्व्यं सहस्रदातुं शमद्विरण्यवत् । उपमास्व बृहती रेवती रिषोधिस्तोत्रस्य पवमानो नो गहि ॥ २८ ॥ (१।४।६) स्रक्
 द्रप्सस्य धर्मतः समस्वरन्न तस्य यो नासमं रतनाभयः । त्रीन्तसमद्राऽअसुरश्चक्रऽआरभे सत्यस्य नावः सुकृतमपीपरन् ॥
 सम्यक्सम्यं चोमहिषाऽअहेषतसिंधोरूमा विधेनाऽअवी विपन् । मधो धाराभिर्जनयतोऽअकमिप्रिया मिद्रस्य त्व

(१।४।६) स्रक् द्रप्सस्येति नवर्चस्य सूक्तस्यागिरसः पवित्रः पवमानसोमो जगती ।

मवीवृधन् ॥ पवित्रवतःपरिवाचमासतेपितृषाप्रत्नोऽअभिरक्षतिव्रतं । महःसमुद्रवरुणस्तिरोदेधधीराऽइच्छुकुर्धरुणो
 प्वारभं ॥ सहस्रधारेवतेसमस्वरन्दिवनोनाकेमधुजिह्वाऽअसश्चतः । अस्यस्पशोननिमिषतिभूयःपदेपदेपाशिनःसं
 तिसेतवः ॥ पितुर्मातुरध्यायेसमस्वरन्नचाशोचतःसंदहतोऽअब्रतान् । इंद्रद्विष्टामपधमंतिमाययात्वचमसिक्काभूम
 नोद्विस्परि ॥ २९ ॥ प्रत्नान्मानादध्यायेसमस्वरन्छोकंयत्रासोरभसस्यमंतवः । अपानक्षासोवधिराऽअहासतऽऋ
 तस्यपथानंतरतिदुष्कृतः ॥ सहस्रधारेविततेपवित्रऽआवाचपुनंतिकवयोमनीषिणः । रुद्रासऽएषामिषिरासोऽअद्रु
 हःस्पशःस्वचःसुदृशोनचक्षसः ॥ ऋतस्यगोपानदभायसकृतस्त्रीषपवित्राहर्द्यं तरादधे । विद्वान्सविश्वामुवनाभि
 पश्यत्यवाजुष्टान्विध्यतिकर्तेऽअब्रतान् ॥ ऋतस्यतंतुर्विततःपवित्रऽआजिह्वायाऽअग्रवरुणस्यमायया । धीराश्चित्त
 त्समिनक्षतऽआशुतात्राकृतमवपदात्यप्रभुः ॥ ३० ॥ (१।४।७) शिशुर्नजातोवचक्रद्वद्वन्स्वर्गद्वज्ज्यरुषःसिषा
 सति । द्विवारेतसासचतेपयोवृधातमीमहेसुतीशमसप्रथः ॥ द्विवोयस्कंभोधरुणःस्वाततऽआपूर्णेऽअंशुःपयोतिवि
 श्वतः । सेमेमहीरोदसीयक्षदावृतासमीचीनेदाधारसमिषःकविः ॥ महिस्मरःसुकृतसोम्यमध्वर्गव्यतिरादितेऋ
 तंयते । ईशेयवृष्टेरितऽउन्निषोवृषाणानेतायऽइतऽऋतिकृगिमयः ॥ आत्मन्वन्नभौदुहतेयतपयऽऋतस्यनाभिरसृतं

(१।४।७) शिशुर्नतिनवस्यसूक्तस्यैर्धतमसःकक्षीवानपवमानसोमोजगत्यष्टमीत्रिष्टुप् ।

विजायते । समीचीनाः सुदानवः श्रीणं तितनरोहितमवमहतिपरवः ॥ अरावीदंशुः सचमानऽङ्गमिणा देवाव्यं १ मनुषेपि
 न्वतित्वचं । दधाति गर्भमर्दितरुपस्थऽआयेन तोकंचतनयंच धामहे ॥ ३१ ॥ सहस्रधारेवताऽअस्रश्च तस्तृतीयै संतुर
 जसि प्रजावतीः । चतस्रो नाभो निहिताऽअवोदिवो हविर्भरत्यमृतं धृतश्चतः ॥ श्वेतरूपं कृणुते यत्सिपासति सोमो मीढौ
 असुरो वेदभूमनः । धियाशमी सचते सेमभिः प्रवहिवस्त्वबधमवदपद्रुद्रिणं ॥ अर्धश्वेतरं कलशंगोभिर्ककाष्मघ्नावाज्य
 कमीत्स सवान् । आहिन्विरे मनसा देवयंतः कक्षीवते शतहिमायुगोनां ॥ अद्भिः सोमपपृचानस्य ते रसो व्योवारं विपव
 मानधावति । समज्यमानः कविभिर्मदिन्तमस्वदुस्वद्राघपवमानपीतये ॥ ३२ ॥ (१।४।८) अभिप्रियाणि पवते च
 नोहितो नामानियुहोऽअधिषेवर्धते । आसूर्यस्य बृहतो बृहन्नाधिरथं विष्वचमरुहद्विचक्षणः ॥ ऋतस्य जिह्वा पवते म
 धुप्रियंवकापतिर्धियोऽअस्याऽअदाभ्यः । दधाति पुत्रः पित्रोरपीच्यं १ नाम तृतीयमधिरोचने दिवः ॥ अवद्युतानः क
 लशाऽअचिक्नुदृन्नाभिर्यमानः कोशऽआहिरण्यये । अभीमत्स्यदोहनाऽअनूषताधिनिपृष्ठऽउषसो विराजति ॥ अद्रि
 भिः सुतोमतिभिश्च नोहितः प्ररोचयन्नोदसीमा तराशुचिः । रोमाण्यव्यासमया विधावति मधोर्धारापि न्वमाना दिवेदि

(१।४।८) अभिप्रियाणीति पंचस्य सूक्तस्य भार्गवः कविः पवमानसो भोजगती ।

वे ॥ परि सोमप्रधन्वा स्वस्तये नृभिः पुनानोऽभिवासया शिरं । धेतमदाऽआहुनसो विहाय सस्तेभिरिन्द्रं चोदयदा तवे
मघं ॥ ३३ ॥ इति सप्तमष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

पंचाशद्यायेवर्गाः ३३ सूक्तानि ११ ऋचः १६३ ॥ त्यागः ॥ पवमानाय सोमाये. ४८ अग्नये पवमानाय. ३ पवमानाय सोमाये.
१८ पूष्णे पवमानाय सोमाये. ३ पवमानाय सोमाये. १० अग्नये पवमानाय. २ सवित्र. अग्निसावितृभ्या. विश्वेभ्यो देवेभ्य. पवमानाय सो-
माये. ३ पावमान्यध्येतुभ्यह. २ पवमानाय सोमाये. ७१ ॥ इति सप्तमे द्वितीयः ॥

धर्तैष प्रराजा चोदसः सोमस्य वसुभारद्वाजः प्रसोमस्यासाविति त्रिष्टुबंतं पवित्रं तेषां पवित्रं पवित्रं पवित्रं पवित्रं पवित्रं प्रजापतिरि
द्रायद्वा दशवेनो भार्गवो द्वित्रिष्टुबंतं प्रतेष्टा च त्वारिंशद्विषिगणा दशर्चा अकृष्टा माषाः प्रथमैः सिकता निवावरी द्विती
येषु श्रियो जास्तृतीयेषु त्रयश्चतुर्थेऽत्रैः पंचात्या गृत्समदः प्रतुनवोऽशनाय सोमो द्यौः प्रोत्स सप्तग्रहिन्वानः षड्वसिष्ठः ॥ ३ ॥
॥ हरिः ओम् ॥ (९।४।९) धर्ता दिवः पवते कृत्वोर सोदोक्षो दवानामनुमाद्यो नृभिः । हरिः सृजानोऽअत्योनस
त्वभिर्वृथा पाजांसि कृणुते न दीष्वा ॥ शूरो नर्धत्तऽआयुधागभस्त्योः स्वः १ : सिषासन्नथिरो गविष्टिषु । इन्द्रस्य शुभ्रमनी
रथन्नपस्युभिरिन्द्रो हिन्वानोऽअज्यते मनीषिभिः ॥ इन्द्रस्य सोमपवमानऽऊर्मिणा तविष्यमाणो जठरेष्वा विश । प्रणः पि

(९।४।९) धर्तति पंचवर्चस्य सूक्तस्य भार्गवः कविः पवमानसो भोजगती ।

न्वविद्युदुन्नेवरोदसीधियानवाजाँऽउपमासिश्र्वतः ॥ विश्वस्यराजापवतेस्वहृशऽकृतस्यधीतिमृषिषाळवीवरात् ।
 यःसूर्यस्यासिरेणमज्यतेपितामतीनामसमष्टकाव्यः ॥ वृषेवयथापरिकोशमर्षस्यपामुपस्थैवृषभःकनिकदत् । सइन्द्राय
 पवसेमत्सरिन्तमोयथाजेषामसमित्थेत्येतयः ॥१॥ (९।१।१०) एषप्रकोशेमधुमाँऽअचिक्रदुद्रेद्रस्यवज्रोवपुषोवपुष्ट
 रः । अभीमत्सुदुघाघृतश्चतौवाश्राऽअर्षितयसेवधेनवः ॥ सपव्यःपवतेयदिवस्पारैर्येनोमथायादिषितस्तिरोर
 जः । समध्वऽआयुवतेवेविजानऽइत्कृशानोरस्तुमनसाहविभ्युषा ॥ तेनःपूर्वासऽउपरसऽइदवोमहेवाजायधन्वतगो
 मते । इक्षेण्यासोऽअह्योऽनचारवोब्रह्मह्वयेजुषुहुविहविः ॥ अयनोविद्वान्वनवद्वनुष्यतऽइदुःसत्राचामनसापुरुष्टु
 तः । इनस्ययःसदनेगर्भमादधेगवामुरुजमभ्यर्षतिव्रजं ॥ चक्रिदिवःपवतेकृत्व्योरसोमहाँऽअदब्धोवरुणोहरुग्य
 ते । असाविमित्रोब्रूजनैषुयज्ञियोत्योनयथैवृषयुःकनिकदत् ॥ २ ॥ (९।१।११) प्रराजावाचैजनयन्नसिष्यददुपो
 वसानोऽअभिगाऽइयक्षति । गम्भार्तिरिप्रमविरस्यतान्वाशुद्धोद्वानामुपयातिनिष्कृतं ॥ इन्द्रायसोमपरिषिच्यसे
 नृभिर्नृचक्षाऽऽर्मिःकविरज्यसेवने । पूर्वाहितैस्तयःसंतियातेसहस्रमश्वामहरयश्चमूषदः ॥ समद्रियाँऽअप्सरसोम
 नीषिणमासीनाऽअंतरभिःसोममक्षरन् । ताऽईहिन्वतिहृम्यस्यसक्षणियाचैत्सुन्नपवमानमक्षितं ॥ गोजिन्नःसोमोर

(९।१।१०) एषइतिपंचस्यसूक्तस्यकविःपवमानसोमोजगती । (९।१।११) प्रराजेतिपंचस्यसूक्तस्यकविःपवमानसोमोजगती ।

यजिद्विरण्यजित्स्वाजिद्विजित्पवतेसहस्रजित् । यदेवासश्चक्रिरेपीतयेमदुस्वादिवंद्रुप्समरुणमयोभुव ॥ एतानि सोम-
 पवमानोऽअस्मयुः सत्यानि कृण्वन् द्रविणान्यर्षसि । जहि शत्रुं सति कदूरकचयऽउवागव्यूति मभयं च नः कृधि ॥ ३ ॥
 (९।४।१२) अचोद सो नो धन्वन् त्विदवः प्रमुवानासो बृहद्विषे प्रहरयः । विचन शन्नऽइषोऽअरातो योनं शतसि नपंत
 नो धियः ॥ प्रणो धन्वन् त्विदवो मदुच्युतो धनावाये भिरवतो जुनीमसि । तिरो मर्तस्य कस्य चित्परिहृति वयं धना निविश्व
 धामरेमहि ॥ उत स्वस्याऽअरात्याऽअरिहिषऽउतान्यस्याऽअरात्या वृकोहिषः । धन्वन्नतृष्णा समरीतताऽअभिसोम
 जहि पवमान दुराध्यः* ॥ द्विवितेनाभा परमो यऽआदुदपृथिव्या सैरुरुहः सान विक्षिपः । अद्रथस्त्वावप्सति गोरधित्व
 च्य१प्सुत्वा हस्तैर्दुहुर्मनीषिणः ॥ एवातऽइदो सभ्वसपेशसं तुं जंति प्रथमाऽअभि श्रियः । निर्दिनं दंपवमान निता
 रिषऽआविस्ते शुष्मो भवतु प्रियो मदः ॥ ४ ॥ (९।४।१३) सोमस्य धारा पवते न च क्षसऽऋते न देवान् हवते दिवस्पारि ।
 बृहस्पते र्वथेना विदिद्युते समद्रा सो न सर्वना निविच्युः ॥ यंत्वा वाजिघ्नयाऽअभ्यनूपा यो हतयो निमारो हसिद्युमा
 न् । मयो ना मायुः प्रतिरन्महि श्रयऽइद्रा य सोम पवसे वृषा मदः ॥ एद्रस्य कृक्षा पवते मादिन्तमऽऋजवसानः श्रवसे सुमंग

(९।४।१२) अचोद स इति पंच चस्य मूक्तस्य कविः पवमान सोमो जगती । (९।४।१३) सोमस्येति पंच चस्य मूक्तस्य भारद्वाजो वसु-

पवमान सोमो जगती ।

लः । प्रत्यङ्मुसविश्वामुवनाभिप्रथेक्रीळन्हरिरत्यःस्यदतेवृषा ॥ तत्वादेवेभ्योमधुमत्तमनरःसहस्रधारंदुहतेदशक्षि
 पः । नृभिःसोमप्रच्युतोऽग्रावभिःसुतोविश्वान्देवाँऽआपवस्वासहस्रजित् ॥ तत्वाहस्तिनोमधुमत्तमाद्रिभिर्दुहंत्यप्सुवृ
 षमंदशक्षिपः । इन्द्रसोममादयन्दैव्यंजनंसिधौरिवोमिःप्रवमानोऽअर्षसि ॥ ५ ॥ (९।४।१४) प्रसोमस्यपवमानस्यो
 मयऽइन्द्रस्ययंतिजठरसुपेशसः । दूधायदीमुन्नीतायशसागवाँदानायशूरमदमंदियुःसुताः ॥ अच्छाहिसोमःकलशो
 ऽअसिष्यददत्योनवोह्वारघुवर्तनिर्वृषा । अथादेवानामभयस्यजन्मनोविद्धाँऽअश्रोत्यमुतऽइतश्चयत् ॥ आनःसोमप
 वमानःकिरावस्विदोभवमघवारधसोमहः । शिक्षावयोधोवसवेसुचुनानामानोगयमारऽअस्मत्परासिचः ॥ आनःप
 षापवमानःसुरातयोमित्रोगच्छंतवरुणःसजोषसः । बृहस्पतिर्मरुतोवायुरश्विनात्वद्यासवितासुयमासरस्वती ॥ उ
 भेद्यावापृथिवीर्विश्वमिन्वेऽअर्घमादेवोऽअदिदतिविधाता । भगोनृशंसऽउर्वरतरिक्षांविश्वेदेवाःपवमानंजुषत ॥ ६ ॥
 (९।४।१५) असाविसोमोऽअरुषोवृषाहरीराजैवदुस्मोऽअभिगाऽअचिक्रदत् । पुनानोवारपथेत्यव्ययंश्वेनोनयो
 निधतवंतमासदं ॥ कविर्वधस्यापयषिमाहेनमत्योनमष्टोऽअभिवाजमर्षसि । अपसेधन्दुरितासोअमृळ्यधंतवसांनः

(९।४।१४) प्रसोमस्येतिपंचचस्यसूक्तस्यवसुःपवमानसोमोजगलंयात्रिष्टुप् । (९।४।१५) असावीतिपंचचस्यसूक्तस्यवसुःपवमान-
 सोमोजगलंयात्रिष्टुप् ।

परि॒या॒सि॒निर्णि॒जं ॥ प॒र्जन्यः॑ पि॒ताम॑हिष॒स्पर्ण॑नि॒नोना॑भापृ॒थिव्या॑गि॒रिष॑क्षय॒दधे । स्व॒सार॒ऽआ॒पोऽअ॒भिगा॒ऽऽर॒तास॑र॒
 न्तं॒स॒त्रावि॑र्भिन॒सते॒वीते॑ऽअ॒ध्वरे॑ ॥ जा॒येव॑प॒त्याव॑धि॒शेव॑म॒हसे॑प॒ज्राया॑ग॒र्भशृ॑ण॒हिब्र॒वीमि॑ते । अ॒न्तवा॑णीष॒प्रच॑रा॒सुजी॒
 व॒सैर्नि॒द्योवृ॒जने॑सोमजागृ॒हि ॥ यथा॑पूर्व॒भ्यःश॑त॒साऽअ॒मृधः॑सह॒स्रसाः॑प॒थया॑वा॒जमि॑दो । ए॒वाप॑व॒स्वसु॒विता॑यन॒व्यसे॑त
 व॒व्रत॑म॒न्वापः॑स॒चते ॥ ७ ॥ (९।४।१६) प॒वित्र॑ते॒वित॑त॒तब्र॒ह्मण॑स्प॒तेप्र॒मुगा॑न्ना॒णिप॑थ॒षिवि॑श्व॒तः । अ॒तस्त॑तन॒नत॑द्रा
 मोऽअ॒श्रुते॑श॒तास॑ऽइ॒द्वह॑त॒स्तत्स॑मा॒शत ॥ तपो॑ष्प॒वित्र॑वि॒तत॑त॒द्वि॒वस्प॑देशो॒चतो॑ऽअ॒स्य॑त॒तवो॒व्यस्थि॑रन् । अ॒वत्य॑स्य॒पवी॒
 तार॑मा॒शवो॑द्वि॒वस्प॑ष्ठमा॒धिति॑ष्ठ॒तिचे॑त॒सा ॥ अ॒रुरु॑च॒दष॑सः॒पृश्नि॑र॒ग्रिथ॑ऽउ॒क्षावि॑र्भति॒भुवन॑नानि॒वाज॑युः । मा॒यावि॑नो॒ममि॑रे
 ऽअ॒स्यमा॑य॒यान॑च॒क्षसः॑पि॒तरो॑ग॒र्भमा॑द॒धुः ॥ गंध॑र्वऽइ॒त्थाप॑द॒मस्य॑र॒क्षति॑पा॒तेदे॒वान॑जनि॒मान्य॑क्षु॒तः । ग॒भ्याति॑रि॒पु
 नि॒धया॑नि॒धाप॑तिःसु॒कृत्त॑मा॒मधु॑नो॒भक्ष॑मा॒शत ॥ ह॒विर्वि॑ष्मो॒महि॑स॒मृद्व्य॑न॒भोव॑सान॒शरि॑या॒स्यध्व॑रं । राजा॑प॒वित्र॑र
 शो॒वाज॑मा॒रुहः॑सह॒स्रभृ॑ष्टि॒जय॑सि॒श्रवो॑बृ॒हत् ॥ ८ ॥ (९।४।१७) प॒वस्व॑दे॒वमा॑द॒नोवि॑च॒र्षणि॑र॒प्साऽइ॒द्राय॑वरु॒णाय
 वा॒यवे॑ । कृ॒धीनो॑ऽअ॒द्यवा॑रि॒वःस्व॑स्तिम॒दुरु॑क्षि॒तौगृ॑णी॒ह्रिदै॒व्य॒जनं ॥ आ॒यस्त॑स्थौ॒भुवन॑न॒न्यम॑त्यो॒विश्वो॑नि॒सोमः॑प

(९।४।१६) प॒वित्र॑त॒इति॑प॒चर्च॑स्यसू॒क्तस्या॑गि॒रसः॑प॒वित्रः॑प॒वमान॑सोमो॒जगती॑ । (९।४।१७) प॒वस्वेति॑प॒चर्च॑स्यसू॒क्तस्य॑वा॒च्यःप्र॑जाप॒तिः
 प॒वमान॑सोमो॒जगती॑ ।

रि॒तान्य॑र्षति । कृ॒ण्वन्त्स॑च॒तवि॒चृत॑मभिष्ट॒यऽइ॒दुःसि॑ष॒त्तय॑ष॒संन॑सूयः ॥ आ॒यो॒गो॒भिःस॑ज्यतऽओष॒धी॒व्वादे॒वानो॑सु
 न्नऽइ॒षय॑न्न॒पाव॑सुः । आ॒वि॒द्युता॑प॒वते॒धा॒रया॑स॒तऽइ॒द्रु॒सो॒मा॒माद॑य॒न्दैव्य॑ज॒नं ॥ ए॒षस्य॑सोमःप॒वते॑सह॒स्रजि॒ज्जिह्वा॒नो
 वा॒चमि॑षि॒रामु॑ष॒बुध॑ । इ॒दुःस॒मद्रु॑मु॒दय॑ति॒वायु॑भिरे॒द्रस्य॑हा॒दि॒कल॑शेषु॒सीद॑ति ॥ अ॒भित्य॑गावःप॒र्यसा॑प॒योवृ॒धंसोम॑श्री
 ण॑तिम॒र्तिभः॒स्ववि॑दं । ध॒नंज॑यःप॒वते॑कृ॒त्व्योर॑सोवि॒प्रःक॒विःका॒व्येना॒स्वर्चनाः ॥ ९ ॥ (९।४।१८) इ॒न्द्राय॑सोम॒सु
 भुतः॑परि॒स्त्रवा॑पा॒मीवा॑भ॒वत॑रक्ष॒सास॑ह । मा॒तेर॑स॒स्यम॑त्स॒तद्र॒यावि॒नो॒द्रवि॑णस्व॒तऽइ॒हस॑त्वि॒दवः ॥ अ॒स्मान्त्स॑म॒येप॑व॒मा
 न॒चोद॑य॒दक्षो॑दे॒वानाम॑सि॒हिप्रि॑योम॒दः । ज॒हि॒शत्रू॑ऽर॒भ्याभे॑दनाय॒तःपि॒बेद्रु॑सोम॒मव॑नोमृ॒धोज॑हि ॥ अ॒दब्धऽइ॒दोप॑व
 सेम॒दिन्त॑मऽआ॒त्मै॒द्रस्य॑भ॒वसि॑धा॒सिरु॑त्तमः । अ॒भिस्व॑रंति॒बृह॑वोम॒नीषि॒णोरा॑जा॒नम॑स्यभु॒वन॑स्यनि॒सते ॥ सह॑स्र॒णीथः
 श॒तधा॑रोऽअ॒द्भुतऽइ॒न्द्रायै॑दुःप॒वते॑का॒म्यम॑धु । ज॒यन्क्षे॑त्रम॒भ्यर्ष॑ज॒यन्नप॑ऽऽरु॒नो॒गातुं॑कृ॒णु॒सोम॑मी॒ढुः ॥ क॒नि॒क॒द॒त्कल
 शे॒गोभि॑र॒ज्यसे॒व्य१व्य॑य॒सम॑या॒वार॑म॒र्षसि॑ । म॒र्मज्य॑मा॒नोऽअ॒त्यो॒नसा॑नि॒सिरे॑द्र॒स्यसो॑मज॒ठरे॑स॒मक्ष॑रः ॥ स्वा॒दुःप॑व॒स्व
 दि॒व्याय॑ज॒न्मने॑स्वा॒दुरि॑द्रा॒यस॑ह॒र्वीतु॑नाम्ने । स्वा॒दुर्मि॒त्राय॑वरु॒णाय॑वा॒येव॑बृ॒हस्प॑तयेम॒धुमा॑ऽअ॒दाभ्यः ॥ १० ॥ अ
 त्य॑मृ॒जंति॑क॒लशे॑द॒शक्षि॑पःप्र॒विप्रा॑णांम॒तयो॒वाच॑ऽइ॒रते । प॑र्व॒मानाऽअ॒भ्यर्ष॑ति॒सुष्टु॑तिम॒द्रवि॑शंतिम॒दिरा॑सऽइ॒दवः ॥

(९।४।१८) इ॒न्द्राय॑ति॒द्वाद॑श॒चस्य॑सू॒क्त्यभा॑गवो॒वेनः॑प॒वमान॑सोमो॒जग॑लं॒लेद्वे॑त्रिष्टुभा ।

पवमानोऽअभ्यर्षासुवीर्यमूर्वागव्यूतिमहिर्शमेसप्रथः । मार्किनोऽअस्यपरिपूतिरीशतदोजयेमत्वयाधनधन ॥ अधि-
 द्यामस्थाद्गुषभोविचक्षणोरुरुचद्विदिवोरौचनाकविः । राजापवित्रमत्यतिरोरुवद्विवःपीयूषदुहतेनचक्षसः ॥ दिवो
 नाक्रेमधुजिह्वाऽअसश्चतर्वेनादुहन्त्यक्षणागिरिष्ठां । अप्सुद्रुप्तंवावृधानंसमद्रुऽआसिधोरुर्नामधुमंतपवित्रऽआ⁺ ॥
 नाक्रेसुपर्णमुपपत्तिवांसंगिरैविनानामकृपंतपूर्वाः । शिशुरिंहतिमतयःपनिम्रतंहिरण्ययशकुनक्षामणिस्थां⁺ ॥ ऊर्ध्वो
 गैर्धवोऽअधिनार्केऽअस्थाद्विभ्वारूपाप्रतिचक्षणाऽअस्य । भानुःशुक्रेणशोचिषाव्यद्यौत्पारूरुचद्रोदसीमातराशुचिः
 ॥ ११ ॥ (१।५।१) प्रतऽआशवःपवमानधीजवोमदाऽअर्षतिरघुजाऽइवत्मना । दिव्याःसुपर्णामधुमंतऽइद्वो
 मदन्तमासःपरिकोशमासते ॥ प्रतेमदासोमदिरासऽआशवोसुक्षतरथ्यासोयथापृथक् । धेनुर्नवत्सपयसाभिवज्रि
 णमिद्रमिद्वोमधुमंतऽऊर्मयः ॥ अत्योनहियानोऽअभिवाजमर्षस्वर्वित्कोशद्विबोऽअर्द्रिमातरं । वृषापवित्रेऽअधि
 सानोऽअव्ययेसोमःपुनानऽइन्द्रियायघायसे ॥ प्रतऽआश्विनीःपवमानधीजुवोदिव्याऽअसृग्नपयसाधरीमणि । प्रां

पंचमेनुवोकेएकादशसूक्तानि (१।५।१) प्रतआशवइत्यष्टाचत्वारिंशद्वेसूक्तेआद्यानांदशानामष्टष्टाभापाऋषयःएकादश्यादिदशानां
 सिकतानिवावरीएकविंश्यादिदशानांपृश्नियोजाःएकात्रिंश्यादिदशानामत्रयःएकचत्वारिंश्यादिपंचानांभौमोन्निःअंयानांतिस्त्रुणशौनको
 गृत्समदःपवमानसोमोजगती ।

तर्कषयः स्थाविरीरसृक्षतयेत्वा मज्जत्तुं पिषाणे वेधसः ॥ विश्वाधामानि विश्वचक्षुः प्रभोस्ते सतः पारियंति केतवः ।
व्यानशिः पवसे सोमधर्मभिः पतिर्विश्वस्य भुवनस्य राजसि ॥ १२ ॥ उभयतः पवमानस्य रश्मयो ध्रुवस्य सतः पारियंति के-
तवः । यदीपवित्रेऽअधिमज्यते हरिः सत्तानियोना कलशेषु सीदति ॥ यज्ञस्य केतुः पवते स्वध्वरः सोमो देवानामुपयाति
निष्कृतं । सहस्रधारः परिकोशमर्षति वृषापवित्रमत्यैतिरोरुवत् ॥ राजा समुद्रं नद्योऽविगाहते पामांसं च तोसि धुश्रि-
तः । अध्यस्थात्सानुपवमानोऽअव्ययं नाभापृथिव्या धरुणो महोदिवः⁺ ॥ दिवोनसानुस्तनयश्च चिद्रह्यौश्च यस्य पृ-
थिवी च धर्मभिः । इंद्रस्य सख्यं पवते विवावदुत्सोमः पुनानः कलशेषु सीदति ॥ ज्योतिर्यज्ञस्य पवते मधुप्रियं पिता देवा-
नां जनिता विभूवसुः । दधाति रत्नं स्वधयो रपीच्यमदिन्तं सोमत्सरऽइंद्रियोरसः ॥ १३ ॥ अभिक्रंदं कुलशं वाज्यं
तिपतिर्दिवः शतधरो विचक्षणः । हारिर्मित्रस्य सदनेषु सीदति मर्मज्ञानो विभिः सिंधुभिर्वृषा ॥ अग्रेसिंधूनां पवमानोऽ-
अर्षत्यग्रेवाचोऽअग्रियो गोषु गच्छति । अग्रेवाजस्य भजेते महाधनं स्वायुधः सोतृभिः पूयते वृषा ॥ अयं मतवांश्छकनो य-
थाहितो वै ससारपवमानोऽऊर्मिणा । तव क्रत्वारो दसीऽअंतरा केवशुचिर्धिया पवते सोमोऽइंद्रे ॥ द्रापिवसानो यज्ञ-
तो दिवि स्पृशंती रिक्षप्राभुवनेष्वर्पितः । स्वर्जज्ञानो न भसाभ्यक्रमीत्यलमस्य पितरमा विवासति ॥ सोऽअस्य विशेषमहि-
मं शर्मयच्छति योऽअस्य धामं प्रथमं व्यानशे । पदं यदस्य परमेव्यो मन्यतो विभ्वाऽअभिसंयाति संयतः ॥ १४ ॥ प्रोऽअ-

यासीदिदुरिद्रस्यानिष्कृतंसखासख्यनप्रमिनातिसंगिर । मयैऽइवयुवतिभिः समर्षतिसोमः कलशेशशतयान्नापथा⁺ ॥
 प्रवोधियौमद्रुवौविपन्युवः पनस्युवः संवसेनैवक्रमुः । सोममनीषाऽअभ्यनूषतस्तुभोभिधेनवः पर्यसेमशिश्रयुः ॥
 आनः सोमसंयतपिप्युषीमिषमिदोपवस्वपवमानोऽअस्त्रिधै । यानोदोहतेत्रिरहन्नसश्चुषीक्षमद्वाजवन्मधुमत्सवीर्यै ॥
 वृषामतीनापतेविचक्षणः सोमोऽअहः प्रतरीतोषसोदिवः । क्राणसिधूनांकलशाऽअवीवशादिद्रस्यहाद्याविशन्मनी
 षिभिः ॥ मनीषिभिः पवतेपव्यः कविनृभिर्घतः परिकोशाऽअचिक्रदत् । त्रितस्यनामजनयन्मधुक्षरादिद्रस्यवायोः स
 ख्यायकतैव ॥ १५ ॥ अयंपुनानऽउषसोविरौचयदयसिधुभ्योऽअभवदुलोककृत् । अयत्रिः सप्तदुदुहानऽआशिर
 सोमोहृदपवतेचारुमत्सरः⁺ ॥ पवस्वसोमदिव्येषधामसुजानऽइदोकलशैपवित्रऽआ । सीदन्निद्रस्यजठरेकानिक्कद
 द्वाभिर्घतः मूर्यमारौहयोदिवि⁺ ॥ अद्रिभिः सतः पवसेपवित्रऽआऽइद्विद्रस्यजठरेष्वाविशन् । त्वनूचक्षाऽअभवोवि
 चक्षणसोमगोत्रमगिरोभ्योवृणोरप ॥ त्वासोमपवमानं स्वाधोनुविप्रासोऽअमदन्नवस्यवः । त्वांसुपर्णऽआभरद्वि
 स्पर्शोदोविश्वभिर्मतिभिः परिष्कृतं ॥ अव्यपुनानंपरिवारऽऊर्मिणाहरनवतेऽअभिसप्तधेनवः । अपामपस्येऽअध्या
 यवः कविमतस्योनमहिषाऽअहेषत ॥ १६ ॥ इदुः पुनानोऽअतिगाहतेमृधोविश्वानि कृण्वन्सुपथानियज्यवे ।
 गाः कृण्वानो निर्णिजं हयतः कविरत्येनक्रीळन्परिवारमर्षति ॥ असश्चतः शतधाराऽअभिश्चियोहरनवतेवताऽउद

न्युवः । क्षिपामृजतिपरिगोभिरावृतततीयेपष्टेऽधिरोचनेदिवः⁺ ॥ तवेमाःप्रजादिव्यस्यरेतसस्त्वंविश्वस्यभुवन्
स्यराजसि । अथेदंविश्वंपवमानतेवशेत्वामिदोप्रथमोधा[॥]मधाऽअसि ॥ त्वंसमुद्रोऽअसिविश्ववित्कवेतवेमाःपंचप्रदि
शोविधर्मणि । त्वंघांचपृथिवीचातिजन्निषेतवज्योतीषिपवमानसूर्यः ॥ त्वंपवित्रेजसोविधर्मणिदेवेभ्यःसोमपव
मानपूयसे । त्वामशिजःप्रथमाऽअगृभ्णततुभ्येमाविश्वभुवनानियेमिरे ॥ १७ ॥ प्ररेभऽएत्यतिवारमव्ययंवृषाव
नेष्ववचक्रदुद्धरिः । संधीतयोवावशानाऽअनूषतशिशुरिंहतिमतयःपनिम्रतं ॥ समूर्यस्यरश्मिभिःपरिव्यततुत
न्वानस्त्रिवृतंथाविदे । नयन्नतस्यप्रशिषोनवीयसीःपतिजनीनामुपयातिनिष्कृतं⁺ ॥ राजासिंधूनांपवतेपतिदिवऽ
ऋतस्ययातिपृथिविभिःकर्निक्रदत् । सहस्रधारःपरिषिच्यतेहरिःपुनानोवाचजनयन्नपावसुः ॥ पवमानमह्यणोविधावसि
सूरोनचित्रोऽअव्ययानिपव्यया । गभस्तिपूतोनृभिर्दिभिःसुतोमेहवाजायधन्यायधन्वसि ॥ इषमूजपवमानाभ्यर्ष
सिष्येनोनवंमुकुलशेषुसीदसि । इंद्रायमह्वामद्योमदःसुतोदिवोविष्टमऽउपमोविचक्षणः⁺ ॥ १८ ॥ सप्तस्वसारोऽअभि
मातरःशिशुनवज्ज्ञानंजन्यविपश्चितं । अपांगंधर्वोदिव्यंनचक्षंसोमंविश्वस्यभुवनस्यराजसे ॥ ईशानऽइमाभुवना
निवीयसेयुजानऽईदोहरितःसुपर्णः । तास्तैश्वरंतुमधुमद्धृतंपयस्तवव्रतेसोमतिष्ठतुकुष्टयः ॥ त्वंनचक्षाऽअसिसोमवि
श्वतःपवमानवृषभताविधावसि । सनःपवस्ववसुमद्भिरण्यवद्वयस्यामभुवनेषुजीवसे ॥ गोवितपवस्ववसुविद्धिरण्य

विद्र॒तो॒घाऽइ॒दो॒भुव॑ने॒ष्वपि॑तः । त्व॒स॒वी॒रो॒ऽअ॒सि॒सो॒म॒वि॒श्व॒वि॒त्त॒त्वा॒वि॒प्राऽउ॒प॒गिरे॑मऽअ॒सते ॥ उ॒न्म॒ध्वऽउ॒ज्जि॒र्मि॒व॒न॒ना
 ऽअ॒ति॒ष्टि॒प॒दु॒पो॒व॒सानो॑म॒हिषो॑वि॒गा॒हते । रा॒जा॒ण॒वि॒त्र॒रथो॑वा॒ज॒म॒रु॒ह॒त्स॒ह॒स्र॒भृष्टि॑ज॒यति॒श्रवो॑ब॒हत् ॥ १९ ॥ स॒भं
 द॒नाऽउ॒दि॒यति॑प्र॒जा॒व॒ती॒र्वि॒श्वा॒यु॒र्वि॒श्वाः॒स॒भ॒राऽअ॒ह॒दि॒वि । ब्र॒ह्म॒प्र॒जा॒व॒द्रु॒यि॒म॒श्व॒प॒स्य॒पीत॑ऽइ॒दं वि॒द्रु॒म॒स॒भ्य॒या॒च॒ता
 त् ॥ सोऽअ॒ग्रेऽअ॒ह्ना॒ह॒रि॑र्यतो॒म॒दुःप्र॑चे॒त॒सा॒चे॒त॒थते॑ऽअ॒नु॒द्यु॒भिः । द्वा॒ज॒ना॒या॒त॒य॒न्न॒तर॑यि॒ते॒व॒रा॒च॒शंस॑दे॒व्य॒च॒ध॒ते
 रि ॥ अ॒ंज॒ते॒व्य॒ज॒ते॒स॒म॒ज॒ते॒क्र॒तु॑रि॒ह॒ति॒म॒धु॒ना॒भ्य॒ज॒ते । सि॒धो॑रु॒च्छा॒से॒प॒त॒यं॒त॒म॒क्ष॒णं॒हि॒र॒ण्य॒पा॒वाः॒पु॒शु॒सा॒सु॒गृ॒भ्ण॒ते ॥
 वि॒पा॒श्चिते॑प॒व॒मा॒ना॒य॒ग॒य॒त॒म॒ही॒न॒धा॒रा॒त्य॒न्धो॑ऽअ॒र्षति । अ॒हि॒र्न॒जू॒र्ना॒म॒ति॑स॒प॒ति॒त्व॒च॒म॒त्यो॒न॒क्रो॒ल॒क्ष॒स॒र्दृ॒ष्टा॒ह॒रिः ॥
 अ॒ग्रे॒गो॒रा॒जा॒य॒स्त॒वि॒ष्य॒ते॒वि॒मानो॑ऽअ॒ह्ना॒भु॒व॒ने॒ष्वपि॑तः । ह॒रि॑र्य॒त॒स्रः॒सु॒दृ॒शी॒को॑ऽअ॒र्ण॒वो॒ज्योती॑र॒थः॒प॒व॒ते॒रा॒यऽअ॒ोक्यः*
 ॥ २० ॥ अ॒स॒र्जि॒स्क॒भो॒दि॒वऽउ॒द्य॒तो॒म॒दुःप॑रि॒न्नि॒धा॒तु॒भु॒व॒ना॒न्य॒र्षति । अ॒शु॒रि॑ह॒ति॒म॒त॒यः॒प॒नि॒म॒तं॒गि॒रा॒य॒दि॒नि॒णि॒ज॒म
 रि॒म॒णो॑य॒युः† ॥ प्र॒ते॒धा॒राऽअ॒त्य॒ण्वा॒नि॒मे॒ष्यः॒पु॒ना॒न॒स्य॒स॒य॒तो॒यति॑र॒ह॒यः । य॒द्गो॑भि॒रि॒दो॒च॒म्बोः॒स॒म॒ज्य॒सऽअ॒सु॒वानः
 सौ॒म॒क॒ल॒शेषु॑सी॒द॒सि ॥ प॒व॒स्व॒सो॒म॒क्र॒तु॒वि॒घ्नऽउ॒क्थो॑व्यो॒वा॒रे॒प॒रि॒धा॒व॒म॒धु॒प्रि॒यं । ज॒हि॒वि॒श्वो॒न्न॒क्ष॒सऽइ॒दो॑ऽअ॒न्नि॒णो॑व
 ह॒ह॒दे॒म॒वि॒द॒थे॒सु॒वी॒राः ॥ २१ ॥ (१५।२) प्र॒तु॒द्र॒व॒परि॑को॒श॒शि॒षी॒द॒नृ॒भिः॒पु॒ना॒नो॑ऽअ॒भि॒वा॒ज॒म॒र्ष । अ॒श्व॒न॒त्वा॒वा

(१५।२) प्रतुद्रवतिनवचस्यसूक्तयकाव्यउशनाप्रवमानसोमस्त्रिष्टुप् ।

जि॒नम॒र्जय॑तो॒च्छाव॑ही॒रश॒नाभि॑र्नयति ॥ स्वा॒युधः॑ प॒वते॑ दे॒वऽइ॒दुर॑ श॒स्तिहा॑ वृ॒जने॑ रक्ष॒माणः । पि॒ता दे॒वानां॑ जि॒नता॑सु
 द॒क्षो वि॒ष्टभो॑ दि॒वो ध॒रुणः॑ पृथि॒व्याः ॥ ऋषि॑र्वि॒प्रः पुर॑ ए॒ता ज॒नाना॑म॒मुर्धो र॑ऽउ॒शना॑ का॒व्येन । स॒चिद्वि॑वेद॒निहि॑त॒यदा॑
 सा॒मपी॒च्यै गु॒ह्येना॑म॒गोनां॑ ॥ ए॒ष स्य॑ते म॒धुमा॑ऽइ॒द्रुसो॑मो वृषा॒वृष्णे॑ पारि॒पत्रि॑ऽअ॒क्षाः । स॒हस्र॑साः श॒तसा॑भू॒रिदा॑वा॒श
 श्व॒त्तमं॑ व॒हिरा॑वा॒ज्य॒स्थात् ॥ ए॒ते सो॑मा॑ऽअ॒भिग॒व्या स॒हस्रा॑म॒हेवा॑जा॒या मृ॒ता य॒श्रवा॑सि । प॒वित्रै॑भिः प॒वमा॑नाऽअ॒सुद्र
 न्द्र॒व॒स्यवो॑न॒पृत॑ना॒जोऽअ॒त्याः ॥ २३ ॥ परि॒हि॒ष्मा पु॒रुह॑तो ज॒नानां॑ वि॒श्वोस॑र॒ज्ञो ज॒ना प॒यमा॑नः । अ॒थाभ॑र॒श्येन॑भृ॒त
 प्र॒या॑सि॒रयि॑तु॒जानो॑ऽअ॒भिवा॑ज॒मर्ष॑ ॥ ए॒ष सु॒वानः॑ परि॒सोमः॑ प॒वित्रे॑स॒गो न॑स॒ष्टोऽअ॑द॒धा व॒दवा॑ । ति॒ग्मे शि॒शानो॑म॒हिषो॑
 न॒शुंगे॑गा॒गव्य॑न्न॒भिश्शू॑रो न॒सत्वा॑ ॥ ए॒षा य॑थौ प॒रमा॑द॒तर॑द्रुः कू॒चित्स॑ती॒रूव॑गा॒वि॒वेद॑ । दि॒वो न॑ वि॒द्युत्स॑नय॒त्य॒भ्रः सो॑मं
 स्य॑ते प॒वतऽइ॒द्रुधा॑रा । उ॒त स्म॑रा॒शिं परि॑या॒सि गो॒नामि॑न्द्रे॒ण सो॑म॒स र॒थं पु॒नानः॑ । प॒र्वीरि॑षो बृ॒हती॒जी॒रदा॑नो शि॒क्षा श॒चीव॑
 स्त॒वता॑ऽउ॒प॒ष्टुत् ॥ २३ ॥ (९।५।३) अ॒यं सो॑मंऽइ॒द्रुतु॑भ्य॒सुन्वेतु॑भ्य॒पव॑ते त्वम॒स्य पा॑हि । त्वं ह॒यं च॑ कृ॒षे त्वं वृ॒षऽइ॒
 दं म॒दाय॑ यु॒ज्याय॑ सो॒मं ॥ सऽई॒रथो॑ न॒भुरि॑षा॒ळ्यो जि॑म॒हः प॒रुणि॑सा॒तये॑व॒सूनि । आ॒दीं वि॒श्वान॑ ह॒व्याणि॒जाता॑ स्व॒र्षा ता॒व
 नऽङ्ग॒ध्वान॑व॒न्त ॥ वा॒युर्न॑यो॒नियु॑त्वा॑ऽइ॒ष्टया॑मा॒ना स॑त्ये॒व ह॒वऽआ॑शं भ॒विष्ठः॑ । वि॒श्वव॑रो॒द्रवि॑णो॒दाऽइ॒व त॑म॒न्ये॒ष धी॒ज

(९।५।३) अयं सोम इत्यष्टवर्चस्य सूक्तस्योशनापवमानसोमसिष्टिपू ।

वनोसिसोम ॥ इन्द्रो नयो महाकर्मणि च किं तावृत्राणामसिसोमपूभिर् । पैद्वो नाहित्वमहिनाम्नां हता विश्वस्यासिसोम
दस्योः ॥ अग्निर्नयो वनऽआसज्यमानो वृथा पाजांसि कृणुते नदीषु । जज्ञो न युध्वा महतऽउपब्दि रथित्सोमः पवमानऽ
ऊर्मि⁺ ॥ एते सोमाऽअतिवाराण्यव्यादिव्यानकोश सोऽअश्रवर्षाः । वृथा समुद्रं सिध्वो न नीचैः सुता सोऽअभिकल
शाऽअसृग्रन् ॥ शुष्मी शर्धो नमारुतं पवस्वानभि शस्तादिव्या यथा विद् । आपो न मश्नुमुमतिर्भवानः सहस्राप्साः पृतना
षाणनयज्ञः⁺ ॥ राज्ञो नु ते वरुणस्य व्रतानि वृहद्भिरं तव सोमधाम । शुचिद्वमसि प्रियो न मित्रो दक्षाय्योऽअयुर्मवांसिसो
म ॥ २४ ॥ (९।५।४) प्रोत्य वह्निः पथ्याभिरस्यान्दि वोनवृष्टिः पवमानोऽअश्वाः । सहस्रपारोऽअसदृश्यः^१ स्मेमा
तुरुपस्थे वनऽआचसोमः ॥ राजा सिधूनामवसिष्टवासऽऋतस्य नावमारुहद्रजिष्ठां । अण्मुद्रसो वाधुधेय न जूतो दुहऽ
इषिता दुहऽईऽपितुर्जा⁺ ॥ सिंह न संतमध्वोऽअया संहारं मरुषं दिवोऽअस्य पति । शूरो युत्सु प्रथमः पृच्छते गाऽअस्य च
क्षसा परिपात्युक्षा⁺ ॥ मधुपृष्ठघोरमया समश्र्वरैः पुंजं तुरुचक्रऽऋज्वं । स्वसारऽईजा मयो मजयति सनाभयो वाजिन
मूर्जयति ॥ चतस्रऽईधृतदुहः स च ते समानेऽअंतर्धरुण निषत्ताः । ताऽईमर्षति न मसापुनानास्ताऽई विश्वतः परिषंति
पूर्वाः⁺ ॥ विष्टभो दिवो धरुणः पृथिव्या विश्वाऽउत क्षितयो हस्तेऽअस्य । अमं चऽउत्सो गृणते नियुत्वान्मध्वोऽअंशुः प

(९।५।४) प्रोत्य वह्निरिति सप्तर्चस्य सूक्तस्योशना पवमानसोमबिष्टप ।

वतऽइंद्रियाय ॥ वन्वन्नवातोऽअभिदेववीतिमिद्रायसोमवृत्रहापवस्व । शग्धिमहःपुरुश्चंद्रस्यरायःसव्रीर्यस्थपतयः
स्याम ॥ २५ ॥ (९।५।५) ग्रहिन्यानोजनितारोदस्योर्यानत्राजैस्निष्यन्नयासीत् । इंद्रगच्छन्नायुधासंशिशानो
विश्वत्रसहस्तयोरदधानः ॥ अभित्रिपृष्ठवृषणवयोधामागूयाणामवावशंतवाणीः । वनावसानोवरुणोनिषिधून्विर
त्तुधादयतेत्रार्योणि ॥ शूरग्रामःसर्ववीरःसहवान्जेतापवस्वसनिताधनानि । तिग्मायुधःक्षिप्रधन्वासमत्स्वपाहुःसा
ह्वान्पृतनासुशत्रून् ॥ उरुगव्यूतिरभयानिक्लृण्वन्त्समीचीनेऽआपवस्वापुरंधी । अपःसिपासन्नपसःस्वर्गाःसंचिक्र
दोमहोऽअसभ्यवाजान् ॥ मत्सिसोमवरुणमत्सिमित्रमत्सीद्रमिदोपवमानविष्णुं । मत्सिशर्धोमारुतंमत्सिदेवान्म
त्सिमहामिंद्रमिदोमदाय ॥ एत्राराजैवक्रतुर्मुऽअमेनविश्वाधनिम्रदुरितापवस्व । इंदोसूक्तयवचसेवयोधाययंपा
तस्वस्तिभिःसदानः ॥ २६ ॥ इतिसप्तमाष्टकेतृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

एकपंचाशध्यायेवर्गाः २६ सूक्तानि १५ ऋच १३५ ॥ त्यागः ॥ पवमानासोमायेदं १३५ ॥ इतिसप्तमेतृतीयः ॥

असर्जिकश्यपःपरिसुवानःसाकमुक्षःपंचनोधाअधियत्कण्वःकनिक्रंतिप्रस्कण्वःप्रसेनानीश्चतुर्विंशतिर्देवोदासिः
प्रतदनोस्येप्रेषाष्टापंचाशदाद्यंतृचवसिष्ठोपश्यदुत्तरानवपृथगवासिष्ठाइंद्रप्रमतिर्वृषगणोमयुरुपमन्युव्याघ्रपा

(९।५।५) ग्रहिन्यानइतिषळचस्यसूक्त्यमैत्रावरुणिवसिष्ठःपवमानसोमस्त्रिष्टुप् ।

च्छक्तिः कर्णश्रुन्मूलीकोवसुकइतिचतुर्दशपराशरौत्याः कुत्सोभिर्नोद्वा दशावरीषक्त्रजिश्वाचानुष्टुभंहृहृत्युपां
त्याहर्हतायाष्टैरेभसून्काश्यपोबृहत्याद्याभीनवंतेनव ॥ ४ ॥

॥ ॥

॥ हरिः ओम् ॥ (९।५।६) असंजिवक्कारथ्येयथाजौधियामनोताप्रथमोमनीषी । दशस्वसारोऽअधिसानोऽ
अव्येजतिवह्निंसदनान्यच्छ ॥ वीतीजनस्यादिव्यस्यकव्यरधिसुवानोनहुष्येभिरिदुः । प्रयोनभिरमृतोमत्येभिर्ममृ
जानोर्विभिर्गोभिरग्निः⁺ ॥ वृषावृष्णोरोरुवदंशुरसैपवमानोरुशर्दतिपयोगोः । सहस्रमृक्कापथिभिर्वचोविदध्वस्म
भिःसूरोऽअण्वंविधाति ॥ रुजाहृह्वाचिद्रक्षसःसदासिपुनानऽइदऽऊर्णुहि विवाजान् । वृश्चोपरिष्टात्तजतावधेनयेऽ
अतिदूरादुपनायमेषां ॥ सप्रत्नवन्नव्यसेविश्ववारसुक्तार्थपथःकृणुहिप्राचः । येदुःषहासोवनुषावहतस्तास्तेऽअद्याम
पुरकृत्पुरुक्षो ॥ एवापुनानोऽअपःस्वर्गाऽअस्मभ्यंतोकातनयानिभूरि । शनःक्षेत्रमरुज्योतीषिसोमज्योदःसूयदृश
येरिरीहि ॥ १ ॥ (९।५।७) परिसुवानोहरिरंशुःपवित्रेथोनसजिसनयेहियानः । आपच्छोकोमिद्रियंपयमानःप्र
तिदेवाऽअजुषत्प्रयोभिः ॥ अच्छानचक्षाऽअसरत्पवित्रेनामदधानःकविरस्योनौ । सीदन्होतेवसदनेचमूपेमम
वृषयःसप्तविप्राः ॥ प्रसुमेधागातुविद्विष्वदेवःसोमःपुनानःसदऽएतिनित्यं । भुवद्विष्वेषुकाव्येपूरतानुजनान्यतपे

(९।५।६) असर्जीतिषळर्चस्यसूक्तस्यकश्यपःपवमानसोमब्रिष्टुप् । (९।५।७) परिसुवानइतिषळर्चस्यसूक्तस्यकश्यपःपवमानसोमब्रिष्टुप् ।

च॒धीरः ॥ तव॒लेसो॑मपवमाननिण्येविश्वे॒द्वास्त्रय॑ऽएकाद॒शासः । दश॑स्वधाभिर॒धिसानो॑ऽअव्य॒मजं॑तित्वानघः॒सप्त
 य॒ह्वीः⁺ ॥ तन्न॒सत्य॑पवमानस्यास्त्यत्रविश्वे॒कारवः॑सनस॒त । ज्योति॑र्यद॒ह्नेऽअकृ॑णोदुल॒कंप्राव॑न्मन॒दस्य॑वेकर॒भीक॑ ॥
 परि॒सङ्घैव॑पशुमा॒तिहो॒तारा॑जानसत्यः॒समिती॑रि॒यानः । सोमः॑पुनानः॒कल॑शाऽअयासीत्सीद॒न्मगो॑नमहिषोवनेषु ॥ २ ॥
 (९।५।८) साक॒मुक्षो॑मजय॒तस्वसा॑रोद॒शधी॑रस्यधी॒तयो॑धनु॒त्रीः । हरिः॑पर्य॒द्रव॒जाःसू॒र्यस्य॒द्रोणं॑ननक्षेऽअ॒त्यो न॒वा
 जी⁺ ॥ संमा॒तृभिर्न॑शि॒शुर्वाव॑शानोवृषा॒दध॑न्व॒पुरु॒वारो॑ऽअ॒द्भिः । म॒र्यो न॒योषा॑मिभि॒निकृ॑तयन्त्सं॒गच्छ॑तेक॒लशऽउ॒स्रि
 या॑भिः ॥ उ॒त्त॒प्रापि॑ष्यऽऊ॒धर॑द्भ्यायाऽइ॒दुर्धारा॑भिःसच॒तेसु॑मे॒धाः । म॒धानं॑गावः॒पर्यसा॑च॒मूष्वभि॑श्र॒णोति॑वसु॒भिर्ननि॑
 कैः⁺ ॥ स॒नोदे॑वेभिःपवमान॒रदो॑र॒धिमु॒श्वन॑वावशानः । र॒धिरा॑य॒तोमु॒शती॑पु॒रधिर॑स्म॒द्वा॒गादा॑वनेवसूनां ॥ नू
 नो॒रयि॑मु॒पमा॑स्वनव॒तंपु॒नानो॑वा॒ताप्य॑विश्वश्च॒द्रं । प्र॒वदि॑तु॒रदे॒ताया॑युः॒प्रातर्म॑क्षु॒धिया॑वसु॒जग॑म्यात् ॥ ३ ॥ (९।५।९)
 अधि॒यदा॑स्मिन्वा॒जिनी॑व॒शुभः॑स्प॒र्धते॑धि॒यःसू॒र्यो न॒विशः । अ॒पोवृ॑णानः॒प॒वते॑कवी॒यन्ब्र॑जन॒पशु॑ध॒र्धेना॑यमन्म ॥ द्वि॒ता
 व्य॒ण्वन्न॑मृतस्य॒धाम॑स्ववि॒देभु॑वनानिप्र॒थत । धि॒यःपि॒न्यानाः॑स्व॒सरे॑नगावऽकृ॒तायं॑ती॒रभि॑वावशऽइ॒दुं ॥ परि॑यत्क॒विः

(९।५।८) साकमुक्षइतिपंचचस्यसूक्तस्यगौतमोऽनोधाःपवमानसोमस्त्रिष्टुप् । (९।५।९) अधियदितिपंचचस्यसूक्तस्यकण्वः

पवमानसोमस्त्रिष्टुप् ।

काव्याभरतेशूरोनरथोभुवनानिविश्वा । देवेष्वयशोमतोयभूषन्दक्षायरायः पुरुभषनव्यः ॥ श्रियेजातः श्रियआनिरिया
 यश्रियंवयोजरितृभ्योदधाति । श्रियंवसांनाऽअमृतत्वमायन्भवतिसत्यासमिथामितद्रौ ॥ इषमूर्जमभ्यर्षाश्वगामरु
 ज्योतिः कृणुहिमत्सिदेवान् । विश्वानिहिसुषहातानितुभ्यंपयमानबाधससोमशत्रून् ॥ ४ ॥ (९।५।१०) कनिक्रंतिहरि
 रासृज्यमानः सीदुन्वनस्यजठरपुनानः । नृभिर्यतः कृणुतेनिर्णिजंगाऽअतोमतीजनयतस्वधाभिः ॥ हरिः सृजानः पृथ्या
 मतस्येयतिवाचमरितेवनाव । देवोदेवानांगुह्यानिनामाविष्कृणोतिबाहोप्रवाचे ॥ अपामिवेदमयस्तपुराणाः प्रमनी
 षाऽइरतेसोममच्छ । नमस्यतीरुपचयतिसंचाचविशत्युशतीरुशतं ॥ तममृजानमहिषनसानवंशुदुहृत्यक्षणागिगिष्ठा ।
 तंवावशानंसतयः संचतेत्रितोविभोतिवरुणंसमद्रे ॥ इष्यन्वाचमुपवक्तेवहोतुः पुनानऽईदोविष्यामनीषां । इंद्रश्चयत्क्ष
 यथः सौभगायसुवीर्यस्यपतयः स्याम ॥ ५ ॥ (९।५।११) प्रसेनानीः शूरोऽअग्रैथानांगव्यघ्नैतिहपतेऽअस्यसेना ।
 भद्रान्कृण्वन्निद्रह्वान्सखिभ्यऽआसोमोवस्त्रारभुसानेदत्ते ॥ समस्यहरिहरयोमृजंश्वहुरैनैशितनमोभिः ।
 आतिष्ठतिरथमिन्द्रस्यसखाविद्वाँऽएनासुमतियात्यच्छ ॥ सनोदेवदेवतातेपवस्वमहेमोमप्सरसऽइद्रूपानः । कृण्वन्न

(९।५।१०) कनिक्रंतिर्निषर्चस्यसूक्तस्यग्रस्कण्वः पवमानसोमस्त्रिष्टुप् । (९।५।११) प्रसेनानीरितिचतुर्विंशत्युचस्यसूक्तस्यदेवोदासिः
 प्रतदन्ः पवमानसोमस्त्रिष्टुप् ।

पोवर्षयन्धामतेमामुरोरानौवारिवस्यापुनानः⁺ ॥ अजीतेयेहेतयेपवस्वस्वस्तयेसर्वतातेयेबृहते । तदुशंतिविश्वेऽइमेस
 स्वायस्तदुहंवाग्निमपवमानसोम ॥ सोमःपवतेजनितामतीनांजनितादिवोजनितापृथिव्याः । जनिताशेजनितासूर्यस्य
 जनितेद्रस्यजनितोतविष्णोः ॥ ६ ॥ ब्रह्मादेवानांपदवीःकवीनामृषिविप्राणामहिषमगणां । इयेनोगृध्राणांस्वाधितेव
 नानांसोमःपवित्रमत्यैतिरेभन् ॥ प्रावीविपद्वाचऽऊर्मिनसिधौर्गैरःसोमःपवमानोमनीषाः । अंतःपश्यन्वृजनेभावर
 ण्यार्तिष्ठतिवृषभोगोषुजानन्⁺ ॥ समत्सरःपृतुसुवन्वन्नवातःसहस्ररेताऽअभिवाजमर्ष । इंद्रयेद्रोपवमानोमनीष्य⁺
 शोरूमिमीरयगाऽइषण्यन्⁺ ॥ परिप्रियःकलशेद्ववातऽइंद्रायसोमोरण्योमदाय । सहस्रधारःशतवाजऽइंदुर्वाजीन
 सस्रिःसर्मनाजिगति ॥ सपूव्यावसविज्जायमानोमृजानोऽअप्सुदुदुहानोऽअद्रौ । अभिशस्तिषाभुवनत्तराजोविद
 द्रातुंब्रह्मणेपयमानः ॥ ७ ॥ त्वयाहिनःपितरःसोमपूर्वकर्मणिचक्रुःपवमानधीराः । वन्वन्नवातःपरिधौऽरपोण्वीर
 भिरश्वैर्मघवाभवानः ॥ यथापवधामनवेवयोधाऽअमित्रहाविग्वोविद्धविष्मान् । एवापवस्वद्रविणंदधानऽइंद्रसंति
 ष्ठजनययुधानि ॥ पवस्वसोममधुमाऽऋतावापोवसानोऽअधिसानोऽअव्ये । अवद्रोणानिधतवातिसीदमदिन्तमो
 मत्सरऽइंद्रपानः ॥ वृष्टिदिवःशतधारःपवस्वसहस्रावाजयुदेववाता । संसिंधुभिःकलशैवावशानःसमस्त्रियाभिः
 प्रतिरन्नऽआयुः ॥ एषस्यसोमोमतिभिःपुनानोत्योनवाजीतरतीदरातीः । पयोनदुग्धमदितेरिपरिमुविवगातुःसुयमो

नवोह्ना ॥ ८ ॥ स्वायुधः सोतृभिः पथमानोर्भ्यर्षिगुह्यं चारुनाम । अभिवाजं सतिरिव श्रवस्याभिवायुमभिगादेव सोम ॥
 शिशुजज्ञानहयंतमृजंतिशुभं तिवह्निमरुतौ गणेन । कविर्गभिः काव्येनाकविः सन्तोमः पवित्रमत्येतिरेभन् ॥ ऋषिं स
 नायऽऋषिकृत्स्वर्षाः सहस्रणीथः पदवीः कवीनां । तृतीयधाममहिषः सिषासन्तोमो विराजमनुराजतिष्ठत् ॥ नमष
 च्छयेनः शकुनो विभृत्वा गोविद्रुद्रं ऽप्सऽआयुधानि विभ्रत् । अपामांसचमानः समुद्रं तुरीयं धाममहिषो विवक्ति ॥ मयौ
 नशुभ्रस्तन्वमृजानोत्योनसृत्वासनये धनानां । वृषेव यथापरिकोशमर्षन्कानि क्रदच्चम्बोऽराविवेश ॥ ९ ॥ पवस्वदो
 पवमानोमहोभिः कानि क्रदत्परिवाराण्यर्ष । क्रीळन्चम्बोऽराविश पथमानऽद्रुद्रं तुरीयं धाममहिषो विवक्ति ॥ प्रास्थधारा बृहती
 रसुप्रन्नको गोभिः कलशौऽआर्विवेश । सामकृण्वन्त्सामन्यो विपश्चित् क्रदन्नेत्यभिसंख्यन्जानि ॥ अपन्नन्नैषिपवमा
 नशत्रन्ध्रिधानं जारोऽअभिगीतऽद्रुद्रः । सीदन्वनेषु शकुनो न पत्वा सोमः पुनानः कलशेषसत्ता ॥ आतेरुचः पवमानस्य
 सोमयोषेर्वयं तिसुधाः सुधाराः । हरिरानीतः पुरुवारोऽअप्स्वचि क्रदत्कलशं देवयूनां ॥ १० ॥ (९।६।१) अस्य

षष्ठेनुवाके सप्तसूक्तानि (९।६।१) अस्य प्रेषेत् षष्ठं पाञ्चशतं सूक्तं आद्यानां तिसृणामैत्रावरुणिसिष्टं त्र्यर्थादिति सृणावासिष्ठं द्रुप्रमतिः ततः
 द्वितीयादिनवतृचानां पवमानसोमास्त्रिष्टुप् सप्तम्यादिति सृणां वासिष्ठो वृषगणो दशम्यादिति सृणां वासिष्ठो मय्युक्त्वयो दश्यादिति सृणां वासिष्ठ
 उपमन्युः षोडश्यादिति सृणां वासिष्ठो व्याघ्रपादेकोनविंश्यादिति सृणां वासिष्ठः शक्तिर्द्वविंश्यादिति सृणां वासिष्ठः कर्णश्रुत्पंचविंश्यादिति सृ

प्रेषाहेमनापयमानोदेवोदेवेभिःसमपृक्तसं । सतःपवित्रंप्रथेतिरेभन्मि तेवसद्मपशुमांतिहोता ॥ भद्रावस्त्रासमन्या
 इवसानोमहान्कविर्निवर्चनानिशंसन् । आर्वच्यस्वचम्बोःपयसानोविचक्षणोजागृविदेववीतौ ॥ समुप्रियोमृज्यते
 सानोऽअव्ययशस्त्रोयशसाक्षेतोऽअस्मे । अभिस्वरधन्वापयमानोययंपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ प्रगायताभ्यर्चामदे
 वान्त्सोमैहिनोतमहतेधनाय । स्वादुःपवातेऽअतिवारमव्यमासीदतिकलशदेवयुनः ॥ इंदुदेवानामुपसख्यमाय
 न्त्सहस्रधारःपवतेमदाय । नृभिःस्तवानोऽअनधामपूर्वमगन्निद्रमहतेसौभगाय ॥ ११ ॥ स्तोत्रेरायेहरिरर्षापुनानऽइंद्र
 मदोगच्छतुभराय । देवैर्षाहिसरथंराधोऽअच्छाययंपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ प्रकाव्यमशनेवब्रवाणोदेवोदेवानांज
 निमाविवक्ति । माहित्रतःशुचिबधुःपावकःपदावराहोऽअभ्येतिरेभन् ॥ ग्रंसासस्तपलमव्युमच्छामादस्तंबृषणाऽ
 अयासुः । आंगव्यं१पर्वमानंसखायोदुर्मर्षसाकंप्रवदंतिवाणं ॥ सरंहतऽउरुगायस्यजितिवृथाक्रीळंतंमिमेतेनगावः ।
 परीणसंकृणुतेतिमशृगोदिवाहरिददृशेनकमज्रः ॥ इंदुर्वाजीपवतेगोन्योघाऽइंद्रसोमःसहऽइन्धन्मदाय । हतिर
 क्षोबाधेपथरतीर्विरवःकृण्वन्वृजनस्यराजा ॥ १२ ॥ अधधारयामध्वापृचानस्तिरोरोमपवतेऽआर्द्रदुग्धः । इंदु

णांवासिष्ठोमृळीकोष्ठविश्यादितिस्तृणांवासिष्ठोवसुक्रएकत्रिश्यादिचतुर्दशानांशात्तयःपराशरःपंचचत्वारिंश्यादिचतुर्दशानामांगिरसःकु
 लसक्रषयःपवमानसोमबिष्टुप् ।

रिद्रस्यसव्यं जुषाणो देवो देवस्य मत्सरो मदाय ॥ अभिप्रियाणि पवते पुनानो देवो देवान्स्वनरसेन पंचत् । इन्द्रधर्माण्यु
 तथावसानो दशक्षिपोऽव्यतसन्नोऽव्यै ॥ वृषाशोणोऽभिकर्त्तिकद्वानदयन्नेति पृथिवीमृतां । इन्द्रस्येव वयु
 राशृण्वऽआजो प्रचेतयन्नृषतिवाचेमां ॥ रसाव्युः पर्यसापिन्वमानऽइरयन्नेषिमधुमंतं मुं । पर्यसानः संतानि मे षि
 कृण्वन्निद्राय सोमपरिपिच्यमानः ॥ एवापवस्वमद्रो मदायो दग्नाभस्य नमयन्वधस्त्रैः । परिवर्णभरमाणो रुशंतं गव्यु
 नोऽअर्षपरिसोमसिक्कः ॥ १३ ॥ जुष्टीनंऽइदो सुपथासगान्युरौ पवस्व वरिवांसि कृण्वन् । घनेव विष्वग्दुरिता निवि
 ब्रन्नधिष्णुना धन्वसानोऽव्यै ॥ वृष्टिनोऽअर्षदिव्यां जिगलुमिळावतीं शृंगया जीरदानुं । स्तुकेव वीताधन्वा विचिन्व
 न्वधूऽरिमौऽअवरौऽइदो वायून् ॥ ग्रंथिना विष्यग्रथितं पुनानऽऋजुं च गातुं वृजिनं च सोम । अत्यो न क्रदो हरिरासृजा
 नो मयो देवधन्वपत्स्यावान् ॥ जुष्टो मदाय देवतातऽइदो परिष्णुना धन्वसानोऽव्यै । सहस्रधारः सुरभिरदब्धः पारिल
 ववाजसातौ नृपथ्यै ॥ अरदमानो यैरथाऽअयुक्ताऽअत्यासोन संसृजानां सऽआजौ । एते शुक्रासौ धन्वति सोमा देवास्तौ
 स उपयातापि बध्यै ॥ १४ ॥ एवानंऽइदोऽअभिवेवतीति पारिल्वनमोऽअर्णश्च मूषु । सोमोऽअस्मभ्यं काभ्यं वृहतराधिं ददा
 तुवीरवैतमग्रं ॥ तक्षद्यदीमनसो वेन तो वागज्यष्ठस्य वा धर्मणि क्षोरनीके । आदीमायन्वरमावावशानां जुष्टं पतितं कलशे
 गावऽइदुं ॥ प्रदानो दोदिव्यो दानुपिन्वऽऋतमताय पवते सुमेधाः । धर्मा मुवद्रुजन्त्यस्य राजा प्रदिमभिर्दशभिर्भारिभूम ॥

पवित्रैभिः पवमानो न च क्षाराजिद्वानामुतमत्यानां । द्वितामुवद्रथिपतीरथीणामुतं भरत्सु मृतं चाविदुः ॥ अर्वाऽइव श्र
 वे ससातिमच्छद्रस्य वायो रभिवीतिमर्ष । सनः सहस्राबृहतीरिषोदाभवा सोमद्रविणो विपुनानः ॥ १५ ॥ देवाव्यो
 नः परिषिच्यमानाः क्षयसुवीरधन्वतसोमाः । आयज्यवः सुमतिं विश्ववाराहोतारो नादिवियजोमद्रतमाः ॥ एवादेव दू
 वतते पवस्व मेहसोमस्मरसे देवपानः । महाश्चिद्धिष्मसिहिताः समथे कृधिसुष्ठानरोदसीपुनानः ॥ अश्वेन क्रदोवृष
 भिर्युजानः सिंहेन भीमो मनसो जवीयान् । अर्वाचीनैः पथिभिरजिष्ठाऽआपवस्व सोमनसं नऽइदो ॥ शतंधारा देवजा
 ताऽअसृग्रन्तस्सहस्रमेनाः कवयो मृजति । इदोसनित्रिदिवऽआपवस्व पुरऽएतासि महतो धनस्य ॥ दिवोनसर्गोऽअससु
 ग्रमह्वाराजानमित्रग्राभिनातिधीरः । पितुर्नपुत्रः क्रतुर्भिर्यतानऽआपवस्व विभेऽअस्याऽअर्जाति ॥ १६ ॥ प्रतेधारा म
 धुमतीरसृग्रन्वारान्यत्पूतोऽअत्येव्यव्यान् । पवमानपवसे धामगोनां जज्ञानः सूयमपिन्वोऽअर्कः ॥ कनिक्रददनुपथा
 मत्स्यशक्रो विभास्य मृतस्य धाम । सऽइद्राय पवसे मत्सरवान् हिन्वानो वाचं मतिभिः कवीनां ॥ दिव्यः सुपर्णो वचक्षि
 सोमपिन्वन्धाराः कर्मणा देववीतौ । एदो विशकलशंसो मधानं क्रदन्निहि सूर्यस्योपरि म ॥ तिस्रो वाचऽइरयति प्रवहि
 ऋतस्य धीति ब्रह्मणो मनीषां । गावो यतिगोपातिं पृच्छमानाः सोमं यतिमतयो वावशानाः ॥ सोमं गावो धेनवो वावशा
 नाः सोमं विप्रमतिभिः पृच्छमानाः । सोमः सुतः पूयतेऽअज्यमानः सोमैऽअर्कास्त्रिष्टुभः संनवंते ॥ १७ ॥ एवानः सोम

परिषिच्यमानऽआपवस्वपयमानः स्वस्ति । इन्द्रमाविशबृहदारवेण वर्धया वाचं जनया पुरीधिं ॥ आजगृवि विप्रऽऋता
मतीनां सोमः पुनानोऽअसदच्चमूषु । सपतियं मिथुना सोनि कामाऽअध्वर्यवो रथिरासः सुहस्ताः ॥ सपुनानऽउपसूरेन
धातोभेऽअप्रारोदसी विषऽआवः । प्रियाचिद्वस्य प्रियसासऽऋती सतूधनं कारिणेन प्रयैसत् ॥ सर्वधिं तावर्धनः पयसा
नः सोमो मीढौऽअभिनोज्योतिषा वीत् । येनानः पूर्वपितरः प्रदृशाः स्वविदोऽअभिगाऽअद्रिमुष्णन् ॥ अक्रान्तस्मद्रः
प्रथमे विधमं जनयन् प्रजाभुवनस्य राजा । वृषापवित्रेऽअधिसानोऽअव्ये बृहत्सोमो वावृधे सुवानऽइदुः ॥ १८ ॥ मह
त्तत्सोमो महिषश्चकारापां यद्भो वृणीत देवान् । अदधादिद्रेऽपवमानऽअजो जनयत्सूयज्योतिरिदुः ॥ मात्सिवायुमिष्ट
ये राधे स च मात्सि मित्रावरुणा पयमानः । मात्सि शर्धो भारुतं मात्सि देवान् मात्सि द्यावापृथिवी देवसोम ॥ ऋजुः पवस्व वृजि
नस्य हतापा मीवां बाधमानो मृधश्च । अभिश्रीण न्ययः पयसा भिगोना मिद्रस्य त्वं वयं सखायः ॥ मध्वः सूद पवस्व
स्वऽउत्सवीरं च नऽआपवस्वाभगंच । स्वदस्वैद्राय पवमानऽइदो रयिं च नऽआपवस्वासमद्रात् ॥ सोमः सुतो धारया
त्यो न हित्वा सिंधुन निम्नमभिवाज्यक्षाः । आयो निवन्यमसदपुनानः समिदुर्गो भिरसरत्समद्भिः ॥ १९ ॥ एषस्य ते
पवतऽइन्द्र सोमश्च मूषधीरऽउशतेतव स्वान् । स्वर्चक्षारथिरः सत्यशुष्मः कामो नयो देवयतामसर्जि ॥ एषप्रत्नेन वयसापु
नानस्ति रोवपी सिदुहि तुर्दधानः । वसानः शर्मन्निव रूथमभुहो ते वयाति समने षेरभन् ॥ नूनस्त्वरंथिरो देवसोमपरिस्त्र

वच॒म्बोःपू॒यमा॑नः । अ॒प्सु॒स्वादि॑ष्टोमधु॒माँऽऋ॒तावा॑दे॒वो न॒यः स॒वि॒ता स॒त्यम॑न्मा ॥ अ॒भिवा॑यु॒वीत्य॑र्षा॒गृणा॑नो॒इभि॑मि॒
 त्राव॑रुणा॒पय॑मानः । अ॒भीन॑र॒धीज॑वन॒रथे॑ष्टाम॒भीर्द्र॒वृष॑णव॒ज्राहुं ॥ अ॒भिव॑स्त्रा॒सुव॑सना॒न्यर्षा॑भि॒धेनूः स॒दुघाः प॒थमा॑
 नः । अ॒भिच॑न्द्रा॒भर्त॑वो॒हिर॑ण्या॒भ्यश्वा॑त्रा॒धि॒नो दे॒वसो॑म ॥ २० ॥ अ॒भीनो॑ऽअ॒र्षदि॒व्याव॑सू॒यमि॒श्वपा॑धि॒वाप॒य
 मा॑नः । अ॒भिये॑न॒द्रवि॑णस॒श्वर्वा॑मा॒भ्याषि॑य॒जम॑द॒न्निव॑न्नः ॥ अ॒याप॑वा॒पव॑स्वे॒नाव॑सू॒निमा॑श्च॒त्वाऽई॒दो॒स॒रसि॑प्र॒धन्व ॥ अ॒
 धाश्चि॑द॒त्रवा॑तो॒नज॑तः॒पुरु॑मे॒धश्चि॑त्त॒कवे॑न॒रदा॑त् ॥ उ॒तन॑ऽए॒नाप॑व॒याप॑व॒स्वाधि॑श्रु॒ते श्र॒वाय्य॑स्य॒तीर्थे ॥ ष॒ष्टि॒सह॑स्त्रा॒नैग॑तो
 व॒सूनि॑वृ॒क्षं न॑प॒क्कं धू॑नव॒द्रणा॑य ॥ म॒हीमे॑ऽअ॒स्यवृ॑षना॒मश॑पे॒माँश्च॑त्वे॒वापृ॑शने॒वाव॑ध॒त्रे । अ॒स्वाप॑य॒न्निगु॑त॒स्नेह॑य॒च्चापा॑मि
 त्राँऽअ॒पाचि॑तो॒ऽअचे॑तः⁺ ॥ सं॒त्रीप॑वि॒त्रावि॑त॒तान्ये॑ष्य॒न्वेक॑धा॒वसि॑प॒यमा॑नः । अ॒सिभ॑गो॒ऽअसि॑दा॒त्रस्य॑दा॒तासि॑म॒घ
 वा॑म॒घव॑न्ध॒यऽइ॒दो ॥ २१ ॥ ए॒षवि॑श्व॒वित्प॑वते॒मनी॑षी॒सोमो॑वि॒श्वस्य॑भु॒वन॑स्य॒राजा । द्र॒प्साँऽई॒रय॑न्वि॒दथे॑र्वि॒दुर्वि॑वा॒र
 म॒व्यस॑म॒याति॑याति ॥ इ॒दुर्हि॑तमि॒हृषा॑ऽअ॒दब्धाः प॒देर॑भे॒तिक॑व॒यो न॒गृध्राः । हि॒न्वन्ति॑धी॒रादृ॑श॒भिः क्षि॑पा॒भिः स॒र्मज
 ते॒रूप॑म॒पांरसे॑न ॥ त्वया॑व॒यंप॑व॒माने॑न॒सोम॑भरे॒कृतं॑वि॒चिनु॑या॒मश॑धत् । तन्नो॑मि॒त्रो ॥ २२ ॥ (१।६।२) अ॒भि
 नो॒वाज॑सा॒तम॑र॒यिम॑र्ष॒पुरु॑स्पृह । इ॒दो॒सह॑स्त्र॒भण॑स॒तुवि॑द्य॒न्नि॒व्वांसह॑ ॥ प॒रिष्य॑सु॒वानो॑ऽअ॒व्यय॑र॒थेन॑व॒मोव्य॑त ।

(१।६।२) अभिनइतिद्वादशर्चसूक्त्यांबरीषक्रजिश्वा॒नौप॑वमान॒सोमो॑नुष्टु॒बेका॑दृशीबृहती ।

इंदुरभिद्रुणाहितो हियानो धाराभिरक्षाः ॥ परिष्य सुवानोऽक्षाऽइदुरव्येमदच्युतः । धारायऽऊर्ध्वोऽअध्वरेभ्राजा
 नैतिगव्ययुः⁺ ॥ सहित्वैदवशश्वेतवसमतयदाद्युषे । इदोसहस्रिणरियिशतात्मानं विवाससि ॥ वयंतैऽअस्यवृत्रह
 न्वसोवस्वः पुरुस्पृहः । निनेदिष्ठतमाऽइषः स्यामसप्तस्याघ्रिगो ॥ द्विर्यपंचस्वयशसंस्वसारोऽआद्रिसंहतं । प्रियमिद्र
 स्यकाम्यप्रस्तापयत्यमिणं ॥ २३ ॥ परित्यहयंतहारवभ्रपुनंतिवारण । यो देवान्विभ्रश्चैऽइत्परिमदनसहगच्छति ॥
 अस्यवोहावसापातो दक्षसाधनं । यः सरिषुश्रवो बृहद्देस्व⁺ णहयतः⁺ ॥ सर्वायज्ञेषुमानवीऽइदुर्जेनिष्ठरोदसी । देवो
 देवीगिरिष्ठाऽअस्त्रेधंतु विज्वणि ॥ इन्द्राय सोमपातववृत्रघ्नेपरिषिच्यसे । नरेचदक्षिणावते देवाय स दनांसदे ॥ तेषां
 त्वासोव्युष्टिषु सोमाः पवित्रैऽअक्षरन् । अपप्रोथतः स न तर्हुरश्चित् प्रातस्ताऽअप्रचेतसः ॥ तंसंखायः पुरोरुचययवयंच
 सूरयः । अश्यामवाजगंध्यसनेमवाजपस्य ॥ २४ ॥ (१।६।३) आहयताय धृष्णवेधनुस्तन्वतिपास्य । शुक्राव
 यंत्यसुराय निजि विपामघ्रेमहीयुवः ॥ अधक्षपापरिष्कृतो वाजाऽअभिप्रगाहते । यदीविवस्वतो धियो हरिहन्वति
 यातवे ॥ तमस्यमर्जयामसि मेदोयऽइद्रुपातमः । यंगारवऽआसभिर्दुधुः पराननंचसरयः ॥ तंगार्थया पुराणया पुनान
 मभ्यनूषत । उतोऽकृपंतधीतयो देवानां मामिब्रूहीः ॥ तमक्षमाणमव्यथेवारपुनंति धर्णसि । दतं न पत्राचिचत्तयऽआ

(१।६।३) आहयतायेत्यष्ट्वसूक्तस्य कारयपौरभमनूपवमानसोमोनुष्टुबाद्याबृहती ।

शासतेमनीषिणः ॥ २५ ॥ सपुनानोमदन्तमःसोमश्चमूषुसीदति । पशौनरेतऽआदधत्पतिवचस्यतोऽधियः⁺ ॥ समृ-
 ज्यतेसुकर्मभिर्द्वोदेवभ्यःसुतः । विदेयदासुसंददिर्महीरपोविगाहते ॥ सुतऽइदोपवित्रऽआनृभिर्यतोविनीयसे ।
 इंद्रायमत्सरन्तमश्चमूष्वानिषीदसि ॥ २६ ॥ (१।६।४) अभीनवतेऽअद्बुहःप्रियमिद्रस्यकाम्यं । वत्संनपूर्वऽआ-
 युनिजांतरिंहतिमातरः ॥ पुनानऽइदुवाभरसोमद्विब्रह्मरयिं । त्वंवसूनिपुष्यसिविश्वानिदाशुषोगे⁺ ॥ त्वंघियम-
 नोयुजसजावृष्टिनन्यतुः । त्वंवसूनिपार्थिवादिव्याचसोमपुष्यसि ॥ परितेजिग्युषेयथाधारासुतस्यधावति । रंह-
 माणव्यं^१व्यथंवारैवाजीवसानसिः⁺ ॥ क्रत्वेदक्षायनःकवेपवस्वसोमधारया । इंद्रायपातवेसुतोमित्रायवरुणायच
 ॥ २७ ॥ पवस्ववाजसातमःपवित्रेधारयासुतः । इंद्रायसोमविष्णवेदेवेभ्योमधुमत्तमः ॥ त्वारिंहतिमातरोहरीरपवि-
 त्रैऽअद्बुहः । वत्संजातंनधेनवःपवमानविधर्मणि ॥ पवमानमहिश्रवश्चित्रभिर्यासिरदिमभिः । शर्धन्तमांसिजिघ्रसे
 विश्वानिदाशुषोगे⁺ ॥ त्वंघ्यांचमहिब्रतपृथिवीचातिजन्त्रिषे । प्रीतिद्रापिमंसुचथाःपवमानमहित्वना⁺ ॥ २८ ॥ इति
 सप्तमाष्टकेचतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

द्विपंचाशाध्यायेवर्गाः २८ सूक्तानि १० ऋचः १३८ ॥ त्यागः ॥ पवमानायसोमायेदं. १३८ ॥ इतिसप्तमेचतुर्थः ॥

(१।६।४) अभीनवतइतिनवचस्यसूक्तस्यकाश्यपौरेभसूनुपवमानसोमोनुष्टुप् ।

पुरोजितीषोऽशधीर्गुः श्यावाश्विर्यथार्तिर्नाहुषोनहुषोमानवोमनुः सांवरणइतितृचाः शेषेप्रजापतिरुपाधेगाय
 त्र्यौक्राणाष्टौत्रितौष्णिहवैप्रपुनानायषड्द्वितथास्यः सखायः पर्वतनारदौकाश्यपौद्वैशिखिन्डिन्यौवाप्सरसौ
 तंवइंद्रमच्छषलूनाग्निश्चाशुषश्शुमानवोमनुराप्सवइतितृचाः पंचाग्निः परीतः षड्विंशतिः सप्तऋषयः प्रागाथैतृ
 तीयाषोऽथौद्विपदैअष्टम्याद्येचबृहत्यापवस्वषोऽलशगौरिवीतिद्वृचंशक्तिरेकामूरुऋजिश्चोर्ध्वसद्माकृतयशःऋ
 गंचयइत्यृषयोद्वृचास्तिस्त्रिःशक्तिः काकुभाः प्रागाथाः ससुन्वेगायत्रीयवमध्यापरासतोबृहतीपरिप्रह्वधिकान्न
 यौधिष्ण्याऐश्वरयोद्वैपदैपयूषुद्वादशैत्र्यरुणत्रसदस्यूरानौतिस्रोनुष्टुभः पिपीलिकमध्याषलूध्वबृहत्यास्तिस्त्र
 श्वविराजोयारुचातृचमनानतः पारुच्छेपिरात्यष्टनानानंचतुष्कंशिशुः पाङ्क्तुर्हिश्यणावत्येकादशकश्यपोयइदो
 अतुष्कैदशमंडलमग्रेससत्रितः पिप्रीहीनः प्रतएकः ॥ ५ ॥ ॥ ॥
 ॥ हरिः ओम् ॥ (९।६।५) पुरोजितीषोऽअंधसः सुतार्यमादयिबवे । अप्श्वानंश्चाथिष्टनसखायोदीर्घाजिह्वयै* ॥ योधा
 रयापावक्यापरिप्रस्यंदतेसुतः । इंदुरश्वोनकृत्व्यः ॥ तंदुरोषमभीनरः सोमं विश्वाच्याधिया । यज्ञं हि न्वत्यद्रिभिः ॥

(९।६।५) पुरोजितीषोऽलशर्चस्यमूक्तस्याद्यानांतिस्तृणाश्यावाश्विरधीर्गुश्चतुर्ध्यादितिस्तृणानाहुषेययातिः सप्तम्यादितिस्तृणामान
 वोनहुषोदशम्यादितिस्तृणासांवरणोमनुः स्यादश्यादिचतस्तृणवैश्वामित्रः प्रजापतिः पवमानसोमोनुष्टुपद्वितीयातृतीयगायत्र्यौ ।

सुतासोमधुमत्तमाः सोमाऽइंद्रायमंदिनः । पवित्रवंतोऽअक्षरन्देवान्गच्छन्तुवोमदाः ॥ इंदुरिंद्रायपवतऽइतिदे-
वासोऽअब्रुवन् । वाचस्पतिमखस्यतेविश्वस्येशानऽओजसा ॥ १ ॥ सहस्रधारः पवतेसमद्रोवाधर्मखयः । सोमः प-
तीरयीणांसखद्रस्यादिवेदे ॥ अयंपषारयिर्भगः सोमः पुनानोऽअर्षति । पतिर्विश्वस्यभूमनोव्यस्यद्रोदसीऽउभे ॥
समुप्रियाऽअनूषतगावोमदायघृष्वयः । सोमासः कृण्वतेपथः पवमानासऽइंदवः ॥ यऽओजिष्ठस्तमाभरपवमानश्रवा-
र्यं । यः पंचचर्षणीरभिरयिधेनवनामहै ॥ सोमाः पवंतऽइंदवोसभ्यगातवित्तमाः । मित्राः सुवानाऽअरेपसः स्वाध्यः
स्वविदः ॥ २ ॥ सुष्वाणासोव्यद्रिभिश्चितानागोरधित्वचि । इषमस्सभ्यमभितः समस्वरन्वसुविदः ॥ एतेपतावि-
पश्चितः सोमासोदध्याशिरः । सूर्योसोनदर्शतासोजिगत्त्वोध्रुवाधृत ॥ प्रसुन्वानस्याधसोमतोनवृततद्वचः । अप-
श्वानमराधसंहतामखनभृगवः ॥ आजामिरत्कैऽअव्यतभृजनपत्रऽओण्योः । सरज्जारोनयोषणांवरोनयोनिमास-
द ॥ सवीरोदक्षसाधनोविद्यस्तसंभरोदसी । हरिः पवित्रैऽअव्यतवेधानयोनिमासद ॥ अव्योवारेभिः पवतेसोमोग-
व्येऽअधित्वचि । कर्निकदद्वृषाहरिरिंद्रस्याभ्यैतिनिष्कृतं ॥ ३ ॥ (१।६।६) क्राणाशिष्टुर्महीनांहिन्वन्नतस्यदी-
धिति । विश्वापरिप्रियाभुवदधद्विता ॥ उपन्नितस्यपाण्योऽरभक्त्यद्रुहापदं । यज्ञस्यसप्तधामभिरधप्रियं ॥ त्री

(१।६।६) क्राणाशिष्टुरित्यष्टवसूक्तस्यास्यखितः पवमानसोमउष्णिक् ।

णित्रितस्य धारया पृष्ठे ब्वरयारयि । मिमांतेऽअस्य योजनो वि सु क्रतुः ॥ जज्ञानं सप्तमातरा वि धामं शासत श्रिये । अयं ध्रु-
 वोरयीणां चिकेत यत् ॥ अस्य व्रते स जोष सो वि भवे देवासोऽअद्रुहः । स्याद्भां भवति रतयो जपंत यत् ॥ ४ ॥ यमी गभं मृता वृ-
 धौ हृशे चारु मज्जी जनन् । कविमं हिष्ठ मध्वरे पुरुस्पृह ॥ समीचीनेऽअभिस्मना यद्वाऽऽकृतस्य मातरा । तन्वा नायज्ञमान-
 षय दं जते ॥ क्रत्वा शोके भिरक्ष भिर्ऋणोरपव्रजं दिवः । हिन्वन्नतस्य दीधिति प्राध्वरे ॥ ५ ॥ (१।६।७) प्रपुनाना-
 यवे धेसे सोमाय वचऽउद्यतं । भति न भरा मतिभिर्जुजोषते ॥ परिवाराण्यव्यया गोभिर्जनोऽअर्षति । त्रीषधस्था-
 पुनानः कृणुते हरिः ॥ परिक्रोशं मधुश्च तमव्यये वारऽअर्षति । अभिवाणी ऋषीणां सप्तनूषत ॥ परिणेतमतीनां विश्वदे-
 वोऽअदाभ्यः । सोमः पुनानश्च भवो विशद्गरिः ॥ परिदेवीरनुस्वधाऽइंद्रणया हि सरथं । पुनानो वाघ द्वाघद्भिरमत्यः ॥
 परिससि न वाजयुदुवो देवेभ्यः सुतः । व्यानाशिः पवमानो विधावति ॥ ६ ॥ (१।७।१) सखायऽआनिर्षादतपुना-
 नाय प्रगायत । शिशुनयज्ञैः परिभूषत श्रिये ॥ समीवत्संनमातृभिः सजता गयसाधनं । देवाव्यं मदेमभिद्विशवसं ॥
 पुनाता दक्षसाधनं यथाशार्थीयवीतये । यथा मित्राय वरुणाय शंतमः ॥ अस्मभ्यै त्वावसु विदमभिवाणीरनूषत । गोभि-

(१।६।७) प्रपुनानायेति षळर्चस्य सूक्तस्याहोद्वितः पवमानसोम उष्णिक् ॥ सप्तमेनुवाके एकादशसूक्तानि (१।७।१) सखाय इति षळर्च-
 स्य सूक्तस्य काश्यपौ पर्वतनारदौ पवमानसोम उष्णिक् (शिखिडिन्यावत्सरसौ ऋषिकेत्रपक्षिके किंच पर्वतनारदयोः काण्वत्वं शौनकोभेने) ।

ऐवर्णमभिवासयामसि ॥ सनोमदानापतऽइदोद्वप्सराऽअसि । सखेवसख्येगातवित्तमोभव ॥ सनेमिकृष्यऽस
 दारक्षसंकंचिद्विणिं । अपादेवद्वयुमहोयुयोधिनः ॥ ७ ॥ (१।७।२) तंवःसखायोमदायपुनानमभिगायत । शि
 शुनयज्ञैःस्वदयंतर्गतिभिः ॥ संवत्सऽइवमातृभिरदुहिन्वानोऽअज्यते । देवावीर्मदोमतिभिःपरिष्कृतः ॥ अयंदक्षा
 यसाधनोयशशर्धायवीतयै । अयदेवेभ्योमधुमत्तमःसुतः⁺ ॥ गोमन्त्रऽइदोऽअश्ववत्सुतःसुदक्षधन्व । शुचितेवर्णमधि
 गोषुदीधरं ॥ सनोहरीणांपतऽइदोद्वप्सरास्तमः । सखेवसख्येनयोरुचेभव ॥ सनेमित्वमस्मदाऽअदेवकंचिद्विणिं ।
 साह्वोऽइदोपरिबाधोऽअपद्रुयुं⁺ ॥ ८ ॥ (१।७।३) इन्द्रमच्छसुताऽइमेवृषणंयंतुहरयः । श्रुष्टीजातासऽइदवःस्व
 विदः ॥ अयभरायसानसिरिद्रायपवतेसुतः । सोमोजैत्रस्यचेतियथाविदे⁺ ॥ अस्यादिद्रोमदृष्वग्राभंगृभ्णीतसा
 नसि । वज्रचवृषणंभरत्समप्सजित्⁺ ॥ प्रधन्वासोमजागृविरिद्रायदोपरिस्त्व । द्युमंतंशुष्ममाभरास्वविदे⁺ ॥ इद्रो
 यवृषणंमदंपवस्वविश्वदर्शतः । सहस्रयामापथिकृद्विचक्षणः⁺ ॥ ९ ॥ असभ्यंगातवित्तमोदेवेभ्योमधुमत्तमः ।
 सहस्रयाहिपथिभिःकनिक्रदत् ॥ पवस्वदेववीतयऽइदोधाराभिरोजसा । आकलशंमधुमान्तोमनःसदः ॥ तवद्रु

(१।७।२) तंवइतिषळर्चस्यसूक्तस्यपर्वतनारदौपवमानसोमउष्णिक् । (१।७।३) इन्द्रमच्छेतिचतुर्दशर्चस्यसूक्तस्याद्यानांतिसृणा
 चाक्षुषोभिश्चतुर्ध्यादितिसृणांमानवश्चक्षुःसप्तम्यादितिसृणामाप्सवोमनुर्दशम्यादिपंचानांचाक्षुषोभिःपवमानसोमउष्णिक् ।

प्साऽरेदुप्रुतऽइद्रुमदायवावृधुः । त्वादेवासौऽअमृतायकंपपुः ॥ आनःसुतासऽइदवःपुनानाधावतारयिं । वृष्टिद्या
 वोरीत्यापःस्वविंदः ॥ सोमःपुनानऽऊर्मिणव्योवारंविधावति । अग्रेवाचःपवमानःकनिकदत् ॥ १० ॥ धीभिर्हि
 न्वतिवाजिनंवनक्रीळंतमत्यविं । अभित्रिपष्ठमतयःसमस्वरन् ॥ असंजिकलशौऽअभिमीह्रिसिनिवाजयुः । पुनानो
 वाचैजनयन्नसिष्यदत् ॥ पर्वतेहृयतोहरिरतिह्वरांसिरंहा । अभ्यर्षन्स्तोतृभ्योवीरवद्यशः ॥ अयापवस्वदेवयुर्मघो
 धारोऽअसृक्षत । रेभन्यवित्रपयैषिविश्वतः ॥ ११ ॥ (१।७।४) परीतोषिचतासंतसोमोयऽरेत्तमंहविः । दुधन्वा
 योनयोऽअस्वैःतरासुषावसोमसद्रिभिः ॥ ननंपुनानोविभिःपारस्रवादब्धःसुरभितरः । सुतेचिच्चासुर्मदामोऽअंध
 साश्रीणंतोगोभिरुत्तरं ॥ पारिसुवानश्चक्षसेदेवमादनःक्रतुरिंदुर्विचक्षणः⁺ ॥ पुनानःसोमधारयापोवसानोऽअर्षसि ।
 आरब्धायोनिमतस्यसीदस्युत्सोदेवहिरण्ययः ॥ दुहानऽऊर्धादिव्यमधुप्रलंसधस्थमासदत् । आपृच्छयैधरुणं
 वाज्यर्षतिनृभिर्दूतोर्विचक्षणः⁺ ॥ १२ ॥ पुनानःसोमजागृविरव्योवारेपरिप्रियः । त्वंविप्रोऽअमृवागिरस्तमोमध्वा

(१।७।४) परीतइतिषड्विंशत्युचस्यमूकस्यबर्हस्पत्योभरद्वाजोमारीचःकश्यपोराहूगणगोतमोभौमोत्रिगाथिनोविश्वामित्रोभार्गवो
 मदग्निर्मेत्रावरुणिविसिष्ठऋषयःपवमानसोमोदेवता आद्याचतुर्थोषष्ठ्यष्टमीनवमीदशमीद्वादशीचतुर्दशःसप्तदशायुजश्चबृहत्याःद्विती
 यापंचमीसप्तम्येकादशीत्रयोदशीपंचदश्योष्टादश्यादियुजश्चसतोबृहत्याःतृतीयाषोडशीचद्विपदाविराट् ।

यज्ञमिमिक्षनः ॥ सोमोमीद्वान्पवतेगातवित्तमऽऋषिर्विप्रोविचक्षणः । त्वंकविरभवोदेववीतमऽआसूथरोहयोदिवि ॥
सोमऽउषुषाणः सोतुभिरधिष्णुभिरवीनां । अश्वयवहरितायातिधारयामद्रयायातिधारया ॥ अनपेगोमान्गोभिर
क्षाः सोमोदुग्धाभिरक्षाः । समद्रनसंवरणान्यम्मन्मदीमदायतोशते ॥ आसोमसुवानोऽअद्रिभिस्तिरोवारण्यव्य
था । जनोनपरिचम्बोर्विशद्धरिः सदोवनैषुदधिषे ॥ १३ ॥ समाभृजेतिरोऽअण्वानिमेव्योमीद्वेसस्तिर्नवाजयुः । अ
नुमाद्यः पर्वमानोमनीषिभिः सोमोविप्रैर्भिरुक्कभिः ॥ प्रसोमदेववीतयेसिंधुर्नपिप्येऽअणसा । अंशोः पयसामद्विरोन
जागृविरच्छाकोशमधुश्रुतं ॥ आहृतोऽअर्जुनेऽअत्केऽअव्यतप्रियः सनुनमर्ज्यः । तर्माहिन्वंत्यपसोयथारथनदीष्वा
गर्भस्त्योः ॥ अभिसोमासऽआयवः पर्वतेमधमदं । समुद्रस्याधिविष्टपिमनीषिणोमत्सरासः स्वर्विदः ॥ तरत्समद्रपव
मानऽऊर्मिणाराजोदेवऽऋतंबहत् । अर्षेन्मित्रस्यवरुणस्यधर्मणाग्राहिन्वानऽऋतंबहत् ॥ १४ ॥ नृभिर्धेमानोहृथ
तोर्विचक्षणोराजोदेवः समद्रियः ॥ इन्द्रायपवतेमदः सोमोमरुत्वतेसुतः । सहस्रधारोऽअत्यव्यमर्षितितमीमृजत्याय
वः ॥ पुनानश्चमूजनयन्मातिकृविः सोमोदेवेषुरण्यति । अपोवसानः परिगोभिरुत्तरः सीदन्वनैष्वव्यत ॥ तवाहंसोम
रारणसख्यऽईदोदिवेदेवे । पूरुणिबन्धोनिचरंतिमामवपरिधाऽरतिताऽईहि ॥ उताहंनक्तमृतसोमतेदिवासख्याय
बन्धऽऊर्ध्वनि । घृणातपैतमतिस्सूर्यपरः शकुनाऽईवपश्चिम ॥ १५ ॥ मज्यमानः सुहस्यसमद्रैवाचमिन्वसि । रयिंषि

शंगैर्बहुलं पुरुषं पवमानान्भ्यर्षसि ॥ मजानो वा एव पमानोऽव्यये वृषवचक्रदोवने । देवानां सोमपवमाननिष्कृतं
 गोभिर्जानोऽर्षसि ॥ पवस्व वाजसातये भिविश्वा नि काव्या । त्वंसमद्रप्रथमो विधारयो देवभ्यः सोममत्सरः[†] ॥
 सतूपवस्वपरिपार्थिवं रजो दिव्याचसो मधमभिः । त्वाविप्रा सोमतिभिर्विचक्षणशुभ्रहन्वति धीतिभिः ॥ पवमाना
 ऽअसृक्षतपवित्रमतिधारया । मरुत्वतो मत्सराऽईन्द्रियाह्यामिधमभिप्रयांसि च ॥ अपोवसानः परिकोशमर्षती
 दुहितानः सोतृभिः । जनयन्व्योतिर्मदनाऽअवीवशद्वाः कृण्वानो न निर्णिजं ॥ १६ ॥ (१।७।५) पवस्वमधु
 मत्तमऽईद्राय सोमकृतवित्तमो मदः । महिद्यक्षतमो मदः ॥ यस्य ते पीत्वा वृषभो वृषाय ते स्य पीतास्व विदः । ससु
 प्रैकतोऽअभ्यक्रमीदिषोच्छावाजनेतशः ॥ त्वहं ऽगदव्यापवमानजनिमानिद्यमत्तमः । अमत्तवायघोषयः ॥ ये
 नानवगवो दध्यङ्घ्रुपो णेत्येन विप्रांसऽआपिरे । देवानां सुमन्त्रेऽअमृतस्य चारुणे येन श्रवां स्यान्नुः[†] ॥ एष स्वधारया सुतो
 व्योवारैभिः पवते मदिन्तमः । क्रीळन्नमिरुपासिव ॥ १७ ॥ यऽऽस्त्रियाऽअप्याऽअंतरश्मनो निर्गाऽअक्रतदोजसा ।

(१।७।५) पवस्वतिषोऽक्षशर्चैः सूक्तआद्यो द्वयोः शाक्त्यो गौरिवीति स्तृतीयायावसिष्ठः शक्तिश्चतुर्ध्यादि द्वयोर्गिरस उरुः षष्ठ्यादि द्वयो
 भारद्वाजः ऋजिश्चाष्टम्यादि द्वयोर्गिरस ऊर्ध्वसद्वा दशम्यादि द्वयोर्गिरसः कृतयशाद्वा दश्यादि द्वयोर्ऋणचयश्चतुर्दश्यादिति स्तृणां वासिष्ठः
 शक्तिरित्येषयः पवमानसोमो देवता विषमः क्रुमः समाः सतो बृहत्यः ससुन्वेय इति यवमध्यागायत्री ।

अभि॒व्रज॑त॒लिषे॒गव्य॑म॒श्व्यव॑मी॒वधृ॑ण॒वारु॑ज ॥ आ॒सो॒ताप॑रि॒षिच॑ता॒श्वन॑स्तो॒मम॑सु॒रर॑ज॒स्तुर॑ । वन॒क्रक्ष॑मु॒दधृ॑तं ॥
 स॒हस्र॑धा॒रं वृष॑म॒पयो॑वृ॒धाप्रि॑य॒देवा॑य॒जन्म॑ने । ऋ॒तेन॑यऽऽकृत॒जातो॑वि॒वावृ॑धे॒राजा॑दे॒वऽकृत॑व॒हत् ॥ अभि॑द्यु॒न्नवृ॑ह॒द्य
 शऽइ॒षस्प॑तेदि॒दीहि॑दे॒वदे॒वयुः॑ । वि॒कोश॑म॒ध्यम॑युव ॥ आ॒वच्य॑स्वसु॒दक्ष॑च॒न्वोःसु॑तोवि॒शाव॑ह्नि॒निर॑प॒तः । वृ॒ष्टिद्वि॑वः
 प॒वस्व॑री॒तिम॑पां॒जिन्वा॑गवि॒ष्टये॑धियः ॥ १८ ॥ ए॒तम॑त्यंम॒दच्यु॑त॒सह॑स्र॒धारं वृष॑भं॒दिवो॑दु॒हुः । वि॒श्वाव॑सू॒निवि॑भ्र॒तं ॥
 वृषा॒विज्ञे॑जन॒यश्च॑म॒र्त्यःप्र॑तप॒न्योति॑षा॒तमः॑ । ससु॑ष्टु॒तःक॒विभि॑र्नि॒र्णज॑द॒धेन्नि॑धा॒त्वस्य॑द॒ससा॑ ॥ ससु॑न्वे॒योव॑सू॒नायो
 रा॒याम॑ने॒ताय॑ऽइ॒ळानां॑ । सो॒मोयः॑सु॒क्षिती॑नां ॥ यस्य॑नऽइ॒द्रःपि॒बाद्य॑स्यम॒रुतो॑यस्य॒वार्य॑म॒णाभ॑गः । आ॒येन॑मि॒त्रावरु॑
 णा॒करा॑म॒हऽए॒द्रम॑व॒समे॑ह ॥ इ॒न्द्रा॒यसो॑म॒पात॑वृ॒नृभि॑र्य॒तःस्वा॒यधो॑म॒दिन्त॑मः । प॒वस्व॑म॒धुम॑त्तमः ॥ इ॒न्द्रस्य॑हा॒दि
 सो॒मधा॑न॒मावि॑शस॒मद्रु॑मि॒वसि॑धवः । जुष्टो॑मि॒त्राय॑वरु॒णा॒यवा॑यवै॒दिवो॑वि॒ष्टभ॑ऽउ॒त्तमः॑ ॥ १९ ॥ (१।७।६)
 परि॒ग्रध॑न्वै॒द्राय॑सोम॒स्वादु॑मि॒त्राय॑प॒ष्णेभ॑गा॒य ॥ इ॒न्द्रस्ते॑सोम॒सुत॑स्य॒पथाः॑क॒त्वेद॑क्षा॒यि॒विवे॑च॒देवाः॑ ॥ ए॒वामृ॑ता॒यम
 हे॒क्षया॑यस॒शक्रो॑ऽअ॒र्षदि॒व्यःपी॒यूषः॑ ॥ प॒वस्व॑सोम॒हान्त॑म॒द्रुःपि॒तादे॒वानां॑वि॒श्वाभि॑धा॒य ॥ श॒क्रःप॑वस्व॒देवे॑भ्यः॒सोम
 दि॒वेपृ॑थि॒व्यैश्च॑प्र॒जायै॑ ॥ दि॒वो॒धर्ता॑सि॒शक्रः॒पीयूषः॑स॒त्येवि॑धम॒न्वाजी॑प॒वस्व ॥ प॒वस्व॑सोम॒द्युग्नी॑सु॒धारो॑म॒हाम॑र्वी॒नाम

(१।७।६) परिश्रुतिद्वान्विशत्युचस्यसूक्तस्यश्रयोधिष्यथाग्नयःपवमानसोमोद्विपदाविराट् ।

नुपव्यः⁺ ॥ नृभिर्मनोज्ञानः पतः क्षरद्विश्वा निमद्रः स्वर्वित्⁺ ॥ इंदुः पुनानः प्रजासुराणः करद्विश्वा निद्रावणानि
नः ॥ पवस्व सोमकृत्वे दक्षायाश्चो न निक्तो वाजीधनाय ॥ २० ॥ ततैतो भारो रसं दायपुनं तिसोमं हे ह्युन्नाय ॥ शिशु
जज्ञानं हरिं मृजति पवित्रे सोमं देवेभ्यऽइंदुं ॥ इंदुः पविष्टचारुमर्दाया पापमस्थे क्रित्रिर्गाय ॥ विभर्ति चाविद्रस्य नाम
येन विश्वानि वृत्राजघान ॥ पिबैत्यस्य विश्वे देवासो गोभिः श्रितस्य नृभिः सुतस्य ॥ प्रसुवानोऽअक्षाः सहस्रधारास्त्रिः प
वित्रविवारमव्यम् ॥ सवाज्यक्षाः सहस्रैरताऽअद्रिमृजानो गोभिः श्रिणानः⁺ ॥ ग्रसो मया हीद्रस्य कक्षानुभिर्भयमानोऽ
अर्द्रैभिः सुतः⁺ ॥ असर्जि वाजीतिरः पवित्रमिन्द्राय सोमः सहस्रधारः ॥ अंजत्येनं मध्वोरसेनैन्द्राय वृष्णऽइंदुमदाय ॥
देवेभ्यस्त्वा वृथा पाजसे पोवसानं हरिं मृजति ॥ इंदुरिन्द्राय तोश तोनि तोश ते श्रीणन्नगोरिणन्नपः⁺ ॥ २१ ॥ (१।७।७)
पर्यधुप्रधन्व वाजसातये परिवृत्राणि सक्षणिः । द्विषस्तरध्याऽऽकृणथानऽइयसे ॥ अनुहित्वा सुतसोममदामसिमहेसम
र्गराज्यै । वाजाऽअभिपवमानप्रगाहसे ॥ अर्जीजनो हि पवमानसूयै विधारे शकर्मनापयः । गोर्जीरथारं हमाणः पुरंध्या ॥
अर्जीजनोऽअमृतमत्यैर्वाऽऽकृतस्य धर्ममृतस्य चारुणः । सदासरो वाजमच्छासति ज्यदत् ॥ अभ्यभिहि श्रवसातत

(१।७।७) पर्यधिष्विति द्वादश च स्यसूक्तस्य त्र्यरुणत्रयस्य इत्युराजानां पवमानसोमः आद्यास्ति सोऽनुष्टुभः पिपीलिकमध्याः चतुष्टयादिषडूध्वे
बृहत्याऽत्यास्ति सोऽविराजः ।

दि॒थोत्स॑न॒कांचि॑ज्जन॒पान॑म॒क्षितं । श॒योभि॑र्नभ॒रमाणो॑ग॒भस्त्योः ॥ आ॒र्दोके॑चित्प॒श्यमा॑नास॒ऽआ॒र्प्यव॑स॒रुचो॑ दि॒व्याऽ
 अ॒भ्यनू॑षत । वा॒र॒ने॒द्वेवः॑ स॒विता॑व्यू॒णते ॥ २२ ॥ त्वे॒सोम॑प्रथ॒मावृ॑क॒र्वाहि॑षो॒मे॒हवा॑जा॒यश्र॑व॒सेधि॑य॒दधुः । स॒त्वंनो॑वा
 र॒वीयी॑यचोदय ॥ दि॒वःपी॒थूषं॑प॒र्व्यय॑दु॒क्थ्यं॒महो॑गा॒हाहि॑वऽआ॒निर॑धुक्षत । इ॒न्द्रम॑भिजा॒यमा॑न॒सम॑स्वरन् ॥ अध॒य
 दि॒मेप॑व॒मानो॑र्द॒सीऽइ॒माच॑वि॒श्वामु॑व॒नाभि॑ज्मना । य॒थेन॑निः॒ष्ठावृ॑ष॒भोवि॑तिष्ठसे ॥ सोमः॑पु॒नानो॑ऽअ॒व्यये॑वा॒रोशि॑शु
 न॒क्रीळ॑न्प॒वमा॑नोऽअ॒क्षाः । स॒हस्र॑धा॒रःश॑त॒वाज॑ऽइ॒दुः ॥ ए॒षपु॑नानो॒मधु॑मा॒ऽऋता॑व॒द्राये॑दुःप॒वते॑स्वा॒दुरु॑मिः । वा॒ज
 स॒निर्व॑रि॒वोवि॑द्व॒योधाः⁺ ॥ स॒प॒वस्व॑स॒हमा॑नःपृ॒तन्यू॑न्त्सेध॒त्रक्षां॑स्य॒पदु॑र्गहाणि । स्वा॒युधः॑सा॒सह्वा॑न्त्सो॒मश॑त्रून् ॥ २३ ॥
 (९।७।८) अ॒यारु॑चा॒हरि॑ण्यापु॒नानो॑वि॒श्वार्द्र॑पा॒सित॑रति॒स्वयु॑ग्व॒भिःसू॑रो॒नस्व॑युग्व॒भिः । धा॒रासु॑त॒स्यरो॑च॒तेपु॑नानो
 अ॒रुषो॑ह॒रिः । वि॒श्वाय॑द्रूपा॒परि॑यात्यृ॒क्काभिः॑स॒सास्यै॑भि॒र्ऋक॑भिः ॥ त्वं॒त्यर्प॑णीनांवि॒दोव॑स॒समा॑तृ॒भिर्म॑ज॒यसि॑स्वऽआ॒द
 म॑ऽऋ॒तस्य॑धीतिभि॒र्दमे॑ । प॒राव॑तो॒नसा॑म॒तद्य॑त्रा॒रणंति॑धी॒तयः । त्रि॒धातु॑भि॒ररु॑षी॒भिर्यो॑द॒धरो॑च॒मानो॑व॒योदधे ॥
 पू॒र्वाम॑नु॒प्रदि॑श॒याति॑च॒कित॑त्स॒रदि॑म॒भिर्य॑त॒तेदर्श॑तो॒रथो॑र्द॒व्योदर्श॑तो॒रथः । अ॒ग्नन्नु॑व॒थानि॑पा॒स्यद्रू॑ज॒त्राय॑हर्षयन् ।

(९।७।८) अयारुचेतिवृचस्यसूक्तस्यपारच्छेपिरनानतःपवमानसोमोत्यष्टिः ।

वज्रश्च यद्भवथोऽअनपच्युतासमत्स्वनपच्युता ॥ २४ ॥ (९।७।९) नानानवाऽउनोधि योवि व्रतानि जनानां ।
तक्षारिष्टरुतं भिषग्नब्रह्मासुन्वतं मिच्छतीं द्रव्यैदोपरिस्वव ॥ जरतीभिरोषधीभिः पणभिः शकुनानां । कामारोऽअश्मभि-
द्युभिर्हिरेण्यवतं मिच्छतीं ॥ कारुरहततो भिषगुपलप्रक्षिणीनना । नानाधियो वसयो नुगाऽइव तस्थिमेद्रां ॥ अ-
श्वोवोह्वासुखं हसनामुपमंत्रिणः । शेषोरोमण्वतो भेदवारिन्मंडूकऽइच्छतीं ॥ २५ ॥ (९।७।१०) शयणाव-
तिसोममिद्रः पिबतु वृत्रहा । बलं दधानऽआत्मनि कारिव्यन्वीर्यमहादिद्रां ॥ आपवस्वदिशं पतऽआजो कात्सोममी-
दुः । ऋतवाकेन सत्येन श्रद्धया तपसा सुतऽइद्रां ॥ पर्जन्यवृद्धमहिषं तसूयस्य दुहिता भरतृ । तंगंधर्वाः प्रत्यगृभ्यन्तं
सोमो रसमादधुरिद्रां ॥ ऋतं वदन्नतद्युम्रसत्यवदन्सत्यकर्मन् । श्रद्धां वदन्त्सोमराजन्धात्रा सोमपरिष्कृतऽइद्रां ॥
सत्यमुग्रस्य बृहतः संस्त्रवंति संस्त्रवाः । संयतिरसिनो रसाः पुनानो ब्रह्मणा हरऽइद्रां ॥ २६ ॥ यत्र ब्रह्मापवमानं छंदस्या-
इवाचं वदन् । ग्राव्णा सोममहायते सोमनानंदं जनयन्निद्रां ॥ यत्र ज्योतिरजस्यसिन्धो केस्वहितं । तस्मिन्माधेहि प-
वमानामृतलोकेऽअक्षितऽइद्रां ॥ यत्र राजैविवस्वतो यत्रावरोधनां दिवः । यत्रामूर्ये ह्वतीरापस्तत्रामामृतं कृधीन्द्रां ॥

(९।७।९) नानानमिति चतुर्कचस्य सूक्तस्यांगिरसः शिशुः पवमानसोमः पंक्तिः । (९।७।१०) शयणावतीत्येकादशवस्य सूक्तस्य
सारीचः कश्यपः पवमानसोमः पंक्तिः ।

यत्रानुकामचरणत्रिनाकेत्रिदिवेदिवः । लोकायत्रज्योतिष्मत्स्तत्रमाममृतकृधीन्द्रा० ॥ यत्रकामानिकामाश्चयत्रब्रह्म
 स्वविष्टपं । स्वधाचयत्रतृप्तिश्चतत्रमाममृतकृधीन्द्रा० ॥ यत्रानंदाश्चमोदाश्चमुदःप्रमुदऽआसते । कामस्ययत्रासाःका
 मास्तत्रमाममृतकृधीन्द्रा० ॥ २७ ॥ (९।७।११) यऽइन्द्रोःपवमानस्यानुधामान्यक्रमीत् । तमाहुःसुप्रजाऽइतिय
 स्तैसोमाविधन्मनऽइन्द्रा० ॥ ऋषेभंत्रकृतांस्तोमैःकश्यपोद्धयन्निरः । सोमंनमस्यराजानंयोजज्ञेवीरुधांपतिरिन्द्रा० ॥
 सप्तदिशोनानासूर्याःसप्तहोतारऋत्विजः । देवाऽआदित्यायेसप्ततेभिःसोमाभिरक्षन्ऽइन्द्रा० ॥ यत्तेराजन्छतहृविते
 नसोमाभिरक्षनः । अरतीवामानस्तारीन्मोचनःकिंचनाममादिन्द्रा० ॥ २८ ॥ (इतिपावमानंनवममंडलसमाप्तं
 सूक्तानि ११४ ॥) (॥ परिशिष्टं ॥ यत्रतत्परमंपदंविष्णोर्लोकैर्महीयते । देवैःसुकृतैर्मभिस्तत्रमाममृतकृधी
 द्रा० ॥ यत्रतत्परमाय्यभूतानामधिपतिं । भावभावीचयोगीश्चतत्रमाममृतकृधीन्द्रा० ॥ यत्रलोकास्तनृत्यजः
 श्रद्धयातर्पसाजिताः । तेजश्चयत्रब्रह्मचतत्रमाममृतकृधीन्द्रा० ॥ यत्रदेवार्महात्मानःसैद्राश्चमरुद्गणाः । ब्रह्मा
 चयत्रविष्णुश्चतत्रमाममृतकृधीन्द्रा० ॥ यत्रगंगाचयमुनाचयत्रप्राचीसरस्वती । यत्रसोमेश्वरोदेवस्तत्रमाममृत

(९।७।११) यइन्द्रोरितिचतुर्कस्यसूक्तस्यकश्यपःपवमानसोमःपंक्तिः ।

कृधीन्द्रो० ॥ १ ॥ (१०।१।१) अग्रबृहन्नपसामध्वोऽअस्थान्निजगन्वान्तमसोज्योतिषागात् । अग्निर्मानुनारु
 शतास्वगऽआजातोविश्वामन्नान्यग्राः ॥ सजातोगर्भोऽअसिरोदस्योरग्रेचरुर्विभृतोऽओषधीषु । चित्रःशिशुःप्ररित
 मास्यकृन्प्रमातृभ्योऽअधिकनिऋद्गाः ॥ विष्णुरिस्थापरममस्यविद्वान्जातोबृहन्नभिपातिततृतीयं । आसायदस्यपयो
 ऽअक्रतस्वसचेतसोऽअभ्यर्चयन्न ॥ अतऽउत्त्वापितुभृतोजनिन्नरन्नावृधंप्रतिचरत्यन्नैः । ताऽईप्रत्येषिपुनरन्यरूपाऽ
 असित्वांविश्वमानुषीषुहोता ॥ होतारंचित्ररथमध्वरस्ययज्ञस्ययज्ञस्यकेतुरुशतं । प्रत्याधेदुवसदेवस्यमह्नाश्रियात्वं १ नि
 मतिथिजननां ॥ सतुवस्त्राण्यधपशेनानिवसानोऽअग्निर्नाभापृथिव्याः । अरुषोजातःप्रदऽइळायाःपुरोहितराज
 न्यक्षीहदेवान् ॥ आहिद्यावापृथिवीऽअग्नऽउभेसदापुत्रो नमातराततंथ ॥ प्रयाह्यच्छाशतोयविष्ठाथावहसहस्येहदे
 वान् ॥ २९ ॥ (१०।१।२) पिप्रीहिदेवाऽउरशतोयविष्ठाविद्वाऽऋतूऽऋतुपतेयजह ॥ येदैव्याऽऋत्विजस्तोभिरग्ने
 त्वंहोतृणामस्यायजिष्ठः ॥ वेषिहोत्रमतपोत्रजनानांमघातासिद्रविणोदाऽऋतावा । स्वाहावयंकृणवामाहवीषिदेवाद्

दशममंडलेदशानुवाकाःतत्रप्रथमेनुवाकेशसूक्तानि (१०।१।१) अग्रबृहन्नितिसप्तर्चससूक्तस्यात्यस्त्रितोनिश्चिष्टम् ।
 (१०।१।२) पिप्रीहितिसप्तर्चससूक्तस्यात्रितोनिश्चिष्टम् ।

वान्यजत्वग्निर्हन् ॥ आदेवानामपि पंथामगन्मयच्छक्कवामतदनुप्रवोहं । अग्निर्विद्वान्सयजात्सदुहोतासोऽध्वरा
 न्सऽऽकृतून्कल्पयाति ॥ यद्वैवथं प्रमिनामत्रतानि विदुषाँ देवाऽअविदुष्टरासः । अग्निष्टद्विध्वमापृणाति विद्वान्येभि
 र्देवाँऽऽकृतुभिः कल्पयाति ॥ यत्पक्त्रामनसादीनदक्षानयज्ञस्यमन्वतेमर्त्यासः । अग्निष्टद्वोताकृतविद्विजानन्यजि
 ष्ठो देवाँऽऽकृतुशोयजाति ॥ विश्वेषाँ ह्यध्वराणामनीकं चित्रं कृतुं जनितात्वाज्जान ॥ सऽआयजस्वनवतीरनुक्षाः स्याहा
 ऽइषः क्षमती विश्वजन्याः ॥ यत्वाद्यावापृथिवीयत्वापस्त्वष्टायत्वासुजनिमाज्जान ॥ पंथामनुप्रविद्वान्पितयाणँधुम
 दग्नेसमिधानो विभाहि ॥ ३० ॥ (१०।१।३) इनोराजन्नरतिः समिद्धो रौद्रो दक्षाय सुषमाँऽअदशि । चिकिद्भिभा
 तिभासा बृहतासिक्कीमेति रुशतीमपाजन् ॥ कृष्णां यदेनीमभिवर्पसाभूज्जनयन्योषाँ बृहतः पितुर्जा । ऊर्ध्वमानुसूर्यस्य
 स्तभायन्दिवोवसुभिररतिर्विभाति ॥ भद्रो भद्रयास चमानऽआगात्स्वसारं जारोऽअभ्यैति पश्चात् । सप्रकैतैर्द्युभिरग्नि
 र्वितिष्ठन्नशद्भिर्वर्णैरभिराममस्थात् ॥ अस्ययामासो बृहतो नवभूनिर्धानाऽअग्नेः सल्युः शिवस्य । ईज्यस्य वृष्णो बृहतः
 स्वासो भामासो यामन्नकवश्चिकित्रे ॥ स्वानायस्य भामासः पर्वतेरोचमानस्य बृहतः सदिवः । ज्येष्ठेभिर्यस्तैर्जिष्ठैः क्री
 ळुमद्भिर्वर्षिष्ठेभिर्भानुभिर्नक्षत्रिणां ॥ अस्य शुष्मासो ददृशान पर्वजे हमानस्य स्वनयश्चिगुद्भिः । प्रलोभियोरुशद्भिर्देव

(१०।१।३) इनोराजन्नितिसप्तर्चस्य सूक्तस्य त्रितोमिच्छिष्टम् । (१ नात्र स्वाहाकारः किंतु मंत्रांत एव हविः प्रक्षेपः ।)

तमो विरेभस्मिन्नरतिर्भाति विभ्वा ॥ सऽआवक्षिमाहि नऽआचसत्सिदिवस्पृथिव्यो ररतिर्युवत्योः । अग्निः सुतुकः सुतुकै
 भिरश्वैरभस्वस्मैरभस्वाऽएह गम्याः ॥ ३१ ॥ (१०।१।४) प्रतयक्षिप्रतऽइयमिमन्मभुवो यथा वंद्यो नो हवेषु । धन्वं
 न्निव प्रपाऽअसित्वमग्नऽइयक्षवैरुपैरप्रत्नराजन् ॥ यंत्वा जनसोऽअभिसंचरति गावऽदृष्णा मि व ब्रज्यं विष्ट । दूतो देवा
 ना मसि मर्त्यानां मंतर्महौऽश्चरसिरोचनेन ॥ शिशुनत्वाजे न्यवधयती माता भित्सि च नस्यमाना । धनो रधिप्रवताया
 सिह्यन्निजगीषसेपह्युरिवावसृष्टः ॥ मराऽअमूरनवयंचिकित्वा महित्वमभूत्वमंगवित्से । शयवन्निश्चरति जिह्या दत्रैरि
 ह्यतैर्युवति विरपतिः सन् ॥ कूचि जायते स नया सुनव्यो वने तस्थौ पलितो धमकतुः । अस्नाता पो वृषभो न प्रवेति स चेत
 सोयं प्रणयंतमर्ताः ॥ तनत्यजे वतस्करावनगूरशना भिदुशमि रभ्यधीता । इयंतैऽअग्ने न व्यसीमनी षाथु क्ष्वारथं न शच
 यद्भिरगैः ॥ ब्रह्मचते जात वेदो नमश्च यं चगीः सदमिद्वधीनी भूत् । रक्षोऽअग्ने तनयानि तो कारक्षो तनस्तन्वोऽअग्रयु
 ष्ठन् ॥ ३२ ॥ (१०।१।५) एकः समद्रो धरुणो रयीणा मस्मद्धुदो भूरि जन्मा विचष्टे । सिषक्त्यूधनि ण्यो रूपस्यऽउ
 त्सस्य मध्ये निहितं पदवैः ॥ समानं नीलं वृषणे वसानाः संजग्मिरे महिषाऽअर्वतीभिः । ऋतस्य पदं कवयो निपाति गुहा
 नामानि दधिरे पराणि ॥ ऋतायिनी मायिनी सं दधाते मित्वा शिशुं जनुर्वधयती । विश्वस्य नाभिं चरतो भ्रुवस्य कवे श्चिन्ते

(१०।१।४) प्रतइति सप्तर्चस्य सूक्तस्य त्रितो प्रस्त्रिष्टुप् । (१०।१।५) एकः समुद्र इति सप्तर्चस्य सूक्तस्य त्रितो प्रस्त्रिष्टुप् ।

तुंमनसावि॒र्यतः ॥ ऋ॒तस्या॒हिर्व॒र्तन॒यः सु॒जा॒तमि॒षोवा॒जाय॒प्रदि॒वः स॒च॒ते । अ॒धी॒वा॒सरो॑दसी॒वाव॒साने॒घतैर॑श्नैर्वा॒वृधा॒तु
म॒धूनां ॥ स॒प्तस्व॒सूरु॑षी॒र्वाव॒शानो॒विद्वान्म॒ध्वऽउज्ज॒भारा॒दृशे॒कं । अ॒न्तये॒मेऽअं॒तरि॑क्षे॒पुरा॒जाऽहृ॒च्छन्वा॒ग्निम॒विद॒तूष्ण
स्य ॥ स॒प्तम॒र्यादाः॑ क॒वय॑स्त॒क्षुस्ता॒सामे॒कामि॒दुभ्य॑ह॒रोगा॒त् । आ॒योह॑स्कंभऽउ॒पम॒स्यनी॒ळेप॒थावि॒सर्गे॒धरु॑णे॒षुत॒स्थौ ॥
अ॒सच्च॑सच्च॒पर॒मेव्याम॑न्द॒क्षस्य॒जन्म॒न्नादि॑तेरु॒पस्थे । अ॒ग्नि॒ह॒नः प्र॒थम॒जाऽऋ॒तस्य॒पूर्वऽआ॒युनि॒वृष॒भश्च॒धेनुः⁺ ॥ ३३ ॥
इ॒तिस॒प्तमा॒ष्टके॑पंच॒मोऽध्या॒यः ॥ ५ ॥ ॥ ॥ ॥

त्रिपंचाशाध्यायेवर्गाः ३३ सूक्तानि १९ ऋचः १८९ ॥ त्यागः ॥ पवमानायसोमाये. १५४ अग्नयद्दं. ३५ ॥ इतिसप्तमेपंचमः ॥

अ॒यंस्वा॒स्तिप्र॒केतु॒नान॒वन्नि॒शिरा॒स्त्वाटू॒स्तृचो॒त्यए॒द्र॒आपो॒हिंसं॒धुद्री॒पोवा॒वरी॒षआ॒पंगा॒यत्र॑द्व्यनु॒ष्टुवंतं॑पंच॒मीव॒र्ध
मा॒नास॒प्तमी॒प्रति॒ष्ठाचि॒त्प॒लूना॑विव॒स्वतयो॑र्यम॒यभ्योः॑सं॒वादः॑प्र॒ष्टय॒युग्भि॒र्यमी॑भि॒थुना॑र्यम॒ग्रावा॑च॒सता॑न॒वभी॒यु
ग्भि॒रनि॒च्छन्प्र॒त्याच॑ष्टे॒वृषा॒नवा॑गि॒हवि॒र्धान॑आ॒ग्नेयं॒तु त्रि॒ष्टुवंतं॑द्या॒वायु॒जेपंच॑विव॒स्वान्वा॒दित्यो॑हावि॒धनं॑जग
त्यंते॒परे॒यिवा॑सं॒षोळ॒शय॒मोचाम॑ष॒ष्ठीलि॒ङ्गोक्ते॒वता॑परा॒श्चति॒स्रः पि॒त्र्यावा॑त॒चः श्व॒भ्यांपरा॑ऽअनु॒ष्टुभौबृ॒ह॒त्युपा॑
त्या॒यामा॒यनाः॑परे॒पचो॑दी॒रतां॑ष॒लूनां॑श॒लः पि॒त्र्यंजग॑त्ये॒काद॒शीमै॑नंद॒मनऽआ॒ग्नेयं॑च॒तुरनु॒ष्टुवंतं॑त्व॒ष्टादे॒वश्चा॒द्वे
सर॑ण्यु॒देव॑ते॒पौष्ण्य॑श्च॒तस्रः॑सा॒रस्व॒त्यस्ति॒स्रः पंचा॒भ्यो॒द्र॒प्सस्ति॒स्रः सौम्यो॑वा॒ल्येअनु॒ष्टुभा॑उ॒पांत्या॒पुरस्ता॑द्बृ॒हती॒वापरं॑

मृत्योः संकुसुकश्च तस्यो मृत्युदेवताः पराधात्री परात्वाष्ट्री पराः पितृमेधा एकादशी प्रस्तारपङ्क्तिर्जगत्युपात्तां त्याननुष्टुप्
ग्राजापत्यावासानिरुक्ता ॥ ६ ॥

॥ हरिः ॐ ॥ (१०।१।६) अयं सयस्वशर्मन्नवो भिरधरे धेतज रितभिष्टौ । ज्येष्ठेभिर्योमानुभिर्ऋषणां पथेति परि
वीतो विभावा ॥ योमानुभिर्विभावा विभात्यग्निदेवो भिर्ऋतावाजस्रः । आयो विवायसख्यासखिभ्यो परिहृतोऽअल्यो
नसतिः ॥ ईशेयो विश्वस्या देवतीरेशे विश्वायुरुषसो व्युष्टौ । आयसिन्सना हवीष्यन्नावरेष्टरथः स्कन्नातिशेषः⁺ ॥
शेषेभिर्वृधोजुषाणोऽअकंदवाऽअच्छारघपत्वाजिगति । मद्रो होता सज्ज्वा इयजिष्ठः संमिश्रोऽअग्निराजिघति देवा
न्⁺ ॥ तमस्वामिद्रनरेजमानमग्निगीर्भिनमो भिराकृणुध्वं । आयं विप्रा सोमतिभिर्गतां तजातवदसं जुह्वसहानां ॥ संय
स्मिन्विश्ववसूनि जमुवजेनाश्वाः सतीं वतऽएवैः । अस्मेऽऋतीरिद्रवातमाऽअवाचीनाऽअग्नेऽआकृणुष्व ॥ अथा
ह्यग्नेमहानिषद्यासद्योज्ञानो हव्यो बभूथ । ततो देवासोऽअनकृतमायन्नधावर्धत प्रथमासऽऋमाः ॥ १ ॥ (१०।१।७)
स्वस्तिनो दिवोऽअग्रेष्टृथिव्या विश्वायुधो हियजथायदेव । सवमहितवदसप्रकेतैरुरुष्याणऽऋरुभिर्देवशसैः ॥ इमाऽ
अग्नेमतयस्तुभ्यं जाता गोभिरश्वैर्भिर्गृणाति राधः । यदा ते मतोऽअनुभोगमानहु सोऽअधानो मतिभिः सुजात ॥ अग्नि

(१०।१।६) अयं स इति सप्त च ससूक्तस्याद्वयस्त्रितो निखिष्टुप् । (१०।१।७) स्वस्तिन इति सप्त च ससूक्तस्य त्रितो निखिष्टुप् ।

मन्येपितरमग्निमापिमग्निं आतरं सद्मित्सखायं । अग्नेरनीकं बृहतः सपथं दिवि शक्रयजंतं सूर्यस्य ॥ सिध्नाऽअग्नेधि यो
ऽअस्मे सनुन्नीर्यत्रायसे दमऽआनित्यहोता । ऋतावा सरोहिदं श्वः पुरुधुद्युभिरसाऽअहं भिर्वा ममस्तु ॥ द्युभिर्हितं मित्र
मिव प्रयोगं प्रत्नमत्विजमध्वरस्य जारं । बाहुभ्यामग्निमायवौ जनंतं विधुहोतारं न्यसादयंत ॥ स्वयं यजस्व दिवि देवद
वान्किं ते पाकः कृण्वद्प्रचेताः । यथायजऽऋतुभिर्देवदेवाने वायजस्वतन्वसुजात ॥ भवानो अग्ने वितोत गोपा भवा वय
स्कृदुत नो वयोधाः । रास्वाचनः सुमहो हव्यदातिं त्रास्वोतनस्तन्वोऽअग्रयुच्छन् ॥ २ ॥ (१०।१।८) प्रकृतुना बृह
तायात्यग्निरारोदसी वृषभोरारवीति । दिवश्चिदंताऽउपमाऽउदानं नळपा मपथ्ये महिषे ववर्ध ॥ ममोदगभौ वृषभः ककु
द्धानस्त्रेमावत्सः शिमीवाँऽअरावीत् । सदेवतात्युद्यता नि कृण्वन्त्स्वेषु धैर्येषु प्रथमोजिगति ॥ आयोमर्धानं पित्रोर
ब्धन्यध्वरेदधिरसूरोऽअर्णः । अस्य पत्सन्नरुषीरश्वबुध्नाऽऋतस्य योनौ तन्वोजुषंत ॥ उषऽउषे हि वसोऽअग्रमेषित्वं य
मयोरभवो विभावा । ऋताय सप्तदधिषे पदानि जनयन्मित्रतन्वैर्देवायै ॥ भुवश्चक्षुर्महऽऋतस्य गोपा भुवो वरुणो यदृता
यवेषि । भुवोऽअपां न पाजात वेदो भुवौ दतो यस्य हव्यं जुजोषः ॥ ३ ॥ भुवो यज्ञस्य राजसश्च नेता यत्रा नियुद्धिः सच स
शिवाभिः । दिवि मर्धानं दधिषे स्वर्षा जिह्वामग्ने च कृषे हव्यवाहं ॥ अस्यात्रितः ऋतुना वसोऽअंतरिच्छन्धीति पितुरेवः पर

(१०।१।८) प्रकृतुनेतिनवर्चस्यसूक्तस्यत्वाष्ट्रिशिराअग्निःअंत्यवृचस्यैद्रक्षिणम् ।

स्य । सचस्यमानः पित्रोरुपस्थैजामिब्रवाणऽआयुधानिवेति ॥ सपित्र्याण्यायुधानिविद्वानिद्रिषितऽआह्वयोऽअभ्ययु
 ध्यत् । त्रिशिर्षिणसुतरांसिमजघन्वान्वाष्ट्रस्यचिन्निःससृजेत्रितोगाः⁺ ॥ भूरीदिद्रऽउदिनक्षतमोजोवाभिनत्सत्यति
 मन्यमानं । त्वाष्ट्रस्यचिद्विश्वरूपस्यगोनामाचक्राणस्त्रीणिशीर्षिपरवर्क ॥ ४ ॥ (१०।१।९) आपोहिष्टामयोमुव
 स्तानऽऊर्जेदधातन । महेरणायचक्षसे ॥ योवःशिवतमोरसस्तस्यभाजयेतेहनः । उशतीरिवमातरः ॥ तस्माऽअरग
 मामवोचस्यक्षयायजिन्वथ । आपोजनयथाचनः ॥ शनोद्वीरमिष्टयऽआपोभवंतुपीतये । शंयोरभिस्रवंतुनः ॥ ई
 शानावायाणांक्षयतीश्चर्षणीनां । अपोयाचामिभेषजं⁺ ॥ अभ्युमेसोमोऽअब्रवीदृतविश्वानिभेषजा । अग्निचविश्वशं
 भुवं ॥ आपःपृणीतभेषजंवरूथतन्वेदुमस । ज्योक्चसूर्यदृशे⁺ ॥ इदमापःप्रवहतयत्किंचदुरितमयि । यद्वाहमभि
 द्रुद्रोहयद्वाशेषऽउतानृतं ॥ आपोऽअद्यान्वचारिपरमेनसमगस्महि । पर्यस्वानम्यऽआगहितंमांसंसृजवर्चसा ॥ (प
 रिशिष्टं । ससृषीस्तदपसोदिवानकंचसस्रुषीः । वरेण्यक्रतूरहमाद्वीरवसेहुवे ॥) ५ ॥ (१०।१।१०) ओचि

(१०।१।९) आपोहिष्टेतिनवर्चस्यसूक्तस्यांबरीषःसिधुद्वीपआपोगायत्रीपंचमीवर्धमानासप्तमीप्रतिष्ठत्यद्वेअनुष्टुभौ (आपोहिंसिधुद्वीपोवां
 बरीषइत्येवमनुक्रमणयांसिधुद्वीपस्यपाक्षिकत्वस्वीकारेपूर्वोक्तस्त्रिशिराःप्राप्नोतिथापिप्रयो कृभिःसिधुद्वीपएवाद्वियते) । (१०।१।१०) ओ
 चिदितिचतुर्दशर्चस्यसूक्तस्यनमीवर्ज्यानामयुजाषष्ठयाश्चैवस्वतीयमीऋषिकायमोदेवताषष्ठीवर्ज्यानांयुजानवम्याश्चैवस्वतोयमीन्निष्टुप्

त्सखायं सखाववृत्यातिरः पूरुचिदणवजगन्वान् । पितुर्नपातमादधीतवेधाऽअधिक्षिमेप्रतरं दीर्घानः ॥ न ते सखाः स
 ख्यवष्टयेत तत्सलक्ष्माय द्विषुरूपामवाति । महस्पन्नासोऽअसुरस्यवीरादिवोधतारोऽउर्वियापरिख्यन् ॥ उशतिघातेऽ
 अमृतासऽएतदेकस्याचिन्त्यजसंमर्त्यस्य । नितेमनोमनसि धात्यस्य जन्तुः पतिस्तन्व १ मा विविदधाः ॥ न यत्पराचकृमा
 कच्छन् न मतावदतोऽअनृतरपेम । गंधर्वोऽअप्स्वप्याचयोषासनो नाभिः परमं जामितधौ ॥ गर्भे नृनौ जनितादप
 तीकद्वस्वष्टासविता विभ्वरूपः । न किरस्यग्रमिनेति व्रतानि वेदनावस्य पृथिवीऽउतद्यौः ॥ ६ ॥ कोऽअस्य वेदप्र
 थमस्याहः कऽईददशकऽइह प्रवौ चत् । बृहन्मित्रस्य वरुणस्य धाम कदुब्रवऽआहनो वीच्य नन् ॥ यमस्य मायम्य
 १ कामऽआगेन्तसमाने योनौ सह शेय्याय । जायेवपत्येतन्व रिरिच्य विचिद्वह्वरथ्येव चक्रा ॥ न तिष्ठति न निमिषं
 त्येतद्वानां स्पशऽइह ये चरति । अन्ये न मदाहनो चाहितूयते न विवृह्वरथ्येव चक्रा ॥ रात्रीभिरस्माऽअहभिर्दशस्यत्सू
 र्यस्य चक्षुर्मुहुरुन्मिमीयात् । दिवापृथिव्या मिथुनासंबधूय मर्धमस्य विभूयादजाभि ॥ आघातागच्छानुत्तराय गानि
 यन्नजामयः कृणवन्नजामि । उपबर्बहि वृषभाय बाहुमन्यमिच्छस्व सुभगे पतिमत् ॥ ७ ॥ किं आतासद्यदनाथं भवा
 त्किमुस्वसाय शिर्ऋतिर्निगच्छात् । कर्ममूताब्रह्मेतद्रपामितन्वामेतन्व १ सां पृथग्धि ॥ न वाऽउतेतन्वातन्व १ संपृ
 च्यां पापमाहुः स्वसारं निगच्छात् । अन्ये न भद्रमुदः कल्पयस्व न ते आता सुभगे वद्येतत् ॥ वतो बतसि यमनैव ते म

नोहृदयं चाविदाम । अन्या किल त्वां कक्षये वयुक्तं परिष्वजते लिबुजे ववृक्षं ॥ अन्यमभुत्वं यम्यन्यऽउत्वां परिष्वजते लिबुजे ववृक्षं । तस्यैवात्वं मनऽइच्छासवा तवाधा कृणुष्व संविदं सुभद्रां ॥ ८ ॥ (१०।१।११) वृषा वृणो दुदुहो देहं सादिवः पयांसि यद्वाऽआदितेरदाभ्यः । विश्वं सर्वद्वरुणो यथा धिया स यज्ञियोजतु यज्ञियाऽऽकृतं ॥ रपहं धीरप्याच योषणा न दस्य नादेरि पातु मे मनः । इष्टस्य मध्येऽआदिति निर्धातु नो भ्रातानो ज्येष्ठः प्रथमो विवोचति ॥ सोचिन्नमद्राक्ष मतीयं स्वत्युषाऽऽऽवासमनं वेस्वर्वती । यदीमं शतं मुशतामनक तु मग्निहोतारं विदथाय जीजनन् ॥ अधत्वं द्रुप्सं विभ्वीं विचक्षणं विराभरं दिषितः श्येनोऽअध्वरे । यदी विशो वृणते दुस्समार्थाऽअग्निहोतारं मधधीरजायत ॥ सदासिरणवो यवसेव पुष्यते होत्राभिरग्ने मनुषः स्वध्वरः । विप्रस्य वायच्छशमानऽउक्थ्यं वाजससवाऽऽऽपयांसि भूरिभिः ॥ ९ ॥ उदीरय पितरां जारऽआभगमिथ क्षतिहृत्तो हृत्तऽइष्यति । विवक्तिवहिः स्वपस्यते मखस्तं विष्यतेऽअसुरो वेपते मती ॥ यस्तेऽअग्ने सुमातिमतोऽअक्षत्स हसः सूनोऽअतिस प्रभृण्वे । इषं दधानो वहमानोऽअध्वरा सद्यमाऽअमवान्दूषति घ्नन् ॥ यदग्नेऽऽणसमितिर्भवाति देवी देवेषु जताय जत्र । रत्नाचयद्भिभजांसि स्वधावोभागोऽअत्र वसुमंतवीतात् ॥ श्रुधीनोऽअग्ने सदनसधस्य युक्ष्वारथं ममृतस्य द्रवितुं । आनो वहरो दसी देवपुत्रमाकिं दवानामपमूरिहस्याः

(१०।१।११) वृषा वृणो इति नवर्चस्य सूक्तस्यागिर्हविर्धानोऽग्निर्जगती अस्यांसि सखिष्टमः ।

॥ १० ॥ (१०।१।१२) द्यावाहृक्षामाप्रथमेऽऋतेनाभिश्चावेभवतःसत्यवाचा । देवोयन्मतान्यजथायकृण्वन्त्सी
दुद्धोताप्रत्यङ्स्वमसंयन्⁺ ॥ देवोदेवानपरिभूऋतेनवहानोहव्यप्रथमश्चिकित्वान् । धूमकैतुःसमिधाभाऽऋजीकमे
द्रोहोतानित्योवाचायजीयान् ॥ स्वावृदेवस्यामृतंयदीगरोतोजातासौधारयंतऽर्षवी । विभ्वेदेवाऽअनुतत्तथजुर्गुदु
हेयदेनीदिव्यघृतवाः⁺ ॥ अर्चामिवावर्धायापोधृतस्तद्यावाभूमीशृणुतरौदसीमे । अहायह्यावोलेनीतिसयन्मध्वानो
ऽअत्रपितराशिशीतां ॥ किंस्विन्नोराजाजगृहेकदृस्यातिव्रतंचकृमाकोविवेद । मित्रश्चिद्धिमाजुहुराणोदेवान्छोको
नयातामपिवाजोऽअस्ति ॥ ११ ॥ दुर्मत्वत्रामृतस्यनामसलक्ष्मायाद्विषुरुपाभवति । यमस्ययोमनवतेसमंत्वघ्रेतमृ
ष्वपाह्यप्रयुच्छन् ॥ यस्मिदेवाविदथमादयतेविवस्वतःसदनेधारयते । सूर्येज्योतिरदधुर्मास्य १ कृन्परिधोतनिचर
तोऽअजस्रा ॥ यस्मिन्देवामन्मनिसंचरत्यपीच्येनवयमस्यविघ्न । मित्रोनोऽअन्नादितिरनागान्त्सवितादेवोवरुणा
यवोचत् ॥ श्रुधीनोऽअग्नेसदनेसधस्यैयुश्चवारथममृतस्यद्रवितु । आनोवहरोदसीदेवपुत्रमाकिदेवानामपभूरिहस्याः
॥ १२ ॥ (१०।१।१३) युजेवांब्रह्मपुर्व्यनमोभिर्विश्लोकऽएतुपथ्यैवसरेः । शृण्वंतुविभ्वेऽअमृतस्यपुत्राऽआयेधा

(१०।१।१२) द्यावाहेतिनवर्चसमूक्तस्यहविर्धानोभिस्त्रिष्टुप् । (१०।१।१३) युजेवागितिपंचर्चसमूक्तस्यादित्योविवस्वान्हविर्धान
स्त्रिष्टुबत्याजगती ।

मानिद्व्यानिस्तथुः ॥ यमेऽइवयतमानेयदंतप्रवाभरन्मानुषादेवयंतः । आसीदंतस्वमुलोकं विदाने स्वासस्थे भवतु
 मिदेवेनः ॥ पंचपदानिरूपोऽअन्वरोहंचतुष्पदीमन्वमित्रेन । अक्षरेणप्रतिमिमऽएतामतस्यनाभावधिसंपुनामि ॥
 देवेभ्यः कर्मवृणीतमृत्युप्रजायैकममृतनावृणीत । बृहस्पतियज्ञमकृष्वत्ऽऋषिप्रियायमस्तन्व १ प्रारिरेचीत् ॥ सप्तक्ष
 रंतिशिशवेमरुत्वतेपित्रेपुत्रासोऽअप्यवीवतद्वृतं । उमेऽइदस्योभयस्यराजतऽउभयतेतेऽउभयस्यपुष्यतः ॥ १३ ॥
 (१०।१।१४) परेयिवांसं प्रवतोमहीरनुबृहभ्यः यथामनुपस्पशानं । वैवस्वतंसंगमनं जनानां यमराजानंहविषादुव
 स्य ॥ यमोनोगातुं प्रथमो विवेद नैषागव्यूतिरपमर्तवाऽरु । यन्त्रानः पूवपितरः परेयुरेनाजज्ञानाः पृथ्याऽअनस्वाः ॥
 मातलीकव्यैर्यमोऽअंगिरोभिबृहस्पतिः ऋक्काभिर्वावृधानः । याश्चदुवावावृधुयचदेवान्त्स्वाहान्येस्वधयान्येमदति ॥
 इमंयमप्रस्तरमाहिसीदांगिरोभिः पितृभिः संविदानः । आत्वामंत्राः कविशस्तावहव्येनाराजन्हविषामादयस्व ॥ अं
 गिरोभिरागहियज्ञियैभिर्यमवैरूपैरिहमादयस्व । विवस्वतंहव्यैः पिततोस्मिन्यज्ञे बृह्द्विष्यानिषद्य ॥ १४ ॥ अंगिरसो
 नः पितरो नर्ववाऽअर्धवाणोभृगवः सोम्यासः । तेषां वयमुमतोयज्ञियानामपि ब्रह्मसोमनसेस्याम ॥ ब्रह्मिप्रोहपथिभिः

(१०।१।१४) परेयिवांसमितिषोऽशर्चस्यमूक्तस्यवैवस्वतोयमऋषिः यमोदेवताषष्ठ्याअंगिरःपित्रथर्वभृगुसोमाः दशभ्यादितिस्मृणां
 श्वानौत्रिष्टुप्त्रयोदशीचतुर्दशीषोडशयोनुष्टुभः पंचदशीबृहती (ब्रह्मिप्रोहपथिभिः)

पूर्वोभिर्यत्रानःपूर्वपितरःपरैर्युः । उभाराजानास्वध्यामदतायमपइथासिवरुणंचदेवं । संगच्छस्वपितृभिःसंयमेन
 द्यापतेनपरमेव्योमन् । हित्वायाविद्यं पुनरस्तमेहि संगच्छस्वतन्वा सुवर्चाः ॥ अपेतवीतविचसर्पतातोस्माऽएतपितरो
 लोकमकन् । अहोभिरभिरुभिरकुभिर्येकंयुमोददाल्यवसानमस्मै ॥ अतिद्रवसारमेयोश्चनोचतुरक्षौशुबलोसाधुनाप
 था । अथापितृन्सुविदत्राँऽउपेहियमेनयेसंधमादंसदति ॥ १५ ॥ यौतेभ्यानौयमराक्षितारौचतुरक्षौपथिरक्षीनुचक्ष
 सौ । ताभ्यमिनेपरिदेहिराजन्त्स्वास्तिचास्माऽअनमीवंचधेहि ॥ उरूणसावसुतृपाऽउदुंबलैथिमस्यदुतौचरतोजनौऽ
 अनु । तावस्मभ्यंहृशयेसूययपुनर्दातामसुमद्येहभद्रं ॥ यमायसोमैसुतयमायजुहुताहविः । यमंहयज्ञोच्छत्य
 भिदूतोऽअरंकृतः ॥ यमायधृतवद्धविर्जुहोतप्रचतिष्ठत । सनोदेवेष्वायमदीर्घमायुःप्रजीवसे ॥ यमायमधुमत्तमरा
 नेहव्यजुहोतन । इदंनमऽऽर्क्षिभ्यःपूर्वजभ्यःपथिकृद्भ्यः ॥ त्रिकद्वकोभिःपततिपळ्वारेकमिद्वहत् । त्रिष्टुणा
 यत्रीछंदोसिसर्वातायमऽआहिता ॥ १६ ॥ (१०।१।१५) उदीरतामवरऽउत्तरासऽउन्मध्यमाःपितरःसोभ्यासः ।
 असंयऽइयुरवृकाऽऽकृतज्ञास्तेनोवतुपितरोहवेषु ॥ इदंपितृभ्योनमोऽअस्त्वद्ययेपूर्वालोयऽउत्तरासऽइयुः । येपाथिवे
 रजस्यानिर्पत्तायेवाननंसुवृजनसुविधु ॥ आहंपितृन्सुविदत्राँऽअविस्तिनपातंचविक्रमणचविष्णोः । वृहिषदोदेस्व
 (१०।१।१५) उदीरतामितिचतुर्दशवर्षस्यसूक्तस्यामायनःशंखःपितरबिष्टुपृष्टकादशीजगती ।

धया॑स॒तस्य॑भ॒जत॑पि॒त्वस्त॑ऽइ॒हाग॑मि॒ष्टाः ॥ बा॑ह॒पदः॑पि॒तरऽउ॒त्य॑वा॒गिया॑वा॒हव्या॑च॒क्रमा॑ज॒प॒ध्यं । तऽआ॑गता॒वसा॑शं
 ते॒मेना॑थानः॒शयो॑र॒पोद॑धात ॥ उप॑हूताःपि॒तरःसो॒म्यासो॑व॒हिष्य॑पुनि॒धियु॑ग्रि॒येषु । तऽआ॑गंम॒तुत॑ऽइ॒हश्रु॑व॒त्वाधि॑ब्रुव
 त॒तंव॑त्य॒स्मान् ॥ १७ ॥ आ॒च्याजा॑नुद॒क्षिण॑तो॒निष॑द्ये॒मय॑ज्ञम॒भिगृ॑णीत॒विश्वे॑ । मा॒हि॒सि॒ष्टापि॑तरः॒केन॑चि॒ज्ञोय॑ऽइ॒आ
 गःपु॒रुष॑ता॒क्राम ॥ आसी॑नासोऽअ॒रुणी॑नाम॒प॒स्थि॒रधि॑ध॒त्तदा॑शु॒पेम॑त्याय । पु॒त्रेभ्यः॑पि॒तरस्त॑स्य॒वस्वःप्र॑य॒च्छत॑तऽइ॒होजे॑द
 धात ॥ येनः॑पूर्वो॒पि॒तरःसो॒म्यासो॑नू॒हिर॑सो॒मपी॑थ॒वासि॑ष्टाः । तेभि॑र्यमः॒स॒ररा॑णो॒हवी॑प्य॒शन्न॑श॒भिःप्र॑ति॒ष्ठाशम॑न्तु ॥ ये
 ता॒तुषु॑द॒वत्रा॑जे॒हमाना॑हो॒त्रावि॑दः॒स्तोम॑त॒ष्टासो॑ऽअ॒कैः । आ॒ग्नया॑हि॒सुवि॑द॒न्नेभि॑र॒वा॒इ॒सत्यैः॑क॒व्यैःपि॒तृभि॑र्यम॒सिद्धिः ॥
 ये॒सत्या॑सा॒हविर॑दो॒हवि॑ष्याऽइ॒द्रेण॑दे॒वैःस॒रथं॑द॒धानाः॑ । आ॒ग्नया॑हि॒सह॑स्र॒देव॑द॒ःपरेः॑पूर्वैःपि॒तृभि॑र्यम॒सिद्धिः ॥ १८ ॥
 अ॒ग्नि॒भवा॑त्ताःपि॒तरऽए॒हग॑च्छ॒तस॑दः॒सदः॑स॒दत॑सु॒ग्रणी॑तयः । अ॒त्ताह॑वा॒पिप्र॑य॒ताजि॑व॒हिष्य॑थार॒यि॒सव॑वीर॒दधा॑तन ॥
 त्वम॑ग्नऽइ॒ल्लितो॑जा॒तवे॑दो॒वा॒ढुव्या॑नि॒सुर॑भीणि॒कृत्वा । प्रा॒दोःपि॒तृभ्यः॑स्व॒धया॑तेऽअ॒क्षन्ना॑द्धि॒त्वदे॑व॒प्रथ॑ता॒हवी॑षे ॥ ये॒चेह
 पि॒तरो॑ये॒चेने॒हया॑श्च॒विघ्न॑या॒ऽउ॒चन॑प्र॒विघ्न । त्वे॒त्यय॑ति॒तेजा॑तवे॒दःस्व॑धाभि॒र्यज्ञ॑सु॒कृत॑जु॒पस्य ॥ येऽअ॒ग्निदु॒ग्धाये॑ऽअ
 न॒ग्निद॑ग्धाम॒ध्येदिवः॑स्व॒धया॑मा॒दय॑ते । तेभिः॑स्व॒रा॒लसु॑नीति॒मेता॑य॒थाव॑श॒तन्व॑क॒ल्पय॑स्व ॥ १९ ॥ (१०।१।१६) मे॒न

(१०।१।१६) मे॒नमि॑ति॒चतु॑र्दश॒र्चस्य॑सू॒क्तस्य॑या॒माय॑तो॒दम॑नो॒मि॒क्षिपु॑व्या॒श्चत॑स्रो॒नुष्टु॒भः ।

मग्नेविदहोमाभिर्गोचोमास्यत्वचचिक्षिपोमाशरीरं । यदाशतंकृणवोजातवेदोऽधेमेनग्राहणुतात्पितृभ्यः ॥ शतंय-
दाकरसिजातवेदोऽधेमेनपरिदत्तात्पितृभ्यः । यदागच्छात्यसुनीतिमेतामथादेवानवशनीर्भवाति ॥ सूर्यचक्षुर्गच्छतु-
वातमात्माद्याचगच्छपृथिवीचधर्मेणा । अपोवागच्छयदितत्रतेहितमोषधीषप्रतिदिष्टाशरीरः ॥ अजोभागस्तपसात-
तपस्वततेशोचिस्तपतततऽअर्चिः । यास्तेशिवास्तन्वोजातवेदस्ताभिर्वहेनसुकृतमुलोकं ॥ अवसुजपुनरशेषितृभ्यो-
यस्तऽआहुतश्चरतिस्वधाभिः । आयुर्वसानऽरुपवतुशेषःसंगच्छतातन्वाजातवेदः ॥ २० ॥ यत्तेकृष्णःशक्रुनऽआतु-
तोदपिपीलःसर्पऽरुतवाश्वापदः । अग्निष्टद्विश्वाद्गदकृणोतुसोमश्चयोब्राह्मणाऽअविवेश ॥ अग्नेर्वसपरिगोभिर्ब्यय-
स्वसंप्रोणेष्वपीवसामेदसाच । नेत्वाधृष्णुहरसाजहृषाणोदुधृग्विध्वन्यन्यखयात ॥ इममेवाचमसमाविजिह्वरःप्रियो-
देवानामुतसोभ्यानां । एषयश्चमसोदेवपानस्तस्मिन्देवाऽअमृतामादयते ॥ कव्यादसन्निहिणोमिदंयमराशोगच्छ-
तुरिप्रवाहः । इहैवायमितरोजातवेदोऽधेभ्योहव्यंहवतुऽप्रजानन् ॥ योऽअग्निःकव्यात्प्रविवेशवोगहमिंपश्यन्नि-
तरंजातैवदसं । तंहरामिपितृयज्ञायदेवंसघमेमिन्वात्परमेसधस्थे ॥ २१ ॥ योऽअग्निःकव्यवाहनःपितृन्यक्षदृतावृ-
धः । प्रेदुहव्यानिवोचितेदेवेभ्यश्चपितृभ्यऽआ ॥ उशतस्त्वानिधीमह्यशतःसर्पिधीमहि । उशशुशतऽआवहपितृहृ-
विषेऽअत्तेव ॥ यंत्वमग्नेमसमदहस्तमनिर्वापयापुनः । क्रियांववत्रोरोहतुपाकदूर्वाव्यल्कया ॥ शीतिकेशीतिकावतिहा

दि॒क॒ह्लादि॒का॒वति॑ । म॒ण्ड॒क्या॒शु॒सु॒संग॑मऽइ॒मस्व॑ ॥ गि॒हर्षि॑य ॥ २२ ॥ (१०।२।१) त्वष्टा॑दु॒हि॒त्र॒वह॑तु॒कृ॒णोती॑ती॒दं
 वि॒श्वंभु॒वन्स॑मेति । य॒मस्य॑मा॒ताप॑य॒ह्यमाना॑म॒होजा॒यावि॒वस्व॑तो॒नना॑श ॥ अ॒पागू॒हृ॒दमृ॒ताम॑ल्य॒भ्यःकृ॒त्वीस॑व॒णामि॑द॒दु
 वि॒वस्व॑ते । उ॒ताश्वि॒नाव॒भ॒र॒द्यत्त॑दासी॒दज॑हादु॒ह्नाभि॑धु॒नास॑र॒ण्यः+ ॥ प॒षा॒त्वेत॑श्च॒याव॑यत॒प्रवि॒ह्वान॑न॒ष्टप॑शु॒भुवन॑स्य॒गो
 पाः । स॒त्वैत॑ेभ्यः॒परि॑द॒त्पितृ॑भ्यो॒ग्नि॒द्वेभ्यः॑ सु॒विद॒न्निभ्यः॑ ॥ आ॒युर्वि॒श्वायुः॑ परि॒पास॑ति॒त्वाप॑षा॒त्वापा॑त॒प्रप॑थे॒पर
 स्तात् । य॒त्रास॑तेसु॒कृतो॑य॒त्रते॒ययु॒स्तत्र॑त्वा॒देवः॑ स॒विता॑द॒धातु ॥ प॒षेमा॑ऽआ॒शाऽअ॒नुवे॑द॒सर्वाः॑ सोऽअ॒साँऽअ॒भय॑त॒मन
 नेष॑त् । स्व॒स्तिदा॑ऽआ॒धृणिः॑ स॒र्ववी॑रो॒प्रयु॒च्छन्प॑र॒ऽएतु॑प्र॒जान॑न्+ ॥ २३ ॥ प्र॒पथे॑प॒थाम॑जनि॒ष्टप॑षा॒प्रप॑थ॒दि॒वःप्र॑पथ॒पृथु
 व्याः । उ॒भेऽअ॒भिप्रि॑यत॒मेस॑ध॒स्येऽआ॒च॒परा॑च॒रति॑प्र॒जान॑न्+ ॥ स॒रस्व॑तो॒दे॒वय॑तो॒हव॑ते॒स॒रस्व॑ती॒म॒ध्वर॑ता॒यमाने॑ ।
 स॒रस्व॑ती॒सु॒कृतो॑ऽअ॒ह्वय॑त॒स॒रस्व॑ती॒दाशु॑षे॒वाय॑दात् ॥ स॒रस्व॑तिया॒स॒रथ॑य॒थस्व॑धा॒भिदे॑वि॒पितृ॑भि॒र्मद॑ती । आ॒स॒द्या
 स्मि॒न्ब॒र्हिषि॑मा॒दय॑स्वान॒मीवा॑ऽइ॒षऽअ॒ध॒ह्यस्मे+ ॥ स॒रस्व॑ती॒यां॒पित॑रो॒हव॑ते॒दक्षि॑ण॒यज्ञ॑म॒भिनक्ष॑माणाः । स॒हस्रा॑धिमि
 ऋ॒ऽअ॒न्न॒भांग॑रा॒यस्यो॑ष॒यज॑माने॒षुध॑हि ॥ आ॒पोऽअ॒सान्मा॑तर॒ःशु॒धय॑तु॒धते॑नो॒घृत॑व्यः॒पुन॑न्तु । वि॒श्वं॒हिरि॑प्र॒प्रव॑हति॒दं

द्वितीयेनुवाकेत्रयोदशसूक्तानि(१०।२।१) त्वष्टादुहित्रइतिचतुर्दशचसूक्तस्थयामायनोवेदश्चवाक्त्रयः आद्ययोर्द्वयोः सरण्यदेवताततश्चत
 सृणांपूषाततस्मिन्सृणांसरस्वतीततः पंचानामापः त्रिष्टुप्अत्येद्वे अनुष्टुभौ (द्रुमश्चस्कन्देति तिसृणांसोमो देवतावाउपात्यापुरस्ताद्गृहतीवेति च) ।

वीरुदिदाभ्यः शुचिरापतऽपि ॥ २४ ॥ द्रुप्तश्चस्कंदप्रथमोऽनद्यनिमंचयोनिमनयश्चपूर्वः । समानं योनिमनुसं-
 चरंतद्रुप्तः जुहोभ्यनुससहोत्राः ॥ यस्तेद्रुप्तः स्कंदतियस्तेऽंशुर्बाहुच्युतोधिषणायाऽउपस्थात् । अध्वर्योर्वापरिवायः प-
 वित्रात्तं जुहोमिमनसावषद्रूतं ॥ यस्तेद्रुप्तः स्कन्धोयस्तेऽंशुरवश्चयः परः सुचा । अयं देवो बृहस्पतिः स तं स चतुराश-
 से ॥ पर्यस्वतीरोषधयः पर्यस्वन्मामकंवचः । अपांपर्यस्वदित्यस्तेन मासहृद्यत ॥ २५ ॥ (१०।२।२) परमृत्यो-
 ऽअनुरैहिपंथांयस्तेस्वऽइतरोदेवयानात् । चक्षुष्मतेष्टृण्वतेतैब्रवीमिमानः प्रजारीरिषोमोतवीरान् ॥ मृत्योः पदं
 योपयंतोयदैतद्राधीयऽआयुः प्रतरंदधानाः । आप्यायमानाः प्रजयाधनेन शुद्धाः पुताभवतयज्ञियासः ॥ इमंजीवावि-
 मतैराववृत्रन्नभूद्भद्रादेव हतिर्नोऽअद्य । प्रांचोऽअगामनृतयेहसायद्राधीयऽआयुः प्रतरंदधानाः ॥ इमंजीवेभ्यः परि-
 धिंदधामिमैषांनुगादपरोऽअर्थमेतं । शतंजीवतुशरदः पुरुचीरं तमृत्युदधतांपवतेन ॥ यथाहान्यनुपूर्वमवतिथथऽ
 ऋतवऽऋतुभिर्धितिसाधु । यथानपूर्वमपरोजहात्येवाधातरायूषिकल्पयेषां ॥ २६ ॥ आरोहतायुर्जरसंवृणानाऽअ-
 नुपूर्वयतमानायतिष्ठ । इहत्वष्टासुजनिमासजोषादीर्धमायुः करतिजीवैवः ॥ इमानारीरविधवाः सुपत्नीरांजनेनस-

(१०।२।२) परमृत्योइतिचतुर्दशैस्ससूक्तस्ययामायनः संकुमुकः आद्यानांचतसृणांमृत्युः पंचम्याधातापृष्ठ्यास्त्वष्टाशिष्टानांपितृमथा-
 ब्रिष्टृष्णैकादशीप्रस्तारपंक्तिः त्रयोदशीजगत्त्रयैद्वेअनुष्टुभो (अंत्यायाः प्रजापतिवदिवता) ।

पि॒षांसं॑वि॒शंतु । अ॒न॒श्र॒वो॒न॒मी॒वाः॒स॒र॒त्वाऽ॒आ॒रो॒ह॒तु॒ज॒न॒यो॒यो॒नि॒म॒ग्रे ॥ उ॒दो॒र्ज॒ना॒य॒भि॒र्जा॒व॒लो॒कं॒ग॒ता॒सु॒मे॒त॒मु॒प॒शे॒षऽए॒
हि । ह॒स्त॒ग्रा॒भ॒स्य॑दि॒धि॒षो॒स्त॒वे॒द॒प॒त्यु॒ज॒नि॒त्व॒म॒भि॒सं॒ब॒भू॒थ ॥ ध॒नु॒ह॒स्ता॑दा॒द॒नो॒म॒त॒स्या॒स्मे॒क्ष॒त्रा॒य॒व॒च॒स॒व॒ला॒य । अ॒त्रै॒व
त्व॒मि॒ह॒व॒यं॒स॒वी॒रा॒वि॒श्वाः॒सृ॒धोऽ॒अ॒भि॒मा॒ती॒जे॒म ॥ उ॒प॒स॒प॒मा॒त॒र॒भू॒मि॒भ॒ता॒रु॒व्य॒च॒स॒पृ॒थि॒वी॒स॒शे॒वा । ऊ॒र्ण॒म॒दा॒यु॒व
ति॒दि॒क्षि॒णा॒व॒तऽए॒षा॒त्वा॒पा॒तु॒नि॒ऋ॒ते॒रु॒प॒स्था॑त् ॥ २७ ॥ उ॒च्छृ॒च॒स्व॒पृ॒थि॒वि॒म॒नि॒वा॒ध॒थाः॒सू॒पा॒य॒ना॒सि॒भ॒व॒सू॒प॒व॒च॒ना ।
मा॒ता॒प॒त्र॒य॒था॑सि॒चा॒भ्ये॒न॒मू॒मऽ॒अ॒णु॑हि ॥ उ॒च्छृ॒च॒मा॒ना॒पृ॒थि॒वी॒सु॒ति॒ष्ठ॒तु॒स॒ह॒स्र॑मि॒तऽउ॒प॒हि॒श्र॒य॒तां । ते॒ग॒हा॒सो॑धृ॒तश्च॒तो
भ॒वं॒तु॒वि॒श्वा॒हा॒स्मि॒श॒र॒णाः॒सं॒त्व॒त्र ॥ उ॒त्तै॒स्त॒श्मा॒मि॒पृ॒थि॒वी॒त्व॒त्प॒री॒म॒लो॒गं॒नि॒द॒ध॒न्मोऽ॒अ॒हो॑रि॒षं । ए॒तां॒स्थू॒णा॒पि॒त॒रो॒धा॒र॒यं
त॒ते॒त्रा॒य॒मः॒सा॒द॒ना॒ते॒मि॒नो॒तु ॥ प्र॒ती॒ची॒ने॒मा॒म॒ह॒नी॒ष्वाः॒प॒र्ण॒मि॒वा॒द॒धुः । प्र॒ती॒ची॒ज॒ग॒भा॒वा॒च॒म॒श्व॑र॒श्न॒था॒य॒था ॥ २८ ॥
इ॒ति॒स॒प्त॒मा॒ष्ट॒के॒ष॒ष्ठोऽ॒ध्या॒यः ॥ ६ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

चतुःपंचाशध्यायेर्वाः २८ सूक्तानि १३ ऋचः १४१ त्यागः ॥ अग्नयः २० इंद्राये ३ अश्वह. ९ यमाये यम्याह. यमाये यम्या-
ह. यमाये ३ यम्या. ३ यमाये यम्या. यमाये यम्या. १८ हविर्धानाभ्याः ५ यमाये ५ अंगिरोथवभृपुनामकेभ्यः पितृ-
भ्यः यमाये ३ श्वानाभ्याः ३ यमाये ४ पितृभ्यः १४ अग्नयः १४ सख्याः २ पूष्णः ४ सरस्वत्याः ३ अश्वः सोमायः ३ अश्वः
मृत्यवः ४ धात्रह. त्वष्ट्रह. पितृयज्ञाये ७ प्रजापतयः ॥ इति सप्तमेषष्ठः ॥

निवर्तध्वमष्टौमथितोभृगुर्वा(वा)रुणिर्भार्गवश्च्यवनोवापंगव्यवानुष्टुभमस्त्रीषोमीयोद्वितीयोधैचःपृष्ठीगायत्रीस
 श्लोत्तराण्यैद्रोविमदःप्राजापत्योवावासुक्रोवसुकृद्वाभद्रंशश्रेयंगुगायत्रमाद्यैकपदापादएववाशात्यर्थःपरानुष्टु
 बंत्येविराट्त्रिष्टुभावाग्निनाष्टावास्तारपांक्तकुहपंचोनापुरस्ताद्धहतंत्रिष्टुवंतंत्वत्याचिदानस्त्वनेनुष्टुभोयजम
 हेससाद्यालेत्रिष्टुभौपंचम्यभिसारिणीद्रसोमंषळास्तारपांक्त्वाश्विन्यांलास्त्रिष्टुभौभद्रमेकादशसोम्यग्रहि
 नवपौष्णमानुष्टुभमाद्याचतुर्थ्याऽऽरुणिर्हावसत्सुचतुर्विंशतिरैन्द्रोवसुक्रोविश्वोहिह्रदंगद्रयसुक्रयोःसंवादएद्रः
 सूक्तस्यप्रथमथैद्रस्यस्तुषापरोक्षवदिद्रमाहैद्रस्ययुजःशेषाऋषेश्चतुर्थीचवनेनाष्टौभद्रवत्रापंचोनाकवपऽएलूषआ
 पमपोनज्जीयवानएकादशवैश्वदेवंप्रसुगमंतानवंपंचाद्याजगत्यः ॥ ७ ॥

॥ हरिःओम् (१०।२।३) निवर्तध्वमानुगातास्मान्तिषकरेवतीः । अग्नीषोमापुनर्वसूऽअस्मेधारयंतरंविं^१ ॥
 पुनरेनानिर्वतयपुनरेनान्याकुरु । इन्द्रेऽएणानियच्छत्वग्निरेनाऽऽपजनु ॥ पुनरेतानिर्वततामस्मिन्पुण्यंतुगोपती ।
 इहैवाग्नेनिर्धारयेहतिष्ठतयारचिः^२ ॥ यन्नियानन्ययनंसंज्ञानंयत्परायणं । आवर्तेननिर्वतनयगोपाऽअपितह्वे ॥

(१०।२।३) निवर्तध्वमित्यष्टचस्यसूक्तस्ययामायनोमथितऋपिःआपोदेवताःआद्यायाजवग्नीषोमाःअस्यायाइन्द्रोनुष्टुपपृष्ठीगायत्री
 (अत्रसूक्तेवारुणिर्भृगुर्भार्गवश्च्यवनश्चैमौपाक्षिकावृषीर्वादेवता) ।

यऽउदानुव्ययनं यऽउदानं ह्यरायणं । आवर्तनं निवर्तनमपि गोपानिवर्ततां ॥ आनिवर्तनं निवर्तय पुनर्नऽइद्रुगादिह ।
जीवाभिर्भुनजामहै ॥ पारिवो विश्वतो दधऽऊर्जाघतेन पयसा । ये देवाः केच यज्ञियास्ते रथ्यासं सृजंतुनः ॥ आनिवर्त
नवर्तय निनिवर्तनवर्तय । भूम्याश्च तस्मैऽप्रदिशस्ताभ्यऽएनानिवर्तय ॥ १ ॥ (१०।२।४) भद्रनोऽअपि वातयमनः ॥
अग्निमळिभुजाया विष्ठं शासामि त्रदुधरंतु । यस्य धर्मन्स्वरे नः स पयति मातुरुधः ॥ यमासाकृपनीं लभासाकृतुवर्ध
यति । भ्राजते श्रेणिदन् ॥ अथाविशांगानुरेति प्रयदानं इदोऽअंतान् । कविर्भ्रदीद्यानः ॥ जषद्भुव्यामानुषस्यो
ध्वस्तस्थावृभ्वायज्ञे । भिन्वन्त्सवंपरऽएति ॥ सहिक्षमो ह्यवि यज्ञः श्रष्टीदस्य गानुरेति । अग्निदेवावाशामंतं ॥ २ ॥
यज्ञासाहं दुवऽइषे त्रिपूर्वस्य शवस्य । अद्रैः सनुमायुमाहुः ॥ नरो ये केचास्मदा विश्वेत्ते वामऽआस्युः । अग्निं ह्यविषावर्ध
तः ॥ कृष्णः श्वेतोरुषो यामोऽअस्य ब्रध्नऽऊर्जऽउत्तरो णो यशस्वान् । हिरण्यरूपं जनिता जजान ॥ एवातेऽअग्ने विम
दोर्मनीषामूर्जो न पादमृतेभिः सजोषाः । गिरऽआवक्षत्सु मतीरि गानऽइषमूर्जं सुक्षितिं विश्वमाभाः ॥ ३ ॥ (१०।२।५)
आग्निं न स्ववृक्तिभिर्होतारं त्वावृणीमहे । यज्ञाय स्तीर्णवाहं षे विवो मदेशीरं पावकशोचिषं विवक्षसे ॥ त्वामुते स्वाभुवः

(१०।२।४) भद्रमिति दशचस्य सूक्तस्यैद्रो विमदोभिर्गायत्री आद्यैकपदा विराट् द्वितीया नुष्टब्ये विराट् त्रिष्टुभौ (भद्रं नः प्रभृति सप्त सूक्तपुत्र
एन्द्रो विमदः स प्राजापत्यो वैकल्पिकः किंच वासुको वसुष्ठुह्वा) । (१०।२।५) आग्निं नैत्यष्टचस्य सूक्तस्यैद्रो विमदोभिर्गायत्री आस्तारपंक्तिः ।

शंभृत्यश्वराधसः । वेति त्वामुपसेचनीविबोमदः ऋजीतिरग्नः आहुतिर्वि० ॥ त्वेधमर्गऽआसतेजुहूमिः सिंचतीरेव ।
 कृष्णारूपाण्यजुनाविबोमदेविश्वऽअधिश्चिथोधिषेवि० ॥ यमधेमन्यसेरयिसहसावन्नमत्य । तमानोवाजसातेयेवि
 बोमदेयज्ञेषुचित्रमभरावि० ॥ अग्निर्जतोऽअथर्वणाविदद्विश्वानिकाव्या । मुवदूतोविबस्वतोविबोमदेप्रियोयमस्यका
 म्योवि० ॥ ४॥ त्वांयेज्ञेष्वीळतेधेमप्रयत्यध्वरे । त्वंवसूनि काम्याविबोमदेविश्वोदधासिदाशुषेवि० ॥ त्वांयेज्ञेषुत्वजं चारु
 मग्नेनिषेदिरे । घृतप्रतीकमनुषोविबोमदेशुक्रचोतिष्ठमक्षभिर्वि० ॥ अग्नेशुक्रेणशोचिषेरुप्रथयसेबृहत् । अभिक्रदन्वृषा
 यसेविबोमदेगर्भदधासिजामिषुवि० ॥ ५ ॥ (१०।२।६) कुहश्नुतऽइंद्रः कस्मिन्नद्यजनेमित्रोनश्रूयते । ऋषीणां
 वायः क्षयेगुहावाचकृषेगिरा⁺ ॥ इहश्नुतऽइंद्रोऽअस्मेऽअद्यस्तवेवज्युचीपमः । मित्रोनयोजनेष्ववायशश्चक्रेऽअसा
 म्या⁺ ॥ महोयस्पतिः शवसोऽअसाम्यामहोनम्यस्यतूतजिः । भर्तावज्रस्यधृष्णोः पितापुत्रमिवप्रियं⁺ ॥ युजनोऽअ
 श्वावातस्यधुनीदेवोदेवस्यवज्रिवः । स्यतापथाविरुक्मतासुजानः स्तोष्यध्वनः ॥ त्वंयाचिद्वातस्याश्वगाऽऋज्रात्म
 नावहध्यै । ययोद्वोनमत्योयंतानकिविदाय्यः ॥ ६ ॥ अधमंतोशनपृच्छतेवाकदर्थानऽआगृहं । आजगमथुः परा
 काद्विश्वमश्नमत्यं ॥ आनऽइंद्रपृथसेसाकंब्रह्मोद्यतं । तत्त्वायाचामहेवः शुष्णंयद्धन्नमानुषं ॥ अकर्मदस्युरभि

(१०।२।६) कुहश्नुतइतिपंचदशचस्यसूक्तस्यद्रोविमदंइंद्रः पुरस्ताद्बृहतीपंचमीसप्तमीनवम्योनुष्टुभोत्यात्रिष्टुप् ।

नोऽअमं॒तुर॒न्य॒व्र॒तोऽअ॒मानु॒षः । त्वं॒तस्या॒मि॒त्रह॒न्वध॒दा॒स्य॒दं॒भय ॥ त्वं॒नऽइ॒न्द्रशू॒रशू॒र॒रु॒त॒त्वो॒ता॒सो॒ब॒ह्णा । प॒रु॒त्रा
 ते॒वि॒प॒त॒यो॒न॒व॒त॒क्षो॒ण॒यो॒यथा ॥ त्वं॒ता॒न॒वृ॒त्रह॒त्य॒चो॒द॒यो॒न॒न्का॒पा॒णे॒शू॒र॒व॒ज्रि॒वः । गु॒हा॒य॒दी॒क॒वी॒ना॒वि॒शान॒क्षत्र॒श॒व॒सां
 ॥ ७ ॥ म॒शू॒ता॒तऽइ॒न्द्र॒द॒ना॒म॒सऽआ॒क्षा॒णे॒शू॒र॒व॒ज्रि॒वः । य॒द्ध॒शु॒ष्ण॒स्य॒दु॒भ॒यो॒जा॒तं॒वि॒श्व॒स॒या॒वि॒भिः ॥ मा॒क्र॒ध्व॒गि॒न्द्रशू॒
 र॒व॒स्त्री॒र॒स्मे॒भू॒व॒न्न॒भि॒ष्ट॒यः । व॒यं॒व॒यं॒तऽआ॒सां॒स॒मे॒सा॒म॒व॒ज्रि॒वः ॥ अ॒स्मे॒ता॒तऽइ॒न्द्र॒स॒तु॒स॒त्या॒हं॒स॒ती॒रु॒प॒स्पृ॒शः । वि॒द्या
 म॒या॒सां॒भु॒जो॒धि॒नू॒नां॒न॒व॒ज्रि॒वः ॥ अ॒ह॒स्ता॒य॒दु॒प॒दी॒व॒ध॒त॒क्षाः॒श॒ची॒भि॒वे॒द्यानां । शु॒ष्णं॒प॒रि॒प्र॒द॒क्षि॒णि॒दि॒श्व॒ा॒य॒वे॒नि॒शि॒श्न॒धः ॥
 पि॒बा॒पि॒वे॒दि॒न्द्रशू॒रो॒म॒मा॒रि॒ष॒ण्यो॒व॒स॒वा॒न॒व॒सः॒सन् । उ॒त॒त्रा॒य॒स्व॒गृ॒ण॒तो॒म॒घो॒नो॒म॒ह॒श्च॒रा॒यो॒रे॒व॒त॒स्कृ॒धी॒नः ॥ ८ ॥
 (१०।२।७) य॒जाम॒हऽइ॒न्द्र॒व॒ज्र॒द॒क्षि॒ण॒ह॒री॒णार॒थ्य॑ वि॒व्र॒त॒नां । प्र॒म॒श्रु॒दो॒धु॒व॒द॒ध्व॒था॒भ॒द्रि॒से॒ना॒भि॒द॒य॒मा॒नो॒वि॒रा
 ध॒सा ॥ ह॒री॒न्व॒स्य॒या॒व॒ने॒वि॒दे॒व॒स्त्रि॒द्रो॒म॒ध॒म॒ध॒वा॒वृ॒त्र॒हा॒मु॒वत् । ऋ॒भु॒वा॒जऽऋ॒भु॒क्षाः॒प॒त्य॒ते॒श॒वो॒वे॒क्ष्णा॒मि॒दा॒स॒स्य॒ना॒म॒चि
 त् ॥ य॒दा॒व॒ज्रं॒हि॒र॒ण्य॒मि॒द॒धा॒र॒थं॒ह॒री॒य॒म॒स्व॒व॒ह॒तो॒वि॒स॒रि॒भिः । आ॒ति॒ष्ठ॒ति॒म॒घा॒स॒ने॒श्रु॒तऽइ॒न्द्रो॒वा॒ज॒स्य॒दी॒र्घ॒श्र॒व॒स॒स्प
 तिः ॥ सो॒चि॒क्षु॒वृ॒ष्टि॒र॒थ्या॒इ॒स्वा॒स॒चो॒ऽइ॒न्द्रः॒म॒श्र॒णि॒ह॒र॒ता॒भि॒प्र॒णु॒ते । अ॒व॒व॒ति॒स॒क्ष॒य॒स॒ते॒म॒धू॒दि॒ङ्ग॒नो॒ति॒वा॒तो॒य॒था॒व
 नं ॥ यो॒वा॒चा॒वि॒वा॒चो॒म॒ध॒वा॒चः॒प॒रु॒स॒ह॒स्रा॒शि॒वा॒ज॒घ॒न । त॒त्ता॒दि॒द॒स्य॒पौ॒स्य॒ग॒णी॒मा॒सि॒पि॒ते॒व॒य॒स्त॒वि॒षा॒वा॒वृ॒धे॒श॒वः ॥

(१०।२।७) यजामहतिममचस्यसूक्तस्यैन्द्रोविमदुन्द्रो जगत्याद्यालोत्रिष्टुभौपचम्यभिसारिणी ।

स्तोमं तद्द्रविमदाऽर्जजनन्नपूर्व्यपुरुतमंसदानवे । विद्मालस्यभोजनमिनस्ययदापुनगोपाः करामहे ॥ माकि
 र्नाऽएनासख्याविथौषस्तवचैद्रविमदस्यचऽऋषः । विद्मालहितेप्रमातिदेवजामिवदुस्मतेसंतुसख्याशिवाणि ॥ ९ ॥
 (१०।२।८) इंद्रसोममिमं पिबमधुमंतंचमसंतं । अस्मेरधिनिधारयविवोमदेसहस्रिणंपुरुवसोविवक्षसे ॥ त्यायज्ञे
 भिरुक्थैरुपह्वयेभिरीमहे । शचीपतेशचीनांविबोमदेश्छनोधेहिवार्यवि० ॥ यस्यतिवार्थाणामसिरभ्रस्यचोदित्ता ।
 इंद्रस्तोतृणामविताविवोमदेद्विषेनः पाह्यहसोवि० ॥ युवंशक्रामायाविनासमीचीनिरमथतं । विमदेनयदाल्लिताना
 सत्यानिरमथतं ॥ विश्वेदेवाऽअकृपंतसमीच्योर्निष्पतंत्योः । नासत्यावब्रवन्देवाः पुनरावहतादिति ॥ मधुमन्मेप
 रायणंमधुमत्पुनरायनं । तानोदेवादुवतयायुवंमधुमतस्कृतं ॥ १० ॥ (१०।२।९) भद्रनोऽअपिवातयमनोदक्षमु
 क्रतुं । अधातेसख्येऽअंधसोविवोमदेरणन्गावोनयवसेविवक्षसे ॥ हृदिस्पृशस्तऽआसतेविश्वेषुसोमधामसु । अधा
 कामाऽइमेममविवोमदेवितिष्ठतेवसूयवोवि० ॥ उतव्रतानिसोमतेप्राह्मिनामिपाक्या । अधापितेवसनवेविवोमदे
 मळानोऽअभिचिह्नुधाद्वि० ॥ समप्रयतिधीतयः सगोसोवताऽइव । क्रतुनःसोमजीवसेविवोमदेधारयाचमसाऽइव

(१०।२।८) इंद्रसोममितिषळचस्यसूक्तस्यैन्द्रोविमदुंद्रोऽल्यतिसृणामश्विनावास्तारपंक्तिरत्यास्तिशोनुष्टुभः । (१०।२।९) भद्रमित्येका
 दशचस्यसूक्तस्यैन्द्रोविमदःसोमआस्तारपंक्तिः ।

वि० ॥ तवत्येसोमशक्तिभिर्निर्कामासोव्यृण्विरे । गृत्सस्यधीरास्तवसोविवोमदेव्रजंगोमतमश्विनंविवक्षसे ॥ ११ ॥
 पशुनःसोमरक्षसिपुरुत्राविष्टितंजगत् । समाकृणोषिजीवसेविवोमदेविश्वासपश्यन्मुवनावि० ॥ त्वनःसोमविश्वतो
 गोपाअदाभ्योभव । सधराजन्नपस्त्रिधोविवोमदुमानोदुःशंसइशतावि० ॥ त्वनःसोमसक्तुवयोधेयायजागृहि ।
 क्षेत्रवित्तरोमनुषोविवोमदेद्रुहो नःपाह्यहसोवि० ॥ त्वनोवृत्रहतमद्रस्यदोशिवःसखा । यत्सीहवतसमिधेविवोमदुयु
 ध्यमानास्तोकसातौ० ॥ अयंघसतरोमदुइद्रस्यवर्धतप्रियः । अयंकक्षीवतोमहोविवोमदेमातिविप्रस्यवर्धयद्वि० ॥
 अयंप्रायदाशुषेवाजाइयतिगोमतः । अयंसप्तम्यऽआवरंविवोमदप्राधश्रानंचतारिषद्वि० ॥ १२ ॥ (१०।२।१०)
 प्रहृच्छामनीषाःस्याहयतिनियुतः । प्रदुक्षानियुद्रथःपषाऽअविष्टुमाहिनः ॥ यस्यत्यन्महित्ववाताप्यमयंजनः ।
 विप्रऽआवंसज्जीतिभिश्चिकेतसुष्टुतीनां ॥ सर्वदसुष्टुतीनामिदुनपषावृषा । अभिभुरःप्रुषायतिव्रजनऽआप्रुषायति ॥
 मंसीमाहत्वावयमसाकेदवपूषन् । मतीनांचसाधनंविप्राणांचाध्वं ॥ प्रत्यर्धियज्ञानामश्वहयोरथानां । ऋषिःस
 योमनुहितोविप्रस्ययावयत्सखः ॥ १३ ॥ आधीषमाणायःपतिःशुचायाश्शुचस्यच । वासोवायोर्वोनामावासा
 सिममृजत् ॥ इनोवाजानापतिरिनःपुष्टीनांसखा । प्रश्मश्रुहयतोदूधोद्विवृथायोऽअदाभ्यः ॥ आतेरथस्यपूषन्नजा

(१०।२।१०) ग्रहच्छेतिनवर्चस्यसूक्तस्यैद्रोविमदःपूषानुष्टुपआद्याचतुर्थ्यावुष्णिहौ ।

धुरववृत्युः । विश्वस्यार्थिनः सखासनोजाऽअनपच्युतः ॥ अस्माकमर्जारथपषाऽअविष्टुमार्हिणः । भुवद्वाजानां वृध
 ऽइमनः शृणवद्धवै ॥ १४ ॥ (१०।२।११) असत्सुमैजरितः साभिवेगो यत्सुन्वते यजमानाय शिक्षं । अनाशीर्दाम
 हमस्मि प्रहृतासत्यध्वतवृजिनाय तमांभुः ॥ यदीदृहयुधये संनयान्यदेवयून्तन्वा इशूजानान् । अमाते तु स्रष्टृभप
 चानितीं प्रसुतपंचदशनिर्षिचं ॥ नाहंत वेदयुऽइति ब्रवीत्यदेवयून्समरणे जघन्वान् । यदावात्यत्समरणमृधावदादि
 ऋमेवृषभाप्रब्रुवंति ॥ यदज्ञातेषु वृजनेष्वामं विश्वसतो मघवानो मऽआसन् । जिनामिवेक्षेमऽआसंतमाभुप्रतक्षिणां
 पर्वते पादगृह्य ॥ नवाऽउमां वृजनेवारथतेन पर्वता सोयदहमनस्ये । मम स्वनात्कृधकृणां भयातऽएवेद नद्यान्क्रिणः स
 मेजात् ॥ १५ ॥ दर्शन्वत्र शृतपाऽअनिद्रान्बाहुक्षदुःशरवे पत्यमानान् । दृष्टुवाये निनिदुःसखायमध्यन्वेषु पवयो व
 वृत्युः ॥ अभवौ क्षीव्युऽआयुरानुददर्षन्नुपवोऽअपरो नुदर्षत् । द्वेपवस्ते परितं नभूतो योऽअस्य पारोजसो विवेष ॥ गा
 वो यवं प्रयुताऽअर्थोऽअक्षन्ताऽअपश्यं सह गोपाश्चरतीः । हवाऽइदर्थोऽअभितः समायन्क्रियदास स्वपतिरच्छदयाते ॥
 संयद्वयवसादो जनानां मंहयवा दऽउर्वज्रेऽअंतः । अत्रायुक्तो वसातारमिच्छादथोऽअयुक्तं युनजद्वन्वान् ॥ अत्र
 दुमेमं सेसत्यमुक्तं द्विपाच्च यच्च तुष्पात्सं सजानि । स्त्रीभिर्योऽअत्र वृषणं पृतन्यादयुद्धोऽअस्य विभजानिवेदः ॥ १६ ॥

(१०।२।११) असत्स्विति चतुर्विंशत्युच्यते । अस्माकमर्जारथपषाऽअविष्टुमार्हिणः । भुवद्वाजानां वृध

यस्यानक्षादुहिताजात्वासकस्ताविद्वाऽअभिमन्यातेऽअंधां । कतरामेनिप्रतितमुचातेयऽईवहातेयऽईवारेयात् ॥
 कियतीयोषामयतोवधयोःपारप्रीतापन्यसावार्थेण । भद्रावधूभवतिथत्सुपेशाःस्वयंसाभिन्नवंतुतेजनेचित् ॥ पत्तोर्ज
 गारप्रत्यंचमत्तिशीर्ष्णाशिःप्रतिदधौवरूथं । आसीनऽऽर्ध्वानुपसिद्धिणातिन्यङ्कुत्तानामन्वतिभूमि ॥ बृहन्नच्छा
 योऽअपलाशोऽअर्वातस्थौमाताविषितोऽअत्तिगर्भैः । अन्यस्यावत्सरिहृतीमिमायकथाभुवानिदधेधनुरूधः ॥ सप्त
 वीरासोऽअधरादुदायन्नष्टोत्तरात्तात्समजगिरन्ते । नवपश्चातात्स्थिविमतेऽआयन्दशप्राक्सानुवितिरत्यश्रः ॥ १७ ॥
 दशानामेकपिलसमानंतंहन्वतिक्रतवेपायीय । गर्भमातसुधितवक्षणास्वनेतंतुषथतीविभर्ति ॥ पीवान्मेषमप
 चंतवीरान्युताऽअक्षाऽअनुदीवऽआसन् । द्वाधनुबृहतीमर्ष्व१तःप्रवित्रवंताचरतःपुनंता ॥ विक्रोशनासोविष्वच
 ऽआयन्पचातिनेमोनहिपक्षदुधः । अयमेद्वेवःसवितातदाहुद्रन्नऽइद्वनवत्सर्पिरन्नः ॥ अपश्यग्रामंवहमानमारादच
 क्रयास्वधयावर्तमानं । सिषत्स्यर्यःप्रयुगाजनानंसद्यःशिश्नाप्रमिनानोनवीयान् ॥ एतामेगावाप्रमरस्ययुक्तोमोषुप्र
 संधीमुहुरिन्ममंधि । आपश्चिदस्यविनशत्यर्थसूरश्चमर्कऽउपरोबभूवान् ॥ १८ ॥ अयंयोवज्रःपुरुधाविवृत्तोवःसूर्य
 स्वबृहतःपुरीषात् । श्रवऽइदेनापरोऽअन्यदस्तिदव्यथीजिरिमाणस्तरेति ॥ वृक्षवृक्षेनियतामीमयह्रास्तोवयःप्रप
 तान्पूरुषादः । अथेदंविश्वंभुवनंभयातऽइंद्रायस्मद्वधेचशिक्षत् ॥ देवानामानेप्रथमाऽअतिष्ठन्कृतत्रादेशमुपरा

ऽउदायन् । त्रयस्तपतिपृथिवीमनपाद्वाबूकूकंवहतःपुरीषं ॥ सातैजीवातुस्ततस्थविद्धिमासैताद्दृगपगूहःसमर्थे ।
 आविःस्वःकृणतेगूहेबुसंसपादुरस्यनिर्णिजोनमुच्यते ॥ १९ ॥ (१०।२।१२) विश्वोह्यं न्योऽअरिराजगाममे
 दहृश्वशुरोनाजगाम । जक्षीयाद्धानाऽउतसोमैपपीयात्स्वाशितःपुनरस्तैजगायात् ॥ सरोरुवद्रूपभस्तिमशृगोवर्ष्म
 न्तस्थौवरिमन्नापृथिव्याः । विश्वेष्वनंवृजनैषुपामियोमैकक्षीसुतसोमःपृणति ॥ आद्रिणातेमदिनंऽइद्रतूयान्तस्नुव
 तिसोमान्पिबसित्वमेषां । पचंतितेवृषभाऽअत्सितेषांपक्षेणयन्मघवन्हयमानः ॥ इदं सुमेजरितराचिकिद्धिप्रतीपंशा
 पंनद्यौवहति । लोपाशःसिंहप्रत्यंचमत्साःक्रोष्टावराहंनिरतक्तकक्षात् ॥ कथातंऽएतद्दहमाचिकेतं गृत्सस्यपाकस्तवसो
 मनीषां । त्वनौविद्धाऽऽक्रतुथाविवौचोयमधैतेमघवन्क्षेम्याधूः ॥ एवाहिमांतवसंवर्धयतिदिवाश्चिन्मेबृहतऽउत्तरा
 धूः । पुरुसहस्रानिशिशामिसाकमशत्रुहिमाजनिताज्जनं ॥ २० ॥ एवाहिमांतवसंजुगुरुग्रकर्मन्कर्मन्वृषणमिंद्रदेवाः ।
 वर्धौवृत्रवज्रैणमंदसानोपव्रजमहिनादाशुषेवं ॥ देवासंऽआयन्परशूरविभ्रन्वनोवृथं तौऽअभिविडिरायन् । निसद्रं १

(१०।२।१२) विश्वोहीतिद्वादशचरस्यसूक्तस्यआद्यायाइंद्रक्षुपात्रषिकाद्वितीयादिचतुर्थीवर्जानांयुजामिंद्रऋषिःचतुर्थीसहितानामयुजां
 वसुक्कऋषिःचतुर्थीवर्ज्यानांयुजांवसुक्क्रोदेवताशिष्टानामिंद्रऋषिष्टुप् (अत्रसूक्तेप्रथमार्चइंद्रस्नुपापैवेविकल्पंशानकोमन्यतेतत्तत्पक्षेतत्रव
 सुक्रोविज्ञेयः) ।

दधतोवक्षणासुयन्नाकृपीदमनतदहति ॥ शशःक्षुरप्रत्यचजगाराद्रिलोकेनव्यभेदमारात् । बृहतीचिदहतरंधयानिव
 यद्भृत्सोवृषभशूशुवानः ॥ सपुण्डइत्थानलमासियायावरुद्धःपरिपदनसिंहः । निरुद्धाश्चिन्महिषस्तर्ज्यावाङ्गोधात
 स्माऽअयथकषदत्त^१ ॥ तेभ्योगोधाऽअयथकषदत्तघ्नह्वणःप्रतिपीयत्यन्नैः । सिमऽउक्ष्णोवसष्टाऽअदंतस्वयंबला
 नितन्वःशृणानाः^२ ॥ एतेशमीभिःसशमीऽअभूवन्याहिन्यरेतन्वः^३ सोमऽउक्थैः । नवद्वदृक्षपनोमाहिवाजान्दि
 विश्रवोदधिषेनामवीरः^४ ॥ २१ ॥ (१०।२।१३) वनेनवायोन्यधायिचाकन्धुचिवास्तोमोभुरणावजीगः । यस्ये
 दिद्रःपुरुदिनेषुहोतानणानर्थोनृतमःक्षपावान् ॥ प्रतैऽअस्याऽउषसःप्रापरस्यानतौस्यामनृतमस्यनृणां । अनुत्रिशो
 कःशुतमावहृद्वन्कुत्सन्नरथोयोऽअसत्ससवान्^५ ॥ कस्तेमदऽइद्ररत्योभद्रुरोगिरोऽअभ्यु^६ ग्राविधाव । कद्वाहोऽअ
 वागुपमामनीषाऽआत्वाशक्यामुपमराधोऽअन्नैः ॥ कदुधुन्नामिद्रत्वावतोनुन्कयाधियाकरसेकश्चऽआगन् । मित्रोन
 सत्यऽउरुगायभत्याऽअन्नैःसमस्ययदसन्मनीषाः^७ ॥ प्रेरयसूरोऽअर्थनपारयेऽअस्यकामजनिधाऽइवमन् । गिरश्चये
 तेवुविजातपूर्वो^८ नरऽइद्रंप्रतिशिक्षत्यन्नैः ॥ २२ ॥ मात्रेनुतेसुमितेऽइद्रपुर्वाद्योर्मज्मनापृथिवीकाव्येन । वरायतेघ
 तवैतःसुतासःस्वान्नन्भवतुपीतयेमधूनि ॥ आमध्वोऽअस्माऽअसिचक्षमन्त्रमिद्रायपुर्णसहितस्यराधाः । सवावृधेव

(१०।२।१३) वनेनेत्यष्टचस्यसूक्तस्यैन्द्रोवसुकंदंश्चिष्टुम् ।

रिमन्नापृथिव्याऽअभिक्रत्वानर्थः पौस्त्यश्च ॥ न्यानिळिद्रः प्रतनाः स्वोजाऽआस्मैयते तसख्याय पर्वीः । आस्मारथं न पृत
 नासु तिष्ठयं भद्रया सुमत्या चोदयासे ॥ २३ ॥ (१०।३।१) प्रदेवत्रा ब्रह्मणे गातुरे त्वपोऽअच्छामनसो न प्रयुक्ति ।
 महीमित्रस्यवरुणस्य धासि पृथुञ्जयसरीरधा सुवृत्तिः ॥ अध्वर्यवो हविष्मतो हि भताच्छापऽइतो शतीरुशतः । अवया
 श्वष्टेऽअरुणः सुपर्णस्तमास्यध्वममि मद्या सुहस्ताः ॥ अध्वर्यवो पऽइता समुद्रमपानपातं हविषाय जध्वं । सर्वो ददुर्मिस
 द्या सुपूतं तस्मै सोमं मधुमंतं सुनोत ॥ योऽअनिध्मो दीदय दृष्व १ तथै विप्रासऽइळतेऽअध्वरेषु । अपानपान्मधुमतीरपो
 द्रायाभिरिद्रो वावृधे वीर्याय ॥ याभिः सोमो मोदते हर्षतः च कल्याणीभिर्युवतिभिर्नमर्यः । ताऽअध्वर्योऽअपोऽअच्छा
 परे हि यदा सिंचाऽअपोषधीभिः पुनीतात् ॥ २४ ॥ एवेद्य नैयुवतयानं मंतय दीमशश्च शतीरेत्यच्छ । संजाने ते मनसासं
 चिकित्रे ध्वर्यवो धिषणा पश्चदेवीः ॥ यो वौ वृताभ्योऽअकृणो दुलोकं यो वौ मह्याऽअभिगच्छे सुचत् । तस्माऽइन्द्राय म
 धुमंतममि देवमादं नं ग्राहिणो तनापः ॥ प्रास्महि नो तं मधुमंतमभिगमो यो वः सिंधवो मध्वऽउत्सः । घृतपृष्ठमीड्य मध्वरे
 ष्वापोरेवतीः शृणुता हवमे । तं सिंधवो मत्सरमिद्रूपानमामि प्रहेतयऽउभेऽइयति । मदच्युतमौशानं न भोजानं परित्रितु
 विचरतमुत्सं ॥ आवर्तत तीरधनुः द्विधारा गोषु धो न नित्यं वचरतीः । ऋषेज नित्रीभुवनस्य पीरपो वदस्व सवृधः स यो

तृतीयेनुवाके त्रयोदशमूक्तानि (१०।३।१) प्रदेवत्रेति पंचदशर्चस्य सूक्तस्य लृषः कवष आपस्त्रिष्टुप् ।

नीः ॥ २५ ॥ हिनोतानोऽअध्वरं देवयज्याहि नोतब्रह्मसनयेधनानां । ऋतस्ययोगे विष्यध्वमूधः श्रुष्टीवरीभूतनास्म
भ्यमापः ॥ आपो रवतीः क्षयथाहिवस्वः क्रतुचभद्रं विभथामृतं च । रायश्चस्थः स्वपत्यस्यपत्नीः सरस्वतीतद्गुणतेवयोधा
त् ॥ प्रतिपदापोऽअहश्चायतीर्धृतं पयांसि बिभ्रतीर्मधूनि । अध्वयुभिर्मनसासाविदुनाऽद्रां यसोमं सुषुतं भरतीः ॥
एमाऽअमन्त्रेवती जीवधन्याऽअध्वर्यवः सादयतासखायः । निबहिषिधत्तनसोभ्यासोपां पत्नासाविदुनासऽएनाः ॥
आमन्त्रापऽउशतीर्बहिरेदं न्यध्वरेऽअसदन्देवयतीः । अध्वर्यवः सुनेतद्रां यसोममभूदध्वः सशकादेवयज्या ॥ २६ ॥
(१०।३।२) आनो देवानामुपवेतुशंसो विश्वेभिस्तुरैवस्यजत्रः । तेभिवयसुपखायो भवेमतरं तोविश्वादुरितास्या
म ॥ परिचिन्मतो द्रविणममन्यादृतस्यपथानमसाविवासेत् । उतस्वेन क्रतुना संवदेत श्रयांसि दक्षमनसाजगृभ्यात् ॥
अथाधिधीतिरससृग्रमंशास्तीर्थेन दुस्समुपयंत्यूमाः । अभ्यानरममुवितस्यशपं न वेद सोऽअमृतानामभूम ॥ नित्यश्चा
कन्यात्वपतिर्दमूनायसाऽउदेवः स पितृजान ॥ भगोवागोभिर्यमेमनज्यात्सोऽअस्मि चारुदृष्टयदुतस्यात् ॥ इयं
सामूयाऽउषसा मिवाक्षयं दक्षुमंतः शर्वसासमार्यन् । अस्यस्तुतिर्जितुर्भिक्षमाणाऽआनः शग्मासऽउपयंतुवाजाः
॥ २७ ॥ अस्येदेषा सुमतिः प्रप्रथानाभवत्पव्युर्भूमनागौ । अस्य सनीळाऽअसुरस्य योनौ समानऽआभरणे बिभ्रन्ना

(१०।३।२) आनो देवानामित्येकादशचस्यसूक्तस्यैल्लघः कवपोविश्वेदेवास्त्रिष्टुप् (भेदपक्षे - विश्वेदेवाः १ अथ तथा भागमी १ उयोमी १ एव १) ।

णाः ॥ किंस्विद्धनं कऽउसवृक्षऽआसयतोद्यावापृथिवीनेष्टतुक्षुः । संतस्थानेऽअजरैऽइतऽइतीऽअहानिपर्वीरुषसौज
 रंत ॥ नैतावदेनापरोऽअन्यदस्त्युक्षसद्यावापृथिवीविभर्ति । त्वचंपवित्रकृणुतस्वधावान्यदीसूर्यनहरितोवर्हति ॥
 स्तेगोनक्षामत्येतपृथ्वीमिहंनवातोविहवातिभूम । मित्रोयत्रवरुणोऽअज्यमानोभिर्वनेनव्यसृष्टशोकं ॥ स्तरीयत्सूतं
 सद्योऽअज्यमानाव्यथिरव्यथीःकृणुतस्वगोपा । पुत्रोयत्पूर्वःपित्रोजनिष्टशम्यांगोजगारयर्द्धपृच्छान् ॥ उतकण्वन्
 षदःपुत्रमाहुरुतस्यावोधनमादत्तवाजी । प्रकृष्णायरुशदपिन्वतोर्धकृतमत्रनकिरस्माऽअपीपेत् ॥ २८ ॥ (१०।३।३)
 प्रसुग्मंताधियसानस्यसक्षणिवरेभिर्वरौऽअभिषुप्रसीदतः । अस्माकमिन्द्रऽउभयंजुजोषतियत्सोम्यस्यांधसोबुबोधति ॥
 वीन्द्रयासिदिव्यानिरोचनाविपाथिवा निरजसापुरुष्टुत । येत्वावर्हतिमुहुरध्वरौऽउपतेसुवन्वतुवग्वनाऽअराधसः ॥
 तदिन्मेच्छन्त्सद्वपुषोवपुष्टरंपुत्रोयज्जानं पित्रोरधीयति । जायापतैवहतिवमृनासमत्पंसऽइन्द्रोवहतुःपरिष्कृतः ॥
 तदित्सधस्यमभिचारुदीधयगावोयच्छासन्वहतुंनधेनवः । मातायन्मर्तुथस्यपृथ्व्याभिवाणस्यसप्तधातुरिज्जनः ॥
 प्रवोच्छारिरिचेदेवयुष्पदमेकारुद्रोभिर्यातितुर्वणिः । जरावायेष्वमृतैषुदावनेपरिवऽउमभ्यःसिचतामधु ॥ २९ ॥
 निधीयमानमपगूहमप्सुप्रमदेवानां व्रतपाऽउवाच । इंद्रोविद्वाऽअनुहित्वाचक्षतेनाहमग्नेऽअनुशिष्टऽआगां ॥ अ

(१०।३।३) प्रसुग्मंतेतिनवर्चस्यसूक्तस्यलृषःकवपइन्द्रोजगतीअत्याश्रतसखिष्टुभः ।

क्षेत्रविश्वेन्नविदुह्यप्रादसप्रतिक्षेत्रविदानुशिष्टः । एतद्वैभद्रमनुशासनस्योतस्तुतिविदत्यंजसीनां ॥ अद्येदुप्राणीदममग्नि-
माहापीवृतोऽअध्यन्मातुरुधः । एमेनमापजरिमायुवानमहेळन्वमुःसमनाबभूव ॥ एतानिभद्राकलशक्रियामकुरु-
श्रवणददतोमघानि । दानऽइहामघवानःसोऽअस्वयंचसोमोहृदियंविभामि ॥३०॥ इतिसप्तमाष्टकेसप्तमोऽध्यायः ॥७॥

पंचपंचाशाध्यायेवर्गाः ३० सूक्तानि १४ ऋचः १५३ ॥ त्यागः ॥ अग्न्यग्नीषोमाभ्या. अग्न्य. ७ अग्नय. १८ इंद्राये. २५ अग्नि-
भ्या. ३ सोमाये. ११ पूष्ण. ९ इंद्राये. २५ वसुक्राये. इंद्राये. ३ वसुक्राये. इंद्राये. वसुक्राये. इंद्राये. वसुक्राये. इंद्राये. वसुक्राये.
इंद्राये. ८ अपानप्ल. १५ विश्वेभ्योदेवेभ्य. ९ अश्वत्थगमायशम्याह. उपसेमय. इंद्राये. ९ ॥ इतिसप्तमेसप्तमः ॥

प्रमाद्यावैश्वदेव्यैद्रःप्रगार्थःपरागायत्र्यौद्वैकुरुश्रवणस्यत्रासदस्यवस्यदानस्तुतिःपराभिर्मृतेमित्रातिथैराज्ञत
त्सेहादपिरुपमश्रवसंपुत्रमस्यव्यशोकर्यत्पावेपाःपलूनमौजवान्वाक्षैक्षकृषिप्रशसाचाक्षिकितवानिदाचसप्तमी
जगत्यबुधंलुशोधानाकोवैश्वदेवंतुद्वित्रिष्टुवंतंपूषासनक्तानमोद्वादशसौर्योभितपाःसौर्यजागतवैत्रिष्टुब्दशम्य
स्मिन्नःपंचमुष्कवानिद्रोयोवांषलूनाकाक्षीवतीयोषाश्विनहित्रिष्टुवंतंथंयांतंसमानंतंचसुहस्त्योघोषयोस्तैवका
दशकृष्णौच्छामेद्वित्रिष्टुवंतंत्वायातुत्रित्रिष्टुबादिदिवस्परिद्वादशवत्सप्रिरामेयंतु ॥ ८ ॥

॥ हरिःओम् ॥ (१०।३।४) प्रमायुयुज्रेप्रयुजो जनांनावहामिस्मपषणमंतरेण । विश्वेदेवासोऽअधमामरक्षन्दः
शासुरागादितिघोषेऽआसीत् ॥ समातपंत्यभितःसपत्नारिवपशैवः । निर्बाधेतेऽअमतिर्नम्रताजसुवनववीथतेम-
तिः^१ ॥ मूषेनशिश्नाव्यदंतिमाध्यःस्तोतारैतेशतक्रतो । सकृत्सुनौमघवन्निद्रमृळयाधापितेवनोभव ॥ कुरुश्रवण
मावृणिराजनत्रासदस्यवं । मांहिष्ठवाघतामृषिः ॥ यस्यमाहुरितोरथेतिस्त्रोवहंतिसाधुया । स्तवैसहस्रदक्षिणे ॥ १ ॥
यस्यप्रस्वादसो गिरऽउपमश्रवसःपितुः । क्षेत्रनरण्वमचुषे ॥ आधिपुत्रोपमश्रवो नपान्मित्रातिथेरिहि । पितुष्टेऽअ-
स्मिंवदिता^२ ॥ यदीशीयामृतानामतवामर्त्यानां । जीवेदिन्मघवामर्म ॥ नदेवानामतिव्रतंशतात्माचनजीवति । तथा
युजाविवावृते ॥ २ ॥ (१०।३।५) प्रावेपामाबृहतोमादयतिप्रवातेजाऽइरिणेववृतानाः । सोमस्येवमौजवतस्यभ-
क्षोविभीदकोजागृविर्महामच्छान् ॥ नमामिमेथनर्जिहीळऽएषाशिवासखिभ्यऽउतमह्यमासीत् । अक्षस्याहमेकपर-
स्यहेतोरनुव्रतामपजायामरेधं ॥ द्वेष्टिश्चरूपजायारुणद्धिननाथितोविदतमर्दितारं । अश्वस्येवजरतोवस्यस्यनाहं

(१०।३।४) प्रमायुयुज्रेतिनवर्चससूक्तस्यलृषःकवषक्रषिःआद्यायाविश्वेदेवाःततोद्वयोरिद्रःचतुर्थीपंचम्योःकुरुश्रवणःषष्ठ्यादिचतसृ-
णामुपश्रवा आद्यान्निष्ठुप्द्वितीयाबृहतीतृतीयासतोबृहतीशेषाःषड्गायत्र्यः । (१०।३।५) प्रावेपाइतिचतुर्दशर्चससूक्तस्यमौजवानक्ष-
क्रषिःआद्यासप्तमीनवमीद्वादशीनामक्षादेवताःत्रयोदश्याःऋषिःशिष्टानामक्षनिंदादेवतान्निष्ठुप्सप्तमीजगती ।

वि॒दामि॒कित॒वस्य॒भोगं॑ ॥ अ॒न्ये॒जायां॑ परि॒मृशं॒त्यस्य॒स्यागृ॒धद्वे॒दने॒वाज्य॑ १॥ क्षः । पि॒तामा॒ताभ्रा॒तरऽए॒नमा॒हुर्न॒जनी॑
 मो॒नय॒ताब॒द्धमे॒तं॑ ॥ यदा॒दी॒ध्येन॒दविषा॒ण्येभिः॑ प॒राय॒ज्योव॒होय॑स॒खिभ्यः॑ । न्यु॒ताश्च॒बभ्र॒वोवा॒चम॒कत॑ऽए॒मीदे॒षानि॑
 ष्कृ॒तंजा॒रिणी॑व ॥ ३ ॥ स॒भामे॒ति॒कित॒वःपृ॒च्छमा॒नोजे॒ष्यामी॒ति॒तन्वा॒इशू॒जानः॑ । अ॒क्षासो॑ऽअ॒स्यवि॒तिर॑ति॒कामं॑ प्र
 ति॒दी॒न्वेद॒धतऽआ॒कृता॒नि॑ ॥ अ॒क्षासऽइ॒दकु॒शिनो॑नि॒तोदि॒नोनि॒कृत्वा॒नस्त॑ना॒स्ताप॒यिष्ण॒वः । कु॒मारदे॒ष्णाज॒यतः॑ पु॒न
 ह॒णोम॒ध्वासं॑ पृ॒क्काः॒कित॒वस्य॑ ब॒र्हणा॑ ॥ त्रि॒पंचा॒शःक्रा॒ळति॒त्रात॑ऽए॒षादे॒वऽइ॒वस॒विता॑स॒त्यध॒र्मा । उ॒ग्रस्या॑चि॒न्मन्य॑वे॒नान
 मं॒तेरा॒जाचि॒देभ्यो॑ नमऽइ॒त्कृ॒णोति॑ ॥ नी॒चाव॑र्त॒तऽउ॒परि॑स्फुर॒त्यह॒स्तासो॒हस्त॑व॒तंस॒हते॑ । दि॒व्याऽअं॒गारा॑ऽइ॒रेण॑ न्यु
 स्ताः॒शीताः॑ सं॒तोह॒दय॑नि॒र्दह॑ति ॥ जा॒यात॑प्य॒तेकि॒तव॑स्य॒हीना॒माता॑पु॒त्रस्य॑ च॒रतः॑ क्वा॒स्वित् । ऋ॒णावा॑वि॒भ्यङ्ग॒नमि॑च्छ॒मा
 नो॒न्येषा॑म॒स्तमु॒पन॑क॒मेति॑ ॥ ४ ॥ स्त्रियं॒दृष्ट्वाय॑ कि॒तव॑त॒तापा॒न्येषा॑जा॒यांसु॒कृत॑च॒योनि॑ । प॒र्वाह्नेऽअ॒श्वान्य॑य॒जेहि॒वभ्रू
 न्सोऽअ॒ग्रेर॑ते॒वृष॒लःप॒पाद॑ ॥ यो॒वःसे॒नानी॑मि॒होत॑ग॒णस्य॒राजा॒त्रात॑स्य॒प्रथ॒मोब॒भूव॑ । तस्मै॒कृणो॑मि॒नध॒नारु॒णधिम॑द॒शा
 हंप्रा॒चीस्त॒हृतं॑ व॒दामि॑ ॥ अ॒क्षमा॑दी॒व्यःकृ॒षिमि॒त्कृष॑स्व॒विचे॑र॒मस्व॒बहु॑म॒न्यमा॒नः । तत्रा॒गवः॑ कि॒तव॑त॒त्रजा॒यात॑न्मो॒विचि॑
 षे॒सवि॒ताय॑म॒र्यः॑ ॥ मि॒त्रकृ॒णुध्व॑ख॒लुम॒लत॑नो॒मानो॑घो॒रेण॑ च॒रता॑भि॒धृणु॑ । नि॒वोनु॑म॒न्युवि॑श॒ताम॒राति॑र॒न्योब॒भ्रू

णांप्रसितौन्वस्तु ॥ ५ ॥ (१०।३।६) अबुध्रमत्यऽद्वंद्वतोऽअग्नयोज्योतिर्भरतऽउषसोव्युष्टिषु । महीद्यावापृथि-
 वीचैततामपोद्यादेवानामवऽआवृणीमहे ॥ दिवस्पृथिव्योरवऽआवृणीमहेमातृन्त्सधन्पतान्छर्यावतः । अना-
 गास्त्वसूयमृषासमीमहेभद्रसोमःसुवानोऽअद्याकृणोतुनः ॥ द्यावानोऽअद्यपृथिवीऽअनागसोमहीत्रायतांसुविताय-
 मातरा । उषाऽउच्छंत्यपवाधतामधंस्वस्य १ ग्निसमिधानमीमहे ॥ इयंनऽउरुस्त्राप्रथमासुदेव्यरेवत्सनिभ्योरेवतीव्यु-
 च्छतु ॥ आरेमन्युदुर्विदवस्यधीमहिस्वस्य १ ग्निं० ॥ प्रथाःसिखतेसूयस्यरश्मिभिर्ज्योतिर्भरतीरुषसोव्युष्टिषु । भद्रा-
 नोऽअद्यश्रवसेव्युच्छतस्वस्य १ ग्निं० ॥ ६ ॥ अनमीवाऽउषसऽआचरंतुनऽउदग्नयो जिहतांज्योतिषाबृहत् । आयु-
 क्षातामश्विनातूतुजिरथंस्वस्य १ ग्निं० ॥ श्रष्टनोऽअद्यसवितवरण्यभागमासुवसहिरत्नधाऽअसि । रागोजनित्राधि-
 षणामुपब्रुवेस्वस्य १ ग्निं० ॥ पिपेतुमातहतस्यप्रवाचनंदेवानांयन्मनूष्याइअमन्महि । विश्वाऽइदुस्त्राःस्पळुदेतिसूयः
 स्वस्य १ ग्निं० ॥ अद्वेषोऽअद्यबीहिषःस्तरामणिग्राव्णांयोगेमन्मनःसाधऽईमहे । आदित्यानांशमीणिस्थामुरण्यसिस्व-
 स्य १ ग्निं० ॥ आनोबीहिःसधमादेबृहद्विदेवाऽईळसादयांसप्तहोतृन् । इंद्रमित्रवरुणंसातयेभगस्वस्य १ ग्निं० ॥ ७ ॥ तऽ
 आदित्याऽआगतासर्वतातयेवृद्धनोयज्ञमवतासजोषसः । बृहस्पतिपूषणमश्विनाभगस्वस्य १ ग्निं० ॥ तन्नोदेवायच्छत

(१०।३।६)अबुध्रमितिचतुर्दशचसूक्तस्थानाकोलुशोविश्वेदेवाजगल्येद्वेत्त्रिष्टुभौ(भेदपक्षे-विश्वेदेवाः३उषसोग्निः२विश्वेदेवाः१एवं१४)

सुप्रवाचनं छर्दिं रादित्याः सुभरं न पाय्यं । पश्वेतो कायतनयाय जीवसे स्वस्य ११ मिं ० ॥ विश्वेऽअद्य मरुतो विश्वऽऊती
 विश्वे भवत्वग्नयः समिद्धाः । विश्वे नो देवाऽअवसागं न तु विश्वं मरुतद्रविणं वाजोऽअस्मे ॥ यदवा सो वथ वाजसातोयं
 त्रायध्वेऽपि पृथात्यहः । यो वोगो पीथे न भयस्य वेदुते स्याम देववीतयेतुरासः ॥ ८ ॥ (१०।३।७) उषासानकाबृह
 ती सुपेशसाद्यावाक्षामावरुणो मित्रोऽअयमा । इंद्रहवे मरुतः पर्वताऽअपऽआदित्यान् द्यावापृथिवीऽअपः स्वः* ॥ द्यौ
 श्वनः पृथिवी च प्रचेतसऽऋता वरीरक्षता महसोरिषः । मादुविदत्रा निऋतिर्नऽईशतत देवानां मवोऽअद्यावृणीमहे ॥
 विश्वस्मान्नोऽआदितिः पात्यहं सोमाता मित्रस्य वरुणस्य रेवतः । स्ववृज्योतिरवृकनशीमहिते ० ॥ ग्रावावदुन्नपरक्षा
 मिसेधतु दुष्वह्य निऋतिं विश्वमत्रिणं । आदित्यं शर्म मरुतां मशीमहिते ० ॥ इंद्रो ब्रह्मः सीदतु पिन्वता मिळाबृहस्पतिः
 सामभिऋक्कोऽअर्चतु । सप्रकेतं जीवसे मन्मधीमहिते ० ॥ ११ ॥ दिवि स्पृशयज्ञमस्माकं मश्विना जीराध्वं कृणुतं सन्मनिष्ट
 ये । प्राचीनरश्मिमाहुतं धृतं नतहे ० ॥ उपह्वये सुहवं मारुतं गणपावकमष्वसख्याय शंभुव । रायस्योषसौ श्रवसाय धीम
 हितहे ० ॥ अपां परं रूजीवधन्यं भरामहे देवाव्यसुहवमध्वरश्रियं । सूरिं समसोममिन्द्रियं मीमहितहे ० ॥ सने मतत्सुस
 नितासनि त्वभिर्वयं जीवाजीवपुत्राऽअनागसः । ब्रह्माद्विषो विष्वगे नो भरेरततहे ० ॥ ये स्याम नो यज्ञियास्ते शृणोत न यद्वो

(१०।३।७) उषासानक्तेति चतुर्दशचस्य सूक्तस्थानां कोऽलुशो विश्वे देवाजगत्संल्लेखे त्रिष्टुभौ (भेदपक्षे - विश्वे देवाः १३ सविता १ एवं १४) ।

दे॒वाऽई॒महे॒तद्दा॒तन । जै॒त्रं॒क्रतु॑र॒यिम॒द्धीर॒वद्य॒शस्त॒द् ॥ १० ॥ म॒हद॒द्याम॑ह॒तामा॒वृणी॑म॒हेवा॒द्वाना॑बु॒हता॑म॒नुव॑णां ।
 यथा॒वसु॒वीर॒जाते॑न॒शाम॑हे॒तद् ॥ म॒होऽअ॒ग्नेःस॒मिधा॑नस्य॒शर्म॑ण्यना॒गामि॒त्रेवरु॑ण॒स्वस्त्यै॑ । श्रेष्ठ॑स्याम॒सवितुः॑स॒वीम॑
 नित॒द् ॥ ये॒सवितुः॑सत्य॒सर्वस्य॒विश्वे॑मि॒त्रस्य॒व्रते॒वरु॑णस्य॒दे॒वाः । ते॒सौभ॑ंगीर॒वद्भो॒मद॒शो॒दधा॑तन॒द्रवि॑णां॒चित्र॑म॒स्मे ॥
 स॒विता॑प॒श्चाता॑त्स॒वितो॑त्तरा॒त्तात्स॒विता॑धरा॒त्तात् । स॒वितानः॑सु॒वतु॑स॒र्वता॑त्स॒वितानो॑रा॒सता॑दी॒धमा॑
 शुः ॥ ११ ॥ (१०।३।८) नमो॑मि॒त्रस्य॒वरु॑णस्य॒चक्ष॑सेम॒होदे॒वाय॒तद्द॒तंस॒प॒र्यत॑ । दूरे॒दृशे॑द्व॒जाता॑य॒क्रेत॒वेद्वि॒वस्प॒त्रा
 य॒सूया॑य॒शंस॑त ॥ सा॒मास॒त्योक्तिः॑पा॒रपा॒तुवि॒श्वतो॑द्यावा॒चय॑त्र॒तत॑न॒न्नहा॑निच । वि॒श्वम॒न्यन्नि॒विश॑ते॒यदे॒जति॑वि॒श्वाहा॑
 पो॒वि॒श्वाहो॑दे॒तिसू॒र्यः ॥ न॒तेऽअ॒देवः॑प्र॒दिवो॑नि॒वास॑ते॒यदे॒तशे॑भिः॒पतरै॑र॒थ॒र्यसि॑ । प्रा॒चीन॑म॒न्यद॒नुव॑ते॒तरज॑ऽउ॒दन्ये॒न
 ज्योति॑षाया॒सिसू॒र्य ॥ ये॒नसू॒र्यज्योति॑षाबा॒धसे॒तमो॒जग॑च्चा॒विश्व॑मु॒द्रिय॑षि॒भानु॑ना । तेना॒स्माद्वि॒श्वाम॑नि॒राम॑ना॒हुति॑म॒पा
 मी॒वाम॑प॒दुःष्व॒भ्यसु॑व ॥ वि॒श्वस्या॒हिप्रो॑षि॒तोर॑क्षि॒सि॒व्रत॑म॒हेळ्य॑न्न॒च्चर॑सि॒स्वधा॑ऽअ॒नु । यद॒द्यत्वा॑सू॒र्योप॒ब्रवा॑म॒हेत॑नो॒द्वा
 ऽअ॒नुम॑सीर॒त्क्रतु॑ ॥ त॒नोद्या॒वापृ॒थिवी॑त॒न्नऽआ॒पऽइ॒न्द्रः॒शृण्व॑न्तु॒मरु॑तो॒हव॑व॒चः । मा॒शूने॑भू॒मसू॒र्यस्य॑स॒ह॒शिभ॑द्र॒जीव॑तो
 ज॒र॒णाम॑शीम॒हि ॥ १२ ॥ वि॒श्वाहा॑त्वा॒सुम॑न॒सःसु॒चक्ष॑सः॒प्रजा॑व॒तोऽअ॒नमी॒वाऽअ॒नाग॑सः । उ॒द्य॑त॒त्वाभि॑त्रम॒होद्वे॑

(१०।३।८) नमो॑मि॒त्रस्ये॒तिद्वा॒दश॑सू॒क्तस्य॑सौ॒र्योभि॑त॒पाःसू॒र्यो॒जग॑ती॒दश॑मी॒त्रिष्टुप् ।

दिव्येज्योजीवाःप्रतिपश्येमसूर्य ॥ महिज्योतिर्विश्रतत्वाविचक्षणभास्वतंचक्षुषेचक्षुषेमयः । आरोहतंबृहतःपाजस-
 स्परिवयंजीवाःप्रतिपश्येमसूर्य ॥ यस्यतेविश्वामुवनानिकेतुनाप्रचरेतेनिचविशतेऽअकुभिः । अनागास्त्वनहरिके-
 शस्यार्हाहानोपस्यसावस्यसोदिहि ॥ शनोभवचक्षसाशनोऽअह्नाशंभानुनाशंहिमाशंघृणेत । यथाशमध्वन्धमसह-
 रोणेत्तत्सूर्यद्रविणंधेहिचित्रं ॥ अस्माकंदेवाऽऽभयायजन्मनेशमयच्छतद्विपदेचतुष्पदे । अदत्पिबदज्यमानमाशि-
 तंतदस्मेशयोरपोदधातन ॥ यद्वोदेवाश्चक्रमजिह्वयागुरुमनसोवाप्रयुतीदेवहेळन । अरावायोनोऽअभिदृच्छुनायते-
 तस्मिन्तदेनोवसवोनिधेतन ॥ १३ ॥ (१०।३।९) अस्मिन्ऽइंद्रपृत्सुतायशस्वतिशिमीवतिकदसिप्रावसातये ।
 यत्रगोपाताघृषितेषुखादिषुविष्वक्पततिदिद्यवोनपाह्ये ॥ सनःक्षमंतंसदनेव्यूणुहिगोऽअणसरयिमिद्रश्रवाय्यं । स्या-
 मतेजयतःशक्रमेदिनोयथावयमश्मसितद्वसोकृधि ॥ योनोदासऽआथोवारुष्टतादेवऽइंद्रयुधयेचिकेतति । अस्मा-
 मिष्टेसुषर्हाःसंतुशत्रवस्त्वयावयंतान्वनयामसंगमे ॥ योदुश्चेभिहव्योयश्चभूरिभिर्योऽअभीकवरिवोविघ्नपाह्ये । तं-
 विखादेसस्मिन्मघश्चतनरमवाचिमिद्रमवसेकरामहे ॥ स्ववृजहित्वामहमिद्रश्रवानानंदवृषभरघ्रचोदनं । प्रमुचस्व-

(१०।३।९) अस्मिन्ऽइतिपंचवस्यसूक्तसमुष्कवानिद्रइंद्रोजगती ।

परि॒कुत्सा॑दि॒हाग॑हि॒किमु॒त्वावा॑न्म॒ष्कयो॑र्व॒द्धऽआ॑सते ॥ १४ ॥ (१०।३।१०) यो॒वांप॑रि॒ज्मास॑वृ॒द॒श्विना॑रथो॒दोषा॑
 म॒षासो॑ह॒व्योह॑वि॒ष्मता॑ । श॒श्वत्त॑मा॒सस्त॑मु॒वा॒मिदं॑व॒यंपि॒तुर्नाम॑स॒हव॑ह॒वाम॑हे ॥ चो॒दय॑तंस॒नृताः॑ पि॒न्वतं॑ धि॒यऽउ॒त्पु॒र
 धी॒रीर॑य॒तंत॑दु॒रम॑सि । य॒शसं॑ भा॒गं कृ॑णु॒तं नो॑ऽअ॒श्विना॒सोमं॑ न चारु॒मघ॑वत्सु॒नस्कृ॑तं ॥ अ॒माजु॑र॒श्चि॒द्वथो॑य॒वं भ॒गोना॑शो
 श्चि॒द॒वि॒तार॑प॒मस्य॑चित् । अ॒धस्य॑ चि॒न्नास॒त्याकृ॑शस्य॒चि॒द्ववा॑मि॒दाहु॑भि॒षजा॑रु॒तस्य॑चित् ॥ यु॒वंच्य॑वा॒नंस॑नय॒थार॑थ
 पु॒नर्यु॑वा॒नंच॑र॒थाय॑तक्षुः । नि॒ष्टौग्य॑मू॒हशु॒र॒द्यस्परि॑वि॒श्वेत्ता॑वा॒सव॑नेषु॒प्रवा॑च्या ॥ पुरा॑णावा॒वीया॑इ॒प्रब्र॑वा॒जने॑थो॒हा
 स॒थुभि॑ष॒जाम॑यो॒मुवा॑ । ता॒वांनु॑न॒व्याव॑से॒करा॑म॒हेयं॑ना॒सत्या॑श्च॒दुरि॑थ॒थाद॑धत् ॥ १५ ॥ इ॒यंवा॑म॒हेऽशु॑ण॒तमे॑ऽअ॒श्वि
 ना॒पुत्रा॑ये॒वपि॑तरा॒मह्य॑शिक्ष॒तं । अ॒नापि॑र॒ज्ञाऽअ॑स॒जात्या॑म॒तिः पुरा॑तस्याऽअ॒भि॒शस्ते॑र॒वस्पृ॑तं ॥ यु॒वंरथे॑न॒विम॑दा॒यशं॑
 ध्यु॒वंन्यू॑ह॒थुःपु॒रुमि॑त्र॒स्ययो॑ष॒णां । यु॒वंह॑व॒वध्नि॑म॒त्याऽअ॑गच्छ॒तंय॑वंसु॒षुति॑चक्र॒थुःपु॒र॒धये॑ ॥ यु॒वंवि॑प्र॒स्यज॑र॒णामु॑प॒युषः॑पु
 नःक॒लेर॑कृ॒णुतं॑यु॒वद्वयः॑ । यु॒वंवंद॑नमृ॒श्याद॑दु॒दू॒पथु॑र्य॒वंस॒द्योवि॒क्षप॒लामे॑त॒वेकृ॑थः ॥ यु॒वंहरे॑भं॒वृष॑णागु॒हाहि॑तमु॒दर॑य॒तम
 म॒वांस॑म॒श्विना॑ । यु॒वम॑वी॒समु॑त॒तस॑म॒त्रय॑ऽओम॒न्वतं॑चक्र॒थुःस॒प्तव॑ध्रये ॥ यु॒वंश्वे॑त॒पद॑वे॒श्विना॑श्व॒नव॑भि॒वाजि॑र्न॒वती॑च
 वा॒जिनं॑ । च॒र्कत्य॑द॒दथु॑द्रा॒वि॒यत्स॑खं॒भगं॑न॒भ्योह॑व्य॒मयो॑मु॒वं ॥ १६ ॥ न॑त॒रा॒जाना॑व॒दिते॑कु॒तश्च॑न॒नाहो॑ऽअ॒श्वोति॑

(१०।३।१०) यो॒वा॒मि॒ति॒चतु॑र्द॒शसू॒क्तस्य॑का॒क्षीव॑ती॒धोपा॑श्विनौ॒जग॑त्य॒त्यान्नि॑ष्टुप् ।

दुरितं न किमर्थं । यमश्विना सुहवामरुद्रवतनीपुरोरथं कृणुथः पत्न्या सह ॥ आतेनया तं मनसो जवीयसारथं यवामभमवश्च
 क्रुरश्विना । यस्य योगे दुहिता जायते दिवऽउभेऽअहनीसदिने विवस्वतः ॥ तावतीर्या तं जुषा विपवतमपि न्वतेश्ववे
 धेनुमश्विना । वृकस्य चिद्वर्तिका मंतरास्याद्युवशचाभिग्रसिताममुचतं ॥ एतं वास्तोममश्विनावकुमातक्षामभृगवोन
 रथं । न्यमृक्षामयोषणां नमये नित्यं न सनुत नयं दधानाः ॥ १७ ॥ (१०।३।११) रथ्या तं कुहू कोहवानरा त्रिद्वमतं
 सुविताय भूषति । प्रातर्थावाणं विश्वविशेश्वस्तो विहमानं धिया शर्मि ॥ कुहू स्विहोषा कुहवस्तोरश्विना कुहाभि
 पित्वं कर्तः कुहोषतुः । कोवाशयुत्रा विधेव देव रमय नयोषा कृणुते सधस्यऽआ ॥ प्रातर्जथे जरणवकापयावस्तो वि
 स्तो र्यजता गच्छथो गंहं । कस्य ध्वस्त्रा भवथः कस्य वानरा राजपुत्रवसवनावगच्छथः ॥ युवामगेव वारणा मृगण्यवा दोषा
 वस्तो हि विषा निह्वयामहे । युवं होत्रा मृत्या जुह्वते नरे षं जनय व हथः शुभस्पती ॥ युवं ह्युधोषा पर्यश्विना यतीराज्ञऽऊचे
 दुहिता पच्छे वानरा । भूतमेऽअहं ऽउत भूतमकवे श्वावते रथिनश्चक्रमवर्ते ॥ १८ ॥ युवं कवीष्ठः पर्यश्विनारथं विशोन
 कुरुते जरितु नैशा यथः । युवो ह्यमक्षा पर्यश्विना मध्वासा भरत निष्कृतं नयोषणा ॥ युवं ह्यभृगुयवमश्विनावशयव शिजा
 रमशनामुपारथुः । युवोररावापरि सख्यमासते यवोरहमवसासमन्नाचके ॥ युवं ह्यकुशयवमश्विना शयुयव धितं विध

(१०।३।११) रथ्या तं मिति चतुर्दश च स्य सूक्तस्य काक्षी वती घोषाश्विनौ जगती ।

वा॒मु॒रु॒ष्य॒थः । यु॒वं॒स॒नि॒भ्यः॑ स्त॒न॒य॑त॒म॒श्वि॒ना॒प॒व्र॒ज॒मूर्ण॑थः॒स॒प्ता॒स्य॑ ॥ ज॒नि॒ष्ट॒यो॒षा॑प॒त॒य॑त्क॒नी॒न॒को॒वि॒चा॑रु॒ह॒न्वी॒रु॒धो॑दं॒
 स॒ना॒ऽअ॒नु । आ॒सै॒री॒य॑ते॒नि॒व॒ने॒वा॒सि॒ध॒वो॒स्मा॒ऽअ॒ह्ने॒भ॒व॒ति॒त॒प॒ति॒त्वन॑ ॥ जी॒व॒रु॑दं॒ति॒वि॒म॒य॑ते॒ऽअ॒ध्व॒र॒दी॒र्घा॒म॒न॒प्र॒सि॒
 ति॑दी॒धि॒यू॒न॑रः । वा॒मं॒पि॒तृ॒भ्यो॒य॒ऽइ॒दं॒स॒मे॒रि॒रे॒म॒यः॒प॒ति॒भ्यो॒ज॒न॒यः॒परि॒ष्व॒जै ॥ १९ ॥ न॒त॒स्य॑वि॒घ्न॒त॒दु॒षु॒प्र॒वो॑च॒त॒यु॒वा॒ह॒
 य॒द्यु॒व॒त्याः॒क्षे॒ति॒यो॒नि॒षु । प्रि॒यो॒स्त्रि॒य॒स्य॒वृ॒ष॒भ॒स्य॒रे॒ति॒नो॒गृ॒हं॒मे॒मा॒श्वि॒ना॒त॒दु॒श्म॒सि ॥ आ॒वा॒म॒ग॒न्त्सु॒म॒ति॒वो॒जि॒नी॒व॒स॒न्ध॑
 श्वि॒ना॒ह॒त्सु॒का॒र्मा॒ऽअ॒यं॒स॒त । अ॒भू॒तं॒गो॒पा॒मि॒थु॒ना॒शु॒भ॒स्य॒ती॒प्रि॒या॒ऽअ॒र्य॒भ्यो॒दु॒यौ॑ऽअ॒शी॒म॒हि ॥ ता॒मं॒द॒सा॒ना॒म॒नु॒षो॒दु॒रो॒
 ण॒ऽआ॒ध॒त्त॒र॒यि॒स॒ह॒वी॒रं॒व॒च॒स्य॒वै । कृ॒तं॒ती॒र्थं॒मु॒प्र॒पा॒णं॒शु॒भ॒स्य॒ती॒स्था॒णु॑प॒थे॒ष्ठा॒म॒प॒दु॒मि॑त॒ह॒तं ॥ क॒स्वि॒द॒द्य॒क॒त॒मा॒स्व॒श्वि॒ना॑
 वि॒धु॒द॒स्ना॒मा॒द॒ये॒ते॒शु॒भ॒स्य॒ती । क॒ऽइ॒नि॒धे॒म॒क॒त॒म॒स्य॑ज॒ग॒म॒तु॒वि॒प्र॒स्य॒वा॒य॒ज॒मा॒न॒स्य॒वा॒गृ॒हं ॥ २० ॥ (१०।३।१२)
 स॒मा॒न॒म॒त्य॑पु॒रु॒ह॒त॒म॒क्थ्य॑ १ रथं॒त्रि॒च॒क्रं॒स॒व॒ना॒ग॒नि॒ग॒म॒तं । परि॒ज्मा॒नं॒वि॒दु॒थ्य॑सु॒वृ॒क्ति॒भि॒व॒यं॒व्यु॒ष्टा॑ऽउ॒ष॒सो॒ह॒वा॒म॒हे ॥ प्रा॒
 त॒यु॒ज॑ना॒स॒त्या॒धि॒ति॒ष्ठ॒थः॒प्रा॒त॒र्या॒वा॒णं॒म॒धु॒वा॒ह॒न॑रथं । वि॒शो॒घे॒न॒ग॒च्छ॒थो॒य॒ज्व॒री॒न॒रा॒की॒रे॒श्चि॒द्य॒ज्ञं॒हो॒तु॑म॒त॒म॒श्वि॒ना ॥ अ॒
 ध्व॒र्यु॒वा॒म॒धु॒पा॒णि॒सु॒ह॒स्य॑म॒ग्नि॒ध॒वा॒त॒द॒क्ष॒द॒मू॒न॒सं । वि॒प्र॒स्य॒वा॒य॒त्स॒व॒ना॒नि॒ग॒च्छ॒थो॒त॒ऽआ॒या॒तं॒म॒धु॒पे॒य॒म॒श्वि॒ना ॥ २१ ॥
 (१०।३।१३) अ॒स्ते॒व॒सु॒प्र॒त॒र॒ला॒य॒म॒स्य॒न्भू॑ष॒न्नि॒व॒प्र॒भ॒रा॒स्तो॑म॒म॒स्मै । वा॒चा॒वि॒प्रा॒स्त॒र॒त॒वा॒च॒म॒यो॒नि॒रा॒म॒य॒ज॒रि॒तः॒सो॒म॒

(१०।३।१२) स॒मा॒न॒मि॒ति॒तृ॒च॒स्य॑सू॒क्त॒स्य॒धौ॒षे॒यः॒सु॒ह॒स्यो॒श्चि॒नो॒ज॒ग॒ती । (१०।३।१३) अ॒स्ते॒वे॒त्ये॒का॒द॒श॒च॒स्य॑सू॒क्त॒स्या॒गि॒र॒सः॒कृ॒ष्ण॑इ॒न्द्र॒क्षि॒ट्प॒ ।

ऽइंद्रं ॥ दोहेनगामुपशिक्षासखायंप्रबोधयजरितजर्मिद्रं । कोशेनपूर्णवसुनान्यृष्टमाच्यावयमघेदोयाथशूरं ॥ कि
 मंगत्वा मघवन्भोजमाहुः शिशिहिमा शिशयत्वाशृणोमि । अम्रस्वतीममधीरस्तुशक्रवसुविदं भगमिद्राभरानः ॥ त्वांज
 नांमसत्येष्विन्द्रसंतस्थानाविह्वयंतसमीके । अत्रायुजकृत्युतेयोहविष्मान्नामुन्वतासख्यवाष्टिशूरः ॥ धनंनस्पद्रवहलं
 योऽअस्मैतीव्रान्तसोमोऽआसुनोतिप्रयस्वान् । तस्मैशत्रून्स्तुकांन्यातरह्णोनिस्वष्टान्यवतिहंतिवृत्रं ॥ २२ ॥ यस्मि
 न्वयं दधिमाशंसिमेद्रयः शिश्रायमघवाकाममस्मे । आराच्छित्सन्मथतामस्यशत्रून्त्यैस्सद्यन्नाजन्यानमतां ॥ आराच्छ
 त्रमपबाधस्वदरमग्नोयः शंबः पुरुहूततेन । अस्मेधेहियवमद्गोमदिद्रकृधीधियैजनित्रवाजरत्नां ॥ प्रयमंतवृषसवासोऽ
 अमन्तीव्राः सोमोबहुलांतासऽइंद्रं । नाहदामानमघवानिथसच्चिसुन्वतेवहतभिर्भूरैवामं ॥ एतप्रहामतिदीव्याजया
 तिकृत्यच्छष्ठीर्विचिनोत्तिकाले । योदेवकामो न धनोरुणद्धिसमिचरायामृजतिस्वधावान् ॥ गोभिष्टरेमानतिदुरेवांय
 वेनक्षुधंपुरुहूतविश्वान् । वयंराजभिः प्रथमाधनान्यस्माकै न वृजनेनाजयेम ॥ बृहस्पतिर्निःपरिपातुपथादुतोत्तरस्मादध
 रादघायोः । इंद्रः पुरस्तादुतमध्यतो नः सखासखिभ्योवारेवः कृणोतु ॥ २३ ॥ (१०।४।१) अच्छामऽइंद्रमतयः स्व
 विदः सघ्रीचीर्विश्वान् ऽउशतीरनूषत । परिष्वजते जनयो यथापतिमयं न शंध्युमघवानमृतये ॥ नघात्वद्रिगपवोतिमेमन्

चतुर्थेनुवाकेष्टादशसुक्तानि (१०।४।१) अच्छामइत्येकादशचस्यसूक्तस्यागिरसः कृष्णइन्द्रो जगत्सत्येद्वे त्रिष्टुभौ ।

स्वेऽइत्कामपुरुहूतशिश्य । राजैवदस्मनिषदोधिबहिष्यस्मिन्सुसोमैवपानमरनुते ॥ विष्वदिद्रोऽअमतेरुतक्षुधःस
 ऽइद्रायोमघवावस्वऽईशते । तस्येदिमेप्रवणेसप्तसिंधवोवयोवर्धतिवृषभस्यशृष्मिणः ॥ वयोनवृक्षसुपलाशमासद्
 न्तसोमासऽइंद्रमदिनश्चमषदः । प्रैषामनीकंशर्वसादविद्युतद्विदस्व१मनवेज्योतिरार्ज ॥ कृतंनश्वद्भीविचिनोतिदेव
 नेसंवर्गयन्मघवासूर्यजयत् । नतत्तेऽअन्योऽअनुवीर्यशकन्नपुराणोमघवन्नोतनूतनः ॥ २४ ॥ विशविशंमघवापर्य
 शायतजनानांधेनाऽअवचार्कशृङ्गुषा । यस्याहशक्रःसर्वनेषरण्यतिसतीत्रैःसोमैःसहतेपृतन्यतः ॥ आपोनासिंधुम
 भियत्समक्षरन्तसोमासऽइंद्रकृत्याऽइवहृदं । वर्धतिविप्रामहोऽअस्यसादनेयवंनवृष्टिदिव्येनदानुना ॥ वृषानक्र
 ङ्कःपतयद्रजःस्वायोऽअर्यपत्नीरकृणोदिमाऽअपः । समुन्वतेमघवाजीरदानवेविदृज्योतिर्मनवेहविष्मते ॥ उज्जा
 यतांपरशुज्योतिषासहभयाऽऋतस्यसुदुधापुराणवत् । विरोचतामरूपोभानुनाशुचिःस्व१णशक्रंशुचीतसत्पतिः ॥
 गोभिष्टरेमामतिदुरेवांधवेनक्षुधैपुरुहूतविश्वी । वयंराजभिःप्रथमाधनान्यस्माकैनवृजनेनाजयेम ॥ बृहस्पतिर्नःप
 रिपातुपश्चादुतोत्तरस्मादधरादद्यायोः । इंद्रःपुरस्तादुतमध्यतोःसखासखिभ्योर्वारिवःकृणोतु ॥ २५ ॥ (१०।४।२)
 आयात्विद्रःस्वपतिर्मदाययोधर्माणतूतुजानस्तुविष्मान् । प्रत्वक्षाणोऽअतिविश्वासहस्यपारेणमहतावृण्येन ॥

(१०।४।२) आयात्त्विलोकादशर्चस्यसूक्तस्यकृष्णइंद्रोजगतीआधास्तिस्सोलेद्वेचत्रिष्टुभः ।

सुष्ठामारथः सयमाहरति मिम्यक्ष्वज्रो नृपते गमेस्तौ । शीमैराजन्सपथाया ह्यवाङ्मवर्धामतेपपुषे वृष्ण्यानि ॥ एन्द्र
वाहो नृपतिवज्रबाहुमग्रमग्रासस्तविषासऽएनं । प्रत्वक्षसंवृषभं सत्यशुष्ममसत्रासधमादावहंतु ॥ एवापतिद्रो
णसाचसेतसमूर्जः स्कंभं धरुणऽआवृषायसे । ओजः कृष्वसंगृभाय त्वेऽअप्यसो यथा के निपाना भिनोबुधे ॥ गर्म
ज्ञसेवसन्त्या हि शंसिषं स्वाशिषं भरमाया हि सोमिनः । त्वमीशिषेसास्मिन्नासस्तिर्बाह्व्यनाध्व्या तव पात्राणि धमेणा
॥ २६ ॥ पृथक्प्रायन्प्रथमादेव हृतयो कृण्वतश्च वस्यानि दुष्टरा । नयेशे कुयज्ञियां नावमारुहमीमेव तेन्य विशतके
पयः ॥ एवैवापागपरं संतु दुह्योश्वायेषां द्युजंऽआयुयुञ्जे । इत्थाये प्रागुपरं संति द्वावने परूणि यत्र वयुना निभोजना ॥
गिराऽरज्रात्रे जमानाऽअधारय ह्यौः ऋदं दंतारं क्षाणि कोपयत् । समीचीने धिषणे विष्कभायति वृष्णः पीत्वामदऽरु
कथानिशंसति ॥ इमं विभमि सुकृतं तेऽअकशयेनारुजासिमधवच्छफारुजः । अस्मिन्सुते सवनेऽअस्तोक्वयं सुतऽइष्टो
मधवन्बोध्याभगः ॥ गोभिष्टरे मामतिदुरेवां येन धुधं पुरुहूतविश्वो । वयं राजभिः प्रथमाधनान्यसाकन वृजनेनाजये
म ॥ बृहस्पतिर्नृणरिपातुपश्चादुतोत्तरस्मादधरादद्यायोः । इन्द्रः पुरस्तादुतमध्वतो नः सखासालिभ्यो वारिवः कृणो
तु ॥ २७ ॥ (१०।४।३) दिवस्पतिर्नृप्रथमं जज्ञेऽअग्निरस्माद्वितीयं परिजातवैदाः । तृतीयं मप्सु नृमणाऽअजस्त्रमिधानं

(१०।४।३) दिवस्परीतिद्वादशचस्य सूक्तस्य भालदं नो वत्स प्रिराग्निस्त्रिष्टुप् ।

ऽएनंजरतेस्वाधीः⁺ ॥ विद्वातेऽअग्नेत्रेधात्रयाणि विद्वातेधामविभृतापुरुत्रा । विद्वातेनामपरमंगुहायद्विद्वातमु
 त्संयतं ऽआजगंथं ॥ समेद्रेत्वानमणाऽअस्व^१ तर्नचक्षाऽईधेदिवोऽअग्नऽऊर्धन् । तृतीयैत्वारजसितस्थिवांसमपाम्
 पथ्यमहिषाऽअवर्धन् ॥ अक्रददग्निः स्तनयन्निवद्यैः क्षामारैरहह्वीरुधः समंजन् । सद्योजज्ञानोविहीमिद्धोऽअख्यदा
 रोदसीभानुनाभाल्यतः⁺ ॥ श्रीणामुदारोधरुणोरयीणांमनीषाणांप्रापणः सोमगोपाः । वसुः सनुः सहसोऽअप्सुराजा
 विभाल्यग्रऽउषसांमिधानः⁺ ॥ विश्वस्यकेतुर्भुवनस्यगर्भऽआरोदसीऽअपृणाज्जायमानः । वीळुंचिदद्रिमभिनत्परा
 यन्जनायदग्निमयजंतपंच ॥ २८ ॥ उशिकृपावकोऽअरतिः सुमेधामतैष्वग्निरमृतोनिधायि । इयतिधममरुषंभरिभ्र
 दुच्छक्रेणशोचिषाद्यामिनक्षन् ॥ इशानोरुक्मऽउर्वियाव्यद्यौहर्मर्षमायुः श्रियेरुचानः । अग्निरमृतोऽअभवद्वयोभि
 यदनद्यौर्जनयत्सुरताः ॥ यस्तैऽअद्यकृणवर्भद्रशोचेषूपदेवघृतवतमग्ने । प्रतनयप्रतरंवस्योऽअच्छाभिसम्रंदेवभक्तंय
 विष्ठ ॥ आतंभजसौश्रवसेष्वग्नऽउक्थऽउक्थऽआभजशस्यमाने । प्रियः सूर्येप्रियोऽअग्नाभवात्युजातेनभिनदुज्जनि
 त्वैः ॥ त्वामग्नेयजमानाऽअनुद्यन्विश्ववावसुदधिरवार्याणि । त्वयासहद्रवेणमिच्छमानाज्रजंगोमैतमृशिशोविवव्रुः ॥
 अस्ताव्यग्निर्नरांसुशेवैष्वानरऽऋषिभिः सोमगोपाः । अद्वेषेद्यावापृथिवीहवमदेवाधत्तरयिमस्ससुवीरं ॥ २९ ॥
 इतिसप्तमाष्टकेअष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ॥ ॥ ॥

षट्पंचाशाध्यायेवर्गाः २९ सूक्तानि १३ ऋचः १४४ ॥ त्यागः ॥ विश्वेभ्योदेवेभ्य. इंद्राये. २ उपमश्रवस. ४
 अक्षेभ्य. अक्षनिदाया. ५ अक्षेभ्य. अक्षनिदाया. अक्षेभ्य. अक्षनिदाया. २ अक्षेभ्य. कृप्याह. अक्षनिदाया. विश्वेभ्योदेवेभ्य. ३ उष
 सेभ्य. २ विश्वेभ्योदेवेभ्य. २२ सवित्र. सूर्याये. १२ इंद्राये. ५ अश्विभ्या. ३१ इंद्राये. ३३ अमय. १२ ॥ इतिसप्तमेष्टमः ॥

॥ इतिसप्तमाष्टकः समाप्तः ॥

॥ इतिसप्तमाष्टकः समाप्तः ॥

॥ अथाष्टमाष्टकप्रारंभः ॥

ॐ प्रहोतादशजगृभाष्टौसप्तगुर्वकुठमिंद्रतुष्टाविकुठानामासुराद्रतुल्यं पुत्रमिच्छन्ती महत्तपस्तपस्याः स्वयमे
 वेन्द्रः पुत्रोज्ञैस्सप्तगुस्तुतिसंहृष्टात्मानमुत्तरैस्त्रिभिस्तुष्टावाहं भुवमेकादशाल्ये त्रिष्टुभौ सप्तमीचाहं दामंत्यो
 पाद्ये च त्रिष्टुभौ प्रबोमहे सप्तद्विजगत्यां द्यंतके ते भिसारिण्यौ वषट्कारेण वृक्कणेषु त्रातृषु सौची को शिरः प्रविश्य दे
 वैः समवददुत्तरैस्त्रिभिर्महत्तन्नवात्रयुजो निवाक्य विश्वइत्युत्तरं च षट्कर्मयुजो देवानां यमैच्छामेत्युत्तरं चैकादश
 कंतदद्येति तु दृचोऽंस्तु माद्याजगत्याष्टमीव जतां सुषट्बृहदुक्थो वामदेव्यो वा दूरेष्टाविदते सप्तवैश्वदेवं तु चतु
 र्ध्याद्यास्त्रिजगल्यः पराणि च त्वारिसूक्तान्युक्ताः ऋषयो द्वैपदे त्वन्मिंद्रलथैश्चैव कोराजा समातिगोपायानान्व
 ध्वादीन्पुरोहितांस्त्यक्त्वान्यौ मायाविनौ श्रेष्ठतमौ मत्वा पुरोदधै तमितरे क्रुद्धा अभिचरु रथतौ मायाविनौ सुबधोः
 प्राणानाचिक्षिपत् रथास्य भ्रातरस्त्रयो मा प्रगामेति षट्कं गायत्रस्वस्त्ययनं जह्वाय च इति द्वादशर्चमानुष्टुभं मनआ
 वर्तनं जेषुः प्रतारीति दशर्चं च तस्त्रौ निःकृत्य पनोदार्थं जेषुश्चतुर्ध्यासो मंचास्तु वन्मृत्योरपगमा योत्तराभ्यां देवीमसु
 नीतिं सप्तम्यालिंगोक्ते देवताः शिष्टाभिः पङ्क्तिमहापङ्क्तिपङ्क्त्युत्तराभिर्द्यावापृथिव्यासामिंद्रतींद्रचार्यं च नानाजनिमि
 ति द्वादशर्चं आनुष्टुभै च तसुभिरसमातिमस्तु वन्पंचम्यैर्द्वैपक्ष्यागस्त्यस्वसामातैः पाराजानमस्तौत्तराभिः सुबं

धोर्जीवमाह्वयस्तमत्यथालब्धसंज्ञमस्पृशन्पंचाद्यागायत्र्योष्ट्रभ्याद्योपङ्क्तौ इदमित्थासप्ताधिकानामानेदिष्टोमा

नवोवैश्वदेवंतत् ॥ १ ॥ ॥ ॥ ॥

हरिःओम् ॥ (१०।४।४) प्रहोताजातोमहाश्वभोविश्वश्रद्धासीददुपामुपस्थे । दधियोधायिसतेवयासियंतावसू
निविधतेतनपाः⁺ ॥ इमंविधतोऽअपांसधस्थेपशुननष्टपदरनुमन् । गुहाचतंतमशिजोनमोभिरिच्छतोधीराभृगवो
विदन् ॥ इमंत्रितोभूथविदद्विच्छन्वैभूवसोमधन्यध्यायाः । सशेवृधोजातऽआहृभ्येषुनाभियुवाभवतिरोचनस्य ॥
मंद्रहोतारमशिजोनमोभिःप्राचयज्ञेनतारमध्वराणां । विशामकृण्वन्नरतिपावकंहव्यवाहंदधतोमानुषेषु ॥ प्रभूर्जयं
तंमहाविपोधांमराऽअमूरंपरां दुर्माणं । नयंतोगभवनाधियधुहोत्रमश्रुनावोणधनर्च ॥ १ ॥ निपस्त्यासुत्रितःस्तम्
ग्न्यरिर्वीतोयोनौसीददंतः । अतःसंगृभ्याविशादमूनाविधमणायत्रैरीयतेनन्⁺ ॥ अस्याजरसोदमामरित्राऽअच
द्धूमासोऽअग्नयःपावकाः । श्वितीचयःश्वात्रासोभुरण्यवोवनपदोवायवोनसोमाः ॥ प्रजिह्वयाभरतेवेषाऽअग्निःप्रव
युनानिचेतसापृथिव्याः । तमायवःशचयंतपावकमद्रहोतारदधियेजिष्ठं ॥ द्यावायमग्निपृथिवीजनिष्टामापस्त्वष्टा
भृगवोयंसहोभिः । ईळेन्यप्रथममातरिश्वादेवास्ततक्षुमनवेयजत्रं ॥ यत्वादेवादधिरहव्यवाहंपुरुस्पृहोमानुषासोय

(१०।४।४) प्रहोतेतिदशचस्यसूक्तस्यमालद्वनोवत्सप्रिरभिस्त्रिष्टुप् ।

जत्र । सयामन्नस्तुवतेवयोधाः प्रदेवयन्यशसः संहिपवीः⁺ ॥ २ ॥ (१०।४।५) जगभ्मातेदक्षिणमिन्द्रहस्तवस्य
 वोवसुपेवसूनां । विद्याहित्वागोपतिशूरगोनामस्मभ्य[॥] चित्रवृषणरयिदाः ॥ स्वायुधंस्ववससुनीथचतुःसमुद्रंघरुणं
 रयीणां । चकृत्यंशस्यभूरिवारमस्मभ्यं० ॥ स ब्रह्माणं देवतं बृहत्तरुं गभीरं पृथुबुधमिन्द्र । श्रुतऽऋषिमग्रमभिमति
 षाहमस्मभ्यं० ॥ स न द्वाजं विप्रवीरं तरुन्धनस्पृतं शूरांसं सुदक्षं । दस्युहन्पृथुभिर्दमिद्रसत्यमस्मभ्यं० ॥ अश्वान्तर
 थिनवीरघतंसहस्रिणं शतिनं वाजमिन्द्र । भद्रव्रातं विप्रवीरं स्वर्षामस्मभ्यं० ॥ ३ ॥ प्रसस्य गुप्तधीति सुमेधां बृहस्पतिम्
 तिरच्छाजिगति । यऽआगिरसो नमसोपसद्योस्मभ्यं० ॥ वनीवानो नमदत्तासऽद्रुस्तो मांश्चरति सुमतीरियानाः ।
 हृदिस्पृशो मनसा वच्यमानाऽअस्मभ्यं० ॥ यत्त्वायामिदुद्धितन्नऽद्रुबृहत्क्षयमसमं जनानां । अभितह्यावापृथिवी
 गृणीतामस्मभ्यं० ॥ ४ ॥ (१०।४।६) अहं भुवं वसुनः पव्यस्पतिरुहधनानि संजयामिशश्वतः । मां हवते पितरं नजं
 तवो हं दाशुषे विभजामिभोजनं ॥ अहमिन्द्रो रोधो वक्षोऽअथर्वणस्त्रितायगाऽअजनयमहेरधि । अहं दस्युभ्यः परिनम्य
 मां देदो गत्रा शिर्क्षदधीचे मातरि श्वने ॥ मह्यं त्वष्टावज्रमतक्षदायुसमयि देवा सो वृजन्नपि क्रतु । समानीकं सूयस्येव दृष्टुं

(१०।४।५) जगृभ्मेत्यष्टवस्यसूक्तस्य सप्तमं वैकुण्ठं इन्द्रस्त्रिष्टुप् । (१०।४।६) अहं भुवमित्येकादशचस्यसूक्तस्य वैकुण्ठं इन्द्रो वैकुण्ठं इन्द्रो जगती
 सप्तमीदशम्येकादशस्त्रिष्टुभः ।

मामार्थीति कृतेन कर्त्तव्यं ॥ अहमेतंगव्ययमश्वयशुपुरीषिणसायकनाहिरण्यं । पूरुसहस्रानिशिशामिदाशुषेयन्मा
 सोमासऽउक्थिनोऽअमौदिशुः ॥ अहमिन्द्रो न पराजिग्यऽइन्द्रं न मत्पथे वतस्थे कदाचन । सोममिन्मासु वतो याचताव
 सन्मे पूरवः सख्योरिषाथन ॥ ५ ॥ अहमेतान्धाश्वसतो द्वाद्द्वयैव अयुधये कृण्वत । आह्वयमानाऽअवहन्मना हनंह
 ह्वावद्वनमस्युनमस्विनः ॥ अभीष्टुदमेकमेकाऽअस्मिन्षाळभीद्वा किमत्रयः करंति । खलेन पर्षान्प्रातिहन्मिभूरिकिं
 । मनिदंति शत्रवो निद्राः ॥ अहंगुभ्योऽअतिथिगवमिष्करमिषं न वृत्रपुरं विभुधारयं । यत्पर्णययघ्नऽउतवाकरं जहे प्रा
 हंमहे वृत्रहलेऽअशुश्रवि ॥ प्रमेनमीसाप्यऽइषे भुजे भुज्ज्वा मे षे सख्या कृणुत द्विता । दिद्युदस्य समिधेषु मंहयमादिदे
 नं शस्यमक्वथ्यं करं ॥ प्रनेमसिन्ददशे सोमोऽअंतर्गोपानेमा विरस्था कृणोति । सतिग्मशृंगवृषभेयुत्सन्द्रुहस्तस्थौ
 बहुले बद्धोऽअंतः ॥ आदित्यानां वसूनां रुद्रियाणां देवो देवानां मिनामिधाम । ते मा भद्राय शवसे ततश्च पराजितम
 स्तुतमषाहं ॥ ६ ॥ (१०।४।७) अहं दारुणते पूर्यवस्वह ब्रह्म कृण्वमह्यवधेनं । अहं मुंयजमानस्य चोदिताय ज्व
 नः साक्षि विश्वस्मिन्भरे ॥ मांधारिंद्रनाम देवता दिवश्चग्मश्चापां च जंतवः । अहं हरीवृषणा विव्रतारघूऽअहं वज्रशवसे ध
 ष्णवा देदे ॥ अहमत्कवयै शिश्रथं हथैरहंकुत्समावमाभिरुतिभिः । अहं शुष्णस्य श्रथिता वधयं मनयोरऽआर्यनामद

(१०।४।७) अहं दामित्येकादश च ससूक्तस्यैव कुण्डं द्वाद्रैव कुण्डं द्वाजगती द्वितीयां त्रिष्टुभौ ।

स्वये ॥ अहंपितेववतसूरभिष्टयेतुमुक्त्सायस्मादिभंवरधयं । अहंमुवंयजमानस्यराजनेप्रयङ्गरेतुजयनाप्रयाधृष ॥
 अहंरधयमृगंश्रुतवेणेयन्माजिहीतवयुनाचनानुषक् । अहंवेशनममायवैकरमहंसव्यापड्गुभिमरंधयं ॥ ७ ॥ अ
 हंसयोनववास्त्वबहद्रथसंवृत्रदासंवृत्रहारुजं । यद्रुधयंतप्रथयतमानुषदरेपारेजसोरोचनाकरं ॥ अहंसूयस्यपारे
 याम्याशुभिःप्रतशभिर्वहमानऽओजसा । यन्मासावोमनुषऽआहनिर्णिजऽऋधक्षेदासंकृत्यंहयैः ॥ अहंससहानहु
 षो नहुष्टरःप्राश्रावयंशवसातुवशंयदु । अहंन्यऽन्यसहसासहस्करंनवप्राधतो नवतिचवक्षयं ॥ अहंसस्रवतोधारयंवृ
 षाद्रवित्वःपृथिव्यांसीराऽअधि । अहमणीसिवितिरामिसुक्तुधुधाविदंमनवेगानुमिष्टयै ॥ अहंतदासुधारयंयदासु
 नदेवश्चनत्वद्याधारयद्रुशत् । स्याहंगवामूधःसुवक्षणास्वामधोमधुश्चात्र्यसोममाशिरं ॥ एवाद्वौऽइद्रौविव्येनन्प्रव्या
 लेनमघवासत्यराधाः । विश्वेत्तातेहरिवःशचीवोभितुरासःस्वयशोगृणंति ॥ ८ ॥ (१०।४।८) प्रवोमहेमदमाना
 यांधसोचौविश्वानरायविश्वामुवै । इन्द्रस्ययस्यसुमंखंसहोमहिश्रवो नृग्नचरोदसीसपर्यतः ॥ सोचिन्नुसख्यानयैऽइन
 स्तुतश्चकृत्यऽइद्रोमावतेनरै । विश्वासुधुषुवाजकृत्येषुसत्यतेवृत्रेवाप्स्वैभिःशूरमंदसे ॥ केतेनरऽइद्रयेतऽइषेतैस
 मंसंधन्यऽमियक्षान् । केतेवाजायासयायैहिनिर्वरेकेऽअप्सुस्वासर्वरासुपास्यै ॥ भुवस्त्वमिन्द्रब्रह्मणामहान्भुवोविश्व

(१०।४।८) प्रवोमहइतिसप्तर्चससूक्तस्यवैकुण्ठइन्द्रोवैकुण्ठइन्द्रो जगतीतृतीयाचतुर्थ्याविभिसारिण्यौपचमीत्रिष्टुप् ।

षसवनेषुयज्ञियः । भुवो नृश्यातो विश्वस्मिन्भरेज्येष्ठश्चमत्रो विश्वचर्षण ॥ अवानुकंज्याथान्यज्ञवनसोमर्हीतऽओमा
 त्रां कृष्टयो विदुः । असो नुकमजरो वर्धाश्च विश्वे देता सर्वनातू तमा कृषे ॥ एता विश्वासवनातू तमा कृषे स्वयंसूनो सहसोया
 निदधिषे । वरायते पात्रं धर्मे तनायज्ञो मत्रो ब्रह्मोद्यतवचः ॥ ये ते विप्र ब्रह्मकृतः स ते सचावसूना च वसुनश्च दावने ।
 प्र ते सुन्नस्य मनसा पथा भुवन्मदे स तस्य सोम्यसाधंसः ॥ ९ ॥ (१०।४।९) महत्तदुल्वं स्थविरं तदा सीधेना विष्टितः प्र
 विवेशिथापः । विश्वाऽअपश्यद्बहुधा तेऽअग्ने जातवेदस्तन्वा देवऽएकः ॥ कोमाददर्शकतमः स देवो यो मे तन्वा बहुधा प
 र्पश्यत् । काहमित्रावरुणा क्षियं त्यग्ने विश्वाः समिधा देवयानीः ॥ ऐच्छाम त्वा बहुधा जातवेदः प्र विष्टमग्नेऽअप्सोष
 धीषु । तं त्वायमोऽअचिके च्छित्रभानो दशा तरुण्यादतिरोचमानं ॥ होत्रादहं वरुण बिभ्यदायग्ने देवमायुन जघ्न त्र देवाः ।
 तस्य मे तन्वा बहुधानि विष्टाऽएतमर्थं निचिकेता ह मग्निः ॥ एहि मनु देव युयुज्ञ का मोरं कृत्या तमं सिक्ष्यग्ने । सुगान्पथः
 कृणुहि देवयानान्वहं हव्यानि सुमनस्यमानः ॥ १० ॥ अग्नेः पूर्वो भ्रातरोऽअथ मे तं रथीवा ध्वानमन्वा वरीवुः । तस्मा
 द्भिया वरुण दूरमायं गौरौ नक्षेमोरं विजेज्यायाः ॥ कर्मस्तऽआयुरजं रयं देभ्यथायुक्तो जातवेदो न रिष्याः । अथावहासि
 सुमनस्यमानो भागं देवेभ्यो हविषः सुजात ॥ प्रयाजान्मेऽअनुयाजांश्च केवलानूजस्व तं हविषो दत्तभागं । घृतं चापां पुरु

(१०।४।९) महत्तदिति नवर्चस्य सूक्तस्य द्वितीयादियुगचोसाचीकोमित्राभिः अयुजां देवाक् षयः युजां देवा देवताः अयुजामाग्निं देवता त्रिष्टुप् ।

पंचौषधीनामग्रेथदीर्घमायुरस्तुदेवाः ॥ तवप्रयाजाऽअनुयाजाश्चकेवलऽऊजस्वतोहविषःसंतुभागाः । तवाग्नेयज्ञोऽ
 यमस्तुसर्वस्तुभ्यनमंतांप्रदिशश्चतस्रः ॥ ११ ॥ (१०।४।१०) विश्वेदेवाःशास्त्रनमायथेहहोतावृतोमनवैयस्निष
 द्य । प्रमेव्रतभागधेययथावोयेनपथाहव्यमावोवहानि ॥ अंहहोतान्यसीदयजीयान्विश्वेदेवामरुतोमाजुनंति । अह
 रहरश्विनाध्वयंवांब्रह्मासमिद्भवतिसाहुतिर्वा ॥ अययोहोताकिरुसयमस्यकमप्यूहयत्समंजंतिदेवाः । अहरहर्जाय
 तेमासिमास्यथादेवादधिरहव्यवाहं ॥ मादेवादधिरहव्यवाहमपम्लुक्तं बहुकृच्छाचरंतं । अग्निर्विद्वान्यज्ञनःकल्पया
 तिपंचयामंत्रिवृतंसप्ततुं ॥ आवौयक्ष्यमृतत्वंसवीरंयथावोदेवावारेवःकराणि । आबाह्वोर्वज्रमिंद्रस्यधेयामथेमावि
 श्वाःधृतनाजयाति ॥ त्रीणिशतात्रीसहस्राण्यग्निं त्रिशच्चदेवानवचासपयन् । औक्षन्धृतरस्तृणन्बाहिरस्माऽआदिद्धो
 तारंन्यसादयंत ॥ १२ ॥ (१०।४।११) यमैच्छाममनसासोऽयमागाद्यज्ञस्यविद्वान्पुरुषश्चिकित्वान् । सनोयक्षदेव
 तातायजीयान्निहिषत्सदंतरःपूर्वोऽअस्मत् ॥ अराधिहोतानिषदायजीयानभिप्रयांसिसुधितानिहिर्यत् । यजामहेय
 ज्ञियान्हंतदेवाँऽईळामहाऽईळ्याऽआज्येन ॥ साध्वीमकदुवर्वातिनोऽअद्ययज्ञस्यजिह्वामिदामगुह्यां । सऽआयुरागा

(१०।४।१०) विश्वेदेवाइतिषळचस्यसूक्तस्यसौचीकोभिर्देवास्त्रिष्टुप् । (१०।४।११) यमैच्छामेत्येकादशचस्यसूक्तस्यदेवात्रयःच
 तुर्थीपंचम्योःसौचीकोभिर्क्रषिःअग्निर्देवताचतुर्थीपंचम्योर्देवादेवताजगतीअमन्वतीरितित्रिष्टुप् ।

त्सुरभिर्वसानोभद्रामकद्वहूतिनोऽअद्य⁺ ॥ तदद्यवाचःप्रथममसीयथेनासुराऽअभिदेवाऽअसाम । ऊर्जादऽउतयज्ञि
 यासःपंचजनामहोत्रं जुषध्वं॥पंचजनामहोत्रं जुषतां गोजाताऽउतयेयज्ञियांसः । पृथिवीनःपार्थिवात्पात्वहसातरिक्ष
 दिव्यात्पात्वस्मान्⁺ ॥ १३ ॥ तंतुतुन्वत्रजसोमानुमन्विहिज्योतिष्मतःपथोरक्षधियाकृतान् । अनुत्वंणवयतजोगुवामपो
 मनुर्भवजनयादैव्यजनं ॥ अक्षानहोनह्यतनोतसोम्याऽइष्कणुध्वंरशनाऽओतपिशत । अष्टवधुरंवहताभितोरथेन
 देवासोऽअनयन्नभिप्रियं⁺ ॥ अरमन्वतीरीयतेसरंभध्वमुत्तिष्ठतप्रतरतासखायः । अत्राजहामयेऽअसन्नशेवाःशिवा
 न्वयमुत्तरेमाभिवाजान् ॥ त्वष्टा मायावेदपसामपस्तमोविभ्रत्पात्रदेवपानानिशंतमा । शिशीतननपरंशुस्वायस्येनवृ
 श्वादेतशोब्रह्मणस्पतिः ॥ सतो ननकवयःसशिशीतवाशीभियाभिरमृतायतक्षथ । विद्वांसःपदागुह्यानि कतनयेनदे
 वासोऽअमृतत्वमानुशुः⁺ ॥ गर्भयोषामदधुर्वत्समासन्यपीच्येनमनसोतजिह्वया । सविश्वाहासुमनयोग्याऽअभिसि
 षासनिर्वनतेकारऽइज्जितं ॥ १४ ॥ (१०।४।१२) तांसुतैकीर्तिमधवन्महिष्यस्वाभीतरोदसीऽअह्वयतां । प्रा
 वोद्वौऽआतिरोदासमोजःप्रजायैत्वस्यैदशिक्षऽइन्द्र ॥ यदचरस्तन्वावावृधानोबलानीन्द्रप्रब्रुवाणोजेनपु । माये
 त्सातेयानियुद्धान्याहुर्नाघाशत्रुननुपराविवित्से ॥ कऽउनुतैमहिमनःसमस्यास्तपूवऽऋषयोतमापुः । यन्मातरचपितरं

(१०।४।१२) तांसुतइतिषळचस्यसूक्तस्यवामदेव्योबृहदुक्थइन्द्रब्रिष्टुप् ।

चसाकमर्जनयथास्तन्व१ःस्वायाः ॥ चत्वारितेऽअसुर्याणिनामादाभ्यानिमहिषस्यसति । त्वमंगतानिनिविश्वानिनि-
 त्सेयेभिःकर्मणिमघवन्चकथं ॥ त्वंविश्वदाधिपेकेवलानियान्याविर्याचगुहावसूनि । काममिन्मेमघवन्मावितारी
 स्वमोज्ञातात्वमिद्रासिदाता^१ ॥ योऽअदधाज्ज्योतिषिज्योतिरंतर्योऽअसृजन्मधुनांसमधूनि । अधप्रियंशूषमिद्रायमन्म
 ब्रह्मकृतोबृहदुक्थादवाचि ॥ १५ ॥ (१०।४।१३) दूरेतन्नामगुह्यं पराचैर्यत्त्वाभीतेऽअह्वयेतावयोधै । उदस्तन्नाःपृ-
 थिवीद्यामभीकेभ्रातुःपुत्रान्मघवन्ति त्विषाणः^२ ॥ महत्तन्नामगुह्यं पुरुस्पृग्येनभूतजनयोधेनभव्यं । प्रब्रंजातंज्योति-
 र्यदस्यप्रियंप्रियाःसमविशंतपंच ॥ आरोदसीऽअपृणादोतमध्यंपंचदेवाऽऋतशःसप्तसप्त । चतुस्त्रिंशतापुरुधाविचष्ट-
 सरूपेणज्योतिषाविव्रतेन ॥ यदुषऽऔच्छःप्रथमाविभानामर्जनयोधेनपष्टस्यपष्टं । यत्तैजामित्वमवरं परस्यामहन्मह-
 त्याऽअसुरत्वमेकं ॥ विधुदद्राणंसमनेबहूनायुवानंसंतपलितोजगार । देवस्यपश्यकाव्यमहित्वाद्याममारसह्यःसमा-
 न ॥ १६ ॥ शकर्मनाशाकोऽअरुणःसुपर्णऽआयोमहःशूरःसनादनीळः । यच्चिकेतसत्यमित्तन्नमोघवसुस्पार्हमतजे-
 तोतदाता ॥ ऐभिर्देवदृष्ययापास्यानियेभिरौक्षद्वृत्रहत्यायवज्री । येकर्मणःक्रियमाणस्यमहऽऋतेकर्ममदजायंतदे-
 वाः^३ ॥ युजाकर्मणिजनयन्विश्वौजाऽअशस्तिहाविश्वमनास्तुराषाद्र । पीत्वीसोमस्यदिवऽआवृधानःशूरोनिर्यधाधम-

(१०।४।१३) दूरेतदित्यष्टचस्यसूक्तस्यबृहदुक्थंइन्द्राविष्टम् ।

इस्यूर् ॥ १७ ॥ (१०।४।१४) इदंतऽएकपरऽऊतऽएकतृतीयं न ज्योतिषां विशस्व । संवेशेनेतन्व १ श्वारुरधिप्रि
 योदेवानां परमेजनित्रे ॥ तनूष्टवाजिन्तन्व १ नयतीवाममस्मभ्यं धातुशर्मभ्यं । अहुतो महो धरुणाय देवान् दिवीव
 ज्योतिः स्वमाभिमीयाः ॥ वाज्यसिवाजिनेनासुवेनीः सुवितः स्तोमं सुवितो दिवंगाः । सुवितो धमप्रथमानुसत्या सुवितो दे
 वान् सुवितो नुपत्सं ॥ महिन्नऽएषां पितरश्च न शिरे देवा देवेष्वदधुरपि क्रतु । समविष्य चुरुतान्या त्विषुरेयात न पूनि वि
 विशुः पुनः ॥ सहोभिर्विश्वं परचक्रमरजः पूर्वाधामान्यमितामिमानाः । तनूषविश्वामुर्वनानि यैर्मिरे प्रासारयत पुरुध
 प्रजाऽअनु ॥ द्विधासनवोसुरस्वाविदमास्थापयंत तृतीयं न क्रमेणा । स्वां प्रजां पितरः पित्र्यं सहऽआवरेष्वदधुस्तमात
 तं ॥ नावानक्षोदः प्रदिशः पृथिव्याः स्वास्तिभिरतिदुर्गाणि विश्वा । स्वां प्रजां बृहदुक्थो महित्वा वरेष्वदधादापरषु ॥ १८ ॥
 (१०।४।१५) माप्रगामपथो वयं मायज्ञादिद्रसोमिनः । मातस्थुर्नोऽअरातयः ॥ यो यज्ञस्य प्रसाधनस्तु देवेष्वत
 तः । तमाहुतं नशीमहि ॥ मनो न्वाहुवामहे नाराशं सेनसोमेन । पितृणां च मन्मभिः ॥ आतऽएतमनः पुनः क्रत्वेदक्षाय

(१०।४।१४) इदंत इति सप्त र्वस्य सूक्तस्य बृहदुक्थो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् चतुर्थ्यादिति सौजगल्यः (अत्राखिला विश्वेदेवा एव) । (१०।४।१५)
 माप्रगामेति षष्ठ र्वस्य सूक्तस्य गौपायनांबुधुः श्रुतबुधुर्विप्रबुधुर्विश्वेदेवागायत्री । (भेदपक्षे-इंद्रः १ अग्निस्तुः १ विश्वेदेवाः ३ सोमः १ एवं ६ ।
 माप्रगामेति सूक्तानां बंधवाद्या ऋषय इत्याषां अनुक्रमण्यांशो नैकः ।)

जीवसे । ज्योक्चसूर्यहृशे⁺ ॥ पुनर्नःपितरोमनोददातुदेव्योजनः । जीवव्रातसचेमहि ॥ वयसोमव्रतेतवमनस्तनू
 षबिभ्रतः । प्रजावतःसचेमहि ॥ १९ ॥ (१०।४।१६) यत्तेयमवैवस्वतमनोजगामदूरकं । तत्तऽआवतयामसीह
 क्षयायजीवसे ॥ यत्तेदिव्यतृथिवीमनोजगामदूरकं । तत्तः ॥ यत्तेभूमिचतुर्भृष्टिमनोजगामदूरकं । तत्तः ॥
 यत्तेचतस्रःप्रदिशोमनोजगामदूरकं । तत्तः ॥ यत्तेसमद्रमणवमनोजगामदूरकं । तत्तः ॥ यत्तेमरीचीःप्रवतोमनो
 जगामदूरकं । तत्तः ॥ २० ॥ यत्तेऽअपोयदोषधीमनोजगामदूरकं । तत्तः ॥ यत्तेसूर्ययदुषसमनोजगामदूरकं ।
 तत्तः ॥ यत्तेपवतान्बृहतोमनोजगामदूरकं । तत्तः ॥ यत्तेविश्वमिदंजगन्मनोजगामदूरकं । तत्तः ॥ यत्तेऽपराः
 परावतोमनोजगामदूरकं । तत्तः ॥ यत्तेभूतचम्व्यचमनोजगामदूरकं ॥ तत्तः ॥ (१०।४।१७) प्रता
 र्यायुःप्रतरंनवीयःस्थानारेवक्रतुमतारथस्य । अधच्यवान्ऽउत्तवीत्यर्थपरतरसुनिर्ऋतिजिहीतां ॥ सामञ्जरयोर्निधि
 मन्वञ्चक्रामहेसुसुखश्रवांसि । तानोविश्वानिजिताममत्तपरा० ॥ अभीष्वर्यःपास्यभवमधोर्नभूमिगिरयोना

(१०।४।१६) यत्तेयममितिद्वादशचस्यसूक्तस्यबन्धुःश्रुतबन्धुर्विप्रबन्धुर्मनआवतनमनुष्टुप् । (१०।४।१७) प्रतार्यायुरितिदशचस्यसू
 क्तस्यबन्धवादयःश्रुतःआद्यानांचतसृणानिर्ऋतिदेवताचतुर्थानिर्ऋतिसोमोपंचमीषष्ट्योरसुनीतिदेवीसप्तम्याद्यावापृथिवीद्यावतारिक्षसोम
 पृषपथ्यास्वस्तयोदेवताःअंल्यानांतिस्मृणाद्यावापृथिव्यान्निष्टुप् अंल्यास्तिस्रःक्रमेणपंक्तिमहापंक्तिपत्त्युत्तराः ।

जान् । तानोविश्वानिजरिताचिकेतपरा० ॥ मोषुणः सोममत्यवेपरादाः पश्येमलुसूर्यमुच्चरंतं । द्युभिहितोजरिमासू
 नोऽअस्तुपरा० ॥ असुनीतेमनोऽअस्मासुधारयजीवातेवसुप्रतिरानऽआयुः । रारंविनःसूर्यस्यसदृशिशेतेनत्वन्वव
 धयस्व ॥ २२ ॥ असुनीतेपुनरस्मासुचक्षुःपुनःप्राणमिहनाधेहिभोगं । ज्योक्पश्येमसूर्यमुच्चरतमनुमतेमळयानःस्व
 स्ति⁺ ॥ पुनर्नोऽअसुपृथिवीददातुपुनर्नोऽद्वीपुनरंतरिक्षं । पुनर्नःसोमस्तन्वददातुपुनःपषापथ्याऽश्यास्वस्ति⁺ ॥
 शरोदसीसुवधेयहोऽऋतस्यमातरा । भरतामपयद्रपोद्यौःपृथिविक्षमारपोमोषुतेकिंचनाममत् ॥ अवद्वक्केऽअव
 त्रिकादिवश्चरतिभेषजा । क्षमाचरिष्णवैकंभरतामपयद्रपोद्यौःपृथिविक्षमारपोमोषुतेकिंचनाममत् ॥ समिद्रेय
 गार्मन्डाहंयऽआवहदुशीनराण्याऽअनः । भरतामपयद्रपोद्यौःपृथिविक्षमारपोमोषुतेकिंचनाममत् ॥ २३ ॥
 (१०।४।१८) आजनंत्वेषसदृशमाहीनानामुपस्तुतं । अगन्मबिभ्रतो नमः ॥ असमातिनितोशनंत्वेधनिययिनं
 रथं । भजेरथस्यसत्पतिं ॥ योजनान्महिषाऽइवातितत्थापवीरवान् । उतापवीरवान्धुधा⁺ ॥ यस्यैश्वर्यकुर्यव्रतरे
 वान्मरारयेधते । दिवीवपचकृष्टयः ॥ इन्द्रक्षत्रासमातिषरथप्रोष्ठेधुधारय । दिवीवसूर्यदृशे⁺ ॥ अगस्त्यस्यनद्भ्यःस

(१०।४।१८) आजनमितिद्वादशचस्यसूक्तसंबन्धादयक्रपयःषष्ठ्याअगस्त्यस्वसाऋषिकाआधानांचतस्तृणाषष्ठ्याश्वासमातिदेवता
 पंचम्याइन्द्रःसप्तम्यादिपंचानांजीवःद्वादश्याहस्तोऽनुष्टुप् आद्याःपंचगायत्र्यःअष्टमीनवम्यौपंक्ती ।

मीयुनक्षिरोहिता । पणीह्यक्रमीरभिबिभ्वान्राजन्नराधसः ॥ २४ ॥ अयमातायपितायजीवातरागमत् । इदंतवप्र
 सर्पणसुबधेविनिरिहि ॥ यथायुगवर्त्रयानह्यतिधरुणायकं । एवादाधारतेमनोजीवातेवेनमत्यवेथोऽअरिष्टतात
 ये ॥ यथेयंपृथिवीमहीद्राधारेमान्वनस्पतीन् । एवादाधारः ॥ यमादहवैवस्वतात्सुबधोर्मनऽआभरं । जीवातेवेनम
 त्यवेथो ॥ न्यग्वातोववातिन्यक्तपतिसूर्यः । नीचीनमह्यादुहेन्यग्भवतुतेरपः ॥ अयमेहस्तोभगवानयमभगव
 त्तरः । अयमेविश्वभेषजोयंशिवाभिमर्शनः ॥ २५ ॥ (१०।५।१) इदमित्यारौद्रगतवचाब्रह्मकत्वाशच्यामंतरा
 जौ । क्राणायदस्यपितरामहेनेष्टाः पर्षत्पक्थेऽअहन्नाससहोतृन् ॥ सऽइहानायद्भ्यायवन्वन्वयवानःसूदरमिमीतेव
 दि । तूर्वयाणोगूर्तवचस्तमःक्षोदोनरेतऽइतऽऊतिसिचत् ॥ मनोनयेषुहवनेषुतिग्मं पिशच्यावनथोद्रवता । आयः
 शर्गोभिस्तुविनमणोऽअस्याश्रीणीतादिशंगभस्तौ ॥ कृष्णायद्गोष्वरुणीषसीददिवोनपाताश्विनाहुवेवां । वीतमेयज्ञ
 मार्गतेमेऽअन्नववन्वासानेषमस्मृतध्रू ॥ प्रथिष्टयस्ववीरकममिष्णदनुष्ठितंनुनयोऽअपौहत् । पुनस्तदावृहतित्यक्तना

पंचमेनुवाकेष्टसूक्तानि (१०।५।१) इदमित्येतिसप्तविंशत्यृचस्यसूक्तस्यमानवोनाभानेदिष्टोविश्वेदेवास्त्रिष्टुप् (भेदपक्षे-रुद्रः २अश्वि
 नौ २रुद्रः २विश्वेदेवाः १वास्तोष्पतिरुद्रौ १वास्तोष्पत्यग्नी १अंगिरसः १इंद्रः ३अग्निः १नासत्येद्राः १सोमः १अग्निः १आदित्यनाभानेदिष्टौ १नाभा
 नेदिष्टेधेनू १अग्निः १इंद्राग्नी १इंद्रः १मित्रावरुणनाभानेदिष्टाः १वरुणः १मित्रावरुणौ १वरुणं १ देवाः १ एवं २७) ।

यादुहितुराऽअनुभृतमनर्वा ॥ २६ ॥ मध्यायत्कत्वमभवद्भीककामकृण्वानेपितरियुवत्यां । मनानग्रेतोजहतुर्वि
 यंतासानौनिषिंसुकृतस्योनौ ॥ पितायत्स्वादुहितरमधिष्कन्धमयारेतःसंजमानोनिषिचत् । स्वाध्योजनयन्ब्रह्म
 देवावास्तोषेतव्रतपांनिरतक्षन् ॥ सऽईवृषानेफेनमसद्वाजौसदापरैर्दपदुश्चवेताः । सरत्पदानदक्षिणापरावृडन्
 तानुमेषुशून्याजगृन्ने ॥ मक्षूनर्वाहःप्रजायाऽउपब्दिर्गन्धिनननऽउपसीदूधः । सनितेध्मसीनोतवाजंसधताजज्ञे
 सहसायवीयुत् ॥ मक्षूकनायाःसख्यंनववाऽकृतंवदत्ऽकृतयुक्तिमगमन् । द्विर्बहसोयऽउपगोपमागुरदक्षिणासोऽ
 अच्युतादुदुक्षन् ॥ २७ ॥ मक्षूकनायाःसख्यंनववायोराधोनरेतऽकृतमित्तरण्यन् । शुचियत्तरेक्कणऽआयजंतसबुदु
 घायाःपयऽउस्त्रियायाः ॥ पश्यायत्पश्चावियुताबुधेतितिव्रवीतिवकरीराणः । वसोविसत्वाकारवानेहाविश्वंविषेष्टिद्र
 विणमुपधु ॥ तदिद्वस्वपरिषद्धानोऽअमन्यूरुसदंतोनाषदंविभित्सन् । विशुणस्यसंम्रथितमनर्वाविदत्युरुग्रजा
 तस्यगुहायत् ॥ भर्गोहनामोतयस्यदेवाःस्वर्ग्येतिप्रधस्थेनिषेदुः । अग्निहनामोतजातवेदाःश्रुधीनोहोतकृतस्य
 होताध्रुक ॥ उतत्यामेरौद्राविचिमंतानासत्याविद्रतयेयजध्यै । मनष्वद्वकबाहुररणामंदूहितप्रथसाविश्रुयज्यू
 ॥ २८ ॥ अयंस्तुतोराजाविदेवधाऽअपश्चविप्रसरतिःस्वसेतुः । सकक्षीवतरेजयत्सोऽअग्निमिनचक्रमवतोरघुदु ॥
 सद्विबधुवतरणोयश्चासबधुधेनुमस्वदुहध्यै । संयन्मित्रावरुणावृजऽउकथैज्यष्टैभिरयमणंवरुथैः ॥ तद्वधुःसरिद्विवि

ते॒ धिय॒ धाना॒भाने॒ दिष्टो॒रप॒तिप्र॒वेन॑न् । सानो॒नाभिः॑ पर॒मास्य॒वाधा॑हंत॒तप॒श्चाक॑तिथश्चि॒दास ॥ इय॑मे॒नाभि॑रि॒हमे॒सध॒स्य
 मि॒मेमे॒ दे॒वाऽअ॒यम॑स्मि॒सर्वः॑ । द्वि॒जाऽअ॒हप्र॒थम॒जाऽऋ॒तस्ये॒दं दे॒नुर॑ दु॒हजा॑यमाना ॥ अ॒धासु॑म॒द्रोऽअ॒रति॑र्वि॒भावा॑व॒स्य
 ति॒द्विव॑र्त॒निर्व॑नेषाद् । ऊ॒र्ध्वाय॑च्छे॒णिर्ना॒शि श॒रद॑न्म॒क्षूश्चि॒रं शै॒वृध॑सू॒तमा॑त ॥ २९ ॥ अ॒धागा॒वऽउ॒पमा॑ति॒कना॒याऽअ
 नु॒श्वांत॑स्य॒कस्य॑ चि॒त्पर॑युः । श्रु॒धित्वं॑ सु॒द्रवि॒णो न॒स्त्वया॑ळा॒श्वस्य॑वावृ॒धेसू॒ताभिः॑ ॥ अ॒धत्व॑मि॒द्रवि॒क्ष्य १ स्मान्म॒होरा
 ये॒नृप॑ते॒वज्र॑बाहुः । र॒क्षाच॑नो॒मघो॑नः॒ पाहि॑स॒री न॒नेह॑स॒सेहि॑रि॒वोऽअ॒भिष्टौ ॥ अ॒ध॒यद्रा॑जा॒नाग॑वि॒ष्टौ सर॑त्सर॒ण्युः का॒रवे
 ज॒रण्युः । वि॒प्रः प्रे॒ष्ठः स॒ह्येषा॑न॒भूव॑परा॒चव॑क्ष॒दुत॑प॒षेद॑नान् ॥ अ॒धान्व॑स्य॒जेन्य॑स्य॒पुष्टौ॑ वृ॒थार॑भ॒तऽई॒महे॑त॒दनु॑ । सर॒ण्युर
 स्य॑स॒नुर॒श्वोवि॑प्रश्चा॒सि श्र॑व॒सश्च॒सातौ॑ ॥ यु॒वो य॑दि॒सख्या॒यासे॑ श॒धाय॑स्तो॒मं जु॒जुषे॑न॒मस्वान् । वि॒श्वत्र॒यस्मि॒न्नागि॑रः॒स
 मी॒चीः पूर्वा॑व॒गातु॑र्दा॒शत्सू॒तयै॑ ॥ स॒गुणानो॑ऽअ॒द्भि॒द्ववा॑निति॒संब॑ध॒नम॑सा॒सक्तैः॑ । व॒ध॑द॒क्थैर्व॑चो॒भिरा॑हि॒नन॑व्य॒ध्वं
 ति॒पय॑स॒ऽउ॒स्त्रिया॑याः ॥ तऽऊ॒णुणो॑म॒होय॑जत्रा॒भुत॑दे॒वासऽऊ॒तये॑स॒जोषाः॑ । ये॒वाजौऽअ॒नय॑ता॒वियं॑तो॒येस्या॑नि॒चेता
 रोऽअ॒मूराः ॥ ३० ॥ इत्य॑ष्ट॒माष्ट॑के॒प्रथ॒मोऽध्या॑यः ॥ ॥ ॥

अष्ट॒माष्ट॑के॒सूक्तानि॑ १४५ ऋचः १२९३

सप्त॑पंचा॒शाध्या॑ये॒वर्गाः ३० सू॒क्तानि॑ १६ ऋचः १६१ ॥ त्यागः ॥ अ॒मय॑ १० वैकुं॒ठायेंद्रा॑ये. ३७ अ॒मय॑. दे॒वेभ्य॑. अ॒मय॑.

देवेभ्य. अग्नय. देवेभ्य. अग्नय. देवेभ्य. ६ अग्नय. ३ देवेभ्य. २ अग्नय. ६ इंद्राये. १४ विश्वेभ्यो देवेभ्य. ७ इंद्राये. अग्नया स्वतंतव. विश्वेभ्यो देवेभ्य. ३ सोमाये. मनस आवर्तनाये. १२ निरुतय. ३ निरुतिसोमाभ्या. असुनीत्या. २ द्यावापृथिवीध्वतरिक्षसोमपूषध्यास्वस्तिभ्य. द्यावापृथिवीभ्या. २ इंद्रद्यावापृथिवीभ्य. असमातय. ४ इंद्राये. असमातय. सुबंधो जीवितहा नसूपाथ्यै देवताया. ५ सुबंधोः स्पर्शनह तुभूताभ्यो देवताभ्य. रुद्राये. २ अश्विभ्या. २ रुद्राये. २ विश्वेभ्यो देवेभ्य. वास्तोष्पतये रुद्राये. वास्तोष्पत्यग्निभ्या. अंगिरोभ्य. इंद्राये. ३ अग्नय. नासत्येद्रभ्य. सोमाये. अग्नय. आदित्यानमाने दिष्टेभ्य. नामाने दिष्टये नुभ्या. अग्नय. इंद्राग्निभ्या. इंद्राये. मित्रावरुणनामाने दिष्टेभ्य. वरुणाये. मित्रावरुणाभ्या. २ देवेभ्य. ॥ इत्यष्टमे प्रथमः ॥

येयज्ञेनैकादशाद्याः षळांगिरसांस्तुतिर्वात्यात्रिष्टुप्पंचम्यनुष्टुप्प्रगाथोनुष्टुभौगायत्रीचतस्रोत्याः सावर्णेनस्तुतिः शरावतख्यूनागयः प्लुतोद्वित्रिष्टुवंतं तुस्वस्तिनास्त्रिष्टुब्वासासहोत्तरयापथ्यास्वस्तिदेवत्याकथायामेत्रिष्टुबशिरिन्द्रः पंचो नवसुकर्णो वासुक्रास्त्रिष्टुवंतं तु देवान्बृहमांधियं द्वादशायास्योवाहस्पत्यतूदुष्टो भद्राः सुमित्रोवाध्यश्चऽआग्नेयं द्विजगत्यादीं मांम एकादशां बृहस्पते बृहस्पतिज्ञानं तुष्टावनवमीजगती ॥ ३ ॥

॥ हरिः ओम् ॥ (१०।५।२) येयज्ञेन दक्षिण्यासमक्ताऽइंद्रस्य सख्यममृतत्वमानश । तेभ्यो भद्रमंगिरसो वोऽ

(१०।५।२) येयज्ञेनेत्येकादशर्चस्यसूक्तस्यनामाने दिष्टो विधे देवाः प्रनूनामित्यादि चतसृणां सावर्णिजगती पंचम्यष्टमी नवम्योऽनुष्टुभः षष्ठी

अस्तुप्रतिगृणीतमानवंसुमेधसः ॥ यऽउरुदार्जनिपतरौगोमयंस्वतेनाभिदन्परिवत्सरेवलं । दीर्घायुत्वमंगिरसोवोऽ
 अस्तुप्रति० ॥ यऽकृतेनसूर्यमारोहयन्दिद्व्यप्रथमपृथिवीमातरंवि । सुप्रजास्त्वमंगिरसोवोऽअस्तुप्रति० ॥ अयंना
 भावदतिवल्गुवोर्गहेदेवपुत्राऽऽकृष्यस्तच्छृणोतन । सुब्रह्मण्यमंगिरसोवोऽअस्तुप्रति० ॥ विरूपासऽइदृषयस्तऽइह
 भीरवैपसः । तेऽअंगिरसःसनवस्तेऽअग्नेःपरिजज्ञिरे ॥ १ ॥ येऽअग्नेःपरिजज्ञिरेविरूपासोदिवस्परि । नवगोनुद
 श्वोऽअंगिरस्तमःसचादेवेषुमंहते ॥ इद्रेणयजानिःसृजतवाघतोव्रजंगोमैतमश्विनं । सहस्रमैददतोऽअष्टकण्यैः
 श्रवोदेवेष्वकृत ॥ प्रननंजायतामयमनुस्तोकमवरोहतु । यःसहस्रंशताश्वसद्योदानायमंहते ॥ नतमश्रौतिकश्चनदि
 वऽइवसान्वारभं । सावर्ण्यस्यदक्षिणाविसिंधुरिवपप्रथे ॥ उतदासापरिविषेस्मादिष्टीगोपरीणसा । यदुस्तुवश्चमम
 हे ॥ सहस्रदाग्राभणीमार्निषन्मनुःसूर्येणास्यतमानैतदक्षिणा । सावर्णदवाःप्रतिरेत्वायुर्यस्मिन्नश्रौताऽअसनामवा

बृहतीसप्तमीसतोबृहतीदशमीगायत्रीअंत्यात्रिष्टुप्(भेदपक्षे-अंगिरसः६विश्वेदेवाः१सावर्णिः४एवं१।अंगिरसोनुक्रमण्यांपाक्षिकाज्जाः)।
 (येयज्ञेनेतिचतसृणांत्रिष्टुप्छंदस्त्वंकश्चिद्धूतेतद्वहुविरुद्धं । विरोधास्तु-षळंगिरसास्तुतिर्वात्यात्रिष्टुपित्यनुक्रमाच्छेषाजगल्यइतिपरिभाषा
 व्याघातएकः । तासांत्रिष्टुप्छंदस्त्वेनादेशपरिभाषयातासामंत्यायाश्चत्रिष्टुप्चेसिद्धेत्यात्रिष्टुपिति सिद्धानुवादलक्षणदोषाविष्करणद्वितीयः।
 दशमीत्वस्यगायत्रीजगल्यन्याविनोत्तमामितिशौनकवचनाज्ञानेनस्वेच्छयाव्याख्यानमिति तृतीयश्चेति ।)

जै ॥ २ ॥ (१०।५।३) परावतोयेदिधिषंतऽआप्यमनुप्रीतासोजनिमाविवस्वतः । ययातेयनहुष्यस्यबहिषदेवा
 ऽआसतेतेऽअधिब्रुवंतुनः ॥ विश्वाहिवोनमस्यानिवद्यानामानिदेवाऽउतयज्ञियानिवः । येस्थजाताऽअदितरभ्यस्प
 रियेपृथिव्यास्तेमऽइहश्रुताहव ॥ येभ्योमातामधुमत्पिन्यतेपयःपीयूषधारदितिरद्विर्बर्हाः । उक्थशुष्मान्वृषभरा
 न्त्स्वमस्तौऽआदित्याऽअनुमदास्वस्त्यै ॥ नचक्षसोऽअनिमिषंतोऽअहणाबृहदेवासोऽअमृतत्वमानशुः । ज्योतीर
 थाऽअर्हिमायाऽअनागसोदिवोवष्माणवसतेस्वस्त्यै ॥ सन्नाजोयेसुवृधोयज्ञमाययुरपरिहृतादधिरेदिविक्षयं । ताऽ
 आविवासनमसामुवृक्किर्महोऽआदित्याऽअदितस्वस्त्यै ॥ ३ ॥ कोवस्तोमराधतियजुजोषयविश्वेदेवासोमनुषो
 यतिष्ठन । कोवोच्चरंतुविजाताऽअरकद्वोनःपर्षदत्यहःस्वस्त्यै ॥ येभ्योहोत्राप्रथमामायेजमनूःसमिद्धाग्निमनसास
 तहोतृभिः । तऽआदित्याऽअभयंशमयच्छतसगानःकर्तसुपथास्वस्त्यै ॥ यऽईशिरभुवनस्यप्रचेतसोविश्वस्यथातुज
 रतश्चमंतवः । तेनःकृतादकृतादेनसस्पयद्यादेवासःपिपृतास्वस्त्यै ॥ भरोष्विन्द्रसुहवहवामहहोमुचसुकृतदैव्यजनं ।
 अग्निमित्रवरुणसातयेभंगद्यावापृथिवीमरुतःस्वस्त्यै ॥ सुत्रामाणंपृथिवीद्यामनहसंसुशर्माणमादितिसुप्रणीति । देवी

(१०।५।३) परावतइतिसप्तदशचस्यसूक्तसगयःप्लुतोविश्वेदेवाःपंचदशीषोडश्योःपथ्यास्वस्तिजगत्यात्येद्वित्रिष्टुभौस्वस्तिस्त्रिष्टुब्वा ।
 (भेदपक्षे-विश्वेदेवाः९दिवः१विश्वेदेवाः४पथ्यास्वस्ति२विश्वेदेवाः१एवं१७) । (गयःप्लुतइत्यत्रप्लुतो गयोविश्वेदेवाइत्यपिकचित्प्रयुजते)

नावैस्त्रिन्नामनागसमस्रवतीमारुहमास्वस्तये ॥ ४ ॥ विश्वेयजत्राऽअधिवोचतोतयेत्रायव्वनोदरेवायाऽअभिहुतः ।
 सत्ययावोदेवहूत्याहुवेमशृण्वतोदेवाऽअवसेस्वस्तये ॥ अपामीवामपविश्वामनाहुतिमपारातिंदुर्विदत्रामघायतः ।
 आरेदेवाद्द्वेषोऽअस्मद्युयोतनोरुणःशमेयच्छतास्वस्तये ॥ अरिष्टःसमतोविश्वेऽएधेतेप्रजाभिर्जायतेधमेणस्परि ।
 यमादित्यासोनयथासुनीतिभिरतिविश्वानिदुरितास्वस्तये ॥ यंदेवासोवथवाजसातयंशूरसातामरुतोहितेधने । प्रा-
 तर्थावाणरथमिन्द्रसानसिमरिष्यतमारुहमास्वस्तये ॥ स्वस्तिनःपथ्यासुधन्वसुस्वस्त्य१प्सुवृजनेस्ववति । स्वस्तिनःपु-
 त्रकृथेषुगोनिषुस्वास्तिरायेमरुतोदधातन ॥ स्वस्तिरिद्धिप्रपथेऽश्रेष्ठारेकणस्वत्यभियावाममेति । सानोऽअमासोऽअर-
 णेनिपातुस्वावेशार्भवतुदेवगौपा ॥ एवाप्तुतेःसुनुरवीवृधद्वाविश्वेऽआदित्याऽअदितेमनीषी । ईशानासोनरोऽअम-
 र्येनास्ताविजनोदिव्योगयेन ॥ ५ ॥ (१०।५।४) कथादेवानां कतमस्ययामनिसमंतनामशृण्वतांमनामहे । को-
 मृळातिकतमोनोमयस्करत्कतमऽऊतीऽअभ्याववर्तति ॥ ऋतयंतिऋतवोह्रसुधीतयोवनीतिवेनाःपतयंत्यादिशः ।
 नमोऽइतिविद्यतेऽअन्यऽएभ्योदेवेषुमेऽअधिकामाऽअयंसत ॥ नरावाशंसंषणमगोह्यमग्निदेवैर्द्धमभ्यर्चसगिरा ।

(१०।५।४) कथादेवानामितिसप्तदशर्चस्यसूक्तस्यगयःप्रातोविश्वेदेवाजगतीद्वादशीषोडशीसप्तदशयज्ञिष्टुमः (भेदपक्षे-विश्वेदे-
 वाः४आदित्यार्यमणः१विश्वेदेवाः३नद्यः१विश्वेदेवाः४द्यावापृथिव्यौ१विश्वेदेवाः३एवं१७) ।

सूर्यामासांचंद्रमसायमंदिविवित्रितं वातमषसमक्तमश्विना ॥ कथाकविस्तुवीरवान्कथागिराबृहस्पतिर्वावृधते सुवृत्ति
 भिः । अजऽएकपात्सहवैभिक्रकभिरहिःशृणोतुबुधयोऽहवामनि ॥ दक्षस्यवादितेजन्मनिप्रतराजानामित्रारुणावि
 वाससि । अतूतपथाः पुरुरथोऽअर्धमासहोताविषुरुपेजन्मसु ॥ ६ ॥ तेनोऽअवतोहवनश्रुतोहवविश्वेशृण्वंतुवा
 जिनोमितद्रवः । सहस्रसामेधसाताविवत्सनामहोयेधर्मसमिथेषुजिभ्रिरे ॥ प्रवोवायुरथयुजं पुराधिस्तोमैः कृणुध्वंस
 खयापयषणं । तोहिदेवस्यसवितुःसर्वमनिकृतंसचेतसचितः सचेतसः ॥ त्रिःसप्तसन्नानद्योमहीरपोवनस्पतीन्पवताऽ
 अग्निमतये । कुशानुमस्तृन्तिष्यसधस्थऽआरुद्रंरुद्रेषुरुद्रियहवामहे ॥ सरस्वतीसरयुःसिंधुरुभिर्महोमहीरवसायतु
 वक्षणीः । देवीरापोमातरःसूदयित्वोद्यतवत्पयोमधुमन्नोऽअचत ॥ उतमाताबृहद्दिवाशृणोतुनस्त्वष्टादेवेभिर्जनि
 भिःपितावचः । ऋभुक्षावाजोरथस्पतिर्भगोरण्वःशंसःशशमानस्यपातुनः ॥ ७ ॥ रण्वःसंष्टापितृमाऽइवक्षयामद्रा
 रुद्राणामरुतामुपस्तुतिः । गोभिःव्यामयशसोजेष्वासदादेवासऽइळयासचेमहि ॥ यामेधियमरुतऽइद्रदेवाऽअद
 दातवरुणमित्रयूयं । तांपीपयत्पयसेवधेनुकुविह्नोरोऽअधिरथेवहाथ ॥ कुविदंगप्रतियथाचिदस्यनःसजाल्यस्यमरु
 तोबुबोधथ । नाभायत्रप्रथमंसनसामहेतत्रजामित्वमादितिदधातुनः ॥ तेहिद्यावापृथिवीमातरामहीदेवादेवान्जन्म
 नायज्ञियेऽइतः । उभेर्विमृतऽउभयंभरीमभिःपूरुरेतांसिपितृभिश्चसिंचतः ॥ विषाहोत्राविश्वमश्रोतिवाथेबृहस्पति

ररमतिःपनीयसी । आवायन्नमधुदुच्यतेबृहदवीवशंतमतिभिर्मनीषिणः ॥ एवाकविस्तुवीरवाऽऽकृतज्ञाद्रविणस्यु
 द्रविणसश्चक्रानः । उक्थेभिरन्नमतिभिश्चविप्रोपीपयद्दयोदिव्यानिजन्म ॥ एवाहृतःसुनुरवीवृद्धोविश्वऽआदित्याऽ
 अदितेमनीषी । ईशानासोनरोऽअमत्येनास्ताविजनोंदिव्योगयेन ॥८॥ (१०।५।५) अग्निरिंद्रोवरुणोमित्रोऽअर्थमा
 वायुःपृषासरस्वतीसजोषसः । आदित्याविष्णुर्मरुतःस्वर्बृहत्सोमोरुद्रोऽअदितिर्ब्रह्मणस्पतिः ॥ इन्द्राग्नीवृत्रहृत्यस
 त्पतीमिथोहिन्वानानातन्वाऽसमोकसा । अंतरिक्षमह्यापप्रुरोजसासोमोधतश्रीमहिमानमीरयन् ॥ तेषांहिमह्नामहता
 मनर्वणास्तोमाऽइयमृतज्ञाऽऽकृतावृधा । येऽअप्सवर्मणवंचित्रराधसस्तेनोरासतामहयेसुमित्र्याः⁺ ॥ स्वर्णरसंतरि
 क्षाणिरोचनाद्यावाभूमीपृथिवीस्क्रभुरोजसा । पृक्षाऽइयमहयतःसुरातथोदेवाःस्तवंतेमनुषायसरयः ॥ मित्रार्थशिक्ष
 वरुणायदाशुषेयासस्वाजामनसानप्रयुच्छतः । ययोर्धामधर्माणारोचतेबृहद्ययोरुभरोदमीनाधसीधृतौ ॥ ९ ॥ यागो
 वर्तनियतिनिष्कृतंययोदुहानाव्रतनीरवारतः । सामब्रवाणावरुणायदाशुषेदेवभ्योदाशङ्कविप्रविवस्वते ॥ दिवक्ष
 सोऽअग्निजिह्वाऽऽकृतावृधऽऽकृतस्यगोर्निविमशंतऽआसते । द्यांस्कमित्य^१पऽआचक्ररोजसायज्ञंजनिवीतन्वीधृनि

(१०।५।५) अग्निरिंद्रइतिपंचदशसूक्तस्यवासुक्तोवसुकर्णोविश्वेदेवाजगलंयात्रिष्टुप् (भेदपक्षे-विश्वेदेवाः४मित्रावरुणौ १ गौः१
 विश्वेदेवाः१द्यावापृथिव्यौ१विश्वेदेवाः३अश्विनौ१विश्वेदेवाः३एवं१५) ।

मामृजुः ॥ परिक्षितापितरापूर्वजावरीऽऽकृतस्ययोनाक्षयतःसमोक्ता । द्यावापृथिवीवरुणायसत्रतेधृतवत्ययोमहि
षायपिन्वतः ॥ पर्जन्यावातावृषभापुरीषिणद्रवायूरुणोमित्रोऽर्धमा । देवाऽऽदित्याऽआदितिहवामहेयपाथी
वासोदिव्यासोऽअप्सुगे ॥ त्वष्टारंवायुमृमबोयऽओहतदेव्याहोताराऽऽषसंस्वस्तये । बृहस्पतिवृत्रखादमुमधस
मिन्द्रियसोमंमधनसाऽऽइमेहे ॥ १० ॥ ब्रह्मगामश्वजनयंतऽओषधीर्वनस्पतींनृधिवीपवताऽअयः । सूर्येदिविरोह
यंतःसदानवऽआयत्रताविसजतोऽअधिक्षमि ॥ भुज्युमहसःपिपृथोनिरश्वनाश्यावपुत्रवध्रिमत्याऽअजिन्वतं । क
मद्युवविमदायोहथुयवविष्णाव्व ॥ विश्वकायावसृजथः ॥ पावारवीतन्यतुरेकपादुजोदिवोधतासिधुरापःसमद्रियः ।
विश्वेदेवासःशृणवन्वाचसिमेसरस्वतीसहधीभिःपुरंध्या ॥ विश्वेदेवाःसहधीभिःपुरंध्यामनोरथजत्राऽअमृताऽऽकृत
ज्ञाः । रातिषाचोऽअभिषाचःस्वर्विदःस्वर्गिरोब्रह्मसंकजुषेरत ॥ देवान्वसिष्ठोऽअमृतान्वदेयविश्वामुवनभिप्र
तस्थुः । तेनोरासतामुरुगायमद्ययुयंपातस्वस्तिभिःसदानः ॥ ११ ॥ (१०।५।६) देवान्हेवबृहज्जवसःस्वस्तयेज्योति
ष्कृतोऽअध्वरस्प्रेतसः । येवावृधुःप्रतरंविश्वेवदसऽइद्रज्येष्ठासोऽअमृताऽऽकृतावृधः ॥ इन्द्रमसूतावरुणप्रशिष्टा
येसूर्यस्यज्योतिषोभागमानुशुः । मरुद्गणवृजनेमन्मधीमहिमाधोनयज्ञजनयंतसरयः ॥ इन्द्रोवसुभिःपरिपातुनोगय

(१०।५।६) देवान्द्वइतिपंचदशचस्यमूक्तस्यवसुक्रणां विश्वेदेवाजगत्यान्निष्टु(भद्रपक्ष-विश्वेदेवाः ६अग्नीषोमौ १ विश्वेदेवाः ८ एवं १५) ।

मादित्यैर्नोऽअदितिःशमयच्छतु । रुद्रोरुद्रोभिर्दुवोमृळयातिनस्त्वष्टानोग्राभिःसुवितायजिन्वतु ॥ आदित्यर्घ्यावापृ
 थिवीऽऋतंमहर्दिद्राविष्णुमरुतःस्वर्बृहत् । देवाऽआदित्याऽअवसेहवामहेवमूत्रद्रान्त्सवितारंसुदसंसं ॥ सरस्वान्धी
 भिर्वरुणोधतव्रतःपुषाविष्णुर्महिमावायुरश्विना । ब्रह्मकृतोऽअमृताविश्वेदसःशर्मनोयंसन्त्रिवरूथमहसः ॥ १२ ॥
 वृषायज्ञोवृषणःसंतुयज्ञियावृषणोदेवावृषणोहविष्कृतः । वृषणाद्यावापृथिवीऽऋतावरीवृषापर्जन्योवृषणोवृषस्तुभः ॥
 अग्नीषोमावृषणावाजसातयेपुरुशस्तावृषणाऽउपब्रवे । यावीजिरेवृषणोदेवयज्ययातानःशर्मत्रिवरूथंविथंसतः ॥
 धतव्रताःक्षत्रियायज्ञनिष्कृतोबृहद्दिवाऽअध्वराणामभिश्चियः । अग्निहोतारऽऋतसापोऽअद्भुहोपोऽअसृजन्ननुवृत्र
 तूर्यै ॥ द्यावापृथिवीजनयन्नभिब्रतापऽओषधीर्विनानिनयज्ञिया । अंतरिक्षस्वरापप्ररुतयेवशेदेवासस्तन्वीडुनिमा
 मृजुः ॥ धर्तारोदिवऽऋभवंसुहस्तावातापर्जन्यामहिषस्यतन्यतोः । आपऽओषधीःप्रतिरंतुनोगिरोभगोरतिर्वाजि
 नोयंतुमेहव ॥ १३ ॥ समुद्रःसिंधूरजोऽअंतरिक्षमजऽएकपात्तनयिर्बुरणवः । आर्हिर्बुध्न्यःशृणवद्भवांसिमेविश्वेदेवा
 सऽउतसरयोमम ॥ स्यामवोमनवोदेववीतयेप्राचंनोयज्ञंप्रणयतसाधुया । आदित्यारुद्रावसवःसुदानवऽइमाब्रह्मश
 स्यमानानिजिन्वत ॥ दैव्याहोताराप्रथमापरोहितऽऋतस्यपंथामन्वोमिसाधुया । क्षेत्रस्यपतिप्रतिवेशमीमहेविश्वान्देवा
 ऽअमृताऽअप्रयुच्छतः ॥ वसिष्ठासःपितृवद्वाचमकतदेवाऽईळानाऽऋषिवत्स्वस्यै । प्रीताऽइवजातयःकामभेत्या

सो॒दे॒वा॒सो॒व॒धू॒नु॒ता॒व॒सु ॥ दे॒वान्वा॒सि॒ष्टो॒ऽअ॒मृ॒ता॒न्व॒व॒दे॒ये॒वि॒श्वा॒भु॒व॒ना॒भि॒प्र॒त॒स्थुः । ते॒नो॒रा॒स॒ता॒मु॒र॒गा॒य॒म॒द्य॒य॒पा॒त॒
 स्व॒स्ति॒भिः॒स॒दा॒नः ॥ १४ ॥ (१०।५।७) इ॒मां॒धि॒य॒स॒श॒र्णां॒पि॒ता॒न॒ऽऋ॒त॒प्र॒जा॒तां॒बृ॒ह॒ती॒म॒वि॒दत् । त॒री॒यं॒स्वि॒ज्ज॒
 न॒य॒द्वि॒ज॒न्यो॒या॒स्य॒ऽउ॒क्थ॒मि॒द्रा॒य॒शंस॒न् ॥ ऋ॒तं॒शंस॒त॒ऽऋ॒जु॒दी॒ध्या॒ना॒दि॒व॒स्प॒न्ना॒सो॒ऽअ॒मु॒र॒स्य॒वी॒राः । वि॒प्र॒प॒द॒म॒गि॒
 र॒सो॒द॒धा॒ना॒य॒ज्ञ॒स्य॒धाम॒प्र॒थ॒मम॒न॒न्त ॥ ह॒सै॒रि॒व॒स॒खि॒भि॒व॒ाव॒द॒द्भिर॒श्म॒न्म॒या॒नि॒न॒ह॒ना॒व्य॒स्यन् । बृ॒ह॒स्प॒ति॒रि॒भिक॒नि॒क॒
 द॒द्ना॒ऽउ॒त॒प्रा॒प्तौ॒दु॒च्छ॒वि॒द्वा॒ऽअ॒गा॒यत् ॥ अ॒वो॒द्वा॒भ्यां॒पर॒ऽए॒क॒या॒गा॒गु॒हा॒ति॒ष्ठ॒ती॒र॒नृ॒त॒स्य॒से॒तौ । बृ॒ह॒स्प॒ति॒स्त॒म॒सि॒ज्यो॒
 ति॒रि॒च्छ॒न्न॒दु॒ष्टा॒ऽआ॒क॒वि॒हि॒ति॒स॒ऽआ॒वः ॥ वि॒भि॒द्या॒पु॒र॒श॒य॒थे॒म॒पा॒वीं॒नि॒स्त्रा॒णि॒सा॒क॒मु॒द॒धे॒र॒कृ॒तत् । बृ॒ह॒स्प॒ति॒रु॒प॒सं॒सू॒
 र्थ॒गा॒म॒क॒वि॒वे॒द॒स्त॒न॒य॒न्नि॒व॒द्यौः⁺ ॥ इ॒द्रो॒वल॒र॒क्षि॒ता॒र॒दु॒धा॒नां॒क॒रे॒ण॒वि॒च॒क॒ता॒र॒वे॒ण । स्व॒दां॒जि॒भिरा॒शिर॒मि॒च्छ॒मा॒नो॒
 रो॒द॒य॒त्प॒णि॒मा॒गा॒ऽअ॒मु॒ष्णात् ॥ १५ ॥ स॒ऽई॒स॒त्ये॒भिः॒स॒खि॒भिः॒शु॒चि॒द्भिर्गो॒धा॒य॒सां॒वि॒ध॒न॒सै॒र॒द॒दः । ब्र॒ह्म॒ण॒स्प॒ति॒वृ॒ष॒भि॒
 र॒व॒रा॒ह॒र्ध॒म॒स्व॒दे॒भि॒द्रो॒वि॒ण॒व्या॒न॒त् ॥ ते॒स॒त्ये॒न॒म॒न॒सा॒गो॒प॒ति॒गा॒ऽइ॒द्या॒ना॒सं॒ऽइ॒ष॒ण॒य॒त॒धी॒भिः । बृ॒ह॒स्प॒ति॒र्मि॒थो॒ऽअ॒व॒ध॒पे॒
 नि॒रु॒दु॒स्त्रि॒या॒ऽअ॒सृ॒ज॒त॒स्व॒यु॒ग्भिः ॥ तं॒व॒धे॒तो॒म॒ति॒भिः॒शि॒वा॒भिः॒सि॒ह॒मि॒व॒न॒न॒द॒त॒स॒ध॒स्यै । बृ॒ह॒स्प॒ति॒वृ॒ष॒णं॒शू॒र॒सा॒तौ॒
 भो॒र॒भे॒र॒ऽअ॒नु॒मे॒म॒जि॒ष्णुं⁺ ॥ य॒दा॒वा॒ज॒म॒स॒न॒द्वि॒श्व॒रू॒प॒मा॒द्या॒म॒रु॒क्ष॒दु॒त्तरा॒णि॒स॒द्म ॥ बृ॒ह॒स्प॒ति॒वृ॒ष॒ण॒व॒धे॒तो॒ना॒ना॒स॒तो॒

(१०।५।७) इमां धियमिति द्वाद्शस्यसूक्त्या गिरसोऽयास्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

बिभ्रतो ज्योतिरासा⁺ ॥ सत्यामाशिषकृणुतावयोर्धैकीरिचिद्भवथःस्वभिरवैः । पश्चामृधोऽअपभवतुविश्वास्तद्रौद
 सीशृणुतंविश्वमिन्वे⁺ ॥ इन्द्रोमहामहतोऽअर्णवस्यविमर्धानमभिनदुर्बुदस्य । अहन्नाहिमरिणात्सप्तसिधून्द्देवद्यावा
 पृथिवीप्रावतनः ॥ १६ ॥ (१०।५।८) उदप्रुतो नवयोरक्षमाणावावदतोऽअश्रियस्येवघोषाः । गिरिभ्रजो नोम
 योमदतो बृहस्पतिमभ्य^१र्काऽअनावन् ॥ संगोभिरांगिरसो नक्षमाणो भगऽइवदर्थमर्णनिनाथ । जनैर्मित्रो न दंपतीऽ
 अनक्ति बृहस्पते वाजयाशूरे वाजौ⁺ ॥ साध्वर्याऽअतिथिनोरिषिराः स्याहः सुवर्णाऽअनवद्यरूपाः । बृहस्पतिः पर्वते
 भ्यो वितूयानिर्गाऽऊपेयवमिव स्थिविभ्यः ॥ आप्रुषायन्मधुनऽऋतस्य योनिमवक्षिपन्नर्कऽउल्कामिव द्योः । बृहस्प
 तिरुद्धरन्नश्मनो गाभूम्याऽउद्वेगवित्वचं विभेद ॥ अपज्योतिषा तमोऽअंतरिक्षादुद्धः शीपालमिव वातऽआजत् । बृह
 स्पतिरनुमृश्यावलस्याभ्रमिव वातऽआचक्रऽआगाः⁺ ॥ यदावलस्य पीयतो जसंभेद्बृहस्पतिरग्नि तपोभिरकैः । दक्षि
 नं जिह्वापरि विष्टमाददा विनिर्धारकृणो दुस्त्रियाणां ॥ १७ ॥ बृहस्पतिरमृतहृत्य दासानामस्वरीणां स दने गुहायत् ।
 आं डेवभित्त्वा शकुनस्य गर्भमुदुस्त्रियाः पर्वतस्य तमो जत् ॥ अश्वापिनं द्रुमधुपर्चय पश्यन्मत्स्थं नदीनऽउदनिक्षिपंतं । नि
 ष्टर्जभारचमंसं न वृक्षाद्बृहस्पतिर्विरेवेणा विकृत्य ॥ सोषामविदुत्सः स्व^१ः सोऽअग्नि सोऽअर्केण विवर्वाधेत मांसि । बृह

(१०।५।८) उदप्रुत इति द्वा दश च स्य सूक्तस्यायास्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

स्पतिर्गोवपुषोवलस्यनिर्मज्जाननपवणोजभार ॥ हिमेदपणामुषितावनानिबृहस्पतिनाकृपयद्वलोगाः । अनानुकृत्य
 मपुनश्चकारयात्सूर्यामासांमिथऽउच्चरतः ॥ अभिद्र्यावनकृशनेभिरश्वंक्षत्रेभिःपितरोद्यामपिशन् । रात्र्यांतमोऽ
 अर्धज्योतिरहन्बृहस्पतिर्भिनदाद्रिविदहाः⁺ ॥ इदमकर्मनमोऽअश्रियाययःपूर्वीरन्वानोनवीति । बृहस्पतिःसहि
 गोभिःसोऽअश्वैःसवीरेभिःसप्तभिर्नोवयोधात् ॥ १८ ॥ (१०।६।१) भद्राऽअग्नेवध्वश्वसंहशोवामीप्रणीतिः
 सुरणाऽउपेतयः । यदीसुमित्राविशोऽअग्नेऽइधेत्येतनाहुतो जरेतदेविद्युतत् ॥ घृतमग्नेवध्वश्वस्यवधनघृतमग्नेघृत
 भ्वस्यमेदनं । घृतेनाहुतऽअविद्याविप्रप्रथसूर्येऽइवरोचतेसपिरासुतिः ॥ यचेमन्यदनीकंसुमित्रःसमीधेऽअग्नेतद्दिदं
 नवीयः । सर्वेच्छोचसगिरौजुषस्वसवाजैर्दधिऽइहश्रवोधाः ॥ यंत्वापूर्वमीळितोवध्वश्वःसमीधेऽअग्नेसऽइदंजुष
 स्व । सनःस्तिपाऽउतभवातनपादात्ररक्षस्वयदिदंतेऽअस्मे⁺ ॥ भवाद्युम्नीवाध्वश्वोतगोपामात्वातारीदभिमार्तिजना
 नां । शूरऽइवधृणुश्ववर्नःसुमित्रःप्रनुवांचवाध्वश्वस्यनाम ॥ समज्जयापर्वत्याइवसूनिदासावृत्राण्यायाजिगेथ ।
 शूरऽइवधृणुश्ववर्नो जनानांत्वमग्नेपृतनार्यूरभिष्याः ॥ १९ ॥ दीर्घतंतुवृहदुक्षायमग्निःसहस्रस्तरीःशतनीथऽऋ
 भ्यां । द्यमान्द्युमत्सुतुभिर्मज्यमानःसुमित्रेषुदीदयोदेवयत्सु ॥ त्वेधेनुःसुदधाजातवेदोसश्चतेवसमनासंबधुक् । त्वं

षष्ठेनुवाकेषोऽशसूक्तानि (१०।६।१) भद्राअग्नेरितिद्वादशचर्वसूक्तसवाध्वश्वःसुमित्रोभिःषष्ठिबाधेद्वजगत्सौ ।

नृभिर्दक्षिणावद्भिरग्नेसुमित्रोभिरिध्यसेदेवयज्ञिः ॥ देवाश्चित्तेऽमृताजातवेदोमहिमानवाध्यश्चप्रवोचन् । यत्संपृ-
 च्छमानुषीर्विशऽआयन्त्वनृभिरजयस्त्वावृधेभिः ॥ पितेर्वपुत्रमविभरुपस्थत्वामग्नेवध्यश्चःसंपर्यन् । जषाणोऽअस्य
 समिधयविष्टोतपूर्वाऽअवनोव्राधताश्चित् ॥ शश्वद्विषिवध्यश्चशत्रन्नभिर्जिगायसुतसोमवद्भिः । समनंचिददहश्चि-
 त्रभानोवव्राधतमभिनद्धधश्चित् ॥ अयमग्निर्वेध्यश्चवृत्रहासनकात्प्रेद्धोनमसोपवाक्यः । सनोऽअजामारुतवावि-
 जामीनमितिष्ठशर्धतोवाध्यश्च ॥ २० ॥ (१०।६।२) इमामेऽअग्नेसमिधजुषस्वेळस्पदेप्रतिहयाधृताचो । वष्म-
 न्पृथिव्याःसुदिनत्वेऽअह्नामिध्वोभवसुकृतोदेवयज्या ॥ आदेवानामग्रयावेहयातुनराशसोविश्वरूपभिरश्वैः । ऋत-
 स्यपथानमसामियेधोदेवेभ्योदेवतमःसुषूदत् ॥ शश्वत्तममीळतेदूत्यायहविष्मतोमनूष्यासोऽआग्निं । वहिष्ठैरश्वैःसु-
 वृत्तारथेनादेवान्वक्षिनिषेदुहहोता ॥ विप्रथतादेवजुष्टंतिरश्वादीर्घद्राध्मासुरभिभूत्वस्मे । अहळतामनसादेववहिर-
 द्रज्येष्ठाऽउशतोयक्षिदेवान् ॥ दिवोवासानुस्पृशतावरीयःपृथिव्यावामात्रयाविश्रयध्वं । उशतीद्वारोमहिनामह-
 ऋद्वेवरथैरथयुधौरयध्वं ॥ २१ ॥ देवीदिवोदुहितरामुशिल्पेऽउषासानक्तासदतानियोनौ । आवादेवासऽउशती

(१०।६।२) इमामह्येकादशर्चस्यसूक्तस्यवाध्यश्चःसुमित्रइधोनराशंसइळोबाहिदेवीद्वारउषासानक्तादेव्यौहोतारौप्रचेतसौसरस्वती
 काभारत्यस्वष्टावनस्पतिःस्वाहाकृतयस्त्रिष्टुप् ।

उ०तं॒उ॒रौसी॑दंतु॒मुभगे॒उप॒स्थे॥ ऊ॒र्ध्वो॒ग्रावा॑वृ॒हद॒ग्निःस॒मिद्धः॒प्रिया॒धामान्य॑दितेरु॒पस्थे॑ । पुरो॑हि॒तावृ॒त्विजा॒यज्ञे॒ऽ
अ॒सिन्वि॒दुष्ट॒राद्र॒विण॑मार्थ॒जेषां॑ ॥ ति॒स्रो॒देवी॒र्विहि॑रि॒द्वरी॒यऽआसी॑द॒तच॒क्रुमा॑वः॒स्योनं॑ । म॒नुज्व॑द्यं॒सुधि॑ता॒हवी॒षी
ळ॒देवी॒धृत॑पदी॒जुषंत॑ ॥ दे॒वत्व॒ष्ट्यर्द्ध॒चारु॒त्वमा॒न॒ज्व्यदं॒गिर॒साम॑भ॒वःस॒चाभूः॑ । स॒दे॒वानां॑पा॒थऽउ॒पग्र॑वि॒द्वानु॒श॒न्य॒क्षि
द्र॒विणो॑दः॒सुर॒ल्लः॑ ॥ व॒नस्प॑ते॒रश॒नया॑नि॒यूया॑दे॒वानां॑पा॒थऽउ॒प॒व॒क्षि॒वि॒द्वान् । स्व॒दा॒ति॒दे॒वःकृ॒णव॑र्द्ध॒वीष्य॒वता॑द्या॒वापृ
थि॒वीह॑वमे ॥ आ॒ग्नेव॒ह्वरु॑ण॒मिष्ट्ये॑न॒इ॒न्द्र॒दिवो॑म॒रुतो॑ऽअ॒न्तरि॑क्षात् । सी॒द॒तु॒ब॒र्हि॒वि॒श्वऽआ॒य॒जत्राः॒स्वाहा॑दे॒वाऽअ॒मु
ता॑मा॒दय॑तां ॥ २२ ॥ (१०।६।३) बृ॒हस्प॑ते॒प्रथ॑म॒वाचो॑ऽअ॒ग्रं॒यत्प॑रै॒रत॒नाम॑धे॒यं॒दधानाः॑ । य॒दैपां॑श्र॒ष्ठ्यद॑रि॒प्रमा॑सी
त्ये॒णात॑द॒पा॒नि॒हित॑गु॒हाविः⁺ ॥ स॒क्तु॒मि॒व॒ति॒त॒उ॒नाप॑नंतो॒यत्र॒धीरा॑म॒नसा॑वाच॒म॒क॒त । अ॒त्रा॒स॒खा॒यःस॒ख्या॒नि॒जान
ते॒भद्रै॑षा॒ल॒क्ष्मी॑नि॒हिता॑धि॒वाचि॑⁺ ॥ य॒ज्ञेन॑वाचः॒प॒द्वी॒यमा॒यन्ता॑म॒न्ववि॑द॒न्न॒षि॒ष॒प्रा॒वि॒ष्टां । ता॒माभु॒त्याव्य॑द॒धुःपु॒रु॒त्रा
तां॒स॒स्तर॑भाऽअ॒भि॒स॒न॒व॒न्ते ॥ उ॒त॒त्वः॒प॒श्य॒न्न॒द॒श॒वाच॑म॒त॒त्वः॒शृण॒वन्न॑शृ॒णोत्ये॑नां । उ॒तो॒त्य॒स्मेत॑न्व॒वि॒स॒खे॒जा॒ये॒व॒प॒त्य
ऽउ॒श॒ती॒स॒वासाः॑ ॥ उ॒त॒त्व॑स॒ख्ये॒स्थि॒रपी॑ता॒हुर्न॑र्न॒हि॒न्व॒त्य॒पि॒वा॒जि॒नेषु॑ । अ॒धे॒न्वा॒च॒र॒ति॒मा॒यै॒षवा॑च॒शु॒श्र॒वाऽअ॒फ
ला॑म॒प॒ष्णां⁺ ॥ २३ ॥ य॒स्ति॒त्या॒ज॒स॒चि॒वि॒दं॒स॒खा॒यं॒त॒स्य॒वा॒च्य॒पि॒भा॒गोऽअ॒स्ति । य॒दी॒शृ॒णो॒त्य॒ल॒कं॒शृ॒णो॒ति॒न॒हि॒म॒वे॒द

(१०।६।३) बृहस्पतइत्येकादशचस्यमूक्तस्यांगिरसोबृहस्पतिद्वानिन्त्रिष्टुपनवमीजगती ।

सुकृतस्यपंथां ॥ अक्षण्वंतःकर्णवंतःसखायोमनोजेव्वसमाबभूवुः । आदृग्नासंउपकृषासंउत्वेहृदाऽइवस्नात्वांऽ
 उत्वेददृश्रे ॥ हृदातष्टेषुमनसोजेवपुयद्ब्राह्मणाःसंयजंतसखायः । अत्राहत्वंविजहुर्वद्याभिराहब्रह्माणोविचरंत्युत्वे ॥
 इमेयेनार्वाङ्परश्चरतिनब्राह्मणासोनसुतेकरासः । तऽएतेवार्चमभिषद्यपापयासिरासन्नतन्वतेऽअप्रजयः ॥ सर्वेन
 दंतियशसागतेनसभासाहेनसख्यासखायः । किल्बिषस्पृत्पितृषुणिह्यषामरहितोभवतिवार्जिनाय ॥ ऋचांत्वःपोष
 मास्तेपुपुष्वान्गायत्रत्वोगायतिशक्करीषु । ब्रह्मात्वोवदतिजातविद्यांयज्ञस्यमात्राविमिमीतऽउत्त्वः ॥ २४ ॥ इत्य
 ष्टमाष्टकेद्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

अष्टपंचाशाध्यायेवर्गाः २४ सूक्तानि १० ऋचः १३३ ॥ त्यागः ॥ अंगिरोभ्य. ६ विश्वेभ्योदेवेभ्य. सावर्णय. ४ विश्वेभ्योदे
 वेभ्य. ९ नौरूपयैदिव. विश्वेभ्योदेवेभ्य. ४ पय्यायैखस्तय. २ विश्वेभ्योदेवेभ्य. ५ अदित्यर्मभ्या. विश्वेभ्योदेवेभ्य. ८ द्यावापृथि
 वीभ्या. विश्वेभ्योदेवेभ्य. ७ मित्रावरुणाभ्या. गवह. विश्वेभ्योदेवेभ्य. द्यावापृथिवीभ्या. विश्वेभ्योदेवेभ्य. ३ अश्विभ्या. विश्वेभ्योदेवे
 भ्य. ९ अग्नीषोमाभ्या. विश्वेभ्योदेवेभ्य. ८ वृहस्पतय. २४ अग्नय. १२ समिद्धायाग्नय. नराशंसये. इळाये. बर्हिषह. देवीभ्योद्वाभ्य
 इ. उषासानक्ताभ्या. देवीभ्यांहोतृभ्यांप्रचेतोभ्या. सरस्वतीळामारतीभ्य. त्वष्ट्रे. वनस्पतय. स्वाहाकृतीभ्य. ज्ञानाये. ११ इत्यष्टमेद्वितीयः ॥

देवानां न वलौक्यो वा बृहतिर्दक्षायण्यदिति वा देवमानुष्टुभजनिष्ठा एकादशगौरिवीति वसूनां षट्प्रसुनवासिंघुक्षि
 त्रैयमेधोनदीस्तुतिर्जातं त्वावोष्टौ संपरावतो जरत्कर्णाग्राब्जोस्तौ दध्नप्रुषः स्यूमरश्मिर्भागवो मारुतं तु पंचमी
 जगती विप्रासो द्वितीया पंचम्या द्याश्च तिस्रो जगत्यो पश्य सप्तसौचीको भ्रिवैश्वानरो वासस्ति वाजं भरऽआग्नेयं त्व
 मिः ससिंथऽइमा विश्वा विश्वकर्मा भव नो वैश्वकर्माणं तु द्वितीया विराड्पाचक्षुषो यस्ते मन्यो मन्युस्तापसो मान्यव
 त्वाद्या जगती त्वयामन्यो चतुर्जगत्यतस्तेन सप्त चत्वारिंशत्सा वित्रीसूया त्सदैव तमानुष्टुभं पंचभिः सोममस्तात्प
 राभिः स्वविवाहं सप्त दद्या देवान्परया सोमाको परया चंद्रमसं परानृणां विवाहं त्रा आशीः प्रायाः परा देहीति हव
 धूवासः संस्पृशन्निदार्थं परायक्ष्मना शिनीदं पत्यो न वनिस्ति स्त्रो नृक्षरा गृभ्णामीति द्वेयदश्विना पूर्वाघोरचक्षुरि
 ति त्रिष्टुभं स्तुष्टुमुरो बृहती पूर्वा परा मिह प्रियमानः प्रजां जगत्यः ॥ ३ ॥ ॥
 ॥ हरिः ओम् ॥ (१०।६।४) देवानां नुवयं जाना प्रवोचाम विपन्यया । उक्थेषु शास्यमीनेषु यः पश्यादुत्तरयु
 ने ॥ ब्रह्मणस्पतिरेता संकुमारऽइवाधमत् । देवानां पव्ययुगे सतः स दजायत ॥ देवानां युगे प्रथमे सतः स दजायत ।
 तदा शाऽअन्वजायं तदुत्तानं पदुस्परि ॥ भूर्जज्ञऽउत्तानं पदो भवऽआशाऽअजायं त । अदिते दक्षोऽअजायत दक्षा द्व
 (१०।६।४) देवानां मिति नवर्चस्य मूर्त्तस्य लौक्यो बृहस्पतिर्देवा अनुष्टुप् (आंगिरसो वा बृहस्पतिर्ऋषिर्दक्षायण्यदिति वा त्रिऋषिका) ।

दि॒तिः॒परि॑ ॥ अ॒दि॒ति॒ह्य॒जनि॒ष्ट॒क्षया॑ दु॒हिता॒तव॑ । तां दे॒वाऽअ॒न्व॒जाय॑तं भ॒द्राऽअ॒मृत॑व॒धवः॑ ॥ १ ॥ यद्दे॒वाऽअ॒दः
 स॒लिले॒सु स॑र॒न्धाऽअ॒ति॒ष्ठत॑ । अत्रा॒वो नृ॒त्यता॑मि॒वती॒त्रोरे॒णुर॒पाय॑त ॥ यद्दे॒वाय॑तं यो यथा॒भुवन॑न्य॒पि न्व॑त । अत्रा॒स
 म॒द्रऽआ॒गहू॒मासू॒यम॑ज॒भर्त॑न ॥ अष्टौ पु॒त्रा सोऽअ॒दि॒ते य॒जाता॑स्त॒न्वः १ स्पर्शि॑ । दे॒वाऽउ॒प॒प्र॒स॒प्तभिः॑ प॒रा मा॒ता॒डमा॑स्य
 त् ॥ स॒प्तभिः॑ पु॒त्रैर॒दि॒तिरु॒प॒प्र॒प॒व्ययु॑गं । प्र॒जायै॒मत्य॑वै॒त्युन॑मा॒ता॒डमा॑भ॒रत् ॥ २ ॥ (१०।६।५) जनि॑ष्ठाऽउ॒ग्रः
 स॒हस॑तरा॒यम॑द्रऽओ॒जिष्ठा॑व॒हल॑भि॒मानः॑ । अ॒वध॑न्नि॒न्द्रम॑रु॒तश्चि॒दत्र॑मा॒ताय॒द्वीरं॑ दु॒धन्॒ध्रनि॑ष्ठा ॥ द्रु॒हो नि॑ष॒त्तापृ॒शनी
 चि॒देवैः॑ पू॒रुश॑से॒नवा॒वृधु॑ष्टऽइ॒न्द्रं । अ॒भीवृ॑ते॒वता॑महा॒पदे॑न॒ध्वाता॑त्प्रि॒त्वा दु॑र॒तं ग॒भोः॑ ॥ ऋ॒ष्वते॒पादा॑प्र॒यजि॒गास्य॑व
 र्ध॒न्वाजा॑ऽउ॒त्तये॑चि॒दत्र॑ । त्वमि॒न्द्र॒साला॑वृ॒कान्स॑ह॒रामा॑स॒न्दधि॑षेऽअ॒श्विना॑व॒वृत्वाः॑ ॥ स॒मना॑तू॒र्णिरु॒पया॑सि॒यज्ञ॑मा॒ना
 स॒त्यास॒ख्याय॑व॒क्षि । व॒साव्या॑मि॒न्द्रा॒रयः॑ स॒हस्रा॑श्वि॒नाशू॑र॒दद॑तु॒म॒घानि॑ ॥ म॒द॒मानऽऋ॒ता॒दधि॑प्र॒जायै॑स॒खिभि॑रि॒न्द्र
 ऽइ॒षिरे॑भि॒रर्थ॑ । आ॒भिहि॑मा॒याऽउ॒प॒दस्य॑मा॒गान्मि॒हः प्र॑त॒म्राऽअ॒वप॑त्त॒मांसि॑ ॥ ३ ॥ स॒र्नामा॑ना॒चि॒क्क॒सयो॒न्य॒स्माऽअ
 वा॒ह॒न्नि॒न्द्रऽउ॒ष॒सो य॑थानः । ऋ॒ष्वैर॑ग॒च्छः स॒खिभि॑रि॒कामैः॑ सा॒क्रं प्रति॑ष्ठा॒हृद्वा॑ज॒घंथ॑ ॥ त्वं ज॒घंथ॑ न मु॒चि॒मस्व॑सु॒दास॑कृ
 ष्णानऽऋ॒षये॑वि॒मायं॑ । त्वं च॒कथ॑म॒नवे॒स्यो नान्प॑थो॒दे॒वत्रा॑ज॒सेव॑यानान् ॥ त्वमे॒तानि॑प॒प्रिये॑वि॒नामे॒शानऽइ॒न्द्र॒दधि॑ष

(१०।६।५) जनि॑ष्ठा इत्येकादशचस्यसूक्तस्य शात्तयोगौरिवीतिरिन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

गभस्तौ । अनुत्वादेवाः शर्वसामदंत्यपरिबुध्नान्वनिनश्चकर्थ ॥ चक्रयदस्यापस्वानिषत्तमोतदस्ममध्विच्चच्छद्यात् । पृ
थिव्यामतिषितं यदूधः पयो गोष्वदधाऽओषधीषु ॥ अश्वदिद्यायेति यदूधं त्योजसो जातमतमन्यऽएनं । मन्योरियाय
हर्म्येषु तस्थौ यतः प्रजज्ञऽइंद्रोऽअस्य वेद ॥ वयः सुपर्णाऽउपसेदुरिंद्रप्रियमेधाऽऋषयो नाधमानाः । अपध्वा तमूर्ण
हि पृथिवि च क्षुमुमभ्य १ स्मान्निधये ववृहान् ॥ ४ ॥ (१०।६।६) वसूनां वाचकृषऽइयक्षन्धिया वायज्ञैर्वारोदस्योः ।
अवतो वायेरियिमतः सातौ वनुवाये सुश्रुतौ युः ॥ हवऽएषामसुरो न क्षतद्याश्रवस्यतामनसानि सतक्षां । चक्षाणा
यत्र सुविताये देवाद्यौ न वारैभिः कृणवतस्वैः ॥ इयमेषाममृतानां गीः सर्वताताये कृपणं तरह्वं । धियं च यज्ञं च साधंतस्ते
नो धांतु वसव्य १ मसामि ॥ आतत्तऽइंद्राय वः पनंताभियऽऊर्वगोभंतं तितृत्सान् । सकृत्स्वं १ ये पुरुपुत्रां महीं सहस्रधा
रां बृहतीं दुदुक्षन् ॥ शचीवऽइंद्रमवसेकृणध्वमनानंतं दमयंतं पृतन्यून् । ऋभुक्षणमघवानं मुष्टुक् किंभतयो वज्रनयं पुरु
क्षुः ॥ यद्वावानं पुरुतमं पुराषाळावृत्रहं द्रोनामान्य प्राः । अचेति प्रासहस्पतिस्तु विष्मान्यदीमुमसि कर्तवै कर्त्तत् ॥ ५ ॥
(१०।६।७) प्रसुर्वऽआपो महिमानं मुत्तमं कारुर्वो चातिसदने विवस्वतः । प्रससससत्रेधा हि च क्रमुः प्रसुर्वरीणामति सि
धुरो जसा ॥ प्रतैरदूहं रुणो यातवै पथः सिधो यद्वाजाऽअभ्यद्रवस्त्वां भूम्याऽअधिप्रवताया सिमानुनाय देषामग्रं गतामिर
धुरो जसा ॥

(१०।६।६) वसूनामिति षष्ठ्यर्चस्य सूक्तस्य गौरिवीतिरिंद्रश्चिद्रूपः । (१०।६।७) प्रसुर्वइति नवर्चस्य सूक्तस्य प्रथमेधः सिधुश्चिन्नवो जगती ।

ज्यसि ॥ द्विविखनोयततेभूम्योपथनंतशुष्ममुदयतिभानुना । अन्नादिवप्रस्तनथतिवृष्टयःसिंधुयदेतिवृष्टभोनरोरु
 वत् ॥ अभित्वासिंधोशिशुमिन्नमातरौवाश्राऽअर्षतिपयसेवधेनवः । राजेवयुध्वानयसित्वमित्सिचौयदासामग्रप्रव
 तामिनक्षसि ॥ इममंगेयमुनेसरस्वतिशुतुद्रिस्तोमंसचतापरुण्या । असिन्नयामरुद्धुधेवितस्तयाजौकीयेऽणुह्यासु
 बोमया ॥ ६ ॥ (परिशिष्टं ॥ सितामितेसरितेयत्रसंगथेत्त्राप्नुतासोदिवमुत्पतति । येवैतन्वैविस्वजंतिधीरास्तज
 नांसोऽअमृतत्वभजंते ॥१॥) तष्टामयाप्रथमंयातवेसजूःससत्वीरसयाश्वेत्यात्या । त्वंसिंधोकुभयागोमतीक्रुमुमेह
 त्वासरथंयाभिरीयसे ॥ ऋजीत्येनीरुशतीमहित्वापरिज्रयांसिभरतेरजांसि । अदब्धासिंधुरपसामपस्तमाश्वानचि
 त्रावपुषीवदर्शता ॥ स्वश्वासिंधुःसुरथासुवासाहिरण्ययीसुकृतावाजिनीवती । ऊर्णावतीयुवतिःसीलमावत्युताधि
 वस्तेसभगामधवृध ॥ सुखरथयुयुजेसिंधुरश्विनंतेनवाजंसनिषदुस्मिन्नाजौ । महान्धस्वमहिमापनस्यतेदब्धस्यस्वय
 शसोविरश्चिनः ॥ ७ ॥ (१०।६।८) आवऽऽकंसऽऽकृजसऽऽकृजर्व्युष्टिष्विद्वंसुरतोरोदसीऽअनक्तन । उभेयथानोऽअह
 नीसचाभुवासदःसदोवरिवस्थातऽऽज्झिदा ॥ तदुश्रेष्ठंसर्वंसुनोतनात्योनहस्तयतोऽअद्रिःसोतरि । विदध्यर्थोऽअ
 भिभूतिपौत्यमहोरायेचित्तरुतेयदवैतः ॥ तदिद्व्यस्वसर्वनंविवेरपोयथापरामर्गवगतुमश्रत् । गोऽअर्णसित्वाष्टेऽअ

(१०।६।८) आवऽऽकंसऽऽकृजसऽऽकृजर्व्युष्टिष्विद्वंसुरतोरोदसीऽअनक्तन । उभेयथानोऽअह
 नीसचाभुवासदःसदोवरिवस्थातऽऽज्झिदा ॥ तदुश्रेष्ठंसर्वंसुनोतनात्योनहस्तयतोऽअद्रिःसोतरि । विदध्यर्थोऽअ
 भिभूतिपौत्यमहोरायेचित्तरुतेयदवैतः ॥ तदिद्व्यस्वसर्वनंविवेरपोयथापरामर्गवगतुमश्रत् । गोऽअर्णसित्वाष्टेऽअ

श्वनिर्णिजिप्रमध्वरेष्वध्वराँऽअशिश्रयुः ॥ अपहतरक्षसोभंगरावतःस्कभायतनिऋतिसेधतामतिं । आनोरयिसववी
 रंसुनोतनदेवाव्यभरतश्चोक्तमद्रयः ॥ दिवश्चिदावोमवत्तरेभ्योविभ्वनाचिदाश्वपस्तरभ्यः । वायोश्चिदासोमरभस्त
 रेभ्योघ्नोश्चिदचपितुकृत्तरेभ्यः ॥ ८ ॥ भुरंतुनोयशसःसोत्वंधसोत्रावाणोवाचादिवितादिवित्मता । नरोयत्रदुहतेका
 म्यमध्वाघोषयतोऽआभितोमिथत्तुरः ॥ सुन्वतिसोमरथिरासोऽअद्रयोनिरस्वरसंगविषोदुहतिते । दुहंत्यूधरुपसेच
 नायंकनरोहव्यानमर्जयतऽआसभिः ॥ एतेनरःस्वपसोऽअभूतनयऽइंद्रायसुनथसोममद्रयः । वामवामवोदिव्या
 यधास्त्रेवसुवसुवःपार्थिवायसुन्वते ॥ ९ ॥ (१०।६।९) अम्रप्रणोनवाचाप्रुषावसुहविष्मंतोनयशविजानुषः । समारु
 तंनब्रह्माणमहसगणमस्तोष्येषानशोभसे ॥ श्रियेमर्योसोऽअंजीऽरकृण्वतसमारुतंनपूवरतिक्षपः । दिवस्पुत्रासऽ
 एतानयैतिरऽआदित्यासस्तेऽअक्रानवावृधुः ॥ प्रयेदिवःपृथिव्यानबह्णात्मनारिरिन्नेऽअन्नाश्रसूयः । पाजस्वतो
 नवीराःपनस्यवोरिशादसोनमर्योऽअभिघवः ॥ यष्माकंबुधेऽअपांनयामनिविथुर्यतिनमहीश्रथयात । विश्वप्सुर्यशो
 ऽअर्वागंधसुवःप्रयस्वतो नसत्राचऽआगत ॥ ययंधुषुप्रयुजोनरश्मिभिर्योतिष्मंतोनभासाव्युष्टिषु । द्येनासोनस्वय
 शसोरिशादसःप्रवासोनप्रसितासःपरिप्रुषः ॥ १० ॥ प्रयद्वहध्वेमरुतःपराकाद्ययमहःसंवरणस्ववस्वः । विदानासो

(१०।६।९) अम्रप्रुषइत्यष्टचस्वसूक्तस्यभागवःस्युमरश्मिमरुतस्त्रिष्टुपंचमीजगती ।

वसवो राध्यस्याराच्छिद्वेषः स न त यु योत ॥ यऽउदृच्चि यज्ञेऽअध्वरेष्ठा मरुद्भ्यो न मानुषो ददा शत् । रेवत्सवयो दधते सवीरं स
 देवाना मपि गोपीथेऽअस्तु ॥ ते हि यज्ञेषु यज्ञियांसऽऊमाऽआदित्ये न नान्नाशं भविष्ठाः । तेनो वतु रथ तू मे नीषां महश्च याम
 न्नध्वरे च कानाः[†] ॥ ११ ॥ (१०।६।१०) विप्र सो न मन्मभिः स्वाध्या देवा व्योऽनयज्ञैः स्वप्तसः । राजानो न चित्राः
 सुसंहशः क्षितीनां न मर्याऽअरे पसः ॥ अग्नि न ये भ्राजसा रुक्म वक्षसो वाता सो न स्वयुजः सद्यऽऊतयः । प्रज्ञातारो न ज्ये
 ष्ठाः सुनीतयः सशर्मणो न सोमाऽऋतं यते[†] ॥ वाता सो न ये धुनयो जिगलवो ग्रीनां न जिह्वा विरो किणः । वर्मण्वतो न यो
 धाः शिमी वतः पितृणां न शंसाः सुरा तयः ॥ रथानां न ये ऽराः सनाभयो जिगीवा सो न शूराऽअभिद्यवः । वरेयवो न मर्याधृ
 तप्रुषो भिस्वतारोऽअर्क न सष्टुभः ॥ अश्व सो न ये ज्येष्ठा सऽआशवो दिधिषवो न रथ्यः सुदानवः । आपो न निम्नैरुदभिजि
 गलवो विश्वरूपाऽअगिरसोऽनसामभिः ॥ १२ ॥ ग्रावाणो न सुरयः सिंधुमातरऽआदीरा सोऽअद्रयो न विश्वहा ।
 शिशूलान् कीळयः सुमातरौ महाशर्मो न यामश्नुत त्विषा[†] ॥ उपसां न केतवो ध्वरश्रियः शुभं यवो नां जिभिव्यभितन् ।
 सिंधवो न ययि यो भ्राजदृष्टयः परावतो न यो जना निममिरे ॥ सुभागाश्चो देवाः कृणुता सरत्वा न स्मान् स्तोतृन्मरुतो वा वृधा

(१०।६।१०) विप्रस इत्यष्टयस्य सूक्तस्य मरुदिमरुतस्त्रिष्टुप् द्वितीयापंचम्याद्याश्चतसश्च जगत्सः ।

नाः । अधिस्तोत्रस्यसख्यस्यगातसनाद्धिवोरत्नधेयानिसन्ति ॥ १३ ॥ (१०।६।११) अपरस्यमस्यमहतोमहित्वम
मर्यस्यमत्यसुविशु । नानाहनविभृतेसंभरेतेऽसिन्वतीवप्सतीभूर्यत्तः ॥ गुहाशिरोनिहितमृगक्षीऽअसिन्वन्न
चिजिह्वावनानि । अत्राण्यस्मैपडिः संभरंत्युत्तानहस्तानससाधिविशु^भ ॥ प्रमातुःप्रतरंगुह्यमिच्छन्कुमारोववीरुधः ।
सर्पदुर्वीः । संसनपक्कमविदच्छुचंतरिरिह्लांसरिपडउपस्थेऽअंतः⁺ ॥ तद्द्वामंतरौदसीप्रब्रवीमिजायमानोमातरागभौ
ऽअत्ति । नाहंदेवस्यमत्यश्चिकेतागिरंगविचेताः सप्रचेताः ॥ योऽअस्माऽअंनंतप्वाइदधाल्याज्यधेतुजहोतिपुष्यति ।
तस्मैसहस्रमक्षभिविचक्षेन्नोविश्वतःप्रत्यङ्मुसित्व⁺ ॥ किंदेवेषुष्यजऽएनश्चकथामैपेच्छामिनुत्वामाविह्वान् । अक्कीळन्की
ळन्हरिरत्तवेदन्विपवशश्चकर्तगामिवासिः⁺ ॥ विषूचोऽअश्वान्युजैवनेजाऽऊजीतिभीरशनाभिगृभीतान् । चक्ष
देमित्रोवसुभिःसुजातःसमानृधेवभिर्वावृधानः⁺ ॥ १४ ॥ (१०।६।१२) अग्निःसप्तवाजभरंददात्यग्निवारश्रु
त्यैकर्मनिःष्ठां । अग्नीरोदसीविचरत्समंजग्निनारीवीरकुक्षिपुराधि ॥ अग्नेरस्रसःसमिदस्तुभद्राग्निमहीरोदसीऽआवि
वेश । अग्निरेकचोदयत्समस्त्वग्निदृत्राणिदयतेपूरुणि ॥ अग्निहृत्यजरतःकर्णमावाग्निर्ह्योनिरदहज्जरुथं । अग्निर्त्रि

(१०६।११) अपश्यमितिसप्तचसूक्तस्यसौचीकोमिगमिखिपुप् (वैश्वानरोमिवाजंभःसमिगितीमावृपीपाक्षिकौ) । (१०६।१२)
अग्निःसमिगिमितिसप्तचसूक्तस्यसौचीकोमिगमिखिपुप् (वैश्वानरोमिवाजंभःसमिगितीमावृपीपाक्षिकौ) ।

धर्मऽङ्कुरव्यदन्तराग्निर्मेधप्रजयासृजत्सं⁺ ॥ अग्निर्द्राद्रविणवीरपैशाऽअग्निर्ऋषिःसहस्रासनोति । अग्निर्दिविहव्यमा
 ततानाग्नेर्धामानिविभृतपुरुत्रा⁺ ॥ अग्निमक्थैऋषयोविह्वयतेऽग्निरथामनिवाधितासः । अग्निवयोऽन्तरिक्षपतं
 तोऽग्निःसहस्रापरिथातिगोनां ॥ अग्निर्विशऽईळतेमानुषीर्याऽअग्निमनुषेनहुषोविजाताः । अग्निर्गार्धर्वपथ्यामतस्याग्ने
 र्गव्यूतिर्धृतऽआनिपत्ता ॥ अग्नेयब्रह्मऽऋभवस्तत्तुरग्निमहामनवोचामासुवृष्किं । अग्नेमवज्रितारयविष्ठाभूमिहिद्रवि
 णमार्यजस्व ॥ १५ ॥ (१०।६।१३) ॥ यऽइमाविश्वाभुवनानिजुह्वदपिहोतान्यसीदत्पितानः । सऽआग्निषाद्रविण
 मिच्छमानःप्रथमच्छदवराऽआविवेश ॥ किंस्विदासीदधिष्ठानमारभणंकृतमास्त्विक्कथासीत् । यतोभूमिर्गजनयन्वि
 श्वकर्मविद्यामौर्णोन्महिनाविश्वचक्षाः ॥ विश्वतश्चक्षुरुतविश्वतोमुखोविश्वतोबाहुरुतविश्वतस्पात् । संबाहुभ्यांध
 मतिसंपतत्रैर्वावाभूमौजनयन्देवएकः ॥ किंस्विद्वनंकऽउसवृक्षऽआसयतोद्यावापृथिवीनिर्दुतक्षुः । मनीषिणोभन
 सापृच्छतेदुतद्यदध्यतिष्ठुर्वनानिधारयन् ॥ यातेधामानिपरमाणियावमायामध्यमार्गवश्वकर्ममृतेमा । शिक्षासखि
 भ्योहविर्षिस्वधावःस्वयंयजस्वतन्ववृधानः⁺ ॥ विश्वकर्ममहविषावावृधानःस्वयंयजस्वपृथिवीमृतद्यां । मुह्यत्वन्त्येऽ
 अभितोजनासऽइहास्माकमघवासरिरस्तु ॥ वाचस्पतिर्विश्वकर्मणभूतयेमनोजुवंवाजेऽअद्याहुवेम । सनोविश्वानि

(१०।६।१३) यइमाविश्वेतिसमर्चस्यसूक्तस्यभौवनोविश्वकर्मोत्रिप्रपृद्वितीयाविराड्रूपा ।

हवनानिजोषद्विश्वशंभरवसेसाधुकर्मा ॥ १६ ॥ (१०।६।१४) चक्षुषःपितामनसाहिधाराधृतमेनऽअजनन्नमा
 ने । यदेदंताऽअददहंतपूर्वऽआदिह्यावापृथिवीऽअप्रथेतां ॥ विश्वकर्माविमनाऽआदिहाधाताविधातापरमातसे
 दृक् । तेषामिष्टानिसमिषामंदतयत्रासप्तऽऋषीन्परऽएकमाहुः⁺ ॥ योनःपिताजनितायोविधाताधामनिवदुभुवना
 निविश्वा । योदेवानानामधाऽएकएवतंसप्रश्नमुवनायत्यन्या⁺ ॥ तऽआयजंतद्रविणंसमस्माऽऋषयःपूर्वजरितारो
 भना । असूतसूतैर्जसिनिषत्तेभतानिसमकृण्वन्निमानि । परोदिवापरऽएनापृथिव्यापरोदेवभिरसुर्यदत्ता कस्वि
 हर्भप्रथमंदध्रऽआपोयत्रदेवाःसमपश्यतविश्वे ॥ तमिहर्भप्रथमंदध्रऽआपोयत्रदेवाःसमगच्छतविश्वे । अजस्यनामा
 वध्येकर्मापंतयस्मिन्विश्वानिमुवनानितस्थुः⁺ ॥ नतंविदाथयऽइमाजनानान्यद्युष्माकमंतरंबभूव । नीहारेणप्रावृता
 जल्ल्याचासतृपऽउक्थशासश्चरंति ॥ १७ ॥ (१०।६।१५) यस्तेमन्योर्विधद्वज्रसायकसहऽओजःपुष्यतिविश्वमा
 नपक् । साह्यामदासमार्यत्वययुजासहस्कृतेनसहसासहस्वता ॥ मन्युरिद्रोमन्युरेवासदेवमन्युहातावरुणोजातेव
 दाः । मन्युर्विशेऽईलतेमानुर्गर्थाःपाहिनोमन्योतपसासजोपाः ॥ अर्भोहिमन्योतवसस्तवीधान्तपसायुजाविजिहिश

(१०।६।१४) चक्षुष इति सप्त चक्षुःसूक्तस्य विश्वकर्मा विश्वकर्मा त्रिष्टुप् । (१०।६।१५) यस्ते मन्यो इति सप्त चक्षुःसूक्तस्य तापसा मन्यु-
 र्मन्युः सिष्टवाघाजगती ।

त्रन् । अमित्रहावृत्रहादस्युहाचविश्वावसन्याभरात्वनः ॥ त्वहिमन्योऽअभिभूलो जाः स्वयंभूर्भामोऽअभिमातिषा
 हः । विश्वचर्षणिः सहरिः सहावानस्मास्वोजः पृतनामुधेहि ॥ अभागः सन्नपरेतोऽअसितवक्रत्वातविषस्यप्रचेतः ।
 तं त्वामन्योऽअक्रतुर्जिहीक्याहं स्वातनूद्वलदेयायमेहि ॥ अयं तेऽअस्म्युपमेह्यवाङ्प्रतीचीनः सहुरे विश्वधायः । मन्यो
 वज्रिन्नाभिमामाववृत्स्वहनावदस्यूरुतबोध्यापः⁺ ॥ अभिप्रोहिदक्षिणतोभवामेधावृत्राणि जंघनावभूरि । जुहोमि ते ध-
 रुणमध्वोऽअग्रमभाऽउपांशुप्रथमापिबाव ॥ १८ ॥ (१०।६।१६) त्वयामन्योसरथमारुजतोहर्षमाणामोघृषिता
 मरुत्वः । तिग्मेषवऽआयुधासंशिशानाऽअभिप्रयंतनरोऽअग्निरूपाः ॥ अग्निरिवमन्योऽअभिमातिमसेरुजन्मणन्त्र
 रेहृतऽएधि । हृत्वायशत्रून्निर्भजस्ववेदऽओजोमिमानोविमृधोनुदस्व ॥ सहस्वमन्योऽअभिमातिमसेरुजन्मणन्त्र
 मणन्त्रेहि शत्रून् । उग्रतेपाजोनन्वारुरुधेवशीवशनयसऽएकजत्वं⁺ ॥ एकोबहूनामसिमन्यवीळितोविशविशयुधयसं
 शिशधि । अकृत्तरुक्त्वयायुजावयं द्युमंतोषोपविजयायकृष्महे ॥ विजेषकृदिदं द्रऽइवानवब्रवोऽस्माकमन्योऽअधिपा
 भवेह । प्रियतेनामसहुरेगुणीमसि विद्वातमुत्संयतऽआबभूथ ॥ आभूत्यासहजावज्रसायकसहोविभर्ष्यभिभूतऽउच-
 रं । कृत्वानोमन्योसहमेधाधिमहाधनस्य पुरुहूतसंसृजि ॥ संसृष्टधनमभयं समाकृतमस्मभ्यं दत्तावरुणश्चमन्युः । भि-

(१०।६।१६) त्वयामन्योत्रितिसप्तर्चस्यसूक्तस्थवापसोमन्युर्मन्युर्जगती आद्यास्तिस्त्रिष्टुभः ।

यंदधानाहृदयपुत्रवधराजितामोऽअपनिलयंतां ॥ १९ ॥ (१०७१) मयेनात्तमिनाभूमिःसूयणात्तमिताद्याः।
 कृतेनादित्यास्तिष्ठतिदिविसोमोऽअधिश्रितः ॥ सोमेनादित्यावलिनःसोमंनपृथिवीमही । अयोनक्षत्राणापणामपस्थे
 सोमोऽआर्हितः ॥ सोममन्यतेपपिधान्यत्संपिप्लोपधि । सोमंयवह्मणाविदुर्नतस्याशानिक्तश्चन⁺ ॥ आच्छद्दिधा
 नैर्गुपितोवाहृतैःसोमरक्षितः । आण्णामिच्छन्वन्तिष्ठमिनतैऽअश्नातिपाथिवः ॥ यत्सोदयप्रपिनिनिततऽअप्यायसे
 पुनः । द्रायुःसोमस्यरक्षितासमानांमासोऽआकृतिः ॥ २० ॥ रभ्यासीदनुदेयानाराशसिन्योचनी । नृयायाभद्रमि
 द्वासोमाथयैतिपरिष्कृतं ॥ चित्तिराऽउपवह्णं चक्षुराऽअभ्यजनं । द्यौर्भूमिःकोनोऽआनीचदयात्सयपिप्लि ॥ सोमा
 ऽआसन्प्रतिधयःकुरीरंछदोपशः । सूर्यायाऽअश्विनावरागिरासीत्पुरोगवः⁺ ॥ सोमोवधृयुरभयदृश्विनात्समभा
 वुरा । सूर्यायत्पत्येशसंतीमनसासवितादेदात् ॥ मनोऽअस्याऽअनोऽआमीह्वारासीदुतछदिः । नृकावन्नडाहोनास्ता

सममनुवाक्रेपदसूक्तानि (१०७१) सत्येनेतिसमचत्वारिंशदृचस्यमृक्यसूर्यासावित्रीकृपिकंपचनांसोमोदेवताततएकादशानामूया
 विवाहःसमदश्यादेवाःअष्टादश्याःसोमाकोऽएकोनविश्याध्रंद्रमाःततो नवानानृणांविवाहमंत्राःआशीःप्रायाःततोद्वयोर्वासोदेवताएकत्रिंश्या
 यक्षमहाशिष्टानामृचांसूर्यासावित्रीअनुष्टुप्चतुर्दशीएकोनविंश्यादितिसंख्योर्विशीचतुर्विंशीपट्त्रिंशीसमात्रिंशीचतुश्चत्वारिंश्यश्च
 त्रिष्टुभःअष्टादशीसमविंशीत्रिचत्वारिंश्यश्च जगल्यःचतुस्त्रिंशुरोबृहती ।

यदयात्सर्थागृहं ॥ २१ ॥ ऋक्सामाभ्यामभिहितौगावोतसाप्रनावितः । श्रोत्रेतेचक्रेऽस्ताद्विपथाश्चराचरः ॥
शुचीतेचक्रेयात्याव्यानोऽअक्षऽआहतः । अर्नोमनस्सयस्यारोहत्प्रयतीपतिं ॥ सूर्यायावहतुः प्रागात्सवितायमवा
सृजत् । अघासुहन्यतेगावोजुन्योऽपयुह्यते ॥ यदश्विनापृच्छयानावयातंचिक्रेणवहतुंसूर्यायाः । विश्वेदेवाऽअनु
तद्धोमजानन्पुत्रः पितराववृणीतपूषा ॥ यदयातंशुभस्पतीवरेयसूर्यामुप । कैकचक्रवामासीत्कैदृष्टायतस्थयुः ॥ २२ ॥
इतेचक्रेसूर्यब्रह्माणऽऋतुथाविदुः । अथैकचक्रयदुहातदद्वातयऽइद्विदुः ॥ सूर्यायेदेवभ्योमित्रायवरुणायच । ये
भतस्यप्रचेतसऽइदेभ्योकरंनमः ॥ पूर्वापरंचरतोमाथयैतैशिशक्रीळेतैपरियातोऽअध्वरं । विश्वान्यन्योभुवनभि
चष्टऽऋतूरन्योविदधज्जायतेपुनः ॥ नवोनवोभवतिजायमानोह्यैकितुरुपसामेत्यग्रं । आगद्वेभ्योविदधात्यायन्प्रच
द्रमास्तिरतेदीर्घमायुः ॥ सकिंशकंशलंविश्वरूपंहिरण्यवर्णसवृतसुचक्रं । आरोहसूर्येऽअमृतस्यलोकस्थोनपत्येव
हतुंकृणुष्व ॥ २३ ॥ उदीर्ष्वार्तः पतिवतीह्येष्टपाविश्ववसुनमसागीर्भिराले । अन्यामिच्छपितृपद्व्यक्तंसतेभागोज
नुषातस्यविद्धि ॥ उदीर्ष्वार्तोविश्ववसोनमसेळामहेत्वा । अन्यामिच्छप्रफुल्लं संजायापत्यासृज ॥ अनक्षराऽऋज
वः संतपंथायेभिः सखायोयतिनोवर्यं । समर्थमासंभगोनोनिनीयात्सजास्पत्यंमथमस्तुदेवाः ॥ प्रत्वामुंचामिवरुण
स्यपाशाघेनत्वावद्वात्सवितसुशेवः । ऋतस्योनौसुकृतस्त्वलोक्तेरिष्टात्वासहपत्यादधामि ॥ प्रेतोमुंचामिनामुतः सुव

क्राममुतस्करं । यथेयमिन्द्रमीदृः सुपुत्रास भगासति ॥ २४ ॥ पशुत्वतो न यतुहस्तगृह्याश्विनात्वा प्रवहतां रथेन । गृह्णा
 न्नाच्छगृहपत्नीयथा सोविशिनीत्वं विदथमावदासि ॥ इह प्रियं प्रजयाति समृध्यतामस्मिन् गृहे गाहपत्याय जागृहि । एना
 पत्या तन्वै संसृज स्वाधाजिब्राविदथमावदाथः ॥ नीललोहितं भवति कृत्यासक्तिव्यज्यते । एधतेऽस्याज्ञातयः पति
 र्वधेषु बध्यते ॥ परादेहि शमल्यं ब्रह्मभ्यो विभजावसु । कृत्येषा पद्वती भव्या जाया विशते पति ॥ अश्रीरात नू भवति रु
 शती पापया मया । पतियद्बुध्वोऽवसासं स्वमंगमभिधित्सते ॥ २५ ॥ येष्वध्वश्च द्रवह तु यक्ष्मायं तिजनादनु । पुनस्ता
 न्यज्ञिया देवानथ तयतऽआगताः ॥ माविदन्परिणथिनो यऽआसीदतिदपती । सुगभिर्दुग्मतीतामपद्रां त्वरातयः ॥
 समंगलीरियं वधू रिसमांसमेतपश्यत । सौभाग्यमस्यैदुत्वायाथास्ति विपरितन ॥ तदृष्टमेतत्कदुकमेतदपाष्ठवद्विषयश्च तद
 चैव । सूर्यायो ब्रह्मा विद्यात्स इद्विद्वद्भूयमहति ॥ आशंसनं विशसं नमथोऽअधिविकर्तन । सूर्यायाः परथरूपाणि तानि
 ब्रह्मा तु शुधति ॥ २६ ॥ गम्भ्यामि ते सौभगत्वाय हस्तं मया पत्याजरदष्टिथ्यासः । भगोऽअयमासाविता पुरधिर्महत्वा
 दुर्गाहपत्याय देवाः ॥ तां पूषन्छिवतमा मेरयस्व स्याबीजमन्या इव पति । यानऽऊरुऽउशती विश्रयाति यस्यामशतः
 प्रहरामशेषं ॥ तुभ्यमग्रे पर्यवहन्सया वहतुना सह । पुनः पतिभ्यो जायादाऽअग्रे प्रजया सह ॥ पुनः पत्नीमग्निरदादा
 युषासह वर्चसा । दीर्घायुरस्याथः पतिर्जीवाति शरदः शतं ॥ सोमः प्रथमो विविदं घवा विविदऽउत्तरः । तृतीयोऽ

अग्निष्टेपतिस्तुरीयस्तेमनुष्यजाः ॥ २७ ॥ सोमोददद्गंधर्वायंगंधर्वादददुग्रये । रयिचपत्राश्चादादाग्निमह्यमथोऽह-
 मां ॥ इहवस्तमावियौष्टविश्वमायव्यश्रुतं । क्रीळतौपुत्रनस्तमिमोदमानौस्वेगहे ॥ आनःप्रजंजनयतुप्रजापतिरा-
 जरसायसमनक्त्वयमा । अदुर्मगलीःपतिलोकमाविशशनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे ॥ अधोरचक्षुरपतिह्ययेधिशिवाप-
 शुभ्यःसमनाःसुवर्चाः । वीरसूदूवकामास्योनाशनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे ॥ इमांत्वमिद्रमीदृःसुपुत्रांसुभगांकृणु ।
 दशास्यांपुत्रानाधेहिपतिमेकादशंकृधि ॥ सम्राज्ञीश्वशुरभवसम्राज्ञीश्वश्रवांभव । ननादरिसम्राज्ञीभवसम्राज्ञीऽअ-
 धिद्वृष्टु ॥ समंजतुविश्वेदुवाःसमापोहदयानिनौ । संमातरिश्वासंधातासमेदुष्टीदधातुनौ ॥ २८ ॥ (॥ परिशि-
 ष्टे ॥ ॥ अविधवाभववर्षाणिशतंसान्रतुसुव्रता । तेजस्वीचयशस्वीचधर्मपत्नीपतिव्रता ॥ जनयद्वहपुत्राणिमाच-
 दुःखंलभेत्कचित् । भर्तातेसोमपानित्यंभवेद्धर्मपरायणः ॥ अष्टपुत्राभवलंचसुभगांचपतिव्रता । भर्तुश्चैवपितुभ्रातु-
 हृदयानदिनीसदा ॥ इन्द्रस्यतुयथैद्राणीश्रीधरस्ययथाश्रिया । शंकरस्ययथागौरीतद्भर्तुरपिभर्तारि ॥ अत्रैर्यथानुसू-
 यास्याद्वसिष्ठस्याप्यरुंधती । कौशिकस्ययथासतीतथात्वमपिभर्तारि ॥ ध्रुवधिपोष्यामयिमहत्वादाद्वहृहर्षतः ।
 मयापत्याप्रजावतीसंजीवशरदःशतं ॥) इत्यष्टमाष्टकेतृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

एकोनषष्ट्यायेवर्गाः २८ मूक्तानि १४ ऋचः १४८ ॥ व्यासः ॥ इवेभ्यः २ इन्द्राये १७ नदीभ्यः ९ श्रान्ताहः ८ मरुद्भ्यः
१६ अग्नये १४ विश्वकर्मणः १४ मन्यवे १४ सोमाये ५ न्याविवाहाये ११ देवेभ्यः सोमाकर्माभ्यां चंद्रमसः सूर्यामाविभ्याः ९
वधूवाससहः २ राजयश्मसहः सूर्यामाविभ्याः १६ ॥ इत्यष्टमं तृतीयः ॥

विहित्र्यधिकेद्रोवृपाकपिरिद्राणींद्रश्चसमूदिरेपाङ्कुरक्षोहणंपंचाधिकापायुराग्रंशराक्षोमंचनुरदुधुवंतहविरको
नांगिरसोमूर्धन्वान्वामदेव्योवासायवश्वानरीयामिद्रस्तवह्वनारणुःपंचम्यद्रासोमसिहस्रगपापोडशनारायणः
पौरुषमानुष्टुभंत्रिष्टुवंतुसंजागृवद्भिःपंचोनरुणोव्रतहव्यआग्रंयज्ञस्यशार्चतोमानवोवश्वद्वतुजगतमहि
तान्वःपार्थ्यःप्रस्तारपाङ्कपुरस्तादुहृत्यतत्रचोददयुपाधेचानुष्टुभोनवव्यक्षरःपङ्क्तिरेकादशीन्यंकुसारिणीप्रतेष
लूनासर्पोबुदःकाद्रवेयोग्राव्णोस्तौस्तप्तम्यत्येत्रिष्टुभापंचमीच ॥ ४ ॥

॥ हरिःओम् ॥ (१०।७।२) विहिसोतोरसुक्षतनंद्रुवममंसत । यत्रानददृपाकपिर्यःपृष्टुमस्तस्वविश्वस्मा

(१०।७।२) विहिसोतोरिति त्रयोविंशत्युच्येमुक्ते आवाष्टम्येकादशीद्वादशीचतुदशीनामकोनविंश्यादिचतसृणांचंद्राक्षपिःसप्तसीत्रयो
दशीत्रयोविंशीनामैन्द्रोवृपाकपिःशिष्टानामेकादशार्चपौलोमीद्राणीःषिकाइंद्रःपङ्क्तिः(अत्रयस्यवाक्यमितिपरिभाषास्वीकृत्यइंद्राणि
वृषाकपीनांविभागशोद्वतात्वंकेचिन्मन्यतेतद्वाध्यकारादिविरुद्धं) ।

दिद्रुचत्तरः॥ पराहीद्रुधावसिवृषाकपेरतिव्यथिः। नोऽअहप्रविदस्यन्यत्रसोमपीतयेविश्व०॥ किमयंत्वावृषाकपिश्च
 कारहरतोमगः। यस्माऽइरस्यसीदुन्व० योवापुष्टिमद्रुसुविश्व०॥ यमिमंत्ववृषाकपिप्रियमिद्राभिरक्षसि। भवान्वस्यजं
 भिषदपिकर्णैराहयुर्विश्व०॥ प्रियातष्टानिमेकपिव्यकाव्यदूदुषत्। शिरोन्वस्यराविषनसंगदुङ्कृतमुवविश्व०॥१॥
 नमत्स्त्रीसुभसत्तरानसुयाशुतरामुवत्। नमप्रतिच्यवीयसीनसक्थ्युद्यमीयसीनिश्व०॥ उवेऽअबसुलाभिकेयथैवांगभं
 विष्यति। भसन्मैऽअंबसक्थिमेशिरोमेवावहृष्यतिविश्व०॥ किमुवाहोस्वगुरेपृथुष्टोपृथुजाघने। किंशूरपत्नि
 नस्त्वमभ्यमीषिवृषाकपिर्विश्व०॥ अवीरामिवमामयंशरारुभिमन्यते। उताहमसिगीरिणीद्रपत्नीमरुत्सखावि
 श्व०॥ संहोत्रस्सपुरानारीसमनंवावगच्छति। वेधाऽऋतस्यवीरिणीद्रपत्नीमहीयेतेविश्व०॥२॥ इन्द्राणीमासु
 नारिषुसभगामहमश्रवं। नह्यस्याऽअपरंचनजरसामरतेपतिर्विश्व०॥ नाहमिन्द्राणिराणसल्युवृषाकपेऽऋते। यस्य
 दमप्यहविःप्रियदेवेषुगच्छतिविश्व०॥ वृषाकपायिरेवतिसुपुत्रऽआदुसुत्सुषे। घसत्तऽइद्रऽउक्षणःप्रियंकाचित्करह
 विर्विश्व०॥ उक्ष्णोहिमेपंचदशाकंपचतिविशति। उताहमद्विपीयऽइदुभाकुक्षीपृणंतिमेविश्व०॥ वृषभो नतिगमश
 गोतथैषुरोऽरुवत्। मंथस्तऽइद्रुशंहृदयेतसुनोतिभावयुर्विश्व०॥३॥ नसेशेयस्यरंवतैतरासक्थ्याऽइकपृत्। सेदीशे
 यस्यरोमशनिषेदुषोविजंभतेविश्व०॥ नसेशेयस्यरोमशनिषेदुषोविजंभते। सेदीशेयस्यरंवतैतरासक्थ्याऽइकपद्विश्व०॥

अयमिन्द्रवृषाकपिः परस्वतहतं विदत् । असिसनानं वचरुमादेधस्यानुऽआचितं विश्वं ० ॥ अयमौमिविचाकशद्विचिन्वन्दा-
 समायै । पिबा मिपाकमुत्वनोभिधीरमचाकशं विश्वं ० ॥ धन्वचयत्कृतत्रचकतिस्वितावियोजना । नेदीयसोवृषाकपे-
 स्तमेहिगृहाऽउपविश्वं ० ॥ पुनरेहि वृषाकपे सुविताकल्पयावहै । यऽएषः स्वयं न शनोऽस्मै षिपथा पुन विश्वं ० ॥ यदुदंचोवृ-
 षाकपे गृहमिन्द्राजंगतन । क्र१स्यपुल्वधोमृगः कमगन्जनयोपनो विश्वं ० ॥ पशुहनाममानवीसाकंससूवविशति । भद्रं भ-
 ल्यस्याऽअभ्युत्थ्याऽउदरुमाभयद्विभ्वं ० ॥४॥ (१०।७।३) रक्षोहणं वाजिनमाजिघमिन्मित्रप्रार्थिष्ठमुपयाभिशर्म । शिशो-
 नोऽअग्निः क्रतुभिः समिद्धः सनो दिवासरिषः पातनकैः । अयो दंष्ट्रोऽअर्चिषायातुधानानुपस्पृशजातवेदः समिद्धः । आजि-
 ह्वयामूरदेवात्रभस्वक्रव्यादोवृक्कव्यपिधत्स्वासन् ॥ उमोभयाविभ्रुपधेहिदंष्ट्राहिंस्रः शिशानोवंपरंच । उतातरिक्षपार-
 याहिराजन्जभैः संधह्यभिभयातुधानान् ॥ यज्ञैरिष्टुः सन्नममानोऽअग्नेवाचाशुल्याऽअशनिभिर्दिहानः । ताभिर्विध्यहृद-
 येयातुधानान्प्रतीचोवाहून्प्रतिभङ्धयेषां ॥ अग्नेत्वचं यातुधानस्यभिर्दिहिस्राशनिहरसाहल्वेन । प्रपवीणिजातवेदः शृ-
 णीहिक्रव्यात्क्रविष्णुर्विचिनोतुवृक्कणं ॥५॥ यत्रेदानीं पश्यसि जातवेदः स्तिष्ठतमग्नऽउतवाचरंतं । यद्वांतरिक्षपथिभिः पतं-
 तं तमस्ताविध्यशर्वाशिशानः ॥ उतालब्धस्पृणुहि जातवेदऽआलेभानादृष्टिर्भयार्थतुधानात् । अग्नेपूवो निजहिशोशुचानऽ

(१०।७।३) रक्षोहणमिति पंचविशत्युचस्यसूक्तस्य भारद्वाजः पाथूरक्षोहाग्निषिष्टुप् अंसाश्च तस्योत्तुभः ।

आमादुःखिवकास्तमदुर्वेनीः ॥ इहप्रब्रूहि यतमः सोऽअग्नेयोयातुधानोयऽइदं कृणोति । तमारभस्वसमिधायविष्टनच
 क्षमश्चक्षुषेरधयेन ॥ तक्षणेनग्नेचक्षुषारक्षयज्ञप्रांचवसुभ्यः प्रणयप्रचेतः । हिंस्ररक्षास्यभिशोशुचानंमात्वादभन्यातुधा
 नानृचक्षः ॥ नचक्षारक्षः परंपश्यविधुतस्यत्रीणिप्रतिशृणीह्यग्रा । तस्याग्नेपृष्टीहरसाशृणीहित्रेधामूलयातुधानस्यवृ
 श्च ॥ ६ ॥ त्रिर्यातुधानः प्रसितितऽएत्वृतयोऽअग्नेऽअनृतेनहंति । तमर्चिषास्फुज्यन्जातवेदः समक्षमेनगृणतेनिवृ
 ङ्क्षि ॥ तदग्नेचक्षुः प्रतियेधेहिरेभेशफारुजयेनपश्यसियातुधानं । अथववज्ज्योतिषादेव्येनसत्यधूवतमचितन्योष ॥ यद
 ग्नेऽअद्यामिथुनाशपातोयद्वाचस्तृष्टजनयैतरेभाः । मन्योमेनसः शर्व्या जायतेयातयाविध्यहृदयेयातुधानान् ॥ पराशृ
 णीहितपसायातुधानान्पराग्नेरक्षोहरसाशृणीहि । परार्चिषामूरदेवाञ्छृणीहिपरासुतपोऽअभिशोशुचानः ॥ पराद्य
 देवावृजिनंशृणुप्रत्यग्नंशपथायंतुतृष्टाः । वाचास्तेनंशरवऽऋक्षंतुमर्मन्विश्वस्येतुप्रसितिंयातुधानः ॥ ७ ॥ यः पौ
 रूषेयणक्रविषासमङ्क्तयोऽअरव्येनपशुनायातुधानः । योऽअग्न्यायाभरतिक्षीरमग्नेतेषाशीर्षाणिहरसापिवृश्च ॥ संवत्स
 रीणंपयऽऽस्त्रियास्तस्यमाशीद्यातुधानोनृचक्षः । पीयूषमग्नेयतमस्तिर्तृप्सात्तंप्रत्यंचमर्चिषाविध्यममेन ॥ विषंगवां
 यातुधानाः पिबंत्वावृश्चंतामर्दितयेदुरेवाः । परैरानन्देवः सविताददातुपराभागमोषधीनाजयंतां ॥ सनादग्नेमृणसि
 यातुधानान्नत्वारक्षासिपृतनासुजिग्युः । अनुदहसहमूरान्क्रव्यादोमातेहत्यामुक्षतदैव्यायाः ॥ त्वनोऽअग्नेऽअद्य

रादुदकात्त्वंश्चादुतरक्षापूरस्तात् । प्रतितेतैऽअजरासस्तापिष्ठाऽअधशंसशोचुचतोदहतु ॥ ८ ॥ पूश्चात्पूरस्तादधरा
दुदफात्काविःकाव्येनपरिपाहिराजन् । सखेसखायमजरोजरिग्नेधर्मताऽअमत्यस्त्वनः ॥ परित्वाग्नेपुरंयथविप्रसह
स्यधीमहि । धषद्वर्णीद्विवदेवहृताभंगरावतां ॥ विशेषभंगरावतःप्रतिष्मरक्षसोदह । अग्नेतिमेनशोचिपातपुरा
भिःश्रुतिभिः ॥ प्रत्यग्नेमिथुनादहयातुधानाकिमीदिना । संत्वाशिशामिजागह्यद्वधविप्रमन्मभिः ॥ प्रत्यग्नेहरसाह
रःशृणीहिविश्वतःप्रति । यातुधानस्यरक्षसोबलविरुजवीर्य ॥ ९ ॥ (१०।७।४) हविष्पातंमजरस्वविदंदिविस्पृ
श्याहुतंजुष्टमग्नौ । तस्यभर्मेणभुवनायदेवाधर्मेणैकंस्वधयापप्रथत ॥ गीर्णंभुवनंतमसापगूहमाविःस्वरभवज्जातेऽअ
ग्नौ । तस्यदेवाःपृथिवीर्वाह्यरुतापोरणयन्नोषधीःसख्येऽअस्य ॥ देवेभिर्निवृषितोयज्ञियेभिराग्निस्तोपाण्यजरंवहतं । यो
भानुनापृथिवीर्वाह्यामेतामतातारोदसीऽअंतरिक्षं ॥ योहोतासीत्प्रथमोदेवजुष्टोयंसमाजन्नाज्येनावृणानाः । सपत
न्नीत्वरंस्थाजगद्यच्छात्रमग्निरकृणोज्जातवैदाः ॥ यज्जातवैदोभुवनस्यमध्वन्मध्वतिष्ठोऽअग्नेसहरोचनेन । तंत्वाहेममति
भिर्गीभिरुक्थैःसयज्ञियोऽअभवरोदसिप्राः⁺ ॥ १० ॥ मध्वोभवोभवतिनक्तमग्निस्ततःसूयोजायतेप्रातरुद्यन् । मा

(१०।७।४) हरिष्पातमित्येकोनविंशत्यृचस्यसूक्तस्यागिरसोमधून्वाग्न्युर्वैश्वानरोऽत्रिष्टुप् । (मरीचिः-हविष्पातंद्विवत्सौयं
वैश्वानरीयकमितिद्वेवतेअत्र । तेनसूयवैश्वानरइत्यग्नेगुणइतिवदंतःपरास्ताः) ।

यामतुयज्ञियानामेतामपोयत्तूर्णिश्चरतिप्रजानन् ॥ दृशेन्योयोमहिनासमिद्धोरोचतदिवियोनविभावा । तस्मिन्न
 ग्रासूक्तवाकेनदेवाहविविष्वऽआजुहवुस्तनपाः ॥ सक्तवाकंप्रथममादिदग्निमादिद्धविरजनयंतदेवाः । सऽएषांय
 ज्ञोऽअभवत्तनपास्तद्योवदंतपृथिवीतमपः॥ यंदेवासोजनयंताग्निंयस्मिन्नाजुहवुर्भुवनानिविश्वा । सोऽअर्चिषापृथिवी
 द्यामतेमामृज्यमानोऽअतपन्महित्वा ॥ स्तोमेनहिदिविदेवासोऽअग्निमजीजनच्छक्तिभीरोदसिप्रा । तमूऽअकृ
 ण्वन्त्रेधाभवेकंसऽओषधीःपचतिविश्वरूपाः ॥ ११ ॥ यंदेदेनमदधुर्यज्ञियासोदिविदेवाःसूर्यमादितेय ॥ यदाच
 रिष्णूमिथुनावभूतामादिप्रापश्यन्भुवनानिविश्वा ॥ विश्वस्माऽअग्निंभुवनायदेवावैश्वानरंकेतुमह्लामकृण्वन् ।
 आयस्तानोषसोविभातीरपोऽऊर्णोतितमोऽअर्चिषायन् ॥ वैश्वानरंकवयोयज्ञियासोग्निदेवाऽअजनयन्नजृय ॥
 नक्षत्रंप्रत्नममिनच्चरिष्णुयक्षस्याध्यक्षंतविषंवहंत ॥ वैश्वानरंविश्वहादीदिवोसंमंत्रैर्भिकविमच्छावदामः । योमहि
 म्नापरिबभूवोर्वोऽउतावस्तादुतदेवःपरस्तात् ॥ द्वेस्रुतीऽअशृणवंपितृणामहेदवानामुतमत्यानां । ताभ्यामिदंविश्व
 मेजत्समेतियदंतरापितरंमातरं च ॥ १२ ॥ द्वेसमीचीबिभृतश्चरंतंशीर्षतोजातंमनसाविमृष्टं । सप्रत्यङ्बुविश्वामुब
 नानितस्थावप्रयुच्छन्तरिभ्राजमानः ॥ यत्रावदेतेऽअवरःपरश्चयज्ञन्योःकतरोनैविवेद । आशैकुरित्सधमादंस
 स्वायोनक्षतयज्ञंकऽइदंविर्वोचत् ॥ कत्यग्नयःकतिसूर्यासःकत्यषासःकत्युस्विदापः । नोपस्विजंवःपितरोवदामिपू

च्छामिवः कवयो विह्वनेकं ॥ यावन्मात्रमपसोनप्रतीकं सुपण्योऽवसते मातरि श्वः । तावद्धातुपयज्ञमायन्ब्राह्म
 णो होतुरवरो निषीदन् ॥ १३ ॥ (१०।७।५) इन्द्रस्तवानृतमयस्य मुह्ला विबबाधे रोचना विज्मोऽअतान् । आयः प
 रौ चर्षणी धृद्वरोभिः प्रसिधुभ्योरिचिचानो महित्वा ॥ ससूर्यः पर्यरुवरास्येन्द्रो ववृत्या द्रथ्यैव चक्रा । अतिष्ठतमपस्य १
 नसर्गकृष्णातमासित्विष्याजयान ॥ समानमस्माऽअनपावृदक्षमयाद्रिवोऽअसमं ब्रह्म नव्यं । वियः पृष्ठवजनिमा
 न्ययऽइन्द्रश्चिक्काय न सखायमीषे ॥ इन्द्राय गिरोऽअनिशितसर्गाऽअपः प्रेरयं सगरस्य बुधात् । योऽअक्षेणे वचक्रिया
 शचीभिर्विष्वक्तं भपृथिवीमुत द्यां ॥ आपातमन्युस्तपलप्रभमो धुनिः शिर्मावान्छरुमाऽऋजीषी । सोमो विश्वान्य
 तसावना निनावर्गिन्द्रप्रतिमाना निदेभुः ॥ १४ ॥ नयस्य द्यावापृथिवी न धन्वनांतरिक्षेनाद्रयः सोमोऽअक्षाः । यद
 स्य मन्युरधिनीयमानः शणातिवीलुरुजतिस्थिराणि ॥ जधानवृत्रस्वाधितिवेन वरुजपुरोऽअरदन्नसिधून् । विभेद
 गिरि नवमिन्नकं भमागाऽइन्द्रोऽअकृणुत स्वयुग्भिः ॥ त्वंह्यदृणयाऽइन्द्रधीरो सिनपवधृजिनाशृणासि । प्रयेमित्रस्य
 वरुणस्य धामयुजं जनामिनतिमित्रं ॥ प्रयेमित्रं प्रायमणं दुरेवाः प्रसगिरः प्रवरुणं मिनति । न्य १ मित्रेषु धामिन्द्रतुम्रं
 वृषन्वृषाणमरुषं शिशीहि ॥ इन्द्रो दिवऽइन्द्रोऽइशे पृथिव्याऽइन्द्रोऽअपा मिन्द्रऽइत्यवतानां । इन्द्रो ब्रुधामिन्द्रऽइन्मेधिरा

(१०।७।५) इन्द्रस्तवेत्यष्टादश चस्य सूक्तस्य वैश्वामित्रो रेणु रिद्रः पंचन्या इन्द्रा सोमो त्रिष्टुप् ।

णामिन्द्रःक्षेमयोगेहव्यऽइन्द्रः ॥ १५ ॥ प्राक्तुभ्यऽइन्द्रःप्रवृधोऽअहभ्यःप्रातरिक्षात्प्रसमुद्रस्यधासेः । प्रवातस्यप्रथसः
 प्रज्मोऽअंतात्प्रसिधुभ्योरिरिचेप्रक्षितिभ्यः ॥ प्रशोशुचत्याऽउषसोनेकेतुरसिन्वातेवततामिद्रहेतिः । अहमेवविध्य
 दिवऽआसृजानस्तापिष्ठेनहषसाद्रोधमित्रान् ॥ अन्वहमासाऽअन्विद्धनान्यन्वोषधीरनुपवेतासः । अन्विद्रोदसी
 वावशानेऽअन्वापोऽअजिहृतजायमानं ॥ कर्हिस्वित्सातऽइन्द्रचेत्यासदुघस्ययद्भिनदोरक्षऽएषत् । मित्रक्रवोयच्छस
 नेनगावःपृथिव्याऽआपृगमयाशयते ॥ शत्रयंतोऽअभियेनस्तस्मेमहिब्राधतऽओगणासऽइन्द्र । अधेनामि
 त्रास्तमसासचतांसुज्योतिषोऽअक्तवस्ताऽअभिव्युः ॥ पूरुणिहित्वासर्वनाजनानां ब्रह्माणिमदन्तृणतामृषीणां ।
 इमामाधोषन्नवसासहूतिरोविश्वोऽअर्चतोयाह्यवाङ् ॥ एवातेवयमिन्द्रभुजतीनांविद्यामसुमतीनानवानां ।
 विद्यामवस्तोरवसागणतोविश्वामित्राऽउततऽइन्द्रनूनं ॥ शुनहुवेममधवानामिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमवाजसातौ । शण्वत
 मग्रमतयेसमत्सुघ्नतवृत्राणिसंजितधनानां ॥ १६ ॥ (१०।७।६) सहस्रशीर्षांपुरुषःसहस्राक्षःसहस्रपात् । सभूमि
 विश्वतोवृत्त्वात्यतिष्ठदशांगुलं ॥ पुरुषऽएवेदंसर्वयद्भूतयच्चभव्यं । उतामृतत्वस्यशानोयदन्नेनातिरोहेति ॥ एता
 वानस्यमहिमतोज्यार्याश्चपूरुषः । पादोस्यविश्वार्भूतानि त्रिपादस्यामृतदिवि ॥ त्रिपादध्वऽउदुपुरुषःपादोस्येहा

(१०।७।६) सहस्रशीर्षेतिषोळशर्चस्यसूक्तसनारायणःपुरुषेनुष्टुबंयात्रिष्टुप् ।

भ॒व॒तु॒नः । ततो॒वि॒ष्व॒ङ् व्य॒क्राम॒त्सा॒शन॒न॒श॒ने॒ऽअ॒भि॒+ ॥ तस्मा॒द्वि॒रा॒ज॒य॒त॒वि॒रा॒जो॒ऽअ॒धि॒रू॒षः । स॒जा॒तो॒ऽअ॒
 ल्य॒रि॒च्य॒त॒प॒श्चा॒द्भूमि॒मथो॒परः॑+ ॥ १७ ॥ य॒त्पु॒रु॒षे॒ण॒वि॒षो॒ दे॒वा॒य॒ज्ञ॒म॒त॒न्व॒त । व॒स॒तो॒ऽअ॒स्या॒सी॒दा॒ज्य॒ग्री॒ष्म॒ऽइ॒ध्मः
 श॒र॒द्ध॒विः॑+ ॥ तं॒य॒ज्ञ॒वा॒हि॒षि॒प्रौ॒क्षन्पु॒रु॒षं॒जा॒त॒म॒ग्र॒तः । ते॒न॒दे॒वा॒ऽअ॒य॒ज॒त॒सा॒ध्या॒ऽऋ॒ष॒य॒श्च॒ये॑+ ॥ तस्मा॒द्य॒ज्ञा॒त्स॒र्व॒हु॒तः॒सं
 भृ॒त॒पृ॒ष॒दा॒ज्यं । प॒शू॒न्तां॒श्चे॒क्र॒वा॒य॒व्या॒ना॒र॒ण्या॒न्या॒न्या॒श्च॒ये॑+ ॥ तस्मा॒द्य॒ज्ञा॒त्स॒र्व॒हु॒त॒ऽऋ॒चः॒सा॒मा॒नि॒ज॒ज्ञिरे॑ । छं॒दांसि॒ज
 जिरे॑ तस्मा॒द्य॒ज्ञा॒त्सा॒द॒जा॒य॒त ॥ तस्मा॒द॒श्वा॒ऽअ॒जा॒य॒त॒ये॒के॒चो॒भ॒या॒द॒तः । गा॒वो॒ह॒ज॒ज्ञिरे॑ तस्मा॒त्तस्मा॒जा॒ता॒ऽअ॒जा॒व॒यः
 ॥ १८ ॥ य॒त्पु॒रु॒षं॒व्य॒द॒धुः॒क॒ति॒धा॒व्य॒क॒ल्प॒यन् । मु॒खं॒कि॒म॒स्य॒कौ॒बा॒हू॒का॒ऽऋ॒रू॒पा॒दो॒ऽउ॒च्ये॑ते ॥ ब्रा॒ह्म॒णो॒स्य॒मु॒ख॒मा॒सी
 द्वा॒ह॒र॒ज॒न्यः॒कृतः॑ । ऊ॒रू॒त॒द॒स्य॒य॒द्वै॒श्यः॒प॒द्भ्यां॒श॒द्रो॒ऽअ॒जा॒य॒त ॥ चं॒द्र॒मा॒म॒न॒सो॒जा॒त॒श्च॒क्षोः॒सूर्यो॑ऽअ॒जा॒य॒त । मु॒खादि॑
 द्र॒श्वा॒ग्नि॒श्च॒ग्रा॒णा॒ह्वा॒यु॒र॒जा॒य॒त ॥ ना॒भ्या॒ऽअ॒सी॒द॒त॒रि॒क्ष॒शी॒र्णो॒द्यौः॒स॒म॒व॒त॒त । प॒द्भ्यां॒भूमि॑दि॒शः॒श्रो॒त्रा॒त्त॒थालो॒का॒ऽ
 अ॒क॒ल्प॒यन् ॥ स॒प्ता॒स्या॒स॒न्प॒रि॒ध॒य॒स्त्रिः॒स॒प्त॒स॒मि॒धः॒कृ॒ताः । दे॒वा॒य॒द्य॒ज्ञं॒त॒न्वा॒ना॒ऽअ॒व॒ध्न॒न्पु॒रु॒षं॒प॒शुं॑+ ॥ य॒ज्ञे॒न॒य॒ज्ञ॒म॒य
 जं॒ते॒दे॒वा॒स्ता॒नि॒ध॒र्माणि॒प्र॒थ॒मा॒न्या॒सन् । ते॒ह॒ना॒कं॒मा॒हि॒मा॒नः॒स॒चं॒त॒य॒त्र॒पू॒र्वे॒सा॒ध्याः॒सं॒ति॒दे॒वाः॑+ ॥ १९ ॥ (१०।८।१)
 सं॒जा॒ग॒व॒द्भिर्ज॑र॒मा॒ण॒ऽइ॒ध्य॒ते॒द॒मे॒द॒मू॒ना॒ऽइ॒ष॒य॒न्नि॒ळ॒स्प॒दे । वि॒श्व॒स्य॒हो॒ता॒हि॒वि॒षो॒व॒रे॒ण्यो॒वि॒भु॒वि॒भा॒वो॒स॒ष॒खा॒स॒खी॒ये॑त॒+ ॥

अष्टमेनुवाकेनवसूक्तानि (१०।८।१) संजागवद्भिरितिपंचदशचस्यसूक्तस्यवतहव्योरुणोजगलंयात्रिष्टुप् ।

सदशतश्रीरतिथिर्गृहेवनेनेशिश्चियेतक्कवीरिव । जनंजन्योनातिमन्यतेविशऽआक्षेतिविश्वोऽविशं ॥
सुदक्षोदयैः क्रतुनासिसुक्रतुरश्वेकविः काव्येनासिबिभ्ववित् । वसुवसूनाक्षयसित्वमेकऽइह्यावाचयानिपृथिवीचुष्य
तः ॥ ग्रजानघशेतवयोनिमत्वियमिळायास्पदेघतवतमासदः । आतेचिकित्रऽउषसांमिवेतयोरेपसः सूर्यस्येवरश्मयः ॥
तवश्रियोवर्ण्यस्येवविद्युतश्चित्राश्चिकित्रऽउषसानंकेतवः । यदोषधीरभिसृष्टोवनानिचपरस्वयंविनोषेऽअन्नमास्ये*
॥ २० ॥ तमोषधीर्दधिरेगभमत्वियंतमापोऽअग्निजनयंतमातरः । तमित्समानंवनिनश्चवीरुधोतवतीश्चसुवतेचवि
श्वहा ॥ वातोपधूतऽइषितोवशाऽअनुतषुयदन्नावेविषद्वितिष्ठसे । आतेयतंतरेथ्योऽयथापृथक्शर्धस्यशेऽअजरा
णिधक्षतः ॥ मेधाकारंविदथस्यप्रसाधनमग्निहोतारंपरिभूतममतिं । तमिदंभेहविष्यासमानमित्तमिन्महेवृणतेना
न्यंत्वत् ॥ त्वामिदंनृवृणतेत्वायवोहोतारमग्नेविदथेषुवेधसः । यद्वेवयंतोदधतिप्रथांसितेहविषमतोमनवोवृक्कबहि
षः ॥ तवशेहोत्रतवपोत्रमत्वियंतवनेष्टृत्वमग्निदत्तायतः । तवप्रशास्त्रंत्वमध्वरीयसिब्रह्माचासिगृहपतिश्चनोदमे
॥ २१ ॥ यस्तुभ्यमग्नेऽअमृतायमर्त्यः समिधादाशेदुतवाहविष्कृति । तस्यहोताभवसियासिदत्त्यमुपब्रूषेयजस्यध्व
रीयसि ॥ इमाऽअस्मैमतयोवाचोऽअस्मदाँऽऋचोगिरः सुष्टुतयः समरमत । वसुयवोवसवेजातवेदसेष्टृद्रासुचिद्वधेनो
यासुचाकनत् ॥ इमांप्रत्नायसुष्टुतिनवीयसीवोचेयमस्माऽउशतेशणोतुनः । भयाऽअंतराहृद्यस्यनिस्पृशेजायेवपत्यऽ

उ॒शती॒स॒वासाः ॥ यस्मि॒न्म॒न्वा॒सऽऋ॒षभा॒सऽउ॒क्ष्णो॒व॒शा॒मे॒षाऽअ॒व॒स॒ष्टा॒सऽआ॒हुताः । की॒ला॒ल॒प॒सो॒म॒पृ॒ष्ठा॒य॒वे॒ध॒स॒ह॒दा
 म॒ति॒र्ज॒न॒ये॒चा॒रु॒म॒ग्नये ॥ अ॒हा॒व्य॒ग्ने॒ह॒वि॒रा॒स्य॒त॒स्र॒ची॒व॒य॒त॒च॒म्बी॒व॒सो॒मः । वा॒ज॒स॒नि॒र॒यि॒म॒सो॒सु॒वी॒र॒प्र॒शा॒स्त॒धो॒ह्य॒श॒स॒व
 ह॒न्त ॥ २२ ॥ (१०।८।२) य॒ज्ञस्य॒वो॒र॒थ्य॑वि॒द॒प॒ति॑वि॒शा॒हो॒ता॒र॒म॒को॒र॒ति॑थि॒वि॒भाव॒सु । शो॒च॒न्छु॒ष्का॒सु॒हा॒रि॑णी॒ष॒ज॒भुर॑द्रु
 प॒के॒तु॒र्थ॒ज॒तो॒द्या॒म॒शाय॑त ॥ इ॒म॒म॒ज॒स्पाम॑भ॒येऽअ॒कृ॒ण॒व॒त॒ध॒र्माण॑म॒ग्नि॒वि॒द॒थ॒स्य॒सा॒ध॒नं । अ॒क्त॒न॒य॒ह्व॒मु॒ष॒सः॒पु॒रो॒हि॒त॒न
 न॒पा॒त॒म॒रु॒ष॒स्य॒नि॒स॒ते ॥ ब॒ळ॒स्य॒नी॒था॒वि॒प॒ण॑े॒श्च॒म॒न्म॒हे॒व॒याऽअ॒स्य॒प्र॒हु॒ताऽआ॒स॒र॒त्त॒वे । य॒दा॒घो॒रा॒सोऽअ॒मृ॒त॒त्व॒मा॒श॒ता
 दि॒ज्ज॒न॒स्य॒दै॒व्य॒स्य॒च॒कि॑रन् ॥ ऋ॒त॒स्य॒हि॒प्र॒सि॒ति॒द्यौ॒रु॒ह्य॒चो॒न॒मो॒म॒ह्य॑र॒म॒तिः॒प॒नी॒य॒सी । इ॒न्द्रो॒मि॒त्रो॒व॒रु॒णः॒स॒चि॒कि॒त्रि
 रे॒थो॒भ॒गः॒स॒वि॒ता॒प॒त॒द॒क्ष॒सः ॥ प्र॒रु॒द्र॑ण॒य॒धि॒ना॒य॒ति॒सि॒ध॒व॒स्ति॒रो॒म॒ही॒म॒र॒म॒ति॒द॒ध॒न्वरे । ये॒भिः॒परि॑ज्म॒परि॒य॒न्न॒रु॒ज्र॒यो
 वि॒रो॒ख॒ज्ज॒ठ॒रे॒वि॒श्व॑म॒क्षते ॥ २३ ॥ क्रा॒णारु॒द्रा॒म॒रु॒तो॒वि॒श्व॑कृ॒ष्ट॒यो॒दिवः॒इ॒ये॒ना॒सोऽअ॒सु॒र॒स्य॒नी॒ळ॒यः । ते॒भिश्च॑ष्ट॒वरु॑णो
 मि॒त्रोऽअ॒य॒म॒द्रो॒द्वो॒भिर॑व॒शो॒भिर॑व॒शः ॥ इ॒द्रे॒मु॒ज॒श॒मा॒ना॒सऽआ॒श॒त॒सू॒रो॒ह॒शो॒के॒ष॒ण॒श्च॒पौ॒स्ये । प्र॒ये॒न्व॒स्या॒ह॒णा॒त॒त॒क्षि
 रे॒यु॒जं॒व॒ज्र॑न॒प॒द॒ने॒षु॒क्रा॒वः ॥ सू॒रश्चि॒दा॒ह॒रि॒तोऽअ॒स्य॒रो॒र॒म॒दि॒द्रा॒दा॒क॒श्चि॒द्भ॒य॒ते॒त॒वी॒य॒सः । भी॒म॒स्य॒वृ॒णो॒ज्ज॒ठ॒रा॒दि॒भि॒श्व
 सो॒द्वो॒द्वे॒व॒सु॒ह॒रि॒स्त॒न्न॒बा॒धितः ॥ स्तो॒मो॒वोऽअ॒द्य॒रु॒द्रा॒य॒शिक्ष॑य॒द्ग्रा॒य॒न॒म॒सा॒दि॒दि॒ष्ट॒न । ये॒भिः॒शिवः॒स्व॒वाऽए॒व

(१०।८।२) यज्ञस्येतिपंचदशचस्यसूक्तस्यमानवःशार्थातोविश्वदेवाजगती ।

यावभिर्दिवःसिषक्तिस्वयंशानिकामभिः ॥ तेहिप्रजायाऽअभरंतविश्रवोबृहस्पतिर्वृषभःसोमजामयः । यज्ञैरथवाप्र
 थमोविधारयद्देवादक्षैर्भृगवःसंचिकित्रिरे ॥ २४ ॥ तेहिद्यावापृथिवीभूरैरेतसानराशंसश्चतुरंगोयमोर्दितिः । देव
 स्वष्टाद्रविणोदाऽऋभुक्षणःप्ररोदसीमरुतोविष्णुराहरे ॥ उतस्यनऽउज्जिजामुर्वियाकविरहिःशृणोतुवृध्योऽहवीमनि ।
 सूर्यामासाविचरंतादिविक्षिताधियाशमीनहृषीऽअस्यबोधतं ॥ प्रनःपषाचरथविश्वदेव्योपांनपादयतुवायुरिष्टये ।
 आत्मानंवस्योऽअभिवातमचततदश्विनासुहवायामनिश्रुतं ॥ विशामासामभयानामधिक्षितंगीभिरुस्वयशसंगृणी
 मसि । ग्रामिर्विश्वाभिरादितिमनवर्णमृकोर्युवानंनमणाऽअधापतिं ॥ रेभदत्रजनुषापूवोऽअगिराग्रावाणऽऋध्वाऽ
 अभिचक्षुरध्वरं । येभिर्विहायाऽअभवद्विचक्षणःपाथःसमेकंस्वधितिवनन्वति ॥ २५ ॥ (१०।८।३) महिद्यावा
 पृथिवीभूतमवनीनारीयह्वीनरोदसीसदनः । तेभिर्नःपातंसह्यसऽएभिर्नःपातंशूषणि ॥ यज्ञेयज्ञेसमत्यादेवान्त्सपथ
 ति । यःसम्रैर्दोषैश्श्रुत्तमऽआविवासात्येनान् ॥ विश्वेषामिरज्यवोदेवानांवामहः । विश्वेहि विश्वमहसोविश्वेशेषु
 यज्ञियाः ॥ तेष्वाराजानोऽअमृतस्यमंद्राऽअर्थमामित्रोवरुणःपरिज्मा । कद्रुद्रो नृणांस्तुतोमरुतःपूषणोभगः ॥ उत

(१०।८।३) महितिपंचदशसूक्तस्यपाठ्यस्तान्वोविश्वेदेवाःप्रस्तारपंक्तिःद्वितीयात्रयोदश्यनुष्टुभोनवम्यक्षरैःपंक्तिरेकादशीन्यंकुसा
 रिण्यंत्वापुरस्ताद्ब्रूती ।

नोनक्तमपावृषणवसमूर्यामासासदनायसधन्या । सचायत्साद्येषामाहवृक्षेषुबुध्न्यः* ॥ २६ ॥ उतनोदेवावश्विनानु
 भस्पतीधामभिर्मित्रावरुणाऽऽरुण्यतां । महःसरायएषतेतिधन्वेवदुरिताः ॥ उतनोरुद्राचिन्मृळतामश्विनाविध्वेदे
 वासोरथस्पतिर्भगः । ऋमुर्वाजऽऽमुक्षणःपरिज्माविश्ववेदसः ॥ ऋमुर्ऋभुक्षाऽऽमुर्विधतोमदुऽआतेहराजजुवान
 स्याजिना । दुष्टरंयस्यसामचिहृदधग्नो नमानुषः ॥ कृधीनोऽअहयोदेवसवितःसर्वस्तुषेमघोनी । सहोनऽइंद्रोव
 ह्निभिन्त्येषाचर्षणीनांचक्ररक्षिमनयोयुवे ॥ एषुद्यावापृथिवीधातमहदुस्सवीर्षुविश्वचर्षणिश्रवः । पक्षवाजस्यसातये
 पक्षरायोततवर्णे ॥ २७ ॥ एतंशसमिद्रास्सुष्ट्वकूचित्संतसहसावन्नाभिष्टयेसदापाह्याभिष्टये । मेदताविदतावसो ॥
 एतमेस्तोमंतनानसूयद्युतद्यामानवावृधंतनणां । संवनननाश्व्यतष्टवानपच्युतं ॥ वावतयेषारायायुक्तैषाहिरण्यया ।
 नेमधितानपास्यावृथैवविष्टांतां ॥ प्रतदुःशीमेपृथवानेवनेप्रामेवोचमसुरमघवत्सु । येयुक्त्वायपंचशतास्सयुपथावि
 श्राव्येषां ॥ अधीन्वन्नसप्तार्तिचसप्तच । सद्योर्दिदिष्टतान्वःसद्योर्दिदिष्टपाथ्यःसद्योर्दिदिष्टमायवः ॥ २८ ॥ (१०।८।४)
 प्रेतवदंतुप्रयथर्वदाम्नावभ्योवाचवदतावदद्ध्यः । यदद्रयःपर्वताःसाकमाशवःश्लोकंधोषंभर्थेद्रायसोमिनः ॥ एतेव
 दंतिशतवत्सहस्रवदुभिक्रदंतिहरितेभिरासभिः । विष्ट्वीग्रावाणःसुकृतःसुकृत्ययाहोतुश्चित्पूवहविरघमाशत ॥ एतेव

(१०।८।४) प्रेतइतिचतुर्दशस्यसूक्तस्यकाद्रवयोर्बुदःसर्पोप्रावाणोजगतीपंचमीसप्तमीचतुर्दशखिष्टुमः ।

दंत्यविदन्ननामधून्युखयतेऽअधिपक्कऽआमिषि । वृक्षस्यशाखांमरुणस्यवप्सतस्तेसूभवावृषभाःप्रेमराविष्टुः ॥ बृहद-
 दंतिमद्विरेणमदिनेद्रंक्रोशतोविदन्ननामधु । संरभ्याधीराःस्वसुभिरनतिषुराघोषयतःपृथिवीमुपबिदिभिः ॥ सपुर्णा
 वाचमक्रतोपद्यन्याखरेकृष्णाऽइषिराऽअनतिषुः । न्यङ्क्षिप्युपरस्यनिष्कृतंपरुरेतोदधिरसूयश्वितः ॥ २९ ॥ उ-
 ग्राऽइवप्रवहतःसमार्यमुःसांकयुक्तावृषणोविभ्रतोधुरः । यच्छंसतोजग्रसानाऽअराविष्टुःशृण्वऽएपांप्रोथोऽअर्वता
 मिव ॥ दशावनिभ्योदशकक्ष्येभ्योदशयोक्त्रेभ्योदशयोजनेभ्यः । दशाभीशुभ्योऽअर्चताजरेभ्योदशधुरोदशयुक्ताव
 हद्भ्यः ॥ तेऽअद्रयोदशयन्त्रासऽआशवस्तेषामाधानंपथेतिहयतं । तऽऽसुतस्यसोम्यस्याधसोशोःपीयूषप्रथमस्यभेजिरे ॥
 तेसोमाद्रोहरीऽइंद्रस्यनिसंतंशुदुहंतोऽअध्यासतेगवि । तेभिर्दुग्धपपिवान्सोम्यमाध्विद्रोवधेतप्रथतेवृषायते ॥ वृषा
 वोऽअंशुर्नकिलारिषाथनेळावंतःसदमित्थनाशिताः । रैवत्येवमहसाचारवःस्थनयस्यग्रावाणोऽअजुषध्वमध्वरं
 ॥ ३० ॥ तद्विलाऽअतृदिलासोऽअद्रयोश्रमणाऽअश्रुथिताऽअमृत्यवः । अनातुराऽअजराःस्थामविष्णवःसुपीवसो
 ऽअतृषिताऽअतृष्णजः ॥ ध्रुवाऽएववःपितरोगेयुगेयुगेक्षेमकामासःसदसोनयुजते । अजर्गसोहरिषाचोहरिद्रवऽआ
 द्यारवेणपृथिवीमश्रुवुः ॥ तदिदंइत्यद्रयोविमोचनेयामन्नजस्पाऽइवधेदुपबिदिभिः । वपंतोबीजमिवधान्याकृतःपं-

च॒तिसो॒मंनि॒मंति॒ब॒र्षतः॑ ॥ सु॒तेऽअ॒वरेऽअ॒धिवा॒चम॒क्रता॒क्रीळ्यो॒नमा॒तर॑तु॒दंतः॑ । वि॒षूमु॒चासु॒पुषो॒मनी॑षां॒वि॒वर्ते॑
ताम॒द्रय॒श्चाय॑मानाः ॥ ३१ ॥ इत्यष्टमाष्टकेचतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

षष्ट्यध्यायेवर्गाः ३१ सूक्तानि ९ ऋचः १६० ॥ त्यागः ॥ इंद्राण्याह. इंद्राये. ५ इंद्राण्या. २ इंद्राये. २ इंद्राण्या. २ इंद्राये.
वृषाकपय. इंद्राण्या. ४ वृषाकपय. ४ इंद्राये. रक्षोघ्नमय. २५ सूर्यवैश्वानराये. १९ इंद्राये. ४ इंद्रासोमाम्या. इंद्राये. १३ पुरुषाये.
१६ अग्नय. १५ विश्वेभ्योदेवभ्य. अग्नय. ३ विश्वेभ्योदेवभ्य. ३ इंद्राये. विश्वेभ्योदेवभ्य. ७ द्यावापृथिवीभ्या. विश्वेभ्योदेवभ्य.
६ इंद्राये. विश्वेभ्योदेवभ्य. द्यावापृथिवीभ्या. इंद्राये. विश्वेभ्योदेवभ्य. ४ ग्राणइदं. १४ ॥ इत्यष्टमेचतुर्थः ॥

हयेह्यनूवशीमैळः पुरुरवाः पूवापितान्कामान्पुनरासाद्यावरोद्धुमेच्छत्सातमनिच्छतीप्रत्याचष्टहयऽइषुर्याकदा
सुदेवातरिक्षप्रांसचेतितिस्रश्चलवाक्यशिश्राऽउर्वइथाः प्रतसप्तोनाबरः सर्वहरिवद्रोहरिस्तुतिद्वित्रिष्टुबतथाऽओ
षधीस्त्र्यधिकाथर्वणोभिषगोषधस्तुतिरानुष्टुम्बृहस्पतेद्वादशाष्टिषोदेवापिष्टिका मोदेवास्तुष्टावकनोवमो
वैखानसइन्द्रदुवस्युर्वानैवैश्वदेवतुत्रिष्टुवंतमुद्ध्यध्वबुधः सौम्यः कृत्विक्स्तुतिर्वानवम्यत्यजल्यौपचमीबृहती
गायत्र्योर्मध्यप्रतेमुद्गलोभाम्यश्वाद्रुघणेनऋषभेचाजिजिगायेतिद्राघणवाद्यातृतीयांल्यबृहत्यऽआशुः सप्तोन
द्रोप्रतिरथश्चतुर्थीवाहस्पत्योपांत्याज्वादेव्यत्यानुष्टुम्भारुतीवासाव्येकादशाष्टकैवैश्वामित्रः कदाकौत्सादुर्मित्रो

हरिःओम् ॥ (१०।८।५) ह्येजायेमनसातिष्ठोरेवचासिमिश्राकृणवावहनु । ननौमन्त्राऽअनुदितासऽएतेम
यस्करन्परतरेचनाहन् ॥ किमेतावाचाकृणवाताहंप्राक्रमिषमषसामग्रियेव । पुरुरवःपुनरस्तपरहिदुरापनावातेऽ
इवाहमस्मि ॥ इषुनश्रियऽइषुधेरसनगोषाःशतसानरंहिः । अवीरेकतौविदविद्युतन्नोरानमायुचितयंतधुनयः ॥
सावसुदधतीश्वशुरायवयऽउषोयदिवध्यंतगृहात् । अस्तनक्षेयस्मिन्वाकिन्द्वानक्तश्रथितावतसेन ॥ त्रिःस्ममाहः
श्रथयौवैतसेनोतस्ममेव्यत्यैपृणासि । पुरुरवोदुतेकतमायराजमिवीरतन्वस्तदासीः ॥ १ ॥ यासुजङ्गिःश्रणिःसु
न्नऽआपिहृदेचक्षुर्नग्नथिनीचरणयुः । ताऽअंजयोरुणयोनसम्भुःश्रियेगावोनेधेनवोनवंत ॥ समस्मिन्जायमानऽआसत
ग्राऽउतेमवधन्नघ्नःस्वगूताः । मेहेयत्त्वापुरुरवोरणायावधयन्दस्युहल्यायेद्वाः ॥ सचायदासुजहतीष्वत्कममा
नुषीषुमानुषोनिषेव । अपस्ममत्तरसंतीनभज्युस्ताऽअत्रसत्रथस्पृशोनाश्वाः ॥ यदासुमतोऽअमृतोसुनिस्पृक्सक्षोणी
भिःक्रतुभिर्नपुंके । ताऽअंतयोतन्वःशुभतस्वाऽअश्वासोनक्रीळयोदंशानाः ॥ विद्युनयापतंतीदविद्योभ्रतीमेऽ
अप्याकाम्यानि । जनिष्टोऽअपोनयःसुजातःप्रोवशीतिरतदीर्घमायुः ॥ २ ॥ जज्ञिषऽइत्थागोपीथ्यायहिदुधाथत

(१०।८।५) ह्येजायइत्यष्टादशस्यूक्तस्यआद्यातृतीयाषष्ठीनवम्यादिचतसृणांचतुर्दशीसप्तदशीलिवंनवानामैलःपुरुरवाक्रषिरुवशी
देवता शिष्टानामुर्वशीक्रषिकापुरुरवादेवतात्रिष्टुप् ।

तु॒रुर॒वो॒मऽओ॒जः । अ॒शांस॑त्वा॒वि॒दु॒षी॒स॒स्मि॒न्न॒ह॒न्मऽआ॒शृ॒णोः॒कि॒म॒भु॒ग्व॒दा॒सि ॥ क॒दा॒स॒नुः॒पि॒तर॑जा॒तऽई॒च्छा॒ञ्च॒क्रं
ना॒श्रु॒व॒त॒य॒द्वि॒जा॒नन् । को॒दं॒प॒ती॒स॒म॒न॒सा॒वि॒यू॒यो॒द्ध॒य॒दु॒ग्निः॒श्व॒शु॒रे॒ष॒दी॒द॒यत् ॥ प्र॒ति॒ब्र॒वा॒णि॒व॒त॒य॒ते॒ऽअ॒श्रु॒च॒क्रं॒न॒क॑द
दा॒धे॒शि॒वा॒यै । प्र॒त॒तो॒हि॒न॒वा॒य॒ते॒ऽअ॒स्मे॒रे॒ह्य॒स्तो॒हि॒मू॒र॒मा॒पः ॥ सु॒दे॒वो॒ऽअ॒द्य॒प्र॒प॒ते॒द॒ना॒वृ॒त्प॒रा॒व॒त॑प॒र॒मा॒ंग॒त॒वा॒ऽउ॒ ।
अ॒धा॒श॒यी॒ति॒नृ॒ते॒रु॒प॒स्थे॒नृ॒वृ॒क॒र॒भ॒सा॒सो॒ऽअ॒द्युः ॥ पु॒रु॒र॒वो॒मा॒मृ॒थ॒मा॒प्र॒प्तो॒मा॒त्वा॒वृ॒का॒सो॒ऽअ॒शि॒वा॒सऽउ॒क्षन् ।
न॒व॒क्ष॒णो॒नि॒स॒ख्या॒नि॒स॒ति॒सा॒ला॒वृ॒का॒णां॒हृ॒द॒या॒न्ये॒ता ॥ ३ ॥ य॒द्वि॒रू॒पा॒च॒रं॒म॒त्य॒ष्व॒व॒स॒रा॒त्रीः॒श॒र॒दृ॒श्च॒त॒स्रः । धृ॒त॒स्य
स्तो॒कं॒स॒कृ॒द॒हं॒ऽआ॒श्ना॒ता॒दे॒वं॒ता॒तृ॒पा॒णा॒च॒रा॒मि ॥ अ॒न्तरि॑क्ष॒प्रा॒र॒ज॒सो॒वि॒मा॒नी॒मु॒प॒शि॒क्षा॒भ्य॒व॒शो॒वि॒सि॒ष्ठः । उप॑त्वा॒रा
तिः॒सु॒कृ॒त॒स्य॒ति॒ष्ठा॒न्नि॒व॒त॒स्व॒हृ॒द॒य॒त॒प्य॒ते॒मे ॥ इ॒ति॒त्वा॒दे॒वाऽइ॒मऽआ॒हुरे॒ल्य॒थे॒मे॒त॒र्ज॒व॒सि॒म॒त्यु॒ब॒धुः । प्र॒जा॒ते॒द॒वा॒न्हृ॒वि
षा॒य॒जा॒ति॒स्वर्ग॑ऽउ॒त्त्व॒म॒पि॒मा॒द॒या॒से ॥ ४ ॥ (१०।८।६) प्र॒ते॒मे॒ह॒वि॒द॒थे॒श॒सि॒ष॒ह॒री॒प्र॒ते॒व॒न्वे॒व॒नु॒षो॒ह॒य॒त॒म॒दं । धृ॒त॒न
यो॒ह॒रि॑भि॒श्चा॒रु॒से॒च॒तऽआ॒त्वा॒वि॒श॒त॒ह॒रि॒व॒स॒गि॒रः ॥ ह॒रि॒ह्यो॒नि॒म॒भि॒ये॒स॒म॒स्वर॑न्दि॒न्व॒तो॒ह॒री॒द्वि॒व्य॒था॒स॒दः । आ
य॒णं॒ति॒ह॒रि॑भि॒र्न॒धे॒न॒वऽइ॒द्रा॒य॒श॒ण॒ह॒रि॒वं॒त॒म॒च॒त ॥ सो॒ऽअ॒स्य॒व॒ज्रो॒ह॒रि॒ते॒यऽआ॒य॒सो॒ह॒रि॒नि॒को॒मो॒ह॒रि॒रा॒ग॒भ॒म॒त्योः ।

(१०।८।६) प्र॒त॒इ॒ति॒त्रयो॑द॒श॒च॒स्य॒सू॒क्त॒सा॒गि॒र॒सो॒ब॒रु॒ह॒रि॒ज॒ग॒ल॒ये॒द्वे॒त्रि॒ष्टु॒भौ (ऐ॒न्द्रः॒सर्व॑ह॒रि॒र्वि॒ष॒र॒त्र ह॒रि॒रि॒ती॒द्र॒ना॒म । शौ॒न॒क॒स्तु
मु॒ख॒त॒ए॒व॒त॒सू॒क्त॒मै॒द्र॒मि॒त्या॒ह । ह॒रि॒रि॒ती॒द्रा॒ध॒ना॒मे॒ति॒च॒क॒श्चि॒त् । ए॒वं॒ह॒रि॒श॒ब्दा॒र्थे॒वि॒प्र॒ति॒प॒त्ता॒व॒प्या॒क॒रो॒दि॒त॒ह॒रि॒श॒ब्दे॒च्चा॒र॒ण॒यु॒क्त॒मु॒प॒भ्या॒मः) ॥

द्युम्नीसुशिप्रोहरिमन्युसायकद्रुद्रनिरूपाहरितामिमिक्षिरे ॥ दिविनकेतुरधिधायिहयतोविव्यचद्वज्रोहरितोनरं ह्या ।
 तददहिहरिशिप्रोयऽआयसः सहस्रशोकाऽअभवद्धारिभरः⁺ ॥ त्वं त्वमहर्थथाऽउपस्तुतः पूर्वभिरेन्द्रहरिकेशयज्वभिः ।
 त्वंहयसितविविधमक्थ्य १ मसामिराधौहरिजातहर्थतं⁺ ॥ ५ ॥ तावज्जिणमंदिनस्तोग्यमदुद्रं रथेवहतोहर्थताहरी ।
 परूण्यस्मैसर्वनानिहयतऽइद्रायसोमाहरयोदधन्विरे ॥ अरंकामायहरयोदधन्विरेस्थिरायहिन्वन्हरयोहरीतुरा ।
 अर्विद्भयोहरीभिर्जोषमीयतेसोऽअस्यकामंहरिवंतमानशे ॥ हरिइमशरुहरिकेशऽआयसस्तुरस्पेयेयोहरिपाऽअवर्धत ।
 अर्विद्भयोहरिभिर्वाजिनीवसुरतिविश्वदुरितापारिषद्धरी ॥ सुवेवयस्यहरिणीविपेततुः शिप्रेवाजधहरिणीदिविध्वतः ।
 प्रयत्कृतेचमसेममृजद्धरीपीत्वामदस्यहयतस्यांधसः ॥ उतस्समस्रं हयतस्यपस्त्योऽरुथ्योनवाजंहरिवाऽअचिक्रदत् ।
 महीचिद्धिधिषणाहयदोऽजसाबृहद्वयोदधिषेहयतश्चिदा⁺ ॥ ६ ॥ आरोदसीहयमाणोमहित्वानव्यंहयसिमन्मनुप्रियं ।
 प्रपस्त्यमसुरहयतंगोराविष्कृधिहरयेसूयाय ॥ आत्वाहयतंप्रयुजो जनानारथेवहतुहरिशिप्रमिद्र । पिबायथाप्रतिभृत
 स्यमध्वोहयन्यज्ञसंधमादेदशोणि ॥ अपाः पूर्वेषांहरिवःसतानामथोऽइदसवनंकवलंते । ममद्भिसोमंमधुमंतमिद्रसत्रावृ
 षन्जठरऽआवृषस्व ॥ ७ ॥ (१०।८।७) याऽअोषधीःपूर्वाजातादेवेभ्यस्त्रियगंपरा । मनैनुबभ्रूणामंहशतंधामानिसप्तच ॥

(१०।८।७) याओषधीरिति त्रयोविंशत्युच्यसूक्तस्यार्थवर्णोभिषगोषधयोनुष्टुप ।

शतवौऽअंबधामानि सहस्रमतवोरुहः । अधाशतक्रत्वोययमिममऽअगदकृत ॥ ओषधीःप्रतिमोदध्वपुष्पवतीःप्रसूव
 रीः । अर्ध्वाऽइवसजित्वरीर्वीरुधःपारयिष्णवः* ॥ ओषधीरितिमातरस्तद्वादेवीरुपब्रुवे । सनेयमध्वंगावासऽआत्मा
 नंतवपूरुष ॥ अश्वत्थेवोनिषदंनपणवोवसतिष्कृता । गोभाजइत्किलासथत्सनवथपूरुषं ॥ ८ ॥ यत्रौषधीःसमम
 तराजनःसमिताविव । विप्रःसऽउच्यतेभिषग्नक्षोहामीवचातनः ॥ अश्ववतीसोमावतीमजयतीमुदोजसं । आवि
 त्सिसर्वाऽओषधीरस्माऽअरिष्टतातये ॥ उच्छुष्माऽओषधीनांगावोगोष्ठादिवेरे । धनंसनिष्यतीनामात्मानंतवपू
 रुष ॥ इष्कृतिर्नामवोमाताथोयंस्थनिष्कृतीः । सीराःपतत्रिणीस्थनयदामयतिनिष्कृथ ॥ अतिविश्वोऽपरिष्ठाःस्ते
 नऽइवव्रजमकुमुः । ओषधीःप्राचुच्यवयत्किचतन्वोऽरुपः ॥ ९ ॥ यदिमावाजयन्नहमोषधीहस्तऽआदुधे । आत्मा
 यक्षमस्यनश्यतिपुराजीवगृभोयथा ॥ यस्यौषधीःप्रसर्पथांगमंगपरुषरुः । ततोयक्षमंविबाधध्वऽरुग्रोमध्यमशीरिव ॥
 साकंयक्षमप्रपतचाषेणिकिकिदीविना । साकंवातस्यध्राज्यासाकंनश्यनिहाकया ॥ अन्यावोऽअन्यामवत्वन्यान्यस्या
 ऽउपावत । ताःसर्वाःसंविदानाऽइदमेप्रावतावचः ॥ याःफलिनीयाऽअफलाऽअपुष्पायाश्चपुष्पिणीः । बृहस्पतिप्र
 सूतास्तानोमुंचंवहसः ॥ १० ॥ मंचंतुमाशपथ्याइदथौरुणयादुत । अथोयमस्यपड्डीशात्सवस्मादेवकिल्बिषात्+ ॥
 अवपतंतीरवदिन्द्वऽओषधस्परि । यंजीवमश्रवामहूनसरिष्यातिपूरुषः ॥ याऽओषधीःसोमराज्ञीबह्वीशतविच

क्षणाः । तासां त्वमस्युत्तमार्कामांशहृदे⁺ ॥ याऽओषधीः सोमराज्ञीविष्टिताः पृथिवीमनु । बृहस्पतिप्रसूताऽअस्य
 संदत्तवीर्य^{*} ॥ मावोरिषत्वनितायस्मैचाहं खनामिवः । द्विपच्चतुष्पदस्माकंसर्वमस्त्वनातुरं⁺ ॥ याश्चेदमुपशृण्वति
 याश्चदूरंपरांगताः । सर्वाः संगत्यवीरुधोऽस्य संदत्तवीर्यं ॥ ओषधयः संवदत्ते सोमेन सह राजा । यस्मै कृणोति ब्राह्मणस्तरां
 जन्पारयामसि ॥ त्वमुत्तमास्योषधेतव वृक्षाऽउपस्तथः । उपस्तिरस्तु सोऽस्माकं योऽस्माऽअभिदासति ॥ ११ ॥
 (१०।८।८) बृहस्पते प्रतितमे देवतामिहि मित्रो वायद्रुणो वासिषूषा । आदित्यैर्वायद्रुसुभिर्मरुत्वान्त्सपजन्त्यंशं तनवे
 वृषाय ॥ आदेवो दत्तोऽअजिरश्चिक्त्वान्त्वदेवापेऽअभिमामगच्छत् । प्रतीचीनः प्रतिमामाववृत्स्व दधा मितेद्यमतीं
 वाचमासन्⁺ ॥ अस्मेधै हि द्यमतीं वाचमासन्बृहस्पतेऽअनमीवामिषिरां । यथा वृष्टिं शतं न वे वनावदिवो द्रुप्सो मधुमांऽ
 आविवेश ॥ आनो द्रुप्सामधुमतो विशं त्विन्द्रे द्यधिरथं सहस्रं । निषीद होत्रमृतुथार्यजस्वदेवान्देवापेह विषासपर्य ॥
 आष्टिषेणो होत्रमृषिर्निषीदन्देवापि देवसुमतिं चिक्त्वान् । सऽउत्तरस्मादधरं समद्रुमपो दिव्याऽअसृजद्दृष्याऽअ
 भि⁺ ॥ अस्मिन् समद्रेऽअध्युत्तरस्मिन्नापो देवभिर्निवृताऽअतिष्ठन् । ताऽअद्रवन्नाष्टिषेणं न सृष्टा देवापि नाप्रेषिता मक्षि

(१०।८।८) बृहस्पत इति द्वादश चस्य सूक्तस्याष्टिषेणो देवापि देवास्त्रिष्टुप् । (शौनकस्वसिन्सूक्ते आद्यानां तिसृणां बृहस्पतिस्ततश्चतसृणां
 देवास्ततः पञ्चानामप्रिरित्येवं देवताव्यवस्थामाह) ।

णीषु ॥ १२ ॥ यदेवापिःशतनवेपुहोहोत्रायवृतः कृपयन्नदीधत् । देवश्रुतंवृष्टिवा निरणोवृहस्पतिर्वाचमस्माऽ
 अयच्छत् ॥ यत्वादेवापिःशुशुचानोऽअन्नऽआष्टिपोमनष्यः समीधे । विश्वेभिर्देवैरनुमद्यमानः प्रपर्जन्यमीरयावु
 ष्टिमंतं ॥ त्वामूर्वऽऋषयोगीभिरायन्त्वामध्वरेषु पुरुहूतविश्वे । महस्त्राण्यधिरथान्यस्मेऽआनोयजराहिदृश्वोपयाहि ॥
 एतान्यग्नेनवृतिनवत्वेऽआहुतान्यधिरथासहस्रा । तेभिर्वधस्वतन्वः शूरपुत्रादिवानोवृष्टिमिपितोरिरीहि ॥ एतान्य
 ग्नेनवृत्तिहस्त्रासंप्रयच्छवृष्णऽइंद्रायभागं । विद्वान्पथऽऋतुशोदेवयानान्पथोलानदिविदेवेषुधेहि ॥ अग्नेवाधस्ववि
 मृधोविदुर्गहापामीवामपरक्षासिसेध । अस्मात्समद्रादृहृतोदिवोनोपांभमानमुपनःसृजेह⁺ ॥ १३ ॥ (१०।८।९)
 कन्नश्चित्रमिषण्यसिचिकित्वानृथगमानवाश्रवावृधयै । कत्तस्यदातुशवसोव्युष्टौतक्षद्रज्रवृत्रनरमपिन्यत् ॥ सहिद्यु
 ताविद्युतावोतिसामंधुयोनिमसुरत्वाससाद । ससनीळिभिः प्रसहानोऽअस्यभ्रातर्नऽऋतेसप्तथस्यमायाः⁺ ॥ सवाजं
 यातापदुष्पदायन्त्स्वर्षातापरिषदत्सनिन्यन् । अनर्वायच्छतदुरस्ववेदोघ्नन्निश्चदेवाऽअभिवर्षसाभूत्⁺ ॥ सयह्वयोऽ
 वनीर्गोष्ववर्वाजुहोतिप्रधन्याससस्त्रिः । अपादोयत्रयुज्यासोरथाद्रोण्यश्वासऽइरेतेघृतवाः⁺ ॥ सरुद्रेभिरशस्तवारऽ
 ऋन्वाहित्वीगयमारेऽअवद्यऽआगात् । वमस्यमन्येमिथुनाविविब्रीऽअन्नमभीत्यारोदयन्मुपायन्⁺ ॥ सऽइहासंतुवी

(१०।८।९) कन्नइतिद्वादशर्चस्यसूक्तस्यवैखानसोवमग्रइंद्रक्षिष्टपु ।

रवंपतिर्दन्षच्छत्रिशीर्षाणिदमन्यत् । अस्यत्रितोन्वोजसावृधानोविपावराहमयोऽअग्रयाहन् ॥ १४ ॥ सद्रुहणेमनु
षऽऊर्ध्वसानऽआसाविषदर्शसानायशरं । सनृतमोनहुषोसस्तुजातःपुरोभिन्दहन्दस्युहल्यै ॥ सोऽअभ्रियोनयवस
ऽउदन्यन्क्षयायगातुविदद्योऽअस्मे । उपयत्सीदुदिंदुशरीरैःश्येनोयोपाष्टिर्हितदस्यून् ॥ सत्राधतःशवसानेभिरस्यकु
त्सायशुष्णकृपणेपरादात् । अयंकविमनयच्छस्यमानमत्कयोऽअस्यसनिंतोतनणां ॥ अयंदशस्यन्नयैभिरस्यदस्मो
देवेभिर्वरुणोनमायी । अयंकनीर्नऽकृतुपाऽअवेद्यमिमीतारुंयश्चतुष्पात् ॥ अस्यस्तोमेभिरौशिजऽऋजिश्वाव्रजंदर
यद्वृषभेणपिप्रोः । सुत्वायद्यजतोदीदयद्भीःपुरऽइयानोऽअभिवर्षसाभूत् ॥ एवामहोऽअसुरवक्षथायवस्रकःपडि
रुपसर्पदिद्रं । सऽइयानःकरतिस्वस्तिमस्माऽइषमूर्जसुक्षितिविश्वमाभाः ॥ १५ ॥ (१०।१।१) इन्द्रहृदमघवन्त्वा
वदिभुजऽइहस्तुतःसुतपावोधिनावृधे । देवेभिर्नःसविताप्रावतुश्रुतमासर्वतातिमर्दितिवृणीमहे ॥ भरायसुभरतभा
गमत्त्वियंप्रवायवैशुचिपेकंददिष्टये । गौरस्ययःपर्यसःपीतिमानशऽआसर्व ॥ आनोदेवःसवितासाविषद्वयऽऋजय
तेयजमानायसुन्वते । यथादेवान्प्रतिभूषेमपाकवदासर्व ॥ इन्द्रोऽअस्मेममर्नाऽअस्तुविश्वहाराजसोमःसुवितस्या

नवमेनुवाकेत्रयोदशसूक्तानि (१०।९।१) इंद्रदह्येतिद्वादशचर्चस्यसूक्तस्यवादनो दुवस्युर्विश्वेदेवाजगलंयात्रिष्टुप् (भेदपक्षे-विश्वे. १० इंद्रादिती? इंद्रः१ एवं१२) ।

ध्येतुनः । यथायथामित्रधितानिसंदुधुरासर्वं ॥ इंद्रं ऽ उक्थेन शर्वसा परद्धे बृहस्पते प्रतरिता स्यायुषः । यज्ञो मनुः
 प्रमतिर्नः पिता हि क्रमा सर्वं ॥ इंद्रं स्य नु सुकृतं देव्यं सहो मि गेहे ज रितो मे धि रः क्रविः । यज्ञश्च भूद्विदथे चारु रंतमऽ आस
 र्वं ॥ १६ ॥ नवो गुहा च कृम भूरि दुष्कृतं ना विध्यैव सवो देव हेळनं । मा कि नो देवाऽ अ नृत स्य वपै सऽ आ स र्वं ॥ अपा
 मी वां स वि ता सा वि ष ण्य १ ग्वरी यऽ इ द प स धे त्रयः । ग्रा वा य त्र म धु दु च्य ते बृ ह दा स र्वं ॥ ऊ र्वो ग्रा वां व स वो स्तु सो त
 रि वि श्वा द्वे पां सि स नु त यु यो त । स नो दे वः स वि ता पा यु री ड्यऽ आ स र्वं ॥ ऊ र्जा गो वो धे व सै पी वो ऽ अ त्त न ऽ ऋ त स्य याः स द
 ने को शे ऽ अ ङ्घ्वे । त नू रे व त न्वो ऽ अ स्तु भे ष ज मा स र्वं ॥ ऋ त प्रा वां ज रि ता श श्व ता म वऽ इ द्रऽ इ द्र द्रा प्र मा तिः स ता व तां ।
 प ण मू र्धा दि व्यं य स्य सि क्त यऽ आ स र्वं ॥ चित्र स्ते भानुः ऋ त प्रा ऽ अ भि ष्टिः सं ति स्मृ धौ ज रा णि प्रा ऽ अ धृ ष्टाः । रजि ष्ठ या र
 ज्या प श्वऽ आ गो स्तू र्षे ति प र्यं दु व स्युः ॥ १७ ॥ (१०।१।२) उ ह्वं ध्वं स म न सः स खायः स म श्मि मि ध्वं व हवः स नो
 ङाः । दु धि क्राम श्मि म ष स च दे वी मि द्रा व तो व सै नि ह्वे यवः ॥ मं द्रा कृ णु ध्वं धि यऽ आ ते नु ध्वं ना र्व म रि त्र प र णी कृ णु ध्वं । इ
 ष्कृ णु ध्व मा यु धा रै कृ णु ध्वं प्रा चै य ज्ञं प्र ण य ता स खायः ॥ य न कृ सी रा वि यु गा ते नु ध्वं कृ ते यो नौ व प ते ह वी जं । गि रा च श्रु ष्टिः

(१०।१।२) उह्वध्वमिति द्वादर्शस्य सूक्तस्य सौम्यो वुधो विधे देवास्त्रिष्टुप् चतुर्थी षष्ठ्या गायत्र्या पंचमी बृहती नवमी द्वादश्या जगत्या
 (ऋत्विजो देवता वा) ।

सभराऽअसन्नोनेदीयऽइत्सण्यःपक्कमेयात् ॥ सीरायुंजतिकवयोयगावितन्वतेपुथक् । धीरादेवेषुसुम्नया⁺ ॥ निरा
 हावान्कृणोतनसंवरत्रादधातन । सिचामहाऽअवतमद्रिणवयंसर्षेकमनुपक्षितं ॥ इकृताहावमवतंसुवरत्रसुषेचनं ।
 उद्रिणंसिचेऽअक्षितं ॥ १८ ॥ ग्रीणीताश्वान्हृतंजयाथस्वस्तिवाहुरथमित्कृणुध्वं । द्रोणाहावमवतमरमचक्रमसत्र
 कोशंसिचतानपाणं ॥ व्रजंकृणुध्वंसहिर्वोनपाणोवमसीव्यध्वंबहुलापथूनि । पुरःकृणुध्वमायसीरघृष्टामावःसुस्रोच्च
 मसोदंहतातं⁺ ॥ आवोधिथयज्ञियावर्तऽऊतयेदेवादेवीयजतांयज्ञियामिह । सानोदुहीयद्यवसेवगत्वीसहस्रधाराप
 यसामहीगौः⁺ ॥ आतूषिचहरिर्माद्रोरुपस्थेवाशीभिसक्षताइमन्मयीभिः । परिष्वजध्वंदशकक्ष्याभिरुभेधुरौप्रतिव
 ह्मियुनक्त ॥ उभेधुरौवहिरापिब्दमानोतयोनवचरतिद्विजानिः । वनस्पतिवनऽआस्थापयध्वनिषूदधिध्वमखनंतऽ
 उत्सं ॥ कपृन्नरःकपृथमुद्दधातनचोदयतखुदतवाजसातये । निष्टिश्यःपुत्रमान्यावयोतयऽइंद्रसबाधऽइहसोमपीत
 ये ॥ १९ ॥ (१०।१।३) प्रतेरथमिथकृतमिद्रौवतुधृष्णया । असिन्नाजौपुरुहूतश्रवाय्यधनभक्षेषुनोव ॥ उत्स

(१०।१।३) प्रतेरथमितिद्वादशचस्यसूक्तस्यभाम्यश्रोमुद्गलेदुधणबिष्टुप्आद्यातृतीयात्याबृहलः । (प्रतेरथमिति सूक्ते देवतात्वे वि
 प्रतिपत्तिः परस्परसाचार्याणां । उक्तं वशौ न केन-प्रेतीतिहाससूक्तं तु भग्न्यतेशाकदायनः । यास्कौद्रौघणमैद्रवैश्वदेवं तु शौनकः । आजानवेन
 भाम्यश्वइंद्रासोमौ तु मुद्गल इति ।)

वातोवहतिवासोऽअस्याऽअधिरथयदजयत्सहस्रं । रथीरभून्मुद्गलानीगविष्टाभेरकृतव्यचोद्रेमना^१ ॥ अंतयेच्छ
जिघांसतोवज्राभिदासतः । दासस्यवामघवन्नायस्यवासनतयवावधं^२ ॥ उह्रोहृदमपि न ज्ञापिणः हृदसतंहृद्
भिमातिमेति । प्रमृक्भारः श्रवेऽङ्गच्छमानोजिरवाहूऽअभरत्सिपासन् ॥ न्यक्रंदयन्नपयंतऽएन्ममहयन्वृषमंभय
ऽआजेः । तेनसूभविशतवत्सहस्रगंगामुद्गलः प्रधनेजिगाय ॥ ककदेववृषभोयुक्तऽआभीदावचोत्सारथिरस्वकेजी ।
दुर्धैकस्यद्रवतः सहानसऽऽकृच्छंतिमानिष्पदोमुद्गलानां ॥ २० ॥ उत्तप्रधिमुदहस्यविद्वानुपायुनन्वभगमत्रशि
क्षन् । इन्द्रऽउदावत्यतिमदयानामरहतपद्याभिः ककुद्मान् ॥ शुनमष्टाव्यचरत्कपदावत्रायादादालक्षमानः । नमणा
निकृण्वन्बह्वेजनायगाः पस्पशानस्तविषीरधत्त ॥ इमंतपश्यवृषभस्ययुजंकाष्ठायामध्येद्रुधणंशशानं । येनजिगायश
तवत्सहस्रगंगामुद्गलः पृतनान्येषु ॥ अरेऽअघाकोन्वी^३त्थाददर्शयंजंजितम्यास्थापयति । नास्तेनृणोदृक्कमाभर
न्त्युत्तरोधुरोर्वहतिप्रदेदिशत् ॥ परिवृत्कवपतिविद्यमानद्वीप्यानाकूचक्रेणवसिचन् । एषग्र्याचिद्रथ्याजयेमसुमंगलंसि
नवदस्तुसातं^४ ॥ त्वंविश्वस्यजगतश्चक्षुरिद्रासिचक्षुषः । वृषायद्राजिवृषणासिपाससिचोदयन्नाघ्रिणायुजा^५ ॥ २१ ॥
(१०।१।४) आशुः शिशानोवृषभो नभीमो घनाघनः क्षोभणश्चर्यणीनां । संक्रंदनो निमिषऽएकवीरः शतंसेनाऽअज

(१०।१।४) आशुः शिशान इति त्रयोदश च स्वसूक्तस्यैन्द्रो प्रप्रतिरथ इन्द्रश्चतुर्ध्यावृहस्पतिर्द्वादश्या आद्याया देव्यं लायामरुत बिभृवत्यानुपुप् (आशुः

यत्सार्कमिंद्रः ॥ संक्रंदेनानिमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्चवनेन धृष्णुना । तदिंद्रेण जयतत्सहध्वयुधोनरऽइषुह
 स्तेनवृष्णा ॥ सऽइषुहस्तैः सनिषंगिभिर्वशीसंखट्टासयुधुऽइंद्रैर्गणेन । संसृष्टजित्सोमपाबाहुशुध्यूग्रधन्वाप्रतिहि
 ताभिरस्ता ॥ बृहस्पतेरिदीयारथैरक्षोहामित्राऽअपबाधमानः । प्रभंजन्त्सेनाः प्रमणोरुधाजयन्नस्माकमेध्यविता
 रथानां ॥ बलविज्ञायः स्यर्विरः प्रवीरसहस्वान्वाजीसहमानऽउग्रः । अभिवीरोऽभिसत्त्वासहोजाजैर्भिर्द्रुथमातिष्ठगो
 वित् ॥ गोत्रभिर्दोगोविद्वज्रबाहुजयंतमज्मप्रमणंतमोजसा । इमंसजाताऽअनुवीरयध्वमिंद्रसखायोऽअनसंरभ
 ध्वं ॥ २२ ॥ अभिगोत्राणिसहसागाहमानोदयोवीरः शतमन्युरिंद्रः । दुश्चवनः पृतनाषाळयुध्योऽस्माकं सेनाऽअव
 तप्रयुत्सु ॥ इंद्रेऽआसानेता बृहस्पतिर्दक्षिणायज्ञः परऽएतुसोमः । देवसेनानामभिभंजतीनां जयतीनां मरुतोयंत्व
 ग्रै ॥ इंद्रस्य वृष्णोवरुणस्य राज्ञऽआदित्यानां मरुतां शर्धऽउग्रं । महार्मनसां भुवनच्यवानां घोषो देवानां जयतामुदस्था
 त् ॥ उद्धर्षमघवन्नायुधान्युत्सत्त्वनां मामकानां मनोसि । उद्धृत्रहन्वाजिनां वाजिनान्युद्रथानां जयतां यंतु घोषाः ॥
 अस्माकमिंद्रः समृतेषु जेष्वस्माकं याऽइषवस्ताजयंतु । अस्माकं वीराऽउत्तरे भवंत्स्माऽउदेवाऽअवताहवेषु ॥ अमी
 षांचित्तं प्रतिलोभयंती गृहाणां गान्यप्येपरैहि । अभिप्रेहि निदहहत्सु शोकरंधेनामित्रास्तमसासचंतां ॥ प्रेताजयंतानर

शिशानः सूक्तोपांसाया आद्या देवीलनुक्रमण्यां अप्वादेवीति शो न कीये)

ऽइन्द्रोवःशर्मयच्छतु । उग्रावःसंतुबाहवोनाध्व्यायासंथ ॥ (परिशिष्टं ॥ असौयासोनामरुतःपरैषामभ्यैतिनऽओज
 सास्पृधमाना । तांगूहततमसापत्रतेनयथामीषाऽअन्योऽअन्यंनजानात् ॥ अंधाऽअमित्राभवताशीर्षिणाऽअहयऽइव ।
 तेषावोऽअग्निदग्धानामग्निमूहानामिन्द्रोहतुवरं ॥ २३ ॥ (१०।९।५) असाविसोमःपुरुहूतुभ्यंहारिभ्यायज्ञ
 मुपयाहितूयं । तुभ्यंगिरोविप्रवीराऽइयानादधन्विऽइन्द्रपिबासुतस्य ॥ अमुधतस्यहारिवःपिबेहनृभिःसुतस्यजठरं
 पुणस्व । मिमिक्षुयमद्रयऽइन्द्रतुभ्यतेभिर्वधस्वमदमुक्थवाहः ॥ प्रोग्रापीतंवृष्णऽइयमिसत्याप्रयसुतस्यहयेश्वतुभ्यं ।
 इन्द्रधेनाभिरिहमादयस्वधीभिर्विश्वाभिःशच्यागृणानः⁺ ॥ ऊतीशचीवस्तववीर्येणवयोदधानाऽउशिजऽऋतज्ञाः ।
 प्रजावादिन्द्रमनुषोदुरोणेतस्थुर्गणतःसधमाद्यासः ॥ प्रणीतिभिष्टेहयेश्वसुष्टोःसुषुम्नस्यपुरुचोजनासः । मंहिष्मतिं
 वित्तिरेदधानाःस्तोतारऽइन्द्रतवसनुताभिः ॥ २४ ॥ उपब्रह्माणिहरिवोहरिभ्यांसोमस्ययाहिपीतयेसुतस्य । इन्द्रत्वा
 यज्ञःक्षममाणमानदूदाश्वाऽअस्यध्वरस्यप्रकेतः⁺ ॥ सहस्रवाजमभिमातिषाहसुतेरेणमघवानंसुवृत्तिं । उपभूषतिगि
 रोऽअप्रतीतमिन्द्रनमस्याजरितुःपनत ॥ सप्तापोदेवीःसुरणाऽअमृक्तायाभिःसिंधुमतरऽइन्द्रपूभिम् । नवतिस्त्रोत्यान
 वचस्त्रवतीदेवभ्यागांतुमनुषेचविदः ॥ अपोमहीरभिःशस्त्रेर्मचोजागरास्त्रधिदेवऽएकः । इन्द्रयास्त्ववृत्रतूयैचकथं

(१०।९।५) असावीलेकादशवस्यसूक्तस्यैधामित्रोष्टकइन्द्रब्रिष्टुप् ।

ताभिर्विभ्वायुस्तन्वपुपुष्याः ॥ वीरेण्यः क्रतुरिंद्रः सुशस्तिरुतापिधेनापुरुहतामिह ॥ आदयद्भुत्रमकृणोदुलोकंससाहेश
 ऋधृतनाऽअभिष्टिः⁺ ॥ शुनहुवममघवानिमिंद्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसाता ॥ शृण्वंतमग्रमतयसमत्समंतवृत्राणि संजि
 तंधनानां ॥ २५ ॥ (१०।९।६) कदावसोस्तोत्रहयतऽआवश्मशारुधद्वाः । दीर्घसुतवाताप्याय ॥ हरीयस्यसु
 जाविब्रतावेरवृतानशेषां । उभारजीनकेशिनपतिर्दन्⁺ ॥ अपयोरिंद्रः पापजऽआमर्तानश्रमाणोबिभीवान् । शम्भे
 यद्युयजेतविपीवान् ॥ सचायोरिंद्रश्चकृषऽआऽउपानसः सपर्यन् । नदयोर्विव्रतयोः शूरऽइंद्रः ॥ अधियस्तस्थौकेश
 वंताव्यचस्वतानपुष्ट्यै । वनोतिशिप्राभ्यांशिप्रिणीवान् ॥ २६ ॥ प्रास्तौदृष्वौजाऽऽकुष्वेभिस्ततक्षशूरः शवसा । ऋभु
 नक्रतुभिर्मतरिश्वा ॥ वज्रयश्चक्रसुहनायदस्यवेहिरीमशोहिरीमान् । अरुतहनुरभ्रुतंनरजः ॥ अवनोवृजिनाशिशी
 ह्युचावनेमानृचः । नाब्रह्मायज्ञऽऽधगजोषित्वे⁺ ॥ ऊर्ध्वायत्तेत्रेतिनीभूद्यज्ञस्यध्रुसन्नन् । सजूनावंस्वयशसंसचा
 योः⁺ ॥ श्रियेतेषुश्रिरुपसेचनीभूच्छ्रियेदविरैपाः । ययास्वेपात्रेसिचसऽउत्⁺ ॥ शतंवायदसुयप्रतित्वासुमित्रऽइ
 त्थास्तौदुर्मित्रऽइत्थास्तौत् । आवोयदस्युहल्यैकुत्सपुत्रं प्रावोयदस्युहल्यैकुत्सवत्सं⁺ ॥ २७ ॥ इत्यष्टमाष्टकं
 चमोध्यायः ॥ ५ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

(१०।९।६) कदेत्येकादशसूक्तस्यकौत्सोदुर्मित्रइंद्रजष्णिक्आद्यागायत्रीवाद्वितीयासप्तम्यापिपीलिकमध्यंत्यान्निष्टुप् ।

एकषष्ट्यध्यायेवर्गाः २७ सूक्तानि ११ ऋच. १४९ ॥ त्यागः ॥ उर्वश्या. पुरूरवस. उर्वश्या. २ उर्वश्या.
पुरूरवस. उर्वश्या. ३ पुरूरवस. उर्वश्या. पुरूरवस. उर्वश्या. पुरूरवस. २ उर्वश्या. पुरूरवस. इन्द्राये. १३ औषधीभ्य. २३
बृहस्पतय. ३ देवेभ्य. ४ अग्नय. ५ इन्द्राये. १२ विश्वेभ्यो देवेभ्य. १० इन्द्रादितिभ्या. इन्द्राये. ऋत्विज. १२ द्रुघणाये. १२
इन्द्राये. ३ बृहस्पतय. इन्द्राये. ७ अज्याये देव्या. मरुद्भ्य. इन्द्राये. २१ ॥ इत्यष्टमेपचमः ॥

उभौ भूतांशः काश्यप आश्विनमाविद्व्यौ दक्षिणावाप्राजापत्या दक्षिणां तदा तृन्वास्तौ चतुर्थं जगती किमिच्छंती
पणिभिरसुरैर्निगूढागा अन्वेष्टु सरमा देवशुनीमद्रेण प्रहितामशुग्भिः पणयौ मित्रीयंतः प्रोचुः सातान्युग्मां त्याभि
रनिच्छंती प्रत्याचष्टे तव दन्तसप्त जुहू ब्रह्मजार्था ब्राह्मो वोर्ध्वनाभा विश्वदेवं ह्यनुष्टुवंतं समिद्धऽ एकादशजमदग्निस्त
त्सुतो वाराम आप्रियः परे च त्वारौ वैरूपमनीषिणो दशाष्टादंष्ट्रं इंद्रपिवनभः प्रभेदनस्तमस्य शतप्रभेद नो त्यात्रिष्टुप
धर्मास धिस्तापसो वाधमो विश्वदेवं चतुर्थं जगती चित्रऽ इन्नववार्ष्टिं हव्यरपस्तुत आग्नेयं जागंतं त्रिष्टुप शक्यंतं पिव
स्थौरो म्रियुतो म्रियुपो न वा उभिधुर्धना दानप्रशंसा चोद्ये जगत्या वग्नेहं स्युरुक्षयऽ आमहीयवंऽ आग्नेयं राक्षोघ्नं
गायत्रं त्विति वै सप्तो नैद्रो लब्धऽ आत्मानं तुष्टाव ॥ ६ ॥ ॥ ॥ ॥

हरिःओम् ॥ (१०।१।७) उभा॒र्दन॑न॒तदि॒दर्थ॑ये॒तित॑न्वा॒थेधि॒योव॒ह्नाप॑सेव । स॒ध्रीची॑नाया॒तवे॒प्रम॑जीगःसि॒द्धि
 ने॒वपृ॒क्षऽआ॑त॒सये॒थे ॥ उ॒ष्टा॒रे॒व॒फ॒रे॒षुश्र॑ये॒थेप्रा॒योगे॒व॒श्वा॒त्र्याशा॑स॒रेथः॑ । दु॒तेव॒हि॒ष्ठोय॒शसा॑ज॒नेषु॑मा॒प॒स्थात॑म॒हिषे॒वा
 व॒पाना॑त् ॥ सा॒कंयु॑जा॒शक॑न॒स्येव॒पक्षा॑प॒श्वेव॒चि॒त्राय॑जरा॒गमि॑ष्ट । अ॒ग्नि॒रे॒वदे॒वयो॑दी॒दिवा॑सा॒परि॑ज्माने॒वय॑ज॒थःपु॒रु
 त्रा⁺ ॥ आ॒पीवो॑ऽअ॒स्मोपि॒तरे॒वपु॒त्रोव॑रु॒चान॑पती॒वतु॑थ । इ॒यैव॑प॒ष्ट्यैकि॑रणे॒वभ॒ज्यैश्रु॑टी॒वाने॒वह॒वमा॑गमि॑ष्ट ॥ व॒स॒गेव॑
 पू॒ष्याशि॑बा॒तामि॒त्रेव॑ऽकृ॒ताश॑तरा॒शात॑प॒ता । वा॒जेवो॑च्चा॒वय॑सा॒धम्यै॒ष्ठाभे॑षे॒वषा॑स॒पथा॑ऽपु॒रीषा ॥ १ ॥ स॒ण्येव॑ज॒भ
 री॒तु॒फरी॑तू॒नैतो॑शे॒वतु॑र्फरी॒प॒फरी॑का । उ॒द॒न्यजे॑व॒जेम॑ना॒मदे॒रूता॑मे॒जरा॑थ्व॒जरे॑मरा॒यु ॥ प॒जे॒वच॑च॒रंजा॑रे॒मरा॑यु॒क्षद्भे॒वा
 थ॒शुत॑र्तरी॒थऽउ॒ग्रा । कृ॒भूना॑प॒त्खर॑म॒ज्राखर॑ज्र॒वायु॑न॒प॒फ॒र॒त्क्षय॑द्र॒यीणां⁺ ॥ ध॒र्मेव॑म॒धुज॑ठ॒रेस॑ने॒रूभगे॑वि॒तातु॑फरी॒फा
 रि॒वार॑ । प॒तरे॑व॒चच॑रा॒चंद्र॑नि॒र्णिज्ज॑न॒ऽकृ॒गाम॑न॒न्याऽन॑ज॒ग्मी ॥ बृ॒ह॒तैव॑गं॒भरे॑षु॒प्रति॑ष्ठा॒पादे॒वगा॑ध॒न्तर॑ते॒विदा॑थः । क
 णे॒वशा॑सु॒रनु॑हि॒स्मरा॑थो॒शेव॑नो॒भज॑त॒चि॒त्रम॑मः ॥ आ॒रं॒गरे॒वम॑ध्व॒रेथे॑सा॒रधे॒वग॑विनी॒चीन॑वारे । की॒नारे॑व॒स्वेद॑मा॒सि
 ब्बि॒द्रा॒नाक्षा॑मे॒वोर्जा॑सू॒यव॑सा॒त्सचे॑थे ॥ कृ॒ध्याम॑स्तो॒मस॑न॒याम॑वा॒जमानो॑म॒त्रस॑र॒धेहो॑प॒यात॑ । य॒शो॒नप॑क॒मधु॑गो॒ष्वं॒तरा
 भ॒तांशो॑ऽअ॒श्विनोः॑का॒र्मम॑प्राः ॥ (परि॒शिष्टं ॥ ह॒विर्भि॑रे॒केस्वरि॑तः॒सचै॑ते॒सुन्व॑तु॒ऽए॒के॒स॒वने॑षु॒सोमा॑न् । श॒चीर्म॑द॒ंतऽउ॒त

(१०।१।७) उभा॒वित्ते॑का॒दश॑र्च॒स्यसू॑क्त॒स्यका॑श्य॒पोभू॑तांशो॒श्विनो॑श्चि॒नोत्रि॑ष्टुप् ।

अपतेगवांसुभगेभजाम ॥ नाहवदन्नातत्वनोस्वसत्वमिन्द्राविदुरगिरसश्चभोराः । गोकामामेऽअच्छदयन्यदायमपा
तऽइतपणयोवरीयः ॥ दूरमितपणयोवरीयऽउद्गावायंतुमिनतीऋतेन । बृहस्पतिर्याऽअर्विदुश्चिगूढाः सोमोग्रावाण
ऽऋषयश्चविप्राः ॥ ६ ॥ (१०।१।१०) तेवदन्प्रथमब्रह्माकिल्बिषेकूपारःसलिलोमातरिश्वा । वीळुहरास्तपऽउग्रो
मयोभूरापोदेवीःप्रथमजाऽऋतेन ॥ सोमोराजाप्रथमोब्रह्मजायांपुनःप्रायच्छदहूणीयमानः । अन्वतितावरुणोमित्र
ऽआसीदुग्निहोताहस्तगृह्यानिनाथ ॥ हस्तेनैवग्राह्यऽआधिरस्याब्रह्मजायेयमितिवेदवोचन् । नदतायप्रह्येतस्थऽए
षातथाराष्ट्रं गुपितंक्षत्रियस्य ॥ देवाऽएतस्यामवदंतपूर्वसतऽऋषयस्तपसेयेनिषदुः । भीमाजायाब्राह्मणस्योपनीतादु
र्धादधातिपरमेव्योमन् ॥ ब्रह्मचारीचरतिविषद्विषःसदेवानांभवत्येकमंगं । तेनजायामन्वविदुद्बृहस्पतिःसोमेन
नीतांजुह्वीनदेवाः ॥ पुनर्वेदेवाऽअददुःपुनर्मनुष्याऽउत । राजानःसत्यकृण्वानाब्रह्मजायांपुनर्ददुः ॥ पुनर्दायब्रह्म
जायांकृत्वीदेवानैकिल्बिषं । ऊर्जपृथिव्याभक्तवायोऽरुगायमुपासते ॥ ७ ॥ (१०।१।११) समिद्धोऽअद्यमनुषो

(१०।१।१०) तेवदन्नितिसप्तर्चस्यसूक्तस्यब्रह्मजायाजुहोर्विश्वेदेवास्त्रिष्टुबलद्वेऽनुष्टुभौ । (ब्राह्मोवोध्वनाभक्तृषिः) (१०।१।११) समिद्ध
इत्येकादशर्चस्यसूक्तस्यभार्गवोजमदग्निरिध्मस्तनूपादिळोवर्हिदेवीद्वारउषासानक्तदेव्यौहोतारौसरस्वतीळाभारत्यस्वष्टावनस्पतिस्वाहा
कृतयस्त्रिष्टुप् । (जामदग्निःपरशुरामोवा)

दुरोणेदेवोदेवान्यजसिजातवेदः । आचवहमित्रमहश्चिकित्वान्वदतः कविरसिप्रचेताः ॥ तनूनपात्पथऽऋतस्यया
 नान्मध्वासमंजन्त्स्वदयासुजिह्व । मन्मानिधीभिरुतयज्ञमन्धनैदेवत्राचकृणुह्यध्वरंनः ॥ आजुह्वानऽइह्योवंचश्चाया
 ह्यग्नेवसुभिःसजोषाः । त्वंदेवानामसियहहोतासऽएनान्यक्षीषितोयजीथान् ॥ प्राचीनबहिःप्रदिशपृथिव्यावस्तो
 रस्यावृज्यतेऽअग्नेऽअह्ना । व्युप्रथतेवितरंवरणोदेवेभ्योऽआदितयेस्योनं ॥ व्यचस्वतीरुविवाविश्रयंतपतिभ्योज
 नयःशुभमानाः । देवाँर्द्वारोबृहतीविश्वमिन्वादेवेभ्योभवतसुप्रायणाः ॥ ८ ॥ आसुष्वयंतीयजतेऽउपाकेऽउषा
 सानक्तासदतानियोनौ । दिव्ययोषणेबृहतीसुरुक्मेऽअधिश्चियंशुक्रपिशंधाने ॥ दैव्याहोताराप्रथमासवाचामिमा
 नायज्ञमनुषोयजध्यै । प्रचोदयंताविदथेषुकारूप्राचीनंज्योतिःप्रदिशादिशंता ॥ आनोयज्ञंभारतीतूयमेत्विळामन
 ष्वदिहचेतयंती । तिस्रोदेवाँर्बहिरेदं स्योनं सरस्वतीस्वपसःसदंतु ॥ यऽइमेद्यावापृथिवीजनित्रीरूपैरपिशुश्रुवनानि
 विश्वा । तमद्यहोतरिषितोयजीयान्देवंत्वष्टारमिहयक्षिविद्वान् ॥ उपावसृजत्सन्यासमंजन्देवानांपाथऽऋतथाह
 वीषि । वनस्पतिःशमितादेवोऽअग्निःस्वदंतुहव्यंमधुनाघतेन ॥ सद्योजातोव्यमिमीतयज्ञमग्निदेवानामभवत्पुरो
 गाः । अस्यहोतुःप्रादिश्यतस्याचिस्वाहाकृतंहविरंदंतुदेवाः ॥ ९ ॥ (१०।९।१२) मनीषिणःप्रमेरध्वमनीषां

(१०।९।१२) मनीषिणइतिदशर्चसूक्तस्यवरूपोष्टादष्टइंद्रखिष्टुर् ।

यथायथामतयः सतिनणां । इन्द्रस्यैरेयामाकृतेभिः सहिवीरोगिवणस्युर्विदानः ॥ ऋतस्य हि स दसोधीतिरद्यौत्संगा
 द्येयवृषभोगोभिरानद् । उदतिष्ठत्तविषेणरवेणमहातिचित्संविद्याचारजांसि ॥ इन्द्रः किल श्रुत्याऽअस्यैव दुसहिजि
 ण्युः पथिकृत्सूर्याय । आन्मेनाकृष्वन्नच्युतो भुवः सोः पतिदिवः स न जाऽअप्रतीतः ॥ इन्द्रो महामहतोऽर्धणवस्य व्रतामि
 नादंगिरोभिर्गुणानः । पुरुर्णिचिन्निततानारजांसि दाधारयोधरुणस्य ताता ॥ इन्द्रो दिवः प्रतिमानं पृथिव्या विश्ववि
 दुसर्वना हंति शुणौ । महीं चिह्या मातनोत्सूर्येण चास्कं भचित्कमेनेन स्कभीयान् ॥ १० ॥ वज्रेणाहि वृत्रहा वृत्रमस्तर देवस्य शू
 रुवानस्य मायाः । विधृष्णोऽअत्र धृषता जंघथार्था भवो मघवन्बाह्वीजाः ॥ स चैतय दुषसः सूर्येण चित्रामस्य केतवोरामवि
 दन् । आयन्नक्षत्रं ददशे दिवो न पुनर्यतो न किरद्भानुर्वेद ॥ दूरं किल प्रथमार्जमुरासामिन्द्रस्य याः प्रसवे सस्तरापः । क
 स्विदग्रं कंबुम्नऽआसामपो मध्यं क्वो न मंतः ॥ सजः सिधैरुहिना जग्रसानोऽआदिदेताः प्रवि विज्जेवेन । मुमुक्षमा
 णाऽउत्तयामुमुत्रे धेदेतानरमंते निर्तिकाः ॥ सध्रीचीः सिधुमुशतीरि रवायन्सनाज्जारऽआरितः पूभिदासां । अस्तमा
 ते पाथिवा वन्यस्येजसुः स नृताऽइन्द्रपूवीः ॥ ११ ॥ (१०।९।१३) इन्द्रपि वप्रतिकामं सुतस्य प्रातः सावस्तव हि प
 र्वपीतिः । हर्षस्वहंते वगूरशन्नन्वर्थो भिष्टे वीर्या इ प्रब्रवाम ॥ यस्ते रथो मनसो जवीयान् द्रुते न सोमपेया ययाहि । तूयमाते

(१०।९।१३) इन्द्रपि वेति दशर्चस्य सूक्तस्यैव रूपो नमः प्रभेद न इन्द्रं स्मिष्टुम् ।

हरयः प्रद्रवतुयेभिर्यासिदृषभिर्मदमानः ॥ हरित्वतावचसासूयस्यश्रष्टुरूपस्तन्वस्पशयस्व । अस्माभिरिद्रसखिभि
 हुवानः सध्रीचीनोमादयस्वानिषद्य ॥ यस्यत्यत्तेमहिमानंमदेब्बिमेमहीरोदसीनाविविक्तां । तदोक्तऽआहारैर्भिरिद्रयु
 कैः प्रियेभिर्याहिप्रियमन्नमच्छ ॥ यस्यशश्वत्पपिवाऽइंद्रशत्रूननानुकृत्यारण्याचकथं । सतेपुरांधितविषीमियतिसते
 मदायसुतऽइंद्रसोमः ॥ १२ ॥ इदंतेपात्रंसनवित्तमिंद्रपिबासोममेनाशतक्रतो । पर्णऽआहावोमदिरस्यमध्वोयंवि
 श्वऽइदंमिहयैतिदेवाः ॥ विहित्वामिंद्रपुरुधाजनासोहितप्रयसोवृषभह्वयते । अस्माकंतेमधुमत्तमानीमामुवन्त्सव
 नातेषुहय ॥ प्रतऽइंद्रपुव्याणिप्रननवीथीवोचंप्रथमाकृतानि । सतीनमन्युरश्रथायोऽआद्रिसुवेदनामकृणोब्रह्मणे
 गां ॥ निषुसीदगणपतेगणेषुत्वामाहुविव्रतमंकवीनां । नऽऽकृतेत्वत्क्रियतोकिंचनारमहामकंमधवन्विचत्रमर्च ॥ अभि
 ख्यानोमधवन्नाधमानान्त्सखबोधिवसुपतेसखीनां । रणकृधिरणकृत्सत्यशुष्माभकेचिदाभजारयेऽअस्मान्
 ॥ १३ ॥ (१०।१०।१) तमस्यद्यावापृथिवीसचेतसाविश्वेभिर्देवनशुष्ममावतां । यदैत्कृण्वानोमहिमानोमिंद्रिय
 पीत्वीसोमस्यक्रतुमाऽअवर्धत ॥ तमस्यविष्णुर्महिमानमोजसांशुदधन्वान्मधुनोविरशते । देवेभिरिद्रासधवासया
 वभिर्वृत्रंजघन्वाऽअभवद्दरेण्यः ॥ वृत्रेणयदहिनाविभ्रदायुधासमस्थिथायुधयेशंसमाविदे । विश्वेतेऽअत्रमरुतःस

दशमेनुवाकेषोडशसूक्तानि (१०।१०।१) तमस्येतिदशचस्यसूक्तस्यैवरूपः शतप्रभेदनोजगलंयात्रिष्टुप् ।

ह॒त॒म॒न॒व॒र्ध॒द्यु॒ग्र॒म॒हि॒मा॒न॒मि॒द्रि॒यं^१ ॥ ज॒ज्ञा॒न॒ऽए॒व॒व्य॒वा॒ध॒त॒स्तृ॒धः॒श्रा॒प॒श्य॒द्वी॒रो॒ऽअ॒भि॒पौ॒स्य॒र्ण॑ । अ॒वृ॒श्च॒द॒द्रि॒म॒व॒स॒स्य॒
 दः॒सृ॒ज॒द॒स्त॒न्ना॒श्ना॒क॑स्व॒प॒स्य॒या॒पृ॒थुं^२ ॥ आ॒दि॒द्रः॒स॒त्रा॒त॒वि॒षी॒र॒प॒त्य॒त॒वरी॒यो॒द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी॒ऽअ॒वा॒ध॒त॑ । अ॒वा॒भ॒र॒द्भृ॒षि॒तो॒
 व॒ज्र॒मा॒य॒सं॒शे॒वं॒मि॒त्रा॒य॒वरु॒ण॒या॒दा॒शु॒षे॑ ॥ १४ ॥ इ॒न्द्र॒स्या॒त्र॒त॒वि॒षी॒भ्यो॒वि॒रि॒प्श॒न॒ऽऋ॒घ॒या॒तो॒ऽअ॒रं॒ह॒यं॒त॒म॒न्य॒वे॑ । वृ॒त्र॒य॒
 दु॒मो॒व्य॒वृ॒श्च॒दो॒ज॒सा॒पो॒वि॒भ्र॒त॒त॒म॒सा॒परी॒धृतं॑ ॥ या॒वी॒र्या॑णि॒प्र॒थ॒मा॒नि॒क॒ल्वा॑म॒हि॒त्वे॒भिर्य॑त॒मानो॑स॒मी॒यतुः॑ । ध्वा॒त॒त॒मो॒
 व॒द॒व्य॒से॒ह॒त॒ऽइ॒न्द्रो॒म॒ह्ना॒प॒र्व॒हू॒ता॒व॒प॒त्य॒त॑ ॥ वि॒श्वे॒दे॒वा॒सो॒ऽअ॒ध॒वृ॒ण॒या॑नि॒ते॒व॒ध॒य॒न्त्सो॑म॒व॒त्या॒व॒च॒स्य॒या॑ । र॒ज॒वृ॒त्र॒म॒हि॒
 मि॒न्द्र॒स्य॒ह॒न्म॒ना॒ग्नि॒ज॒मै॒स्त॒व्व॒न्न॒मा॒व॒य॒त् ॥ भूरि॒द॒क्षै॒र्भिव॑च॒ने॒भि॒ऋ॒क्क॒भिः॒स॒ख्ये॒भिः॒स॒ख्या॒नि॒प्र॒वो॒च॒त॑ । इ॒न्द्रो॒धु॒नि॒च॒तु॒
 मु॒रि॒च॒दं॒भ॒य॒न्ऋ॒द्धा॒म॒न॒स्या॒शृ॒णु॒ते॒दु॒भी॒तये॑ ॥ त्वं॒प॒रू॒ण॒या॒भ॒रा॒स्व॒श्या॒ये॒भिर्म॑सै॒नि॒व॒च॒ना॒नि॒शंस॑न् । सु॒गे॒भि॒वि॒श्वा॒दुरि॒
 ता॒तरे॑म॒वि॒दो॒षु॒ण॒ऽऽ॒रि॒त्रि॒या॒गा॒ध॒म॒द्य॑^३ ॥ १५ ॥ (१०।१०।२) ध॒र्मा॒स॒मं॒ता॒त्रि॒वृ॒तं॒व्या॒प॒त॒स्तयो॒जु॑र्ऽष्टि॒मा॒तरि॑श्वा॒ज॒गा॒
 म॑ । दि॒व॒स्प॒यो॒दि॒धि॒षा॒णा॒ऽअ॒वे॒ष॒न्वि॒दु॒द॒वाः॒स॒ह॒सा॒मा॒न॒म॒कं॑ ॥ ति॒स्रो॒दे॒व्या॒य॒नि॒कृ॒ती॒रु॒पा॒से॒ते॒दी॒र्घ॒श्रु॒तो॒वि॒हि॒ज॒न॒ति॒
 व॒ह्नयः॑ । ता॒सां॒नि॒चि॒क॒युः॒क्व॒यो॒नि॒दा॒नं॒परे॑प॒या॒गु॒ह्य॒वृ॒त्रे॒षु॑ ॥ च॒तु॒ष्क॒प॒दी॒यु॒वतिः॑सु॒पे॒शा॒घृ॒त॒प्र॒ती॒का॒व॒यु॒ना॒नि॒व॒स्ते॑ ।
 त॒स्या॑सु॒पर्णा॑वृ॒ष॒णा॒नि॒पे॒द॒त॒य॒त्र॒दे॒वा॒धि॒रे॒भा॒ग॒धे॒यं॑ ॥ ए॒कः॒सु॒पर्णः॑स॒स॒म॒द्र॒मा॒वि॒वे॒श॒स॒ऽइ॒दं॒वि॒श्वं॒मु॒व॒नं॒वि॒व॒ष्टे॑ । तं॒पा॒कै॑

(१०।१०।२) धर्मोतिदृशचस्यमूक्तस्यैवरूपः साधिविश्वेदवास्त्रिप्रपचतुर्थजगती । (तापमोघमोवाक्त्रपिः)

नमनसाप्रश्यमंति तस्मातारैर्हिसडरेहिमातरं ॥ सुपर्णविप्राः कवयो वचोभिरेकसंतवहुधा कल्पयंति । छंदोसिचद
 धतोऽअध्वरेषग्रहान्तोमस्यमिमतेद्वादश ॥ १६ ॥ षट्त्रिंशश्चतुरः कल्पयंतश्छंदोसिचदधतऽआद्वादश । यज्ञवि
 मार्यकवयोमनीषऽऋक्सामाभ्यांप्रथर्वतयंति ॥ चतुर्दशान्येमहिमानोऽअस्यतंधीरावाचाप्रणयंतिसप्त । आत्मानं
 तीर्थकऽइहप्रवोचघोर्नपथाप्रपिबतेसतस्य ॥ सहस्रधापंचदशान्यक्थायावह्यावापृथिवीतावदित्तत् । सहस्रधामहि
 मानः सहस्रयावद्ब्रह्मविष्टितं तावतीवाक् ॥ कश्छंदसांयोगमावेदधीरः कोधिषण्यांप्रतिवाचैपपाद । कमृत्विजामष्टमं
 शूरमाहुर्हीऽइद्रस्यनिचिकायकः स्वित् ॥ भूम्याऽअंतपथैकचरतिरथस्यध्रुव्युक्तासौऽअस्थुः । अर्मस्यदायं विभजं
 त्येभ्यो यदायमोभवतिहर्म्यहितः ॥ १७ ॥ (१०।१०।३) चित्रऽइच्छिशोस्तरुणस्यवक्षथोनयोमातरावप्येतिधा
 तवे । अनुधायदिजीजनदधाचनुववक्षसद्योमहिदृत्य१चरन् ॥ अग्निहृनामधायिदन्नपस्तमः संयोनयवतेभस्मना
 दृता । अभिप्रमुराजुह्वास्वध्वरऽइनोनप्रोथमानोयवसेवृषा ॥ तंवोविनद्रुषदेवमंधसऽइदं प्रोथंतप्रवपंतमर्णवं । आ
 सावह्निनशोचिषाविरिञ्चिनमहिप्रतनसरजंतमध्वनः ॥ विद्यस्यतेज्रयसानस्याजरधक्षोर्नवाताः परिसत्यच्युताः ।
 आरणवासोयुधयो न सत्वनंत्रितं न शतप्रशिषंतऽइष्टये ॥ सऽइदग्निः कर्णवतमः कर्णवसस्वार्यः परस्यांतरस्यतरुषः । अ

(१०।१०।३) चित्रइतिनवर्चससूक्तस्यवाष्टिहव्यउपस्तुतोभिर्जगतीअष्टमीनवम्यात्रिष्टुपशक्यौ ।

श्निःपतुगृणतोऽअग्निःसरीनग्निर्दिदातुतेषामवोनः ॥ १८ ॥ वाजिन्तमायसह्यसेमुपित्र्यतृषुच्यवानोऽअनुजातवदसे ।
 अनुद्रेचिद्योधृषतावरसतेमहिन्तमायधन्वनेदविष्यते ॥ एवाग्निमैतःसहसरिभिर्वसुःष्टवसहसःसनरोनृभिः । मित्रा
 सोनयेसुधिताऽऋतायवोद्यावोनद्युम्नैरभिसंतिमानुषान् ॥ ऊर्जनपात्सहसावन्नातित्वोपस्ततस्यवन्दतेवृषावाक् ।
 त्वांस्तोषामत्वयासवीराद्राधीयऽआयुःप्रतरं दधानाः ॥ इति त्वाग्नेवृष्टिहव्यस्यपत्राऽऽपस्ततासऽऋषयोवोचन् । तां
 श्वपाहिगृणतश्चसरीन्वषड्षलित्यध्वसोऽअनक्षमोनमऽइत्यध्वसोऽअनक्षन् ॥ १९ ॥ (१०।१०।४) पिबासो
 ममहृतऽइन्द्रियायपिबावृत्रायहंतवेशविष्ठ । पिबरायेशवसेह्यमानःपिबमध्वस्तपदिन्द्रावृषस्व ॥ अस्यपिबक्षुमतःप्र
 स्थितस्यद्रुसोमस्यवरमासुतस्य । स्वस्तिदामनसामादयस्वावाचीनोरेवतेसोभगाय ॥ ममलत्वादिव्यःसोमऽइन्द्रमम
 त्तयःसयतेपाथिवेषु । ममत्तयेनवरिवश्चकथममत्तयेननिरिणासिशन्नू ॥ आद्विबर्हाऽअमिनोयात्विद्रोवृषाहरिभ्या
 परिषिक्तमंधः । गव्यासुतस्यप्रभृतस्यमध्वःसत्राखेदामरुशहावृषस्व ॥ नितिग्मानिन्नाशयन्न्नाश्यान्यवस्थिरातनु
 हियातुजना । उग्रायतेसहोबलददामिप्रतीत्याशत्रून्विगदेषुवृश्च ॥ २० ॥ व्यर्थऽइन्द्रतनुहिश्रवांस्योजःस्थिरवध
 न्वनोभिर्माती । अस्मद्यग्वावृधानःसहोभिरनिभृष्टस्तन्वावृधस्व ॥ इदं हविर्मधवन्तुभ्यरातं प्रतिसन्नाळहणानोद्यु

(१०।१०।४) पिवेतिनवचस्यसूक्तस्यस्यौरोग्रियुतइन्द्रस्त्रिष्टुप् । (अग्नियुपोवाक्ऋषिः)

भाय । तुभ्यसुतोमघवन्तुभ्यपक्कोऽर्द्धाद्रिपिबचप्रस्थितस्य ॥ अर्द्धाद्रिद्रुप्रस्थितेमाहर्वाषिचनोदधिष्वपचतोतसोमं ।
 प्रयस्वतःप्रतिहर्यामसित्वासत्याःसंतुयजमानस्यकामाः ॥ प्रेद्राग्निभ्यामुवचस्यामिमिसंधाविवरेयंनावमकः । अ
 याऽइवपरिचरतिदेवायेऽअस्मभ्यधनदाऽउद्भिदश्च ॥ २१ ॥ (१०।१०।५) नवाऽउदेवाःक्षुधमिद्धधंददुरुताशि
 तमुपगच्छंतिमत्ववः । उतोरयिःपृणतो नोपदस्यतुतापृणन्माडितारंनविदते ॥ यऽआध्रायचकमानायपित्वोन्नवा
 न्तस्त्रफितायोपजमुषे । स्थिरंमनःकृणतसेवतेपरोतोचित्समाडितारंनविदते ॥ सऽइहो जयोगहवददाल्यन्नकामा
 यचरतेकशायं । अरमस्मभवतियामहूताऽउतापरीषुकृणुतेसखायं ॥ नससखायोनददोतिसख्येसचाभुवेसचमाना
 यपित्वः । अपासात्प्रेयान्नतदोकोऽअस्तिपणंतमन्यमरणंचिदिच्छेत् ॥ पूणीयादिन्नाधमानायतव्यान्द्राघीयांसमनु
 पश्येतपंथां । ओहिर्वतैरथ्यैवचक्रान्यमन्यमुपतिष्ठतरायः ॥ २२ ॥ मोघमन्नाविदतेऽअप्रचेताःसत्यब्रवीमिवधऽ
 इत्सतस्य । नार्यमणपुण्यतिनोसखायंकेवलाघोभवतिकेवलादी ॥ कृषन्निफालऽआशितंकृणोतियन्नध्वानमपवृ
 ङ्गेचरित्रैः । वदन्ब्रह्मावदतोवनीयान्पणन्नापिरपृणंतमभिव्यात् ॥ एकपाद्भूयोऽद्रिपदोविचक्रमेद्विपात्रिपादमभ्येति
 पृश्वात् । चतुष्पादेतिद्विपदामभिस्वरेसंपश्यन्पकीरुपतिष्ठमानः ॥ समौचिद्धस्तौनसमाविविष्टःसंमातराचिन्नसमंदु

(१०।१०।५) नवाइतिनवचस्यसूक्तस्यांगिरसोभिक्षुर्धनान्नदानंविष्टुबाधेजगत्सौ ।

हाते । यमयोश्चिन्नसमार्वायिणिज्ञातीचित्सतौनसमपृणीतः ॥ २३ ॥ (१०।१०।६) अग्नेहंसिन्य१त्रिणदीद्यन्मत्यै
 ष्वा । स्वक्षयैशुचिप्रत ॥ उत्तिष्ठसिस्वाहुतोघतानिप्रतिमोदसे । यस्यास्रचःसमस्थिरन् ॥ सऽआहुतोविरोचतेगिरी
 केन्यागिरा । सुचाप्रतीकमज्यते ॥ घृतेनाग्निःसमज्यतेमधुप्रतीकऽआहुतः । रोचमानोविभावसुः ॥ जरमाणःस
 मिध्यसेदेवेभ्याहव्यवाहन । तंत्वाहवतमर्त्याः ॥ २४ ॥ तंमर्ताऽअमर्त्यघृतेनाग्निसपर्यत । अदाभ्यगृहपति ॥ अ
 दाभ्येनशोचिषाग्नेरक्षस्त्वदह । गोपाऽऋतस्यदीदिहि ॥ सत्वमग्नेप्रतीकिनप्रत्योपयातुधान्यः । उरुक्षयैषदीद्यत् ॥
 तंत्वागीर्भिरुरुक्षयाहव्यवाहंसमीधिरे । यजिष्ठमानुषेजने ॥ २५ ॥ (१०।१०।७) इतिवाऽइतिमेमनोगामश्वंस
 नुयामिति । कुवित्सोमस्यापामिति ॥ प्रवाताऽइवदोधतऽउन्मापीताऽअयंसत । कुवि० ॥ उन्मापीताऽअयंसतर
 श्वमश्वऽइवाश्वः । कुवि० ॥ उपमामतिरस्थितवाश्रापूत्रमिवप्रियं । कुवि० ॥ अहतएववंधुरंपर्यचाभिददामति ।
 कुवि० ॥ नहिमेऽअक्षिपच्चनाच्छान्तसुःपंचकृष्टयः । कुवि० ॥ २६ ॥ नहिमेरोदसीऽउभेऽअन्यपक्षंचनप्रति ।
 कुवि० ॥ अभिद्यांमहिनाभुवमभीडुमांपृथिवीमही । कुवि० ॥ हंताहंपृथिवीमिमानिदधानीहवेहवा । कुवि० ॥

(१०।१०।६) अग्नेहंसिति नवर्चस्यसूक्तस्यामहीयव उरुक्षयोरक्षोहाग्निगायत्री । (१०।१०।७) इतिवाऽइतित्रयोदशर्चस्यसूक्तस्यैदो
 ल्वोगायत्री ।

ओषमि॒ष्टृथि॒वीम॒हंज॒घनानी॒हवे॒हवा । कुवि० ॥ दि॒विमे॒ऽअ॒न्यःप॒क्षोऽधो॒ऽअ॒न्यस॒चीकृ॒षं । कुवि० ॥ अ॒हम॑स्मि
म॒हाम॒होभि॒नभ्य॒मुदी॑षितः । कुवि० ॥ ग॒होयाम्य॑रं॒कृतो॒दे॒वेभ्यो॑ह॒व्यवा॑हनः । कुवि० ॥ २७ ॥ इत्यष्टमाष्टके
षष्ठो॒ध्यायः ॥ ६ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

द्विषष्ट्यध्यायेवर्गाः २७ सूक्तानि १४ ऋचः १४० ॥ त्यागः ॥ अश्विभ्याः ११ दक्षिणायाः ११ सरमायाः पणिभ्यः सरमायाः
पणिभ्यः सरमायाः पणिभ्यः सरमायाः पणिभ्यः २ विश्वेभ्योदेवेभ्यः ७ समिद्धायाग्नयः तनूनपातः इळायेः बर्हिषः
देवीभ्योद्वाभ्यः उषासानक्ताभ्याः देवीभ्यांहोतृभ्यांप्रचेतोभ्याः सरस्वतीळामारतीभ्यः त्वष्ट्रः वनस्पतयः स्वाहाकृतीभ्यः इंद्रायेः
३० विश्वेभ्योदेवेभ्यः ३ परमात्मनंद्रायेः २ यज्ञायपरमात्मनः २ मध्यमायैवाचः गायत्र्यादिछंदोभ्यः विश्वेभ्योदेवेभ्यः अग्नयः
९ इंद्रायेः ९ धनादायः ९ रक्षोघ्नेग्नयः ९ इंद्रायलबायेः १३ ॥ इत्यष्टमेषष्ठः ॥

तदिन्न॒वा॒थर्व॒णोबृ॒हद्दि॒वो॒हिर॒ण्यग॒र्भो॒दश॒हिर॒ण्यग॒र्भैःप्रा॒जाप॒त्यःका॒थैव॑सु॒नाष्टौचि॒त्रम॒हावा॒सिष्ठ॑आग्नेयंजागतं
माद्यापंच॒मीच॑र्तै॒यंवे॒नोवै॒न्यमि॑मं॒नोवै॒द्युत्त॑मानि॒हवो॑न्निरु॒णसो॑माना॒माद्या॒ग्नेयी॑ति॒स्रश्चा॒ग्नेरा॒त्मस्त॑वः॒शिष्टाय॑
थानि॒पात॑स॒समी॒जग॒त्यह॑मष्टौ॒वागां॑भृ॒ण्यात्मा॑नंतुष्टाव॒द्विती॒याज॒गती॑नंत॒शैलू॒षिःकु॒ल्म॒लब॑र्हिषो॒वाम॑दे॒व्योवा॑हो
मु॒ग्वैश्व॑दे॒वंमु॒परि॒ष्टाद्वा॒ह॒तम॑त्या॒त्रिष्टु॒प्रात्री॑कु॒शिकः॒सौभ॑रो॒रात्रि॒वा॒भार॑द्वा॒जीरा॑त्रि॒स्त॒वंग॑यत्र॒ममा॑ग्ने॒नवा॑वि॒ह

व्यौवैश्वदेवं जगत्तनासत्सप्तप्रजापतिः परमेष्ठी भाववृत्तुं यो यज्ञो यज्ञः प्राजापत्यो जगत्याद्यापप्राचः सुकीर्तिः
 काक्षीवतो मध्ये नुष्टुप् सोत्तराचाश्विन्या वीजानं शकपूतानामधोमित्रावरुणं न्यकुसारिण्याद्यालिङ्गोक्तदेवतां त्या
 महासतो बृहत्युपाद्योपात्ये प्रस्तारं पक्षीशेषा विराडूपाः प्रोष्ठुसुदाः पैजवनः शाक्रमहापांक्तावाद्यौ चोत्त्रिष्टुवंतसु
 भेयन्माधाता यौवनाश्वो महापांक्तां पक्षिरत्यातामध्यर्धा गोधा पश्यद्यस्मिन्कुमारो यामायनो यामानुष्टुभाहं के
 शीमुनयो वातरशनाजूतिर्वातजूतिर्विप्रजूतिर्वृषाणकः करिक्त एतशक्रयश्रृंगश्चैकचाः कैशिनमुत देवाः सप्तक्र
 ष्यं एकचो वैश्वदेवं तवत्येषळंगऽऔरवो जागतं सूर्यरश्मिदवगंधवो विश्वावसुरात्मानमस्तौ तूषूवाधिसवितारमग्ने
 तवाग्निः पावक आग्नेयं विष्टारं पक्षीतिष्ठः सतो बृहत्युपरिष्टाज्योतिरग्ने अच्छाग्निस्तापसां वैश्वदेवमानुष्टुमंह्ययम
 ष्ठादृचाः शार्ङ्गाजरिताद्रोणः सारिसृक्कः संवामित्रश्चाग्नेयमाद्यजगत्यां च तस्मिन्निष्टुभः ॥ ७ ॥ ॥

हरिः ओम् (१०।१०।८) तदिदं समुवनेषु ज्येष्ठयतो जज्ञऽउग्रस्त्वेष नृम्यः । सद्योजज्ञानो निरिणातिशत्रुनय
 विश्वेमदंत्यूमाः ॥ वावृधानः शवसाभूयोजाः शत्रुदसायिभियसं दधाति । अव्यनच्चव्यनच्च सस्त्रिसतेन वतप्रभृतामदे
 षु ॥ त्वेकतुमपि वृजतिविश्वेद्विर्द्यदुते त्रिभंवत्यूमाः । स्वादोः स्वादीयः स्वादुनासुजासमदः सुमधमधुनाभियोधीः ॥

(१०।१०।८) तदिदिति नवर्चस्समूक्तस्यार्थवणो वृहद्देव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

इतिचिद्धित्वाधनाजयन्तं मे देऽअनुमदं तिविद्वाः । ओजीयोधुष्णोस्थिरमातनुष्वमात्वादभन्यातुधानादुरेवाः ॥
 त्वयावयंशाशङ्गहरेणेषुप्रपश्यतोयुधेन्यानिभूरि । चोदयामितऽआयुधावचोभिः संतेशिशाभिब्रह्मणावयांसि ॥ १ ॥
 स्तुषेय्यैपुरुवपसमृभ्वमिनतममास्यमास्थाना । आदर्षेतशर्वसासप्तदानूपसाक्षतेप्रतिमानानिभूरि ॥ नितदधिषेवरपर
 चयस्मिन्नाविथावसादुरोणे । आमातरास्थापथसजिगलूऽअतऽइनोषिकर्वरापूरुणि ॥ इमाब्रह्मवहृदिवोविवक्तीद्राय
 शूषमग्निः स्वर्षाः । महोगोत्रस्यक्षयतिस्वराजोदुरश्चविश्वोऽअवृणोदपस्वाः⁺ ॥ एवामहान्वहृदिवोऽअथवावोच
 त्स्वातन्वमिन्द्रमेव । स्वसारोमातरिभ्वरीररिप्राहिन्वातचशवसावर्धयतिच ॥ २ ॥ (१०।१०।९) हिरण्यगर्भः
 समवर्तताग्रैभूतस्यजातः पतिरेकऽआसीत् । सदाधारपृथिवीधामुतेमांकस्मै देवायहविषाविधेम ॥ यऽआत्मदाबल
 दायस्यविश्वोऽउपासतेप्राशिष्यस्य देवाः । यस्यछायामृतंयस्यमृत्युः कस्मै ॥ यः प्राणतोनिमिपतोमहित्वैकऽइद्राजा
 जगतोबभूव । यऽइशोऽअस्यद्विपदश्चतुष्पदः कस्मै ॥ यस्यमेहिमवतोमहित्वायस्यसमुद्रं सयासहाहुः । यस्येमाः
 प्रादिशोयस्यबाहू कस्मै ॥ येनद्यौरुद्रापृथिवीचट्टायेनस्वः स्तभितयेननाकः । योऽअंतरिक्षरजसोविमानः कस्मै ॥
 ३ ॥ यंक्रदसीऽअयसातस्तभानेऽअभ्यैक्षतांमनसारेजमाने । यत्राधिसूरऽउदितोविभातिकस्मै ॥ आपोह्यदृ

(१०।१०।९) हिरण्यगर्भ इतिदशर्वस्यसूक्तस्यप्राजापत्योहिरण्यगर्भः प्रजापतिस्त्रिष्टुप् ।

हृतीर्विश्वमायन्गर्भं दधाना जनयतीरग्निं । ततो देवानां समवर्तता सुरैः कस्मै ० ॥ यश्चिदापोमहिना पर्यपश्यद्दक्षं दधा
ना जनयतीर्यज्ञं । यो देवेष्वधि देवऽएकऽआसीत्कस्मै ० ॥ मानो हि सीज्जनितायः पृथिव्या यो वा दिवसत्यर्धमाज्जानं ।
यश्चापश्चंद्रा बृहतीर्जानं कस्मै ० ॥ प्रजापतेन त्वदेतान्यन्यो विश्वज्जातानि परितावभूव । यत्कामास्ते जुहमस्तन्नाऽअ
स्तु वयं स्याम पतयोरयीणां ॥ ४ ॥ (१०।१०।१०) वसुना चित्रमहसं गृणीषे वा मशेव मतिथि मद्विषेण्यं । सरासते
शुरूधौ विश्वधा य सोऽग्निर्होता गृहपतिः सवीर्यं ॥ जषाणोऽअग्ने प्रातिहयं मे वचो विश्वानि विद्वान्वयुनानि सुकृतो । घृतनि
र्णिगब्रह्मणे गा तु मे रयतव देवाऽअजनयन्ननुव्रतम् ॥ सप्तधामानि परि यन्नमत्या दाश द्वाशुषे सकृते मामहस्य । सर्वीरेण
रयिणा निस्त्रा भुवा यस्तऽआनदसमिधा तं जुषस्व ॥ यज्ञस्य केतुं प्रथमं परोहिहं त्वं विष्मत्तऽइच्छते सप्तवाजिनं । शण्वं ते मग्ने
घृतं पृष्ठमक्षणं पणं तं देवं पृणते सवीर्यं ॥ त्वंदूतः प्रथमो वरेण्यः सहयमानोऽअमृताय मत्स्य । त्वामर्जयन्मरुता दाशुषो ग
हं त्वां स्तोमैर्भिमृगवो विरुरुचुः ॥ ५ ॥ इषं देहन्सुदुधा विश्वधा य सं यज्ञं प्रिये यजमानाय सुकृतो । अग्ने यतस्तस्त्रिंशु कृता
नि दीद्वद्वतियं यज्ञं परियन्तु कृतूयसे ॥ त्वामिदुस्याऽउप सोऽव्युष्टिषु दंतं कृण्वानाऽअयं जंतमानुषाः । त्वां देवामहया
व्यायवा वृधुरा ज्यनघ्नो निमजंतोऽअध्वरे ॥ नित्या वसिष्ठाऽअहं तवाजिनं गणतोऽअग्ने विदथेषु वेधसः । रायस्योपेय

(१०।१०।१०) वसुमित्यष्टर्चस्य सूक्तस्य वासिष्ठश्चित्रमहाअग्निजगती आद्यापंचम्यौ त्रिष्टमौ ।

जमानेषुधारययं० ॥ ६ ॥ (१०११०११) अयंवेनश्चोदयत्पृश्निगर्भाज्योतिर्जरायूरजसोविमाने । इममपांसंग
मेसूर्यस्यशिशुन्नाविप्रातिभोरिहति ॥ समद्रादामिमुदितवेनोर्नभोजःपृष्ठहृतस्यदर्शि । ऋतस्यसानावधिषष्टिपि
भ्राट्समानंयोनिभ्यनूषतत्राः⁺ ॥ समानंपूर्वार्भिवावशानास्तिष्ठन्वत्सस्यमातरःसनीळाः । ऋतस्यसानावधिचक्र
माणारिहंतिध्वोऽअमृतस्यवाणीः ॥ जानंतोरूपमकृपंतविप्रांमगस्यघोषमहिषस्यहिगमन् । ऋतेनयंतोऽअधिसिंधुम
स्थुर्विदद्गध्वोऽअमृतानिनाम ॥ अप्सराजारमुपसिष्मियाणायोषाविभर्तिपरमेव्योमन् । चरत्प्रियस्ययोनिषुप्रियः
सन्सीदत्पक्षेहिरण्ययेसवेनः⁺ ॥ ७ ॥ नाकैसुपणमुपयत्पतंतद्वदावेनंतोऽअभ्यचक्षतत्वा । हिरण्यपक्षवरुणस्यदंतय
मस्ययोर्नैशकुनंभुरणुं⁺ ॥ ऊर्ध्वोर्गध्वोऽअधिनार्कैऽअस्थात्प्रत्यङ्चित्राविभ्रदुस्यायुधानि । वसानोऽअत्कसुरभिं
दृशेकंस्वर्णनामजनतप्रियाणि ॥ द्रुप्सःसमद्रमभियज्जिगातिपश्यन्तृध्रस्यचक्षसाविधर्मन् । भानुःशुक्रणशोचिषा
चक्रानस्तृतीयैचक्रैरजसिप्रियाणि ॥ ८ ॥ (१०११०१२) इमंनोऽअग्नऽउपयज्ञमेहिपंचयामंत्रिवृतंसप्ततनुं । अ
सौहव्यवाळुतनःपुरोगाज्योगेवदीर्घतमऽआशयिष्ठाः ॥ अदेवादेवःप्रचतागुहायन्प्रश्यमानोऽअमृतत्वमेमि । शि

(१०११०११) अयमिस्यष्टर्चस्यसूक्तस्यभार्गवोवेनोवेनस्त्रिष्टुप् (१०११०१२) इमंनहतिनवर्चस्यसूक्तस्याद्यायाःपंचम्यादिचतसृणांचाग्निवरु
णसोमाऋषयःद्वितीयादितिसृणामग्निर्ऋषिःआद्यानांचतसृणामग्निःपंचमीसप्तम्योर्वरुणःषष्ठ्याःसोमोनवम्याःसोमैर्द्रौत्रिष्टुप्सप्तमीजगती ।

वंयत्संतमशिबोजहामिस्वात्सख्यादर्णोनाभिमेमि ॥ पश्यन्नन्यस्याऽअतिथिवयायाऽऋतस्यधामविमिपूरुणि ॥
 शंसामिपित्रेऽअसुरायशवेमयज्ञियाद्याजियभागैमि ॥ बह्वीःसमाऽअकरमंतरस्मिन्नद्रवृणानःपितरंजहामि । अग्निः
 सोमोवरुणस्तेच्यवतेपयावद्राष्ट्रतदवाभ्यायन् ॥ निर्मायाऽउत्येऽअसुराऽअभूवन्त्वचमारुणकामयासे । ऋतेनरा
 जन्नृतंविबिचन्ममराष्ट्रस्याधिपत्यमोहं ॥ ९ ॥ इदंस्वारिदमिदासवाममयंक्राशऽउवा १ तरिक्षं । हनावधृन्ननिरेह
 सोमहविष्टासंतहविषायजाम ॥ कविःकवित्वादिविरूपमासजदप्रभूतीवरुणोनिपःसृजत् । क्षेमकृण्वानाजनयो
 नसिधवृत्ताऽअस्यवर्णचयोभरिञ्चति ॥ ताऽअस्यज्येष्ठमिद्रियसंचेताऽइमाक्षेतिस्वधयामदंतीः । ताऽइविशोनरा
 जानंवृणानावीभत्सुवोऽअपवृत्रादतिष्ठन् ॥ वीभत्सूनांसयुजंहंसमाहुरपादिव्यानांसख्येचरंत । अनुष्टुभमनुचर्चय
 माणमिन्द्रनिचिकयुःकवयोमनीषा ॥ १० ॥ (१०।१०।१३) अहंरुद्रेभिर्वसुभिश्चराम्यहमादित्यरुतविश्वदेवः ।
 अहंमित्रावरुणोभाविभर्म्यहमिन्द्रामीऽअहमश्विनोभा ॥ अहंसोममाहवसंविभर्म्यहंवष्टारमतपपणंभगं । अहंदधा
 मिद्रविणहविष्मतेसुग्राव्येऽयजमानायसुवते ॥ अहंराष्ट्रीसंगमनीवसूनांचिकुषीप्रथमायज्ञियानां । तामादेवा
 व्यदधुःपुरुत्राभूरिस्थात्राभूयैवशर्वती ॥ मयासाऽअन्नऽमत्तियोविपश्यतियःप्राणितियऽइगणेत्युक्तं । अमंतवोमा

(१०।१०।१३) अहंरुद्रेभिरसृष्टचस्वसूक्तन्यासाणवागांमृगिवाक्त्रिष्टुप्द्वितीयाजगती ।

तऽउपक्षिप्यतिश्रुतिश्रुतश्रद्धितैवदामि ॥ अहमेवस्वयमिदंवदामिजुष्टदेवेभिर्हृतमानुषेभिः । यंकामयेततमग्रं
 णोमितंब्रह्माणंतमृषितंसुमेधां ॥ ११ ॥ अंहरद्रायधनुरातनोमिब्रह्माद्विषेशरवेहतवाऽउ । अंजनयसमदं कृणोम्य
 हंद्यावापृथिवीऽआविवेश ॥ अंहुवेपितरमस्यमर्धन्ममयोनिरप्स्व १ तःसमद्रे । ततोवितिष्ठेभुवनानुविश्वोतामूंघ्राव
 र्मणोपस्पृशामि ॥ अहमेववातंऽइवप्रवाभ्यारभमाणामुर्वनानिविश्वा । परोद्विवापरऽएनापृथिव्यैतावतीमहिनासं
 वंभव ॥ १२ ॥ (१०।१०।१४) नतमंहोनदुरितंदेवासोऽअष्टमत्यं । सजोषसोयमर्धमामित्रोनयंतिवरुणोऽअति
 द्विषः ॥ तद्ध्रियंवृणीमहवरुणमित्रार्यमन् । येनानिरंहसोयंयंपाथनेथाचमत्यमतिद्विषः ॥ तेननोयमतयेवरुणो
 मित्रोऽअर्थमा । नयिष्ठाऽउनोनेषणिपपिष्ठाऽउनःपर्षण्यतिद्विषः ॥ ययंविश्वपरिपाथवरुणोमित्रोऽअर्थमा । ययमा
 कंशमैणिप्रियेस्यामसुप्रणीतयोतिद्विषः ॥ आदित्यासोऽअतिस्त्रिधोवरुणोमित्रोऽअर्थमा । उग्रमरुद्भीरुद्रहुवेमद्रमग्नि
 स्वस्तयेतिद्विषः ॥ नेतारऽऊषुणस्तिरोवरुणोमित्रोऽअर्थमा । अतिविश्वानिदुरिताराजानश्चर्षणीनामतिद्विषः ॥ शनम
 स्मभ्यमतयेवरुणोमित्रोऽअर्थमा । शमयच्छंतुसप्रथंऽआदित्यासोयदीमहेऽअतिद्विषः ॥ यथाहृत्यद्वसवोगैर्यैचित्य

(१०।१०।१४) नतमित्यष्टर्चस्यसुरैर्लृषिःकुल्मलवर्हिषोविश्वेदेवाउपरिष्ठाद्दृत्यंत्यात्रिष्टुप् । (अत्रवामदेव्योहोमुक्पाक्षिकत्रयिः ।
 कुल्मलवर्हिषेत्यदंतप्रातिपदिकं) ।

दिषिताममुचतायजत्राः । एवोर्व्व१स्मन्मुचताव्यहःप्रतार्येग्रप्रतरन्नऽआयुः ॥ १३ ॥ (१०।१०।१५) रात्रीव्य
 ख्यदायती१पुरुत्रादेव्य१क्षभिः । विश्वाऽअधिश्रियो१धित ॥ ओर्व्विप्राऽअमत्यानिवतो१द्व्यु१द्वतः । ज्योतिषाबाधते
 तमः ॥ निरुखसारमस्कृतोषस१देव्यायती । अपे१दुहासतेतमः ॥ सानो१अद्यस्यावय१नितेयामन्नविक्षमहि । वृक्षेनव
 सतिवयः ॥ निग्रामासो१अविक्षतनिप१द्वतोनिपक्षिणः । निश्येनास१श्चिद्वर्धिनः ॥ यावथावृक्य१वृक्यवयलेनमूर्भ्य॥
 अथानःसतराभव ॥ उर्पमापेपिशुत्तमःकृष्णव्यक्तमस्थित । उर्षऽऋणेव१यातय ॥ उपतेगाऽइवाकरं१वृणीष्वदुहितदिवः ।
 रात्रिस्तोमंनजिग्युषे ॥ १४ ॥ (परिशिष्टं ॥ आरात्रिपार्थिव१वर्जःपितरः१प्रायुधामभिः । दिवःसदा१सिबृहतीवितिष्ठसऽआ
 त्वेर्षवतेतमः॥ येते१रात्रीनचक्षसोयुकासौनवृतिर्नव । अशीतिःसंत्वष्टाऽउतोते१सप्तसप्ततीः ॥ रात्री१प्रपद्येजननी१सर्वभू
 तनिवेशनी । भद्रांभगवती१कृष्णांविश्वस्यजगतो१निशां ॥ संवेशिनी१सयमिनी१ग्रहनक्षत्रमालिनी । प्रपद्यो१हशिवा१रात्री
 भद्रे१पारमशीमहिभद्रे१पारमशीमह्योनमः ॥ १५ ॥ स्तोभ्यामिप्रयतो१देवीशरण्या१बह्वचप्रियां । सहस्रसंमितां१दुर्गाजतवेद
 सेसुनवामसोमं ॥ शांत्यर्थं१तद्विजातीनामपिभिःसोमपाश्रिताः । ऋग्वेद१त्वंसमुत्पन्नारातीयतोनिदहातिवेदः ॥ यत्वा
 देविप्रपद्याति१ब्राह्मणा१हव्यवाहनी । अविद्या१बहुविधा१वासनःपर्षदति१दुर्गाणि१विश्वा ॥ येऽअग्निवर्णा१शुभं१साम्या१कीत

(१०।१०।१५) रात्रीत्यष्टवस्यसूक्तस्यसौभरःकुशिकोरारित्रिगायत्री । (अत्रभारद्वाजीरात्रिक्रपिकापाक्षिकी) ।

चिन्त्यतिथेद्विजाः । तांता॒रय॒तिदुर्गा॒णिना॒वेव॒सिधु॒रिता॒त्यग्निः ॥ २ ॥ दुर्गेष्विषमेधोरेसग्रामेरिपुसंकटे । अग्निचो
 रनिपातेषुदृष्टग्रहनिवारणे ॥ दुर्गेष्विषमेषुत्वसंग्रामेषुवनेषुच । मोहयित्वाप्रपद्यतेतेषामेऽअभयंकुरुतेषामेऽअभयंकु
 रु ॥ केशिनीसर्वभूतानांपंचमीतिचनार्मच । सामांसमानिशादेवीसर्वतःपरिरक्षतुसर्वतःपरिरक्षत्वोन्नमः ॥ ३ ॥
 तामश्विर्णीतपसाज्वलंतैर्वीरौचनीकर्मफलेषुजुष्टा । दुर्गादेवीशरणमहंप्रपद्येसुतरसितरसेनमःसुतरसितरसेनमः ॥
 दुर्गादुर्गेषुस्थानेषुशानोदेवीरभिष्टये । यऽइमंदुर्गास्तवपुण्यरात्रौत्रासदापठेत् ॥ रात्रिःकुशिकसोभरोरात्रिस्तवोगा
 यत्री । रात्रीमूकजपेन्नित्यतत्कालमुपपद्यते ॥ उलूकयातुंशुशुलूकयातुंजहिश्वयातुमुतकोकयातुं । सपुण्यातुमुतगृ
 धयातुंदृषदेवप्रमृणरक्षऽइन्द्र ॥ पिशंगमृष्टिमंभृणपिशाचिमिद्रसंमृण । सर्वरक्षोनिर्वहय ॥ ४ ॥ हिमस्यत्वाजरायु
 णाशालेपरिव्ययामसि । उत्तहदोहिनोधियोग्निदेदातुभेषजं ॥ शिशीतहृदोहिनोधियोग्निदेदातुभेषजं । अंतिकाम
 न्निमजनयदूवातःशिशुलागमत् ॥ अजातपुत्रपक्षायार्हदयममदूयते । विपुलंवनेवह्वाकाशंचरजातवेदःकामाय ॥
 मांचरक्षपुत्राश्चशरणमभूत्तव । पिंगाक्षलोहितग्रीवकृष्णवर्णनमोस्तुते ॥ अस्मान्निवहूरस्येनासागरस्योर्मयोयथा ।
 इन्द्रःक्षत्रंददातवरुणमभिषिचतु ॥ शत्रवोनिधनयातुजयस्त्वब्रह्मतेजसा ॥ ५ ॥ कपिलजटीसर्वभक्षचाग्निप्रत्यक्षदै
 वतं । वरुणंचवशाम्यभ्रैममपुत्राश्चरक्षतुममपुत्राश्चरक्षत्वोन्नमः ॥ साग्रवर्षशतंजीविपिबिखादचमोदच । दुःखितांश्चद्वि

जांश्चैव प्रजांचपशुपालय ॥ यावदादित्यस्तपतियावद्भ्राजतिचंद्रमाः । यावद्वायुः प्रवाययति तावज्जीवजयाजय ॥ येन
केन प्रकारेण कोहिनामनजीवति । परेषामुपकारार्थं यज्जीवतिसजीवति । एतावैश्वानरोऽसर्वदेवानामोस्तुते ॥ नचोर
भयं न च सर्पभयं न च व्याघ्रभयं न च मृत्युभयं । यस्यापमृत्युर्न च मृत्युः सर्वलभते सर्वजयते ॥ ६ ॥ इति परिशिष्टं ॥)
(१०।१०।१६) ममाग्नेव चोविहवेष्वस्तु वयं त्वधा नास्तन्वेषु म । मह्यं न मंतां प्रदिशश्च तस्वस्वयाव्यक्षेण पृतेनाजये
म ॥ मम देवा विहवेषु तसर्वेऽद्रवतो मरुतो विष्णुरग्निः । ममांतरिक्षं मरुलो कमस्तु मह्यं वातः पवतां कामोऽस्मिन् ॥
मधि देवा द्राविणमायं जतां मय्याशीरस्तु मायि देव हूतिः । देव्या होतरो वनुषंत पूरं रेष्टाः स्याम तन्वा सुवीराः ॥ मह्यं यजं
तु मम यानि हव्या कृतिः सत्यामनसो मेऽस्तु । एनोमानि गोकतमच्च नाहं विश्वे देवासोऽधि वो चतानः ॥ देवाः षलु
वीरुरुनः कृणोत विश्वे देवासऽइह वीरयध्वं । माहास्मि हि प्रजया मातनूभिर्मारधाम द्विषते सोमराजन् ॥ १५ ॥ अग्नेम
न्युप्रति नुद न्परेषामदब्धो गोपाधरि पाहि नस्त्वं । प्रत्यं चोयं तु निगुतः पुनस्तेऽमेषां चित्तं प्रबुधां विनेशत् ॥ धाता धातृ
णां भुवनस्य स्पतिर्देवत्रातारमभिमातिषाहं । इमं यज्ञमश्विनो भाबृहस्पतिर्देवाः पातु यजमानं न्यथात् ॥ उरुव्यचा
नो माहिषः शर्मय स दुस्मिन्हवेषु रुहतः पुरुधुः । सनः प्रजायै हर्यश्वमृळय द्रुमानो रीरिषो मापरादाः ॥ येनः सपत्न्याऽअपृते

(१०।१०।१६) ममाग्रइति नवचस्य सूक्तस्यांगिरसो विहव्यो विश्वदेवा विष्णुवत्या जगती ।

भवंत्विद्वाग्निभ्यामववाधामहूतान् । वसवोरुद्राऽर्धाद्रित्याऽऽपरिस्पृशमोग्रचेत्तारमधिराजमक्रन् ॥ (परिशिष्टं ॥
 अर्वाचमिद्रममुतोहवामहयोगोजिह्वनजिदश्वजिह्वः । इमनोयज्ञविहवजुषस्वात्यकुल्मोहरिवोमेदिनत्वा) ॥ १६ ॥
 (परिशिष्टं ॥ आयुष्यवचस्यरायस्पोषमोभिदं । इदं हिरण्यवचस्वजत्रायाविशतादिमाम् ॥ उच्चैर्वाजीपृतनाषाद्रस
 भासाहंनजयं । सर्वाःसमग्राऽऽऋद्धो हिरण्येस्मिन्समाहिताः ॥ शुनमहं हिरण्यस्वपितुमानेवजग्रभं । तेनमासूय
 त्वचमकरंपरुषुप्रियं ॥ सन्वाजचविराजचाभिष्टियाचिमेष्रुवा । लक्ष्मीराष्ट्रस्ययामुखेतयामामिद्रसंसृज ॥ अग्नेःप्रजा
 तंपरियद्धिरण्यममृतयज्ञेऽधिमत्येषु । यऽएतद्वेदुसइदमहतिजराभृत्युभवतियोबिभर्ति ॥ १ ॥ यद्वेदुराजावरु
 णोयदुदेवीसरस्वती । इन्द्रोयद्वृत्रहावदुतन्मेवचसऽआयुषे ॥ नतद्रक्षांसिनापिशचाश्चरंतिदेवानामोजःप्रथमजह्ये
 तत् । योबिभर्तिदाक्षायणाहिरण्यसदेवेषुकृणुतेदीर्घमायुःसमनुष्येषुकृणुतेदीर्घमायुः ॥ यदाबध्नंदाक्षायणाहिरण्यंश
 तानीकायसुमनस्यमाना । तन्नऽआबध्नामिशतशारदाययुष्माञ्जरदष्टियथासत् ॥ घृतादुलुप्तमधुमत्सुवर्णधनंजयध
 रुणधारयिष्णु ॥ ऋणक्सपत्नादधराश्चकृण्वदाराहमामहतेसोभगाय ॥ प्रियमाकुरुदेवेषुप्रियंराजसुमाकुरु । प्रियं
 विश्वेषुगोत्रेषुमयिधेहिरुचारुचं ॥ अग्निर्येनविराजतिसूययेनविराजति ॥ विराज्येनविराजतितेनास्मान्ब्रह्मणस्पते

विराजसमिधकुरु ॥ २ ॥ इतिपरिशिष्टं ॥ (१०।११।१) नासदासीन्नासदासीत्तदानीं नासीद्भ्रजोनोव्योमापरो
यत् । किमावरीवः कुहकस्यशर्मन्मभः किमासीद्गहनं गभीरं ॥ नमत्युरासीद्मृतं न तर्हि न रात्र्याऽह्नाऽआसीत्प्रकेतः ।
आनीदवा तं स्वधया तदेकं तस्माद्भ्रान्यन्नपरः किंच नासं ॥ तमऽआसीत्तमसा गह्वमग्रे प्रकेतं तं सलिलं सवमाऽइदं । तुच्छये
नाभ्वपि हितं यदासीत्तर्पसस्तन्माहिना जायतैकं ॥ कामस्तदग्रे समवर्तताधि मनसोरेतः प्रथमं यदासीत् । सतो बंधमसति
निरिव दन्द्दिप्रतीष्या क्वयौ मनीषा ॥ तिरश्चीनो विततो रश्मिरेषामधः स्विदासीद्दुपरि स्विदासीद्दत् । रेतोधाऽ
आसन्माहिमान्ऽआसन्स्वधाऽअवस्तात्प्रयतिः परस्तात् ॥ कोऽअङ्गावदूकऽइह प्रवोचत्कुतऽआजाता कुतऽइयं विसृ
ष्टिः । अर्वाग्देवाऽअस्या विसर्जननाथा को वेदयत्तऽआबभूव ॥ इयं विसृष्टिर्यत्तऽआबभूव यद्विवादधेयदिवान् । योऽअ
स्याध्यक्षः परमेव्यो मन्तसोऽअंगवेदयदिवानवेदं ॥ १७ ॥ (१०।११।२) यो यज्ञो विश्वतस्तनुं भिस्ततऽएकशतं देवक
मभिरारयतः । इमे वर्धयति पितरो यऽआययुः प्रवयापवयेत्यासते तते ॥ पुमांस एनंतनुतऽउत्कृणत्तिपुमान्वितलेऽअधि
ना कैऽअस्मिन् । इमे मयूखाऽउरपसे दुरूतदुःसामानि चक्रुस्तसराण्योतेवे ॥ कासीत्प्रमाप्रतिमार्किनिदानमाज्यं किमासी

एकादेशेनुवाकं त्रयोविंशतिसूक्तानि (१०।११।१) नासदितिसप्तर्चस्य सूक्तस्य परमेष्ठी प्रजापतिर्भाववृत्तिश्चिद्रूप । (१०।११।२) यो यज्ञ
इतिसप्तर्चस्य सूक्तस्य प्राजापत्यो यज्ञो भाववृत्तिश्चिद्रूपाया जगती ।
तो ।

त्परिधिः कऽआसीत् । छंदः किमासीत्प्रऽउगं किमकथं गेहवादेवमयं जंतुविभो^१ अग्नेर्गायत्र्यभवत्सयुगोष्णिहयासवि
 तासंवभूव । अनुष्टुभासोमऽउक्थैर्महस्वान्बृहस्पतंबृहतीवाचमावत् ॥ विराणिमन्त्रावरुणयोरभिश्रीरिद्रस्यन्निष्टुबिह
 भागोऽअहः । विश्वान्देवान्जगत्याविविशतेनचाक्षुप्रऽऋषयोमनुष्याः ॥ चाक्षुप्रेतेनऽऋषयोमनुष्यायज्ञेजातेपितरो
 नःपुराणे । पश्यन्मन्येमनसाचक्षसातान्यऽइमं यज्ञमयं जंतुपूर्वं ॥ सहस्रोमाः सहस्रदसऽआवृतः सहस्रमाऽऋषयः सप्त
 दैव्याः । पूर्वेषांपथामनुदृश्यधीराऽअन्वालेभिरैरथ्योऽनरदमीन्^२ ॥ १८ ॥ (१०।१।१३) अपप्राचऽइंद्रविश्वो
 ऽअमित्रानपापाचोऽअभिभूतेनुदस्व । अपोदीचोऽअपशूराचरौ यथातवशर्मन्मदेम ॥ कविदंगवमंतोयवंचि
 द्वाथादांत्यनुपूर्वविचूय । इहैषांकृणुहिभोजनानियेवहिषोनमोवृत्तिनजग्मुः^३ ॥ नहिस्थूयंतथायातमस्तिनोतश्रवो
 विविदेसगमेषु । गव्यंतऽइंद्रसख्यायविप्राऽअश्वायंतोवृषणवाजयंतः ॥ यवंसुराममश्विनानमुचावासुरेसचा । वि
 पिपानाशुभस्पतीऽइंद्रकर्मस्वावतं ॥ पुत्रमिवपितरां विश्विनोभेद्रावथुः काव्यैर्दुसनाभिः । यत्सुरामंव्यपिवः शचीभिः
 सरस्वतीत्वामघवन्नभिष्णक् ॥ इंद्रः सुत्रामास्ववोऽअवोभिः सुमृळीकोभेवतुविश्ववैदाः । वार्धतांद्रेषोऽअभयंकृणो
 तुसवीर्यैस्वपतयः स्याम ॥ तस्यवयंसुमंतोयज्ञियस्यापिभेद्रैः सोमनसेस्याम । ससुत्रामास्ववोऽइन्द्रोऽअस्मेऽआराच्छिद्

(१०।१।१३) अपप्राचइतिसप्तर्चस्यसूक्तस्यकाक्षीवतः सुकीर्तिरिद्रश्रुतार्थीपंचम्योरभिश्चिनौत्रिष्टुप्चतुर्थ्यनुष्टुप् ।

षः सन्तयुषोतु ॥ १९ ॥ (१०।१।१४) ईजानमिद्व्योर्गतावसुरीजानंभूमिरभिप्रभूषणि । ईजानंदेवावश्वि
 नावभिसन्नैरवर्धतां ॥ तावांमित्रावरुणाधारयत्क्षितीसुषुम्नोर्षित्वतायजामसि । युवोःक्राणायसख्यैरभिष्यामश्च
 संः ॥ अधोच्चिन्नयद्विषामेहवामभिप्रियंरेकणःपत्यमानाः । दृढावायत्पुष्यतिरेकणःसम्वारन्नकिरस्यमघानि ॥
 असावन्योऽअसुरसूयतद्यौस्त्यविश्वेषावरुणासिराजा । मधारथस्यचाकृन्नेतावतेनसांतकध्रुक् ॥ अस्मिन्त्वेइतच्छ
 कपूतऽएनोहितेमित्रेनिगतान्हतिवीरान् । अवोर्वायद्धात्तनूष्ववःप्रियासुयज्ञियास्वर्वा ॥ युवोर्हिमातादितिर्विचेत
 साद्यौर्नभूमिःपयसापुपतनि । अवाप्रियादिदिष्टनसूरोनिनिकरश्मिभिः ॥ युवंह्यमराजावसीदंततिष्ठद्रथनधुर्षदवन
 र्षदं । तानःकणूकयतीर्नमेधस्तत्रेऽअंहसःसुमेधस्तत्रेऽअंहसः ॥ २० ॥ (१०।१।१५) प्रोष्वस्मैपुरोरथमिद्रायशूष
 मर्चत । अभीकैचिदुलोककृत्संगेसमत्सुवृत्रहास्माकंबोधिचोदितानभैतामन्यकषांज्याकाऽअधिधन्वसु ॥ त्वंसिंधूर
 वासुजोधराचोऽअहन्नहि । अशुत्रुरिद्रजज्ञिषेविश्वंपुष्यसिवायंतत्वापरिष्वजामहेनभैता ॥ विषुविश्वोऽअरातयो
 योनंशंतनोधिपयः । अस्तासिशशत्रवैवधयोर्नऽइंद्रजिघांसितयैरातिर्दिदिवसनभैता ॥ योनंऽइंद्राभितोजनौवृका

(१०।१।१४) ईजानमितिसप्रचस्यसूक्तस्यनामैधःशक्रपूतोमित्रावरुणावाद्याद्युभूम्यश्विनोविराड्रूपा आद्यान्यंकुसारिणीद्वितीया
 वसुशोप्रस्तारपंकीअंत्यामहासतोवृहती । (१०।१।१५) प्रोष्वितिसमचस्यसूक्तस्यैषजवनइंद्रःशकरीचतुर्ध्यादितिस्त्रोमहापंक्त्यौत्यात्रिष्टुप ।

शुरादिदे॒शति । अ॒ध॒स्प॒दं॒त॒मा॒कृ॒धि॒वि॒बा॒धो॒ऽअ॒सि॒सा॒स॒हि॒न॒भ॒ता० ॥ यो॒न॒ऽइ॒द्रा॒भि॒दा॒स॒ति॒स॒ना॒भि॒र्य॒श्च॒नि॒ष्टः । अ॒व॒
 त॒स्य॒ब॒ल॑ति॒र॒म॒ही॒वि॒द्यौ॒र॒ध॒त्म॒ना॒न॒भ॒ता० ॥ व॒य॒मि॒द्र॒त्वा॒य॒वः॒स॒खि॒त्व॒मा॒र॒भा॒महे । ऋ॒त॒स्य॒नः॒प॒था॒न॒या॒ति॒वि॒श्व॒नि॒दु॒रि॒
 ता॒न॒भ॒ता० ॥ अ॒स्म॒भ्य॒सु॒त्वमि॒द्र॒तां॒शि॒क्ष॒या॒दो॒ह॒ते॒प्र॒ति॒व॒र॒ज॒रि॒त्रे । अ॒च्छि॒द्रो॒घ्नी॒पी॒प॒य॒द्य॒था॒नः॒स॒ह॒स्र॒धा॒रा॒प॒य॒सा॒म॒ही॒गोः⁺
 ॥ २१ ॥ (१०।११।६) उ॒भे॒यदि॒द्रो॒द॒सी॒ऽअ॒प॒प्रा॒थो॒षा॒ऽइ॒व । म॒हां॒त॒त्वा॒म॒ही॒ना॒म॒स्त्रा॒ज॑च॒र्ष॒णी॒नां॒दे॒वी॒ज॒नि॒त्र्य॒जी॒
 ज॒न॒भ्र॒द्रा॒ज॒नि॒त्र्य॒जी॒ज॒न॒त् ॥ अ॒व॒स्म॒दु॒ह॒णा॒य॒तो॒म॒त॒स्य॒त॒नु॒हि॒स्थि॒रं । अ॒ध॒स्प॒दं॒त॒मा॒कृ॒धि॒यो॒ऽअ॒स्मा॒ऽआ॒दि॒दे॒श॒ति॒दे॒वी० ॥
 अ॒व॒त्या॒वृ॒ह॒ती॒रि॒षो॒वि॒श्व॒श्च॒द्रा॒ऽअ॒मि॒त्र॒ह॒न् । श॒ची॒भिः॒श॒क्र॒धू॒नु॒ह्री॒द्रा॒वि॒श्व॒भि॒रु॒ति॒भि॒र्दे॒वी० ॥ अ॒व॒य॒त्त्वं॒श॒त॒क्र॒त॒वि॒द्र॒वि॒
 श्व॒नि॒धू॒नुषे । र॒यि॒न॒सु॒न्व॒ते॒स॒चा॒स॒ह॒स्रि॒णी॒भि॒रु॒ति॒भि॒र्दे॒वी० ॥ अ॒व॒स्वे॒दा॒ऽइ॒वा॒भि॒तो॒वि॒ष्व॒क्प॒त॒नु॒दि॒द्य॒वः । दू॒र्वा॒या॒
 ऽइ॒व॒त॒त॒वो॒व्य॑१॒स॒दे॒तु॒दु॒र्म॒ति॒र्दे॒वी० ॥ दी॒र्घ॒हो॒कु॒शं॒थ॒श॒क्ति॒वि॒भ॒र्षि॒म॒नु॒मः । पू॒र्वे॒ण॒म॒घ॒व॒न्प॒दा॒जो॒व॒या॒य॒था॒य॒मो॒दे॒वी० ॥
 न॒कि॒र्दे॒वा॒मि॒नी॒म॒सि॒न॒कि॒रा॒यो॒प॒या॒म॒सि॒म॒न्त्र॒श्रु॒त्य॒च॒रा॒म॒सि । प॒क्षे॒भि॒र॒पि॒क॒क्षे॒भि॒र॒त्रा॒भि॒सं॒र॒भा॒महे ॥ २२ ॥ (१०।११।७)
 य॒स्मि॒न्वृ॒क्षे॒षु॒प॒ला॒शे॒द्वैः॒सं॒पि॒ब॒ते॒य॒मः । अ॒त्रा॒नो॒वि॒प॒तिः॒पि॒ता॒पु॒रा॒णो॒ऽअ॒नु॒वे॒न॒ति ॥ पु॒रा॒णो॒ऽअ॒नु॒वे॒न॒तं॒च॒र॒तं॒पा॒प॒या॒

(१०।११।६) उ॒भे॒यदि॒तिस॒प्त॒र्च॒स्य॒सू॒क्त॒स्य॒यौ॒व॒ना॒श्चो॒मां॒धा॒तां॒त्या॒नां॒ति॒सृ॒णाम॒र्ध॒चौ॒गो॒धे॒द्रो॒महा॒पं॒क्ति॒रं॒त्या॒पं॒क्तिः । (१०।११।७) य॒स्मि॒न्नि॒ति
 स॒प्त॒र्च॒स्य॒सू॒क्त॒स्य॒या॒मा॒य॒नः॒कु॒मा॒रो॒थ॒मो॒नु॒ष्टुप् ।

मया । अस्य न्नभ्यचाकशंतस्माऽअस्पृह्यपुनः ॥ यंकुमारनवरथमचक्रमनसाकृणोः । एकैषं विश्वतः प्रांचमपश्यन्न
 धितिष्ठसि ॥ यंकुमारप्रावर्तयोरथविभ्रम्यस्परि । तंसामानुप्रावर्ततसमितोनाव्याहितं ॥ कः कुमारमजनयद्रथकोनि
 रवर्तयत् । कः स्वित्तद्वन्नोन्नयादनुदेयीथामवत् ॥ यथामभवदनुदेयीततोऽअग्रमजायत । पुरस्ताद्बुधऽआततः
 श्चाधिरयणकृतं ॥ इदं यमस्य सादनं देवमानयदुच्यते । इयमस्य धम्यते नाळीरयंगीभिः परिष्कृतः ॥ २३ ॥
 (१०।११।८) केदयं शिक्केशीविषं केशीविभतिरोदसी । केशीविश्वस्वदृशे केशीदं ज्योतिरुच्यते ॥ मुनयोवातरश
 नाः पिशंगोवसते मला । वातस्यानुप्राजियति ये हवासोऽअविक्षत ॥ उन्मदितामोनयनवातोऽआतस्थिमावयं । शरी
 रे दुस्माकयं मतसोऽअभिपश्यथ ॥ अंतरिक्षेण पतति विश्वारूपावचाकशत् । मुनिद्वयस्य देवस्य साकृत्याय सखाहि
 तः ॥ वातस्याश्वौवायोः सखाथो देवोषितो मुनिः । उभौ समुद्रावाक्षितियश्च पूवऽउत्तरपरः ॥ अमरसांगंधवर्णानामगा
 णांचरणे चरन् । केशीकेतस्य विद्वान्सखान् स्वादुर्मदिन्तमः ॥ वायुरस्माऽउपामंथति नष्टिस्माकुनश्म । केशीविषस्य

(१०।११।८) केशीतिसप्तचस्य सूरस्य वातरशनाजृतिर्विप्रजृतिर्विषाणकः । करिक्तपतशक्रय्यट्पाङ्गइतिक्रमैर्णकचाक्रपयः अ-
 भिवायुसूयोदेवताअनुष्टुप् ।

पात्रेणयद्रुद्रेणापिबत्सह⁺ ॥ २४ ॥ (१०।१।१९) उतदेवाऽअवहितदेवाऽउन्नयथापुनः । उतागश्चक्रुर्देवादेवा
 जीवर्यथापुनः ॥ द्वाविमौवातौवातऽआसिधोरापरावतः । दक्षतेऽअन्यऽआवातपरा^{तु}न्योवातयद्रपः ॥ आवातवा
 हिभेषजंविवातवाहियद्रपः । त्वंहिविश्वभेषजोदेवानांदतऽइयसे ॥ आत्वागमंशंतातिभिरथोऽअरिष्टतातिभिः ।
 दक्षतेभद्रमाभर्षिपरायक्षमसुवामिते ॥ त्रायतामिहदेवास्त्रायतांमरुतांगणः । त्रायतांविश्वभूतानियथायमरपाऽअ
 सत् ॥ आपऽइद्वाऽउभेषजीरापोऽअमीवचातनीः । आपःसर्वस्यभेषजीस्तास्तैकृण्वतुभेषजं⁺ ॥ हस्ताभ्यादशशाखा
 भ्यांजिह्वावाचःपुरोगवी । अनामयिह्वाभ्यांत्वाताभ्यांत्वोपस्पृशामसि ॥ २५ ॥ (१०।१।१०) तवत्यऽइद्रसख्ये
 षवह्वयऽकृतंमन्वानाव्यददिरुवृलं । यत्रादशस्यन्नपसोरिणन्नपःकुत्सोयमन्मन्नह्यश्चद्रुसयः ॥ अवांसृजःप्रस्वःश्वच
 यो⁺गिरीनुदाजऽउस्त्राऽअपिबोमधुप्रियं । अवर्धयोवनिनोऽअस्यदंससाशुशोचसूयैऽकृतजातयागिरा⁺ ॥ विसूयोम
 ध्येऽअमुचद्रथद्विवोविदहासायप्रतिमानमार्थः । इह्वा⁺निप्रिप्रोरसुरस्यमायिनऽइद्रोव्यास्यच्चक्रुवाऽकृजिश्वना ॥ अ
 नाधृष्टानिधृषितोव्यास्यन्निधाऽरदेवाऽअमृणदयास्यः । मासेवसूयोवसुपुयमादेदेगृणानःशन्नूऽरशृणाद्विरुक्मता ॥

(१०।१।१९) उतेतिसप्तर्चसूक्तसभरद्वाजःकश्यपोगतमोत्रिविधामित्रोजमदग्निर्वसिष्ठइतिक्रमेणैकचाक्रपयोविश्वेदेवानुष्टुप् ।
 (भेदपक्षे-देवाः १ वातः ३ विश्वेदेवाः १ आपः २ एवं ७) (१०।१।१०) तवत्यइतिपठ्यसूक्तस्यौरवोगइद्रोजगती ।

अयुद्धसेनोविश्वानिभिमदुतादाशङ्कन्नुह्यतुज्यानिर्तजते । इदस्ववज्रादविभेदमिश्रयः प्राक्रामच्छुभ्रजहादुपाऽअनः ॥
एतात्याते श्रुत्यानिकेवलयादेकऽएकमकृणोरयज्ञं । मासांविधानमदधाऽअधिद्यवित्वयाविभिन्नभरतिप्रधिपिता⁺ ॥
॥ २६ ॥ (१०।१।११) सूर्यरश्मिहर्किरेशः परस्तात्सवितज्योतिरुदयाऽअजस्रं । तस्यपापप्रसवेयातिविद्वान्सं
पश्यन्विश्वामुवतानिगोपाः⁺ ॥ नचक्षाऽएषदिवोमर्ध्यअस्तऽआपप्रिवाज्रोदसीऽअंतरिक्षं । सविश्वाचीरभिचष्टृष्ट
ताचीरंतरापूर्वमपरंचकेतुं⁺ ॥ रायौवृद्धः संगमनोवसूनां विश्वारूपाभिचष्टृष्टशचीभिः । देवऽइवसवितासत्यधर्मद्रोन
तस्थौसमरेधनानां ॥ विश्वावसुसंगंधवमापोददृशुषीस्तहतनव्यायन् । तदुन्ववैदिद्रोरारहाणऽआसांपरिसूयस्य
परिधाऽरपश्यत् ॥ विश्वावसुरभितन्नोऽगृणानुदिव्योगंधवोरजसोविमानः । यद्वाधासत्यमुतयन्नविघ्नधियोहिन्वा
नोधियऽइन्नोऽअव्याः ॥ सस्तिमविंदच्छरणेनदीनामपावृणोहुरोऽअश्मव्रजानां । प्रासांगंधवोऽअमृतानिबोचदिद्रो
दक्षपरिजानादुहीनां ॥ २७ ॥ (१०।१।१२) अन्नतवश्रवोवयोमहिम्नाजतेऽअर्चयोविभावसो । बृहद्भानोशवसा
वाजसमक्थ्यैर्दधांसिदाशुषेकैव ॥ पावकवर्चाः शुक्रवर्चाऽअनूतवर्चाऽउदियपिभानुनां । पुत्रोमातराविचरन्नुपावसि
(१०।१।११) सूर्यरश्मिरतिषळचसूक्तस्यदेवगंधवोविधावसुः सवितात्यतिमृणां विश्वावसुष्विष्टुप । (१०।१।१२) अमेतवेति
षळचसूक्तस्यपावकोप्रिग्निः सतोदृहतीआद्याविष्टारपंक्तिः पंचम्युपरिष्टाज्योतिरंलात्रिष्टुप ।

पुणक्षिरोदसीऽभे⁺ ॥ ऊजोनपाज्जातवेदःसुशस्तिभिर्मदस्वधीतिभिहितः । त्वेऽइयःसंदधुभूर्निवपसश्चित्रोतयो
 वामजाताः ॥ इरज्यमग्नेप्रथयस्वजंतुभिर्स्मेरायोऽअमत्य । सदशतस्यपुत्रोविराजसिपुणक्षिसानसिंक्रतु ॥ इष्क
 तीरमध्वरस्यप्रचेतसंक्षयंतराधसोमहः । रातिवामस्यसुभगांमहीमिपंदधासिसानसिरयि⁺ ॥ ऋतावानंमहिषंविश्वद
 शतमग्निंसुम्रायदधिरपूरोजनाः । श्रुत्कर्णसप्रथस्तमंत्वागिरदैव्यमानुषायुगा⁺ ॥ २८ ॥ (१०।११।१३) अग्नेऽ
 अच्छावदेहनःप्रत्यङःसमनाभव । प्रनोयच्छविशस्पतेधनुदाऽअसिनस्त्व⁺ ॥ प्रनोयच्छत्वयमाप्रभगःप्रबृहस्पतिः ।
 प्रदेवाभ्रोतसूतारायोदेवीददातुनः ॥ सोमंराजानमवसेग्निगीभिर्हवामहे । आदित्यान्विष्णुंसूर्यंब्रह्माणचबृहस्प
 तिं ॥ इंद्रवायूबृहस्पतिसुहवहहवामहे । यथानःसर्वेऽइज्जनःसंगत्यांसमनाऽअसत् ॥ अर्यमणंबृहस्पतिमिंद्रदाना
 यचोदय । वातांविष्णुंसरस्वतींसवितारंचवाजिनं ॥ त्वनोऽअग्नेऽअग्निभिर्ब्रह्मयज्ञंचवर्धय । त्वनोदेवतातेयरायो
 दानायचोदय ॥ २९ ॥ (१०।११।१४) अयमग्नेजरितात्वेऽअभुदपिसहसःसूनोह्य^१न्यदस्याज्यं । भद्रंहिश
 मंत्रिवरुथमस्तितऽआरोहिंसानामपदिद्युमाकृधि ॥ प्रवतेऽअग्नेजनिमापितूयतःसाचीविश्वामुवेनान्यैजसे । प्रस

(१०।११।१३) अग्नेअच्छेतिषळचस्यसूक्तस्यतापसोभिर्विधैश्चदेवानुष्टुप् । (१०।११।१४) अयमग्नेइत्यष्टचस्यसूक्तस्यप्रथमयोःशाङ्गो
 जरितावृतीयचतुर्थयोःशाङ्गोद्विणःपंचमीषष्ठयोःशाङ्गःसारिस्तृकःसप्तम्यष्टम्योःशाङ्गःस्तम्बमित्रोभिर्बिष्टुप्आद्योजगत्यावंत्येनुष्टुभौ ।

स॒यः प्र॒स॒नि॒ष॒त॒नो॒धि॒यः॒ पु॒र॒श्च॒र॒ति॒प॒श॒पा॒ऽइ॒व॒त्स॒ना ॥ उ॒त॒वा॒ऽउ॒परि॒वृ॒ण॒क्षि॒ब॒त्स॒द्द्वे॒हो॒र॒ग्नऽउ॒ल॒प॒स्य॒स्व॒धा॒वः । उ॒त॒खि॒
 ल्या॒ऽउ॒र्व॒रा॒णां॒भ॒व॒न्ति॒मा॒ते॒ह॒ति॒त॒वि॒षी॑चु॒क्रु॒धाम ॥ यदु॒द्ध॒तो॒नि॒व॒तो॒या॒सि॒ब॒भू॒म॒पृ॒थ॒गे॒पि॒प्र॒गा॒धि॒नो॒वि॒से॒ना । य॒दा॒ते॒वा॒तो
 ऽअ॒नु॒वा॒ति॒शो॒चि॒व॒त्स॒व॒श्च॒म॒श्र॒व॒प॒सि॒भू॒म ॥ प्र॒त्य॒स्य॒श्रे॒णो॒यो॒द॒दृ॒श्रऽए॒का॒न्या॒न॒व॒ह॒यो॒रथा॑सः । वा॒ह्य॒द॒ग्ने॒ऽअ॒नु॒म॒र्मे॒जा
 नो॒न्य॒हु॒न्ना॒ना॒म॒न्व॒षि॒भू॒मि ॥ उ॒त्ते॒शु॒ष्मा॒जि॒ह॒ता॒मु॒त्ते॒ऽअ॒चि॒रु॒क्ते॒ऽअ॒ग्ने॒श॒श॒मा॒न॒स्य॒वा॒जाः । उ॒च्छृ॒च॒स्व॒नि॒न॒म॒व॒र्ध॒मा॒न॒ऽ
 आ॒त्वा॒द्या॒वि॒श्व॒व॒स॒वः॒स॒द॒न्तु ॥ अ॒पा॒मि॒दं॒न्य॒य॒न॒स॒म॒द्र॒स्य॒नि॒वे॒श॒नं । अ॒न्य॒कृ॒ण॒ज्व॒तः॒प॒था॒ते॒न॒या॒हि॒व॒शा॑ऽअ॒नु ॥ आ॒य
 ने॒ते॒प॒रा॒य॒णे॒दू॒र्वो॒रो॒ह॒न्तु॒प॒ष्पि॒णीः । ह॒दा॒श्च॒प॒ंड॒री॒का॒णि॒स॒म॒द्र॒स्य॒ग॒हा॒ऽइ॒मे ॥३०॥ ॥ इ॒त्य॒ष्ट॒म॒ष्ट॒के॒स॒प्त॒मो॒ध्या॒यः ॥७॥

त्रिषष्ट्यध्यायेवर्गाः ३० सूक्तानि २३ ऋचः १७२ ॥ त्यागः ॥ इंद्राये. ९ प्रजापत्य. १० अग्नय. ८ वेताये. ८ अग्नय.
 अम्यात्सन. ३ वरुणाय. सोमाये. वरुणाय. २ सोमद्राभ्या. आंभृष्यवाच. ८ विश्वेभ्योदेवेभ्य. ८ रात्र्या. ८ अग्नय. विश्वेभ्योदेवे॒
 भ्य. ४ अग्नय. विश्वेभ्योदेवेभ्य. इंद्राये. विश्वेभ्योदेवेभ्य. भाववृत्तय. १४ इंद्राये. ३ अश्विन्यामि. २ इंद्राये. २ धुमम्यश्विभ्य.
 मित्रावरुणाभ्या. ६ इंद्राये. १३ विश्वेभ्योदेवेभ्य. यमाये. ७ कश्यपिमर्यवानभ्य. ७ देवेभ्य. वाताये. ३ विश्वेभ्योदेवेभ्य. २
 अश्व. इंद्राये. ६ सवित्रह. ३ विश्वावसव. ३ अग्नय. ७ विश्वेभ्योदेवेभ्य. ५ अग्नय. ८ ॥ इत्यष्टमेमममः ॥

ल्यंषट्सांख्योत्रिराश्विनमयंहिताक्ष्यपुत्रःसुपर्णोयामायनोवोर्ध्वकृशनोगायत्रीबृहतीगायत्र्यौसतोबृहतीविष्टा
 रपङ्क्तिरिमामिन्द्राण्युपनिषत्संपत्नीबाधनमानुष्टुभंतुपङ्क्त्यंतमरण्यान्यैरमदोदेवमुनिररण्यानीनुष्टावंश्रत्तेपंच
 सुवेदाःशैरीषिल्लिष्टुवंतंसुष्वाणासःपृथुवन्यःसविताचतौहैरण्यस्तूपःसावित्रसमिद्धोमृळीकोवासिष्ठऽआग्नेयं
 बार्हतमंत्येऽउपरिष्टाज्ज्योतिषीजगत्युपांत्यावाश्रद्धयाश्रद्धाकामाग्निनीश्राद्धमानुष्टुभंतुशासःशासोभारद्वाजई
 खयंतीदेवजामयंद्रमातरोगायत्रसोमोयमीभाववृत्तमानुष्टुभंत्वरायिशिरिंविठोभारद्वाजोऽलक्ष्मीघ्नद्वितीयातृ
 तीयाब्राह्मणस्पत्येअंत्यावैश्वदेव्याग्निंकेतुराग्नेयआग्नेयगायत्रमिमानुकंभुवनऽआह्यःसाधनोवाभौवनोवैश्वदेवंइ
 पदत्रैष्टुभंसूर्योनश्चक्षुःसौर्यःसौर्यगायत्रमुदसौषट्पौलोमीशच्यात्मानंतुष्टावानुष्टुभंतीव्रस्यपंचपूरणोवैश्वामित्रो
 मुंचामित्वाप्राजापत्यौयक्ष्मनाशनोराजयक्ष्मघ्नमंत्यानुष्टुब्रह्मणापट्ब्राह्मोरक्षोहागर्भसंखावेप्रायश्चित्तमानुष्टुभं
 ह्यक्षीभ्यांविवृहाकाश्यपोयक्ष्मघ्नमपेहिपंचप्रचेतादुःस्वमघ्नपत्त्यंतत्रिष्टुम्भमध्यदेवानैर्ऋतःकपोतःकपोतोपहता
 प्रायश्चित्तैवैश्वदेवमृषभमृषभोवैराजःशाक्रोवासपत्नमनानुष्टुभंमहापत्त्यंततुभ्यंदंचतुष्कंविश्वामित्रजमदग्नी
 जागतंतृतीयालिङ्गोक्तदेवतावातस्यानिलोवातायनोवायव्यमयोभूःशंवरःकाक्षीवतोगव्यंविश्राद्विश्रादसा
 र्यःसौर्यजागतमास्तारपत्त्यंतत्वत्यमिदोभागवोगायत्रमायाहिसंवतउषस्यद्वैपदमात्वाषट्पुवोरान्नःस्तुतिस्त्या

नुष्टुभेत्वभीवतेनपचाभीवतःप्रवश्चतुष्कमूर्ध्वग्रावासपाबुदिग्राब्णोस्तौद्वायत्रप्रसूनवःसूनुराभेवअग्नेयमानु
 षुभेद्वितीयागायत्र्याद्याभेवपतंगंतुचंपतंगःप्राजापत्योमायाभेदजगत्यादित्यमूष्वरिष्टनेमिस्ताक्ष्यमुत्तिष्ठतैक
 र्चाःशिविरौशीनरःकाशिराजःप्रतदनोरोहिदश्वोवसुमनाआद्यानुष्टुप्प्रससाहिषेजयेद्रःप्रथश्चैकचाःप्रथोवासि
 ष्ठःसप्रथोभारद्वाजोघर्मःसौर्यैवैश्वदेवबृहस्पतिस्तपुर्मधावाहस्पत्योबाहस्पत्यमपश्यप्रजावान्प्राजापत्योन्वृचै
 यजमानपत्नोहोत्राशिषोविष्णुस्त्वष्टागर्भकतोविष्णुर्वाप्राजापत्योगर्भाथीशीलोकैदवतमानुष्टुभेमाहिसत्यधृ
 तिर्वारुणिरादित्यस्वस्त्ययनगायत्रैवातोवातायनउलोवायव्यप्राग्नयेपचाग्नेयोवत्सआग्नेयंतुप्रनून्तुचमाग्नेयः
 श्येनोजातवेदस्यमायंगौःसार्पराज्ञ्यात्मदेवतसौर्यवऽऋतंचमाधुच्छंदसोऽधमर्षणोभाववृत्तमानुष्टुभंतुसंचतु
 ष्कंसंवन्नःसंज्ञानमाद्याग्नेयीतृतीयात्रिष्टुप्तृतीयात्रिष्टुप् ॥ ८ ॥ तदेतत्सूक्तसहस्रसप्तदशकसपादाधिकमृ
 त्वेदेपारायणपाठशाकल्यशैशिरीयकेनमःशौनकायनमःशौनकाय ॥ १ ॥ ॥

हरिः ओम् ॥ (१०।१।१५) त्वंचिदत्रिमृतजुर्मर्थमश्वनयातवे । कक्षीवतंत्यदीपुनारथंनकृणथोनवं ॥ त्वं
 चिदश्वंनवाजिनमरणवोयमलत । इहग्रथिनविष्यतमत्रियविष्टमारजः ॥ नरादसिष्ठावत्र्येशुभ्रासिषासताधिपः ।

(१०।१।१५) त्वंचिदितिपठ्यक्तस्यसांख्योत्रिराश्विनावनुष्टुप् ।

अथाहिवादिबोनरपुनस्तोमोनविशसे ॥ चितेतद्वासुराधसारातिःसुमतिरंश्विमा । आयन्नःसदनेपृथौसमनेपथेन
 रा ॥ यवंभज्युसमद्रऽआरजसःपारऽईखितं । यातमच्छापतत्रिभिर्नासत्यासातयेकृतं ॥ आवांसुन्नैःशयूऽइवमंहि
 ष्ठाविश्वेदसा । समस्मेभूषतंनरोत्संनपिप्युषीरिपः ॥ १ ॥ (१०।११।१६) अयंहितेऽअमल्यऽइंदुरत्योनपत्यते ।
 दक्षोविश्वायुर्वधसे ॥ अयमस्मासुकाव्यऽऋमुर्वज्रोदास्वते । अयंविभत्यध्वकृशंनमदममुनकृतव्यमदं ॥ दृषुःश्येना
 यकृत्वन्ऽआसुस्वासुवंसगः । अवदीधेदहीशुवः ॥ यंसुपर्णःपरावतःश्येनस्यपुत्रऽआभरत् । शतचक्रयोऽह्योवत
 निः⁺ ॥ यंतेश्येनश्चारुमवृकंपदाभरदरुणमानमंधसः । एनावयोवितायार्जुर्विवसऽएनाजागारबंधुता ॥ एवातदि
 द्रऽइंदुनादेवेषुचिद्धारयातेमहित्यजः । कत्वावयोवितायार्जुःसुक्रतोक्रत्वायमस्मदासुतः⁺ ॥ २ ॥ (१०।११।१७)
 इमांखनाभ्योषधिर्वीरुधंवल्वत्तमां । ययासपत्नीबाधेतययासंविदेतेपतिं ॥ उत्तानपर्णेसुभगेदेवजूतेसहस्वति ॥ सप
 त्नीमपराधमपतिमेकवलंकुरु ॥ उत्तराहमुत्तरऽउत्तरेदुत्तराभ्यः । अथासपत्नीयाममाधरासाधराभ्यः ॥ नह्यस्याना
 मंगभ्यामिनोऽअस्मिन्नमतेजनै । परमेवपरावतंसपत्नीगमयामसि ॥ अहमस्मिंसहमानाथत्वमसिसासहिः । उभेस

(१०।११।१६) अयंहितिषळर्चस्यसूक्तस्यतार्क्ष्यपुत्रःसुपर्णइंद्रोगायत्रीद्वितीयाबृहतीपंचमीसतोबृहतीषष्ठीविष्टारपंक्तिः (यामायन
 ऊर्ध्वकृशनोवात्रऋषिः) । (१०।११।१७) इमामितिषळर्चस्यसूक्तस्यद्राणीसपत्नीनाशनमनुष्टुबंल्यपंक्तिः ।

हस्वतीभूत्वीसपत्नीमिसहावहै ॥ उपतेधांसहमानाम्भित्वाधांसहीयसा । मामनप्रतेमनोवत्सगौरिवधावतुपथावारि
 वधावतु ॥ ३ ॥ (१०।११।१८) अरण्यान्यरण्यान्यसौथाप्रवेनश्यसि । कथाग्रामंनपृच्छसिनत्वाभीरिवविंदती ३ ॥
 वृषारवायवदतेयदुपावतिचिच्चिकः । आघादिभीरिवधावयन्नरण्यानिमहीयते ॥ उत्तगावऽइवादृत्युतवेदमेव
 दृश्यते । उतोऽअरण्यानिःसारंशकदीरिवसर्जति ॥ गामैषऽआह्वयतिदावगेषोऽअपावधीत् । वसन्नरण्यान्यांसा
 यमक्रक्षदितिमन्यते ॥ नवाऽअरण्यानिहृत्यन्यश्चेन्नाभिगच्छति । स्वादोःफलस्यजग्ध्वायथाकामंनिपद्यते ॥ आ
 जनगंधिसुरिभिवह्वन्नामकृषीवलां । प्राहमगाणांमातरमरण्यानिमशंसिषं ॥ ४ ॥ (१०।११।१९) अत्तैदधामिप्र
 थमार्यमन्यवेहन्यद्वृत्रनयविवेर्पः । उभेयत्वाभवतोरोदसीऽअनुरेजतेशुष्मात्पृथिवीचिदद्रिवः ॥ त्वमायाभिरनव
 द्यमायिनैश्रवस्यतामनसावृत्रमर्दयः । त्वामिन्नरोवृणतेगविष्टिषत्वांविश्वामुहव्यास्विष्टिषु ॥ ऐषुचाक्रंधिपुरुहूतसरि
 बुवृधासोयेमधवन्नानुशुर्मधं । अचतितोकेतनयेपरिष्टिषुमेधसातावाजिनमहयेधने ॥ सऽइन्नरायःसुभृतस्यचाकन
 नमदुयोऽअस्यरंद्वाचिकेतति । त्वावृधोमधवन्द्वाश्वध्वरोमक्षूसवाजंभरतेधनानृभिः ॥ त्वंशर्धायमहिनागृणानऽरुरु

(१०।११।१८) अरण्यानीतिषळचस्यसूक्तस्यैरमदोदेवमुनिररण्यान्यनुष्टुप् । (१०।११।१९) अत्तैदधामिप्रचवस्यसूक्तस्यश्रौगिपिः
 सुवेदादंशो जगत्सात्रिष्टुप् ।

कृधिमघवच्छ्रिधरायः । त्वनोमित्रोवरुणोनमायीपित्वोनदस्सदयसेविभक्ता⁺ ॥ ५ ॥ (१०।१।२०) सुष्वाणा
 सऽइद्रस्तमसित्वाससवासश्चतुविनृमणवाजं । आनोभरसुवितयस्यचाकन्तमनातनासनुयामत्वोताः ॥ ऋष्वस्त्व
 मिद्रशूरजातोदासीर्विशःसूर्येणसह्याः । गुहाहितगुह्यगह्वमप्सुविभमसिप्रस्त्रवणेनसोमं ॥ अर्योवागिरोऽअभ्यर्चवि
 द्धानृषीणांविप्रःसुमतिंचकानः । तस्यामयेरणयैतोमरेनोततुभ्यैरथोह्वभक्षैः⁺ ॥ इमाब्रह्मद्रुतुभ्यैशसिदानृभ्यैनाणां
 शूरशर्वः । तेभिर्भवसक्रतुयधुचाकश्रुतत्रायस्वगृणतऽइतस्तीन्⁺ ॥ श्रुधीहवमिद्रशूरपृथ्याऽइतस्तवसेवन्यस्याकः ।
 आयस्तेयोनिघृतवैतमस्वारुमिनिर्निर्भद्रवयंतवक्त्राः ॥ ६ ॥ (१०।१।२१) सवितायत्रैःपृथिवीमरम्णादस्कंभने
 सविताद्यामंहहत् । अश्वमिवाधुक्षुक्षुनिमंतरिक्षमतूर्तैवद्धंसवितासमुद्रं⁺ ॥ यत्रासमुद्रःस्कभितोव्यौनदपांनपात्स
 वितातस्यवेद । अतोभूरतऽआऽइत्थितंरजोतोद्यावापृथिवीऽअग्रथेतां ॥ पश्चेदमन्यदभवद्यजत्रममर्त्यस्यभुवनस्य
 भना । सुपर्णोऽअंगसविर्तुर्गर्ह्मसान्पूर्वाजातःसऽइऽअस्यानुधर्मं ॥ गावऽइवग्रामंयूयुधिरिवाश्वान्वाश्रेववत्संसमना
 दुहाना । पतिरिवजायामभिनोन्येतुधुतार्दिवःसविताविश्ववारः ॥ हिरण्यस्तूपःसवितर्यथात्वांगिरसोजुह्ववाजैऽ

(१०।१।२०) सुष्वाणासइतिपंचर्वस्यसूक्तस्यैवःपृथुरिद्रिस्त्रिष्टुप् । (१०।१।२१) सवितेतिपंचर्वस्यसूक्तस्यैरुण्यस्तूपोर्चन
 सवितात्रिष्टुप् ।

अ॒सिन् । ए॒वा॒त्वा॒च॒न्न॒व॒से॒वं॒द॒मानः॒ सो॒म॒स्ये॒वांशु॒र्ग्रा॒त॒जा॒गरा॒हं ॥ ७ ॥ (१०।१।१२२) स॒मि॒च्छ॒श्चि॒त्स॒मि॒ध्य॒से॒दु॒
वे॒भ्यो॒ह॒व्य॒वा॒हन । आ॒दि॒त्यै॒रु॒द्रै॒र्वसु॒भिर्न॒ऽआ॒गि॒हृ॒ली॒का॒र्य॒न॒ऽआ॒गि॒हि ॥ इ॒मं॒य॒ज्ञ॒मि॒दं॒व॒चो॒जु॒षा॒ण॒ऽउ॒पा॒गि॒हि । म
तो॒ऽस॒त्स॒वा॒स॒मि॒धा॒न॒ह॒वाम॒हे॒मृ॒ली॒का॒र्य॒ह॒वाम॒हे ॥ त्वा॒मु॒जा॒त॒व॒दं॒सं॒वि॒श्व॒वा॒रं॒गु॒णे॒धि॒या । अ॒ग्ने॒दु॒वा॒ऽआ॒व॒ह॒नः॒प्रि॒य॒व्र॒ता
न॒मृ॒ली॒का॒र्य॒प्रि॒य॒व्र॒तान् ॥ अ॒ग्नि॒दु॒वो॒दे॒वाना॒म॒व॒त्प॒रो॒हि॒तो॒ग्नि॒म॒न॒ष्या॒ऽऋ॒ष्यः॒स॒मी॒धिरे । अ॒ग्नि॒म॒हो॒ध॒न॒सा॒त॒व॒हं॒वु॒वे
मृ॒ली॒कं॒ध॒न॒सा॒तये ॥ अ॒ग्नि॒र॒त्रि॒भ॒र॒द्वा॒जं॒ग॒वि॒ष्टि॒र॒प्रा॒व॒न्नः॒क॒र्ण॒व॒त्र॒स॒द॒स्यु॒मा॒ह॒वे । अ॒ग्नि॒व॒सि॒ष्ठो॒ह॒व॒ते॒प॒रो॒हि॒तो॒मृ॒ली॒का॒र्य
प॒रो॒हि॒तः ॥ ८ ॥ (१०।१।१२३) श्र॒द्ध॒या॒ग्निः॒स॒मि॒ध्य॒ते॒श्र॒द्ध॒या॒हू॒य॒ते॒ह॒विः । श्र॒द्धां॒भ॒ग॒स्य॒म॒र्ध॒नि॒व॒च॒स॒वै॒द॒या॒म॒सि ॥
प्रि॒यं॒श्र॒द्धे॒द॒तः॒प्रि॒यं॒श्र॒द्धे॒दि॒दा॒सतः । प्रि॒यं॒भो॒जे॒ष्य॒ज्व॒स्वि॒दं॒म॒ऽउ॒दितं॒कृ॒धि ॥ य॒था॒दु॒वा॒ऽअ॒सु॒रे॒षु॒श्र॒द्धा॒म॒ग्ने॒षु॒च॒क्रिरे ।
ए॒वं॒भो॒जे॒ष्य॒ज्व॒स्व॒स्मा॒कमु॒दितं॒कृ॒धि ॥ श्र॒द्धां॒दे॒वा॒य॒ज॒माना॒वा॒यु॒गो॒पा॒ऽउ॒पा॒स॒ते । श्र॒द्धां॒हृ॒द॒य्य॒या॒कू॒त्या॒श्र॒द्ध॒या॒वि॒द
ते॒वसु ॥ श्र॒द्धां॒प्रा॒त॒ह॒वाम॒हे॒श्र॒द्धां॒म॒ध्या॒दि॒नं॒परि॑ । श्र॒द्धां॒सूर्य॑स्य॒नि॒न्नु॒चि॒श्र॒द्धे॒श्र॒द्धा॒प॒ये॒हनः ॥ ९ ॥ (परि॒शिष्टं ॥ मे॒
धा॒म॒ह्य॒म॒गि॒र॒सो॒मे॒धां॒स॒स॒ऽऋ॒ष्यो॒द॒दुः । मे॒धा॒मि॒न्द्र॒श्वा॒ग्नि॒श्च॒मे॒धां॒धा॒ता॒द॒दा॒तुते ॥ मे॒धां॒ते॒व॒रु॒णो॒रा॒जा॒मे॒धां॒दु॒वी॒स॒र॒स्व

(१०।१।१२२) स॒मि॒च्छ॒इति॑पंच॒स्य॒सूक्त॒स्य॒वा॒सि॒ष्ठो॒मृ॒ली॒को॒प्रि॒वृ॒ह॒ती॒अ॒त्ये॒द्व॒उ॒परि॑ष्टा॒ज्योति॑षी (उ॒पा॒या॒ज॒गती॒वा) (१०।१।१२३) श्र॒द्धे॒य
ति॑पंच॒स्य॒सूक्त॒स्य॒का॒मा॒य॒नी॒श्र॒द्धा॒नु॒ष्टुप् ।

ती । मेधातेऽश्विनौ देवावाधात्तापुष्करस्रजा ॥ यामेधाऽअप्सरस्सुगंधर्वपुचर्चन्मनः । देवीयामानुषीमेधासामामा
 विशतादिमां ॥ यन्मेनोक्तं तद्रवतां शक्यं यदनुब्रुवे । निशामतं निशामहेमयित्रतसहव्रतेषु भूयासंब्रह्मणा संगममहि ॥
 शरीरमेविचक्षणं वाङ्मोमधुमदुहा । अवृद्धमहमसौ सूर्यो ब्रह्मणानीस्थः श्रुतमेमाप्रहासीः ॥ मेधादेवी मनसारजे मानांग
 धर्वजुष्टा प्रातिनो जुषस्व । मह्यमेधावदुमह्यं श्रियं वदमेधावी भूयासमजराजरिण्यु⁺ ॥ सदस्सपतिमद्भुतं प्रियमिंद्रस्य
 काम्यं । सनिमेधामयासिपं ॥ यामेधां दुर्गणाः पितरश्चोपासते । तथामामेधयामेमेधाविनंकुरु ॥ मेधाव्यं^१ सगणः
 सुप्रतीकः श्रद्धामनाः सत्यमुवः सुशेवः । महायशाधारयिण्युः प्रवक्ता भूयासमसंशरथाप्रयोगे ॥ १ ॥ इति परिशिष्टं ॥
 (१०।१२।१) शासऽइत्थामहांऽअस्य मित्रखादोऽअद्भुतः । नयस्य हन्यते सखानजीयते कदाचन⁺ ॥ स्वस्तिदावि
 शस्पतिर्वृत्रहा विमृधौ वशी । वृषद्रः पुरऽएतुनः सोमपाऽअभयं करः⁺ ॥ विरक्षो विमृधौ जहि विवृत्रस्य हनूरुज । विम
 न्युर्मिंद्रवृत्रहन्मित्रस्याभिदासतः ॥ विनऽइंद्रमृधौ जहि नीचार्यं च्छपृतन्यतः । योऽअस्मांऽअभिदासत्यधरंगमया
 तमः ॥ अपद्रद्विषतो मनोपजिज्यासतो वधं । विमन्योः शर्मयच्छवरीयो यवयावधं⁺ ॥ १० ॥ (१०।१२।२) ईश्वर्यं

द्वादशेनुवाके चत्वारिंशत्सूक्तानि (१०।१२।१) शासइति पंचचस्य सूक्तस्य भारद्वाजः शासइंद्रोऽनुष्टुप् । (१०।१२।२) ईश्वर्यंतीति पंचचस्य
 सूक्तस्य इंद्रमातरइंद्रो गायत्री ।

तीरपस्युवऽइद्रजातमुपासते । भेजानासः सुवीर्यं ॥ त्वमिन्द्रबलादधिसहसो जातऽओजसः । त्वंवृषन्वृषेदसि ॥ त्व
 मिद्रासिवृत्रहान्वयं १ तारिक्षमतिरः । उह्यामस्तन्नाऽओजसा ॥ त्वमिन्द्रसजोषसमकर्बिभर्षिबाहोः । वज्रांशिशानऽओज
 सा ॥ त्वमिन्द्राभिभूरसि विश्वाजातान्योजसा । सविश्वामुवऽआभवः ॥ ११ ॥ (१०।१२।३) सोमऽएकैभ्यः प
 वते धृतमेकऽउपासते । येभ्यो मधुप्रधावतिताश्चिदुवापि गच्छतात् ॥ तपसा येऽअनाधव्यास्तपसा ये स्वययुः । तपो ये
 चक्रिरे महस्तांश्चि० ॥ ये युध्यते प्रधनेषु शूरा सो ये तनयजः । ये वा सहस्रदक्षिणास्तांश्चि० ॥ ये चितपूर्वेऽऋतसापऽऋ
 तावानऽऋतावृधः । पितृन्तपस्वतो यमतांश्चि० ॥ सहस्रणीथाः कवयो ये गोपायंति सूयं । ऋषीन्तपस्वतो यमतपो जाँऽ
 अपि गच्छतात् ॥ १२ ॥ (१०।१२।४) अरायिकाणे विकटो गिरि गच्छस दान्वे । शिरिर्विठस्य स त्वमितो भिद्वचा
 तयामसि ॥ चत्तोऽइतश्चत्तामुतः सर्वाभ्रणान्यारुपी । अराय्यं ब्रह्मणस्पते तीक्ष्णं शृणो हृषन्निहि ॥ अदो यद्दारुहवते
 सिंधोः पारोऽअपूरुषं । तदारभस्व दुर्हणो ते न गच्छ परस्तरं ॥ यद्गुप्राचीरजंगतो रौमं दूरधाणि कीः । हुताऽइद्रस्य शत्रवः
 सर्वे बुद्धुर्दयाशत्रवः ॥ परीमे गामने पतपयं मिमह पत । देवेष्वऋतश्रवः क्रुडमौऽआदधर्षति ॥ १३ ॥ (१०।१२।५) अग्निहि

(१०।१२।३) सोम इति पंचचस्य मूक्तस्यैव स्वतीयमीमाववृत्तिरनुष्टुप् । (१०।१२।४) अरायति पंचचस्य मूक्तस्य भारद्वाजः शिरिविठो
 ऽलक्ष्मीनाशनो द्विनीयावृत्तीयो ब्रह्मणस्पतिं त्यायाविश्वेदेवा अनुष्टुप् । (१०।१२।५) अग्निमिति पंचचस्य मूक्तस्याग्नेयः केनुरग्निर्गयत्री ।

न्वनुनोधिः सतिमाशुमिवाजिषु । तेनजेष्वधनं ॥ ययागाऽआकरामहेसनयाग्नेतवोत्या । तानोहिन्य
 मघत्तये ॥ आग्नेस्थूरंरयिभरपृथुगोमंतमश्विनं । अङ्घ्रिखंवर्तयापणिं ॥ अग्नेनक्षत्रमजरमासूर्यरोहयोदिवि ।
 दधज्ज्योतिर्जनेभ्यः ॥ अग्नेकृतुविशामसिप्रेष्ठः श्रेष्ठऽउपस्थसत् । बोधास्तोत्रेवयोदधत् ॥ १४ ॥ (१०।१२।६)
 इमानुकंभुवनासीषधामेद्रश्चविश्वेचदेवाः ॥ ग्रश्चनस्तन्वचप्रजावादित्यैरिन्द्रः सहर्चाकृपाति ॥ आदित्यैरिन्द्रः सग
 णोमरुद्भिरस्माकंभूत्ववितातनूनां ॥ हत्वायेद्वाऽअसुरान्यदायन्देवादवत्वमभिरक्षमाणाः ॥ प्रत्यंचमकर्मनयन्छ
 चीभिरादित्स्वधामिषिरापयपश्यन् ॥ १५ ॥ (१०।१२।७) सूर्योनोदिवस्पातुवातोऽन्तरिक्षात् । अग्निर्नःपार्थि
 वेभ्यः ॥ जोषासवितयस्यतेहरः शतंसवाऽअहति । पाहिनोद्विद्युतः पतत्याः ॥ चक्षुर्नोदेवः सविताचक्षुर्नऽउतपव
 तः । चक्षुर्धातादधातुनः ॥ चक्षुर्नोदेहिचक्षुषेचक्षुर्विख्यतनूभ्यः । संचेदंविचपश्येम ॥ सुसहशंत्वावयंप्रतिपश्येम
 सूर्य । विपश्येमनचक्षसः ॥ १६ ॥ (१०।१२।८) उदसौसूर्योऽअगादुदयंमामकोभगः । अहंताद्विहृलपतिम
 भ्यसाक्षिषासहिः ॥ अहंकेतुरहंमधाहमग्राविवाचनी । ममेदन्नकृतं पतिः सेहानायाऽउपाचरेत् ॥ ममपुत्राः शत्रु

(१०।१२।६) इमान्वितिपंचयस्यसूक्तस्याह्योभुवनोविश्वेदेवाद्विपदान्निष्टुप् । (अत्रमौवनः साधनोवैकल्पिकः) (१०।१२।७) सूर्योन
 इतिपंचयस्यसूक्तस्यसौयश्चक्षुःसूर्योगायत्री । (१०।१२।८) उदसावितिषट्चयस्यसूक्तस्यपौलोमीशचीशच्यनुष्टुप् ।

हणोथोमिदुहिताविराट् । उताहमस्मिंसंजयापत्योमेश्लोकऽउत्तमः⁺ ॥ येनद्रोहविषाकृतव्यभवह्युत्तमः । इदंतद
क्रिदेवाऽअसपत्न्याकिलांमुवं ॥ असपत्न्यासपत्न्याजीजयत्यभिभूवरी । आवृक्षमन्यासांवचोराधोऽअस्थेयसामिव ॥
समजैषमिमाअहंसपत्नारभिभूवरी । यथाहमस्यवीरस्यविराजोनिजनस्यच ॥ १७ ॥ (१०।१२।९) तीव्रस्याभिव
यसोऽअस्यपाहिसर्वथाविहरीऽइहमुंच । इद्रमात्वायजमानासोऽअन्येनिरारमन्तुभ्यमिमसुतासः ॥ तुभ्यसुतास्तु
भ्यमसोत्वासस्वांगिरःश्वान्याऽआह्वयंति । इद्रेदमद्यसवनंजुषाणोविश्वस्यविद्राऽइहपाहिमोमं ॥ यऽउशतामनसा
सोममस्मैसर्वहृदादेवकामःसुनोति । नगाऽइद्रस्तस्यपराददातिप्रशस्तमिच्छारुमस्मैकृणोति ॥ अनुस्पष्टोभवत्येषोऽअ
स्योऽअस्मैरेवान्नसुनोतिसोमं । निरत्नौमधवातंदधातिब्रह्मद्विषैंहृत्यनानुदिष्टः ॥ अश्वार्थतोगव्यंतोवाजयंतोहवा
महेत्वोपगंतवाऽउ । आभूषतस्तेसुमतौनवायांवायमिद्रत्वाशनंहवेम ॥ १८ ॥ (१०।१२।१०) मंचामित्वाहविपा

(१०।१२।९) तीव्रस्यतिपचर्चस्यसूक्तस्यैवामित्रः पूरणइद्रब्रिष्टुम् । (१०।१२।१०) मुंचामित्वेतिपचर्चस्यसूक्तस्यप्राजापत्योयक्ष्म
नाशनइद्राग्नीविष्टुव्ययानुष्टुम् । (मुंचामीतिसूक्तेराजयक्ष्ममित्रमित्युक्तेराजयक्ष्मनाशनोदेवेतेतिकेचिन् अन्येप्रजापतिमाहुः इद्राग्नीहवितुयास्कः
इत्यंमतवैविध्येपि 'यच्छाहुतिश्चरुमुंचामित्वाहविपाजीवनायकमिलेतेनेति' गृह्यसूत्रानुसारिवृत्तिकृत्कारिकारादिभिरस्यसूक्तस्यैवामित्र
देवतात्वेनिर्देशाच्चेवास्माभिरुक्तं) ।

जीवनायकमशातयुक्षमादुतराजयुक्षमात् । आर्हिजग्राह्यादिवैतदेनंतस्याऽइंद्राग्नीप्रमुमुक्तमेनं ॥ यदिक्षितायुर्थादि
वापरैतोयदिमृत्योरैतिकं नीवऽष्ट । तमाहरामिनिर्ऋतेरुपस्थादस्याषिमेनं शतशारदाय ॥ सहस्राक्षेण शतशारदेन श
तायुषाहविषाहार्षमेनं । शतं यथेमं शरदोनयातींद्रोविश्वस्यदुरितस्य पारं ॥ शतं जीवशरदोवर्धमानः शतं हेमं तान्छ
तमुवसंतान् । शतमिंद्राग्नीसंविताबृहस्पतिः शतायुषाहविषेम पुनर्दुः ॥ आहर्षित्वा विंदत्वा पुनरागः पुनर्नव । सर्वा
गसर्वेते चक्षुः सर्वमायुश्च ते विदं ॥ १९ ॥ (१०।१२।११) ब्रह्मणाग्निः संविदानोरक्षोहावाधतामितः । अमीवायस्ते
गर्भदुर्णामायोनिमाशये ॥ यस्ते गर्भममीवा दुर्णामायोनिमाशये । अग्निष्टब्रह्मणा सह निष्कव्यादमनीनशत् ॥ यस्ते ह
तिपत्यंतं निष्कस्युः सरीसृपं । जातं यस्ते जिघांसति तमितोनाशयामसि ॥ यस्तऽऽरूविहरत्यंतरादपतीशये । योनिं
योऽअंतरोरद्वितमितोनाशयामसि ॥ यस्त्वाभ्रातापतिर्भूत्वा जारो भूत्वा निपद्यते । प्रजां यस्ते जिघांसति तमितोनाश

(१०।१२।११) ब्रह्मणाग्निरिति षष्ठ्यसूक्तस्य ब्राह्मोरक्षोहाप्रजापतिरनुष्टुप् । (अत्र सूक्तेऽनुक्रमण्य षष्ठ्येभेन देवतानिर्णयोनभवति ।
यतस्तत्र गर्भस्यैवाग्नेयस्यैव प्रजापतिर्देवताप्राज्ञा । अतोऽत्र प्रजापतिर्देवताप्राज्ञा । तथा च शौनकः 'मंत्रेषु ह्यनिरु
क्तेषु देवतां कर्मतो वेदेत् । मंत्रतः कर्मणा चैव प्रजापतिरसंभवे ' इति । भाष्यकारैरपि प्रजापतिरेवोक्तः । बृहदेवतायां तुराक्षोऽत्राग्नेयमित्युक्तं
तत्र युक्तायुक्तं सद्भिर्विचारणीयम् ।)

यामसि ॥ यस्त्वास्वमेनतमसामोहयित्वानिपद्यते । प्रजांयस्तेजिघांसितमितोनाशयामसि ॥ २० ॥ (१०।१२।१२)
 अक्षीभ्यातेनासिकाभ्यांकर्णभ्यांछुबुकादधि । यक्षमशीर्षयमस्तिष्काजिह्वायिवृहामिते ॥ ग्रीवाभ्यस्तऽरुष्णिहा
 भ्यःकीर्कसाभ्योऽअनुक्यात् । यक्षमदोषण्यमसाम्भ्यांबाहुभ्यांवि० ॥ आन्त्रेभ्यस्तुदाभ्योवनिष्ठोहृदयादधि ।
 यक्षममंतत्ताभ्यांयुक्कःश्लेशिभ्योवि० ॥ ऊरुभ्यातेऽअष्टीवद्व्यापाणिभ्यांप्रपदाभ्यां । यक्षमंश्रोणिभ्यांभासदाङ्गंससो
 वि० ॥ मेहनाङ्गनृकरणाछोमभ्यस्तेनखेभ्यः । यक्षमंसवस्सादात्मनस्तमिदंवि० ॥ अंगादंगालोन्मालोन्नाजातंपर्वणि
 पर्वणि । यक्षमंसवस्सादात्मनस्तमिदंवि० ॥ २१ ॥ (१०।१२।१३) अपेहिमनसस्यतेपक्रामपरश्चर । परोनिर्ऋ
 त्याऽआचक्ष्वबहुधाजीवतोमनः ॥ भद्रवैरवृणतेभद्रयुजंतिदक्षिणं । भद्रवैवस्वतेचक्षुर्वहत्राजीवतोमनः ॥ यदाश
 सानिःशसाभिःशसौपारिमजाग्रतोयत्स्वपतः । अग्निर्विभ्यान्यपदुष्कृतान्यजुष्टान्यरेऽअसहधातु ॥ यद्वैद्रब्रह्मणस्प
 तेभिद्रोहंचरामसि । प्रचेतानऽआगिरसोद्विषतांपात्वहंसः ॥ अजैष्माद्यामनामचाभमानागसोवयं । जाग्रत्स्वप्नःसं
 कल्पःपाणेर्याद्विष्मस्तंसऽऋच्छतुनोद्विष्टतमृच्छतु ॥ २२ ॥ (१०।१२।१४) देवाःकृपोतऽइपितोयद्विच्छन्दतौ

(१०।१२।१२) अक्षीभ्यामितिपर्कचस्यमूक्त्यकारयपोविबृहायक्षमहानुष्टुप् । (१०।१२।१३) अपेहीनिपंचचस्यमूक्तस्यागिरसः
 प्रचेतादुःस्वप्ननाशनोनुष्टुप्तृतीयात्रिष्टुप्अलापंक्तिः । (१०।१२।१४) देवा इतिपंचचस्यमूक्त्यनैर्ऋतःकृपोनोविश्वेदेवाविष्टुप् ।

निष्कृत्याऽइदमाजगाम । तस्माऽअर्चामकृण्वामनिष्कृतिं शनौऽअस्तु द्विपदं शंनुपदे ॥ शिवः कपोतऽइषितो नोऽ
 अस्त्वनगादेवाः शकुनो गृहेषु । अग्निहिं विप्रौ जपता हविर्नः परिहृतिः पक्षिणी नो वृणक्तु ॥ हृतिः पक्षिणी नदं भाल्यस्मा
 नाष्ट्रयां पदं कृणुतेऽअग्निधाने । शनो गोभ्यश्च पुरुषेभ्यश्चास्तमानो हिंसीद्विहदेवाः कपोतः ॥ यदुल्लोको वदति मोघमेत
 द्यत्कपोतः पदमग्नौ कृणोति । यस्य दूतः प्रहितऽएषऽएतत्तत्सममयनमोऽअस्तु मूल्यवे ॥ ऋचा कपोतैर्नुदतप्रणोदमिषं
 मदतः परिगानयध्वं । संयोपयतो दुरितानि विश्वहिं त्वान्ऽऊर्जप्रपतात्पतिष्ठः ॥ २३ ॥ (१०।१२।१५) ऋषभमा
 समानानां सपत्नानां विषासहिं । हुंतां शत्रूणां कृधिविराजंगोपतिं गवां ॥ अहमस्मि सपत्नहं द्रऽइवारिष्टोऽअक्षतः ।
 अधः सपत्नानामेपदोरि मे सर्वेऽअभिष्टिताः ॥ अत्रैव वोपिन ह्याभ्युभेऽआर्त्तौऽइव ज्यया । वाचस्पते निषेधमान्यथा मदध
 रं वदान् ॥ अभिभूः हमागमं विश्वकर्मण धान्ना । आवश्चित्तमावो ब्रतमावो हंसमिति ददे ॥ योगक्षेमं वऽआदाया हं भू
 यासमुत्तमऽआवो मूर्धनमक्रमी । अधस्पदान्मुऽउद्धतं मुदूकाऽइवोदकान्मुदूकाऽउदकादिवा ॥ २४ ॥ (१०।१२।१६)
 तुभ्येदमिन्द्रपरिषिच्यते मधुत्वं सुतस्य कलशस्य राजसि । त्वं राघिपुरुवीरा मुनस्कृधित्वं तपः परितप्याजयः स्वः* ॥ स्व

(१०।१२।१५) ऋषभमिति पंचस्य सूक्तस्य वैराजः ऋषभः सपत्ननाशनो नुष्टुवंत्यामहापक्तिः । (शाकरोवाक्यपिः) । (१०।१२।१६)
 तुभ्येदमिति चतुर्कचस्य सूक्तस्य गाथिर्भागवौ विश्वामित्रजमदग्नीन्द्रस्तुतीयायाः सोमवरुणवृहस्पत्यनुमतिधातृविधातारोजगती ।

जितमहिमं दानमंधसो हवामहे परिशक्रं सुताऽउप । इमं नो यज्ञमिह बोध्या गहिस्पृधो जयंतमघवानमीमहे ॥ सोमस्य
 राज्ञो वरुणस्य धर्मणि बृहस्पतेरनुमत्याऽउशर्मणि । तवाहमद्यमघवन्नपस्तुतौ धातविधातः कलशाऽअभक्षयं ॥ प्रसूतो
 भक्षमकरं चरावपि स्तोमं चमप्रथमः सरिरुन्मृजे । सुते सा ते नयद्यागमं प्रातिविश्वामित्रजमदग्नादमे ॥ २५ ॥
 (१०।१२।१७) वातस्य नुमहिमानं रथस्य रुजज्ञोतिस्तनयस्य घोषः । द्विस्पृगयात्यरुणानि कृण्वन्नतोऽएति पृथि
 व्या रेणुमस्य न् ॥ संप्रेरतेऽअनुवातस्य विष्टाऽएनं गच्छति समनं नयोषाः । तामिः सयुक्सरथं देवऽइयतेस्य विश्वस्य मुव
 नस्य राजा ॥ अंतरिक्षपाथिभिरीयमानो निनिविशते कतमच्च नाहः । अपांसखाप्रथमजाऽऋतावाक्क्रास्त्रिजातः कुतऽआ
 बभूव ॥ आत्मा देवानां भुवनस्य गभायथावशं चरति देवऽएषः । घोषाऽइदस्य शृण्विरेन रूपं तस्मै वाताय हविषा विधेम
 ॥ २६ ॥ (१०।१२।१८) मयो भूवतोऽअभिवातस्त्राऽऋजस्वतीरोषधीरारिंशतां । पीवस्वतीर्जावधन्याः पिबत्वव
 सायपृद्धतरुद्रमृळ ॥ याः सरूपा विरूपाऽएकरूपायासां मिधिरिथ्यानामा निवेद । याऽअंगिरसस्तपसे हचक्रस्ताभ्यः प
 र्जन्यमहिशमयच्छ ॥ या देवेषु तन्वमैरयं तथासांसोमो विश्वारूपाणि वेद । ताऽअस्मभ्यं पयसा पिबन्मानाः प्रजावती

(१०।१२।१७) वातस्योतिचतुर्कचस्य मूक्तस्य वाताय नो निलो वायुस्त्रिष्टुप् । (१०।१२।१८) मयो भूरिति चतुर्कचस्य मूक्तस्य काक्षीवतः

शंवरोगावस्त्रिष्टुप् ।

रिन्द्रगोष्ठेरिरीहि ॥ प्रजापतिमह्यमेतारराणोविश्वदेवैःपितृभिःसंविदानः । शिवाःसतीरुपनोगोष्ठमाकृतासावयंप्र-
 जयांसंसेदम ॥ २७ ॥ (१०।१२।१९) विभ्राद्वहत्पिबतुसोन्यमध्वायुर्दधद्यज्ञपतावविहुतं । वातजतूतोयोऽअ-
 भिरक्षतित्मनाप्रजाःपुपोषपुरुधाविराजति ॥ विभ्राद्वहत्सुभृतंवाजसातमंधर्मन्दिबोधरणेसत्यमपितं । अमित्रहादृ-
 त्रहादस्युहतमज्योतिर्जज्ञेऽअसुरहासंपत्नहा⁺ ॥ इदंश्रेष्ठज्योतिषाज्योतिरुत्तमंविश्वजिद्धनजिदुच्यतेबृहत् । विश्व-
 भ्राड्भ्राजोमहिंसूयोदृशऽउरुप्रथेसहऽओजोऽअच्युतं ॥ विभ्राजंज्योतिषास्वर्गगच्छोरोचनंदिवः । येनेमावि-
 श्वाभुवेनान्याभृताविश्वकर्मणाविश्वदेव्यावता ॥ २८ ॥ (१०।१२।२०) त्वंत्यमितोरथमिन्द्रप्रावःसुतावतः ।
 अशृणोःसोमिनोहवै ॥ त्वंमखस्यदोधतःशिरोवत्वचोभरः । अगच्छःसोमिनोर्गृहं⁺ ॥ त्वंत्यमिन्द्रमत्यमास्त्रबुधायवे-
 न्यं । मुहुःश्रध्नामनस्यवे ॥ त्वंत्यमिन्द्रसूर्यपश्चासंतैपरस्कृधि । देवानांचित्तिरोवशं ॥ २९ ॥ (१०।१२।२१) आ-
 याहिबनसासहगावःसंचतवर्तनिधदूधभिः ॥ आयाहिबस्य्याधियामंहिष्ठोजारयन्मखःसदानुभिः ॥ पितृभृतोनंतं

(१०।१२।१९) विभ्राडितिचतुर्कचस्यसूक्तस्यसौर्गोविभ्रादसूयोजगलयास्तारपंक्तिः । (१०।१२।२०) त्वंत्यमितिचतुर्कचस्यसूक्तस्य
 भार्गवइदंद्रोगायत्री । (१०।१२।२१) आयाहीतिचतुर्कचस्यसूक्तस्यसंवर्तउषाद्विपदाविराट् ।

तुमि॒त्सु॒दान॑न॒वः॒प्रति॑द॒ध्मो॒यजा॑मसि ॥ उ॒षाऽअ॒प॒स्वस॑स्त॒मः॒सर्व॑त॒यति॒वर्त॑न्नि॒नुजा॒तता॑ ॥ ६० ॥ (१०।१२।२२) आ॒त्वा
 हा॒र्षम॑ते॒रधि॒ध्रुवा॑स्ति॒ष्ठावि॑चा॒चलिः । वि॒श॒स्त्वा॒सर्वा॑वां॒छता॑त्व॒द्राष्ट्र॑मधि॒न्नश॑त् ॥ इ॒हैव॑धि॒माप॑च्यो॒ष्ठाःप॑र्वत॒ऽइ॒वा
 वि॑चा॒चलिः । इ॒न्द्र॒ऽइ॒वेह॑ध्रु॒वस्ति॒ष्ठेरा॑ष्ट्रमु॒धारय ॥ इ॒ममि॑न्द्रो॒ऽअदी॑ध॒रध्रु॑वंध्रु॒वेण॑ह॒विषा॑ । तस्मै॒सोमो॑ऽअधि॒ब्रव॑त्
 स्माऽउ॒ब्रह्म॑ण॒स्पतिः॑ ॥ ध्रु॒वाद्यौ॑ध्रु॒वापृ॑थि॒वीध्रु॑वासः॒पर्व॑ताऽइ॒मे । ध्रु॒वंवि॒श्वमि॑न्द्रं॒जग॑द्धु॒वोरा॑जावि॒शम॑यं ॥ ध्रु॒वते॑रा
 जा॒वर॑णो॒ध्रुवंदे॒वोबृ॑ह॒स्पतिः॑ । ध्रु॒वंत॒ऽइ॒न्द्रश्चा॑ग्नि॒श्चरा॑ष्ट्रमु॒धारय॑ता॒ध्रुवं॑ ॥ ध्रु॒वंध्रु॑वेण॒हवि॑षा॒भिसो॑मं॒मृशा॑मसि । अथो॒त
 ऽइ॒न्द्रःके॒वली॑वि॒शोब॑लि॒हृत॑स्करत् ॥ ६१ ॥ (१०।१२।२३) अ॒भीव॑र्त॒नह॒विषा॑ये॒नो॒द्रो॒ऽअ॒भिवा॑वृते । तेना॒सान्ब्र॑
 ह्मण॑स्पते॒मिरा॑ष्ट्रा॒यव॑र्तय ॥ अ॒भिव॑र्त्य॒सप॑त्नान॒भिया॑नो॒ऽअरा॑तयः । अ॒भिमृ॑त॒न्यंते॑ति॒ष्ठाभि॑यो॒नऽइ॒रस्य॑ति ॥ अ॒भि
 त्वादे॒वःस॑वि॒ताभि॒सोमो॑ऽअवी॒वृत् । अ॒भित्वा॑वि॒श्वोभू॑तान्य॒भीव॑ता॒न्यथा॑मसि ॥ येन॑द्रो॒हवि॑षा॒कृत्य॑भ॒वह्यु॑न्यु॒त्त
 मः । इ॒दंते॑द॒क्रिदे॒वाऽअ॑स॒पत्नः॑ किलो॒भुवं॑ ॥ अ॒स॒पत्नः॑ स॒पत्न॑हा॒भिरा॑ष्ट्रो॒विषा॑सहिः । यथा॒हमे॑षां॒भूताना॑वि॒राजा॑नि॒ज
 न॑स्यच ॥ ६२ ॥ (१०।१२।२४) प्र॒वो॒ग्रावा॑णः॒सवि॑ता॒देवः॑ सु॒वतु॑ध॒र्मेणा॑ । ध॒र्षयु॑ज्यध्व॒मुनु॑त ॥ ग्रा॒वाणो॑ऽअ॒प

(१०।१२।२२) आ॒त्वाति॑प॒क्वस्य॑सू॒क्तस्य॑ध्रु॒वोरा॑जानुष्टुप् । (१०।१२।२३) अ॒भीव॑र्ते॒नते॑प॒क्वस्य॑सू॒क्तस्या॒भीव॑ता॒राजा॑नुष्टुप् ।
 (१०।१२।२४) प्र॒वइ॑ति॒चतु॑र्क॒वस्य॑सू॒क्तस्य॑ ऊ॒र्ध्वग्रा॑वा॒वुदः॑ स॒प॒क्वपि॑पु॒त्राग्रा॑णो॒गाय॑त्री ।

दुच्छुनामपसेधतदुर्मतिं । उस्त्राः कर्तनभेषजं ॥ ग्रावाण्डउपरैज्वामहीयतैसजोपसः । वृणोदधतोवृण्यं ॥ ग्रावा-
 णः सवितानुबोदिवः सुवतधर्माणा । यजमानाय सुन्वते⁺ ॥ ३३ ॥ (१०।१२।२५) प्रसनवऽऋभूणां वहन्नवतवृज-
 ना । क्षामाये विश्वधाय सोऽन्धेनुं नमातरं ॥ प्रदेवं देव्याधिया भरताजातवेदसं । हव्या नो वक्षदनुषक्⁺ ॥ अयमु-
 ष्यप्रदेव्युहोतयज्ञाय नीयते । रथोनयोरभीवृतो घृणीवान्चेत तितमना ॥ अयमग्निरुरुष्यत्यमृतादिव जन्मनः । सह-
 सश्चित्सहीयान् देवोजीवा तवेकृतः⁺ ॥ ३४ ॥ (१०।१२।२६) पतंगमक्तमसुरस्य मायया हृदापश्यंति मनसा विपश्चि-
 तः । समुद्रेऽअंतः क्रवयो विचक्षते मरीचीनां पदमिच्छंति वेधसः ॥ पतंगो वाचं मनसा विभर्ति तां गंधो वदद्गर्भेऽअंतः ।
 तां द्योतमानां स्वर्ग्यमनीषाम तस्य पदे कवयो निपाति ॥ अपश्यंगो पामनि पद्यमानमाचपराचपथिभिश्चरंतं । ससर्ग्रीचीः
 सविषूचीर्बिसानऽआवरीवर्ति भुवनेष्वतः⁺ ॥ ३५ ॥ (१०।१२।२७) त्यमपुवाजिनै देवजंतं सहावानंतरुतारं रथा-
 नां । अरिष्टनेमिपृतनाजमागुं स्वस्तये ताश्च मिहाहुवेम ॥ इंद्रस्येवरातिमाजो हुवानाः स्वस्तये नार्वमिवारुहेम । उर्वीन-
 पृथ्वी वहुलेगभीरेमावामेतौ मापरैतौ रिषाम ॥ सद्यश्चिद्यः शर्वसापंचकृष्टीः सूर्येऽइव ज्योतिषा पस्तानं । सहस्रसाः श-

(१०।१२।२५) प्रसूनव इति चतुर्कचस्य सूक्तस्यार्भवः सूनुरग्निराद्यायाऋभवो नुष्टुद्वितीया गायत्री । (१०।१२।२६) पतंगमिति वृचस्य
 सूक्तस्य प्राजापत्याः पतंगो मायाभेदास्त्रिष्टुप् आद्या जगती । (१०।१२।२७) त्यमूष्मिति वृचस्य सूक्तस्य ताश्चर्यो रिष्टनेमिस्ताश्चर्यस्त्रिष्टुप् ।

तसाऽस्यरहिनस्मावरतेयुर्वतिनशयी ॥ ३६ ॥ (१०।१२।२८) उत्तिष्ठतावपश्यतेद्रस्यभागमत्वियं । यदिश्चा
 तोजुहोतनयद्यश्चातोमत्तनं ॥ आतंहविरोग्विद्रप्रथाहिजगामसुरोऽअध्वनोविमध्यं । परित्वासतेनिधिभिःसखा
 यःकुलपानव्राजपतिचरंतं ॥ आतमन्यऽऊर्ध्वनिश्चातमग्नौसुश्रातमन्येतदृतनवीयः । माध्यंदिनस्यसवेनस्यद्वयःपिबे
 द्रवज्जिन्पुरुकृज्जुषाणः[†] ॥ ३७ ॥ (१०।१२।२९) प्रससाहिषेपुरुहूतशत्रून्येष्टस्तेशुभ्मऽइहरतिरस्तु । इन्द्राभ
 रदक्षिणेनावसूनिपतिःसिधूनामसिरेवतीनां ॥ मगोनभीमःकुचरोगिरिष्ठाःपरावतऽआजगंथापरस्याः । सकंसंशा
 यपविमिंद्रतिमंविशत्रून्ताह्विविमृधौनुदस्व ॥ इन्द्रक्षत्रमभिवाममोजोजायथावृषभचर्षणीनां । अपानुदोजनममि
 त्रयंतमुरुद्वेभ्योऽअकृणोरुलोकं[†] ॥ ३८ ॥ (१०।१२।३०) प्रथश्चयस्यंसप्रथश्चनमानुष्टुभस्यहविषैहवियत् ।
 धातुद्युतोनात्सवितुश्चविष्णोरथंतरमाजभारवसिष्ठः ॥ अविदन्तेऽअतिहितयदासीद्यज्ञस्यधामपरमंगुहायत् । धा
 तुद्युतोनात्सवितुश्चविष्णोर्भरद्वाजोवहदाचक्रेऽअग्नेः[†] ॥ तौविदन्मनसादीधानायजुःष्कन्नप्रथमंदेवयानं । धातुद्यु

(१०।१२।२८) उत्तिष्ठतेतिष्ठचस्यसूक्तस्याशीनरःशिविःकाशिराजःप्रतर्दनरोहिदश्चोवसुमनाइतिक्रमेणैकचोइंद्रब्रिष्टुपआद्यानुष्टुप् ।
 (१०।१२।२९) प्रससाहिषइतिष्ठचस्यसूक्तस्यद्रिजयइंद्रब्रिष्टुप् । (१०।१२।३०) प्रथश्चेतिष्ठचस्यसूक्तस्यवासिष्ठःप्रगाथाभारद्वाजःसप्रथः
 सौयोधमश्चक्रचाविश्वेन्द्रवाब्रिष्टुप् ।

तानात्सवितुश्चविष्णोरासूर्यादभरन्ध्रममेत^१ ॥ ३९ ॥ (१०।१२।३१) बृहस्पतिर्नयतुदुर्गहातिरःपुनर्नपदघशंसा
 यमन्म । क्षिपदशस्तिमपदुर्मतिहृन्नथाकरघजमानायशयोः^२ ॥ नराशंसो नोवतुप्रयाजशंनोऽअस्त्वनुयाजोहवेषु ।
 क्षिपद० ॥ तपुर्मूर्धातपतुरक्षसोयेब्रह्माद्विषःशरवेहतवाऽङ्ग । क्षिपद० ॥ ४० ॥ (१०।१२।३२) अपश्यंत्वामन
 साचेकितान्तपसोजातंतपसोविभूतं । इहप्रजामिहरयिरराणःप्रजायस्वप्रजयापुत्रकाम ॥ अपश्यंत्वामनसादीध्या
 नांस्वार्थातनूऽऋव्येनाधमानां । उपमामुच्चायुवतिर्वभूयाःप्रजायस्वप्रजयापुत्रकामे ॥ अंहगर्भमदधामोषधीष्वहंनि
 श्वेषुभुवनेष्वंतः । अंहप्रजाऽअजनयंपृथिव्यामंहजनिभ्योऽअपरीषुपुत्रान्^३ ॥ ४१ ॥ (१०।१२।३३) विष्णुर्यो
 निंकल्पयतुत्वष्टारूपाणिपिशतु । आसिंचतुप्रजापतिर्धातागर्भदधातुते ॥ गर्भधेहि^४सिनीवालिंगर्भधेहिसरस्वति ।
 गर्भतेऽअश्विनौद्विवावाधत्तापुष्करस्वजा ॥ हिरण्यर्योऽअरणीयनिर्मथतोऽअश्विना । तंतेगर्भहवामहेदशमेमासिसू
 तवे ॥ ४२ ॥ (अथपरिशिष्टं ॥ नेजमेयपरापतसुपुत्रःपुनरापत । अस्यैमपुत्रकामायैगर्भमाधेहियःपुमान् ॥ यथेयंपु

(१०।१२।३१) बृहस्पतिरितितृचस्यसूक्तस्यबार्हस्पत्यस्यपुर्मूर्धाबृहस्पतिस्त्रिष्टुप् । (१०।१२।३२) अपश्यमितितृचस्यसूक्तस्यप्राजापत्यः
 प्रजावानृषिःयजमानोयजमानपत्नीहोताइतिक्रमेणदेवतास्त्रिष्टुप् । (१०।१२।३३) विष्णुरितितृचस्यसूक्तस्यगर्भकर्तात्वष्टाआद्याविष्णु
 त्वष्टृप्रजापतिधातारोद्वितीयायाःसिनीवालिसरस्वत्यश्विनस्तृतीयायाअश्विनावनुष्टुप् । (प्राजापत्योविष्णुर्वाक्यः) ।

धि॒वीम॒ह्यु॒त्ताना॒गर्भमा॒दुधे । ए॒वंतं॒गर्भमा॒र्धेहि॒दश॒मेमा॒सिसू॒तवे ॥ वि॒ष्णोःश्रे॒ष्ठेन॒रूपेणा॒स्याना॒र्याग॒वीन्यां । पु॒मांसं
पु॒त्राना॒र्धेहि॒दश॒मेमा॒सिसू॒तवे ॥ १ ॥ (१०।१२।३४) मा॒हित्री॒णाम॒वोस्तु॒द्युक्षा॒मित्र॒स्यार्य॒म्णः । दुरा॒धर्ष॒वरु॒णस्य ॥
न॒हि॒तेषा॒ममा॒चन॒नाध्व॒सुवा॒रणेषु॑ । इ॒शोरि॒पुर॒घश॑सः ॥ यस्मै॒पुत्रा॒सोऽअ॒र्धितेः॒प्रजी॒वसे॒मर्त्याय॑ । ज्योति॒र्यच्छ॒त्यज॒स्रं
॥ ४३ ॥ (१०।१२।३५) वा॒तऽआ॒वा॒तुभे॒पज॒शंमु॒मयो॒मुनो॒हृदे । प्र॒णऽआ॒धूषि॒तारि॒पत् ॥ इ॒तवा॒तपि॒तासि॒नऽउ
त॒ध्वातो॒तनः॒सखा । स॒नो॒जी॒वा॒तवे॒कृधि ॥ यदु॒दोवा॒तेग॒हेऽमु॒तस्य॒निधि॒हितः॑ । ततो॒नोदे॒हिजी॒वसे ॥ ४४ ॥
(१०।१२।३६) प्रा॒ग्नये॒वाच॒मीर॒यवृ॒षभा॒र्यक्षि॒तीनां । स॒नःप॒पद॒तिद्वि॒पः ॥ यःप॒रस्याःप॒राव॒तस्ति॒रोध॒न्वाति॒रोच
ते । स॒नः० ॥ यो॒रक्षा॑सि॒निज॒वृति॒वृषा॒शुक्र॒णशो॒चिषा । स॒नः० ॥ यो॒निश्वा॒भि॒विप॒श्यनि॒भुव॒नासं॒चप॒श्यति ।
स॒नः० ॥ योऽअ॒स्प॒णरे॒जसः॒ऋ॒क्रोऽअ॒ग्निर॒जाय॒त । स॒नः० ॥ ४५ ॥ (परि॒शिष्टं ॥ अ॒नीक॒यंत॒मते॒यग्नि॒गीभि॒हवा

(१०।१२।३४) महीतिवृचस्यमूक्तस्यवारुणिः सत्यधृतिरादित्यारायत्री । (महिमत्यधृतिर्वाणिरादित्यस्यत्ययनमित्यनुक्रमण्या
अदितिर्देवतायस्येत्यादित्यं आदित्योदेवतायस्येत्यादित्यमित्यैतद्विधेयं न ग्राप्राप्राज्यत्रादित्यानामवदेवतात्वनादितः 'माहित्र्यन्महित्रीणामादि
लानाम्पुतिर्विदुः' इति शौनकोक्तः) । (१०।१२।३५) वातहनिवृचस्यमूक्तस्यवातायनउलोवायुगायत्री । (१०।१२।३६) प्राग्नयदिति
पंचवचस्यमूक्तस्याश्रयोवत्सोऽग्निगायत्री ।

महे । सनः० ॥ (१०।१२।३७) प्रनूनजातवेदसमर्थहिनोतवाजिनं । इदंनोवहिरासदे ॥ अस्यप्रजातवेदसोविप्रवी
रस्यमीहृषः । महीमियमिसुष्टुतिं । यारुचोजातवेदसोदेवत्राहव्यवाहनीः । तार्भिर्नोयज्ञसिन्वतु ॥ ८६ ॥ (१०।१२।३८)
आयंगौःपृश्निरक्रीदसदन्मातरं पुरः । पितरंचप्रयन्त्वः* ॥ अंतश्चरतिरोचनास्यप्राणादपानती । व्यत्यन्महिषो
दिवं ॥ त्रिशङ्गामविराजतिवाक्पतंगायधीयते । प्रतिवस्तोरहृद्युभिः ॥ ४७ ॥ (१०।१२।३९) ऋतंचसत्यंचा
भीह्वात्तपसोर्धजायत । ततोरात्र्यजायतततःसमुद्रोऽर्णवः⁺ ॥ समुद्रादर्णवादधिसंवत्सरोऽअजायत । अहोरा
त्राणिविदधद्विष्वस्यमिषतोवशी⁺ ॥ सूर्यांचंद्रमसौधातार्यथापर्वमकल्पयत् । दिवंचपृथिवींचांतरिक्षमथोस्वः*
॥ ४८ ॥ (१०।१२।४०) संसमिद्युवसेवृषन्नग्नेविश्वान्यर्यऽआ । इळस्पदेसामिध्यसेसनोवसन्थाभर ॥ संगच्छध्वं
संवदध्वंसंवोमनांसिजानतां । देवाभागंयथापूर्वसंजानानाऽउपासते ॥ समानोमंत्रःसमितिःसमानीसमानमनःसह

(१०।१२।३७) प्रनूनमिति वृचस्य सूक्तस्याग्नेयः न्येनो जातवेदा अभिर्गायत्री । (१०।१२।३८) आयंगौरिति वृचस्य सूक्तस्य सारपराज्ञी
सूर्यो गायत्री । (अत्र यद्यपि सारपराज्ञ्यात्मैव तमित्येन प्रकृता सारपराज्ञी देवता प्राप्नोति तथापि प्रयोक्तृभिः सूर्यस्य ग्रहणात्पाक्षिकोपि सूर्यो
स्माभिरुपातः) । (१०।१२।३९) ऋतंचेति वृचस्य सूक्तस्य माधुच्छंदसो घर्मणो भाववृत्तिरनुष्टुप् । (१०।१२।४०) संसमिति चतुर्कच
स्य सूक्तस्यांगिरसः संवननः आद्याया अभिस्ततस्ति सृणां संज्ञानमनुष्टुप् तृतीया त्रिष्टुप् ।

चित्तमेषां । समानं मंत्रमभिर्मन्त्रयवः समानेन वोहविषा जुहोमि ॥ समानीवऽआकूतिः समानाहर्दयानिवः । समानम-
 स्तुवोमनोयथावः सुसहासति ॥ ४९ ॥ इत्यष्टमाष्टकेऽअष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ॥ (परिशिष्टं) । संज्ञानमशनावदत्सं-
 ज्ञानंवरुणोवदत् । संज्ञानमिंद्रश्चाग्निश्च संज्ञानं सवित्वावदत् ॥ संज्ञानं नश्वेभ्यः संज्ञानमरणेभ्यः । संज्ञानमश्विनोयव-
 मिहास्मासुनियच्छतां ॥ यत्कक्षीवांसंवननं पुत्रोऽअगिरसामवेत् । तेन नो ह्यविश्वे देवाः संप्रियांसमजीजनन् ॥ संवो-
 मनांसि जानतां समाकूतिर्नमामसि । असौ यो विमनामनः संसमावर्तयामसि ॥ १ ॥ नैहस्यसेनादरणं परिवर्तयतु यद्ध-
 विः । तेनामित्राणां ब्राह्मणान् विषांशोषयामसि ॥ परिवर्त्तमान्येषामिंद्रः पृषाच सन्नतुः । तेषां वोऽअग्निदग्धानामग्निमू-
 ह्वानामिंद्रो हतुर्वरं ॥ एषु न ह्यवृषाजिनं हरिणस्य धिययथा । पराऽअमित्राऽएषत्वर्वाची गौरुपाजतु ॥ प्राध्वराणां
 पतेव सो होतुर्वरं पृथक्कृतो । तुभ्यं गायत्रमृच्यते ॥ गोकामोऽअन्नकामः प्रजाकामोऽउत्तकंश्यपः । भूतं भविष्यत्प्रस्तौति
 सहव्रह्मैकमक्षरं बहुव्रह्मैकमक्षरं ॥ २ ॥ यदुक्षरं भूतं कृतं विश्वे देवाऽउपासते । महऽऋषिमस्य गोस्तारं जमदग्निं रकुर्वत ॥
 जमदग्निराग्यायते छंदोभिश्चतुर्दशैः । राजा सोमस्य भूषणं ब्रह्मणा वीर्यावतां ॥ शिवानः प्रादिशो दिशः सत्यानः प्रादि-
 शो दिशः । अजो यत्तेजो ददृश्रेऽशुक्रं ज्यातिः परो गुहा ॥ यदृषिः कश्यपः स्तोतिसत्यं ब्रह्म चराचरं ध्रुवं ब्रह्म चराचरं । त्र्या-
 युपं जमदग्नेः कश्यपस्य त्र्यायुपमस्त्यस्य त्र्यायुषं ॥ यदेवानी त्र्यायुषं तन्मेऽअस्तु त्र्यायुषं सवमस्तु शतायुषं वलायुषं ॥

तच्छंयोरारवृणीमहेगातुं यज्ञायगातुं यज्ञपतये । देवीस्वस्तिरस्तुनः स्वस्तिमर्नुपेभ्यः । ऊर्ध्वजिगातुभेषजं शनौ अस्तु
द्विपदं शचतुष्पदे ॥ ३ ॥ (इति परिशिष्टं ॥) ॥ ॥

चतुःषष्ट्यध्यायेवर्गाः ४९ सूक्तानि ४९ ऋचः २१८ ॥ त्यागः ॥ अश्विभ्या. ६ इंद्राये. ६ सपत्नीनाशिन्या. ६ अरण्यान्या. ६
इंद्राये. १० सवित्र. ५ अग्नय. ५ श्रद्धाया. ५ इंद्राये. १० भाववृत्तये. ५ अलक्ष्मीनाशिन्याह. ब्रह्मणस्पतय. २ अलक्ष्मीनाशिन्याह.
विश्वेभ्यो देवेभ्य. अग्नय. ५ विश्वेभ्यो देवेभ्य. ५ सूर्याये. ५ शच्याह. ६ इंद्राये. ५ इंद्राग्निभ्या. ५ गर्भसमाधानायाम्नय. ६ यक्ष्म-
न्न. ६ दुःस्वप्ननाशनाये. ५ विश्वेभ्यो देवेभ्य. ३ यमाय. विश्वेभ्यो देवेभ्य. शत्रुनाशनायेन्द्राय. ५ इंद्राये. २ सोमबृहस्पत्यनुमतिमघव-
द्धातृविधातृभ्य. इंद्राये. वायव. ४ गोभ्य. ४ सूर्याये. ४ इंद्राये. ४ उषस. ४ अभिषिक्तराज्ञस्तुतय. ११ आणह. ४ ऋसुभ्य.
अग्नय. ३ मायाभेदाये. ३ ताड्याये. ३ इंद्राये. ६ विश्वेभ्यो देवेभ्य. ३ बृहस्पतय. ३ पुत्रकामयजमानाशीर्भ्य. पुत्रकामपत्न्याशी-
र्भ्य. होत्राशीर्भ्य. विष्णुत्वष्टृप्रजापतिधातृभ्य. सिर्निवालिसरस्वत्यश्विभ्य. अश्विभ्या. आदित्येभ्य. ३ वायव. ३ अग्नय. ५ जातेवेदसे
भ्य. ३ सूर्याये. ३ भाववृत्तय. ३ अग्नय. संज्ञानायेदं. ३ ॥ इत्यष्टमेऽष्टमः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ अथ निविदध्यायः ॥ ओम् अग्निदेवः ॥ अग्निर्मन्विद्धः ॥ अग्निमुषमिन् ॥ होतादेव
 वृतः ॥ होतामनुवृतः ॥ प्रणीर्यज्ञानां ॥ रथीरध्वराणाम् ॥ अतूर्तो होता ॥ तूर्णिहव्यवाद् ॥ आदेवो देवान्वक्षत् ॥
 यक्षदग्निदेवो देवान् ॥ सो अध्वराकरतिजा तवेदाः ॥ १२ ॥ १ ॥ इंद्रो मरुत्वान्सोमस्य पिबतु ॥ मरुत्सोन्नो मरुद्
 णः ॥ मरुत्सखामरुद्धः ॥ घ्नन्वृत्रासृजदपः ॥ मरुतामोजसा सह ॥ यईमेन देवा अन्वमदन् ॥ अतूयवृत्रतूयै ॥
 शंवरहत्येगविष्टौ ॥ अर्चतंगुह्यापदा ॥ परमस्यांपरावति ॥ आदी ब्रह्माणि वर्धयन् ॥ अनाधृष्टान्योजसा ॥ कृण्व
 न्देवभ्यो दुवः ॥ मरुद्भिः सखिभिः सह ॥ इंद्रो मरुत्वा इह श्रवदिह सोमस्य पिबतु ॥ प्रमां देवो देवहूतिमवतु देव्याधिया ॥
 प्रेदं ब्रह्म प्रेदं क्षत्रं ॥ प्रेमं सुन्वंतं यजमानमवतु ॥ चित्रश्चित्राभिरुतिभिः ॥ श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् ॥ २० ॥ २ ॥
 इंद्रो देवः सोमं पिबतु ॥ एकजानां वीरतमः ॥ भूरिदानं तव स्तमः ॥ हर्योः स्याता ॥ पृश्नेः प्रेता ॥ वज्रस्य भर्ता ॥ पुरां
 भेत्ता ॥ पुरां दर्मा ॥ अपां श्रष्टा ॥ अपां नेता ॥ सत्त्वानां नेता ॥ निजग्निर्दूरेश्रवाः ॥ उपमाति कृदंसनावान् ॥
 इहो गंदेवो बभूवाम् ॥ इंद्रो देव इह श्रवदिह सोमस्य पिबतु ॥ प्रमां देवो देवहूतिमवतु देव्याधिया ॥ प्रेदं ब्रह्म प्रेदं क्षत्रं ।
 प्रेमं सुन्वंतं यजमानमवतु ॥ चित्रश्चित्राभिरुतिभिः ॥ श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् ॥ २० ॥ ३ ॥ सविता देवः सोमस्य
 पिबतु ॥ हिरण्यपाणिः सुजिह्वः ॥ सुबाहुः स्वगुरिः ॥ त्रिरहन्सत्यसवनः ॥ यः प्रासुवद्बभूवसुधीती ॥ उभे जोष्टी सवीम

नि ॥ श्रेष्ठसावित्रमासुवं ॥ दोग्ध्रीधेनुं ॥ वोह्वारमनइवाहं ॥ आशुंसतिं ॥ पुरंधियोषां ॥ जिष्णुरथेष्ठां ॥ सभेयं
 युवानं ॥ परामीवांसाविषत्पराघशंसं ॥ सवितादेवइहश्रवदिहसोमस्यमत्सत् ॥ प्रेमादेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया ।
 प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रं । प्रेमंसुन्वंतंयजमानमवतु । चित्राश्चित्राभिरूतिभिः । श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् ॥ २० ॥ ४ ॥
 द्यावापृथिवीसोमस्यमत्सतां ॥ पिताचमाताच ॥ पुत्रश्चप्रजननंच ॥ धेनुश्चऋषभश्च ॥ धन्याचधिषणाच ॥ सुरे
 ताश्चसुदुधाच ॥ शंभूश्चमयोभूश्च ॥ ऊर्जस्वतीचपयस्वतीच ॥ रेतोधाश्चरेतोभृच्च ॥ द्यावापृथिवीइहश्रुतामिहसो
 मस्यमत्सतां ॥ प्रेमादेवीदेवहूतिमवतादेव्याधिया ॥ प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रं ॥ प्रेमंसुन्वंतंयजमानमवतां ॥ चित्रेचित्राभि
 रूतिभिः ॥ श्रुतांब्रह्माण्यावसागमतां ॥ १५ ॥ ५ ॥ ऋभवोदेवाःसोमस्यमत्सन् ॥ विष्टीस्वपसः ॥ कर्मणासुह
 स्ताः ॥ धन्याधनिष्ठाः ॥ शन्याशमिष्ठाः ॥ शन्याशचिष्ठाः ॥ येधेनुंविश्वजुवंविश्वरूपामरक्षन् ॥ अरक्षन्धेनुमभ
 वद्विश्वरूपी ॥ अयुंजतहरीअयुदेवाउप ॥ अबुध्नन्त्संकनीनामदंतः ॥ संवत्सरेस्वपसोयज्ञियंभागमायन् ॥ ऋभवो
 देवाइहश्रवन्निहसोमस्यमत्सन् ॥ प्रेमादेवादेवहूतिमवतुदेव्याधिया ॥ प्रेदंब्रह्मप्रेदंक्षत्रं ॥ प्रेमंसुन्वंतंयजमानमव
 तु ॥ चित्राश्चित्राभिरूतिभिः ॥ श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमन् ॥ १७ ॥ ६ ॥ विश्वेदेवाःसोमस्यमत्सन् ॥ विश्वेवैश्व
 नराः ॥ विश्वेहि विश्वमहसः ॥ महिमहांतः ॥ तक्कान्नानेमतिथीवानः ॥ अस्क्राःपचतवाहसः ॥ वातात्मानोअग्नि

दूताः ॥ येषांचपृथिवीचातस्थुः ॥ अपश्वस्वश्च ॥ ब्रह्मचक्षत्रं च ॥ बर्हिश्चर्वोदं च ॥ यज्ञंचोरुचांतरिक्षं ॥ यस्थत्रय
 एकादशाः ॥ त्रयश्चर्त्विशश्च ॥ त्रयश्चत्रीचरता ॥ त्रयश्चत्रीचसहस्रा ॥ तावंतोभिषाचः ॥ तावंतोरातिषाचः ॥
 तावतीःपत्नीः ॥ तावतीर्गाः ॥ तावंतउदरणे ॥ तावंतोनिवेशने ॥ अतोवादेवाभूयांसःस्थ ॥ मावोदेवाअपिशसा
 मापरिशसावृक्षि ॥ विश्वेदेवाइहश्रवन्निहसोमस्यमत्सन् ॥ प्रेमादेवादेवहूतिमवतुदेव्याधिया ॥ प्रेदंब्रह्मप्रेदक्षत्रं ॥
 प्रेमंसुन्वंतयजमानमवतु ॥ चित्राश्चित्राभिरुतिभिः ॥ श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमन् ॥ ३० ॥ ७ ॥ अग्निर्वैश्वानरःसो
 मस्यमत्सत् ॥ विश्वेषांदेवानांसामित् ॥ अजस्रदैव्यंज्योतिः ॥ योविद्भ्योमानुषीभ्योअदीदेत् ॥ द्युषुपूर्वासुदिद्यु
 तानः ॥ अजरउषसामनीके ॥ आयोद्यांभाल्यापृथिवीम् ॥ ओर्वतरिक्षं ॥ ज्योतिषायज्ञायशर्मयंसत् ॥ अग्निर्वैश्वा
 नरइहश्रवदिहसोमस्यमत्सत् ॥ प्रेमादेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया ॥ प्रेदंब्रह्मप्रेदक्षत्रं ॥ प्रेमंसुन्वंतयजमानमवतु ॥
 चित्रश्चित्राभिरुतिभिः ॥ श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् ॥ १५ ॥ ८ ॥ मरुतोदेवाःसोमस्यमत्सन् ॥ सुष्टुभःस्वर्काः ॥
 अर्कस्तुभोबृहद्वयसः ॥ गूराअनाधृष्टरथाः ॥ त्वेषासःपृश्निमातरः ॥ शुभ्राहिरण्यखादयः ॥ तवसोभंददिष्टयः ॥
 नभस्यावर्षनिर्णिजः ॥ मरुतोदेवाइहश्रवन्निहसोमस्यमत्सन् ॥ प्रेमादेवादेवहूतिमवतुदेव्याधिया ॥ प्रेदंब्रह्मप्रेदक्ष
 त्रं ॥ प्रेमंसुन्वंतयजमानमवतु ॥ चित्राश्चित्राभिरुतिभिः ॥ श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमन् ॥ १४ ॥ ९ ॥ अग्निर्जा

तवेदाःसोमस्यमत्सत् ॥ स्वनीकश्चित्रभानुः ॥ अप्रोषिवान्मृहपतिः ॥ तिरस्तमांसिदर्शतः ॥ घृताहवनईड्यः ॥
बहुलवर्मास्तृतयज्वा ॥ प्रतीत्याशन्नूजेतापराजितः ॥ अग्नेजातवेदोभिद्युम्नमभिसहआयच्छस्व ॥ तुशोअमृशः ॥
समेद्धारंस्तोतारमंहसस्पाहि ॥ अग्निर्जातवेदाइहश्रवदिहसोमस्यमत्सत् ॥ प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया ॥ प्रे
दंब्रह्मप्रेदक्षत्रं ॥ प्रेमंसुन्वंतंयजमानमवतु ॥ चित्रश्चित्राभिरुतिभिः ॥ श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् ॥ १६ ॥ १० ॥
अस्यमदेजरितरिंद्रःसोमस्यमत्सत् ॥ अस्यमदेजरितरिंद्रोहिमहन् ॥ अस्यमदेजरितरिंद्रोवृत्रमहन् ॥ अस्यमदेज
रितरिंद्रोपावेगमैरयत् ॥ अस्यमदेजरितरिंद्रोजिन्वदजुवोपिन्वदपितः ॥ अस्यमदेजरितरिंद्रउदार्थवर्णमतिरदव
दासीद्विशोअस्तन्मात् ॥ अस्यमदेजरितरिंद्रउद्यामस्तन्मादप्रथयत्पृथिवीं ॥ अस्यमदेजरितरिंद्रोदिविसूर्यमैरयद्व्यंत
रिक्षमतिरत् ॥ अस्यमदेजरितरिंद्रःसमुद्रंप्रकुपितमरम्णात् ॥ अस्यमदेजरितरिंद्रऋष्याइवपंपणतःपर्वतान्प्रकुपि
ताँअरम्णात् ॥ अस्यमदेजरितरिंद्रइहश्रवदिहसोमस्यमत्सत् ॥ प्रेमांदेवोदेवहूतिमवतुदेव्याधिया ॥ प्रेदंब्रह्मप्रेदं
क्षत्रं ॥ प्रेमंसुन्वंतंयजमानमवतु ॥ चित्रश्चित्राभिरुतिभिः ॥ श्रवद्ब्रह्माण्यावसागमत् ॥ १६ ॥ ११ ॥ अग्निर्द्वाद
श ॥ इंद्रोमरुत्वानिंद्रोदेवःसवितादेवःपृथग्विशतिः ॥ द्यावापृथिवीपंचदश ॥ ऋभवोदेवाःसप्तदश ॥ विश्वेदेवास्त्रि
शत् ॥ अग्निर्वैश्वानरःपंचदश ॥ मरुतोदेवाश्चतुर्दश ॥ अग्निर्जातवेदाअस्यमदपृथक्कृषोळश ॥ इतिनिविदध्यायः॥

अथकुंतापाध्यायः ॥ अथनाराशंस्यः ॥ ओम् ॥ इदंजनाउपश्रुतनाराशंसस्तविष्यते ॥ षष्ठिसहस्रानवतिचक्रैरम
 आरुशमेषुदद्महे ॥ उष्ट्रायस्यप्रवाहणोवधूमंतोद्विदश ॥ वर्ष्मार्थस्यनिजिहीळतेदिवईषमाणाउपस्पृशः ॥ एषइया
 यमामहेशतंनिष्कान्दशस्रजः ॥ त्रीणिशतान्यवतांसहस्रादशगोनां ॥ ३ ॥ इतितिल्लोनाराशंस्यः ॥ ॥ अथरैभ्यः ॥
 वच्यस्वरेभवच्यस्ववृक्षेनपक्षेशकुनः ॥ नष्टेजिह्वाचर्चरीतिधुरोनमुरिजोरिव ॥ प्ररेभासोमनीषयावृथागावइवेरते ॥
 अमोतपुत्रकाएषाममोतकाइवासते ॥ प्ररेभधियंभरस्वगोविदंवसुविदं ॥ देवत्रेमांवाचंश्रीणीहीधुनवीरमस्तारं ॥ ३ ॥
 इतितिल्लोरैभ्यः ॥ ॥ अथपारिक्षित्यः ॥ राज्ञोविश्वजनीनस्ययोदेवोमत्याँति ॥ वैश्वानरस्यसुष्टुतिमासुनोतापरिक्षि
 तिः ॥ परिक्षिन्नःक्षेममकरत्तमासुनुमासरं ॥ मरायन्कुर्वन्कौरव्यःपतिवदतिजायया ॥ कतरत्तआहराणिदधिभंथां
 परिस्नुतां ॥ जायागतिविपृच्छतिराष्ट्रराज्ञःपरिक्षितः ॥ अभीवर्ष्मप्रजिहातेयवःगक्कःपथोविलं । जनःसभद्रमैधत्त
 राष्ट्रेराज्ञःपरिक्षितः ॥ इतिचतस्रःपारिक्षित्यः ॥ ॥ अथकारव्याः ॥ इन्द्रःकारुमवूवुधदुत्तिष्ठविचराजनं ॥ ममेदुग्र
 स्वचकृधिसर्वाँदत्तेष्टृणादुरिः ॥ इहगावःप्रजायध्वमिहाश्वाइहपूरुषाः ॥ इहोसहस्रदक्षिणोवीरस्त्रातानिपीदतु ॥
 नेमाइंद्रगावोरिपन्मोआसांगोपतीरिषत् ॥ मासाममित्रयुर्जनइंद्रमास्तेनईशत ॥ उपवोनरएमसिसूतेनवचसावयं
 भद्रेणवचसावयं ॥ चनोदधिध्वनोअंगिरोनरिष्येमकदाचन ॥ ४ ॥ इतिचतस्रःकारव्याः ॥ ॥ अथदिशंकुसुतयः ॥

यःसभेयोविदध्यःसुत्वायज्वाचपूरुषः ॥ सूर्यचाभूरिशदसंतदेवाभ्यागकल्पयन् ॥ योजाम्याअप्रत्तमद्यःसखाय
 न्निनित्सति ॥ ज्येष्ठोयदिप्रचेतास्तदाहुरधरागिति ॥ यद्भद्रस्यपुरुषस्यपुत्रोभवतिदाघृषिः ॥ तद्विप्रोअब्रवीदुदगं
 धर्वःकाव्यंवचः ॥ यश्चपणिरभुजिष्योयश्चरेवाँअदाशुरिः ॥ धीराणांशश्वतामंहतदपागितिशुश्रुम ॥ येचदेवाअय
 जंताथेयेचपरादिदिः ॥ सूर्योदिवमिवगत्वामघवानोविरपूशते ॥५॥ इतिपंचदिशांकृतयः ॥ ॥ अथजनकल्पाः ॥
 योनाकाक्षोअनभ्यक्तोमणिवोअहिरण्यवः ॥ अब्रह्माब्रह्मणस्पुत्रस्तोताकल्पेषुसंमितः ॥ यआक्ताक्षःस्वभ्यक्तःसुम
 णिःसुहिरण्यवः ॥ सुब्रह्माब्रह्मणस्पुत्रस्तोताकल्पेषुसंमितः ॥ अप्रपाणाचयेशंतारेवाँअप्रदिद्वयः ॥ सुयभ्राकन्या
 कल्याणीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ सुप्रपाणाचयेशंतारेवान्नुप्रदिद्वयः ॥ सुयभ्राकन्याकल्याणीतोताकल्पेषुसंमि
 तः ॥ वावाताचमहिष्यंनस्ताचयुधिगमः ॥ अनाशुरश्वआयामीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ परिवृक्ताचमहिषीविश्व
 स्याचयुधिगमः ॥ स्वाशुरश्वआयामीतोताकल्पेषुसंमितः ॥ इतिषड्जनकल्पाः ॥ ॥ अथैद्रगाथाः ॥ यदि
 द्रोदाशराज्ञेमानुषंव्यगाहथाः ॥ विरूपःसर्वस्माआसीत्सहृगक्षायंवचते ॥ त्वंविषाक्षंमघवन्नमंपर्याकरोरभि ॥ त्वं
 रौहिणंव्यास्यस्त्वंवृत्रस्याभिनाच्छिरः ॥ यःपर्वतान्व्यदधाद्योअपोव्यगाहथाः ॥ योवृत्रोवृत्रहन्नहस्तस्माइंद्रनमोस्तु
 ते ॥ प्रष्टिधावंतंहयोरौचैःश्रवसमब्रवं ॥ स्वस्यश्वजैत्रायेंद्रमावहसुस्रजं ॥ यत्वाश्वेतोच्चैःश्रवसंहयोंयुंजंतिदक्षिणं ॥

मूर्धानमश्वेदवानाविश्रदिंद्रमहीयसे ॥ इतिपंचद्रगाथाः ॥ ॥ अथैतशप्रलापाः ॥ एताअश्वाआपुवते ॥ प्रतीपंप्राति
 सत्वनं ॥ तासामेकाहरिहिका ॥ हरिहिकेकिमिच्छसि ॥ साधुपुत्रंहिरण्यं ॥ क्वाहंकपरास्यः ॥ यत्रामूस्तिन्नः
 शिशपाः ॥ परित्रयःपृदाकवः ॥ शृंगंधमतआसते ॥ अयंमहांतेअवहि ॥ १० ॥ सइत्थकंसएवकं ॥ सघाघतेस
 घागमे ॥ गोमीघमोमिनीरभिः ॥ पुमान्भून्नानिनिस्सति ॥ बद्धबोधइति ॥ बद्धबोअथोइति ॥ अजकोरकोविका ॥
 अश्वस्यवालोगोशफः ॥ केशिनीश्यनीएनीवा ॥ अनामयोपजिह्विका ॥ २० ॥ कोअंबकुलिमायुनि ॥ कोअर्जुन्याः
 पयः ॥ कोअसिन्मयाःपयः ॥ एतंपृच्छकुहंपृच्छ ॥ कुहाकंपक्कंपृच्छ ॥ यआयंतिश्वभिष्कुभिः ॥ अकुभ्यंतःकुभा
 यवः ॥ आमणकोमणत्थकः ॥ देवत्तःप्रतिहूर्यः ॥ पिनष्टिपतिकाहविः ॥ ३० ॥ प्रबुद्धदोमथायति ॥ शुंगरत्पत ॥
 मात्वांबिसखानाविदन् ॥ वशायाःपुत्रमायांतं ॥ इराचेंद्रममंदत ॥ इयंनियंनिति ॥ अथोइयंनिति ॥ अथोज्याय
 स्तरोभुवत् ॥ इयंयकाशलाकका ॥ आमिणोतिनिभज्यते ॥ ४० ॥ तस्याअनुनिभंजनं ॥ वरुणोयातिबन्नुभिः ॥
 शतबन्धोरभीशवः ॥ शतंकशाहिरण्ययीः ॥ शतरथाहिरण्ययाः ॥ आहलकुःशवर्तकुः ॥ आयवनेनतेजनिः ॥
 शफेनपीवओहति ॥ वनिष्ठुनोपनृत्यति ॥ इयंमहामदुरिति ॥ ५० ॥ तेवृक्षाःसहतिष्ठति ॥ पाकवलिःशकवलिः ॥
 अश्वत्थःखबुरोधवः ॥ अरदुःपरमःशयं ॥ हतइवपापपूरुषः ॥ अदोहमितिपीयूषकं ॥ द्वाचहस्तिनौदती ॥ अध्य

ध्वचपरस्वतः ॥ आदलबुकमेककं ॥ अलबुकनिरवातकं ॥ ६० ॥ कर्करिकोनिरवातकः ॥ तद्वातउन्मथाइति ॥
 कुलायंकरवाँइति ॥ उग्रबलिशदाततं ॥ नवल्लिशनदाततं ॥ कएषांकर्करीरिखत् ॥ कएषांदुंभिहनत् ॥ यदीहन
 त्कथंहनत् ॥ दैलीहनत्कथंहनत् ॥ पर्याकारंपुनःपुनः ॥ ७० ॥ इतिसप्ततिपदान्यैतशप्रलापाः ॥ ॥ अथप्रवहिकाः ॥
 विततौकिरणौद्वौतावापिनष्टिपूरुषः ॥ नवैकुमारितत्तथायथाकुमारिमन्यसे ॥ मातुष्टेकिरणौद्वौनीवीतःपुरुषाद्वते ॥
 नवैकुमारितत्तथायथाकुमारिमन्यसे ॥ निगृह्यकर्तकौद्वौनिरायच्छसिमध्यमां ॥ नवैकुमारितत्तथायथाकुमारिम
 न्यसे ॥ उत्तानायैशयानायैतिष्ठमेवावगूहसि ॥ नवैकुमारितत्तथायथाकुमारिमन्यसे ॥ श्लक्ष्णायश्लक्ष्णकायांश्ल
 क्ष्णमेवावगूहसि ॥ नवैकुमारितत्तथायथाकुमारिमन्यसे ॥ अवश्लक्ष्णमवभ्रशदंतलामवतिहृदे ॥ नवैकुमारितत्त
 थायथाकुमारिमन्यसे ॥ इतिषट्प्रवहिकाः ॥ ॥ अथाजिज्ञासेन्याः ॥ इहेत्थप्रागपागुदगधराक् ॥ अरालाउदभं
 थते ॥ इहेत्थप्रागपागुदगधराक् ॥ वत्साःप्रुषंतआसते ॥ इहेत्थप्रागपागुदगधराक् ॥ सवीपुत्सीलिलेशये ॥ इहे
 त्थप्रागपागुदगधराक् ॥ स्थालीपाकोविलीयते ॥ इतिचतस्रआजिज्ञासेन्याः ॥ ॥ अथप्रतिराध्यः ॥ भुगित्यभिगतः ॥
 शरित्याभिष्ठितः ॥ फलित्यपक्रांतः ॥ इतितिस्रःप्रतिराध्यः ॥ ॥ अथातिवादः ॥ वीमेदेवाअक्रंसताध्वयोक्षिप्रचर ॥
 सुशस्तिरिद्ववामस्यतिप्राक्खिदसोमहं ॥ इत्यतिवादः ॥ ॥ अथदेवनीथाः ॥ आदित्याहजरितरंगिरोभ्योदक्षिणामन

यन् ॥ तांहजरितनप्रत्यायन् ॥ तामुहजरितःप्रत्यायन् ॥ तांहजरितनप्रत्यगृभ्णन् ॥ तामुहजरितःप्रत्यगृभ्णन् ॥
 अहानेतसनविचेतनानि ॥ जज्ञानेतसन्नपुरोगवासः ॥ उतश्चेतआशुपत्या ॥ उतोपद्याभिर्जविष्ठः ॥ उतेमाशुमानं
 पिपति ॥ आदित्यारुद्रावसवस्त्वैळते ॥ इंदराधःप्रतिगृणीह्यगिरः ॥ इंदराधोबृहत्पृथु ॥ देवाद्दत्वावरं ॥ तद्धो
 अस्तुसुचेतनं ॥ युष्मैअस्तुदिवेदिवे ॥ प्रत्यवगृभायत ॥ इतिसप्तदशपदानिदेवनीथाः ॥ अथभूतेच्छदः ॥ त्वमिं
 द्रशर्मरिणाहव्यंपरावतेभ्यः ॥ विप्रायस्तुवतेवसूनिजुरश्रवसेमहे ॥ त्वमिंद्रकपोतायच्छिन्नपक्षायवंचते ॥ इयामा
 कंपकंपीलुचवारस्माअकृणोद्बहु ॥ अरंगरोवावदीतित्रेधावज्जोवरत्रया ॥ इरामुहग्रंशल्यनिरामपवाधताहृतिस्त्रो
 भूतेच्छदः ॥ ॥ अथाहनस्याः ॥ यदस्याअहुभेद्याःपृथुस्थूरमुपातमत् ॥ मुष्काविदस्याएजंतोगोशफंशकुलाविव ॥ य
 दास्थूरंणपमसाअनूमुष्काउपावधीत् ॥ विवंचावम्याअदंतसिकतास्त्रिवर्गदंभः ॥ यदल्पिकाश्वल्पिकाकंभुकैवप
 च्यते ॥ वासंतिकमिवतेजनोयभ्यमानावितन्यते ॥ यंद्वानोलज्जगमुंप्रपिष्टिपिनमापिषुः ॥ मयश्चादंहश्यतेनरःस
 कथ्यःमाक्षीवगोयथा ॥ महाणशुपन्नतेअश्वस्यावेशितंपसः ॥ ईदृक्फलस्वनृशस्शूर्पशूर्पभजेमहि ॥ महाणश्यदृप्तं
 हिसोकंददस्तमासरत् ॥ शक्तुकाननानाशकामशंकसक्थ्यद्यमत् ॥ महाणशुलूलमतिकामंल्यब्रवीत् ॥ यथैवतेवनस्प

तेपिघ्नतितथैवमे ॥ महान्वैभद्रोबिल्वोमहान्पक्वउदुंबरः ॥ महौअभिजुवाधेतमहतःसाधुखोदनं ॥ इत्यष्टावाहन
स्याः ॥ इतिकुंतापाध्यायःसमाप्तः ॥ ॥ ॥ ॥

अथपुरोरुक् ॥ वायुरग्रेगायज्ञप्रीःसाकंगन्मनसायज्ञं ॥ शिवोनियुद्भिःशिवभिः ॥ १ ॥ हिरण्यवर्तनीनरादेवा
पतीअभिष्टये ॥ वायुश्चैद्रश्चसुमुखः ॥ २ ॥ काव्याराजानाकत्वादक्षस्यदुरोणे ॥ रिशादसासधस्थआ ॥ ३ ॥ दै
व्याअध्वर्यूआगंतरथेनसूर्यत्वचा ॥ मध्वायज्ञंसमजाथे ॥ ४ ॥ इंद्रउक्वथेभिर्मदिष्टोवाजानांचवाजपतिः ॥ हरिवा
सुतानांसखा ॥ ५ ॥ विश्वान्देवान्हवामहेसिन्यज्ञेसुपेशसः ॥ तइमंयज्ञमागमंदेवासोदेव्याधिया ॥ ६ ॥ जुषा
णाअध्वरेसदोययज्ञस्यतनूकृतः ॥ विश्वआसोमपीतये ॥ ७ ॥ वाचमहर्देवीवाचास्मिन्यज्ञेसुपेशसा ॥ सरस्वतीह
वामहे ॥ ८ ॥ इत्यष्टौपुरोरुक् ॥ ॥ ॥ ॥

अथप्रेषाः ॥ होतायक्षदग्निमिधासुषमिधासमिद्धनाभापृथिव्याःसंगथेवामस्य ॥ वर्ष्मन्दिवइळस्पदेवत्वाज्य
स्यहोतर्यज ॥ १ ॥ होतायक्षत्तनूनपातमदितेर्गर्भभुवनस्यगोपां ॥ मध्वाद्यदेवोदेवेभ्योदेवयानान्पथोअनक्तुवेत्वा
ज्यस्यहोतर्यज ॥ २ ॥ होतायक्षन्नराशंसंनृशस्त्रनैःप्रणेत्रं ॥ गोभिर्वपावान्त्स्याद्द्वारैःशकीवात्रथैःप्रथमयावाहिरण्य
शंद्रीवेत्वाज्यस्यहोतर्यज ॥ ३ ॥ होतायक्षदग्निमीळितीदेवोदेवाऽआवक्षदूतोहव्यवाळमूरः ॥ उपेमंयज्ञमुपेमां

देवोदेवहूतिमवतुवेत्वाज्यस्यहोतयज ॥ ४ ॥ होतायक्षद्विहःसुष्टरीमोर्णस्रदाअस्मिन्थज्ञेविचप्रचथतांस्वासस्यंदे
 वेभ्यः ॥ एमेनदधवसवोरुद्राआदित्याःसदंतुप्रियमिंद्रस्यास्तुवेत्वाज्यस्यहोतयज ॥ ५ ॥ होतायक्षदुहुरुऋष्याःकव
 ष्योकोषधावनीरुद्राताभिर्जिहतांविपक्षोभिःश्रयतां ॥ सुप्रायणाअस्मिन्थज्ञेविश्रयतामृतावृधोव्यत्वाज्यस्यहोतयज
 ॥ ६ ॥ होतायक्षदुषासानकाबृहतीसुपेशसानैःपतिभ्योयोनिंकृण्वाने ॥ संस्मयमानेइंद्रेणदेवेरदंबर्हिःसीदतांवीता
 माज्यस्यहोतयज ॥ ७ ॥ होतायक्षदैव्याहोतारामंद्रापोतारकवीप्रचेतसा ॥ स्विष्टमद्यान्यःकरदिषास्वभिगूर्तम
 न्यऊर्जासतवसेमयज्ञादिविवेदेषुधत्तांवीतामाज्यस्यहोतयज ॥ ८ ॥ होतायक्षचित्तिस्त्रोदेवीरपसामपस्तमाअच्छिद्रमद्ये
 दमपस्तन्वतां ॥ देवेभ्योदेवीर्देवमपोव्यत्वाज्यस्यहोतयज ॥ ९ ॥ होतायक्षत्त्वष्टारमचिष्टमपाकरेतोधांविश्रवसंय
 शोधां ॥ पुरुरूपमकामकर्शनंसुपोषःपोषैःस्यात्सुवीरोवीरैर्वेत्वाज्यस्यहोतयज ॥ १० ॥ होतायक्षद्वनस्पतिमुपावस्र
 क्षाच्चियोजोष्टारंशशमंनरः ॥ स्वदानस्वधितिरुथाद्यदेवोदेवेभ्योहव्यवाडुत्वाज्यस्यहोतयज ॥ ११ ॥ अजैदग्निरसन
 द्वाज्जनिदेवोदेवेभ्योहव्यवाट्प्राजोभिर्हिन्वानोधेनाभिःकल्पमानोयज्ञस्यायुःप्रतिरन्नुप्रप्रेष्यहोतहव्यादेवेभ्यः ॥ १२ ॥
 होतायक्षदग्निस्वाहाज्यस्यस्वाहामेदसःस्वाहास्तोकानांस्वाहास्वाहाकृतीनांस्वाहाहव्यमूर्त्तीनां ॥ स्वाहादेवाआज्य
 पाजुषाणाअग्नआज्यस्यव्यंतुहोतयज ॥ १३ ॥ इतिप्रयाजैप्रपः ॥ होतायक्षदग्निमाज्यस्यजुपतांहविहोतयज

॥ १४ ॥ होतायक्षत्सोममाज्यस्य जुषताहविर्होतयज ॥ १५ ॥ होतायक्षदग्नीषोमौष्ठागस्य वपायामेदसो जुषेताहवि
 र्होतयज ॥ १६ ॥ होतायक्षदग्नीषोमौपुरोळाशस्य जुषेताहविर्होतयज ॥ १७ ॥ होतायक्षदग्निपुरोळाशस्य जुषताह
 विर्होतयज ॥ १८ ॥ होतायक्षदग्नीषोमौष्ठागस्य हविष आत्तामद्यमध्यतोमेद उद्धृतपुराद्धोभ्यः पुरापौरुषेय्यागृभः ॥
 यस्तान्ननंधासे अज्राणां यवसप्रथमानां सुमत्क्षराणां शतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानां पीवोपवसनानां पार्श्वतः श्रोणितः शिता
 मतउत्सादतौ गादं गादवत्तानां करत एवाग्नीषोमौ जुषेताहविर्होतयज ॥ १९ ॥ देवेभ्यो वनस्पते हवीषि हिरण्यपर्णप्रदि
 वस्ते अर्थ ॥ प्रदक्षिणिद्रशनयानियूयक्तस्य वक्षिपथिभीरजिष्ठैः ॥ होतायक्षद्वनस्पतिमभिहिपिष्टतमयारभिमृयार
 शनयाधित ॥ यत्राग्नेराज्यस्य हविषः प्रियाधामानियत्र सोमस्याज्यस्य हविषः प्रियाधामानियत्राग्नीषोमयो रक्षागस्य
 हविषः प्रियाधामानियत्र वनस्पतेः प्रियापाथांसियत्र देवानामाज्यपानां प्रियाधामानियत्राग्नेहोतुः प्रियाधामानितत्रेतं
 प्रस्तुत्येवोपस्तुत्येवोपावस्रक्षद्रभीथांसमिव कृत्वीकरदेवदेवो वनस्पतिर्जुषताहविर्होतयज ॥ २० ॥ वनस्पते रशनया
 नियूयपिष्टतमयावयुनानिविद्वान् ॥ वहदेवत्रादिधिषो हवीषि प्रचदाताममृतं शुवोचः ॥ होतायक्षदग्निस्विष्टकृतमया
 ळग्निर्नेराज्यस्य हविषः प्रियाधामान्यथादसोमस्याज्यस्य हविषः प्रियाधामान्यथा ळग्नीषोमयो रक्षागस्य हविषः प्रियाधा
 मान्यथा ळनस्पतेः प्रियापाथांस्यथा ळ देवानामाज्यपानां प्रियाधामानियक्षदग्नेहोतुः प्रियाधामानियक्षत्स्वमहिमानमा

यजतामेज्याइषःकृणोतुसोअध्वराजातवेदजुषताहविहोतयज ॥२१॥ इतिपाशुकप्रैषाः ॥ अथानुयाजप्रैषाः ॥
 देवंबर्हिःसुदेवंदेवैःस्यात्सुवीरवीरैर्वस्तोर्वृज्येताकोऽग्निभ्येताल्यन्यात्रायाबर्हिष्मतोमेदमवसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज
 ॥ २२ ॥ देवीद्वारःसंधातेविड्डीयामंछिथिराध्रुवादेवहूतवत्सईमेनास्तरुणआमिमियात्कुमारोवावनजातोमनाअर्वा
 रेणुककाटःपृणग्वसुवनेवसुधेयस्यव्यंतुयज ॥ २३ ॥ देवीउषासानकाद्यास्मिन्यज्ञेप्रयत्यह्वेतामपिनूनदेवीविशःप्राया
 सिष्टांसुप्रीतेसुधितेवसुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ २४ ॥ देवीजोष्ट्रीवसुधितेययोरन्याद्याद्वेषांसियुयवदान्यावक्षद्वसु
 वार्याणियजमानायवसुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ २५ ॥ देवीऊर्जाहुतीइषमूर्जमन्यावक्षत्सगंधिसपीतिमन्यानवेनपूर्व
 दयमानास्यामपुराणेननवंतामूर्जमूर्जाहुतीऊर्जयमानेअधातांवसुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ २६ ॥ देवादव्याहोता
 रापोतारानेष्टाराहतायशंतावाभरद्वसुवनेवसुधेयस्यवीतांयज ॥ २७ ॥ देवीस्तिस्त्रास्तिस्त्रोदेवीरिळासरस्वतीभारती
 द्वांभारत्यादित्यैरस्पृक्षत्सरस्वतीमंरुद्रयज्ञमावीदिहैवेळयावमुमत्यासधमादंमेदमवसुवनेवसुधेयस्यव्यंतुयज ॥ २८ ॥
 देवोनराशंसस्त्रिशीर्षाषळक्षःशतमिदेनंशितिपृष्ठाआदधतिसहस्रमीप्रवहंतिमित्रावरुणेदस्युहोत्रमहतोबृहस्पतिस्तोत्र
 मश्विनाध्वयंवसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ २९ ॥ देवोवनस्पतिर्वषप्रावाधृतनिर्णिकृद्यामग्नेणास्पृक्षदांतरिक्षमध्यना
 प्राःपृथिवीमपरेणाद्वहीद्वसुवनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ ३० ॥ देवबर्हिर्वारितानानिधेधासिप्रच्युतीनामप्रच्युतंनिकाम

धरणं पुरुषाहयशस्विदेनावर्हिह्न्यावर्हिह्न्याभिष्यामवसुनेवसुधेयस्यवेतुयज ॥ ३१ ॥ देवोअग्निःस्विष्टकृतसुद्रविणा
 मंद्रःकविःसत्यमन्मायजीहोताहोतुहोतुरायजीथानग्नेयादेवायनयाज्याअपिप्रयेतेहोत्रेअमत्सततांससनुषीहोत्रादंवंग
 मांदिविदेवेषुयज्ञमेरथमस्विष्टकृच्चामेहोताभूवसुनेवसुधेयस्यनमोवाकवीहियज ॥ ३२ ॥ अथसूक्तवाकप्रैषः ॥
 अग्निमद्यहोतारमवृणीतायंयजमानःपचन्पक्तीःपचन्पुरोळाशंगृह्णन्नग्रयआज्यंगृह्णन्त्सोमायाज्यंबध्नन्नग्नीषोमाभ्याछा
 गंसूपस्थाअद्यदेवोवनस्पतिरभवदग्रयआज्येनसोमायाज्येनाग्नीषोमाभ्याछागेनाद्यस्तंतमेदस्तःप्रतिपचताग्रभीष्टामवी
 वृधेतांपुरोळोशेनत्वामद्यर्षआर्षेयऋषीणानपादवृणीतायंयजमानोबहुभ्यआसंगथेभ्यः ॥ एषमेदेवेषुवायादक्ष्यतइ
 तितायादेवादेवदानान्यदुस्तान्यस्माआचशास्वाचगुरस्वेषितश्चहोतरसिभद्रवाच्यायप्रैषितोमानुषःसूक्तवाकायसूक्ता
 ब्रू ३ हि ॥ ३३ ॥ अथसुत्यायांसवनीयप्रैषाः ॥ होतायक्षदग्निछागस्ववपायामेदसोजुषतांहवि
 र्नोतर्थज ॥ ३४ ॥ होतायक्षदिंद्रहरिवाइंद्रोधानाअत्तुषण्वान्करंभसरस्वतीवान्भारतीवान्परिवापइंद्रस्यापूपः ॥
 मित्रावरुणयोःपयस्याप्रातःप्रातःसावस्यपुरोळाशाइंद्रःप्रस्थितांजुषाणोवेतुहोतर्थज ॥ ३५ ॥ होतायक्षदग्निपुरोळाशा
 नांजुषतांहविहोतर्थज ॥ ३६ ॥ होतायक्षद्वायुमग्नेगामग्नेयावाणमग्नेसोमस्यपातारंकरदेववायुरावसागमज्जुषतांवतु
 पिबतुसोमंहोतर्थज ॥ ३७ ॥ होतायक्षदिंद्रवायूअहताहार्हाणांगव्याभिर्गमंतांश्रियंतांवीरयाशुक्रयाएनयोर्नियुतोर्गो

अग्रावीरोपशाश्वपुरस्यास्तासामिहप्रयाणमस्त्विहविमोचनंकरतएवद्रवायूजुषेतावीतांपिबतांसोमं होतयज ॥ ३८ ॥
 होतायक्षन्मित्रावरुणासुक्षत्रारिशादसानिचिन्मिषंतानिचिरानिचिर्यासाक्ष्णश्चिद्रातुवितरानुल्बणेनचक्षसऋतमृत
 मितिदीध्यानाकरतएवमित्रावरुणाजुषेतावीतांपिबतांसोमं होतयज ॥ ३९ ॥ होतायक्षदध्विनानासत्यादीद्यग्नीरुद्र
 वर्तिनीन्यतरेणचक्रेणवामीरिषऽऊर्जावहतंसुवीराः सनुतरेणाररुषोबाधेतामधुकश्येमयंयुवानामिमिक्षतांकरतए
 वाध्विनाजुषेतांपिबतांवीतांसोमं होतयज ॥ ४० ॥ होतायक्षदिंद्रप्रातःप्रातःसावस्यावतोगमदापरावतओरोरंतरि
 क्षादास्वात्सधस्थादिमेअस्मैशुकामधुश्चतःप्रस्थिताइंद्रायसोमास्तांजुषतांवैतुपिबतुसोमं होतयज ॥ ४१ ॥ होतायक्ष
 दिंद्रहोत्रात्सजूदिवआपृथिव्याऋतुनासोमंपिबतु होतयज ॥ ४२ ॥ होतायक्षन्मरुतःपोत्रात्सुष्टुभःस्वर्काऋतुनासोमं
 पिबतुपोतयज ॥ ४३ ॥ होतायक्षद्रावोनेष्ट्रात्त्वष्टासुजनिमासजूद्वानापत्नीभिऋतुनासोमंपिबतुनेष्टयज ॥ ४४ ॥
 होतायक्षदग्निमानीध्रादतुनासोमंपिबत्वग्नीधज ॥ ४५ ॥ होतायक्षदिंद्रब्रह्माब्राह्मणादतुनासोमंपिबतुब्रह्मन्यज
 ॥ ४६ ॥ होतायक्षन्मित्रावरुणौप्रशास्तारौप्रशास्त्रादतुनासोमंपिबतांप्रशास्तयज ॥ ४७ ॥ होतायक्षदेवद्रविणोदां
 होत्रादतुभिःसोमंपिबतु होतयज ॥ ४८ ॥ होतायक्षदेवद्रविणोदांपोत्रादतुभिःसोमंपिबतुपोतयज ॥ ४९ ॥ होता
 यक्षदेवद्रविणोदानेष्ट्रादतुभिःसोमंपिबतुनेष्टयज ॥ ५० ॥ होतायक्षदेवद्रविणोदामपाद्धोत्रादषात्पोत्रादपान्नेष्ट्रातु

रीयंपात्रममृक्ममत्यामिद्रपानंदेवोद्रविणोदाद्राविणोदसःस्वयमायूयाःस्वयमभिगूर्याःस्वयमभिगूर्तयाहोत्रयऋतुभिः
 सोमस्यपिवत्वच्छावाकयज ॥ ५१ ॥ होतायक्षदग्निनाध्वयूआध्वयवाहृतुनासोमंपिवतामध्वयूयजतं ॥ ५२ ॥ हो
 तायक्षदग्निगृहपतिर्गाहपत्यात्सुगृहपतिस्त्वयामेयं सुन्वयजमानस्यात्सुगृहपतिस्त्वमेनेन सुन्वतायजमानेनाग्निगृहप
 तिर्गाहपत्याहृतुनासोमंपिवतुगृहपतेयज ॥ ५३ ॥ होतायक्षदग्निपुरोळाशस्यजुषतांहविर्होतयज ॥ ५४ ॥ होतायक्ष
 दिंद्रहरिवाँद्रोधानाअत्तुपूषण्वान्करंभंसरस्वतीवान्भारतीवान्परिवापंद्रस्यापूषः ॥ माध्यंदिनस्यसवनस्यपुरो
 ळाशौद्रःप्रस्थितांजुषाणोवेतुहोतयज ॥ ५५ ॥ होतायक्षदग्निपुरोळाशानांजुषतांहविर्होतयज ॥ ५६ ॥ होताय
 क्षदिंद्रमाध्यंदिनस्यसवनस्यनिष्केवल्यस्यभागस्यात्तारपातारंश्रोतारंहवमांगतारमस्याधियोवितारंसुन्वतोयजमान
 स्ववृधं ॥ ओभाकुक्षीपृणतांवात्रघ्नचमाघोनंचेमेअस्मैशुकामधुश्चतःप्रस्थितांद्रायसोमात्तांजुषतांवेतुपिवतुसोमंहो
 तयज ॥ ५७ ॥ होतायक्षदिंद्रमरुत्वंमिंद्रोमरुत्वांजुषतांवेतुपिवतुसोमंहोतयज ॥ ५८ ॥ होतायक्षदादित्यानग्नि
 यान्प्रयधान्नःप्रियव्रतान्महस्वसरस्यपतीनुरोरंतरिक्षस्याध्यक्षान्त्स्वादित्यानवोदधतस्मैसुन्वतेयजमानायकरश्रेवमा
 दित्याजुषतांमदंतांव्यतुपिवंतुसोमंहोतयज ॥ ५९ ॥ होतायक्षदग्निंछागस्यहविषआददद्यमध्यतोमेदुभृत्पुराद्वेषो
 भ्यःपुरापरौषेय्यागृभः ॥ वसन्ननंधासेअज्राणांयवप्रथमानांसुमत्क्षराणांशतरुद्रियाणामग्निश्वात्तानांपीवोपवसना

नांपार्श्वतःश्रोणितःशितामतउत्सादतौगादंगादवत्तानांकरदेवाग्निजुषतांहविहोतर्धज ॥ ६० ॥ (होतायक्षद्वनस्प
 तिमभिहिपिष्टमयारभिष्टयारशनयाधित ॥ यत्राग्नेराज्यस्यहविषःप्रियाधामानियत्रसोमस्याज्यस्यहविषःप्रियाधा
 मानियत्राग्नेरदृष्टागस्यहविषःप्रियाधामानियत्रनस्पतेःप्रियापाथांसिचत्रदेवानामाज्यपानांप्रियाधामानियत्राग्नेहोतुः
 प्रियाधामानितत्रैतं त्रैतं प्रस्तुहोवोपस्तुत्येवोपावस्रक्षद्रभीयांसमिवकृत्वीकरदेवदेवोवनस्पतिजुषतांहविहोतर्धज ॥ हो
 तायक्षदर्गिस्विष्टकृतमयाळग्निरेग्नेराज्यस्यहविषःप्रियाधामान्ययाद्रसोमस्याज्यस्यहविषःप्रियाधामान्ययाळग्नेरदृष्टाग
 स्यहविषःप्रियाधामान्ययाड्वनस्पतेःप्रियापाथांस्ययाद्रदेवानामाज्यपानांप्रियाधामानियक्षदग्नेहोतुःप्रियाधामानि
 यक्षत्स्वमहिमानमायजतामेज्याऽइषकृणोतुसोऽअध्वराजातवेदाजुषतांहविहोतर्धज) ॥ होतायक्षदिंद्रहरिवांऽइ
 द्रोधानाअनुपूषण्वान्करंमंसरस्वतीवान्भारतीवान्परिवापइद्रस्यापूपः ॥ तृतीयस्यसवनस्यपुरोळशइद्रःप्रस्थितांजु
 षाणोवेतुहोतर्धज ॥ ६१ ॥ होतायक्षदर्गिपुरोळशानांजुषतांहविहोतर्धज ॥ ६२ ॥ होतायक्षदिंद्रतृतीयस्यसवन
 स्यऋमुमतोविमुमतोवाजवतोबृहस्पतिवतोविश्वदेव्यावतःसमस्यमदाःप्रातस्तनाअग्नतंसमाध्यंदिनाः समिदात
 नास्तेषांसमुक्षितानांगौरइवप्रगाह्यावृषयस्वाययाबाहुभ्यामुपयाहिरिभ्यांप्रथ्याशिप्रेनिध्थ्यऋजीषमिमैअस्मैती
 ब्राधारीर्वितःप्रस्थिताइंद्रायसोमास्तांजुषतवेतुपिवतुसोमहोतर्धज ॥ ६३ ॥ होतायक्षदेवंसवितारंपरामीवांसावि

षट्परायशंसुसावित्रमासाविषदस्मैसुन्वतेयजमानायकरदेवदेवःसविताजुषतामदतावेतुपिबतुसोमंहोतर्यज ॥ ६४ ॥
 अग्निमद्यहोतारमवृणीतायंसुन्वन्यजमानःपचन्पक्वीःपचन्पुरोळाशान्गृह्णन्नमयऽआज्यगृह्णन्सोमायाज्यं बध्नन्नमये
 छागंसुन्वन्निद्रायसोमंभृजन्हरिभ्यांधानाःसूपस्थाअद्यदेवोवनस्पतिरभवदन्नयआज्येनसोमायाज्येनाग्रयेछागेनेन्द्राय
 सोमेनहरिभ्यांधानाभिरघत्तमेदस्तःप्रतिपचताग्रभीदवीवृधतपुरोळाशैरपादिन्द्रःसोमंगवाशिरयवाशिरंतीप्रांतंबहुर
 मध्यमुपोत्थामदाश्रौद्धिमदाँआनळवीवृधतांगूषैस्त्वामद्यर्षार्षेयऋषीणानपादवृणीतायंसुन्वन्यजमानोबहुभ्यआसं
 गथेभ्यः ॥ एषमेदेवेषुवसुवार्यायक्ष्यतइतितायादेवादेवदानान्यदुस्तान्यस्माआचशास्वाचगुरस्वेषितश्चहोतरसिभ
 द्रवाच्यायप्रेषितोमानुषःसूक्तवाकायसूक्ताब्रू ३ हि ॥ ६५ ॥ धानासोमानामिन्द्राद्विचपिबचबन्धांतहरीधानाउ
 पऋजीषंजिघ्रतामारथचर्षणेसिचस्वयत्त्वापृच्छाद्विषन्पत्नीःकामीमदथाइत्यस्मिन्नुवति यजमानेतस्मैकिमराथाः सु
 द्रुसुवीर्ययज्ञस्यागुरउहचयद्यद्वीकमतोतोतत्तथाभूद्धोतर्यज ॥ ६६ ॥ होतायक्षदश्विनासोमानातिरोअह्वयानांनि
 र्वर्तिर्यातांत्रिरिहमादयेथामुतोतुरीयंनासत्यावाजिनायधेनुःसजूरग्रीरोहिदश्वोधृतस्तुःसजरूषारुणीभिःसजःसूर्यएत
 न्नो नसजोषावश्विनादंसोभिःकरतएवाश्विनाजुषेतामदेतापिबतांसोमंहोतर्यज ॥ ६७ ॥ होतायक्षदश्विनासरस्वती

मिंद्रसुत्रामाणसोमानासुराभ्यां जुषतां व्यतुषितुमदंतुसोमान्सुराभ्यो होतयज ॥ ६८ ॥ होतायक्षत्प्रजापतिमहिन्नो
जुषतां वेतुषितुसोमं होतयज ॥ ६९ ॥ इति प्रैषाध्यायः समाप्तः ॥ ७० ॥ ॥ ७१ ॥

इति ऋक्संतितापरिशिष्टानि

अयं ग्रंथः पणशीकरोपाह्विविद्वद्भ्रूलक्ष्मणशर्मतनुजनुषा वासुदेवशर्मणा परिष्कृत्य संशोधितः
मुंबय्यां निर्णयसागराख्यमुद्रणयंत्रपरिवृढानां श्रीमतां तुकाराम जावजीनां कृते
सचायं तेषामेवांकनालये बालकृष्ण रामचंद्र घणेकरेणांकितः ।

शकः १८३२, सन १९१०.

॥ इति अष्टमाष्टकः समाप्तः ॥

॥ ऋग्वेदसंहितार्चामकारादिक्रमकोशः ॥

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अंगादंगाल्लोहोऽङ्गः	८ ८ २१	अंतरैश्चक्रस्तनयाय	५ १ २	असेष्वामरुतःखादयः	५ ४ २४	अक्षत्रमीमदंतहि	१ ६ ३
अंगिरसोनःपितरः	७ ६ १५	अंतदुतोरदसीदुसद्वयते	८ २०	अंहोयुवस्तन्वस्तन्वतेवि	४ ३ ७	अक्षानहोनहलन	८ १ १४
अगिरस्वताउतविष्णुवंता	६ ३ १६	अंतयैच्छजिघांसतः	८ ५ २०	अकर्मतेस्वपसोअमूम	३ ४ १५	अक्षासइदकुशिनः	७ ८ ४
अगिराभिरागहि	७ ६ १४	अंतह्यैश्चद्वयसे	८ ५ २७	अकर्मादस्युरभिनोअमंतु	७ ७ ७	अक्षितोतिसनेदिमं	१ १ १०
अंजतित्वामध्वरे	३ १ ३	अंतश्चप्रागाअदितिर्मवा	६ ४ ११	अकारितद्वद्रगोतमेभिः	१ ५ ५	अक्षीभ्यातेनासिकाम्भ्यां	८ ८ २१
अंजतियग्रथयतोनाविप्राः	४ २ २१	अंतश्चरतिरोचना	८ ८ ४७	अकारिब्रह्मसमिधानु	३ ५ ५	अक्षेत्रविक्षेत्रविदं	७ ७ ३०
अंजतेव्यजते	७ ३ २०	अंतिचित्संतमह	५ ८ ३५	अकारिवामंधसो	५ १ ३	अक्षैर्मादीव्यःकृषिमिप्	७ ८ ५
अंजत्येनमध्वोरसेन	७ ५ २१	अंतिवामादूअभिग्रमुच्छय	५ ५ २४	अकंदद्रुमिस्तनयन्	७ ८ २८	अक्षौदमुच्छवसाक्षाम	३ ६ १
अंतरिक्षप्रारजसो	८ ५ ४	अंबयोयत्यध्वभिः	१ २ ११	अकविहस्तासुकृते	४ ३ ३१	अक्षोनचक्रयोःक्षर	४ ६ २७
अंतरिक्षेणपतति	८ ७ २४	अंबितमेनदीतमे	२ ८ १०	अकान्तसमुदःप्रथमे	७ ४ १८	अक्षार्थिद्रातुवितरा	६ २ २०
अंतरिक्षपथिभिः	८ ८ २६	अंबुदुहंतिस्तनयन्तं	७ २ २८	अक्रोनबभिःसमिथे	२ ८ १५	अगच्छंतकृपमाणपरा	१ ८ २१
अंतरिक्षं चंतिजने	६ ५ १४	असेपुवक्रुष्टयः	४ ३ १६	अक्षणवंतःकणवंतः	८ २ २४	अगच्छतुविप्रतमः	३ २ ६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अग्निसिद्धश्रवोबृहत्	३	२ २ २ अग्निं तमन्यो वसु	३	८ २ २ अग्निं विशईळते	८	३ १५ अग्निं न तु शंयदु	१ ३ ११
अग्नममहानमसा	५	२ १५ अग्निं तमन्यो वसु	६	३ ३६ अग्निं विश्वायु वेपसं	६	३ ३३ अग्निं न रयिमश्नवत्	१ १ १
अग्न्यक्षिते त्रसामांस्म	४	७ ३३ अग्निं तमन्यो वसु	१	१ २ २ अग्निं विश्वामिष्टशः	१	५ १६ अग्निं न देणवस्तेन	६ ३ १४
अगस्त्यः खनमानः	२	४ २ २ अग्निं तमन्यो वसु	२	३ ४ अग्निं वो देवमग्निभिः	५	२ ३ अग्निः पूर्वभिर्ऋषिभिः	१ १ १
अगस्त्यस्य नद्यः	८	१ २४ अग्निं देवासो मानुषीषु	२	५ २४ अग्निं वो देवयज्या	६	५ १३ अग्निः प्रलेतमन्मना	६ ३ ३८
अगौरुथाय गविषे	६	२ १८ अग्निं देवासो अग्निं	४	५ ३० अग्निं वो वृधंतं	६	७ १० अग्निं मग्निं वसुभिर्धा	४ ५ १८
अग्नयाय हिवीतये	४	५ २ २ अग्निं देवो यो तवै नै गृणीम	६	५ १३ अग्निं सुदीतिं सुदृशं	३	१ १७ अग्निं मग्निं वो अग्निं गुं	६ ४ १७
अग्नयाय ह्यग्निभिः	६	४ ३ २ अग्निं धीभिर्मनीषिणः	६	३ ३ २ अग्निं सुन्नायदधिरो जनेः	८	१७ अग्निं मग्निं हवीमभिः	१ १ २२
अग्नयायूषिषवसु	७	२ १० अग्निं नमस्यितं सदिदीपः	६	४ १ २ अग्निं सुनुं सनश्नुतं	३	१ ९ अग्निं मच्छादेवयतां	३ ८ १२
अग्नइळासमिधसे	३	१ २४ अग्निं नरो दीधितिभिः	५	१ २३ अग्निं सुनुं महसो जातवदसं	५	१३ अग्निं मस्तो अग्निमथे	६ ३ २२
अग्नइंद्रश्रदाशुषां	३	१ २५ अग्निं मंदं पुरुप्रियं	६	३ ३५ अग्निं तोमैव बोधय	४	६ अग्निं मग्निं नो मत्ससा	६ ७ १२
अग्नइंद्रवरुणमित्र	४	२ २८ अग्निं मन्थे पितरमग्निमापि	७	६ २ अग्निं हि न्वतु नो धियः	८	८ १४ अग्निं मग्निं ध्वावसे	६ ५ १३
अग्न्योजिष्णुमार्तर	४	१ २ अग्निं यतुं सुतं	३	१ ३० अग्निं होतां प्रवृणे	३	१ १९ अग्निं मग्निं केन्यक्रवि	४ १ ६
अग्न्येब्रह्मरुमवः	८	३ १५ अग्निं वः पव्यंगिरा	६	३ ४० अग्निं होतारमन्येदास्वतं	२	१ १२ अग्निं मग्निं के पुरोहितं	१ १ १
अग्नयोमन्यो दुवां	४	५ १६ अग्निं वः पव्यदुव	६	६ २ १० अग्निं होतारमीळते वसुधि	२	१ १५ अग्निं मग्निं जुजांयविष्टं	७ ७ २
अग्निं धेत न वावृधुः	४	१ ६ अग्निं वधतु नो गिरां	३	१ ८ अग्निं नाग्निः समिधये	१	१ २२ अग्निं मुक्थैऋषयः	८ ३ १५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अ॒ग्नि॒मु॒प॒स॒म॒ग्नि॒ना	३ १ २०	अ॒ग्नि॒र्जा॒तो॒अथ॒र्वणः	७ ७ ४	अ॒ग्नि॒र्म॒धा॒दिवः॒ऋ॒तु	६ ३ ३९	अ॒ग्नि॒श्रि॒यो॒म॒रु॒तो	३ १ २६
अ॒ग्नि॒र॒ग्नि॒म॒रु॒द्र॒जं	८ ८	अ॒ग्नि॒र्जा॒तो॒अ॒रो॒च॒त	४ १ ६	अ॒ग्नि॒व॒स्त्र॒सु॒वी॒र्य॒म॒ग्निः	१ ३ ११	अ॒ग्नि॒ज्वा॒लाः॒पि॒त॒रः	७ ६ १२
अ॒ग्नि॒र॒प्सा॒मृ॒ती॒प॒हं	४ ५ १६	अ॒ग्नि॒जु॒प॒त॒नो॒गि॒रः	४ १ ५	अ॒ग्नि॒वृ॒त्रा॒णि॒जं॒घ॒न॒त्	४ ५ २७	अ॒ग्निः॒स॒नो॒ति॒वी॒र्य॒णि	३ १ २५
अ॒ग्नि॒र॒स्मि॒ज॒न्म॒ना	३ १ २७	अ॒ग्नि॒द॒दा॒ति॒स॒त्पा॒तिं	४ १ १८	अ॒ग्नि॒हृ॒त्य॒ज॒र॒तुः॒क॒र्ण	८ ३ १५	अ॒ग्निः॒स॒सि॒वा॒जं॒भ॒रं	८ ३ १५
अ॒ग्नि॒रि॒द्धि॒प्र॒चे॒ता	४ ५ १६	अ॒ग्नि॒दृ॒ढ॒वि॒ण॒वी॒र	८ ३ १०	अ॒ग्नि॒हृ॒ना॒म॒थ॒यि॒दृ॒न्	८ ६ १८	अ॒ग्नि॒ति॒मे॒न॒शो॒चि॒षा	४ ५ २६
अ॒ग्नि॒रि॒द्रो॒व॒रु॒णो॒मि॒त्रः	८ २ १	अ॒ग्नि॒दु॒वे॒भि॒र्म॒नु॒ष॒श्च॒जु॒तु	२ ८ २१	अ॒ग्नि॒हि॒जा॒नि॒प॒न्यः	५ ८ २४	अ॒ग्नि॒स्तु॒वि॒श्र॒व॒स्त॒मं	४ १ १७
अ॒ग्नि॒रि॒व॒म॒न्यो	८ ३ १९	अ॒ग्नि॒दु॒वे॒पु॒रा॒ज॒ति	४ १ १७	अ॒ग्नि॒हि॒वा॒जि॒नं॒वि॒शे	३ ८ २२	अ॒ग्नि॒स्त्री॒णि॒त्रि॒या॒तू॒नि	६ ३ २३
अ॒ग्नि॒रि॒पांस॒त्ये॒द॒दा॒तु॒नः	६ ५ १३	अ॒ग्नि॒दु॒वे॒पु॒स॒व॒सुः	६ ३ २३	अ॒ग्नि॒हि॒वि॒ज्ञा॒ना॒नि॒दः	४ ५ १६	अ॒ह्नी॒प॒ज॒न्या॒च॒व॒तं	४ ८ १६
अ॒ग्नि॒रि॒शे॒बृ॒ह॒तो	५ २ १४	अ॒ग्नि॒दु॒वे॒द॒वा॒ना॒म॒भ॒व॒त्	८ ८	अ॒ग्नि॒हो॒ता॒क्र॒वि॒क्र॒तुः	१ १ १	अ॒ह्नी॒र॒क्षा॒भि॒से॒व॒ति	५ २ १९
अ॒ग्नि॒रि॒शे॒बृ॒ह॒तः॒अ॒न्नि॒यं	३ ५ १२	अ॒ग्नि॒घा॒वा॒पृ॒थि॒वी	३ १ २५	अ॒ग्नि॒हो॒ता॒गृ॒ह॒प॒तिः	४ ५ १९	अ॒ह्नी॒पो॒मा॒चे॒ति॒त्	१ ६ २८
अ॒ग्नि॒रि॒शे॒व॒स॒व्य॒स्य	३ ८ ७	अ॒ग्नि॒ध्या॒स॒चे॒त॒ति	३ १ ९	अ॒ग्नि॒हो॒ता॒दा॒स्य॒तः	४ १ १	अ॒ह्नी॒पो॒मा॒पि॒पू॒तं	१ ६ २९
अ॒ग्नि॒रु॒थे॒पु॒रो॒हि॒तः	६ २ ३०	अ॒ग्नि॒र्न॒ये॒भ्रा॒ज॒सा	८ ३ १२	अ॒ग्नि॒हो॒ता॒नो॒अ॒ध्व॒रे	३ ५ १५	अ॒ह्नी॒पो॒मा॒य॒अ॒हु॒तिं	१ ६ २८
अ॒ग्नि॒रु॒षिः॒प॒व॒मा॒नः	७ २ १०	अ॒ग्नि॒र्न॒यो॒व॒न॒आ	७ ३ २४	अ॒ग्नि॒हो॒ता॒न्य॒सी॒द॒न्	३ ८ १२	अ॒ह्नी॒पो॒मा॒यो॒अ॒घ॒वां	१ ६ २८
अ॒ग्नि॒र॒जे॒जु॒ह्वा॒रे॒ज॒मा॒नः	३ २ ५	अ॒ग्नि॒र्न॒शु॒क्ल॒व॒नं	४ ६ ५	अ॒ग्नि॒हो॒ता॒पु॒रो॒हि॒तो	३ १ ९	अ॒ह्नी॒पो॒मा॒व॒ने॒न॒वां	१ ६ २९
अ॒ग्नि॒जा॒गार॒त॒मृ॒चः॒काम	४ २ २५	अ॒ग्नि॒र्न॒ता॒भ॒ग॒इ॒व	३ १ २०	अ॒ग्नि॒शु॒चि॒त॒त॒मः	६ ३ ४०	अ॒ह्नी॒पो॒मा॒त्रि॒मा॒नि॒नः	१ ६ २९
अ॒ग्नि॒जा॒ता॒दे॒वा॒नां	६ ३ २३	अ॒ग्नि॒नो॒य॒सु॒प॒वे॒तु॒सा॒धु	४ १ ३	अ॒ग्नि॒श्र॒य॒न्म॒रु॒तो	४ ३ २५	अ॒ह्नी॒पो॒मा॒वि॒म॒सु॒मे	१ ६ २८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अग्नीषोमवृषणावाज	८ २ १३	अग्नेतवत्येअजुर	६ २ ११	अग्नेनक्षत्रमजर	८ ८ १४	अग्नेराकिष्टेवर्च	६ ५ १२
अग्नीषोमासवेदसा	१ ६ २९	अग्नेतवअदोवयः	८ ७ २८	अग्नेनयसुपथारोये	२ ५ १०	अग्नेमूळमहौवसि	३ ५ ९
अग्नीषोमाहविष्ग्रथि	१ ६ २९	अग्नेतृतीत्यलवणेहिकानि	३ १ ३१	अग्नेनिपाहिनस्वं	६ ३ ३८	अग्नेयजस्वविपा	२ ६ १
अग्नेअच्छविदेहनः	८ ७ २९	अग्नेत्रातिवाजिना	३ १ २०	अग्नेनेमिराद्व	४ १ ५	अग्नेयजिष्ठेअध्वरे	३ १ ८
अग्नेअपांसिध्वसे	३ १ २५	अग्नेत्वचथातुधानत्स	८ ४ ५	अग्नेपक्षीहिावह	१ २ ५	अग्नेयत्तेहिजिक्वचः	३ १ २२
अग्नेकदातआनुपक्	३ ५ ६	अग्नेवनेअंतमः	४ १ १६	अग्नेपवस्वस्वपाः	७ २ ११	अग्नेयदुवाविशो	४ ५ १९
अग्नेकाविर्वधासि	६ ४ ३२	अग्नेवंपास्यानज्यः	२ ५ १०	अग्नेपावकरोचिपा	४ १ १९	अग्नेयाहिदूस्व	५ २ १२
अग्नेकेतुविशामसि	८ ८ १४	अग्नेत्वमस्मद्युयोधि	२ ५ १०	अग्नेपूर्वाअनपसो	१ ३ २९	अग्नेयाहिमुशतिभिः	६ २ १०
अग्नेधृतयधीतिभिः	६ ७ १२	अग्नेत्यंयशाअस्या	६ २ १४	अग्नेःपूर्वेआतरः	८ १ ११	अग्नेयुक्षवाहियेतवा	४ ५ २९
अग्नेचिकिच्छित्सनः	४ १ १४	अग्नेदादाशुपेयोधि	३ १ २४	अग्नेवाधस्वविमृथोवि	८ ५ १३	अग्नेययजमध्वरं	१ १ १
अग्नेजरस्वस्वपयआयुनि	८ २१	अग्नेद्विचोअर्षमच्छ	३ १ २२	अग्नेमवसुषमिया	५ २ २३	अग्नेरसतःसमिर्दस्तु	८ ३ १५
अग्नेजरितविश्वयतिः	६ ४ ३५	अग्नेद्विवाःसुनुरसि	३ १ २५	अग्नेभूरीणितव	३ १ २०	अग्नेरक्षणाजहसः	५ २ २०
अग्नेनुपस्वनेहविः	३ १ ३१	अग्नेदेवाहवहज्जगः	१ १ २२	अग्नेआतःसहस्कृत	६ ३ ३२	अग्नेरिद्वत्यसोमस्व	२ ५ २९
अग्नेजुवस्वयतिह्यतद्वचः	२ २ १३	अग्नेदेवाहवहनुादया	१ १ २८	अग्नेमन्मानितुभ्यं	६ ३ २२	अग्नेरिद्वत्यसोमस्व	८ ७ १८
अग्नेतमद्याधनमोमैः	३ ५ १०	अग्नेधैश्वरजस्तुवे	३ १ २४	अग्नेमन्युप्रतिनूदन्	८ ७ १६	अग्नेधर्मपारिगोभिः	७ ६ २१
अग्नेतवत्यदुक्थ	१ ७ २२	अग्नेयतत्रतायते	६ ३ ४०	अग्नेमरुद्धिःशुभयद्भिः	४ ३ २५	अग्नेवयंयथमस्यामृतानां	१ २ १३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अग्नेवाजस्यगोमृतः	१ ५ २७	अग्नेसहस्वयुतना	३ १ २४	अचेतिद्विवोदुहितामघो	५ ५ २५	अच्छाबृहद्वृतीशंतीरा	४ २ २१
अग्नेविवस्वदुषसः	१ ३ २८	अग्नेमुखतरये	१ १ २४	अचेत्यग्निश्चिक्रुः	६ ४ २७	अच्छायं चोअरुतः	५ ४ २
अग्नेविधा निवार्यो	२ १ १०	अग्नेमुतत्यपीतये	४ ३ ५	अचोदसोनोधन्तु	७ ३ ४	अच्छाद्योगातानाघमान	३ ६ १९
अग्नेविश्वेभिरग्निभिः	३ १ २४	अग्नेःलोमसनामहे	४ १ ५	अच्युताचिद्वोअजमन्	६ १ ३६	अच्छादद्वावर्तनीभिः	४ ४ २७
अग्नेविश्वेभिराहि	४ १ १९	अग्नेस्तोमेषुपस्वमे	६ ३ ३६	अच्छक्रपेमारुतंगं	४ ३ १०	अच्छावदातानागिरा	१ ३ १७
अग्नेवीहिपुरोळाशे	४ ५ २०	अग्नेहन्तुच ५ अग्निं	८ ६ २४	अच्छाकुर्विचृमणोगा	३ ५ १८	अच्छाविनक्तिरोदरी	३ ४ २
अग्नेवीहिहविषा	३ १ ३१	अग्नेषिवानधूनास्तुतं	३ ७ २२	अच्छाकोशमधुश्रुतं	७ २ ९	अच्छाद्योगाशिमवसे	४ १ १७
अग्नेवृषानआहुतिं	५ २ २३	अग्नेगोराजाचस्तदिव्य	७ ३ २०	अच्छागिरेशंमनयो	५ २ १२	अच्छावोचेयशुशुयान	३ ४ १५
अग्नेशुकेमतेवयं	३ १ ३१	अग्नेवृषानधूनास्तुतं	७ ५ २९	अच्छाचत्वनानमसा	६ २ २	अच्छावोदेवीमुपसं	३ ४ ८
अग्नेशुर्धैतमायणं	३ १ २८	अग्नेसधूनापवमानः	७ ३ १४	अच्छानृचक्षाअसरत्	७ ४ २	अच्छातमुद्रनिदवः	७ २ ९
अग्नेशुर्धमहतेसौमगाय	४ ३ १९	अग्नेरक्षुस्संतिव्यधि	८ ३ २८	अच्छानोअगिरस्तमं	६ २ २०	अच्छादिभुजपुतना	३ २ १२
अग्नेशुक्रेणशोचिषा	४ १ २२	अग्नेतेविष्णवेनृचं	६ २ २३	अच्छानोमित्रमहो	४ ५ २	अच्छाहिसोमकृलवाव	७ ३ ६
अग्नेशुक्रेणशोचिषा	१ १ २३	अचिकवाञ्चिक्रुपः	२ ३ १५	अच्छानोमित्रमहो	४ ५ १६	अच्छाहियातहसःसूनो	६ ४ ३२
अग्नेशुक्रेणशोचिषा	७ ७ ५	अचिक्रुदृषाहरिः	६ ७ १९	अच्छानोवाह्यामह	४ ५ १९	अच्छिद्राशमजरितः	३ १ १५
अग्नेसक्षेपहतपा	४ ५ ३	अचितीचक्रुमा	३ ८ ५	अच्छानःशूरिशोचिषं	६ ५ १२	अच्छिद्राशूनोसहतनो	१ ४ २४
अग्नेसहंतमाभर	४ १ १५	अचेतिद्विवाद्युनाकमृणव	२ ३ २	अच्छासुद्रैमतयः	७ ८ २४	अजाअन्यवह्नयः	४ ८ २३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः		
अजतशत्रुमजरास्वर्वती	४	२	३ अज्येष्ठसोऽकनिष्ठासः	४	३	२५ अतिथिसानुयाणां	६ २ १२ अतोऽनूनाऽनूनातिथी	४	३ ४
अजावृषं दूयूरपत्नीः	२	४	१६ अज्येष्ठिदर्मकृणुथान्यच्च	६	२	३४ अतिद्रवमारामेद्यौ	७	६ १५ अतोऽनूनाऽनूनातिथी	२ ३ २४
अजाश्वपशुपावजस्य	४	८	२४ अतःपरिमन्त्रागहि	१	१	१२ अतिनःसुश्रुतोऽन्य	१	३ २५ अतोऽनूनाऽनूनातिथी	१ २ १८
अजिरास्तदप	४	३	१ अतःससद्रुद्रतः	५	८	१४ अतिनोऽविप्यितापुरु	६	६ ३ अतःसुजतिःकलशं	७ ३ ११
अजिरासोऽहोऽयतआशव	६	४	१५ अतःमृहत्तनिर्णिजा	५	८	२७ अतिवायोसमतोऽयाहि	२	१ २५ अतःहविःमचनेऽसुच्यधानु	४ ३ २३
अजीजनबभूवतंस्योसः	३	३	३४ अतःउच्चापितुमुतः	७	५	२९ अतिवायोमृतो	४	८ १४ अवायतमश्विना	४ ४ १५
अजीजनोऽमृतं	७	५	२२ अतःयमानेऽवसावती	२	५	२ अतिवारान्पवमानोऽसि	७	१ १७ अयावृषद्वृष्टोऽहिता	३ ४ १६
अजीजनोऽहिपवमान	७	५	२२ अतःश्रिदिङ्गणउप	६	६	१६ अतिविद्रुविथुरेणाचिद्रु	६	६ २२ अयाऽसोऽनयेमृतः	५ ४ २५
अजीतेऽहंतय	७	४	६ अतःस्वारथिमभि	७	५	५ अतिविश्वाःपरिष्टाः	८	५ ९ अयाऽहियानाऽनूनाभिः	६ ८ २
अजैष्माद्यासनामच	६	४	१० अतारिपुर्भरतगव्यवःसं	३	२	१४ अतिश्रुतीतिरुश्चनां	६	८ ४ अतःपृथिविःसक्रमीन्	७ १ २
अजैष्माद्यासनामच	८	८	२२ अतारिष्मत्तमस्यारस्य	५	५	२० अतिष्टीनासनिवेश	१	२ ३७ अतःमिर्मस्योऽयदः	६ ८ ७
अजोनश्चांधारपृथिवी	१	५	११ अतारिष्मत्तमस्यारं	१	६	२५ अतीदुःशक्रोऽहते	६	५ ७ अयोऽनहियानोऽभि	७ ३ १२
अजोभास्त्रपमातं	७	६	२० अतारिष्मत्तमस्यारं	२	४	२९ अतथासनिद्रस्त्रिः	४	३ १३ अयोऽनाऽमन्स्योऽयतः	१ ५ ९
अजोहवीदश्चिनातौऽयो	१	८	१५ अतारिष्मत्तमस्यारस्य	२	५	१ अतीहिमन्युपाविर्ण	६	५ ५ अयोऽनेरूपयुत्तमं	२ ३ १२
अजोहवीदश्चिनावर्तिका	१	८	१६ अतिवृष्टवैश्चिथ	३	१	५ अतृण्वतं वियतम	३	६ १ अयाविनेमिरंषां	६ ३ ११
अजोहवीन्नासत्याक्रावर्वा	१	८	१० अतिशीतंमरोचना	६	८	७ अतोऽहोऽवतुनः	१	७ ५ अयाहोऽगोरमन्वत	१ ६ ७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अत्राहतद्वेयेष्वअहुतिर	१ २५	अदब्धेभिस्तवगोपाभिः	४ ५ १०	अष्टश्रमस्यकेतवः	१ ४ ७	अद्रिभिःसुतोत्तिभिः	७ २ ३३
अत्राहेतेहरिवस्ताउ	३ ६ ८	अद्वरुत्समसजोविखानि	४ १ ३२	अष्टान्हंस्यायती	२ ५ १४	अद्रिभिःसुतःपवते	७ २ २५
अत्रिमनुस्वराज्यं	२ ५ २९	अद्विगिगतुल्वेवरयिषी	२ १ २६	अद्विष्टवृत्रहागोपतिगाः	३ २ ८	अद्रिभिःसुतःपवसेपवित्रे	७ ३ १६
अत्रिर्यद्वाभवोहन्	४ ४ १९	अद्विगिगतुल्वित्तमः	६ ७ १३	अद्वेवादेवःप्रचता	८ ७ ९	अद्रोघमावहोशतोयवि	६ ४ ३२
अत्रिणांस्तोमसद्विवोमह	६ ३ १८	अदान्मपौरुकुत्स्यः	६ १ ३५	अद्वेवनमनसा	२ ६ ३१	अद्रोघसत्यंतवत्तन्महिषं	३ २ १०
अत्रेदुमेमंससेसुसमुक्तं	७ ७ १६	अद्विभ्येनशोचिषा	८ ६ २५	अदोयहारुवते	८ ८ १३	सद्रौविदस्माअंतदुरोणे	१ ५ १४
अत्रेरिवश्रणुतंपव्यस्तुति	६ ३ १७	अद्विभ्योभुवनानि	३ ८ ४	अद्वीरिद्रुप्रस्थितेमा	८ ६ २१	अद्वेपोअघबर्हिपः	७ ८ ७
अत्रैववोपिनह्यामि	८ ८ २४	अद्विभ्यपुरएता	३ १ ९	अद्रिःसोमपट्टचानस्य	७ २ ३२	अद्वेपोनोमरुतो	४ ४ ३४
अथातेअंगिरस्तमः	१ ५ २३	अद्वितीर्द्यावापृथिवीकृतं	८ २ १२	अद्याचिन्नचित्तदपो	४ ७ २	अद्रक्त्यामघवन्नुभ्यदे	४ १ २३
अथातेअंतमाना	१ १ ७	अद्वितीर्द्यौरदितिरंतरिक्षं	१ ६ १६	अद्यादतंवृणीमहे	१ ३ २८	अद्रक्षपापरिष्कृतः	७ ४ २५
अथानउभयेषां	१ २ २१	अद्वितिनंउरग्यतु	६ ४ ८	अद्यादेवाउदितासूर्यस्य	१ ८ ७	अद्रक्षंतानहुपोहवसूरेः	२ १ ३
अदुन्नयादयतेवायिणि	४ ३ ३	अद्वितिनोद्विवा	६ १ २६	अद्याद्याश्वइंद्रः	६ ४ ३९	अद्रक्षंतोशतोपृच्छतेवां	७ ७ ७
अद्वदाअमोमहेतेवचस्य	१ ४ ११	अद्वितिर्यजनिष्ट	८ ३ १	अद्यातोदेवसवितः	४ ४ २५	अद्रजिह्वापापतीति	४ ५ ८
अदब्धइंद्रोपवसे	७ ३ १०	अद्वितोमित्रवरुणो	२ ७ ८	अद्यासुरियद्विद्यातुधानः	५ ७ ७	अद्रक्षमोअघवादिबः	५ ७ १३
अदब्धस्यस्वधावतः	६ ३ ३९	अद्वित्यंतंचिदाधृणे	४ ८ १७	अधेदुप्राणीदममन्	७ ७ ३०	अधेतेविश्वमनुहासदिष्ट	१ ४ २२
अदब्धेभिःसवितः	५ १ १५	अद्विद्युतस्त्वपाको	४ ५ १३	अद्रिणातेमांदिनः	७ ८ २०	अद्रक्ष्यंद्रंस्त्रिभ्यविचक्षु	७ ६ ९

मंत्रः

अध्वमिन्द्रविद्धि

अध्ववष्टातेमहः

अध्ववाविश्वेपुरः

अध्वविपीमांअस्योजला

अध्वद्रप्ताअयुमत्याउपस्थे

अध्वदुतानःपित्रोः

अध्वद्यौश्चित्तेअप्सा

अध्वधारयामध्वा

अध्वपश्यस्वमोपरि

अध्वप्रजेतेरणिमस्तु

अध्वप्रियमिषिराय

अध्वह्योमिगतिदसदु

अध्वचचार्येगणे

अध्वयदिमंपवमान

अध्वयद्राजानराविष्टौ

अध्वश्रुतंरुवर्पवदं

अष्ट. अ. वर्गः

मंत्रः

८ १ ३० अध्वेतकलशंगोभिरक्तं

४ ६ २ अध्वेतकलशं

४ ६ २ अध्वस्मयस्यार्वयः

२ ६ २८ अध्वस्मातेचर्पण्यो

६ ६ ३४ अध्वस्मानुउद्वता

३ ५ २ अध्वस्मानोवैधेभव

४ ६ २ अध्वस्मात्यपनयंति

७ ४ १३ अध्वस्याद्योषणामही

६ ३ १० अध्वस्वलादुतविभ्युः

१ ८ २५ अध्वस्वतान्मस्तांविश्व

६ ४ ६ अध्वस्वस्यनिविदे

५ ७ १६ अध्वारुणोऽृथिवी

६ ४ ६ अध्वारुणोऽृथिवी

७ ५ २३ अध्वानाउरुनाति

८ १ ३० अध्वविश्वयद्राधिरा

५ २ २६ अध्वानुअतिस्तुतं

अष्ट. अ. वर्गः

मंत्रः

६ ३ १६ अध्वत्वाहिनुरक्तः

७ २ ३२ अध्वानरोन्योहुतेधा

४ १ १ अध्वानोविश्वसौमग

४ ६ २० अध्वान्वत्यजेन्यस्य

२ ७ १४ अध्वान्वस्वसुंदराजगन्यान्

४ ७ २९ अध्वामन्येबृहदयुधम्

४ ५ १४ अध्वामन्येअस्माअथा

६ ४ ६ अध्वामहेनिआयस्य

१ ६ ३२ अध्वामातुरुषसःसतवित्रा

१ ३ १६ अध्वायथानःपितरःपरांसः

१ ८ २३ अध्वयिधीतिरससुप्र

२ ६ १० अध्वयोविश्वामुवना

२ ६ १९ अध्वारुणोऽृथिवी

८ १ ३० अध्वारुणतृथिवी

८ ७ २० अध्वारुणतृह्यः

६ ६ २३ अध्वसुमंदोअरतिः

अष्ट. अ. वर्गः

मंत्रः

६ ६ ६ अध्वहयद्वयमेतेत्याया

४ ३ १० अध्वहयतोऽजिनिना

१ ३ २५ अध्वहिक्वाव्यापुवं

८ १ ३० अध्वहिव्यानइन्द्रियं

६ ६ १० अध्वहिद्विद्विज्योसि

४ ७ २ अध्वहीद्रभिक्वणः

७ १९ अध्वहीतोत्पत्सोवो

५ २ २० अध्वह्यद्रगुणां

३ ४ १८ अध्वह्येकतेनद्रस्य

४ ४ १९ अध्वह्येसुह्यनिषव

७ ७ २७ अध्विद्यासत्पादुदुभौ

६ ६ १९ अध्विद्वयोरदथाउत्थय

८ २४ अध्विनइन्द्रां

४ ३ ३० अध्विपुत्रोपमप्रथः

१ ३ २ अध्विपथांविश्वपेतनृत्वरिव

८ १ २९ अध्विवृदुःपणीनां

कोशः

१४१

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अधियदस्मिन्वाजिनीव	७ ४	अध्वयैवोपइतासमुद्रं	७ २४	अध्वयैवोविप्रमहे	७ २४	अननुदुवृषभोजरिभ	२ ६ ३१
अधियस्तस्थैकेशवंता	८ ५	अध्वयैवोभरतेद्राग	२ ६ १३	अनच्छेयतुरगतुजीवं	२ ३ १९	अनयतोअनिबद्धःकथा	३ ५ १३
अधियावृहतोदिवः	६ २	अध्वयैवोयउरणं	२ ६ १३	अनसमप्सुदुष्टं	६ ८	अनयतोअनिबद्धः	३ ५ १३
अधिश्रियेदुहिता	५ १	अध्वयैवोयघ्नरकासथा	२ ६ १४	अनमीवाउपसआ	७ ८	अनसुगतद्वीरयेयासू	१ ८ ८
अधिश्रियंनिदधुशरं	१ ५	अध्वयैवोयोअपो	२ ६ १३	अनमीवासइळयामदतो	३ ४	अनिरेणवचसाकृत्वैव	३ ५ ३
अधिसानोनिजिघ्रते	१ ५	अध्वयैवोयोदिव्यत्वं	२ ६ १४	अनवाणेहोयां	६ १ २५	अनुकृणेवसुधितियेसाते	३ ७ २४
अधीन्वव्रससुतिचंसुचं	८ ४	अध्वयैवोयोदनीकं	२ ६ १३	अनवाणेष्वपमंद्रजिह्वं	२ ५ १२	अनुकृणामतपथेथां	१ १ ३२
अधीव्याद्विरीणां	५ ८	अध्वयैवोयःशतमासहस्रं	२ ६ १४	अनवाणेष्वपमंद्रजिह्वं	२ ५ १२	अनुकृणेवसुधितियेसाते	३ ७ २४
अधीवासंपरिमातुः	२ २	अध्वयैवोयःशतमासहस्रं	२ ६ १३	अनवाणेष्वपमंद्रजिह्वं	२ ५ १२	अनुकृणेवसुधितियेसाते	३ ७ २४
अधुक्षतप्रियमयु	६ ७	अध्वयैवोयःस्वक्ष	२ ६ १३	अनवाणेष्वपमंद्रजिह्वं	२ ५ १२	अनुकृणेवसुधितियेसाते	३ ७ २४
अधुक्षत्पिप्युपीमिपं	६ ५	अध्वयैवोरुणदुधमंशु	५ ७	अनवाणेष्वपमंद्रजिह्वं	२ ५ १२	अनुकृणेवसुधितियेसाते	३ ७ २४
अधेनुदस्तास्यैविपक्तां	१ ६	अध्वयैवोहविर्माताहि	७ ७	अनवाणेष्वपमंद्रजिह्वं	२ ५ १२	अनुकृणेवसुधितियेसाते	३ ७ २४
अध्वयैवःकर्तनाश्रुष्टिं	२ ६	अध्वयैवोभिःपंचभिः	३ १	अनवाणेष्वपमंद्रजिह्वं	२ ५ १२	अनुकृणेवसुधितियेसाते	३ ७ २४
अध्वयैवःपयसो	२ ६	अध्वयैवामधुपाणि	७ ८	अनवाणेष्वपमंद्रजिह्वं	२ ५ १२	अनुकृणेवसुधितियेसाते	३ ७ २४
अध्वयैवश्चक्रवांसोमधूनि	४ २	अध्वयैवोभिःसुतं	७ १	अनवाणेष्वपमंद्रजिह्वं	२ ५ १२	अनुकृणेवसुधितियेसाते	३ ७ २४
अध्वयैवातुहिर्षिच	६ ३	अध्वयैवोद्रावयात्वं	५ ७	अनवाणेष्वपमंद्रजिह्वं	२ ५ १२	अनुकृणेवसुधितियेसाते	३ ७ २४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अनुवारोदसीउमेकक्षे	६ ५ २८	अनुहिवासुतसोम	७ ५ २२	अन्यज्यांपरिमृशत्यस्य	७ ८ ३	अपह्वारमतीनां	६ ७ ३५
अनुवारोदसीउमेचक्रं	५ ८ १६	अनू नोदग्रहस्तथतोऽग्निः	४ २ २७	अन्योअन्यमनुगृण्याले	५ ७ ३	अपनःशोशुचदधं	१ ७ ५
अनुवाहिष्टोअधदेव	४ ६ ६	अनुपगोमान्नोभिरक्षाः	७ ५ १३	अन्वांलान्यतृतुमोजसा	५ ६ २	अपप्राचंदंद्रविश्वान्	८ ७ १९
अनुवावाष्टिथी	४ ६ ६	अनुक्षराऋजवः	८ ३ २४	अन्वस्वस्थरुंददयोपूरस्ताप्	७ १६	अफुर्योर्दुःप्रापजे	८ ५ २६
अनुदृप्सासुदंदेवः	६ ७ २६	अनेनोवोमरुतो	५ १ ८	अन्वहृमासाअन्विहृनानि	४ १६	अपश्चिदंषविभ्योऽदभूनाः	२ ८
अनुद्राजहितानयो	३ ६ २२	अनेहसंप्रतराणविवक्षणं	६ ४ १४	अन्वेकोवदतिग्रहदति	२ ६ १०	अपश्यंगोपामनिपद्यमानं	३ २०
अनुपूर्वाण्योक्या	६ २ २४	अनेहसंवोहवमानमर्तये	६ ४ १६	अपुधंतोअरावणः	६ ८ २	अपश्यंगोपामनिपद्यमानं	८ ३५
अनुप्रतसौकसः	१ २ २९	अनेहोदात्रमादितेरनुर्व	२ ५ २	अपघ्नन्सोमरक्षसः	७ १ ३५	अपश्यंगोपामनिपद्यमानं	७ ७ १८
अनुप्रलसौकसः	६ ५ ७	अनेहोनउखजे	६ ४ ५३	अपुध्नबेषिपवमान	७ ४ १०	अपश्यंगोपामनिपद्यमानं	८ ४१
अनुप्रलसौकसः	६ ८ १३	अनेहोमित्रायमन्	६ १ २८	अपघ्नन्पवतेसुधः	७ १ २२	अपश्यंगोपामनिपद्यमानं	८ ४१
अनुप्रयोजनआजो	४ ७ ८	अन्यदुधकवैरमन्यदु	४ ६ १७	अपघ्नन्पवसेसुधः	७ १ ३४	अपश्यमस्यमहतो	८ ३ १४
अनुयदीमरुतोमन्दसानं	४ १ २३	अन्यमस्मद्विग्र्याड्यं	६ ५ २६	अपज्योतिप्रतमो	८ २ १७	अपस्वमुपसोनरिजिहते	५ ५ १८
अनुव्रतायन्धयन्नपवजा	१ ४ १०	अन्यमपुख्यंमन्यः	७ ६ ८	अपत्याअस्थुरिनरा	६ ४ १३	अपहतरक्षसोभंगरावतः	८ ३ ८
अनुश्रुताममतिवधत्	४ ३ २०	अन्यव्रतमामनुषं	६ ५ १०	अपत्येतायवीयथा	१ ४ ७	अपामहन्नमृतो	७ ६ २३
अनुस्पष्टोभवत्येपः	८ ८ १८	अन्यस्यावत्सगिहती	३ ३ ३०	अपत्यपरिपुथिनं	१ ३ २४	अयाडूप्राडेतिस्वध्या	२ ३ २१
अनुस्वधामक्षस्त्रापो	१ ३ ३	अन्यावोअन्यामवतु	८ ५ १०	अपत्यवृजिनंरिपुं	४ ८ १३	अयादहस्तोअप्रतन्य	१ २ ३७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अपादितउदुनश्चित्र	४ ७ १०	अपाय्यस्याधसो	२ ६ २३	अपेद्रद्विपतोमनः	८ ८ १०	अप्राभिसत्यमध्वन्तथेत्	६ ४ ३६
अपादिद्रोअपादुभिः	६ ५	अपारोवामहिमा	४ ४ ३४	अपेहिमनसस्पते	८ ८ २२	अप्सरत्तांगधर्वाणां	८ ७ २४
अपादुशिष्यधसः	६ ६ १५	अपागर्मदशतमोषधीनां	२ ८ १५	अपोदेवीरुपह्वये	१ २ ११	अप्सराजामुपसिष्मि	८ ७ ७
अपादेतिप्रथमापद्धतीनां	२ २ २२	अपानपातमवसे	१ २ ५	अपोमहीरभिगस्ते	८ ५ २५	अप्साइन्द्रायवायवे	७ २ ४
अपाद्धोत्रादुतोत्रादमन्त्र	८ १	अपानपादाहस्थदु	२ ७ २३	अपोयद्विद्विपुरुहूत	३ ५ १८	अप्सुत्वामधुमत्तमं	६ ८ २०
अपाधमदुभिःस्ति	६ ६ १२	अपपेरेजीवधन्यं	७ ८ १०	अपोवसानःपरिकोशमर्प	७ ५ १६	अप्सुधृतस्यहरिवः	८ ५ २४
अपान्यदेत्यभ्याग्न्यदेति	२ १ ५	अपफेनेनमुचः	६ १ १६	अपोवक्रवविवांसं	३ ५ १८	अप्सुमेसोमोअब्रवीत्	१ २ ११
अपामतिष्ठरुणःह्वरतम	१ ४ १८	अपांमध्येतस्थिवांसं	५ ६ ११	अपोषाअनसःसरत्सं	३ ६ २०	अप्सुमेसोमोअब्रवीत्	७ ५ ५
अपामसोममसुताअमू	६ ४ ११	अपाःपूर्वेषाहरिवः	८ ५ ७	अपोषुण्डयशरुः	६ ४ ५३	अप्सुमेसधिष्टव	६ ३ ३०
अपामिदन्ययनं	८ ७ ३०	अपाःसोममस्तमिद्र	३ ३ २०	अपोसुम्यक्षवरुण	२ ७ १०	अप्सर्वतरसुतमप्सुमेप	१ २ ११
अपामिवेदम्यस्तुतराणाः	७ ४ ५	अपिपंथामगन्महि	४ ८ १३	अपोहोषामनुषतेदेवाः	३ ७ २	अबुधोरजावरुणोवनस्य	१ २ १४
अपामीवामपुषिर्वा	८ २ ५	अपिबल्लदुवःसुत	६ ३ ४७	असूयैमरुतापिः	३ ३ १६	अबुधुमस्यइन्द्रवतः	७ ८ ६
अपामीवामपुषिर्ध	६ १ २६	अपिवृश्चपुराणवत्	६ ३ २४	अमस्वतीमश्विनावचम	१ ७ ३७	अबोधिजाराउषसा	५ २ १२
अपामीवांसविता	८ ५ १७	अपिष्टुतःसविता	५ ४ ५	अप्रक्षितवसुविमर्षिहस्तं	१ ४ १०	अबोधिहोतायजथा	३ ८ १२
अपामुपस्थेमहिषा	४ ५ १०	अपूर्व्यापुरुत्तमा	४ ७ ४	अप्रतीतो जयति संधना	३ ७ २७	अबोध्यक्षिजमेदेतिसूर्यः	२ २ २७
अपामूर्मिर्मदञ्चिव	६ १ १५	अपेतवीतचिचसर्पतातः	७ ६ १५	अप्रयुच्छन्नप्रयुच्छद्विरेमे	२ २ १२	अबोध्यक्षिसमिध्या	३ ८ १२

[illegible]

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अभियंशं गुणीहिनः	१ १ २८	अभिवोअचोप्यावतोवृन्	२ १४	अभिहिस्यसोमपाः	६ ७	अभीष्व१यःपैस्यः	८ २ २२
अभियेत्वाविभावरि	४ ४ २१	अभिवोदेर्वीधिं	५ ३	अभीकआसांपदवीर	३ ४	अभीहिमन्योतवसः	८ ३ १८
अभियेमिथोवनुषः	५ ४	अभिवोवीरमन्धसोमदेषु	६ ४	अभीनआववृत्स्व	३ ६ २४	अभुत्सुप्रदेव्या	५ ८ ३३
अभियोर्महनादिवं	३ ४	अभिव्ययस्यखदिरस्य	३ ३	अभीनवंतअद्रुहः	७ ४ २७	अभूदिद्वयुनमोपुमूषत	४ २ ७
अभियदेवीनिक्रतिः	५ ४	अभिव्रजंततल्लिपे	५ ८	अभीनोअग्रउक्थमि	२ २ ७	अभूदुपारमेतवे	१ ३ ३५
अभियदेव्यदितिः	५ ४	अभिश्यावन्नकुशनेभिः	८ २	अभीनोअर्षदिव्या	७ ४ २१	अभूदुमाउअंशवे	१ ३ ३४
अभिवस्त्रासुवसनानि	७ ४	अभिमृतेतैअद्रिवो	१ ५	अभी३दमेकमेकः	८ १ ६	अभूदुवोविधतेरखधेयं	३ ७ ३
अभिवह्ययजतये	६ १	अभिमृयेसदावृधं	६ ५	अभी३ममहयाउत	६ ७ १७	अभूदुषाद्वंदतमामधोनी	५ ५ २६
अभिवहिरमलः	६ ७	अभिसिध्मोअजिगात	१ ३	अभीमवन्वन्स्वमिष्टिमत	४ १	अभूदुषाहस्तपशुः	४ १ ६
अभिवाननमश्चिनासुहो	५ ५	अभिसुवानासइंदवः	५ ८	अभीमतस्यदेहनअनूपतर	२ १३	अभूदेवःसवितावंद्यो	३ ८ ५
अभिवायुवीलर्षा	७ ४	अभिसूयवसंनय	१ ३	अभीमतस्यविष्टपं	६ ८ २४	अभूहवीरगिर्वणो	४ ७ २३
अभिविप्राअनूपतगावः	६ ७	अभिसोमासआयवः	६ ८	अभीवतंनहृविषा	८ ८ ३२	अभेकोरयिपते	४ ७ ३
अभिविप्राअनूषतमधन्	६ ८	अभिसोमासआयवः	७ ५	अभीवृत्तंकुशनैविश्वरूपं	१ ३ ६	अभवोक्षीन्व्यू१आयु	७ ७ १६
अभिविश्वानिवाया	६ ८	अभिसूयूर्मिमिथो	५ ४	अभीषतस्तदाभर	५ ३ २१	अभ्यभिहिश्रवसा	७ ५ २२
अभिवृत्सपत्नान्	८ ८	अभिस्रंस्तुतव	६ १	अभीषणस्वरयिं	६ ६ २५	अभ्यर्चनभाकवत्	६ ३ २४
अभिवेनाअनूषत	७ १	अभिस्रवृष्टिमदस्ययुध्यं	१ ४	अभीषुणःसखीनां	३ ६ २४	अभ्यर्षतसुष्टुतिगव्यं	३ ८ ११

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अन्यर्षवृद्धाः	६ ८ १०	अमदान्तोमन्त्रभरेम	२ १ ११	अमूरविषावृणाविमा	५ ५	अयतेअस्युपमेहवङ्	८ २ १८
अन्यर्षमहाना	६ ७ १६	अमन्महीदनाशवः	५ ७ १२	अमूरोहोतान्यसादि	३ ५	अयतेमानुचेजने	६ ४ ४५
अन्यर्षविचक्षण	७ १ ८	अमाजुरिधिवथोयुव	७ ८ १५	असूर्याजपसूर्ये	१ २ ११	अयतेयोनिर्कृत्वियः	३ १ ३३
अन्यर्षसहस्रिण	७ १ ३२	अमाजूरिविपित्रोः	२ ६ २०	अमृकेनरुशता	७ २ २१	अयतेशर्युणावति	६ ४ ४५
अन्यर्षसायुध	६ ७ २३	अमादिषाभियसा	४ ३ २४	अमृतंजातेवदसं	६ ५ २१	अयतेस्तोमोअग्रियः	१ १ ३१
अन्यर्षानपच्युतः	६ ७ २३	अमायवोमरुतो	६ १ ३७	अमेवनःसुहवा	२ ७ २५	अयंदक्षायासाधनः	७ ५ ८
अन्यर्वस्थाःप्रजायंते	४ १ ११	अमित्रहाविचर्षिणिः	६ ७ ३७	अम्यकसातंदंष्ट्रिरस्मे	२ ४ ८	अयदेशस्यवर्षेक्षिः	८ ५ १५
अन्यारमिददयः	६ ५ १६	अमित्रायुधोमरुतोमिव	३ १ ३४	अयंकविराकविषु	५ २ ५	अयदिवद्वयतेविश्व	७ २ २०
अन्यूर्णोतिपन्नसं	६ ५ ३३	अमिनतीदैव्यानिद्रतानि	२ १ ७	अयंकनुगुभीतः	६ ५ ३३	अयदीर्घायचक्षसे	६ १ १२
अभ्रयुगेनवाचा	८ ३ १०	अमीयक्रक्षानिहितास	१ २ १४	अयंघसतुरोमदः	७ ७ १२	अयंदुवःसहसा	४ ७ २०
अभ्रजिषाधोमरुतो	४ ३ १५	अमीयेदैवास्थन	१ ७ २०	अयंचक्रमिणत्सूर्यस्य	३ ५ २३	अयंदवानामपसामपल्ल	२ ३ ३
अभ्रतरोनयोर्षणो	३ ५ १	अमीयेपंचोक्षणः	१ ७ २१	अयंजायतननुधोधरीमणि	२ १ १४	अयदेवायजन्मने	१ २ १
अभ्रतृव्योअनान्वं	६ २ ३	अमीयेमसरुमयः	७ १ २१	अयंतआवणेमुतः	७ ५ १५	अयंदेवेषुजायंविः	७ १ १
अभ्रतेवपुंसपृतिप्रतीची	२ १ ८	अमीवहावास्तोष्पते	५ ४ २२	अयंतंइंद्रसोमो	६ १ २४	अयंघ्रावावृष्टिबी	४ ७ २०
अमथिष्टाभारता	३ १ २३	अमीपांचित्प्रति	८ ५ २३	अयंतणुमितन्वापुरस्तात्	६ ७ ४	अयंघोतयद्वुतो	४ ५ ११
अमंदन्मामरुतलोमः	२ ३ २६	अमूरःक्रविरदिति	५ २ १२	अयंतअस्तुहृतः	३ ३ ८	अयंनामावदतिवल्गुवो	८ २ १

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अयं निधिः सारमं अदि	८	६	६	अयं यो वज्रः पुरुधा	७	७	७
अयं नो विद्वान्वनवत्	७	३	२	अयं यो होता किरुस	८	१	७
अयं पञ्चाधनुर्वित्तः	३	५	२५	अयं यः संजयपुरो	३	५	७
अयं पुनान उपसः	७	३	१६	अयं रोचयदुर्वो	४	७	७
अयं पणारविर्भगः	७	५	२	अयं वां कृणो अश्विना	६	६	७
अयं भरोयसानसिः	७	५	९	अयं वां धर्मो अश्विना	५	८	७
अयं मतवान्छकुनः	७	३	१४	अयं वां परिषिच्यते	३	७	७
अयं मातायं पिता	८	१	२५	अयं वां भागो निहितो	६	४	७
अयं मित्रस्य ऋणस्य	१	६	३२	अयं वां मद्रिभिः सुतः	६	२	७
अयं मित्राय ऋणाय शतमः २	२	१	२६	अयं वां मधुमत्तमः	१	४	७
अयं मित्रो नमस्यः	३	४	५	अयं वां मित्रावरुणा	२	८	७
अयं मे पीतञ्जदियति	४	७	३०	अयं विचर्षणिर्हितः	७	१	७
अयं मे हस्तो भावान्	८	१	२५	अयं विदक्षिन्नदृशी	४	७	७
अयं यज्ञो देव्या अयं	२	४	२०	अयं विप्राय दाक्षुषे	७	७	७
अयं यथानामुवत्	६	७	१०	अयं विश्वा अग्निश्रियः	६	७	७
अयं यो निश्चक्रमायं वयन्ते ३	३	४	२०	अयं विश्वानि तिष्ठति	७	१	७

अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः
७	३	५	२२	अयं सोमं हृदुभ्य	७	३	२४
४	३	७	७	अयं सोमंश्च मूसुतो	४	३	५
७	२	७	३	अयं सोमः कपदिने	७	२	१५
८	१	५	२२	अयं स्तुतो राजा विदि	८	१	२०
४	७	८	२३	अयं स्वादु रिहमदिष्ठः	४	७	३०
५	५	६	१	अयं हयद्रो दिव्याड	५	५	१४
६	६	८	२९	अयं हयेने वा इदं	६	६	२७
८	८	७	३०	अयं हितं अमर्यः	८	८	२
५	५	३	१९	अयं हितेतावरुणः	५	५	७
४	४	७	२५	अयं होता ग्रथमः	४	५	११
४	४	२	१८	अयं मृकृणो दुषतः	४	७	२०
८	८	६	८	अयं मग्निरुख्यति	८	८	३२
८	८	१	११	अयं मग्निश्च यक्षस्य	८	२	२०
६	६	१	२६	अयं मग्निः सहस्रिणः	६	५	२४
३	३	१	२२	अयं मग्निः सुवीर्यस्येश	३	१	१६
८	८	३	१३	अयं मग्ने जरितत्वे	८	७	३०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अयमसोवेअपि	६ ३ ४१	अयाचितोविपानया	७ २ ३	अयाहसमाययावावृधानं	४ ६ १४	अमउल्लयाग्णे	३ ६ ३०
अयमसाम्बन्वत्पतिर्मा	३ ३ २२	अयातैअशोविधेम	२ ५ २७	अयुजोअसमोमृभिः	६ ४ ४०	अमिमांतंहवनाय	५ १ ३
अयमसामुक्राव्यः	८ ८ २	अयातैअग्नेमिधा	३ ४ २५	अयुप्रतइद्विश्रकृष्टीः	२ ४ ८	अरहिष्मसुतेषुणः	६ ६ १९
अयमस्मिजर्तुःपश्यसेह	६ ७ ४	अयाधियाचगव्यया	६ ६ २४	अयुक्तससुंध्युवः	१ ४ ८	अरण्यान्यरण्यानि	८ ८ ४
अयमिद्वृषार्कपिः	८ ४ ४	अयानिजद्विरोजसा	७ १ १०	अयुक्तससुहर्तः	५ ५ १	अरण्योनिहितोजातवेदाः	३ १ ३२
अयमिदमरुस्त्वा	६ ५ २७	अयापवस्वद्वयुः	७ ५ ११	अयुक्तसुर्पुतशं	७ १ ३१	अरमतिरनवर्णः	६ २ ४०
अयमिहप्रथमोधाधि	३ ५ ६	अयापवस्वधारया	७ १ ३१	अयुद्धइच्छावृत्तं	६ ३ ४२	अरममाणोअस्येति	७ २ २७
अयमुत्तमसमत्तसि	१ २ २८	अयापवापवस्वैना	७ ४ २१	अयुद्धसेनोविभ्वा	८ ७ २६	अरमयःसरपसः	२ ६ १२
अयमुत्तसरस्वत्तिसिष्ठः	५ ६ १९	अयामधीवतोधिः	६ ६ १७	अयुत्सस्ननवद्यस्येतां	१ ३ २	अरमथायगायति	६ ६ १९
अयमुत्वाविचर्पणे	६ १ २३	अयामिषोपइंद्र	५ ३ ७	अयोदंष्ट्रोअर्चिया	८ ४ ५	अरमनोयैरथाः	७ ४ १४
अयमुत्वापुत्तमोरीणि	३ ४ ९	अयामितेनमर्जिकं	३ ४ १४	अयोद्धेवमहआहिजुह्वे	१ २ ३७	अराइवद्वेचरसा	४ ३ २३
अयमुत्तानःपर्याद्धि	४ ७ ११	अयारुहाहरिण्या	७ ५ २४	अंकांमायुहरयः	८ ५ ६	अराधिहोतानिपदा	८ १ १३
अयमुत्तप्रद्वयुः	८ ८ ३४	अयावाजद्विहितं	७ ६ ३	अंक्रणवतुवेदि	२ ४ १०	अराधिहोतास्वनिपत्तः	१ ५ १४
अयमुत्तसुमहां	५ २ ११	अयावीतीपरिचत्र	७ १ १८	अंक्षयायनोमहे	६ १ १९	अरायिकणविकेट	८ ८ १३
अयमकंठथापरु	६ २ २४	अयासमग्नेसुक्षितं	६ २ ७	अरतइद्वृक्षय	६ ६ १९	अरविद्विंशुःसचमानः	७ २ ३१
अयमोमिविचक्रात्	८ ४ ४	अयासोमःसुकृत्या	७ १ ४	अरदासोतमीज्जुपेकराणि	५ ६ ८	अरिद्विंशदिवस्पृथु	१ ३ ३४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अरिष्टः समतो विथं	८ २ ५	अर्णोसिचितप्रथाना	५ २ २४	अर्वाङ्गेहिसोमकामंत्वाहुः	७ १९	अर्पासोमद्युमत्तमः	७ २ ४
अरुणपुरुषार्कमत्	६ ५ २०	अर्थमिद्वाउर्ध्विनः	१ ७ २७	अर्वाङ्गिचक्रोर्मधुवाहनो	२ २७	अर्षाणः सोमशंगव	७ १ २०
अरुणोमासकृद्दुकः	१ ७ २३	अर्थिनोयत्तचेदर्थ	६ ५ ३३	अर्वाङ्गैरादेयैनावसा	५ ६ ३	अहतोयेसुदानवः	४ ३ ८
अरुषस्यदुहितरा	४ ८ ५	अर्धवीरस्यश्रुत्पां	५ २ २७	अर्वाङ्गैर्वश्रवेससातिं	७ ४ १५	अहन्विमर्पिसायकानि	२ ७ १७
अरुणोजनयनिारः	६ ८ १५	अर्भकोनकुमारकः	६ ५ ७	अर्वाचमद्ययथ्यनृवाहणं	२ ८ १	अलातुणोवल्हद्वज्रजोगोः	२ २ २
अरुरुचदुपसःपृक्षिः	७ २ ८	अर्यमणं बृहस्पतिं	८ ७ २९	अर्वाचैत्वापुरुष्टुत	६ २ ३	अलायस्यपरशुर्ननाशु	७ २ १८
अरोरवीद्वृणोऽस्य	२ ६ ४	अर्यमणं वरुणमिन्द्रमेषां	३ ४ १६	अर्वाचैत्वापुरुष्टुत	५ ८ १७	अवतमत्रयेगृहं	६ ५ १९
अचैतप्राचैत	६ ५ ६	अर्यमाणोऽदितिः	३ ३ २७	अर्वाचैत्वासुखेयं	३ ३ ४	अवक्रक्षिणं वृषभयथाजुर	५ ७ १०
अर्चद्वृषावृषभिः	२ ४ १३	अर्यभ्यवरुणमित्र्यवा	४ ४ ३१	अर्वाचैदेयं जनं	१ ३ ३२	अवक्रंददक्षिणतो गृहाणां	२ ८ ११
अचैतप्रेकमहिसाममन्वत	६ २ ३६	अर्योवागिरोऽभ्यर्च	८ ८ ६	अर्वाचां सत्यः	१ ४ २	अवतुनः पितरः सुप्रवाच	१ ७ २४
अचैतस्त्वाहवामहे	४ १ ५	अर्धोविशागातुरेति	७ ७ २	अर्वाचोऽद्याभवता	२ ७ ११	अवतुमासुपसो	४ ८ १४
अचैतिनारीपसो न विष्टि	१ ६ २४	अर्वाङ्गिरश्रवतो नृभिः	१ ५ २०	अर्वाचीनोवसोभव	३ ६ २९	अवशद्यामस्तमाय	२ ६ १५
अर्चादिवृहते शब्धं	१ ४ १७	अवतो न श्रवसो भिक्षमा	५ ६ १२	अर्वाचीनसुतेमनः	३ ६ २१	अवः परेण पर एन वरेण	२ ३ १७
अर्चामिते सुमति	३ ४ २४	अवतो न श्रवसो भिक्षमा	५ ६ १२	अर्वाची सुभगेभव	३ ६ २२	अवः परेण पितयः	२ ३ १७
अर्चामिवावर्थापः	७ ६ ११	अवप्रथनियच्छन्तं	६ ३ १७	अर्वावतो न आगहि	३ २ २२	अवक्षिपदिवो अश्मान	२ ७ १२
अर्चाशुक्रायशकिने सची	१ ४ १७	अवप्रथं विश्ववारंते	४ ७ ९	अर्वावतो न आगहि परा	३ ३ २	अवचष्टृक्तचीपमः	६ ४ ४०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अवतेहोवृणन्मोभिः १	२ १५	अवर्महद्ददद्विह्रिधोनेः २	१ २२	अवसरानिगर्गः	६ ५	अविप्रोचिद्गोदधत् ४	७ २१
अवत्मानभरतेकतेवेदाः १	७ १८	अवर्षविर्षमुदुपू	४	अवसेदाद्व्यभिः	८ ७	अविप्रोवायदविप्रत् ६	४ ३७
अवसावृहतीरिः ८	७ २२	अवविद्धंतौग्रमसु	२	अवाकल्पेपुनःपुनः	६ ७	अविष्टोचोचिन्नानासु ५	५ १३
अववेदैद्रप्रवतो ४	७ ३२	अववेदिहोत्राभिर्यजेत	५	अवाचवक्षपद्वर्यसमस्वः	४ १	अविष्टोअसान्विथा ५	३ २६
अवद्यमिवमन्यमाना ३	५ २५	अवसिधुवर्णोद्यौरिव	५	अवानुकुंजयथान्	८ १	अवीन्नोअसिह्वान् ५	३ २६
अवद्युतानःकलशान् ७	२ ३३	अवसृजपुनरेशे	७	अवानोअसृजतिभिः	१ ५	अवीरोभिषमामयं ८	४ २
अवद्रप्सोअशुमतीमतिष्ठ ६	६ ३४	अवसृजजुपुत्तमना	२ २	अवानोवज्युरंथं	६ ५	अवीवृध्दोअसृताअमदी ६	५ ३६
अवद्रुधानिपित्र्यासृजान ५	६ ८	अवसृजावनस्पते	१	अवावशतधीतयः	६ ८	अवीवृध्दंतगतमा ३	६ २९
अवहृकेअवीत्रिका ८	१ २३	अवसृष्टापरपत	५	अवासांमघवन्जहि	२ १	अवेयमंश्चयुवतिःपुरस्तात् २	१ ९
अवनेवृजिनिशिरीहि ८	५ २७	अवसृष्टधिपितर्योधि	३ ८	अवासृजंतजिज्र्योन	३ ६	अवोचामकवयमेध्याय ३	८ १३
अवपतंतीरवदन् ८	५ ११	अवसृदुहणायुतः	८ ७	अवासृजप्रस्वःश्वचयः	८ ७	अवोचामनमोअस्मा १	८ ६
अवयच्छेनोअस्वनी ३	६ १६	अवस्मयस्यवेषणे	३ ८	अवितानोअजाश्वः	७ २	अवोचामनिचचनानि २	५ ११
अवयवशतक्रतो ८	७ २२	अवस्यतेस्तुक्तेष्णिग्याय १	८	अवितासिमुन्वतोवृक्त	६ ३	अवोचाममहतेसौभगाय ६	४ ३१
अवयस्वेसघस्थे ६	५ ३४	अवस्यशराध्वनोनाति ३	५ १७	अविदृक्षंसिन्त्रो	४ ७	अवोचामरहूगणः १	५ २६
अवय्याशुनान्नाण ३	५ २६	अवस्युमेवचिन्वती	३ ४	अविदद्विवनिहितगुहा	२ १	अवोद्गाभ्यपरएकया ८	२ १५
अवर्षयस्सुभर्गस्युहोः २	८ १३	अवस्युक्तादिवअवृथा २	४	अविदृतंअतिहितं	८ ८	अवोरिथावाच्छिदिषः ५	१ १०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः								
अवोवाँननमश्चिनायवाकुः५	५	१२	अश्चनत्वावरवंतं	१	२	२२	अश्वसोनेयेष्टसः	८	३	१२	अश्चिनास्वृषेस्तुहि	६	२	२७	
अव्येपुनानंपरिवारै	७	३	१६	अश्चथेवोनिषदनं	८	५	८	अश्वसोयेवासुपुडाशुषो	५	५	२१	अश्चिनाहरिणाविव	४	४	१९
अव्येवधूयुःपवते	७	२	२१	अश्चमिद्वारंथप्रां	६	५	२२	अश्चिनापरिवामिपः	३	४	४	अश्चिनोरसंनरंथं	१	८	२३
अव्योवारैपरिप्रियं	७	१	१	अश्चस्यस्मनारथ्यस्य	३	७	१६	अश्चिनापिवतंमधु	१	१	२९	अधीरथीसुरूःइत्	५	७	२१
अव्योवारैपरिप्रियः	६	७	२९	अश्चस्यान्नजनिमा	२	७	२३	अश्चिनापुरुंदससा	१	१	५	अश्वचित्रासुवी	३	८	३
अव्योवारैभिःपवते	७	५	३	अश्चाइवेदरुवासः	४	३	२४	अश्चिनामधुमत्तमं	१	४	१	अश्वोनक्रंदजनिभिः	३	१	२६
अशौच्यन्निःसमिधानो	५	५	१२	अश्चादिद्यायेतियद्ददति	८	३	४	अश्चिनामधुपुत्तमः	३	४	४	अश्वोनक्रंदोवृषभिः	७	४	१६
अश्चापिन्दुमधुपयै	८	२	१८	अश्चानयावाजिना	५	१	९	अश्चिनायज्वरीरिपः	१	१	५	अश्वोनचक्रदोवृषा	७	१	३६
अशमन्वतीरीयतेसं	८	१	१४	अश्चायतेगव्यतो	८	८	१८	अश्चिनायद्धकाहचिन्	४	४	१४	अश्वोवोळहसुखरंथं	७	५	२५
अशमस्यमवतंब्रह्मणः	२	७	१	अश्चावतिप्रथमोर्गोषुगच्छ	१	६	४	अश्चिनायामहूतमा	६	५	१९	अश्वोवारोअभवः	१	२	३८
अश्यामतेसुमतिदेवयुज्य	१	७	५	अश्चावतीर्गोमतीनः	५	४	८	अश्चिनावर्तिरसुदा	१	६	२७	अर्पाळहमुग्रंनृतनासुसास	६	५	८
अश्यामंतकाममश्रे	४	५	७	अश्चावतीर्गोमतीनः	५	५	२७	अश्चिनावजिनीवसू	४	४	१९	अर्पाळहोअश्वपुषो	३	१	१५
अश्रवंहिभूरिदावत्तरावां	१	७	२८	अश्चावतीर्गोमतीर्विश्रवां	२	१	६	अश्चिनावायुनायुवं	३	४	४	अर्पाळहंयुत्सुपृतनासुपप्रि	१	६	२३
अश्रीरातनूभवति	८	१	२५	अश्चावतीर्गोमतीर्विश्रसु	१	४	३	अश्चिनावेहगच्छतं	४	४	१६	अप्रामहांदिनअदोहराइ	१	८	२५
अश्वंनगीर्भीरथ्यसुदानवः	६	७	१४	अश्चावतीर्गोमतीर्विश्रसु	८	५	९	अश्चिनावेहगच्छतं	४	४	१९	अष्टपुत्रासोअदितेः	८	३	७
अश्वंनगूळहमश्चिनासुदेवैः	१	८	११	अश्चावंतरथिनं	८	१	३	अश्चिनासुविचाकशत्	६	५	२०	अष्टौदग्धयत्ककुमःपृथि	१	३	७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
असंष्टौजायसेमात्रोः	४ १	२ असुनीतेपुनरस्मासु	५ ५	१३ असुनीतेपुनरस्मासु	८ १	२३ अस्माभिर्मन्मपुण्ड्रं	६ ४ २१
असंक्ष्वसच्चपरमेव्यामन्	७ ५	३३ असंक्ष्वतीमूरिधारे	५ १	१४ असुनीतमनोजस्मासु	८ १	२२ अस्ताव्यसिःविशोविदिः	२ २ ९
असंस्वमेजरितः	७ ७	१५ असादिवतोवक्षिः	५ २	१० असुन्वंतंसमंजहि	२ ४	१९ अस्ताव्यसिनुरासुनेव.	७ ८ २९
असदत्रसुवीर्यं	६ २	४० असासययासुपुस्वयः	२ ४	१४ असुन्वाभिदंससदं	५ १	१६ अस्तिदेवाजंतेरुः	६ ४ ५२
असन्निवत्वेवावहं	५ २	११ असामिहिप्रययवः	१ ३	१९ असुतपूवोपुण्ड्र्यायाञ्च	२ २	२३ अस्ति सोमोअर्थसुतः	६ ६ २८
असपत्न्यासपत्नी	८ ८	१७ असाम्योजोविभृता	१ ३	१९ असुतपूषमहतरणाथ	२ ४	७ अस्तिहविर्भिहस्तोता	४ ४ १४
असपत्नःसपत्न्या	८ ८	३२ असावन्योअसुर	८ ७	२० असुक्षतप्रवाजिनः	७ १	३६ अस्तिहविःसजात्यरिचाद्	२ २ २२
असमंक्षत्रमसमानीया	१ ४	१९ असावितेजुषाणाथ	४ २	२० असंश्रुदेववीतये	७ १	३ अस्तिहिप्सामादयवः	१ ३ १४
असमातिनितोदनं	८ १	२४ असाविद्वंगोऋजीकं	५ ३	३ असंश्रुदेववीतयाजु	७ २	१६ अस्तीदसिधिनन्यनं	३ १ ३२
असंजिक्कलशजिभि	७ ५	११ असाविसोमंइदते	१ ६	५ असंश्रुमिदवःपथा	६ ७	२८ अस्तुश्रौपदपुराजि	२ २ ३
असंजिरथ्येयथा	६ ८	२६ असाविसोमोअरुयः	७ ३	७ असंश्रुमिदतेगिरः	१ १	१७ अस्तेवसुत्ररुण्यं	७ ८ २२
असंजिक्कारथ्ये	७ ४	१ असाविसोमंपुरहूत	८ ५	२४ असुन्यावःपणयो	८ ६	६ अस्तोदंस्तोम्याब्रह्मणाने	२ १ ९
असंजिवांस्थाविरावेधसा	२ ४	२६ असाव्युक्षुर्मदय	७ १	२४ असौचयानर्ध्वरा	६ ६	१४ अस्थुसिचित्राउपसः	३ ८ १
असंजिवाजीतिरःपुवित्रं	७ ५	२१ अस्मिन्नायजमानोऽनहो	३ ५	२३ असौयशुषिवीरुः	६ ६	१४ असम्यभिदुविदुयः	६ ७ १९
असंजिक्मोदिवः	७ ३	२१ असियमोअस्यादितः	२ ३	११ असौयःपथादितः	१ ७	२१ असम्यगातुवित्तमः	७ ५ १०
असंक्षतःअतधाराः	७ ३	१७ असिहिवारसेन्यः	१ ६	१ अस्तंन्नाद्व्यामसुरोविश्वे	६ ३	२८ असम्यंतद्विवोजन्यः	२ ८ ३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अ॒स॒भ्य॑त॒त॒द्र॒सो॒दान॑य॒	२ ६ १२	अ॒स॒मा॒इ॒दु॒व॒ष्ट॒त॒त॒श्व॑	१ ४ २८	अ॒स॒मा॒क॒ष्ट॒ण॒य॒र॒थो॑	३ ६ २६	अ॒स॒मा॒क॒मि॒द्र॒व॒र॒णा॒भरे॑	५ ६ ३३
अ॒स॒भ्य॑त॒त॒द्र॒सो॒दान॑य॒	२ ६ १४	अ॒स॒मा॒इ॒दु॒प्र॒त॒व॒से॒तरा॑	१ ४ २७	अ॒स॒मा॒क॒मि॒त्रा॒व॒र॒णा॑	२ ७ १४	अ॒स॒मा॒क॒मि॒द्र॒हे॒नः॑	४ २ ६
अ॒स॒भ्य॑ता॒प॒वृ॒धि॑	३ ६ २६	अ॒स॒मा॒इ॒दु॒प्र॒भ॒रा॒तृ॒जानः॑	१ ४ २९	अ॒स॒मा॒क॒वृ॒द्धं॒मु॒द्र॒म॒सि॑	२ १ १६	अ॒स॒मा॒क॒मि॒द्रः॒त॒ट्ट॑तु	८ ५ २३
अ॒स॒भ्य॑वा॒व॒सु॒वि॒द्	७ ५ ७	अ॒स॒मा॒इ॒दु॒म॒य॒इ॒व॒प्र॒य॒सि॑	१ ४ २७	अ॒स॒मा॒क॒शि॒शि॒प्रि॒णा॑नां	१ २ ३०	अ॒स॒मा॒क॒मु॒चु॒मं॒द्वि॑	३ ६ २६
अ॒स॒भ्य॑रो॒द॒सी॒रि॑	६ ७ २९	अ॒स॒मा॒इ॒दु॒स॒सि॑मि॒व॒श्रव॑	१ ४ २७	अ॒स॒मा॒क॒सु॒र॒थं॒प॒रः॑	६ ३ ४३	अ॒स॒मा॒क॒ग॒ज॒र॒थ॑	७ ७ १४
अ॒स॒भ्य॑वा॒जि॒नी॒व॒सू॑	५ ८ ३	अ॒स॒मा॒इ॒दु॒लो॒मं॒सं॒हि॒नो॑	१ ४ २७	अ॒स॒मा॒क॒मे॒मे॒अ॒ध्व॑रं	३ ८ १९	अ॒स॒मा॒क॒मि॒श्र॒त्व॒यिः॑	२ ७ १२
अ॒स॒भ्य॑सु॒त्व॒मि॒द्र॒तान्॑	८ ७ २१	अ॒स॒मा॒इ॒दु॒थ॒य॒प॒र्व॒त॒स्य॑	४ २ २६	अ॒स॒मा॒क॒मे॒मे॒म॒व॒व॒सु॒दी॒दृ॒	२ २ ६	अ॒स॒मा॒इ॒त॒वि॒पा॒दी॒प॒पा॒णः॑	४ ११
अ॒स॒भ्य॑सु॒वृ॒ण॒व॒सू॑	६ २ २८	अ॒स॒मा॒इ॒ते॒मि॒ह॑	४ ४ ३६	अ॒स॒मा॒क॒मे॒मे॒म॒व॒व॒सु॒धा॒र॑	४ ५ १०	अ॒स॒मा॒त्स॒मे॒मे॒म॒व॒ध॒मान॑	७ ३ १०
अ॒स॒मा॒अ॒व॒त॒श॒तं॑	३ ६ २५	अ॒स॒मा॒उ॒पा॒स॒आ॒ति॒र॒थ॒मं॑	६ ६ ३२	अ॒स॒मा॒क॒म॒त्र॒पि॒तरः॑	३ ७ १८	अ॒स॒मा॒त्सु॒त॒त्र॒चो॒द॒य॑	१ १ १८
अ॒स॒मा॒अ॒वि॒डि॒वि॒श्व॑	३ ६ २६	अ॒स॒मा॒अ॒यु॒प्र॒भू॒ते॒य॑	६ ६ २६	अ॒स॒मा॒क॒म॒त्र॒पि॒तर॑म॒नु॒य्या॑	४ ४ १४	अ॒सि॒म॒द्रं॒दृ॒ष्टु॒तां॑	७ ८ १४
अ॒स॒मा॒इ॒ह॒वृ॒णी॒ष्व॑	३ ६ २६	अ॒स॒मा॒ग॒त॒द्वि॒व्य॑च॒व॑	४ ७ ७	अ॒स॒मा॒क॒म॒घ॒वा॒म॒यं॑	५ ८ ४	अ॒सि॒न्स॒मे॒मे॒म॒द्रं॒अ॒धु॒तर॑	८ ५ १२
अ॒स॒मा॒अ॒स्मा॒इ॒द॒व॒सो॑	४ ७ १४	अ॒स॒मा॒ग॒त॒न्म॒ह्य॒ग॒णं॑	४ ७ ७	अ॒स॒मा॒क॒म॒घा॒त॒मं॑	६ ३ ९	अ॒सि॒न्स॒मे॒मे॒म॒द्रं॒त॒च्छ॑	८ ७ २०
अ॒स॒मा॒इ॒दु॒मा॒श्रि॒द्वि॒प॒त्नीः॑	१ ४ २८	अ॒स॒मा॒क॒जो॒अ॒ध्व॑रं	३ ५ २९	अ॒स॒मा॒क॒मा॒यु॒व॒यं॑	३ ५ २९	अ॒सि॒न्म॒द्रं॒प॒र॒मे॑	२ ७ २४
अ॒स॒मा॒इ॒का॒व॒य॒वः॑	४ २ १०	अ॒स॒मा॒क॒वा॒म॒ती॒नां॑	३ ६ ९	अ॒स॒मा॒क॒मि॒त्सु॒शृ॒णु॒हि॑	३ ६ ९	अ॒सि॒न्म॒द्रं॒अ॒दा॒ग॒या॑	४ ४ १६
अ॒स॒मा॒इ॒दु॒त्य॒द॒नु॒दा॒र॒थे॒षां॑	१ ४ २९	अ॒स॒मा॒क॒वा॒सु॒ता॒उ॒प॑	५ ८ १७	अ॒स॒मा॒क॒मि॒द्र॒दृ॒ष्ट॑रं	४ ८ १७	अ॒सो॒अ॒व॒ह॒त॒रं॑	५ ८ ३
अ॒स॒मा॒इ॒दु॒त्य॒सु॒प॒मं॑	१ ४ २७	अ॒स॒मा॒क॒दे॒वा॒उ॒भ॒या॒य॑	७ ८ १३	अ॒स॒मा॒क॒मि॒द्र॒भू॒ते॑	४ ७ २६	अ॒सो॒इ॒द्रं॒स॒चा॒सि॒ते॑	६ ६ ३७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अ॒से॒ह॒द्रा॒बृ॒ह॒स्प॒ती	३ ७ २५	अ॒से॒वी॒रो॒म॒रु॒तः	५ ४ २६	अ॒स्य॒दे॒व॒स्य॒सी॒ण्डु॒यः	५ ४ ७	अ॒स्य॒या॒मा॒सो॒बृ॒ह॒तः	५ ४ ७
अ॒से॒ह॒द्रा॒व॒रु॒णो॒वि॒थ॒वा॒रं	५ ६ ६	अ॒से॒ह॒द्रो॒वरु॒णो	५ ६ ५	अ॒स्य॒दे॒व॒स्य॒स॒सि॒दि	५ २ ५	अ॒स्य॒र॒ण॒वा॒स्य॒स्य॒व॒पु॒ष्टिः	५ २ ५
अ॒से॒ह॒द्रो॒वरु॒णो॒मि॒त्रो॒अ॒र्यं	५ ६ ३	अ॒से॒श्रे॒ष्ठो॒भि॒र्मा॒नु॒भि॒र्वि॒मा॒	५ ५ २४	अ॒स्य॒पि॒ब॒भु॒म॒तः	६ २०	अ॒स्य॒या॒म॒स्य॒प॒लि॒त॒स्य॒हो	६ २०
अ॒से॒जु॒पु॒ष॒णा॒मा॒दे॒य॒थां	२ ५ १	अ॒से॒सा॒वी॒मा॒ध्वी॒गि॒तिः	२ ५ १	अ॒स्य॒पि॒व॒त॒म॒श्वि॒ना	५ ८ ३	अ॒स्य॒वा॒सा॒दे॒अ॒चि॒षां	५ ८ ३
अ॒से॒त॒दि॒द्रा॒व॒रु॒ण	३ ४ ९	अ॒से॒सो॒मो॒श्रि॒य॒म॒धि	१ ३ २७	अ॒स्य॒पि॒ब॒य॒स्य॒ज॒ज्ञा॒नः	४ ७ १२	अ॒स्य॒वी॒र॒स्य॒ब॒हि॒षि	४ ७ १२
अ॒से॒ता॒त॒र्ह॒द्र॒स॒तु	७ ७ ८	अ॒से॒ति॒सो॒अ॒व्य॒था॒य	२ ७ २२	अ॒स्य॒पी॒त्वा॒म॒दा॒ना॒दे॒वो	६ ६ १६	अ॒स्य॒वृ॒ष्णो॒द॒यो॒द॒ने	६ ६ १६
अ॒से॒धे॒हि॒धु॒म॒ती	८ ५ १२	अ॒से॒ते॒प्र॒ति॒ह॒य॒ते	६ ३ २९	अ॒स्य॒पी॒त्वा॒म॒दा॒नां	६ ८ १३	अ॒स्य॒वो॒ह्य॒व॒सा	६ ८ १३
अ॒से॒धे॒हि॒धु॒म॒घ॒शः	६ ८ २२	अ॒से॒ब॒ह॒ना॒म॒व॒मा॒य	२ ७ २४	अ॒स्य॒पी॒त्वा॒श॒त॒क्र॒तो	१ १ ८	अ॒स्य॒व्र॒ता॒नि॒ना॒ष्ट॒वे	१ १ ८
अ॒से॒धे॒हि॒श्र॒वो॒बृ॒ह॒त्	१ १ १८	अ॒से॒मी॒मा॒य॒न॒म॒सा॒स॒म	१ ४ २२	अ॒स्य॒प्र॒जा॒त॒वै॒द॒सः	८ ८ ४६	अ॒स्य॒व्र॒ते॒सु॒जो॒ष॒सः	८ ८ ४६
अ॒से॒प्र॒य॒धि॒म॒ध॒व॒वृ॒जि॒षि॒न॒३	२ २०	अ॒से॒व्यं॒य॒द्वा॒वा	४ ६ १५	अ॒स्य॒प्र॒जा॒व॒ती॒गृ॒हे	६ २ ३८	अ॒स्य॒शा॒सु॒रु॒भ॒या॒सः॒स॒च॒ते	६ २ ३८
अ॒से॒र॒थि॒न॒स्व॒र्थ	२ २ ९	अ॒स्य॒क्र॒त्वा॒वि॒चे॒त॒सः	४ ४ १	अ॒स्य॒प्र॒त्ना॒म॒नु॒द्यु॒ते	७ १ १०	अ॒स्य॒शु॒ष्मा॒सो॒द॒द॒शान॒प॒वे	७ १ १०
अ॒से॒रा॒थो॒दि॒वे॒दि॒वे	३ ५ ८	अ॒स्य॒धा॒वी॒र॒व॒तः	३ ५ १५	अ॒स्य॒प्र॒धा॒हे॒म॒ना	७ ४ ११	अ॒स्य॒श्र॒वो॒न॒धः॒सु॒त॒वि॒भ्र॒ति॒१	७ ४ ११
अ॒से॒रु॒द्रा॒मे॒ह॒ना॒प॒र्व॒ता॒सः	१ ४ ४३	अ॒स्य॒ते॒सु॒ख्ये॒व्यं॒त॒व	७ १ २३	अ॒स्य॒म॒द॒नो॒म॒धो	२ ६ २३	अ॒स्य॒श्रि॒ये॒सि॒मि॒धा॒न॒स्य	२ ६ २३
अ॒से॒व॒र्षि॒ष्ठा॒कु॒ण॒हि	३ ६ ८	अ॒स्य॒ते॒सु॒ख्ये॒व्य॒मि॒र्य॒क्ष॒तः	७ २ ९	अ॒स्य॒म॒द॒पु॒रु॒ष॒प॒ी॒सि	४ ७ १८	अ॒स्य॒श्रे॒ष्ठो॒सु॒भ॒ग॒स्य	४ ७ १८
अ॒से॒व॒सू॒नि॒धा॒र॒य	७ १ ३५	अ॒स्य॒त्रि॒त॒क्र॒तु॒ना	७ ७ ६	अ॒स्य॒म॒द॒सु॒य॒दा॒क्र॒ता॒य	१ ८ २४	अ॒स्य॒श्रो॒त॒वा॒मु॒वः	१ ८ २४
अ॒से॒व॒स॒प॒रि॒ष॒त॒न॒वि॒द॒न्	१ ५ १७	अ॒स्य॒त्वे॒षा॒अ॒ज॒रा॒अ॒स्य	२ २ १२	अ॒स्य॒मै॒धा॒वा॒पृ॒थि॒वी	२ ७ १५	अ॒स्य॒श्रो॒को॒दि॒वी॒य॒ते	२ ७ १५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अस्य सुवानस्य मदि	२ ६ ६	अस्ये देवश्रवसाशुधत्तं	१ ४ २८	अहं पुरोमं दसानो	३ ६ १५	अहं हितैरिह विब्रह्म	६ ४ २३
अस्य स्तुषे महिमघस्य राधः २	१ १ २	अस्ये देषा सुमतिः पप्रथाना ७	७ २८	अहं सुवसुतः	८ १ ५	अहं वान आक्षे	६ ५ २३
अस्य स्तोमैर्मिरौ शिजः	८ ५ १६	अस्वस्मजस्तरणयः	३ ४ २५	अहं भूमिमद्वामार्थाय	३ ६ १५	अहं होतान्ये सीदु	८ १ १२
अस्य स्तोमैर्मघोनः	४ १ ८	अस्वापयद्भीतये	३ ६ २३	अहं मनेरुमवसूयैश्चाहं	३ ६ १५	अहं न्नाङ्गवतेति शिश्चिप्राणं	१ २ ३६
अस्य हिस्वयन्नास्तरं	४ ४ २५	अहं कुरुहं मर्त्रा	८ ८ १७	अहं रधयन्मृगयं	८ १ ७	अहं निद्रो अहं हृदि	३ ६ १७
अस्य हिस्वयन्नास्तरः	४ १ ९	अहं गभैमदद्या	८ ८ ४१	अहं राजा वरुणो मल्लं	३ ७ १७	अहं न्वत्र मृचापमः	६ ३ ६
अस्या जुषुण उपसात्तये	२ २ २	अहं गुणभ्यो अतिथिगं	८ १ ६	अहं राष्ट्रीसंगमनी	८ ७ ११	अहं न्वत्र वृत्रनरव्यसं	१ २ ३६
अस्या जरा सो दुमां	८ १ २	अहं यत्तु च वृत्रहन्	६ ४ ४१	अहं रुद्राय धनुरा	८ ७ १२	अहं मर्कटकवये	८ १ ७
अस्ये दिद्रो मदेष्वा	६ ७ १७	अहं च न तत्सूरिभिः	४ ६ २२	अहं रुद्रे भिर्वसुभिः	८ ७ ११	अहं स पो अ पि न्वमक्षमार्णा ३	७ १७
अस्ये दिद्रो मदेष्वा	७ ५ ९	अहं तदा सुधारयं	८ १ ८	अहं स सवतः	८ १ ८	अहं मस्मि महामहः	६ २७
अस्ये दिद्रो वाधे वृण्यंश	५ ७ २६	अहं तष्टे वंधुरं	८ ६ २६	अहं सहा नहुषः	८ १ ८	अहं मस्मि सपलहा	८ २४
अस्ये दुल्लेष सारं तसिधवः १	१ ४ २९	अहं त विधा चकरं	३ ७ १८	अहं स यो न ववास्वं	८ १ ८	अहं मस्मि सहमाना	८ ८ ३
अस्ये दुप्रब्रूहि पृथ्याणि	१ ४ २९	अहं दं गृणते पूर्यं	८ १ ७	अहं सुवपितरमस्य	८ ७ १२	अहं मिद्विपितुषरि	५ ८ १०
अस्ये दुभिया गिरयश्च	१ ४ २९	अहं न्ना हि परिशयानमर्णः	३ २ ११	अहं सूयैत्यपारं यामि	८ १ ८	अहं मिद्रो न पराजिग्ये	८ १ ५
अस्ये दुमातुः सवनेषु सद्यः १	१ ४ २८	अहं प्रलेनमन्मना	५ ८ ११	अहं सो अस्मि यः पुरासते	१ ७ २१	अहं मिद्रो रोघो वक्षः	८ १ ५
अस्ये देवप्ररि रिचे	१ ४ २८	अहं पिते ववेत सूय	८ १ ७	अहं सो ममाह नसं	८ ७ ११	अहं मिद्रो वरुणं मेमहि	३ ७ १७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अहमेतंगव्ययमश्चै	८ १ ५	अत्रेभ्यस्तेषुदाभ्यः	८ ८ २१	आगन्मवृहत्तमं	६ ५ २१	आवायेअग्निर्मधुते	६ ३ ४२
अहमेतान्छाधसतः	८ १ ६	आक्रेवसोजेरिता	३ ३ १५	आगावोअमन्त्रतमदं	४ ६ २५	आघायेपेवसुरी	१ ४ ३
अहमेववातहव	८ ७ १२	आकलयाअनूपत	७ २ ३	आगोमेतानासत्यारथेन	५ ५ १९	आचवासेतावृषणा	३ ३ ७
अहमेवस्वयमिदं	८ ७ ११	आकलयेपुधावति	६ ८ ७	आग्रावशह्रावसे	१ २ ५	आचनवाचिकित्तामः	६ ६ १४
अहश्चकृष्णमहरजुनं	४ ५ ११	आकलयेपुधावतिश्येनः	७ २ १५	आग्निनस्ववृक्तिभिः	७ ७ ४	आचनोवर्हिःसदेता	५ ४ २९
अहस्तायदपदी	७ ७ ८	आकीसुर्यस्यरोचनात्	१ १ २७	आधिरगामिभारतः	४ ५ २४	आचयेणिग्रावपुमः	२ ४ २०
अहानिपुत्राःपर्याव	१ ६ १४	आकृष्णनरजसावर्तमानः	१ ३ ६	आग्नेगिरौदिवआ	५ ४ ६	आचवर्हासिताहूह	१ ५ २२
अहयादिदसुदिना	५ ३ १४	आक्रेनिपासोअहभिः	३ ७ २१	आग्नेयाहिमस्तस्वा	६ ७ १५	आचष्टआसांपाथो	५ ३ ३५
अहव्यशेहविरास्ये	८ ४ २२	आक्रेदयबलमार्जो	४ ७ ३५	आग्नेवह्वरुणमिष्टयेनः	८ २ २२	आचिकितानसुकू	४ ४ ४
अहितेनचिद्वेता	६ ४ ४०	आक्षित्पुर्वास्वपरा	३ २ ८	आग्नेवहहविरघाय	५ २ १४	आच्यजातुदक्षिणतः	७ ६ १८
अहिरिवमोगैःपर्यति	५ १ २१	आक्षोदोमहिब्रतं	४ ६ ३	आग्नेस्थरार्थिमेर	८ ८ १४	आच्छाद्विधानैर्गुपितः	८ ३ २९
अहमेयजंप्रथामुराणाः	५ ५ २०	आक्ष्णयावनोवहन्ति	५ ८ २४	आमन्त्रापउशुतीर्बिहः	७ ७ २६	आजधतिसान्वेषां	५ १ २४
अह्येतिारक्रमपश्यहं	१ २ ३८	आर्गधितापरिगधिता	२ १ ११	आग्रावभिरहन्येभि	४ ३ २	आजनयदुहणे	४ ६ १४
अहलतामनसाश्रुष्टि	२ ७ १५	आर्गतामारिषयत	६ १ २६	आघवावान्मनासः	१ २ ३०	आजनस्वेषदंशं	८ १ २४
अहलमानउपयाहि	४ ७ १३	आर्गन्देवकृतुमिर्वधतु	३ ८ ४	आवागमद्यद्विश्रवत्	१ २ २९	आजगृविर्विप्रकृता	७ ४ १८
आजनगधिसुरभि	८ ८ ४	आर्गन्मूमागमिहरबु	३ ७ ५	आघातागच्छानुत्तरा	७ ६ ७	आजातजातवेदसि	४ ५ २९

मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः
आज्ञामिरक्तेऽव्यत	७ ५ ३	आतिष्ठत्सुवृत्तयोरथः	२ ४ २९	आतेऽअन्नचाहविः	३ ८ २२	आतेऽसुपुर्णाभिमिनैः	१ ५ २७
आज्ञासःपुष्पणर्थे	४ ८ २१	आतिष्ठत्पर्विविधेऽभूष	३ २ २३	आतेऽकाराशृणवामावचा	३ २ १३	आतेऽस्वस्तिर्मीमेहे	४ ८ २२
आजिपतेनृपतेवमिद्धि	६ ४ २५	आतिष्ठरथं वृषणं पृषते	२ ४ २०	आतेऽदक्षमयोऽसुवृ	७ २ ६	आतेऽहनृहरिवःशूरशिमे	४ २ ७
आजितुरस्यतिविश्व	६ ४ २३	आतिष्ठवृत्रहृत्रथं	१ ६ ५	आतेऽदक्षविरोचना	६ ६ २६	आत्मन्वन्नभौदुहते	७ २ ३१
आजुहोतादुव्यता	४ १ २२	आतूगहिप्रतुद्रव	६ १ ९	आतेऽदधामीर्द्रियं	६ ६ २६	आत्मातेवातोरज्यानवी	५ ६ ९
आजुहोतास्वध्वरं	३ १ ६	आतूनृदंद्रकौशिक	१ १ २०	आतेऽनयातंमनसः	७ ८ १७	आत्मादेवानांभुवनस्य	८ ८ २६
आजुहोतृनृदयोर्वधः	८ ६ ८	आतूनृदंद्रक्षुमंतं	६ ५ ३७	आतेऽपितर्मस्तांसु	२ ७ २६	आत्मानंतेमनसारादजा	२ ३ १२
आजुहोतृनृद्व्यः	२ ५ ८	आतूनृदंद्रमद्यं	३ ३ ३	आतेऽमहदंद्रोद्युग	५ ३ ९	आत्मापितुस्तनूवासः	५ ७ २९
आतंभजसौश्रवसेषु	७ ८ २९	आतूनृदंद्रवृत्रहृ	३ ६ २७	आतेऽरथस्यपूषन्	७ ७ १४	आत्मापुत्रस्यरक्षा	६ ७ २७
आतंदंद्रोमदयंकं	७ १ २७	आतूनृदंद्रोशतदतु	७ २ २८	आतेऽरुचःपर्वमानस्य	७ ४ १०	आत्वद्यसधस्तुतिं	५ ७ १३
आतंदंद्रमहिमानं	६ ४ ४६	आतूर्भरमाकिरेतत्परिधत्	३ २ २०	आतेऽवत्सोमनोयमत्	५ ८ ३६	आत्वद्यसबुधौ	५ ७ ११
आतंष्टतावचोयुजा	६ ३ ४९	आतूर्षिचकण्वमतं	५ ७ २१	आतेऽवृषन्वृषणो	४ ७ १९	आत्वशत्रवागहि	६ ६ १
आतंष्टमनःपुनः	८ १ १९	आतूर्षिचहृमिदो	८ ५ १९	आतेऽवोरैष्यं	४ २ ५	आत्वाकण्वाअहूषत	१ १ २६
आतंष्टतसातिस्मभ्यसु	१ ७ ३२	आतूसुशिप्रदंपते	६ ५ ७	आतेऽशुभोवृषभएतु	४ ६ ८	आत्वाकण्वाइहवसे	६ ३ ११
आतत्तंदंद्रायवः	८ ३ ५	आतेऽअग्नधीमहि	३ ८ २२	आतेऽसपृथूजवसे	३ ३ १४	आत्वागमंशतातिभिः	८ ७ २५
आतत्तंदंद्रमंतुमः	१ ३ २४	आतेऽअन्नचाहविः	४ ५ ३०	आतेऽसिचामिकथ्योः	६ १ २२	आत्वागिरोरथीरिव	६ ६ ३०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
अनोअद्यस्मनसः	६ २ ३१	अनोदेवसविता	८ ५ १६	अनोभरभगमिदृद्युमंतं	३ २ ४	अनोयातदिवस्परं	५ ८ २५
अनोअश्वावदक्षिना	६ २ ८	अनोदेवशवसा	५ ३ १४	अनोभरवपणंशुष्मं	४ ६ ८	अनोयाहिपरावतः	५ ८ १६
अनोअश्विनात्रिवृत्तारथं	१ ३ ५	अनोदेवानामुपेतु	७ ७ २७	अनोभरव्यजनगामश्च	६ ५ ३१	अनोयाहिमहेमते	६ ३ १२
अनोअंगंतमयोसुवा	५ ८ २८	अनोदेवेभिरुप	५ २ १७	अनोभरदक्षिणे	६ ५ ३८	अनोयाहिसुतावतो	६ १ २२
अनोअंगंतरिशदासा	४ ४ ९	अनोदेवेभिरुपयातमर्वा	५ ५ १९	अनोभद्राऋतवोयंतु	१ ६ १५	अनोयाद्युपश्रुति	६ ३ १३
अनोअंगतरिशदासा	५ ८ २८	अनोद्युम्नराश्रवोभिः	५ ८ ७	अनोमुखस्यदावने	५ ८ २३	अनोरत्नानिविश्रता	४ ४ १५
अनोअगव्यान्यश्व्या	६ ३ १३	अनोद्रप्सामधुमंतः	८ ५ १२	अनोमहीमरमतिसजोपा	४ २ २१	अनोरथिमदृच्युतं	५ ८ २०
अनोअगव्यैभिरश्व्यैर्वस	४ ८ २९	अनोनुवामतीनां	१ ३ ३४	अनोमित्रसुदीतिभिः	४ ४ २	अनोराधासिसवितः	५ ४ ४
अनोअगव्यैभिरश्वैः	६ ५ २०	अनोनियुक्तिःश्रुतिनीभिः	२ ५ २४	अनोमित्रावरुणा	३ ४ ११	अनोरुद्रस्यवनवा	४ ८ ८
अनोअगहिसुख्योभिःशिवे	२ ८ १६	अनोनियुक्तिःश्रुतिनी	५ ६ १४	अनोमित्रावरुणाहृव्यजु	५ ५ ७	अनोवायोमहेतनं	६ ४ ५
अनोअनोत्रादंहिगोपते	३ २ ४	अनोबृहिसधुमोदं	७ ८ ७	अनोयज्ञदिभिरुपया	६ ७ ७	अनोविश्वआस्क्रागमंतु	२ ५ ४
अनोअनोभंतमश्विना	५ ८ २	अनोबृहिरिशदसः	१ २ २०	अनोयज्ञनमोवृध	३ ३ ३	अनोविश्वान्यश्विना	५ ८ २७
अनोदधिकाःपृथ्या	५ ४ ११	अनोबृहंतबृहतीभिरु	३ ७ १६	अनोयज्ञंभारती	८ ६ ९	अनोविश्वामिरुतिभिः	५ ३ ८
अनोदिवआपृथिव्या	५ ३ ८	अनोब्रह्माणिमस्तः	२ ७ २०	अनोयज्ञायतक्षतक्रमु	१ ७ २८	अनोविश्वामिरुतिभिः	५ ८ २५
अनोदिवोबृहतःपर्वतादा	४ २ २२	अनोभजपरमेषु	१ २ २२	अनोयातमुपश्रुति	५ ३ २५	अनोविश्वसुहव्यः	६ ६ १३
अनोदेवसविता	४ ८ ९	अनोभरदक्षिणेना	६ ५ ३८	अनोयातदिवोअच्छा	३ ७ २०	अनोविश्वपारथं	६ ४ २२

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
आनोविश्वेसुजोषसा	६ ४ २४	आपवस्वमानसुष्टिति	७ २ १	आपानासोविदस्वतः	६ ७ ३४	आप्यायस्वमदितम	१ ६ २२
आनोवोभिर्मरुतोयान्त्व	२ ४ ४	आपवस्वगविष्टये	७ २ ९	आपातमन्युस्तूपलं	८ ४ १४	आप्यायस्वसमेतुते	१ ६ २२
आन्यदिवोमातरिश्वा	१ ६ २८	आपवस्वदिशापते	७ ५ २६	आपीवोअसुपितरेव	८ ६ १	आप्यायस्वसमेतुते	६ ८ २१
आपःपृणीतभेषजं	१ २ १२	आपवस्वमदितम	६ ८ १५	आपुत्रासोनमातरं	५ ४ १०	आप्रद्वपरावतः	६ ६ १
आपःपृणीतभेषजं	७ ६ ५	आपवस्वमदितम	७ १ ७	आपूर्णोअस्यकृशःस्वा	३ २ ११	आप्रद्वहरीवोमाविर्वनः	४ १ २९
आपद्द्राउमेषजीः	८ ७ २५	आपवस्वमहीमिपं	६ ८ ३१	आपूषचित्रब्रह्मिपं	१ २ १०	आप्रयातमरुतोविष्णोअ	६ २ ३२
आपक्वथासोमला	५ २ २५	आपवस्वसहृस्त्रिणं	७ १ २६	आपोअद्यान्वचारिपं	१ २ १२	आप्रारजोसिदिव्यानि	३ ८ ४
आपथयोविपथयो	४ ३ ९	आपवस्वसहृस्त्रिणं	७ १ ३०	आपोअद्यान्वचारिपं	७ ६ ५	आप्रुपायन्मधुन	८ २ १७
आपप्राथमहिनावृण्यवृ	६ ५ ९	आपवस्वसुवीर्यं	७ २ १	आपोअस्मान्मातरः	७ ६ २४	आबुदंष्ट्रहाददे	६ ३ ४२
आपुमृषीपार्थिवानि	४ ८ ३२	आपवस्वहिरण्यवत्	७ १ ३३	आपोनदेवीरुपयंतिहोत्री	१ ६ ४	आमंदमानेउपाके	२ २ ११
आपुमृषीविभावरी	३ ८ ३	आपुशुगासिपृथिवीवनु	६ २ ३१	आपोनसिंधुमभियत्	७ ८ २५	आमंदमानेउपसाउपाके	२ ८ २३
आपुमृषीपार्थिवंरजः	१ ६ १	आपुश्वातात्रासत्यापुर	५ ५ १९	आपोभुयिष्टाद्वयेकोअत्र	२ ३ ५	आमध्वोअसाअसिचुन्	७ ७ २३
आपुमभिस्तमध्व	५ १ २	आपुश्वातात्रासत्यापुरस्ता	५ ५ २०	आपोयंवःप्रथमं	५ ४ १४	आमनीपामंतरेक्षस्यनृ	१ ७ ३१
आपवतस्यमरुता	३ ८ ६	आपश्चिदिग्युःस्तयैः	५ ३ ७	आपोरिवतीःक्षयथाहिव	७ ७ २६	आमंदमावरेण्यं	७ २ ६
आपवमानधारय	६ ७ ३९	आपश्चिदस्मैपिन्वत	५ ३ २५	आपोहृद्वृहतीर्विश्व	८ ७ ४	आमंदस्यसनिष्यंतोवरे	२ ८ १७
आपवमाननोभर	६ ८ १३	आपश्चिद्विस्वयशसःसदः	५ ६ ७	आपोहिष्टामेयोभुवः	७ ७ ५	आमंदरैरिद्रहरिभिः	३ ३ ९

मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः
अवच्यस्वमहिप्सरः	६ ७ १८	आवांरथ्यपुरुमायंमनोजुर्व	१ ८ २०	आवांसहस्रहरथ	३ ७ २२	अविरभून्महिमाघेन	८ ६ ३
अवच्यस्वसुदक्षन्वाः	७ ५ १८	आवांरथ्ययुवतिस्त्रिष्टुद्व	१ ८ १८	आवांसुमेवमिन्	५ १ ४	अविवासन्परावतः	६ ८ २९
अवादिद्रेयमुना	५ २ २७	अवा रथमवमस्याव्युष्टौ	५ ५ १८	आवासुशःशुयूह्व	८ ८ १	अविशन्कलशसुतः	७ १ २७
अवदंस्वशकुनेसुद्रमा	२ ८ १२	आवांरथ्यैअश्विनाश्येनप	१ ८ १८	आवांजात्रातोपनक्रमु	३ ७ ३	अविश्वतःप्रत्यंच	२ ६ २
अववृत्ततीरधनुद्विधारा	७ ७ २५	आवांरथ्यैनियुत्वान्वक्षद	२ १ २४	आवातवाहिभेपुजं	८ ७ २५	अविश्वदेवंसर्पति	४ ४ २६
अवहृतीपोष्यावार्यणि	१ ८ ३	आवांरथ्योरथानां	४ ४ १४	आवातस्यघ्नजतो	५ ४ १	अविश्ववाराश्विनागतनः	५ ५ १७
अवहृत्सृणीज्योतिषा	३ ५ १४	आवांरथ्योरोदसीबद्धधानः	५ ५ १६	आवांमगन्सुमतिर्वा	७ ८ २०	अविश्वौवधेत्चारुसु	१ ७ १
अवहृथेपरकात्	५ ८ ७	आवांरथ्योवनिर्न	२ ४ २५	आवायोभूपशुचिपाउपनः	६ १४	अवद्रहणावृत्रहभिः	४ ८ २७
आवांप्रावाणोअश्विना	६ ३ २८	आवांराजानावध्वेरवृ	५ ६ ६	आवामश्वासोअभि	५ १ १३	अट्टपस्वपुरुवसो	६ ४ ३६
आवांद्वानायववृतीयदस्त्रार	४ ४ २३	आवांवयोश्वासो	५ १ ४	आवामश्वासःशुचयः	२ ४ २५	अट्टपस्वमहामह	६ २ १६
आवांधिर्योववृत्तुरध्वरान्	१ २४	आवांविहिष्ठाहते	३ ५ १४	आवामश्वासःसुयुजो	४ ३ ३०	अट्टपस्वमहामह	६ ४ १८
आवांनरामनोयुजो	४ ४ १६	आवांवाहिष्ठोअश्विना	६ २ २६	आवांमुपस्थमदुहा	२ ८ १०	आवेधसनीलपृष्ठबृहते	४ २ २२
आवांभूषन्क्षितयोजन्म	२ २ २०	आवांविप्रद्रुहावसे	५ ८ २६	आवांमतायेक्षिनीरनूव	२ २१	आवेधिययज्ञिया	८ ५ १९
आवांमित्रावरुणाहव्यजु	२ २ २२	आवांविश्वामिरुतिभिः	५ ८ २८	आवांशुलान्निशता	२ ६ २१	आवेमक्षतनायकं	१ ३ १९
आवांयेष्ठाश्विनाहवध्वै	४ २ १३	आवांविश्वामिरुतिभिःप्रिद	६ १०	अविद्युन्महिर्मस्तः	१ ६ १४	आवेयक्ष्यमृतत्वं	८ १ १२
आवांरथदुहितसूर्यस्य	१ ८ ११	आवांश्येनासौअश्विनावह	१ ८ १८	अविवाध्यापरिराप	२ ६ २९	आवेयस्यद्विवहसः	२ ४ १९

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
आवोयंतुदवाहासः	४ ३ २३	आशुण्वतेअदपिता	३ ४ २०	आसुम्यायुसुम्यं	६ २ ७	आस्वमवयुवमनोअजरः	१ ४ २३		
आवोराजानमध्वर्य	३ ४ २०	आश्येनस्यजवसानूतनेन	१ ८ १९	आसुतेसिचतश्रियं	६ ५ १६	आहंसरस्वतीवतोः	६ ३ २१		
आवोरुण्युमौशिजोहव	२ १ १	आश्रुत्कर्णश्रुधीहव	१ १ २०	आसुष्टुतीनमसावतयध्वै	४ २ २०	आहंपितृनुयुविदत्रान्	७ ६ १७		
आवोवहंतुसतयोरघुष्यदः	१ ६ ९	आश्रिनावश्रवति	१ २ ३१	आसुभमाणोमघवन्	४ ७ १९	आहरयःससृजिरे	६ ५ ५		
आवोवाहिष्टोवहणु	५ ४ ३	आश्रैत्र्यस्यजंतवः	४ १ ११	आसुवयंतीयजते	८ ६ ९	आहर्यतायघृण्वे	७ ४ २५		
आवोहोतजोहवीति	५ ४ २५	आष्टिषणोहोत्रसृषिः	८ ५ १२	आसूर्येणरश्मयोद्युवासः	१ ४ २५	आहर्यतोअजुनैःअत्केअज्य	७ ५ १४		
आशर्मपर्वतानामोता	६ १ २८	आसंयतमिद्रणः	४ ६ १४	आसूर्योअरुहच्युक्रमणैः	४ २ २७	आहायमश्विनोरथः	५ ८ ३३		
आशर्मपर्वतानांवृणीमहे	६ २ ३९	आसएतुयईवदा	६ ४ ५	आसूर्योनमानुमद्भिः	४ ५ ६	आहापत्वाविदंवा	८ ८ १९		
आशसनंविशसनं	८ ३ २६	आसखायःसबुद्धौ	४ ८ ३	आसूर्योयातुससांश्रः	४ २ २७	आहिद्यावापृथिवीअग्ने	७ ५ २९		
आशीलानवयाया	२ ६ २२	आसलोयातुमघवा	३ ५ १७	आसोतापरिषिचत	७ ५ १८	आहिरुहतमश्विना	६ २ ६		
आशुदंशिक्रांतमुष्ट	३ ७ १३	आसवंसवितुयथा	६ ७ १०	आसोमसुवनोअग्निभिः	७ ५ १३	आहिष्मायातिनयै	३ ६ १८		
आशुदंतविष्वतो	३ ५ ६	आसस्त्राणासःशवसा	४ ७ ९	आस्ततासोमरुतो	५ ४ २७	आहिष्मासनवेपिता	१ २ २०		
आशुःशिरानोवृषभः	८ ५ २२	आसहस्रपृथिभिः	४ ६ ६	आस्थापयंतयुवतियुवानः	४ ४ ५	आहोतामंदोविदथा	३ १ १४		
आशुभिश्चिद्यान्विमुचातिर	८ २ २	आसांपूर्वासाहसुस्सृ	२ १ ८	आश्वोवृकस्यवर्तिकां	१ ८ १०	इंदुविदायबृहते	७ २ २२		
आशुअयातमश्विनास्व	५ ५ १४	आसीनासोअरुणीनां	७ ६ १८	आस्मार्थवृषपाणेबुतिष्ठ	१ ४ ११	इंदुःपविष्टचारुमेदाय	५ ७ २१		
आशुरर्षवृहन्मते	६ ८ २९	आसीमरोहत्सुयमा	३ १ १	आसिन्पिशंगमिदवः	६ ८ ११	इंदुःपविष्टचेतनः	७ १ ३७		

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
इंदुः पुनानो अति	७ ३ १७	इंदुः तं दुभपुहन्मश्वसे	६ ५ ८	इंदुः वृत्राय हन्तवदेवा	६ १ ५	इंदुः सूर्यस्य रश्मिभिः	६ १ २
इंदुः पुनान प्रजासुराणः	७ ५ २०	इंदुः नरो नेमधिता	५ ३ ११	इंदुः वो विश्वत्स्परे	१ १ १४	इंदुः स्वर्गज नयश्वहानि	३ २ १५
इंदुरत्यो न वाजस्य	६ ८ ३३	इंदुः वोनरः सव्यायसे	४ ७ १	इंदुः सोमस्य पीतये	३ ३ ५	इंदुः स्वाहा पिबतु	३ ३ १४
इंदुरिंद्राय पवते	७ ५ १	इंदुः नो अश्वे सुभिः	५ २ १३	इंदुः स्वानृतमं	८ ४ १४	इंदुः आशाभ्यस्परि	२ ८ ९
इंदुरिंद्राय तोयते नितोक्ष	७ ५ २१	इंदुः परवरमध्यमासः	३ ६ १४	इंदुः किलः श्रुत्या अस्य	८ ६ १०	इंदुः आसनेता वृहस्पतिः	८ ५ २३
इंदुरिंद्रं ति महिषाः	७ ४ २२	इंदुः प्रलेतमन्मना	६ ५ २७	इंदुः पूर्भिर्भित्तिरहासमकैः	३ २ १५	इंदुः हत्सोमपाएकः	५ ७ १७
इंदुर्देवान सुपसृत्य	७ ४ ११	इंदुः भ्रातृहवामहे	१ १ ३०	इंदुः प्रणः पुरएतेव	४ ७ ३१	इंदुः हृद्योः सचा	१ १ १३
इंदुर्वाजिपवते	७ ४ १२	इंदुः मतिर्हि द्रुद्राव्यमाना	३ २ २५	इंदुः सदा मेनकतः	६ ६ २२	इंदुः श्रौमहानो	६ ६ १५
इंदुर्हिन्वानो अर्थति	७ २ १३	इंदुः मित्रं वरुणमग्निमाहुः	२ ३ २२	इंदुः समस्य जमानमार्थ	२ १ १९	इंदुः षेद दतुनः	६ ६ २७
इंदुर्हिया नः सोऽनुभिः	६ ८ २०	इंदुः मित्रं वरुणमग्निमतये	१ ७ २४	इंदुः सहस्रदाज्ञा	१ १ ३२	इंदुः उक्थे न शवसा	८ ५ १६
इंदो यथा तव स्तवः	७ १ १२	इंदुः वयं महाघने	१ १ १३	इंदुः सीतां निगृह्णतु	३ ८ ९	इंदुः क्रुमुभिर्वाजवद्भिः	३ ४ ७
इंदो यदग्निभिः सुतः	६ ८ १४	इंदुः वधै तु नो गिरः	६ १ १०	इंदुः सुतेषु सोमेषु	६ १ ७	इंदुः क्रुमुभिर्वाजिभिः	३ ४ ७
इंदो व्यव्यमर्थसि	७ २ १३	इंदुः वधै तो अस्तुः	७ १ ३०	इंदुः सुत्रमास्ववा	४ ७ ३२	इंदुः क्रुमुमान्वाजवान्	३ ४ ७
इंदो समुद्रमीलय	६ ८ २५	इंदुः वाणीरनुत्तमन्यु	५ ३ १६	इंदुः सुत्रमास्ववान्	८ ७ १९	इंदुः ओषधीरसनो द्रुहानि	३ २ १६
इंदं कामा वसयंतो	३ ५ १९	इंदुः विश्वा अवीवधन्	१ १ २१	इंदुः सुपषावृषणा	३ ४ २	इंदुः क्रतुं न आभर	५ ३ २१
इंदं कुत्सो वृत्रहणंश्चीप	१ ७ २४	इंदुः वृत्राय हन्तवपुर	३ २ २१	इंदुः सुशिप्रो मधवतलः	३ २ १	इंदुः क्रतुं विदं सुतं	३ ३ १

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
इंद्रक्षत्रमभिवांसं	८ ८ ३८	इंद्रदृढमघवनू	८ ५ १६	इंद्रमरुचद्रुहपाहि	८ ५ १६	इंद्रवायूअयंसुतः	३ १६	इंद्रवायूअयंसुतः	३ १६
इंद्रक्षत्रासमातिषु	८ १ २४	इंद्रदृढयामकोशाअभूव	३ २ ३	इंद्रमिक्कोशिनाहरी	३ २ ३	इंद्रवायूइमेसुता	१ १६	इंद्रवायूइमेसुता	१ १६
इंद्रगृणीषवस्तुषे	६ ४ ४६	इंद्रदृढस्वपूरसि	६ ५ ३६	इंद्रमित्यागिरोममा	६ ५ ३६	इंद्रवायूबृहस्पतिमित्रा	३ ५	इंद्रवायूबृहस्पतिमित्रा	३ ५
इंद्रजहिपुमांसयातुधानं	५ ७ १९	इंद्रनेदीयदुहि	६ ४ २३	इंद्रमिद्वाथिनोबृहत्	६ ४ २३	इंद्रवायूबृहस्पतिनुह	१ १३	इंद्रवायूबृहस्पतिनुह	१ १३
इंद्रजामयजतये	४ ६ १९	इंद्रपिबतुभ्यसुतो	४ ७ १२	इंद्रमिद्देवतातये	४ ७ १२	इंद्रवायूमेनोजुवा	५ ७ २५	इंद्रवायूमेनोजुवा	५ ७ २५
इंद्रज्येष्ठान्बृहद्वाः	३ ८ ५	इंद्रपिबवृषधृतस्य	३ ३ ७	इंद्रमिद्धरीवहृतोमति	३ ३ ७	इंद्रशविष्ठससत	१ ६ ५	इंद्रशविष्ठससत	१ ६ ५
इंद्रज्येष्ठामरुद्रणाः	१ २ ९	इंद्रपिबप्रतिक्रामं	८ ६ १२	इंद्रमिद्धिमेहीनां	८ ६ १२	इंद्रशुद्धेनआगहि	५ ८ १७	इंद्रशुद्धेनआगहि	५ ८ १७
इंद्रज्येष्ठामरुद्रणाः	२ ८ ९	इंद्रपिबस्वधयाचित्सुतस्य	३ २ १८	इंद्रमिवेदुभयेविह्वयत	३ २ १८	इंद्रशुद्धोहिनोरधि	३ ७ १३	इंद्रशुद्धोहिनोरधि	३ ७ १३
इंद्रज्येष्ठनआभर	४ ७ २७	इंद्रप्रणःपुरएते	४ ७ ३१	इंद्रमीशानमोजेसा	४ ७ ३१	इंद्रश्मृमळ्यातिनः	१ १ २१	इंद्रश्मृमळ्यातिनः	१ १ २१
इंद्रतमाहिधिषण्यामरुतं	२ ४ २७	इंद्रप्रणोधितावानं	३ ३ १	इंद्रमुक्थानिवावधुः	३ ३ १	इंद्रश्मवायवेपांसुतानां	५ ८ १५	इंद्रश्मवायवेपांसुतानां	५ ८ १५
इंद्रतुभ्यमिदुद्दिचो	१ ५ ३०	इंद्रप्रणोरथमव	६ ५ ३५	इंद्रमृळमहजीवातु	६ ५ ३५	इंद्रश्मवायवेपां	४ ७ ३१	इंद्रश्मवायवेपां	४ ७ ३१
इंद्रतुभ्यमिन्मघवनू	४ ७ १७	इंद्रप्रस्तारुणप्रशिष्टा	८ २ १२	इंद्रमेवधिषणासातये	८ २ १२	इंद्रश्मसोमपिबतं	४ ७ ३१	इंद्रश्मसोमपिबतं	४ ७ ३१
इंद्रत्रिधातुशरणं	४ ७ २८	इंद्रग्रेहिपुरस्वं	६ १ २३	इंद्रयजुनेअस्ति	६ १ २३	इंद्रश्मिद्धातदबवीत्	६ ५ ३८	इंद्रश्मिद्धातदबवीत्	६ ५ ३८
इंद्रत्वमवितेदसि	६ १ १२	इंद्रब्रह्मक्रियमाणजुषस्व	४ १ २५	इंद्रयथाहस्तिते	४ १ २५	इंद्रश्मधिषुमेहव	६ २ १६	इंद्रश्मधिषुमेहव	६ २ १६
इंद्रत्वोतांसआवयं	१ १ १५	इंद्रमसिकविच्छदा	३ १ ११	इंद्रयस्तेनवयिर्सी	३ १ ११	इंद्रश्रेष्ठानिद्रविणानि	६ ३०	इंद्रश्रेष्ठानिद्रविणानि	६ ३०
इंद्रत्वावृषभंभयं	३ ३ १	इंद्रमच्छसुताइमे	७ ५ ९	इंद्रवाजैर्जेनोव	७ ५ ९	इंद्रसोमपिबजुतना	१ १ १३	इंद्रसोमपिबजुतना	१ १ १३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
इन्द्रसोमसोमपतेपिबिसं	३ २ ९	इन्द्रस्यसोमपवमान	७ ३ १	इन्द्रश्रीजतिरुत्सर्वा	३ १ ११	इन्द्रबृहस्पतीवियं	३ ७ २५
इन्द्रसोमसिमपिब	७ ७ १०	इन्द्रस्यसोमराधसपुना	७ १ १७	इन्द्रश्रीतपतिमाधा	४ ८ २६	इन्द्रयगावअशिर्	६ ५ ६
इन्द्रसोमाः सुताइमेतव	३ ३ १	इन्द्रस्यसोमराधसे	६ ७ ३०	इन्द्रश्रीतिविषाणिवां	३ १ १२	इन्द्रयगिरोअनिशित	८ ४ १४
इन्द्रसोमाः सुताइमेतान्	३ ३ ५	इन्द्रस्यहृदि सोमधाने	७ ५ १९	इन्द्रश्रीनवतिपुरां	३ १ १२	इन्द्रयनूनमेचत	१ ६ ५
इन्द्रसुजोर्बुणआविवेश	३ २ १५	इन्द्रस्यो गिरसांचुष्टो	१ ५ १	इन्द्रश्रीमित्रावरुणादिति	४ २ २८	इन्द्रयपवतेमदः	७ ५ १५
इन्द्रसोमसुतस्यपेयाः	७ ५ २०	इन्द्रस्यव्रतविषीभ्यः	८ ६ १५	इन्द्रश्रीमयमवथः	४ ४ ३२	इन्द्रयमहनेसुतं	६ ६ १८
इन्द्रस्थतर्हरिणां	६ २ १८	इन्द्रस्येवरातिमा	८ ८ ३६	इन्द्रश्रीयुवोरपि	४ ८ २६	इन्द्रयवृषणमदं	७ ५ ९
इन्द्रस्यकुतवृत्रहा	६ ४ ३८	इन्द्रकुत्सावहमानारथेन	४ १ ३०	इन्द्रश्रीयुवामिमे	४ ८ २८	इन्द्रयसामगायत	६ ७ १
इन्द्रस्यकुमसुकृतापूरुणि	३ २ १०	इन्द्राकोवावरुणा	३ ७ १५	इन्द्रश्रीयुवसुनः	६ ३ २४	इन्द्रयसुमदितमं	५ ७ १३
इन्द्रस्यदुतीरिषिता	८ ६ ५	इन्द्रश्रीअपसस्ययुप	३ २ १२	इन्द्रश्रीरोचनदिवः	३ १ १२	इन्द्रयसोमपरिगिच्य	७ ३ ३
इन्द्रस्यनुवीयाणिप्रवोचं	१ २ ३६	इन्द्रश्रीअपादियं	४ ८ २६	इन्द्रश्रीबृहह्येषु	८ २ ९	इन्द्रयसोमपवसे	६ ८ १३
इन्द्रस्यसुकृतद्वयं	८ ५ १६	इन्द्रश्रीअवसागतं	५ ६ १८	इन्द्रश्रीशतदाम्नि	४ १ २१	इन्द्रयसोमपातवृन्निभेः	७ ५ १९
इन्द्रस्यवज्रआयसोनिमि	६ ६ ३२	इन्द्रश्रीआगतंसुतं	३ १ ११	इन्द्रश्रीशणतहव	४ ८ २९	इन्द्रयसोमपातव	६ ७ ३७
इन्द्रस्यवज्रोमरुतां	४ ७ ३५	इन्द्रश्रीआहितन्वते	४ ८ २६	इन्द्राणीमासुनारिषु	८ ४ ३	इन्द्रयसोमपातवृत्रो	७ ४ २४
इन्द्रस्यवृणोअसुरस्य	८ ५ २३	इन्द्रश्रीउक्थवाहसा	४ ८ ३६	इन्द्रानुपषण्वयम्	४ ८ २३	इन्द्रयसोमसुषुतः	७ ३ १०
इन्द्रस्यसव्यमभवः	३ ४ ७	इन्द्रश्रीकोअस्यवा	४ ८ २५	इन्द्रापवताबृहदारथेन	३ ३ १९	इन्द्रयसोमाःप्रदिवो	३ २ १९

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
इंद्रायहिद्यौरसुरोअनम्रत	२ १ २०	इंद्रावरुणावभ्यातंपति	५ ६ ४	इंद्रासोमावहिमपः	५ १ १६	इंद्रोअश्रायिषुधोनिरेके	१ ४ ११
इंद्रायहिचित्रभानो	१ १	इंद्रावरुणासुतपौ	५ १ १२	इंद्रासोमावासय	५ १ १६	इंद्रोअसाअरद्वज्रबाहुः	३ २ १३
इंद्रायहितुतुजानः	१ १	इंद्रावरुणासौमनसमदसं	६ ४ ३१	इंद्रासोमासमधशंसग्भ्य	५ ७	इंद्रोअसेसुमनास्तु	८ ५ १६
इंद्रायहिधियेषितः	१ १	इंद्राविष्णुतत्पन्यायै	५ १ १३	इंद्राह्योवरुणाचक्र	३ ७	इंद्रोअंगमहद्रयं	२ ८ ८
इंद्रायुवंवरुणाद्रि	३ ७	इंद्राविष्णुद्वहिताःशंवरस्य	५ ६ २४	इंद्राह्रस्वेवरुणा	३ ७	इंद्रोतिभिबहुलाभिर्नो	३ ३ २३
इंद्रायुवंवरुणामृतं	३ ७	इंद्राविष्णुपिबंतं	५ १ १३	इंद्रियाणिशतक्रतो	३ २ २२	इंद्रोदधीचोअस्थभिः	१ ६ ७
इंद्रायैदुपुनीतन	७ १ २९	इंद्राविष्णुमदपती	५ १ १३	इंद्राअन्नमसौबुहव	५ ६ १७	इंद्रोदिवद्वर्द्धशे	८ ४ १५
इंद्रायैदोमरुवते	७ १ ४०	इंद्राविष्णुहविषा	५ १ १३	इंद्रेणयाथसरथसूते	३ ४ ७	इंद्रोदिवःप्रतिमानं	८ ६ १०
इंद्रावरुणनूनुवां	१ १ ३३	इंद्रासोमातपंतरक्षज्जतं	५ ७	इंद्रेणयुजानिःसृजंत	८ २ २	इंद्रोदिवीघायचक्षसे	१ १ १३
इंद्रावरुणयोर्हं	१ १ ३२	इंद्रासोमादुष्कृतोवैव्रेजंतं	५ ७	इंद्रेणरोचनादिवः	६ १ १५	इंद्रोनयोमहाकर्माणि	७ ३ २४
इंद्रावरुणवामहं	१ १ ३३	इंद्रासोमापक्वमामासु	५ १ १६	इंद्रेणसंहिदक्षसे	१ १ १२	इंद्रोनेदिष्टमवसा	४ ८ १५
इंद्रावरुणामधुमत्तमस्य	५ १ १२	इंद्रासोमापरिवांभूतुवि	५ ७	इंद्रेणैतेतृत्सवो	५ २ २६	इंद्रोब्रह्मद्रक्तापिः	६ १ २१
इंद्रावरुणायदिमानिचक्र	५ ६ २	इंद्रासोमामहितद्वां	५ १ १६	इंद्रेसुजैशरामानासः	८ ४	इंद्रोमदायववधे	१ ६ १
इंद्रावरुणायद्विष्वयो	६ ४ ३१	इंद्रासोमायुवमंग	५ १ १६	इंद्रेविश्वानिर्वीया	६ ४ ४२	इंद्रोमधुसंष्टतमुस्त्रियायां	३ २ २६
इंद्रावरुणायुवमध्वरायनः	५ ६ २	इंद्रासोमावर्तयतदिवस्प	५ ७	इंद्रेषितेप्रसुचंभिश्ममाणे	३ २ १२	इंद्रोमहासिंधुमाक्षया	२ ६ ४
इंद्रावरुणवधनभिप्रति	५ ६ ४	इंद्रासोमावर्तयतदिवोव	५ ७	इंद्रेहिमत्यध्रसः	१ १ १७	इंद्रोमहामहतो	८ २ १६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
इंद्रोमहामहूतः	८ ६ १०	इंद्रोहृतमर्जुनं	३ ३ १२	इंद्रोवासातिमीमहे	१ १ १२	इंद्रवचःशतसाः	५ २ ११
इंद्रोमहूरोदसीपप्रच्छ	५ ७ २६	इंद्रमन्विधनुभिः	२ ७ १९	इत्याधीवतमद्रिवः	५ ७ २४	इंद्रवपुनवचनजासः	४ ३ १
इंद्रोयज्वनेपृणते	४ ६ २५	इंद्रानोअध्वनवत्	२ ७ ४	इत्याथथातऊतये	४ १ १२	इंद्रवसोसुतमंधः	५ ७ १७
इंद्रोयातनामभवपराश	५ ७ ९	इंद्रराजासमर्थो	५ २ ११	इत्याहिसोमहृन्मदे	१ ५ २९	इंद्रवामस्येहविः	३ ७ २५
इंद्रोयातोवसितस्यराजा	१ २ ३८	इच्छतरेतोमिथस्तनूयु	१ ५ १२	इंद्रकुवेरादित्यस्य	२ ७ ९	इंद्रवामादिरमधु	६ ३ २०
इंद्रोस्थाप्रचतक्रणोति	४ १ २९	इच्छतिवासोभ्यासःसखा	३ २ १	इंद्रतृणकंपरजत	८ १ १८	इंद्रविष्णुर्विचक्रमे	१ २ ७
इंद्रोराजाजगतः	५ ३ ११	इच्छतिदेवाःसुन्वंतं	५ ७ २०	इंद्रतेपाग्रसन्वितं	८ ३ १२	इंद्रश्रष्ट्योतिषाज्योतिरा	१ ८ १
इंद्रोवल्लरीक्षितारं	८ २ १६	इच्छन्नश्चस्यचिच्छिरः	१ ६ ७	इंद्रतेसोममधु	६ ४ ४७	इंद्रश्रष्ट्योतिषाज्योतिर	८ ८ २८
इंद्रोवसुभिःपरिपातु	८ २ १२	इतऊतीवोअजरं	६ ७ ३	इंद्रतृपात्रमिद्रपानं	४ ७ १९	इंद्रसुमेजरितराचिकिद्धि	७ ७ २०
इंद्रोवावेदियन्मघं	६ २ ४	इतिचिद्धित्वाधनां	८ ७ १	इंद्रद्यावापृथिवीसुलमस्तु	२ ५ ३	इंद्रस्वरिदमिदास	८ ७ १०
इंद्रोवाजस्यस्त्विरस्य	४ ७ ९	इतिचिद्रुग्राजोपशुमत्यै	४ २ १६	इंद्रनमोवृषभायस्वराजे	१ ४ ११	इंद्रहनुमेषां	६ १ २५
इंद्रोविश्वेधायैः	३ ३ २६	इतिचिन्मन्युमग्नि	३ ८ २५	इंद्रपितृभ्योनमोअस्तु	७ ६ १७	इंद्रहन्वोजसासुतं	३ ३ १६
इंद्रोवृत्रमक्वणोच्छर्धनीतिः	३ २ १५	इतिस्वाग्नेवृष्टिहव्यस्य	८ ६ १९	इंद्रपिबेसुखासुच्यते	१ ८ ६	इंद्रहविर्मघवन्	८ ६ २१
इंद्रोवृत्रस्यताविषो	१ ५ ३०	इतिस्वादेवाइमआहुः	८ ५ ४	इंद्रमग्नेकियते	३ ५ २	इंद्रहविप्रदिविस्था	४ ४ १७
इंद्रोवृत्रस्यदोधतः	१ ५ २९	इतिवाइतिमेमनः	८ ६ २६	इंद्रयमस्यसाद्वनं	८ ७ २६	इंद्रमकर्मनमो	८ २ १८
इंद्रोहरिथुयेअश्विनारथं	२ ३ ५	इतिस्तुतासोअसथारिशा	६ २ ३७	इंद्रवचःपर्जन्यायस्वराजे	५ ७ १	इंद्रमग्नेमुधंतुधितादधि	२ २ ७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
इदमापःप्रवहत्	१ २ १२	इमं कामं मं द्या गो भिरश्चैः	३ २ ४	इमं विमं सुकृतं	७ १ ७	इमं स्तोमं रोदसी	३ ३ २५
इदमापःप्रवहत्	७ ६ ५	इमं कामं मं द्या	३ ३ १४	इमं हे विदुथ्याय	३ ३ २४	इमं स्तोमं सकृतयो	२ ७ ६
इदमित्यारौद्रं तवचाः	८ १ २६	इमं वावीरो अष्टत	६ २ १२	इमं मे गङ्गेयमुने	८ ३ ६	इमं स्वस्मि हृद आसुतंष्ट	२ ७ २१
इदमुत्पल्युरुतमं	३ ८ १	इमं च नो गवेषणं	४ ८ २२	इमं मे वरुणशुधी	१ १ २	इमं आर्या तमिदं वः	२ २ १
इदमुत्पल्यमहिमहा	३ ५ २	इमं जीवेभ्यः परिधि	७ ६ २६	इमं मे स्तोमं मथिना	६ ६ ७	इमं ईदं भरतस्य	३ ३ २३
इदमुदुं कं पिबेत् ब्रवीत नो	२ ३ ५	इमं जुषस्व गिर्वणः	६ १ १	इमं यज्ञं मिदं वचः	१ ६ २०	इमं ईदं य सुन्विरे	५ ३ १७
इदमिदं तपो अद्रिसानो	५ १ १	इमं तं पश्य वृषभस्य	८ ५ २१	इमं यज्ञं मिदं वचः	८ ८ ८	इमं उत त्वा विचक्षते	६ ३ ४५
इदमिदं ते वे विषतः	४ ६ ११	इमं त्रितोभूय विदत्	८ १ १	इमं यज्ञं च नो धा	४ ५ १२	इमं मे शं चमसं मा वि	७ ६ २१
इदमिदं वसुपस्तुति	६ २ २३	इमं नरो भरतः	३ १ १६	इमं यज्ञं त्वमस्माकं	३ ३ ३	इमं मिदं गवां शिरं	३ ३ ६
इदमिदं विधत्ते	५ १ ६	इमं नरो भरतः सश्रुता	५ २ २८	इमं यज्ञं सहसा वं वक्षः	२ ८ १६	इमं मिदं सुतं पिब	१ ६ ५
इदमिदं पीति सुतवो मर्दधुः	३ ७ २	इमं नरो भवतास्तुभ्यमापः	३ २ १८	इमं यमं प्रस्तरमाहि	७ ६ १४	इमं मिदं अदीधरत्	८ ८ ३१
इदमिदं नो शृच्छमानो	३ १ १८	इमं नुमायिनं दुवे	६ ५ २७	इमं यमं धिये सुतस्युः	२ ३ १४	इमं मुत्पल्यमथैव वत्	४ ५ २०
इदमं यत्तेज मरच्छश्र	३ ५ १२	इमं नुलोममं तितः	२ ४ २२	इमं विधत्ते अपां सुस्थौ	२ ५ २४	इमं मपुवो अतिथि	४ ५ १७
इदमिदं नो शृच्छजनिमाकवीनां	३ २ २३	इमं नो अमृतं पयं	८ ७ ९	इमं विधत्ते अपां	८ १ १	इमं मपुत्पल्यमस्माकं	१ २ २२
इदमिदं नो शृच्छजनिमाकवीनां	३ ५ ३१	इमं नो अमृतं पयं	४ ५ १६	इमं स्तोमं ममिष्टये	६ १ १	इमं मजुस्यासुभये	८ ४ २३
इदमिदं नो शृच्छजनिमाकवीनां	३ ७ १४	इमं नो अमृतं पयं	३ १ २१	इमं स्तोमं महेते जातं वेदसे	१ ६ ३०	इमं बलनाभ्योपधि	८ ८ ३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
इमां गा॒य॒त्रव॒र्त॒नि	६ ३ २०	इमा॒अभि॒प्रणो॒नुमः	५ ८ १०	इमा॒जुष॒थास॒र्वना	६ ३ २०	इमा॒मपु॒ष्टा॒त॒वा॒त॒येधाः	३ २ १९
इमां॑च॒नः॒दृथि॒र्वी	३ ३ ३१	इमा॒अ॒सै॒म॒त॒यो॒वाचः	८ ४ २२	इमा॒जुह॒न॒यु॒ष्म॒दान॒मो	५ ६ १९	इमा॒म॒ब्बा॒सुर॒स्य	४ ४ ३०
इमां॑तं॒इ॒द्र॒सुष्टु॒ति	६ १ ६	इमा॒अ॒स्य॒प्र॒तू॒त्यः	६ १ १२	इमा॒ते॒वा॒जि॒न्न॒वमा॒ज॒नानि	३ ११	इमा॒रु॒द्रा॒य॒त॒व॒सै॒क॒प॒दि॒न	१ ८ ५
इमां॑ते॒धि॒य॒ग्र॒मे॒स॒हो॒मही॒म	७ १४	इमा॒इ॒द्रं॒वरु॒ण॒मे	३ ७ १६	इमा॒घ्नाना॒य॒त॒स्नुवः	१ १ ३०	इमा॒रु॒द्रा॒य॒स्त्रि॒ध॒न्व॒ने	५ ४ १३
इमां॑ते॒वा॒च॒व॒स॒य॒त॒आ॒य॒व	२ १ १९	इमा॒उ॒त्वा॒प॒स्य॒धाना	५ २ २४	इमा॒नारी॒र॒वि॒ध॒वाः	७ ६ २७	इमा॒रु॒द्रा॒इ॒द्र॒पृ॒थ॒ग्यः	५ ८ १२
इमां॑त्व॒मि॒द्र॒मी॒ढुः	८ ३ २८	इमा॒उ॒त्वा॒प॒स्य॒रु॒त॒मे॒स्य	४ ६ ११	इमा॒नि॒त्री॒णि॒वि॒ष्टा	६ ६ १४	इमे॒चित्त॒व॒म॒न्य॒वै	१ ५ ३१
इमां॑धि॒य॒शिक्ष॒माण॒स्य॒दे॒व	६ ३ २८	इमा॒उ॒त्वा॒प॒स्य॒रु॒त॒मे॒स्य	४ ६ १२	इमा॒नि॒वा॒भा॒ग॒धे॒यानि॒सि	६ ४ ३०	इमे॒चे॒तारो॒अ॒नृ॒त॒स्य॒भूरः	५ ५ १
इमां॑धि॒य॒स॒स॒शी॒र्ष्णी॒म्	८ २ १५	इमा॒उ॒त्वा॒प॒स्य॒रु॒व॒सो	५ ७ २५	इमा॒नु॒क॒सु॒व॒ना	८ ८ १५	इमे॒जी॒वा॒वि॒म॒तैः	७ ६ २६
इमां॑प्र॒त्वा॒य॒सुष्टु॒ति	८ ४ २२	इमा॒उ॒त्वा॒श॒त॒क॒तो	४ ७ २५	इमा॒ब्र॒ह्म॒बृ॒ह॒दि॒वः	८ ७ २	इमे॒त॒इ॒द्र॒ते॒व॒य॒पु॒रु॒त	१ ४ २२
इमां॑म॒इ॒द्र॒सुष्टु॒ति	५ ८ १५	इमा॒उ॒त्वा॒सु॒ते॒सु॒ते	४ ७ २६	इमा॒ब्र॒ह्मा॒णि॒व॒र्ध॒ना	४ ४ १२	इमे॒त॒इ॒द्र॒सो॒माः	५ ७ १८
इमां॑मै॒अ॒घे॒स॒मि॒ध	२ ५ २७	इमा॒उ॒त्वा॒दि॒वि॒ष्ट॒यः	५ ५ २१	इमा॒ब्र॒ह्म॒व॒ह॒वा॒हः	३ ३ ३	इमे॒त॒र॒म॒स्तो॒राम	५ ४ २५
इमां॑मै॒अ॒घे॒स॒मि॒ध	८ २ २१	इमा॒उ॒त्वा॒भ॒म॒यो॒म॒न्य॒मा	३ ४ ९	इमा॒ब्र॒ह्म॒स॒र॒स्व॒ति	२ ८ १०	इमे॒दि॒वो॒अ॒नि॒मि॒षा॒पृ॒थि	५ ५ २
इमां॑मै॒म॒स्तो॒गिरं	५ ८ १९	इमा॒उ॒त्वा॒मु॒दान॒वः	५ ८ २१	इमा॒ब्र॒ह्मै॒द्रु॒थ्यं॒शंसि	८ ८ २१	इमे॒नो॒रो॒वृ॒त्र॒ह॒त्यै	५ १ २५
इमां॑वा॒मि॒त्रा॒वरु॒णा	५ ४ १	इमा॒गा॒वः॒स॒र॒मे॒याः	८ ६ ५	इमा॒म॒शे॒श॒र॒णि॒मी॒मृषः	१ २ ३५	इमे॒भो॒जा॒अ॒गिर॒सो	३ ३ २०
इमां॑पु॒ण्या॒धि॒य	५ ८ १७	इमा॒गिर॒आ॒दित्य॒भ्यो	५ ८ १७	इमा॒म॒षु॒सो॒म॒सु॒ति॒मु॒प॒नः	५ ६ १६	इमे॒मा॒पी॒ता॒य॒श॒स॒रु॒य॒वः	६ ४ ११
इमां॑अ॒घे॒म॒त॒य॒स्तु॒थ्य	७ ६ २	इमा॒गिरः॒स॒वि॒तारं	५ ४ १२	इमा॒म॒नु॒क॒वि॒त॒म॒स्य	४ ४ ३१	इमे॒मि॒त्रो॒वरु॒णो॒द॒क॒भा॒सः	५ ५ १

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
इमेयामासस्वद्रिगभूवन्	८ १७	इयंदेवपूरोहितिर्यवभ्यां	५ ५	इयत्तककुपुंभकः	३ ५	इपिरेणितेनसासुतस्य	६ ४ १२
इमेयेतेसुवयोबाह्वोजसः	२ १ २५	इयनंउसाग्रथमासु	७ ८	इयत्तिकाशंकुतिका	२ ५	इपुर्नधन्वन्प्रति	७ २ २१
इमेयेनार्वाङ्गपरः	८ २ २४	इयंसद्वाप्रस्तृणिते	५ १	इयमददाद्रसं	४ ८	इपुर्नश्रियइषुधेः	८ ५ १
इमेरप्रचिन्मस्तौ	५ ४ २५	इयमनीषाइयमश्विनागीः	५ ५	इयमिद्वरुणमष्टमेगीः	५ ६	इपवस्वधारया	७ १ ३
इमेवांसोमाअस्वासुताह	२ १ २५	इयमनीषाइयमश्विनागीः	५ ५	इयमिद्वरुणमष्टमेगीः	५ ६	इष्कृतास्मध्वरस्य	८ ७ २८
इमेप्रस्यवेधसः	६ ३ २१	इयमनीषाबृहतीबृहतः	५ ६	इयमुतेअनुष्टुतिः	६ ४	इष्कृतास्मिनिष्कृतसहस्कृ	६ ७ ३
इमेसोमासइद्वः	१ १ ३१	इयमेनाभिरिहमे	८ १	इयमेषाममृतानांगीः	८ ३	इष्कृताहावमवतं	८ ५ १८
इमेहितैकारवोवावुधि	५ ७ २८	इययानीच्यकिर्णा	६ ७	इरज्यन्नेप्रथयस्व	८ ७	इष्कृतिर्नामवोमाता	८ ५ ९
इमेहितैबह्वकृतः	५ ३ १७	इयंवांस्यमन्मनः	५ ६	इरावतीधेनुमती	५ ६	इष्टाहोत्राअसृक्षत	६ ६ २५
इमेअग्निवीतर्तमानि	५ १ २६	इयंवांसद्वेष्टृणतं	७ ६	इरावतीर्वरुणधेनवौवां	४ ४	इयन्वाचसुपवत्तेव	७ ४ ५
इमैद्वैजायमानौजुषत	२ ८ ६	इयंवांसह्यणस्पतेसुवृक्तिः	५ ८	इपतोकायनोदधत्	७ २	इहत्सापुरुभूतमा	४ ४ ११
इयंतंऋत्विषावती	६ १ २	इयंविस्वस्थिर्यतआ	८ ७	इषुदुहन्सुदुघां	८ ७	इहत्सापुरुभूतमा	६ २ ५
इयंतंइंद्रमिर्वणः	६ १ ७	इयंवादिःपरोअतः	२ ३	इषमूर्जैचपिन्वसे	७ १	इहत्सापुरुभूतमा	६ १ १२
इयंतेनव्यसीमतिः	६ ५ २२	इयंशुभेभिर्बिसखा	४ ८	इषमूर्जैपवमानां	७ ३	इहत्सापुरुभूतमा	६ ३ ६
इयंतंपूषन्नाघेण	३ ४ १०	इयंसाभूयाउयसांमिवक्षाः	७ ७	इयमूर्जैभ्यः१पाश्र्वां	७ ४	इहत्सुनोसहसो नो	३ ४ १६
इयंदेवपूरोहितिर्यवभ्यां	५ ५ २	इयंसावोअसेदीधितिः	२ ५	इपमैद्वस्वादुते	६ ६	इहत्वष्टारमप्रियं	१ १ २५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
इहवाभ्यामिदं दुप	३ ४ २४	इहवोमनसाव्युता	३ ४ ७	इक्षरायः क्षयस्य	३ ६ ४	इंशोयोविश्वस्यादेववीतो	७ ६ १
इहत्वागोपरीणसा	६ ३ ४६	इहेहवः स्वतवसः	५ ४ ३०	इजानमिहैर्गतावसुः	८ ७ २०	इळतेत्वामवसवः	१ १ २६
इहप्रजामिहृयि	३ ७ ८	इहेवस्तेमावियौष्ट	८ ३ २८	इजेयज्ञेभिः शशुमे	४ ५ ३	इळानायावस्यैव	२ ५ २७
इहप्रव्रूहियतमः	८ ४ ६	इहैवेधिमपच्योष्टः	८ ४ ३१	इथिवांसमतिस्थिधः	३ १ ५	इळितोअग्नआवह	२ २ १०
इहप्रयाणमस्तुवा	३ ७ २२	इहोपयातशवसोनपातः	३ ७ ७	इयुरथनन्यथ	५ २ २५	इळितोअग्नआवहे	३ ८ २०
इहप्रियं प्रजयति	८ ३ ३५	इळामग्नेपुरुदंसं	२ ८ १६	इयुर्गोवोनयवसा	५ २ २५	इळितोअग्नमेनसानः	२ ५ २२
इहव्रवीतुयइंसगवेदं	२ ३ १५	इळामग्नेपुरुदंसं सुनिगोः	२ ८ २५	इयुष्टयेपूर्वतरामपरथन्	१ ८ ३	इळिष्वाहिप्रतीव्यं	६ २ १
इहश्रुतइंद्रोअस्मे	७ ७ ६	इळामग्नेपुरुदंसं सुनिगोः	२ ८ २७	इमीतासः सिलिकमध्यमार	३ १२ १२	इळेअग्निविपश्चितं	३ १ २८
इहगतवृषण्वसू	६ ५ १९	इळामग्नेपुरुदंसं	३ १ २	इमीन्यद्वपुषेधायि	४ ४ ११	इळेअग्निस्ववसं	४ ३ २५
इहितिस्तः परावतः	६ ३ ५	इळामग्नेपुरुदंसं	३ १ १५	इशानइमासुवनानि	७ ३ १९	इळेगिरामनुहितं	६ १ ३३
इहेन्द्राग्नीउपह्वये	१ २ ३	इळामग्नेपुरुदंसं	३ १ २२	इशानकृतोऽधुनयोरिशार्द	१ ५ ६	इळेववायजमानोहविभिः	८ १५
इहेन्द्राग्नीसुपह्वये	१ २ ६	इळामग्नेपुरुदंसं	३ १ २३	इशानायग्रहुतिथस्तुआनं	५ ६ १२	इळेद्यावापृथिवीपर्वचित	१ ७ ३३
इहेवैश्वण्वेषां	१ ३ १२	इळयास्वापदेव्यं	३ १ ३२	इशानावायणां	७ ६ ५	इळेन्योनमस्यः	३ १ ३०
इहेहजातासमवावशीतां	२ ४ २५	इळारस्वतीमही	१ १ २५	इशानासोऽधेदधितेस्वर्णः	५ ६ १२	इळेन्योवोमनुषो	५ २ १२
इहेहृयद्वांसिमुना	३ ७ १९	इळारस्वतीमही	३ ८ २१	इशिषेवार्थस्यहि	६ ३ ३९	इळेन्योवोअसुरं	५ २ १
इहेहृयद्वांसिमुनापपृक्षे	३ ७ २०	इखयतीरपस्युवः	८ ८ ११	इंशेबृशिरस्मृतस्य	५ २ ६	इळेन्यः पवमानः	६ ७ २४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
उ॒क्तथ॒चन॒शस्य॒मानं	५ ७	उ॒ग्रं॒यु॒जु॒म॒पृ॒त॒ना॒सु॒सा॒सु	६ ४	उ॒च्छ॒त्या॒मि॒य॒ज॒ता	४ ४	उ॒त॒वा॒स॒र॒थी॒तमः	४ ८ २२
उ॒क्तथ॒उ॒क्त॒सो॒म॒ई॒दं	५ ३	उ॒ग्रं॒ओ॒जः॒स्थि॒रा	५ ४	उ॒च्छा॒दि॒वो॒दु॒हितः	५ १	उ॒त॒ते॒सु॒ष्ट॒ता॒हरी	६ १ ११
उ॒क्तथ॒तृ॒त॒साम॒सृ॒तं	५ ३	उ॒ग्र॒बा॒हु॒क्ष॒कृ॒त्वा॒पु॒रं॒दर	६ ४	उ॒च्छि॒ष्टं॒च॒मो॒मै॒र	१ २	उ॒त॒त्यं॒च॒म॒सं॒नव	१ २ २
उ॒क्तथ॒मि॒द्रा॒य॒शस्य	१ १	उ॒ग्र॒स्त॒रा॒षा॒ळ॒भि॒भू	३ ३	उ॒च्छु॒ष्मा॒ओ॒षधी॒नां	८ ५	उ॒त॒त्यं॒नो॒मा॒स्तं॒श॒र्ध॒आ॒गम	४ २ २८
उ॒क्तथ॒वा॒ह॒से॒वि॒भ्वे॒म॒नी॒षां	६ ६	उ॒ग्र॒इ॒व॒प्र॒व॒ह॒तः॒स॒मा॒य॒सुः	८ ४	उ॒च्छो॒चि॒षा॒स॒ह॒स्स॒पु॒त्र	३ १	उ॒त॒त्यं॒प॒त्र॒म॒ग्न॒वः	३ ६ २२
उ॒क्तथे॒भि॒र॒वा॒ग॒व॒से	१ ४	उ॒ग्रा॒वि॒द्यि॒नि॒ना॒सृ॒धः	४ ८	उ॒च्छ॒य॒स्स॒व॒न॒स्प॒ते	३ १	उ॒त॒त्यं॒मु॒ज्यु॒र्म॒धि॒ना॒स॒खां	५ ५ १५
उ॒क्तथे॒भि॒वृ॒त्र॒ह॒त॒मा	५ ६	उ॒ग्रा॒स॒ता॒ह॒वा॒म॒हे	१ २	उ॒च्छ॒व॒स्स॒पृ॒थि॒वि॒मा	७ ६	उ॒त॒त्यं॒वी॒रं॒ध॒न॒सा॒मृ॒जी॒षि॒णं	६ ६ ९
उ॒क्तथे॒ष्वि॒व॒शु॒र॒ये॒षु	२ ६	उ॒ग्रा॒वि॒श्रु॒र॒म॒द	२ ६	उ॒च्छ॒व॒मा॒ना॒पृ॒थि॒वी	७ ६	उ॒त॒त्य॒दा॒स्व॒श्वं	५ ८ १३
उ॒क्ष॒ते॒अ॒श्व॒अ॒ल्य॒इ॒व	२ ७	उ॒ग्रा॒ज॒ज्ञे॒वी॒र्य॒य	५ ३	उ॒जा॒ता॒मि॒द्र॒ते॒श॒वः	६ ४	उ॒त॒त्य॒द्रा॒जु॒र॒ते	५ ५ १५
उ॒क्षा॒ज्ञा॒य॒व॒शा॒न्ना॒य	६ ३	उ॒ग्रा॒वा॒क॒कृ॒हो॒य॒यिः	४ ४	उ॒जा॒य॒तां॒प॒र॒शुः	७ ८	उ॒त॒त्या॒तु॒व॒शा॒य॒दू	३ ६ २२
उ॒क्षा॒म॒हो॒अ॒भि॒व॒क्ष॒ण॒े	२ २	उ॒च॒थ्ये॒इ॒व॒पु॒षि॒यः॒स्व॒रा॒ट्	६ ४	उ॒त॒क्र॒तु॒भि॒र्क॒तु॒पाः	३ ३	उ॒त॒त्या॒दै॒व्या॒भि॒प॒जा	६ १ २६
उ॒क्षा॒मि॒मा॒ति॒प्रा॒त	७ २	उ॒च्चा॒ते॒जा॒त॒म॒ध॒सः	७ १	उ॒त॒क॒ण॒दं॒न॒प॒दं॒पु॒त्रं	७ ७	उ॒त॒त्या॒म॒य॒श॒सा॒श्वे॒त॒ना॒थै	२ १ १
उ॒क्षा॒स॒म॒द्रो॒अ॒रु॒षः	४ ३	उ॒च्चा॒दि॒वि॒द॒क्षि॒णा॒व॒तः	८ ६	उ॒त॒गा॒व॒इ॒वा॒दं॒ति	८ ८	उ॒त॒त्या॒मै॒रो॒द्रा॒वि॒चि॒म॒ता	८ १ २८
उ॒क्षे॒व॒य॒था॒प॒रि॒यन्	७ २	उ॒च्छ॒ती॒या॒कृ॒णो॒पि॒म॒ह॒नां	५ ६	उ॒त॒ग्रा॒अ॒शि॒र॒ध्व॒र	३ ५	उ॒त॒त्या॒य॒ज॒ता॒हरी	३ ६ १६
उ॒क्षो॒हि॒मे॒प॒च॒द॒श	८ ४	उ॒च्छ॒ती॒र॒घ॒चि॒त॒य॒त	३ ८	उ॒त॒ग्रा॒व॒य॒तु॒दे॒व॒प॒त्नीः	४ २	उ॒त॒त्या॒स॒द्य॒अ॒र्षी	३ ६ २२
उ॒ग्रं॒ग॒वी॒रं॒न॒म॒सो॒प॒सि॒दि॒म	६ ४	उ॒च्छ॒न्न॒श॒सः॒सु॒दि॒न॒अ॒ग्नि॒प्राः॒५	६ १२	उ॒त॒था॒ने॒मो॒अ॒स्तु॒तः	४ ३	उ॒त॒त्या॒ह॒रि॒तो॒द॒श	७ १ ३१

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
उ॒त॒त्वा॒मे॒ह॒व॒मा॒ज॒स॒म्या॒तं	४ ८	१ उ॒त॒त्वा॒मा॒दि॒ते॒म॒हि	६ ४ ५२	उ॒त॒न॒ः॒सु॒भ॒गा॒अ॒रिः	१ १ ८	उ॒त॒नो॒दे॒व्या॒दि॒तिः	६ २ २२
उ॒त॒त्ये॒दे॒वी॒सु॒भगे	२ ७	१४ उ॒त॒त्वा॒म॒रु॒ण॒व॒यं	७ १ २	उ॒त॒न॒इ॒व॒ष्टा॒ग॒न्त॒व॒च्छा॒स्मत्	५ ५	उ॒त॒नो॒धि॒यो॒गो॒अ॒ग्राः	१ ६ १७
उ॒त॒त्ये॒नो॒म॒रु॒तो	५ ४	२ उ॒त॒त्वा॒बी॒श॒शी॒य॒सी	४ ३ २७	उ॒त॒न॒इ॒म॒त॒यो॒श्र॒यो॒गाः	२ ५ ५	उ॒त॒नो॒न॒क्त॒म॒पां	८ ४ २६
उ॒त॒त्ये॒नः॒प॒र्व॒ता॒सः॒सु॒श॒स्त	४ २ २८	२ उ॒त॒दा॒स॒त्य॒वा॒च॒नः	३ ६ २१	उ॒त॒न॒इ॒म॒रु॒तो॒वृ॒द्ध॒से॒नाः	२ ५ ५	उ॒त॒नो॒ब्र॒ह्म॒न्ना॒वि॒ष	३ १ १३
उ॒त॒त्ये॒मा॒ध्व॒न्य॒स्य॒जु॒ष्टाः	४ २ २	२ उ॒त॒दा॒सा॒प॒रि॒वि॒षे	८ २ २	उ॒त॒न॒गु॒ना॒प॒व॒या	७ ४ २१	उ॒त॒नो॒रु॒द्रा॒चि॒न्मृ॒ळत	८ ४ २७
उ॒त॒त्ये॒मा॒पै॒रु॒क्त॒स्य॒सरेः	४ २ २	२ उ॒त॒दा॒स॒को॒लित॑रं	३ ६ २१	उ॒त॒न॒गु॒णु॒वृ॒षु	५ ३ २६	उ॒त॒नो॒वा॒ज॒सा॒तये	६ ८ १
उ॒त॒त्ये॒मा॒मा॒रु॒ता॒श्र॒स्य॒शो	४ २ २	२ उ॒त॒दे॒वा॒अ॒व॒हितं	८ ७ २५	उ॒त॒न॒न॒या॒दि॒द्वि॒यं	३ ६ ३३	उ॒त॒नो॒वि॒ष्णु॒रु॒त॒वा॒तो॒अ॒स्मि	४ २ २८
उ॒त॒त्वं॒म॒ध॒व॒ज्जु॒गु	६ ३ ४३	२ उ॒त॒द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी॒श्र॒त्र	४ ८ ८	उ॒त॒नो॒गो॒म॒त॒स्क्रु॒धि	३ ६ ३	उ॒त॒नो॒हि॒र्बु॒धो॒म॒य॒स्कः	२ ५ ४
उ॒त॒त्वं॒स॒त्ये॒स्थि॒रपी॑तं	८ २ २३	२ उ॒त॒द्यु॒म॒सु॒वी॒र्यं	१ ५ २२	उ॒त॒नो॒गो॒म॒ती॒रि॒षः	४ ४ २२	उ॒त॒नो॒हि॒र्बु॒धः	४ ८ १०
उ॒त॒त्वं॒सु॒नो॒स॒हसो	४ ८ ९	२ उ॒त॒द्वा॒र॒उ॒श॒तीः	५ २ २३	उ॒त॒नो॒गो॒म॒ती॒रि॒षः	५ ८ २	उ॒त॒प्र॒धि॒मु॒द॒ह॒व्य	८ ५ २१
उ॒त॒त्वं॒प॒श्य॒ब्र॒ह्म॒दृ॒शं	८ २ २३	२ उ॒त॒नः॒क॒र्ण॒शो॒भ॒मा॒ना	६ ५ ३१	उ॒त॒नो॒गो॒म॒ती॒रि॒षः	७ १ २८	उ॒त॒प्र॒पि॒प्य॒अ॒ध॒र॒ध्या॒याः	७ ४ ३
उ॒त॒त्वा॒श्र॒म॒म॒स्तु॒तः	६ ३ ३२	२ उ॒त॒नः॒पि॒तु॒मा॒भर	६ ३ २	उ॒त॒नो॒गो॒वि॒द॒श्च॒वि॒त्	७ १ १२	उ॒त॒प्र॒ह्रा॒मा॒ति॒दी॒व्या	७ ८ २३
उ॒त॒त्वा॒धी॒त॒यो॒मम	६ ३ ४०	२ उ॒त॒नः॒मि॒या॒ग्रि॒या॒सु	४ ८ ३१	उ॒त॒नो॒गो॒षि॒ण॒धि॒यं	४ ८ ३१	उ॒त॒ब्र॒ह्म॒ण्य॒व॒यं	५ ८ १५
उ॒त॒त्वा॒न॒म॒सा॒व॒यं	६ ३ ३१	२ उ॒त॒नः॒सि॒धु॒पां	६ २ २३	उ॒त॒नो॒दि॒व्या॒इ॒षः	५ ८ ५	उ॒त॒ब्र॒ह्मा॒णो॒म॒रु॒तो॒मे॒अ॒स्य	४ १ २३
उ॒त॒त्वा॒ब॒धि॒व॒यं	६ ३ ४५	२ उ॒त॒नः॒सु॒त्रा॒त्रो॒दे॒व	५ १ १२	उ॒त॒नो॒दे॒व॒दे॒वान्	६ ५ २४	उ॒त॒ब्रु॒व॒तु॒जु॒त॒वः	१ ५ २१
उ॒त॒त्वा॒भु॒गु॒व॒च्छे॒चे	६ ३ ३१	२ उ॒त॒नः॒सु॒धो॒न्मा॒जी॒रा॒श्वः	२ २ ९	उ॒त॒नो॒दे॒वा॒व॒श्वि॒ना	८ ४ २७	उ॒त॒ब्रु॒व॒तु॒नो॒नि॒दो	१ १ ७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
उ॒त॒म॒ऋ॒ष्रे॒पु॒रय॒स्य	५ १ ४	उ॒त॒वा॒वि॒क्षु॒मद्या॒संधः	२ २ २३	उ॒त॒स्मा॒स्य॒तन्य॒तो॒रिव	३ ७ १२	उ॒त॒स्या॒वां॒रु॒शतो॒ब॒प्ससः	२ ४ २६
उ॒त॒म॒न्ये॒पि॒तु॒द्रुहः	२ ३ २	उ॒त॒व॒शंस॒मु॒शिजा॑	२ ७ १४	उ॒त॒स्मा॒स्य॒द्रव॒तस्तु॒र	३ ७ १४	उ॒त॒स्या॑श्च॒तया॒वरी	६ २ २९
उ॒त॒मा॒ता॒बृह॒दि॒वा	८ २ ७	उ॒त॒व॒ता॒नि॒सो॒मते	७ ७ ११	उ॒त॒स्मा॒स्य॒पन॒यति॑	३ ७ १२	उ॒त॒स्व॒या॒तन्वा॑श्च॒यदे॒तत्	५ ६ ८
उ॒त॒मा॒ता॒महि॒षम॒न्वे॒न	३ ५ २६	उ॒त॒शृ॒ण्व॒स्य॒ष्टृ॒णया॑	३ ६ २१	उ॒त॒स्मा॒हि॒त्वामा॑हु	३ ६ २५	उ॒त॒स्व॒रा॒जो॒अ॒दितिः	५ ५ ९
उ॒त॒मै॒प्र॒थि॒यो॒र्व॒थि॒योः	६ १ ३५	उ॒त॒स॒खा॒स्य॒श्चि॒नो॒लूत	३ ८ ३	उ॒त॒स्मै॒न॒व॒स्त्रम॑थि॒नता॑	३ ७ ११	उ॒त॒स्व॒रा॒जो॒अ॒दितिः	६ १ ३
उ॒त॒मै॒वो॒च॒ता॒दिति॑	४ ३ २९	उ॒ता॒सि॒धु॒वि॒वा॒स्यं	३ ६ २१	उ॒त॒स्य॒दे॒वः॒स॒वि॒ता	४ ८ १०	उ॒त॒स्व॒स्या॒अ॒र॒त्याः	७ ३ ४
उ॒त॒मै॒रप॒द्यु॒वतिः	४ ३ २७	उ॒त॒सु॒ये॒पयो॑वृ॒धा	५ ७ २४	उ॒त॒स्य॒दे॒वो॒भु॒वन॒स्य	२ ७ १४	उ॒त॒स्वा॒ना॒सो॒दि॒वि॒षं॒त्व	३ ८ १५
उ॒त॒वा॒यः॒सह॒स्य॒प्र॒वि॒द्वा॒न्	२ २ १६	उ॒त॒स्तु॒ता॒सो॒म॒रु॒तो	५ ४ २७	उ॒त॒स्य॒न॒दं॒द्रो॒वि॒श्व	२ ७ १४	उ॒ता॒द॒प॒रु॒मे॒गवि॑	४ ८ २२
उ॒त॒या॒सि॒स॒वि॒त॒स्त्री॒णि	४ ४ २४	उ॒त॒स्म॒ते॒प॒र॒ण्य॑ां	४ ३ ९	उ॒त॒स्य॒न॒उ॒शि॒जो॒मु॒र्वि॒या	८ ४ २५	उ॒ता॒भ॒ये॒पु॒रु॒त॒श्र॒वो॒भिः	३ २ १
उ॒त॒यो॒मा॒नु॒षे॒ष॒वा	१ २ १८	उ॒त॒स्म॒ते॒व॒न॒स्प॒ते	१ २ २६	उ॒त॒स्य॒वा॒जी॒क्षि॒प॒णि	३ ७ १४	उ॒ता॒या॒त॒सं॒गे॒व॒प्रा॒तः	४ ४ १७
उ॒त॒यो॒षणे॒दि॒व्ये॒म॒ही	५ २ २	उ॒त॒स्म॒दु॒गं॒भी॒यसे॑	४ १ १	उ॒त॒स्य॒वा॒जी॒स॒ह॒रि॒कृ॒ता	३ ७ १२	उ॒ता॒ल॒ब्धं॒स्य॒ष्टृ॒णु॒हि	८ ४ ६
उ॒त॒वा॒उ॒परि॒वृ॒णक्षि॑	८ ७ ३०	उ॒त॒स्म॒य॒शि॒शु॒यया॑	४ १ १	उ॒त॒स्य॒वा॒ज्य॒रु॒षः	४ ३ २०	उ॒ता॒शि॒ष्टा॒जनु॑श्च॒यंति॑	२ ७ ३
उ॒त॒वा॒जि॒नं॒पु॒र॒नि॒षि॒ध्वा	३ ७ ११	उ॒त॒स्म॒रा॒शि॒परि॑	७ ३ २३	उ॒त॒स्या॒न॒स॒र॒स्व॒ती	४ ८ ३१	उ॒ता॒सि॒म॒त्रा॒व॒रु॒णो	५ ३ २४
उ॒त॒वा॒ता॒पि॒ता॒सि॒नः	८ ८ ४४	उ॒त॒स्म॒स॒द्वा॒ह॒य॒त॒स्यं	८ ५ ६	उ॒त॒स्या॒न॒स॒र॒स्व॒ती॒जु॒पा	५ ६ १९	उ॒ता॒हं॒न॒क्त॒मु॒त॒सो॒म॒ते॒दि॒वा॑	७ ५ १५
उ॒त॒वा॒य॒स्य॒वा॒जि॒नः	१ ६ ११	उ॒त॒स्मा॒स॒द्य॒इ॒त्परि॑	३ ६ २५	उ॒त॒स्या॒नो॒दि॒वा	६ १ २६	उ॒ते॒दो॒र्नो॒भग॑वंतः	५ ४ ८
उ॒त॒वा॒यो॒नो॒म॒र्च॒या	२ ६ ३०	उ॒त॒स्मा॒सु॒प्र॒थ॒मः॒स॒रि॒ष्य	३ ७ १२	उ॒त॒स्या॒वां॒म॒धु॒म॒न्म॒क्षि॒का॒र१	८ २१	उ॒ते॒शि॒पे॒प्र॒स॒व॒स्य	४ ४ २४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
उतो धाते पुहृव्याः३	५ ३ १३	उत्तानायामवभराचिक्रि	३ १ ३२	उत्त्वामंदंतुस्तोमाः	६ ४ ४४	उदस्यशोचिरस्थात्	५ २ २१
उतो नो अयस्य कस्यचित्	४ २ ९	उत्तिष्ठतावपश्यत	८ ८ ३७	उरसूयौबृहदुचाप्यश्रेत्	५ ५ ४	उदस्यशोचिरस्थात्	६ २ ९
उतो नो असा उपसंजुषेत्	२ १ २०	उत्तिष्ठन्नमेषां	४ ३ १९	उत्समवातो वहतिवासो	८ ५ २०	उदातो जहते बृहत्	६ ७ २४
उतो न्वस्य जेषमां	६ ६ २८	उत्तिष्ठो जसा सह	६ ५ २८	उदगादयमादित्यः	१ ४ ८	उदानदकहो दिव	५ ८ १७
उतो न्वस्य त्पदं	६ ५ १७	उत्तिष्ठ ब्रह्मणस्पते	१ ३ २०	उदंशेते वतद्धृतात्	६ ३ ३०	उदावता त्वक्षसा	४ ६ ५
उतो न्वस्य यन्महत्	६ ५ १५	उत्तिष्ठ सिस्वाहुतः	८ ६ ४	उदंशेतिष्ठ प्रत्यातनुष्व	३ ४ २३	उदितो यो निदिता बोदिता	६ ७ १५
उतो पतिर्यश्च्यते	६ १ ८	उत्ते बृहंतो अर्चयः	६ ३ ३६	उदंशे भारतद्यमत्	४ ५ २९	उदिश्यस्य रिच्यते	५ ३ १९
उतो पितृभ्यां विदानु	३ १ २	उत्ते वयश्चिद्रस्तेरपसत्	२ १ ९	उदंशे चयस्तव	६ ३ ३९	उदीरता मवरः	७ ६ १७
उतो समह्यमिदुभिः	१ २ १०	उत्ते वयश्चिद्रसते	५ १ ५	उदं पसदसौसूर्यः	२ ५ १५	उदीरतां सुतता उपरंधीः	१ ५
उतो सहस्रमणसं	७ १ ४१	उत्ते शतान्मघवशुचुभूय	१ ७ १५	उदं पसयशुणामानवोदृथा	१ ६ २४	उदीरय कवितम कवीनां	४ २ १७
उतो हिवां दाशसंति	३ ७ ११	उत्ते शुष्मा जिहृतां	८ ७ ३०	उदयुतो नवयो	८ २ १७	उदीरयथा मस्तः	४ ३ १७
उतो हिवां पय्या आ विविद्र	३ ३ २४	उत्ते शुष्मा सईरते	७ १ ७	उदंश्राणी वस्तनयन्	४ ७ १८	उदीरय पितरजारः	७ ६ १०
उतो हिवां रनधेयानि	५ ४ २०	उत्ते शुष्मा सो अस्थुः	७ १ १०	उदसौसूर्यो अगात्	८ ८ १७	उदीरयंत वयुभिः	५ ८ १८
उत्तराहमुत्तरः	८ ८ ३	उत्ते तन्नामि पृथिवी	७ ६ २८	उदंस्तभीत्स मिधानकम	२ ८ २५	उदीराथा स्मृतयते	६ ५ १८
उत्तानपणसुभगे	८ ८ ३	उत्तुरस्तासूर्यः	२ ५ १५	उदं सबाहू शिथिरा	५ ४ १२	उदीर्ध्वजीवो असुनं अगां	१ ८ ४
उत्तानायामजयन्	२ ६ २	उत्पणयुवामहे	४ ८ २३	उदं स्युषामांनुः	५ ३ २५	उदीर्ध्वनार्यमिजीविलोकं	७ ६ २७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
उदुप्वीतःपतिवतीहो	८ ३ २४	उदुप्यदेवसवितासवार्य	२ ८ २	उदुध्वध्वंसमनसः	८ ५ १८	उद्वेत्तिप्रसवीताजर्नानां	५ ५ ५
उदुप्वीतोविद्यावसो	८ ३ २४	उदुप्यदेवसविताहिरण्य	५ १ १५	उद्यत्सहःसहस्रअजनिष्ट	४ १ २९	उद्वेत्तिसुमगोविश्वचक्षाः	५ ५ ५
उदुज्योतिरसृताविश्वजन्यं	५ ५ २३	उदुप्यदेवसवितादमूना	५ १ १५	उद्यदिद्वौमहेतदानवार्य	४ १ ३३	उनत्तिभूमिप्रथिवी	४ ४ ३०
उदुतिष्ठसवितः	५ ४ ५	उदुप्यदेवसविता	५ ४ ५	उद्यन्नद्यामित्रमहः	१ ४ ८	उन्मादितामोनेयन	८ ७ २४
उदुतिष्ठस्वध्वरः	६ २ ९	उदुप्यदेवसवितासुप्रणीत	६ २ २३	उद्यद्भक्षस्यविष्टपं	६ ५ ६	उन्माध्वजमिर्विनना	७ ३ १९
उदुत्तमंसुमुग्धिनः	१ २ १९	उदुप्यशरणेदिवः	६ २ २४	उद्ययमीतिसवितेबाहू	१ ७ २	उन्मायीताअयसत	८ ६ २६
उदुत्तमंवरुणपाशमसत्	१ २ १५	उदुत्तोमसोअश्विनोरबुध	५ ५ १९	उद्यस्यतेनवजातस्य	५ २ ३	उन्माममद्वृपभो	२ ७ १७
उदुत्यच्चक्षुर्महिमित्रयो	४ ८ ११	उदुस्त्रियाःसृजतेसूर्यःसर्चा	५ ६ १	उद्यामिवेत्तृणजो	५ ३ २२	उपक्रमस्साभर	६ ५ ३८
उदुत्यदंशतंवपुः	५ ५ १०	उदुस्वानोभिरीरते	५ ८ २१	उद्वेदनमैरतंदसनसिः	१ ८ १९	उपक्षत्रंष्ट्रीचीतहंति	१ ३ २१
उदुत्यअरुणप्सवः	५ ८ १९	उदुअयांउपवक्तेव	५ ५ १५	उद्वज्जमिःशम्याहृत्वापो	३ २ १४	उपक्षरंतिसिधवोमयोभुवः	१ १ १०
उदुत्यमधुमत्तमाः	५ ७ २७	उदुसुणोवसोमहे	६ ५ ९	उद्वत्ससाअकृणोतना	२ ३ ३	उपक्षतारस्वसुप्रणीते	२ ८ १६
उदुत्यसूनवोगिरः	१ ३ १३	उद्वआजुदगिरोभ्यः	६ १ १५	उद्वयंतमसस्पारि	१ ४ ८	उपछायामिवघणै	४ ५ २८
उदुत्यंज्रातवैदंसं	१ ४ ७	उद्वोतेवमकुनेसामगायसिर	८ १२	उद्वचक्षुर्वरुणसप्रतीकं	५ ५ ३	उपतेगाहृवाकरं	८ ७ १४
उद्वब्रह्माण्यैरत	५ ३ ७	उद्वेदुभिश्श्रुतामधं	६ ६ २१	उद्वपूक्षासोमधुमंत	३ ७ २१	उपतेधांसहमाना	८ ८ ३
उदुश्रियउपसोरोचमाना	५ १ ५	उद्वर्षयमघवन्नायुधानि	८ ५ २३	उद्वपूक्षासोमधुमंतो	५ ५ १	उपतेसोमान्यशपाहृवाकरं	८ ८ ६
उदुष्टुतसमिधांयुहोअद्यौ	२ ८ २५	उद्वोहृदमपिबृजह	८ ५ २०	उद्वहरक्षःसुहमूलमिदं	३ २ ४	उपतन्यावनस्पते	२ ५ ९

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
उपत्यावह्नीगमतोविशन्नः	५ ५ २०	उपनोवाजाअध्वर	३ ७ ९	उपमाश्यावाःस्वनयेन	२ १ ११	उपसक्रेषुबभूवतः	६ ५ १६
उपत्रितसुपाथ्योः	७ ५ ४	उपनोवाजिनीवसू	६ २ ६	उपमाषद्वाद्वा	६ ५ ३	उपहूताःपितरःसोम्यासः	७ ६ १७
उपत्वाकर्मव्रतये	६ २ १	उपनोहरिभिःसुतं	६ ६ २७	उपयमेतियुवतिः	५ १ २४	उपह्वयेसुदुधधनुमेतां	२ ३ १९
उपत्वाप्रेदिवैदिवै	१ १ २	उपप्रजिन्वबुशती	१ ५ १५	उपयोनमोनमसिस्तभा	३ ६ ५	उपह्वयेसुहवंमारुतं	७ ८ १०
उपत्वाजामयोगिरः	६ ७ ११	उपप्रयतोअध्वरं	१ ५ २१	उपवपुपेनमसाजिगीषा	२ ५ ४	उपहुरेगिरीणां	५ ८ १४
उपत्वाजुह्वोऽममं	६ ३ ३६	उपप्रागाच्छसन्वाज्यवा	२ ३ १३	उपवपुषेवैभिःशपेः	४ २ १४	उपहुरेपुयदचिध्वं	१ ६ १३
उपत्वारपवसदंशं	४ ५ २८	उपप्रागात्परमंयसुधस्थं	२ ३ १३	उपशिक्षापत्स्थुपः	६ ८ ९	उपजिरापुल्लतायुससिः	३ २ १७
उपत्वासात्यनरो	५ २ १९	उपप्रागात्सुमन्मेधायिम	२ ३ ८	उपश्वासायशृथिर्वी	४ ७ ३५	उपायातंदाशुषेमस्यौघ	५ ५ १८
उपनःपितृवाचर	२ ५ ६	उपप्रियंयपनिमतं	७ २ १८	उपसद्यायमोहृषः	५ २ १८	उपावसुजतमन्यासं	८ ६ ९
उपनःसवनागहि	१ १ ७	उपप्रेतेकुशिकाश्चेत्य	३ ३ २१	उपसर्पमातर्भूमिं	७ ६ २७	उपासैगायतानरः	६ ७ ३६
उपनःसुतमागहि	१ १ ३०	उपपुत्रदमदूकी	५ ७ ४	उपस्तुतिरौच्यथमुरुष्ये	२ ३ १	उपेदुहंधनदामप्रतीतं	१ ३ १
उपनःसुतमागतं	४ ४ ९	उपब्रध्नावावातावृषणाहरी	५ ७ ३२	उपस्तुतिनमसुद्योतिं च	२ ५ १२	उपेमसृक्षिवाजुयु	२ ७ २२
उपनःसुतमागहि	३ ३ ५	उपब्रह्माणिहरिवः	८ ५ २५	उपस्तुदिप्रथमरंत्तधेयं	४ ३ १८	उपेदुमुपपचनं	४ ६ २५
उपनःसुनवोगिरः	४ ८ १५	उपमंत्वामवौनां	६ ४ २२	उपस्तृणीतमत्रये	६ ५ १८	उपोअदक्षिनुन्धुवोनवक्षः	२ १ ७
उपनोदुवाअवसागमनु	१ ७ २५	उपमापेपिशुत्तमः	८ ७ १४	उपस्थायमातरमन्नं	३ ३ १२	उपोनयस्ववृषणातपुष्यो	३ २ १७
उपनोयातमश्विना	६ २ २७	उपमामतिरंस्थित	८ ६ २६	उपस्थायंचरति यत्समारतं	२ २ १४	उपोपमपराशुशामं	२ १ ११

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
उपोमतिःपुच्यते	७	२ २१	उभाभ्यादिवसवितः	७	२ १७	उरुनभ्यउरुगवे	६ ५ ३
उपोरथेपुष्वतीरयुध्वं	१	३ १९	उभावाभिद्राक्षीआहुवध्यै	४	८ २९	उरुनलोकमनुनेपि	४ ७ ३१
उपोरुरुचेयुतिनयो	५	५ २४	उभाशंसानधाममविष्टा	२	५ ३	उरुयज्ञायचक्रशुल्लोकं	५ ६ २४
उपोपुजातमसुरं	७	१ २०	उभाहिदुक्षाभिपजामयो	६	६ ९	उरुहिराजावरुणश्चकारं	१ २ १४
उपोषुश्रृणुहीगिरः	१	६ ३	उभेअसंपीपयतः	२	७ ८	उरुगव्यूतिरभयानि	७ ३ २६
उपोहृयद्विदथैवाजिनोपुः	५	६ १५	उभेचिदिद्रोदसी	५	३ १	उरुगस्तन्वे३ तने	६ ५ ३
उपोहरीणांपतिं	६	२ १७	उभेधावापृथिवीविश्वमि	७	३ ६	उरुतेभ्रयःपथतिबुध्न	१ ७ २
उभयैतेनक्षीयते	२	६ १	उभेधुरोवह्निपरिबद्धमामः	८	५ १९	उरुवांरथपरितक्षति	३ ७ १९
उभयैशृणवच्चन	६	४ ३६	उभेपुनामिरोदसीऋतेन	२	१ २२	उरुव्यचसामहिनीअसुश्च	२ ३ ३
उभयतःपवमानस्य	७	३ १३	उभेभेद्रेजोपयेतेनमेने	१	७ २	उरुव्यचसिमहिने	५ ३ १६
उभयांसोजातवेदःस्याम	२	५ २१	उभेयत्तेमहिनाशुअंघ्रं	५	६ २०	उरुव्यचनोमहिपः	८ ७ १६
उभाउन्नतंदिदर्थं	८	१ ६	उभेयदिद्रोदसी	८	७ २२	उरुशंसानमोदृधां	३ ४ ११
उभाजिगयथुर्नपरा	५	१ १३	उभेसुश्रुद्रसर्पिषां	३	८ २३	उरुव्याणोअभिभस्तेः	१ ६ २१
उभादेवादिद्विस्पृशां	१	२ ८	उभेसोमावचाकशन्	६	८ २२	उरुव्याणोमापरादाः	६ ५ १२
उभादेवानचक्षसा	६	७ २५	उभोभयाविबुधपथेहि	८	४ ५	उरुगसावसुतृपां	७ ६ १६
उभापिबतमश्विना	१	३ २५	उरुंभीरंजनुषां	३	३ १०	उरोष्ट्रंद्राधसः	४ २ १

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
उ॒श॒न॒य॒त्स॒ह॒स्रैः	४ १ २४	उ॒पो॒न॒ज॒रो॒वि॒मा॒वो॒त्सः	१ ५ १३	ऊ॒र्ध्वो॒दि॒वा॒अ॒स्यो॒ज॒मा॒त्वा	६ ३ १८	ऊ॒र्ध्वो॒हि॒तं॒दि॒वो॒दे॒व	६ ३ ४४
उ॒श॒क्रु॒ष्णो॒सु॒म॒नो॒उ॒पा॒कैः	३ ६ ३	उ॒पो॒न॒ज॒रः॒पु॒ष्टु॒पा॒जो	५ २ १३	ऊ॒र्जो॒न॒पा॒जा॒त॒वे॒दः	८ ७ २८	ऊ॒र्ध्वो॒र्षी॒ति॒अ॒स्य॒ग्रा॒म॑	८ २०
उ॒शि॒क्या॒व॒को॒र्ध॒र॒तिः	७ ८ २९	उ॒पो॒भ॒द्रे॒भि॒रा॒गि॒हि	१ ४ ४	ऊ॒र्जो॒न॒पा॒त॒म॒ध्वरे	३ १ ३०	ऊ॒र्ध्वो॒अ॒ग्निः॒सु॒म॒ति	५ ४ ६
उ॒शि॒क्या॒व॒को॒व॒सु॒म॒नु	१ ४ २६	उ॒पो॒मो॒न्या॒व॒ह॒सु॒न॒ते	३ ८ ६	ऊ॒र्जो॒न॒पा॒त॒मा॒हु॒वे	६ ३ ३८	ऊ॒र्ध्वो॒र्षी॒यो॒अ॒धि॒ना॒कैः	७ ३ ११
उ॒र्ष॒प्र॒ती॒ची॒मु॒र्व॒ना॒नि	३ ४ ८	उ॒पो॒य॒द॒क्षि॒स॒मि॒थे॒च॒क॒र्षे	१ ८ २	ऊ॒र्जो॒न॒पा॒तं॒स॒हि॒ना॒ग्रम्	४ ८ १	ऊ॒र्ध्वो॒र्षी॒यो॒अ॒ग्निः	८ ७ ८
उ॒ष॒आ॒भा॒हि॒मा॒नु॒ना	१ ४ ४	उ॒पो॒य॒द॒घ॒मा॒नु॒ना	१ ४ ५	ऊ॒र्जो॒न॒पा॒तं॒सु॒भ॒गं	६ १ २९	ऊ॒र्ध्वो॒ग्रा॒वा॒व॒ह॒द॒क्षिः	८ २ २२
उ॒ष॒र्षो॒हि॒व॒सो॒अ॒ग्रं	७ ६ ३	उ॒पो॒ये॒ते॒प्र॒या॒मे॒षु	१ ४ ३	ऊ॒र्जो॒न॒पा॒त्स॒ह॒सा॒व॒न्	८ ६ १९	ऊ॒र्ध्वो॒ग्रा॒वा॒व॒स॒वो॒स्तु	८ ५ १७
उ॒ष॒सः॒पू॒र्वो॒अ॒ध॒य॒त्	३ ३ २८	उ॒षो॒वा॒जै॒न॒वा॒जि॒नि॒प्र॒चे॒ताः॒३	४ ८ ४	ऊ॒र्ण॒अ॒द्रु॒वि॒ग्र॒य॒स्वा॒भ्या	३ ८ २०	ऊ॒र्ध्वो॒न॒ः॒ग्रा॒हं॒सः	१ ३ १०
उ॒ष॒सा॒न॒के॒त॒वो	८ ३ १३	उ॒षो॒वा॒जि॒ह्वं॒स्व	१ ४ ५	ऊ॒र्ध्वो॒के॒तु॒स॒वि॒ता॒दे॒वो	३ ५ १४	ऊ॒र्ध्वो॒म॒व॒प्र॒ति॒वि॒ध्या	३ ४ २३
उ॒ष॒स्त॒च्चि॒त्र॒मा॒भ॒र	१ ६ २६	उ॒ष्ट॒रै॒व॒फ॒वै॒षु	८ ६ १	ऊ॒र्ध्वो॒नु॒द्रे॒ज॒त॒त॒जो॒ज॒सा	१ ६ १०	ऊ॒र्ध्वो॒वा॒गा॒तु॒र॒ध्वरे॒अ॒का	२ ८ २२
उ॒ष॒स्त॒म॒श्या॒ग॒श॒सु॒वी॒रं	१ ६ २५	उ॒त्ता॒वै॒द॒व॒सू॒नां	७ १ १५	ऊ॒र्ध्वो॒मा॒नु॒स॒वि॒ता॒दे॒वो	३ ५ १३	ऊ॒र्ध्वो॒वा॒म॒शि॒र॒ध्वरे	५ १ ३
उ॒षा॒अ॒प॒सु॒स्त॒मः	८ ८ ३०	उ॒ती॒दे॒वा॒न॒वा॒य॒मि॒द॒व॒तः	२ १ २६	ऊ॒र्ध्वो॒अ॒धु॒ण॒ऊ॒त॒ये	१ ३ १०	ऊ॒र्ध्वो॒ह्य॒स्था॒द॒ध॒त॒रि॒क्षे	२ ७ १२
उ॒षा॒उ॒च्छ॒न्ती॒सि॒मि॒ध॒ने	२ १ ७	उ॒ती॒श॒ची॒व॒स्त॒व	८ ५ २४	ऊ॒र्ध्वो॒अ॒धु॒णो॒अ॒ध्व॒र॒स्य	३ ५ ४	ऊ॒र्मि॒य॒स्ते॒प॒वि॒त्र॒या	७ १ ३८
उ॒षा॒सा॒न॒क्त॒वृ॒ह॒ती	७ ७ ९	ऊ॒रु॒भ्या॒ते॒अ॒ष्टी॒व॒द्यां	८ ८ २१	ऊ॒र्ध्वो॒मि॒ष्टा॒न॒ऊ॒त॒ये	१ २ २९	ऊ॒रु॒त्ता॒मा॒भ्या॒म॒भि॒हि॒तो	८ ३ २२
उ॒षो॒अ॒द्ये॒हो॒म॒ति	१ ६ २६	ऊ॒र्जा॒गा॒वो॒य॒व॒से	८ ५ १७	ऊ॒र्ध्वो॒य॒त्ते॒त्रे॒ति॒नी॒भू॒त्	८ ५ २७	ऊ॒चा॒क्रु॒पो॒तं॒तु॒द॒त्	८ ८ २३
उ॒षो॒द्व्य॒म॒श्या॒वि॒मा॒हि	३ ४ ८	ऊ॒र्जा॒नो॒द्यौ॒श्च॒क्रु॒ष्टी॒वि	५ १ १४	ऊ॒र्ध्वो॒मा॒नु॒स्त्वा॒न्वि॒द॒वः	१ ३ १६	ऊ॒चा॒न्वा॒पो॒प॒मा॒स्ते	८ २ २४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
ऋचोऽक्षरैपरमेव्योमन्	२ ३ २१	ऋतंवद्वृत्तद्युम्न	७ ५ २६	ऋतस्यवाकोशिनाग्रोग्या	२ ८ २७	ऋतावायस्युरोदसी	३ १ १३
ऋजिष्यद्भिर्मद्रावतोन्	३ ६ १६	ऋतवाचं नमसापृच्छय	३ ५ ३	ऋतस्यवोरथ्यापुत	४ ८ १२	ऋतुर्जनित्रीतस्या	२ ६ १०
ऋजित्पेरिवृड्विधि	५ १ २१	ऋतशंसितऋजुदीध्यानाः	८ २ १५	ऋतस्य हिद्येनवोवाकशानः	५ २०	ऋतेनऋतमपिहितं	४ ३ ३०
ऋजीत्येनोस्वती	८ ३ ७	ऋतउग्रंनक्षिप्रं	२ ७ २	ऋतस्य हिग्रसिर्तिद्योः	८ ४ २३	ऋतेनऋतंयुष्मण्यारयंत	४ १ ७
ऋजीपीयेनोददमानो	३ ६ १५	ऋतधीतयुआगत	४ ३ ५	ऋतस्य हिर्बतनयः	७ ५ ३३	ऋतेनऋतंनियतमीळ	३ ४ २१
ऋजीषीवज्रीवृषभस्तुरा	४ २ ११	ऋतमतेनसपते	४ ४ ६	ऋतस्य हिशुरुधःसति	३ ६ १०	ऋतेनदेवःसंविताशमातय	६ ६ ९
ऋजुनीतीनोवरुणः	१ ६ १७	ऋतस्यगोपानदभाय	७ २ ३०	ऋतस्य हि सदीसो	८ ६ १०	ऋतेनदेवीरमृताअमृ	३ ४ २२
ऋजुपवस्यवृजिनस्य	७ ४ १९	ऋतस्यगोपावधि	४ ४ १	ऋतायिनीमायिनी	७ ५ ३३	ऋतेनमित्रावरुणा	१ १ ४
ऋजुरिच्छंसौवनवत्	२ ७ ५	ऋतस्य जिह्वापवतेमधु	७ २ ३३	ऋतावरीदिवोऽर्कैरबोध्या	४ ४ ८	ऋतेनयावृतायुधा	१ २ ८
ऋज्रमुक्षुण्णायने	६ २ २५	ऋतस्तुतुर्विततः	७ २ ३०	ऋतावानऋतजाताऋता	५ ५ १०	ऋतेन हिष्मवृषभश्चिदुक्तः	४ २ ११
ऋज्राविद्रोतआदुदे	६ ५ ३	ऋतस्यदृढहाधरुणानि	३ ६ १०	ऋतावानमृतायवो	६ २ १०	ऋतंनार्द्रिव्यसन्भिदुतः	३ ४ २२
ऋतंचंसलंचामीद्धाव्	८ ८ ४८	ऋतस्यदेवाअनुवृता	१ ५ ९	ऋतावानानिर्षेदुतुः	६ २ २२	ऋतेसर्विदतेयुधः	६ २ ३४
ऋताचिकित्वाऋतमिप्	४ १ ४	ऋतस्यपथिवेधा	४ ७ १७	ऋतावानंमहिषं	८ ७ २८	ऋदद्रेणमख्यांसचेय	६ ४ १२
ऋतंदिवेतदवोचंपृथिव्यै	२ ५ ३	ऋतस्यप्रेषाऋतस्यधीतिः	१ ५ १२	ऋतावानंयज्ञिन्विप्रमु	२ ८ १९	ऋधक्सावोमस्तो	५ ४ २७
ऋतंदुवायकृष्वते	२ ७ १२	ऋतस्यबुधउषसांमिषण्यन	३ ४ ८	ऋतावानंविचेतसं	३ ५ ६	ऋधक्सांमस्वस्तये	७ १ ४१
ऋतयैमानऋतमिद्वनो	३ ६ १०	ऋतस्यरश्मिमनयच्छमा	२ १ ६	ऋतावानःप्रतिचक्ष्यानृता	२ ७ २	ऋधगिथ्यासमव्यः	६ ७ ६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
ऋधृष्टस्तेसुदानवे	४ ५	१ ऋपभंसामानावां	८ ८ २४	एंद्रयाहिहरेभिः	६ ३ ११	एकस्मिन्योगेशुरासमा	५ ५ १३
ऋध्यामस्तोमसनुयाम	८ ६	२ ऋपिमानायकपिठत्	७ ४ ९	एंद्रयाहृपनःपरावतः	२ १ १८	एकस्यचिन्मेविभ्वे	२ ३ २५
ऋमुक्षणमिद्रमाहुवज्रत	१ ७	३ ऋपिर्नस्तुभवाविश्वप्रशस्तः	५ १०	एंद्रवाहोनृपतिवज्र	७ ८ २६	एकस्यावस्तोरावतंराय	१ ८ १२
ऋमुक्षणानवतवे	६ ३ ४७	७ ऋषिर्विपुःपुरगता	७ ३ २२	एंद्रसानेसुरयि	१ १ १५	एकचित्तस्स्वतीनदीनां	५ ६ १९
ऋमुक्षणेवाजाः	५ ४ १५	५ ऋपिहर्षवृजाजसि	५ ८ १७	एंद्रस्यकृक्षपवते	७ ३ ५	एकोद्वेवसुमतीसमीची	३ २ ३
ऋमुतोर्ग्यिप्रथमश्रव	३ ७	७ ऋपिनरावहंसःपांचजन्यं	१ ८ १३	एकंसंसचतुरःकृणोतन	२ ३ ४	एकोबहुनामसिमन्यवी	८ ३ १९
ऋमुमतांवृषणावाजवता	६ ३ १६	७ ऋपेमंवृकृतांस्तोमः	७ ५ २८	एकंचयोर्विशति	५ २ २६	एतंतेस्तोमंतुविजात	३ ८ १५
ऋमुसंमुक्षणेरायि	३ ७ ९	९ ऋष्टयोवोमस्तो	४ ३ २२	एकंदुवास्वयतिपांचजन्यं	१ १ ३३	एतस्यहृरितोदश	६ ८ २८
ऋमुसंमुक्षामुविधृतः	८ ४ २७	७ ऋष्वस्वमिद्रश्चरजातः	८ ८ ६	एकंविचक्रमसंचतुर्व	३ ७	एतंत्रितस्योषणः	६ ८ २८
ऋमुसंमुभिर्मभि	५ ४ १५	५ ऋष्वतोपादाप्रयज्जिगासि	८ ३ ३	एकःसमुद्रोघरणः	५ ३ ३३	एतंसृजतिमध्यं	६ ८ ५
ऋमुनंदंद्रशवसानवीया	१ ७ ३१	७ एंद्रमिद्रयसिचत	६ २ १७	एकःसुपर्णःससमुद्रं	८ ६ १६	एतंसृजतिमध्यं	७ १ ३
ऋमुनरथ्यनवं	६ ८ ११	७ एंद्रोपाथिवरयि	६ ८ १९	एकएवाग्निर्बुधासमिद्धः	६ ४ २९	एतंतेस्तोमसूयं	४ ३ २९
ऋमुभंरायसांशेशातुसा	१ ७ ३२	७ एंद्रोबर्हिःसीदंतु	७ ८ ९	एकपाच्छोद्विपदो	८ ६ २३	एतंतेस्तोमंतनसूयं	८ ४ २८
ऋमुर्विभवावाजंद्रो	३ ७ ३	७ एंद्रनोराधिप्रियः	६ ७ १	एकयाप्रतिधापिबत्	५ २ २९	एतंवांस्तोममश्चिनौ	७ ८ १८
ऋमुश्चक्रद्व्यंचारुनामं	२ ८ २५	७ एंद्रयाहिपीतये	६ ३ ९	एकराळस्यमुवनस्यराज	६ ३ १९	एतंशधामयस्यसूरः	२ १ ३
ऋस्योनवत्युषवपानमागं	५ ७ ३१	७ एंद्रयाहिमत्सव	५ ७ १४	एकस्वष्टुरश्वस्याविशस्ता	३ ३ १०	एतंशसामिद्रास्मयुद्धं	८ ४ २८

मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः
ए॒त॒उ॒ल्ये॒अ॒वी॒व॒श॒न्	६ ८ ११	ए॒ता॒अ॒प॒ल॒ला॒भ॒व॒ती	३ ५ २६	ए॒ता॒नो॒अ॒सौ॒भ॒गा	५ २ ४	ए॒ते॒अ॒सृ॒ग्र॒मा॒श॒वः	७ १ ३०
ए॒त॒उ॒ल्ये॒प॒त॒य॒ति॒श्र॒या॒त॒वः	५ ७ ८	ए॒ता॒उ॒ला॒उ॒ष॒सः॒के॒तु॒म॒क्र॒त	१ ६ २४	ए॒ता॒नो॒अ॒सौ॒भ॒गा	५ २ ६	ए॒ते॒अ॒सृ॒ग्र॒मि॒द॒वः	७ १ २४
ए॒त॒उ॒ल्ये॒प्र॒त्य॒द॒श्र॒न्	२ ५ १४	ए॒ता॒उ॒लाः॒प्र॒त्य॒द॒श्र॒न्प॒र॒स्ता	५ ५ २५	ए॒ता॒न्य॒ग्न॒व॒ति॒न॒व	८ ५ १३	ए॒ते॒त॒द्व॒ज॒त॒वः	१ ६ २
ए॒त॒च॒न॒त्वो॒वि॒चि॒क॒त॒द॒षा॒र	२ २२	ए॒ता॒वि॒चि॒क॒वो॒भू॒मा॒वि॒या	१ ५ १४	ए॒ता॒न्य॒ग्न॒व॒ति॒सु॒ह॒ता	८ ५ १३	ए॒ते॒त्य॒भान॒वो॒द॒श॒ता॒या	५ ५ २२
ए॒त॒त्त॒द्व॒वी॒र्यं	६ ४ २४	ए॒ता॒च्यौ॒ला॒नि॒ते॒कृ॒ता	६ ५ ३०	ए॒ता॒या॒मो॒प॒ग॒व्य॒त	१ ३ १	ए॒ते॒त्य॒वृ॒थ॒ग्न॒थः	६ ३ २९
ए॒त॒ल्य॒त्त॒द्व॒वृ॒ज्ज॒उ॒क्तं	१ ७ ११	ए॒ता॒ते॒अ॒म॒र॒च॒था॒नि॒वे॒द्यः	१ ५ २०	ए॒ता॒व॒त॒श्चि॒द्रे॒षां	५ ८ २०	ए॒ते॒द्यु॒ष्टे॒भि॒र्वि॒श्वं	५ २ १०
ए॒त॒ल्य॒त्त॒द्वि॒य॒म॒चे॒ति	४ ६ २३	ए॒ता॒ते॒अ॒म॒र॒च॒था	३ ४ १९	ए॒ता॒व॒त॒स्स॒ई॒म॒हे	६ ४ १७	ए॒ते॒धा॒मा॒न्या॒या	७ १ ३२
ए॒त॒ल्य॒अ॒यो॒ज॒न॒म॒चे॒ति	१ ६ १४	ए॒ता॒ते॒अ॒ग्नो॒ज॒नि॒मा॒स॒नो॒नि	२ ८ १६	ए॒ता॒व॒त॒स्ते॒व॒सो	६ ४ १७	ए॒ते॒धा॒व॒ती॒द॒वः	६ ८ ११
ए॒त॒द॒स्या॒अ॒नः॒वो॒ये	३ ६ २१	ए॒ता॒त्य॒ते॒श्रु॒त्या॒नि	८ ७ २६	ए॒ता॒व॒द्वं॒ष्ट॒ष॒ण्व॒सू	५ ८ ६	ए॒ते॒न॒रः॒स्य॒प॒सो	८ ३ ९
ए॒त॒द्वे॒दु॒त॒वी॒र्यं	३ ६ २०	ए॒ता॒धि॒र्य॒कृ॒ण॒वा॒मा॒स॒खा॒यः४	२ २७	ए॒ता॒व॒दे॒दु॒प॒स्व॒वं	४ ४ २२	ए॒ते॒ना॒ग्नि॒वृ॒क्ष॒णा॒वा॒यु॒ध॒स्य	१ २ ३५
ए॒त॒द्व॒चो॒ज॒रि॒त॒मा॒पि॒ष्ट॒ष्टाः३	२ २ १३	ए॒ता॒नि॒धो॒रा॒णि॒ण्या	५ ४ २३	ए॒ता॒वा॒न॒स्य॒म॒हि॒मा	८ ४ १७	ए॒ते॒प॒ता॒वि॒प॒श्चि॒तः	६ ८ १२
ए॒त॒मु॒ल्यं॒द॒श॒क्षि॒पः	६ ८ ५	ए॒ता॒नि॒भ॒द्र॒क्ल॒मा॒क्रि॒या॒म	७ ७ ३०	ए॒ता॒वि॒श्वा॒च॒कृ॒वा॒ई॒द्र॒भू	४ १ २५	ए॒ते॒प॒ता॒वि॒प॒श्चि॒तः	७ ५ ३
ए॒त॒मु॒ल्यं॒द॒श॒क्षि॒पः	७ १ १९	ए॒ता॒नि॒वा॒म॒श्चि॒ना॒व॒ध॒ना	२ ८ ५	ए॒ता॒वि॒श्वा॒वि॒दु॒पे॒तु॒भ्यं	३ ४ २२	ए॒त॒पृ॒ष्ठा॒नि॒रो॒द॒सोः	६ ८ १२
ए॒त॒मु॒ल्यं॒म॒द्व॒च्यु॒त॒सु॒ह॒स्रं	७ ५ १९	ए॒ता॒नि॒वा॒म॒श्चि॒ना॒वी॒र्या॒णि	१ ८ १७	ए॒ता॒वि॒श्वा॒स॒व॒ना	८ १ ९	ए॒ते॒भृ॒ष्टा॒अ॒म॒त्याः	६ ८ १२
ए॒ता॒अ॒ग्न॒आ॒शु॒षा॒ण॒स॒ह॒ष्टीः५	६ १६	ए॒ता॒नि॒वां॒श्र॒व॒स्य॒सु॒द॒नू	१ ८ १४	ए॒ता॒वो॒व॒स्त्र॒यु॒ध॒ता	२ ७ १४	ए॒ते॒व॒द॒ति॒शु॒त॒व॒त्	८ ४ २९
ए॒ता॒अ॒र्षि॒ति॒ह॒द्या॒न्	३ ८ १०	ए॒ता॒नि॒सो॒म॒प॒व॒मानः	७ ३ ३	ए॒ति॒प्र॒हो॒ता॒व्र॒त॒म॒स्य	२ २ १३	ए॒ते॒व॒द॒त्य॒वि॒द॒न्न॒ना	८ ४ २९

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
ए॒ते॒वा॒ता॒द्वो॒रवः॑	६ ८ १२	ए॒द॒म॒रु॒तो॒अ॒श्वि॒ना	४ १ २०	ए॒वा॒अ॒ग्नि॒म॒जु॒र्य॒मुः	३ ८ २३	ए॒वा॒त॒व॒य॒मि॒दं॒भु॒ज॒ती॒नां	८ ४ १६
ए॒ते॒वि॒श्व॒नि॒वा॒य॒प॒व॒मा॒ना॑	६ ८ ११	ए॒द॒म॒ध्वो॒म॒दि॒तरं॑	६ २ १८	ए॒वा॒अ॒ग्नि॒व॒सू॒य॒वः॑	४ १ १८	ए॒वा॒त॒हो॒रि॒थो॒ज॒ना॒मु॒वृ॒त्ति॑	४ ४ २९
ए॒ते॒श॒मी॒भिः॒सु॒श॒र्मा॑	७ ७ २१	ए॒ना॒य॒पू॒ण॒व॒य॒मि॒दं॒व॒तः॑	१ ७ २३	ए॒वा॒क्र॒वि॒सृ॒ज्य॒वी॒र॒वा॒क्र॒त॒ज्ञा॑	८ २ ८	ए॒वा॒व्या॒मि॒द॒व॒ज्जि॒न्न॒व	३ ६ १
ए॒ते॒सो॒मा॒अ॒ति॒वा॒रा॒णि॑	७ ३ २४	ए॒ना॒म॒द्वानो॒ज॒हि॒र्यूर॑	४ ७ १९	ए॒वा॒अ॒ग्नि॒स॒ह॒स्य॑	५ ४ ९	ए॒वा॒दे॒व॒दे॒व॒ता॒ते॑	७ ४ १६
ए॒ते॒सो॒मा॒अ॒भि॒ग॒व्या॑	७ ३ २२	ए॒ना॒व॒य॒य॒प॒य॒सा॒पि॒न्व॒मा॒नाः॑	३ २ १२	ए॒वा॒अ॒ग्नि॒गो॒त॒मे॒भि॒क्र॒ता॒वा॑	१ ५ २५	ए॒वा॒दे॒वा॒द्व॒दो॒वि॒व्ये॑	८ १ ८
ए॒ते॒सो॒मा॒अ॒भि॒प्रि॒यं॑	६ ७ ३०	ए॒ना॒वि॒श्व॒ान्य॒र्य॒था॑	७ १ २०	ए॒वा॒अ॒ग्नि॒म॒तो॒स॒ह॑	८ ६ १९	ए॒वा॒न॒दं॒द्र॒वा॒य॒स्य॑	५ ३ ८
ए॒ते॒सो॒मा॒अ॒सृ॒क्ष॒त॑	७ १ २८	ए॒ना॒वो॒अ॒ग्नि॒त॒म॒सा॑	५ २ २१	ए॒वा॒च॒ख॒वं॒स॒र॒म॒था॑	८ ६ ६	ए॒वा॒न॒दं॒द्र॒वा॒य॒स्य॑	५ ३ ९
ए॒ते॒सो॒मा॒प॒व॒मा॒ना॒सः॑	७ २ २२	ए॒भि॒द्यु॒भिः॒सु॒म॒ना॒ए॒भि॒रि॑	१ ४ १५	ए॒वा॒ज॒ज्ञा॒नं॒स॒ह॒से॑	४ ७ १०	ए॒वा॒न॒दं॒द्रो॒अ॒भि॑	७ ४ १५
ए॒ते॒सो॒मा॒स॒ञ्जा॒श॒वः॑	६ ८ १२	ए॒भि॒न॒दं॒द्रा॒ह॒भि॑	५ ३ १२	ए॒वा॒त॒दं॒द्रो॒सु॒व॑	७ ३ ४	ए॒वा॒न॒दं॒द्रो॒ति॒भि॒र॒व॑	४ २ २
ए॒ते॒सो॒मा॒सु॒दं॒द॒वः॑	७ १ ३	ए॒भि॒द्यु॒भि॒रि॒द्र॒त्वा॒यु॒भि॑	३ ५ २०	ए॒वा॒त॒दं॒द्रो॒चि॒थ॒म॒हे॑	२ ६ २४	ए॒वा॒न॒दं॒द्रो॒म॒घ॒वा॒वि॒र॒णी॑	५ २४
ए॒ते॒सो॒मा॒न॒रा॒मृ॒त॒म॑	५ २ ३०	ए॒भि॒नो॒अ॒कै॒र्भ॒वा॒नो॑	३ ५ १०	ए॒वा॒त॒दं॒द्रु॒दु॒ना॑	८ ८ २	ए॒वा॒न॒पा॒तो॒म॒म॒त॒स्य॑	४ ८ १०
ए॒तो॒न्व॑ ध॒सु॒धो॒दे॒भ॒वा॒म॑	४ २ २६	ए॒भि॒र्भ॒व॒सु॒म॒ना॒अ॒ग्ने॑	३ ४ २२	ए॒वा॒त॒मो॒दु॒र॒त॒शृ॒ण॒वः॑	५ ३ १०	ए॒वा॒न॒म॒मु॒प॒सृ॒हि॑	६ २ १९
ए॒तो॒न्वि॒द्र॒त्वा॒म॑	६ २ १८	ए॒मा॒अ॒भ॒म॒त्र॒व॒तीः॑	७ ७ २६	ए॒वा॒ता॒वि॒श्व॒ाच॒क्र॒वा॒सं॑	४ ६ ३	ए॒वा॒त॒मि॒रि॒द्रिः॒सु॒श्र॒व॒स्या॑	२ ४ २१
ए॒तो॒न्वि॒द्र॒त्वा॒मो॒शा॑	६ ५ ३७	ए॒सा॒शु॒मा॒श॒वै॒र॑	१ १ ८	ए॒वा॒त॒अ॒ग्ने॒वि॒म॒दो॑	७ ७ ३	ए॒वा॒ना॒अ॒ग्ने॒अ॒मृ॒ते॒षु॑	२ ५ २१
ए॒तो॒न्वि॒द्र॒त्वा॒म॒शु॒द्धं॑	६ ६ ३१	ए॒मे॒न॒प्र॒त्ये॒त॒न॑	४ ७ १३	ए॒वा॒त॒अ॒ग्ने॒सु॒म॒ति॒च॒क्रा॒नः॑	४ १ २१	ए॒वा॒ना॒अ॒ग्ने॒वि॒श्व॒ा	५ ४ १०
ए॒तो॒मै॒गा॒वो॒प्र॒म॒र॒स्य॑	७ ७ १८	ए॒मे॒न॒सृ॒ज॒ता॒सु॒ते॑	१ १ १७	ए॒वा॒त॒गु॒प्त॒म॒दा॒ःशूर॑	२ ६ २४	ए॒वा॒ना॒अ॒ग्ने॒सि॒धा॒वृ॒धा॒नः॑	७ २

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
ए॒वानो॒असु॒मिधा॒वृथाना॑ १	७ ४	ए॒वा॒मृता॒यम॒हेक्षया॑य	७ ५ २०	ए॒वा॒ह्यस्य॒काम्या॑	१ १ १६	ए॒ष॒इ॒द्रा॒यवा॒यवे॑	६ ८ १७
ए॒वान॒न॒सोम॒परि॒षिच्य॑ ७	२ २०	ए॒वा॒रा॒जे॒वक्र॒तुमा॑न्	७ ३ २६	ए॒वा॒ह्यस्य॒नृता॑	१ १ १६	ए॒ष॒उ॒स्यपु॒रुव॒तः	६ ७ २१
ए॒वान॒न॒सोम॒परि॒षिच्य॑ ७	४ १८	ए॒वा॒रा॒ति॒स्तुवी॒मघ॑	६ ६ २०	ए॒वे॒द्रा॒ग्नि॒भ्यापि॒तृव॒न्नवी॒य ६	३ ३५	ए॒ष॒उ॒स्यवृ॒षार॑थः	६ ८ २८
ए॒वान॒न॒स्प॒धः॒सम॒जा ४	६ २०	ए॒वा॒रे॒वृष॒मासु॑ते	६ ३ ४१	ए॒वे॒द्रा॒ग्नि॒भ्याम॒हो ४	४ ३२	ए॒ष॒पु॒ता॒निच॒कार ५	५ ७ २३
ए॒वा॒पति॑द्रोणसावै	७ ८ २६	ए॒वा॒व॒द॒स्वरु॑णबृहते	६ ३ २८	ए॒वे॒द्रा॒घी॒पि॒पा॒सा॒सुत॑स्य १	७ २७	ए॒ष॒क्रा॒वि॒रभि॒ष्टुतः ६	६ ८ १७
ए॒वा॒पव॑स्समदिरः	७ ४ १३	ए॒वा॒वा॒सि॒ष्टुइ॒द्रं ५	३ १०	ए॒वे॒दि॒द्रा॒यवृ॒षभा॑य ३	५ २०	ए॒ष॒क्षे॒ति॒रथ॑वीतिः ४	४ ३ २९
ए॒वा॒प॒हि॒प्र॒तथा॑ ४	६ १	ए॒वा॒व॒स्व॒इ॒द्रः॒स्यः ३	६ ६	ए॒वे॒दि॒द्रवृ॒षणं ५	५ ३	ए॒ष॒ग॒व्युर॑चि॒क्रद॑त् ६	६ ८ १७
ए॒वा॒पि॒त्रे॒वि॒श्वे॒वाय॑ ३	७ २७	ए॒वा॒वा॒म॒ह॒ऊ॒तये॑ ६	३ २१	ए॒वे॒दि॒द्रः॒सु॒ते॒अ॒स्ता॒वि ४	४ ६ १६	ए॒ष॒प्रा॒वे॒वज॑रितातइ॒द्रं ४	४ २ ७
ए॒वा॒पु॒ना॒नई॒द्रयुः॑ ६	७ २७	ए॒वा॒वा॒म॒ह॒ऊ॒तये॑ ६	३ २८	ए॒वे॒दि॒द्रः॒सु॒हव॑ ४	४ ७ १	ए॒ष॒च्छा॒गः॒पुरो॑अ॒श्वेन॑ २	४ ७
ए॒वा॒पु॒नो॒अ॒प॒स्वः॑ ७	४ १	ए॒वा॒स॒त्यं॒मघ॑वानयुव	३ ६ १७	ए॒वे॒दे॒ते॒प्र॒ति॒मा॒रोच॑माना २	३ २६	ए॒ष॒तु॒न्नो॒अ॒भि॒ष्टुतः ७	७ २ १७
ए॒वा॒पु॒तेः॒सु॒र॒वी॒धृ॒ध॒द्रः॑ ८	२ ५	ए॒वा॒हि॒ते॒वि॒भू॒तयः॑ १	१ १६	ए॒वे॒दे॒पु॒ति॒विकू॑र्मः ५	५ ७ २३	ए॒ष॒ते॒दे॒वने॑ता ४	४ ३ ४
ए॒वा॒पु॒तेः॒सु॒र॒वी॒धृ॒ध॒द्रः॑ ८	२ ८	ए॒वा॒हि॒ते॒शं॒स॒व॒ना॒समु॑द्रे २	४ १४	ए॒वे॒दे॒पा॒पु॒रु॒तमा॑द्भ्येकं २	१ ८	ए॒ष॒दि॒वा॒वि॒धा॒वति॑ ६	६ ७ २१
ए॒वा॒व॒भ्रो॒वृष॒भवे॑ २	७ १८	ए॒वा॒हि॒त्वा॒मृ॒तथा॑तय ४	१ ३३	ए॒वे॒द्यु॒ने॒युव॑तथोनमत ७	७ २५	ए॒ष॒दि॒व॒व्या॒सर॑त् ६	६ ७ २१
ए॒वा॒म॒ह॒स्तु॒वि॒जा॒तस्तु॑वि २	५ १३	ए॒वा॒हि॒मा॒न्त॒वस॑जुजुः ७	७ २१	ए॒वे॒न॒स॒द्यः॒पथ॑ति॒पाथि॑वसु २	१ १४	ए॒ष॒दे॒वः॒शु॒भा॒यते॑ ६	६ ८ १८
ए॒वा॒म॒ह॒न्ब॒हृ॒द्वि॒वः॑ ८	७ २	ए॒वा॒हि॒मा॒न्त॒वस॑वर्धयति ७	७ २०	ए॒वे॒द्यु॒कं॒सि॒धुमे॑भिः ५	५ ३ २२	ए॒ष॒दे॒वो॒अ॒म॒र्यः॑ ६	६ ७ २०
ए॒वा॒म॒हो॒अ॒सुर॑ ८	५ १५	ए॒वा॒हि॒सि॒वी॒रयुः॑ ६	६ २०	ए॒वै॒वा॒पा॒गप॑रेसंतु ७	७ ८ २७	ए॒ष॒दे॒वो॒रथ॑र्यति ६	६ ७ २०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
एषुदेवोविपुन्युभिः	६ ७ २०	एषवःस्तोमोमस्तइयंगीः	२ ४ ५	एषसूर्यमरोचयत्	५ १८	एषस्यभानुसुदियति	३ ७ २१
एषुदेवोविपाकतः	६ ७ २०	एषवःस्तोमोमस्तः	२ ४ ७	एषसूर्येणहासते	७ १९	एषस्यमद्योरसः	६ ८ २८
एषद्रस्योर्वेषमो	४ ७ १३	एषवःस्तोमोमस्तोनमस्ता	२ ४ ११	एषसोमोअधिविचि	७ २	एषस्यमानुषीणा	६ ८ २८
एषधियायात्यण्व्या	६ ८ ५	एषवस्तूनिपिबुना	६ ८ ५	एषःस्तोमंइद्रतुभ्यस्मे	२ ४ १५	एषस्यमित्रावरुणानृचक्षाः	५ ५ १
एषनृभिर्विनीयते	६ ८ १७	एषवोदेवावधिना	३ ५ १६	एषःस्तोमोअचिक्रदत्	५ ३	एषस्यवापूवंगत्वेवमह्ये	५ ५ १३
एषपवित्रैश्चक्षरत्	६ ८ १८	एषवांस्तोमोअश्विनावका	२ ५ १	एषःस्तोमोमहउग्राय	५ ३	एषस्यसोमोमृतिभिः	७ ४ ८
एषपुनानोमधुमा	७ ५ २३	एषवाजीहितो नृभिः	६ ८ १८	एषःस्तोमोवरुणमित्रतुभ्यं	५ ५	एषस्यसोमःपवते	७ ३ ९
एषपूरुधियायते	६ ८ ५	एषविप्रैरभिष्टुतः	६ ८ ११	एषःस्तोमोवरुणमित्रतुभ्यं	५ ५	एषहितोविनीयते	६ ८ ५
एषप्रकोशेमधुमान्	७ ३ २	एषविश्वविर्यवते	७ ३ २	एषःस्तोमोमास्तुशर्धोअच्छ	२ ५ १५	एषागोभिररुणेभिः	४ ४ २३
एषप्रलेनजन्मना	६ ७ २१	एषविश्वानिवायौ	६ ७ २०	एषस्यक्रूरैरतेसक्तैः	५ ५	एषाजमंशुताबोधयती	४ ४ २३
एषप्रलेनमन्मना	६ ८ ३२	एषवृषावृषव्रतः	७ १ २६	एषस्यतेनवोनमृण	२ ७ २५	एषादिवोदुहिताप्रत्यदक्षि	१ ८ २
एषप्रलेनवयसा	७ ४ २०	एषवृषाकनिक्रदत्	६ ८ १८	एषस्यतेपवते	७ ४	एषादिवोदुहिताप्रत्यदक्षि	२ १ ७
एषप्रपूर्वारवृतस्यचम्रिषः	१ ४ २१	एषशुष्यसिष्यदत्	६ ८ १७	एषस्यतेमधुमाइद्र	७ ३	एषानेत्रीरार्धसःसुनताना	५ ५ २३
एषरुक्मिभिरीयते	६ ८ ५	एषशुष्यदाम्यः	६ ८ १८	एषस्यधारयासुतः	७ ५	एषाप्रतीचीदुहिता	४ ४ २३
एषवःस्तोमोमस्तइयंगीः	२ ३ २६	एषशृगाणिदोधुवत्	६ ८ ५	एषस्यपरिषिच्यते	७ १	एषाव्यंयैपरमादन्तः	७ ३ २३
एषवःस्तोमोमस्तइयंगीः	२ ४ ३	एषसुवानःपरिसोमः	७ ३ २३	एषस्यपोतयेसुतः	६ ८	एषायुक्तपरावतः	१ ४ ४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
एषाव्येनीभवति	४ ४ २३	एहपुत्रवाणितां	४ ५ २४	ओलेनद्वंद्वमथगुः	४ ५ २४	ओच्छत्सारात्रीपरितक्त्वा	१ ७ १८
एषाशुभ्रानतन्वोविदा	४ ४ २३	ऐच्छामत्वाबहुधाजतवेद	४ १ १०	ओमानमापोमानुपी	४ १ १०	ओविभगवच्छर्वि	४ ८ ९
एपासानव्यमायुर्धाना	५ ५ २७	एतात्रथेपुतस्थुपः	४ ३ ११	ओमासश्चर्षणीधृतो	४ ३ ११	कंकृतानकंकृतो	१ १ ६
एपासानेदुहिता	५ १ ६	ऐतेपुपारयिभगः	६ २ ४०	ओवैत्राअमर्त्या	६ २ ४०	कंतेदानाअसक्षत	८ ७ १४
एपासायुजानपराकात्	५ ५ २२	ऐभिरश्वेदुवोगिरः	१ १ २६	ओश्रुष्टिविद्वथा	१ १ २६	कंनश्चित्रमिषण्यसिचिक्रि	५ ४ ७
एपासावोमस्तोनुमर्त्री	१ ६ १४	ऐभिरसेसरथयाह्यवोङ्	२ ८ २७	ओपधयःसंवदन्ते	२ ८ २७	कंयाथःकंहयच्छथः	८ ५ ११
एषोऽषाअपूर्व्या	१ ३ ३३	ऐभिर्देवेवण्यापौस्यानि	८ १ १७	ओपधीःप्रतिमोदध्वं	८ १ १७	कःस्विदृक्षोनिष्ठितोमध्य	८ ५ ८
एहगममृपयत्सोम	८ ६ ६	ऐपुचाकन्धिपुरुहूत	८ ८ ५	ओपधिरितिमातरः	८ ८ ५	कडमंदशभिर्मम	८ ५ ८
एहदेवामयोमुवा	१ ६ २७	ऐपुचेतद्वृण्वती	६ ५ ४	ओपमित्पृथिवीमहं	६ ५ ४	कडमंदशभिर्मम	८ ५ ८
एहवाप्नुषितत्सवः	५ ८ ७	ऐपुधावापृथिवीथांत	८ ४ २७	ओपुष्ट्विवराधसो	८ ४ २७	कडमंदशभिर्मम	८ ५ ८
एहहरीब्रह्मयुजा	५ ७ २२	ऐपुधावीरवधशः	४ ४ २२	ओपुष्ट्विवराधसो	४ ४ २२	कडमंदशभिर्मम	८ ५ ८
एहिमेहिश्चयोद्विचि	६ ४ ४४	ओकिवासासुतसचा	४ ४ २२	ओपुष्ट्विवराधसो	४ ४ २२	कडमंदशभिर्मम	८ ५ ८
एहिमनुदेवयुः	८ १ १०	ओचित्सबायसव्याववृ	७ ६ ६	ओपुष्ट्विवराधसो	७ ६ ६	कडमंदशभिर्मम	८ ५ ८
एहिवाविमुचोन	४ ८ २१	ओजस्तदस्यतत्त्विवे	५ ८ २१	ओपुष्ट्विवराधसो	५ ८ २१	कडमंदशभिर्मम	८ ५ ८
एहिस्तोमामिस्वर	१ १ १९	ओजिष्टंमथ्यतो	३ १ २१	ओपुष्ट्विवराधसो	३ १ २१	कडमंदशभिर्मम	८ ५ ८
एहमहहोतानि	१ ५ २४	ओलमहभारथ	६ २ ५	ओपुष्ट्विवराधसो	६ २ ५	कडमंदशभिर्मम	८ ५ ८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
क॒क॒द॒वै॒वृ॒ष॒भो॒य॒क॒आ॒सीत्॒८	५ २०	क॒था॒न॒न॒वा॒वि॒म॒ना॒उ॒प॒स॒व॒६	६ १	क॒दा॒मु॒व॒ब्र॒थ॒क्ष॒य॒णि॒ब्र॒ह्म॒७	७ ७	क॒द्व॒क॒त॒स्य॒घ॒र्ण॒सि॒१	७ २१
क॒कु॒ह॒चि॒वा॒क॒वे॒६	३ ४४	क॒था॒म॒ह॒म॒म॒वृ॒ष्ट॒क॒स्य॒हो॒तुः॒३	६ १	क॒दा॒म॒त॒म॒रा॒ध॒सं॒१	६ ६	क॒द्व॒अ॒द्य॒म॒ह॒ना॒६	६ २९
क॒कु॒ह॒सो॒म्यो॒रसः॒७	२ १४	क॒था॒म॒हे॒पु॒ष्टि॒भ॒रा॒य॒पू॒णो॒३	४ २१	क॒दा॒व॒सो॒स्तो॒त्र॒ह॒य॒तः॒८	५ २६	क॒नि॒क्र॒द॒ज॒नु॒प॒प्र॒वृ॒णः॒२	८ ११
क॒ण॒वा॒इ॒व॒म॒ग॒वः॒सू॒र्य॒इ॒व॒५	७ २८	क॒था॒म॒हे॒रु॒द्रि॒या॒य॒ब्र॒व॒म॒४	२ १५	क॒दा॒वा॒तो॒ग्रो॒वि॒श्व॒त्॒५	८ ५	क॒नि॒क्र॒द॒क्क॒लो॒गो॒भिर॒ज्य॒७	३ १०
क॒ण॒वा॒इ॒द्र॒य॒द॒क॒त॒५	८ १	क॒था॒रा॒धा॒म॒स॒खा॒१	३ २३	क॒दा॒मु॒नुः॒पि॒तर॒जा॒त॒इ॒च्छा॒८	५ ३	क॒नि॒क्र॒द॒नु॒प॒न्य॒मा॒त॒स्य॒७	४ १७
क॒ण॒वा॒स॒इ॒द्र॒ते॒म॒ति॒५	८ १५	क॒था॒श॒र्धा॒य॒म॒रु॒ता॒म॒ता॒य॒३	४ २१	क॒दि॒था॒नूः॒पा॒व॒दे॒व॒य॒तां॒१	८ २४	क॒नि॒क्र॒ति॒ह॒रि॒रा॒सृ॒ज्य॒मा॒नः॒७	४ ५
क॒ण॒वै॒भि॒र्ध॒ण॒वा॒ध॒प॒त्॒६	३ ५	क॒था॒शृ॒णो॒ति॒हू॒य॒मा॒नि॒मि॒३	६ १	क॒दु॒ग्ध॒मि॒मि॒द्र॒त्वा॒व॒तो॒वृ॒न्॒७	७ २२	क॒नी॒ने॒क॒वे॒वि॒द्र॒वे॒३	६ ३०
क॒त॒रा॒पू॒वा॒क॒त॒रा॒प॒रा॒योः॒२	५ १३	क॒था॒स॒बा॒धः॒श॒श॒मा॒नो॒अ॒३	६ १	क॒दु॒प्रि॒या॒य॒धा॒श्र॒म॒ना॒मे॒४	३ २	क॒श॒व्यो॒अ॒त॒सो॒नी॒५	७ २७
क॒त्य॒ग्र॒यः॒क॒ति॒सू॒र्या॒सः॒८	३ १३	क॒था॒हृ॒त॒द्व॒रू॒पा॒य॒त्व॒म॒ग्ने॒३	४ २०	क॒दु॒प्रे॒ष्टा॒वि॒षा॒ं॒यी॒णां॒२	४ २५	क॒न्य॒ा॒इ॒व॒ह॒त॒मे॒त॒वा॒ड॒३	८ ११
क॒था॒क॒द्र॒सा॒उ॒ष॒सो॒व्यु॒ष्टो॒३	६ १	क॒थो॒नु॒ते॒परि॒च॒रा॒णि॒वि॒द्वा॒४	१ २५	क॒दु॒स्तु॒व॒त॒क॒त॒य॒ंत॒दे॒व॒५	७ २७	क॒न्य॒ा॒इ॒वा॒र॒वा॒य॒ती॒६	६ १४
क॒था॒क॒वि॒स्तु॒वी॒रि॒वा॒न्क॒र्या॒८	२ ६	क॒द॒स्वि॒ष॒त॒स॒र॒यः॒६	६ २९	क॒दू॒न्व॒१॒स्या॒कृ॒तं॒६	६ ४	क॒न्य॒ा॒इ॒वा॒र॒वा॒य॒ती॒२	१ ५
क॒था॒त॒प॒त॒द॒ह॒मा॒चि॒क॒तं॒७	७ २०	क॒दा॒क्ष॒त्रा॒श्रि॒यं॒न॒मा॒१	२ १६	क॒दू॒म॒ही॒र॒ष्ट॒ष्टा॒अ॒स्य॒ति॒वि॒६	६ ४	क॒न्य॒व॒त॒न्वा॒३॒शा॒श॒दा॒ना॒२	५ १९
क॒था॒त॒भे॒शु॒च॒य॒त॒आ॒योः॒२	२ १६	क॒दा॒रा॒च्छा॒य॒म॒रु॒तः॒५	८ २३	क॒द्व॒न॒न॒क॒ध॒प्रि॒यः॒१	३ १५	क॒मु॒प्यि॒द॒स्य॒से॒न॒या॒६	५ २५
क॒था॒दी॒शे॒म॒न॒म॒स॒सु॒दान्॒४	२ १६	क॒दा॒च॒न॒स्त॒री॒र॒सि॒४	६ ४	क॒द्व॒न॒न॒क॒ध॒प्रि॒यः॒५	८ २४	क॒मे॒त॒व्यु॒व॒ते॒कु॒म॒ारं॒३	८ १४
क॒था॒दी॒शे॒मा॒ग्न॒ये॒१	५ २५	क॒दा॒च॒न॒प्र॒यु॒च्छ॒स्यु॒१	६ ४	क॒दि॒ण्य॒ा॒सु॒वृ॒ध॒सो॒अ॒ग्ने॒३	४ २१	क॒या॒त॒च्छृ॒ण्वे॒श॒य्या॒शा॒चि॒ष्ट॒३	६ ४
क॒था॒दे॒वा॒ना॒क॒त॒म॒स्य॒म॒८	२ ६	क॒दा॒त॒द्वि॒द्र॒गि॒र्व॒णः॒६	६ १	क॒दु॒द्र॒य॒प्र॒च॒त्ते॒से॒१	३ २६	क॒या॒ते॒अ॒ग्ने॒अ॒ङ्गि॒रः॒६	६ ५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
कयात्वनञ्या	६ ६ २४	कविर्नृचक्षाभिमपीमच्छ ३	३ २५	कस्यवृषामुतेसचा	६ ६ २४	किंनोअस्यद्रविणंकदरत्नं ३	५ ३
कयानश्चित्रआमुवदुती	३ ६ २४	कविर्वैधस्यापयिपिमाहिने ७	३ ७	कस्यस्त्रित्सवनंनृपा	६ ४ ४५	किंनोअतारगस्यं २	४ १०
कयानोअमक्रतयवृतेन	४ १ ४	कवीनोभिद्रावरणा १	१ १	कातउपेतिमनसः	१ ५ २४	किंआतासधनायभवा ७	६ ८
कयानोअमेविवससुवृक्तेऽ	२ ११	कच्छदसायोगमावेदधीर ८	६ १७	कातेअस्यरुक्तिभक्तैः	५ ३ १३	किंमयस्त्रिचससगपआस ३	७ ५
कयाशुभासवयसः	२ ३ २४	कस्तउषःकधप्रिये १	२ ३१	कामयादावयुनाकद्वामं ३	५ ३	किंतअधकृणवधंसहसं ३	५ २५
करंभओपधेभव	२ ५ ७	कस्तामिद्रत्वावसुं ५	३ १९	कामस्तदशेसमवर्तताधि ८	७ १७	किंमुबाहोस्वंगुरे ८	४ २
कर्णगृह्यामुपवाशोरदेव्यः ६	५ १०	कस्तेजामिर्जनानां १	५ २३	कायमानोवनात्यं ३	३ १	किंस्विदासीदधिष्ठानमारं ८	३ १६
कहिस्त्रित्तिद्वयन्नृभिर्नृ ४	७ ७	कस्तेमदंइंद्रत्योसूत ७	७ २२	कारावृद्धोत्राधिनावां १	८ २२	किंस्विद्वनंकउसवक्षआस ८	३ १६
कहिस्त्रित्तिद्वयज्जरेत्रे ४	७ ७	कस्तेमातरविधवामचक्रत् ३	५ २६	कारुहेततोभिपक् ७	५ २५	किंस्विद्वनंकउसवक्षआस ७	७ २८
कहिस्त्रित्सातइंद्रचेत्यास ८	४ १६	कस्त्वोसलोमदानां ३	३ २४	कावीभद्रुपमातिकथानः ३	७ १९	किंस्विन्नोरजाजगृहेकदं ७	६ ११
कविक्तेतुधालिभाजुमद्रे ५	२ ९	कस्माअद्यसुजातय ४	३ १३	काव्यैभिरदाभ्या ५	५ ११	किंतवासोयदिरिपुर्नदी ४	४ ३१
कविर्मजत्तिमज्यं ७	१ ३३	कस्यननंकतमस्यामृतानां १	२ १३	कासीप्रमाप्रतिमाकिंनि ८	७ १८	किंमगत्वाप्रहणःसोमगो ४	८ १४
कविशशासुःकवयोदेव्या ३	४ १८	कस्यननंपरीणसः ६	६ ६	कासुष्टुतिःशवेसःसुनुमि ३	६ ११	किंमगत्वामयवन्मोजमा ७	८ २२
कविःकविवाहिरूपमा ८	७ १०	कस्यब्रह्माणिजुपुयुवा २	२ २४	किंतंकृणवतिकीकटपुगा ३	३ २१	किंमगरध्रचोदनः ६	५ ३५
कविमद्रिमुपस्तुहि १	१ १३	कविर्निर्णयविदथानि ३	३ ५	किंदेवेषुपयजुर्नश्चकथं ८	१ १४	किमब्रह्माकृणुयुः २	४ २७
कविर्मिधुप्रचेतसं ६	६ ५	करंभओपधेभव २	२ ५	किंनईद्रजिघांससि २	३ १०	किमुन्मेषपरासते ५	८ २६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
किमयं वां वृषाकपिः	८ ४	१	कीरिश्रिद्धित्वावसेजुहा	५ ३	४	कुविष्टुपयंतीभ्यः	६ ८
किमस्यमदं किमस्यपीता	४ ६	२३	कुतस्त्वभिद्रमाहिनः	२ ३	२४	कुविद्योअश्रिचयस्य	२ २
किमागआसवराज्येष्ट	५ ६	८	कुत्राचिदस्यसधृतो	३ ८	२४	कुविन्मागोपांकासेजनस्य	३ ३
किमादमं सख्यं सखिभ्यः	३ ६	१०	कुत्साणेतहयथायपं	५ ३	९	कुपुंभक्तदद्वीत्	२ ५
किमादुतानिद्वहर्	३ ६	२०	कुत्सायशुण्णमशुयनिबहो	३ ५	१९	कुहृत्साकुहृनुश्रुता	४ ४
किमिच्छतीसामाप्रदमा	८ ६	५	कुमारश्चित्पत्	२ ७	१८	कुहृतातासुष्टुतकाव्यस्य	१ ८
किमितो विष्णोपरिचक्ष्यभूः	३ ६	२५	कुमारमातायुवतिः समुब्धं	३ ८	१४	कुहृश्रुतदृद्रः कसिन्नद्य	७ ७
किमिदं वा पुराणवत्	६ ३	२०	कुरुश्रवणमावृण	७ ८	१	कुहृस्थः कुहृजगमतुः	६ ५
किमुश्रेष्ठः कियविद्येनआ	२ ३	४	कुर्मस्तअयुरजरं यदन्न	८ ८	११	कुहृस्विहोषाकुहृवस्तारश्चि	७ ८
किमुध्विदस्मै निविदोभनं	३ ५	२६	कविच्छककुविकारत्	६ ६	१४	कुचिजायते सनयासनव्यः	७ २
किमुनुवः कृणवामा	२ ७	११	कवित्सदं वीः सनयोनवो	३ ८	१	कुष्टौदवावश्विना	४ ४
किमेतावाचाकृणवातवाहं	८ ५	१	कवित्सस्यप्रहिन्नजं	४ ७	२५	कुणष्वपाजः प्रसितेनप	३ ४
कियतीयोयामर्थतोवधू	७ ७	१७	कवित्सुनोगविष्टये	६ ५	२६	कुणोतधमं वृषणम्	३ ३
कियत्सिद्धिदोअर्थेति	३ ३	२३	कविदुङ्गनमसायवधासः	५ ६	१३	कुणोयस्मै वरिवोयइथा	३ ६
कियात्यायत्समयाभवति	१ ८	२	कविदुङ्गप्रतियथाविदस्य	८ २	६	कुणवंतो वरिवोवै	७ ७
क्रीदङ्गिद्रः सरमेकादशी	८ ८	५	कविदुङ्गयवंतोयवौचित्	८ ७	१९	कृतानीदस्यकवा	७ १

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
केतुकृण्वक्केतवे	१ १ ११	कोददशप्रथमंजायमानं	२ ३ १४	कोवेदनमेपा	४ ३ २८	कवःसमहदीनता	५ ६ ११
केतुयुजानाविदथस्यसाधर	८ २०	कोदेवयंतमश्वत्	१ ३ २१	कोवोतमस्तकृष्टिविद्यु	२ ४ ६	कृयादसमिप्रहिणोमिदूरं	६ २१
केतेशेपिवबधनास	४ १ ४	कोदेवानामवोअद्यावृणीते	६ १३	कोवोमहातिमहतासुद	४ ३ २४	क्राणारुद्रमस्तोविश्वकृष्ट	४ २४
केतनरद्वयेतइषे	८ १ ९	कोनानामवचसासोभ्याय	३ ६ १३	कोवोवपिष्ठानरो	१ ३ १३	क्राणारुद्रेभिवसुभिःपुरो	१ ४ २३
केतनशर्मन्सचतेसुपाम	६ ४ ३५	कोनुमयाअभिथितः	६ ३ ४९	कृतुप्रावाजस्तिशयताम	८ ५ १७	क्राणाशिशुमहीना	७ ५ ४
केमैमथकवियवतगोभिः	३ ८ १४	कोनुवाभिन्नावरुणावृता	४ २ १३	कृतयतिक्तवोद्वसुधीत	८ २ ६	क्रीळतोरस्मअभुवःसं	४ १ ११
केशयशिक्षेरीविषं	८ ७ २४	कोनुवाभिन्नास्तुतः	४ ४ ५	कृतयतिक्षितयोयोगउग्र	३ ६ ११	क्रीळस्यससुनता	६ १ ८
केशनरःश्रेष्ठतमाः	४ ३ २६	कोन्वत्रमस्तोमामहे	२ ३ २६	कवहृत्पुर्णमुदूरं	६ ५ ३२	क्रीळवःशार्धामास्तं	१ ३ १२
कोअग्निमीद्विहविषां	१ ६ ८	कोमाददर्शकतमःसदेवः	८ १ १०	कवादक्षस्यतरोविधर्म	२ ८ १७	क्रीळमखोनमहयुः	६ ८ १०
कोअद्भवेद्विकृद्ग्रवौचत्	३ ३ २४	कोमृळतिकतमआगमि	३ ७ १९	कवादक्षस्यथ्य	६ ८ ६	क्रीळानिनोसव्यावभूयुः	५ ६ १०
कोअद्भवेद्विकृद्ग्रवौचत्	८ ७ १७	कोवःस्तोमराधतिथजुजोप	३ २ ४	कवादाअस्तुश्रेष्ठः	४ ५ २६	क्रीळ्यावल्गुसुहताघ	५ १ ३
कोअद्यनयोदेवकामः	३ ६ १३	कोवखातावसवःकोवलूता	३ ८ ६	कवामहाअनुष्वधं	१ ६ १	क्रीळीचक्राग्रिद्वता	१ ३ ५
कोअद्ययुद्धकेवुरिगा	१ ६ ८	कोवामद्यपुरुणां	४ ४ १४	कवायदस्यतविषीपु	२ १ १४	क्रीळनकद्रोअर्थ	१ ३ १५
कोअस्यवीरसधुमादमा	३ ६ ९	कोवामद्याकस्तेरतहज्यः	३ ७ २०	कवाशुकोभिर्क्षभिः	७ ५ ५	क्रीळनसुदानवः	५ ८ २१
कोअस्यवैदप्रथमस्याह्नः	७ ६ ७	कोवादाशस्तुमतेचित्	२ ० १	कवाहिद्विणेअज्यसं	४ ५ ३	क्रीळवोश्वाःकाइभीरावः	४ ३ २६
कोअस्यशुभ्तविपीवरा	४ १ ३३	कोवेदुजानमेपां	४ ३ ११	कवेदुक्षायनःकवे	७ ४ २७	क्रीळवःसुज्ञानव्यासि	१ ३ १५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
क१स्यतेरुद्रमुल्यकुं	२ ७	क्षेत्रपतिनाव्यं	३ ८	१ गयस्मानोअमीवहा	१ ६ २१
क१स्यवीरःकोअपश्यदि	४ १	क्षेत्रस्यपतेमधुमंत	३ ८	१ गर्मेनूनैजनितादंपतीकः ७	६ ६ २१
क१स्यदृषभोयुवा	६ ४	क्षेत्रादपश्यलनुत	३ ८	१ गर्मेनुसन्वेपामवेद	३ ६ १६
क१स्यावोमस्तःस्त्रवासी २	३ २५	क्षेमस्यचप्रयुजश्चत्वमीशि	६ ३	१ गर्मेमातुःपितृपिता	५ २७
क१स्विद्वक्तमास्वक्षिना ७	८ २०	क्षेमोनसाधुःक्रतुर्नभद्रः	१ ५	१ गर्मयोपामदधुर्वत्समास	५ १४
क१स्विदुत्तरजलोमहः	२ ४	खेरथस्यलेनसः	६ ६	१ गर्मयज्ञस्यदेव्युः	६ १ १६
क१स्विदासांक्तमापुराणी ३	८ २	गंतानोयज्ञंयज्ञियाः	४ ४	१ गर्मयोअपांगर्भः	५ १४
कैयथकेदंसि	५ ७	गंताराहिस्योवसे	१ १	१ गर्मधैहिसिनीवालि	८ ४२
क्षत्रंजिन्वतमुतजिन्वतं	६ ३	गंत्योतिसवनाहरिभ्यां	४ ६	१ गर्वामिवश्रियसेश्रंपमुत्	३ २४
क्षत्रायत्वमवसिनत्वमाविद	६ ३	गंधर्वदृष्ट्यापदमसरक्षति ७	३ ८	१ गर्वाशिरसंथिनोमिद्रशुक्रं ३	३ २४
क्षत्रायत्वंश्रवसेत्वमहीया १	८ २	गंभीरादधोरिव	३ ३	१ गव्यतुदंस्त्वय्यविप्राः ३	५ २४
क्षर्पद्वन्नश्चदीदिहि	५ ३	गंभीरेणनलरुगामन्त्रिषः ४	६ १८	१ गव्येषुणोयथार्थपुरा	४ २
क्षयोरजन्नतम्पना	१ ५	गच्छतंक्षुषौगहं	६ ६	१ गाथपतिमेघपति	१ ३
क्षियतंत्वमक्षियतं	३ ५	गगनात्वागणपति	२ ६	१ गाथश्रवसेसत्यपति	५ ७
क्षेतिकेभेभिःसाधुभिः	६ ६	गमद्रजैवाजयन्निद्रमत्यः ५	३ ३	१ गामसैषआह्वयति	८ ४
क्षेत्रमिवविममुत्तेजनेन १	७ ३	गमन्त्रसेवस्यहाहिशलिषं ७	८ २६	१ गात्रेणप्रतिमिमीतेअर्कं २	३ १८

अष्ट. अ. वर्गः
२ ४ १३
१ १ १९
१ १ २९
८ ७
६ ५ १६
६ १ ४०
६ ४ २५
५ ७ १९
७ १ २६
५ ४ १
६ ८ २२

मंत्रः
गायस्मानमन्य
गायतिवागायत्रिणः
गाहपत्येनसत्य
गावद्वग्रांमययुधिर्वा
गावउपवावतं
गावश्चिद्रासमन्यवः
गावोनयमुपयतिवध्रयः ६
गावोभगोगावद्वदेमिअ ४
गावोयवंग्रयुतायथोअक्षन् ७
गिरयश्चिजिहते ५
गिरश्चयस्त्रैगिर्वाहः ५
गिरस्तुदंओजसा ६
गिराजातदहस्तुतः ७
गिरायन्तायनजद्धरीते ७
गिरायदीसबधवः ५
गिरावज्रो नसंभृतः ६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
गिरिनयः स्वतर्वाङ्गवर्हं	३ ६ ४	गृष्टिः ससुवस्थविरतवा	३ ५ २६	गोमन्त्रः सोमवीरवत्	६ ८ ३२	प्रावणो वृत्तदिदर्थजरेथे	२ ८ ४
गिरीरञ्जने जमानां अघार	७ ८ २७	गृहमेधासु आगत	५ ४ ३०	गोमां अशे विमां अशीयज्ञः	३ ४ १६	प्रावणो अपदुच्छुनो	८ ८ ३३
गिरो जुषे था मध्वं जुषे थां	६ ३ १४	गृहो याम्यरकृतः	८ ६ २७	गोमां तरो यच्छुभयते	१ ६ ९	प्रावणो न सरः सिधुमा	८ ३ १३
मिवैणः पाहि नः सुतं	३ ३ २	गोजिता बाहू अमितकृतः	१ ७ १५	गोमां युरदा दजमां युरदात्	७ ४	प्रावदुन्नपरक्षी सिसिध	७ ८ ९
गोणं सुवर्नं तसुसापगूळं	८ ४ १०	गोजिन्नः सोमो रथजिद्विर	७ ३ ३	गोमां युरेको अजमां युरेकः	५ ७ ४	प्राव्णो तुन्नो अभिष्टुतः	७ २ १६
गोभिर्विप्रः प्रमतिमिच्छ	५ ६ १५	गोत्रभिर्दं गोविद्वज्रबाहुं	८ ५ २२	गोविस्वस्वसु विद्विरण्य	७ ३ १९	प्राव्णो ब्रह्मायु योजनः	४ २ १२
गुहाधिरौ निहितमृधगक्षी	८ ३ १४	गोभिर्मिभिर्मुदं धिरसुपा	३ ३ १४	गोपाहं दोनुषासि	६ ७ १९	ग्रीवाभ्यस्तु षणिहाभ्यः	८ ८ २१
गुहां सुतीरुत्पमनां	५ ८ १०	गोभिर्धर्मन्ये अस्व	५ ७ १८	गोषु प्रमस्तिवने पुधिषे	१ ५ १४	धने वृष्वविष्वग्विज्ज्ञ	१ ३ ११
गुहां हितं गुह्यगूळं	२ ६ ३	गोभिर्वाणो अज्यते सोमरी	६ १ ३७	गौरमी मेदनुवत्समिपन्तं	२ ३ १९	धर्मासमतां चिद्वृतं व्यापनुः	८ ६ १६
गूहं तु गुह्यतमः	१ ६ १२	गोभिर्दुरे मारमं तदुरेवां	७ ८ २३	गौरीमि मायसलिलानि	२ ३ २२	धर्मवमधुजठरं सेनेरू	८ ६ २
गूहं गृहमहनायात्य	२ १ ४	गोभिर्दुरे मारमं तदुरेवां	७ ८ २५	गौर्धयति मरुतां	६ ६ २८	धृतं पृष्ठमनोयुजः	१ १ २६
गुणानां जमदग्निना	३ ४ ११	गोभिर्दुरे मारमं तदुरेवां	७ ८ २७	ग्राश्च यन्नरश्च वाधतं	५ १ ११	धृतं प्रतीकं वक्रतस्य	२ २ १२
गुणानो अगोरोभिः	१ ५ १	गोमदश्च वद्वथस्सुवीरं	४ ३ २२	ग्रंथिन विष्य ग्रथितं पुनानः	७ ४ १४	धृतं नृपतं तनूरपाः	३ ५ १०
गुणेत दिद्रेत शवः	६ ४ ४१	गोमदुपुनासत्या	२ ८ ८	प्रावणः सविता नुवः	८ ८ ३३	धृतं पवस्वधारया	७ १ ६
गुभी तं ते मनईन्द्रद्विबहाः	५ ३ ८	गोमद्विरण्यवृद्धसु	५ ६ १८	प्रावणः सोमनो हिकं	४ ८ १३	धृतं मिमिक्षे घृतमस्य	२ ५ २३
गुग्णाभिते सोमगात्वायुह	८ ३ २७	गोमन्नद्वेजधवत्	७ ५ ८	प्रावणोऽपरेष्वा	८ ८ २३	धृतं प्रपः सोम्याजीर	६ ४ ३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
वृत्तमग्नैर्वधुश्चरुवधनं	८ २ १९	चक्रुवांसकम्बस्तदृच्छत	३ ४	चतुस्त्रिशद्वाजिनोदिव	२ ३ १०	चर्षणीष्टतमघवानमुष्यं	३ ३ १५		
वृत्तवतीसुवगानामभिध्रिः	१ १४	चक्रनवृत्तुर्दूतवेपते	४ ७	चतुःसहस्रगव्यस्यपुधः	४ १ २८	चाक्षुर्मेनक्रपोमनुज्याः	८ ७ १८		
वृत्तवत्तुपमासि	२ २ १०	चक्र्यदस्यास्यानिषत्	८ ३	चत्तोदृत्तश्चासुतः	८ ८ १३	चिकित्विन्मनसत्वा	४ १ १४		
वृत्तवत्तःपावकते	३ १ २१	चक्राणासःपरीणहृष्टि	१ ३	चत्वारिद्विभ्रितिक्षेमयंतः	४ ३ १	चितेतद्वासुराधसा	८ ८ १		
वृत्ताहवनदीदिवः	१ १ २२	चक्राथेहिसध्याःडुनामभद्रः	७ २६	चत्वारितिसुधाणिनाम	८ १ १५	चित्तिमचित्तिचित्तवद्वि	३ ४ १८		
वृत्ताहवनसंयेमा	१ ३ २१	चक्रादिवःपवतेकृत्वयोरसः	७ ३	चत्वारिवाक्परिमितापदा	२ ३ २२	चित्तिरपादमेविश्रायुः	१ ५ ११		
वृत्तेनुद्यावापृथिवीअभीवृ	५ १ १४	चक्रियोविश्रासुवना	३ १ १६	चत्वारिश्चङ्कात्रयोअस्यपा	३ ८ १०	चित्तिराउपबहणं	८ ३ २१		
वृत्तेनाग्निःसमज्यते	८ ६ २४	चक्षुर्नोदेवःसविता	८ ८ १६	चत्वारिश्चदक्षतयस्य	२ १ ११	चित्रतद्दोमरुतोयाम	२ ७ २०		
वृषुपावकवनिनं	१ ५ ८	चक्षुर्नोदेविचक्षुषे	८ ८ १६	चत्वारोमपैजवनस्यदानाः	५ २ २८	चित्रदेवानामुदगादनकं	१ ८ ७		
वृषुःस्येनायकृत्वने	८ ८ २	चक्षुश्चश्रोत्रचमनश्च	४ ७ २०	चत्वारोमामशुरारस्य	२ १ ३	चित्रह्यद्वाभोजनंनवस्ति	५ ५ १४		
वृत्तोवृत्रमतरत्रोदसी	१ ३ ९	चक्षुषःपितामनसाहिधीरः	८ ३ १७	चनिष्टदेवाओषधीष्वप्सु	५ ५ १७	चित्रइच्छिशोस्तरस्य	८ ६ १८		
वृन्मध्राण्यपद्विधः	६ ३ ३४	चतसईघृतदुहःसचते	७ ३ २५	चमपच्छयेनःशक्रनोविष्ट	७ ४ ९	चित्रइद्राजराजकाइदन्य	६ २ ४		
चंद्रमाक्षेचंद्रंथंहरिव्रतं	२ ८ २०	चतुरश्रिददमानात्	१ ३ २३	चरन्वत्सोत्सोश्चिह	६ ५ १४	चित्रस्तेमानुःकतुप्राअभि	८ ५ १७		
चंद्रमअप्स्वतरा	१ ७ २०	चतुर्दशान्यमहिमानोअ	८ ६ १७	चरित्रहिवेरिवाच्छेदिपूर्णं	१ ८ १०	चित्रावायेषुदीधितिः	४ १ १०		
चंद्रमामनसोजातः	८ ४ १९	चतुर्भिःसाकनवतिचुनाम	२ २ २५	चरुनयस्तमोस्त्रिय	७ १ ९	चित्रैरंजिभिर्वपुषु	१ ५ ६		
चकार्ताकणवक्षनमन्या	५ ३ १०	चतुष्कपदयुवतिःसुपेशा	८ ६ १६	चर्कुलमरुतःपृतसु	१ ५ ८	चित्रोयदत्राट्टश्वेतोनविश्रु	५ ५ १०		

॥२२॥

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः				
चित्रोवोस्तुयामः	२ ४	१२	जज्ञानोनुशुतक्रतुः	६ ५	२९	जनृश्चिद्रोमरुतस्वेप्येण	५ ४	२८	जानंतोरूपमकृपंतविप्राः	८ ७	७
चोदयंतसनुताःपिन्वतंधि	७ ८	१५	जज्ञानोहरितोवृषा	३ ३	८	जननरोवआहूयः	१ ५	१३	जानत्यहःप्रथमस्य	२ १	५
चोदयित्रीसनुतानां	१ १	६	जज्ञिपइथ्यागोपीथ्यायहि	८ ५	३	जनोयमित्रावरुणा	२ १	२	जामिःसिधूनांभ्रातव	१ ५	९
छंदस्तुभःकुम्भ्यवः	४ ३	१०	जनवज्रिन्महिचिन्मन्य	४ ६	८	जन्मजन्मश्चिहितोजात	२ ८	१६	जाम्यतीतपेधनुः	६ ५	१४
छदिथंतमदाम्यं	६ ६	७	जनयत्रोचनादिवः	६ ८	३२	जयंतचप्रस्तुतंचप्रचावतं	६ ३	१५	जायातप्यतेकितवत्यहीना	८ ४	४
जंभयतमभितो	२ ४	२७	जनस्यगोपअजनिष्टजागृ	४ १	३	जयतामिवतन्यतुः	१ २	१०	जायेदस्तमववन्सेदुयोनि	३ ३	१९
जगतासिधुदिव्यस्तमाथ	२ ३	१८	जनायाचिद्यईवतउलोकं	५ ५	१७	जयमकारेपुरुहूतकारिणः	६ २	३	जायेवपत्यावधिशेवमहसे	७ ३	७
जगभ्मातेदक्षिणमिदृह	८ १	३	जनासोअग्निदधिरसहः	१ ३	८	जरतीमिरोषधीभिः	७ ५	२५	जिघम्येभिहृविषाघृतेन	२ ६	२
जघनेचोदेषां	४ ३	२६	जनासोवृक्तबहिपः	५ ८	४	जरमाणःसमिध्यसे	८ ६	२४	जिह्वंनुनुदेवततया	१ ६	१०
जघन्वाहृदमित्रेरून्	२ ४	१७	जनितादिवोजनिताप्रृथि	६ ३	१८	जराबोधतद्विडि	१ २	२३	जिह्वाशयेचरितवेमघोना	१ ८	१
जघन्वाहृदरिभिःसंश्रुत	१ ४	१३	जनिताश्चानजनितागर्वा	६ ३	१८	जागर्पित्वंमुवेजा	४ २	२५	जिह्वाभिरहननम	६ ३	३०
जघानवृत्रंस्वाधितिवैव	८ ४	१५	जनिष्टयोपापतयत्कनीन	७ ८	१९	जातवेदसेसुनवामसोमं	१ ७	७	जीमूतस्येवभवतिप्रतीकं	५ १	१९
जद्विर्वचममित्रियं	७ ७	२१	जनिष्टहेजेन्योअग्रअह्ना	३ ३	८	जातोअग्नीरोचते	३ १	३३	जीवान्नोअभिधेतन	६ ४	५१
जज्ञानंससमातरः	७ ५	४	जनिष्टाउग्रःसहसेतुरायं	८ ३	३	जातोजायतेसुदिनत्वे	३ ३	१	जीवंरेदतिविमयतेअध्व	७ ८	१९
जज्ञानःसोमंसहसेपथ	५ ६	२३	जनिष्यादेववीतये	४ ४	२०	जातोयदमेसुवनान्यव्ययः	५ १	१६	जुजुस्योनासत्योतवावि	१ ८	९
जज्ञानएवव्यबाधतसृधः	८ ४	१६	जनीयंतोन्वग्रवः	५ ६	२०	जानंतितृणोअरुपस्य	३ १	१	जुपद्धव्यामानुपस्य	७ ७	२

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः								
जुषस्वनेःसमिधमस्रुध	५	२	१	जेतान्मिदिद्रःपुसुशूरः	२	४	२१	तंगावोअभ्यनूयत	६	८	१६	तंगावधृतस्त्रवीमहे	४	१	१९
जुषस्वसप्रथस्तमं	१	५	२३	जोपुधदमिसुर्यासचव्यै	२	४	४	तंगीभिर्वचमिखयं	६	८	२५	तंगावजन्तमातरः	६	७	१२
जुषस्वस्रहृळ्यस्रजोपाः	३	८	१८	जोपासवितर्यस्यते	८	८	१६	तंगतयोनिमक्षिपःपरीणस	१	४	२१	तंगावदृत्तंक्रमहयशस्तमं	५	२	२१
जुषाणोअग्नेप्रतिहयमिवचः	८	७	५	जोप्यस्रसमिधजोव्याहुतिर	८	८	१	तंग्रध्यास्वणरं	६	१	२९	तंगावदुवेभ्योमधुमत्तमं	७	३	५
जुषाणोअक्षिरस्तम	६	३	३७	जोहूत्रोअग्निःप्रथमः	२	६	२	तंगोभिर्वृषणरसं	६	७	२७	तंगावधृतरसोणयोः	७	२	३
जुषेथायज्ञमिष्टये	६	३	२०	ज्ञेयाभागंसहस्रनोवरेण	२	६	२	तंगेमिथ्यानमस्विनः	१	३	९	तंगानरोदमआ	१	५	१९
जुषेथायज्ञंबोधंतहवसमे	६	३	१४	ज्मयाअव्रवसवोतदेवाः	५	४	६	तंगेमिथ्यानमस्विनः	६	५	७	तंगानृग्यानिविश्रंतं	७	१	५
जुषेथायज्ञंबोधंतं	२	७	२५	ज्यायांसमस्ययतुनस्यकेतु	४	२	२४	तंगमिद्राधिसमहे	६	५	२	तंगामजमेषुवाजिनं	६	३	२२
जुष्टइद्रायमस्तरः	६	८	२	ज्येष्ठआहचमसाह्मकरोति	३	७	१	तंगुतन्वजज्ञेभोभानुमन्वि	८	१	१४	तंगामदायज्वये	६	७	१९
जुष्टीनरोब्रह्मणावःपितृणां	५	३	२२	ज्येष्ठेनसोतरिद्रायसोमं	५	७	२१	तंगुतन्वानमुत्तमं	६	८	१२	तंगामरुत्वतीपरि	५	३	१६
जुष्टोदमूनाअतिथिर्दुरोणे	३	८	१९	ज्योतिर्यज्ञस्यपवतेमधुमि	७	३	१३	तंगेमदृगुणीमसि	६	१	१७	तंगामताअगृभणत	३	१	६
जुष्टोमदायदेवतातद्दो	७	४	१४	ज्योतिर्यज्ञायरोदसीअनु	३	२	२६	तंगेयव्यथागोभिः	५	७	१७	तंगायज्ञेभिरीमहे	६	५	२
जुष्टोहिदोअसि	१	३	२८	ज्योतिर्वृणीततमसोविजा	३	२	२६	तंगेसोतारोरसमदाय	७	५	२१	तंगायव्यपतिमस्रेयीणां	१	४	२६
जुष्टीनंदेसुपथासुगानि	७	४	१४	ज्योतिष्मंतकेतुमंतं	६	४	२९	तंगिपृष्ठेत्रिवधुरे	७	१	२७	तंगायव्यपितोवचोभिः	२	५	७
जुहुराणाचिदश्विना	६	२	२६	ज्योतिष्मतीमदिदिधारय	२	१	२६	तंगवागीभिरुक्षया	८	६	२५	तंगायव्यविश्ववारा	१	२	२९
जुहुरेविवचितयंतः	४	१	११	तंगाथयारुणया	७	४	२५	तंगवागीभिर्गवैण	२	५	२७	तंगायव्यसुधोऽनव्यमज्ञे	४	४	३६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
तंत्वावयहवर्महे	६ ३ ३३	तंप्रलथापर्वथाविश्वेयमथा	४ २ २३	तंवश्चराथावयवसत्याः	१ ५ १०	तंशुभ्रमग्निमवसे	३ १ २६
तंत्वावाजेषुवाजिनं	१ १ ८	तंमर्जयतसुकृते	६ ६ ६	तंवारंथवयमद्याहुवेसु	२ ४ २४	तंसखायःपुरोरुवै	७ ४ २४
तंत्वाविम्रावचोविदः	७ १ ४८	तंमर्ताअमत्यै	८ ६ २५	तंवारंथवयमद्याहुवेम	३ ७ २०	तंसंप्रीचीरुतयोवृण्योनि	४ ७ ८
तंत्वाविम्राविपन्यवो	३ १ ८	तंमर्मजानमहिषंनसानौ	७ ४ ५	तंवृथंमरुतंभ्राजदष्टि	५ १ ८	तंसवाधेयतसुचः	३ १ २९
तंत्वाशोचिष्टदीदिवः	४ १ १६	तंयज्ञसाधमर्षिवात	२ १ १४	तंवंधामधेयाह्यन्	६ ८ १६	तंसानावधिजामयः	६ ८ १६
तंत्वासिमिद्धिरंगिरः	४ ५ २३	तंयुजंबहिषिप्रौक्षन्	८ ४ १८	तंवोदसमृतीषहं	६ ६ ११	तंसिधवोमत्सराभद्रपानं	७ ७ २५
तंत्वासहस्रचक्षसं	७ १ १७	तंयुवदेवावशिना	३ ५ १६	तंवोदीर्घायुशोचिपं	४ १ १०	तंसुत्रतर्कसुदृशस्ववै	४ ५ १८
तंत्वासुतेष्वामुवः	७ २ ६	तंयुजाधमनसोयोजवी	२ ४ २९	तंवोधिथानवयस्याशविष्टं	४ ६ १४	तंसुष्टुव्याविवासे	६ १ २०
तंत्वाहविष्मतीर्विशः	५ ८ १४	तंवःशर्धमास्तंसुभ्रयुः	२ ७ १३	तंवोधिथारपरमयापुराजाः	४ ७ १०	तंसोतारोधनस्पृतं	७ १ २७
तंत्वाहृत्स्तिनोमधुमंतम	७ ३ ५	तंवःशर्धरथानां	४ ३ १२	तंवोमहोमहाय्यं	६ ६ ९	तंसमारथमघवन्ध्रावसात	१ ७ १४
तंत्वाहिन्वंतिवेधसः	६ ८ १६	तंवःशर्धथेयुभं	४ ३ २०	तंवोवाजानपतिं	६ २ १८	तंहिन्वंतिमदच्युतं	७ १ १०
तंदुरोषमभीनरः	७ ५ १	तंवःसखायोमदाय	७ ५ ८	तंवोविश्वद्रुपदेदमंधसः	८ ६ १८	तंहिशथंतुहळते	४ १ ६
तंदेवबुधेरजसः	२ ५ २०	तंवःसखायःसंयथासुतेषु	४ ६ १६	तंशुगमासोअरुपासोअथा	५ ६ २२	तंहिस्वराजवृषभंतमोजसे	४ ३६
तंपृच्छतासजगामासवै	२ २ १४	तंवद्वंद्वचिंतनमस्यशकैः	४ ६ ७	तंशर्धतीपुमातृषु	३ ५ ७	तंदुवेमभृतमुचः	६ २ १२
तंपृच्छंतीवज्रहस्तारंथेषां	४ ६ १३	तंवद्वंद्वनसुकृते	४ ६ ८	तंशिशीतासुवृक्तिभिः	६ ३ २५	तंहोतारमध्वरस्यग्रचेतसं	५ २ २२
तंपृच्छंतोवरसःपराणि	४ ६ १२	तंवधर्यतोमतिभिःशिवा	८ २ १६	तंशिशीतास्वध्वरं	६ ३ २५	तआदित्याआगातासर्वतां	१ ७ २४

कोशः

॥३४॥

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
तथादित्या आगतासुर्वता	७	८	८	तच्छुर्विवहितं शुक्रमुच्चरत्	५	५	५
तथादित्यासुर्ववः	२	७	६	तच्चित्राग्रधामर	५	५	६
तथायजतुद्रविणसमसौ	८	३	१७	तत्तमे अपस्तुताये पुनः	१	७	३०
तद्दुध्राः शर्वसाधृणुषे	५	१	८	तदुरिवीरो नयौ विचेताः	४	६	१७
तद्देवानां सिधुमादसा	५	५	२३	तत्तुहानाः सिधवः क्षोदसा	४	३	१२
तद्देदिसु भग त आहुति	६	१	३२	तत्तद्द्विद्विपरमपरचैः	१	७	१६
तद्द्विपथं हृदयस्य प्रकृतैः	५	३	२३	तत्तद्विद्विर्वयादधे	५	३	२२
तद्द्वयस्मधुमद्वि विप्र	३	२	९	तत्तद्विद्विन्नोरवो	१	३	३५
तद्वक्षितासो माहिमानं	१	६	९	तत्तद्विद्विन्नोरवो	२	२	२५
तदग्रासो वृषण उग्रबाहवः	६	१	३८	तत्सुतेदसो यदहन्	१	५	१३
तज्जुषणो महोयजत्राः	८	१	३०	तत्सुप्रयः प्रब्रथाते	२	१	२१
तक्षान भूर्णिर्वना	१	५	१०	तत्ते भद्रं यत्सामिद्वः	१	६	३२
तक्षघ्नत्त उशनः सहसा सहः	१	४	१०	तत्ते यज्ञो अजयत	६	६	१२
तक्षघ्नीमनसो वेनतो वाक्	७	४	१५	तत्ते सहस्वदमहे	६	३	३५
तक्षत्रासत्याभ्यां	१	२	१	तत्रोअपि प्राणी यत	६	४	२७
तक्षत्रथ सुवृत्तं विद्वानपसः	१	७	३२	तत्त्वाया मित्रावरुणा नंदमा	१	२	१५

८

३

८

३

८

३

८

३

८

३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
तदिदुद्रस्यचेतति	६ १ १०	तद्द्रुद्रतवदुसना	३ १ ६	तद्द्वौजामित्वमस्तःपरं	२ ४ ३	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	२ ८ २३
तदिदुद्रस्यचेतति	१ २ १५	तद्द्राधोअधसवितुर्वरेण्यं	२ ३ २	तद्द्वौदिवोदुहितरोविभा	३ ८ २	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	५ २ २
तदिदुद्रस्यचेतति	४ १ ३०	तद्द्रुसुजातामस्तोमहि	२ ४ ३	तद्द्वौयामिद्विबिणसधजत	४ ३ १६	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	७ ४ २
तदिदुद्रस्यचेतति	७ २९	तद्द्रुअथसवहणा	४ ७ १७	तद्द्वौवाजाक्रभवसुप्रवाच	३ ७ ७	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ ३ १६
तदिदुद्रस्यचेतति	१ २८	तद्द्रानरानासयावनुप्या	२ ४ २८	तद्द्वौजैवतस्करावनगू	७ ५ ३२	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	२ ४ १
तदिदुद्रस्यचेतति	३ २ २४	तद्द्रानराशस्यपञ्चिणे	१ ८ १४	तद्द्वौनपात्यथक्रतस्ययाना	८ ६ ८	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	६ ५ २४
तदिदुद्रस्यचेतति	३ २ २४	तद्द्रानराशस्यराध्यच	१ ८ १०	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १
तदिदुद्रस्यचेतति	१ ५ २	तद्द्रानरासनयदुसज्मं	१ ८ १०	तद्द्वौनपात्यवमानः	६ ७ २४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	५ २ ८
तदिदुद्रस्यचेतति	३ ८ ३	तद्द्रामुतरौदसीप्रब्रवीमि	८ ३ १४	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १
तदिदुद्रस्यचेतति	१ ७ १६	तद्द्रायवृणीमहे	६ २ २४	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १
तदिदुद्रस्यचेतति	४ ४ ११	तद्द्रिप्रासोविपन्यवः	१ २ ७	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १
तदिदुद्रस्यचेतति	४ ४ ४	तद्द्रिविदुयचद्वद्रुजोप	६ ३ ३४	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १
तदिदुद्रस्यचेतति	३ ८ ३	तद्द्रिणोःपरमपुं	१ २ ७	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १
तदिदुद्रस्यचेतति	२ ७ १	तद्द्रौयवोमस्तोमहिजनं	४ ३ १४	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १
तदिदुद्रस्यचेतति	८ ७ १३	तद्द्रौअधमनामहे	५ ५ १०	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १
तदिदुद्रस्यचेतति	८ ७ १३	तद्द्रौअधमनामहे	५ ५ १०	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १
तदिदुद्रस्यचेतति	८ ७ १३	तद्द्रौअधमनामहे	५ ५ १०	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १
तदिदुद्रस्यचेतति	८ ७ १३	तद्द्रौअधमनामहे	५ ५ १०	तद्द्वौनपादुच्येतगर्भः	३ १ ३४	तद्ब्रह्मस्तुरीपमधपोपयितु	४ १ १

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
तन्नो विश्वेश्वर्युवः	६ ८ ३३	तमथराधसेमहे	६ ४ ४५	तमाननं वृजनमन्यथाचि	४ ७	तमिद्विग्राज्वस्यवः	६ १ १०
तन्नो हिबुधो अक्षिकैः	४ ८ ७	तमध्वरेष्वीकते	४ १ ६	तमानो अक्रमस्तुतयुष्ट	५ ६ २१	तमिद्वो वेमाविदुथेषु	१ ३ २१
तन्मक्रतमिदं शूरचित्रपा	६ ३८	तमस्तन्नवसउस्तुवेषु	१ ७ ९	तमिदमदमागहि	३ ३ ५	तमिन्नो विद्वयते समीके	३ ६ ११
तन्मित्रस्यवरुणस्याभिच	१ ८ ७	तमसृक्षतवाजिनं	६ ८ १६	तमिदं जेहवीमिमघवान	६ ६ ३८	तमिन्वे देवसमनासमा	३ ५ २
तपसाये अनाधृष्याः	८ ८ १२	तमकैमित्तासामिभिः	६ १ २१	तमिदं दानमिमे	६ ४ २	तमीहि न्वंति योतयोदश	२ २ १३
तपति शस्त्रं १णभूमं	५ ३ २६	तमवतंतसानसिमरुषं	३ ५ १६	तमिदं वाजयामसि	६ ६ २२	तमीहि न्वंति यमप्रवः	६ ७ १७
तपुर्जो भो वनआवातचोदि	१ ४ २३	तमवतंतसानसिगृणीहि	६ ७ ११	तमिदं योत्तरायति	६ १ २०	तमीहे तारमानुषक्	३ ५ ६
तपुर्मूर्धातपतुक्षसोये	८ ८ ४०	तमस्मारायुवतो	२ ७ २२	तमितृच्छंति नसिमोविष्ट	२ २ १४	तमीळतप्रथमं यजसाधै	१ ७ ३
तपो बध्नन्तरा अमि	३ ८ ११	तमस्य द्वावापृथिवीसचैत	६ १४	तमित्सखित्वमीमहे	१ १ १९	तमीळिष्य आहुतः	६ ३ ३३
तपो ण्यविन्नविततं द्विक्स्प	७ ३ ८	तमस्य पृथुमुपरा	२ १ १२	तमिसुहृग्यमङ्गिरः	१ ५ २१	तमीळिष्यो अचिषा	४ ८ २८
तमगिरस्वन्नमसासपर्यन्	३ २ ८	तमस्य सजयामसि	७ ४ २५	तमिदोषातमुषसि यविष्ट	५ २ ३	तमीमणवीः समर्थया	६ ७ १७
तमआसीत्तमसागृहमग्ने	८ ७ १७	तमस्य विष्णुर्महिमानमो	८ ६ १४	तमिदं च्छंति जुहोस्तमव	२ २ १४	तमीमहं दं मस्यरायः	४ ६ १३
तमस्मिन्स्तेवसवन्यपवन्	५ १ २३	तमस्य राजावरुणस्तमश्चि	२ १ २३	तमिदं नैषुहितेषु	६ ३ १७	तमामहे पुरष्टुतं	६ १ ११
तमशेषास्युततं पिपिषे	४ ५ १९	तमिदं वाजसातये	६ १ ७	तमिदं नैषुहितेषु	६ १ २०	तमीमृजं यायवः	७ १ ३३
तममृष्टतनाषहं	४ १ १५	तमहन्सुरिजोर्धिया	६ ८ १६	तमिदं द्रुसुहवहुवेम	३ ५ २०	तमीशानं जगतः	१ ६ १५
तमप्रवः केशिनीः सहिरं	२ २ ६	तमगो नमसो भरयः	६ १ ३५	तमिदं धृतुनो गिरः	७ १ २०	तमुक्षमाणमव्ययै	७ ४ २५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
तमुक्षर्माणंरजसिस्त्र	२ ५ २०	तमुष्टवासयंगिरः	६ ६ ३१	तथापवस्त्रधारया	७ १ २	तवत्येदोअधंसः	७ १ ८
तमुज्येष्टंनमसाहविभिः	५ ६ २१	तमुष्टुहिद्योअभिमूल्योजाः४	६ ६ ४	तथापवस्त्रधारया	७ १ ६	तवत्येदिद्वियंबुहत्	६ १ १८
तमुत्वागोतमागिरा	१ ५ २६	तमुष्टुहिद्यःस्त्रिषुःसुध	४ २ १९	तयोरिदमवच्छवः	४ ४ ३२	तवत्येअप्रैअर्चयः	३ ८ २३
तमुत्वादध्यङ्कृषिः	४ ५ २३	तमुष्टुहृदंयोहसत्वा	२ ४ १३	तयोरिदवसावयं	१ १ ३३	तवत्येअमैअर्चयः	४ १ २
तमुत्वानननसुप्रचेतसं	६ ६ १३	तमुस्तुपुदंद्रंतंरणीपे	२ ६ २७	तयोरिद्वत्तवपयः	१ २ ६	तवत्येअमेहरितोघृतस्त्राः	३ ५ ५
तमुत्वाननमीमहे	६ २ २०	तमुस्तुपुदंद्रंयोविदानः	४ ६ ११	तरणिर्विश्वदंशतः	१ ४ ७	तवत्येपितोददतः	२ ५ ६
तमुत्वापाथ्योवृषा	४ ५ २३	तमुस्तोतारःपवय्यथाविदर	२ २६	तरणिरित्सिषासति	५ ३ २०	तवत्येपितोरसारजांसि	२ ५ ६
तमुत्वायःपुरासिथ	४ ७ २३	तमुस्त्राभिंद्रनरेजमानसु	७ ६ १	तरणिवोजनानां	६ ३ ४७	तवत्येसोमपवमाननिण्ये	७ ४ २
तमुत्वावाजसातमं	१ ५ २६	तमतथोरणयच्छूरसातौ	१ ७ ९	तरत्समंदीधवति	७ १ १५	तवत्येसोमशक्तिभिः	७ ७ ११
तमुत्वावाजिनंरः	६ ८ ७	तमर्म्मिमापोमधुमत्तमंवः	५ ४ १४	तरत्समुदंपवमानउर्मिणां	५ ५ १४	तवत्येनयनृतोपदंद्	२ ६ २८
तमुत्वावृत्रहतंमं	१ ५ २७	तमुबुसमनागिरा	६ ३ २६	तरोभिर्वोविददंसुः	६ ४ ४८	तवत्रिधातुष्टुथिबीउतद्यौः	५ २ ७
तमुत्वासत्यसोमपाः	४ ७ २२	तमृत्विषाउपवाचः	२ ५ १२	तवक्रवातवतदंसनाभिः	४ ६ २	तवत्रिषोजनिमत्रेजतद्यौ	५ २ १
तमुष्टुमःपुर्वणीकहोतः	४ ५ १२	तमंवक्रपितमुष्ट्रह्मणमाहुः	६ ४ ४	तवक्रत्वातवोतिभिः	६ ७ २३	तवयुमंतोअर्चयः	४ १ १८
तमुनुनंतर्विबीमंतमेपां	४ ३ २३	तमोपधीर्दधिरैगभैमृत्वि	८ ४ २२	तवक्रवासेनयंतवरातिभिः	६ १ १४	तवद्यौरिद्रपात्यै	६ १ १८
तमुनःपूर्वपितरोतवरा	४ ६ २३	तमभ्रभिप्रागत	६ १ १७	तवच्यौल्लानिज्रहस्तता	५ २ २९	तवद्रुपसाउदप्रुतः	७ ५ १०
तमुष्टवामयइमज्जानं	६ ६ ३३	तमभ्रभिप्राचैत	६ ६ १५	तवत्येदंमृत्स्थेपुचहयः	८ ७ २६	तवद्रुपसोनीलेवान्याशक्र	६ १ ३५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
तव प्रणीतिर्द्विजो हुवावा नृ	५ ३ १२	तव हृत्स्यदिद्विधमजो	४ ६ १०	तस्मा अग्निमरितः शर्मयंस	३ ६ १३	तस्य वयसुमता यजियस्य	४ ७ ३२
तव प्रणोभिर्ध्वभिः	७ १ ९	तव प्रहृष्टो वतव पोत्रं	२ ५ १७	तस्मा अग्निपतिदिव्या	२ ७ ४	तस्य वयसुमता यजियस्य	६ ७ १९
तव प्रयक्षिमुद्वगं	४ ५ २२	तवाग्निहोत्रतव पोत्रमृत्विधं	८ ४ २१	तस्मा इदुस्येह विः	५ ७ २	तस्याः समुद्रा अग्निविक्षं	२ ३ २२
तव प्रयाजा अनुयाजाश्च	८ १ ११	तवायसोमस्वमेहोवाहं	३ २ १८	तस्मा इद्विधधुनयंत	२ ७ ४	तस्येदं वतो रहयत आशवः	६ १ ३०
तव भ्रमास आशयापतंति	३ ४ २३	तवाहं शूरतिभिः	१ १ २१	तस्मा घृक्षास्वहृत्तक्रचः	८ ४ १८	तस्येदं हृत्सवथ वृण्यनि	३ ६ ५
तव वायवतस्पत	६ २ ३०	तवाहं सोमरारण	७ ५ १५	तस्मा दधं अजायंत	८ ४ १८	तां आरुद्रस्य मीहृषो विवा	५ ४ २८
तव विश्वेसोपसः	६ ८	तवाहं मध्रजतिभिः	४ १ १	तस्मा घृक्षास्वहृत्तः संभृ	८ ४ १८	तां आशिरपुरोळाशं	५ ७ १९
तव वते सुभगास	२ ७ ९	तवाहं मध्रजतिभिः	६ १ ३४	तस्मा हिराळा यत	८ ४ १७	तां इयानोमहि वरुथं	२ ७ २१
तव शरीरं पतयिष्यं ववन्न	२ ३ १३	तवेदं विश्वमभितः पशुव्यं	५ ६ २३	तस्मा अरं गमा मवः	७ ६ ५	तां उशतो विबोधय	१ १ २२
तव शुक्रासो अर्चयः	७ २ ७	तवेदं द्विप्रणीतिषु	५ ८ १३	तस्मिन्नावैशया गिरः	२ ४ १९	तां जुषस्व गिरं मम	३ ४ १०
तव श्रिया सुदशो दिवदेवाः	३ ८ १६	तवेदं द्विद्वं वमं वसु	५ ३ २०	तस्मिन्निहंसयतयः	६ ४ २	तां पूषन्निवतं मा मे रयस्य	८ ३ २७
तव श्रिये मस्तो मर्जयन्त	३ ८ १६	तवेदं द्विहमशासा	६ ५ ३२	तस्मै तव स्वां मनुदायि	२ ६ २६	तां पूषणः सुमति वयं	४ ८ २३
तव श्रिये व्यजिहीत	२ ६ ३२	तवेदुताः सुकृतिभ्यः	६ ३ ३८	तस्मै नममभिधेवे	६ ५ २५	तां वधिनुनवासुरी	२ २ १
तव श्रियो वयस्ये वविद्यतः	८ ४ २०	तवेमाः प्रजादिव्यस्यै रतसः	७ ३ १७	तस्य तव विजिनो वयं	७ २ २	तां वदेवाः सुमति मर्जय	४ २ १६
तव स्याम पुरुवीरस्य	२ ७ ९	तवेमे सतासंधवः	७ ३ ८	तस्य द्युमा अस्मदयः	६ २ ३८	तां सुते क्रोतिं मधवन्महि	८ १ १५
तव स्वादिक्षमो संदृष्टिः	३ ५ १०	तवोतिभिः सचमाना अरि	४ २ १८	तस्य वज्रः क्रन्दति सस्वर्षा	७ १०	तां अन्नतव युनं वीरवक्षणं	४ ३ २

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
ताअभिसंतमस्तुतं	६ ७ ३२	तानः शक्तं प्रार्थयत्य	४ ४	ताभिराथातवृषणोपमेहवै	२ ७	तावज्जिणंमंदिनंस्तोत्रंमंदं	५ ६
ताअस्यज्येष्ठमिद्विंशसंचं	८ ७ १०	तानुअवोल्हमश्चिना	२ ८	तामज्युविभिर्भ्रूयः समुद्रा	१ १	तावदुपोराधोअस्मभ्यरा	५ ५ २६
ताअस्यनमसासहः	१ ६ ७	तानव्यसेजरमाणस्यम	५ १	ताभूरिपाशावनंतस्यसेतू	५ ५	तावर्तियतंजयुपाविपवतं	८ १७
ताअस्यपृशानयुवः	१ ६ ७	तानस्तिपातनुपा	५ ५	ताभ्यविध्वस्यराजसि	७ २	तावल्गदूसापुरुषाकतमा	५ १ १
ताअस्यवर्णमायु	२ ५ २६	तानीदहानिबहुलान्यस	५ ५ २३	तामदसानाननुपोदुरोण	७ ८	तावांगीभिर्धिपन्यवः	५ ६ १७
ताअस्यसूददेहसः	६ ५ ५	तानृभ्यआसाश्रवसासुवी	४ ५ १५	तामग्नेअस्मद्वपमेरयस्व	५ २	तावांधियोवैसवाजयंतीः	३ ७ १६
ताआचरंति समनापुरस्ता	३ ८ २	तानोअधवनस्पती	१ २ २६	तामस्यरीतिं परशोरिवप्र	४ ३	तावांनरास्ववरीसुजाता	१ ८ १९
ताइन्वेइवसमानासमानी	३ ८ २	तानौरास्रातिपाचोवसू	५ ३ २७	तामहंतासदुस्पती	१ २	तावांमित्रावरुणाधारयत्	८ ७ २०
ताइवधर्तिमद्वस्यपौंस्य	२ २ २५	तानोवाजवतीरिपः	४ ८ २९	तामाताविध्ववैदसा	६ २	तावांवास्तुन्युश्मसिगम	२ २ २४
ताक्रमार्षतरासो	२ ४ १३	तान्यजन्नाक्तावृधः	१ १ २७	तामित्रस्यप्रशस्तये	१ २	तावांधिश्चस्यगोपा	६ २ २१
तागुणीहिनमस्येभिः शेषः	५ १ ११	तान्पूर्वयानि विदहूमेह	१ ६ १५	तामैअधिनाननीनां	५ ८	तावांसम्यगदुह्वाणा	४ ४ ८
ताघ्राताभद्रावसः पुरासु	३ ८ २	तान्वदस्वमस्तस्ताडपस्तु	६ १ ३८	तामेअश्वानांहरीणां	६ २	तावांमद्यतावपरुह्वेम	२ ५ १
ताजिह्वयासदुमेदसुमेधा	५ १ १०	तान्वोमहोमस्तपून्	२ ७ २१	तायज्ञमाशुचिभिश्चक्रमा	५ १	तावांमद्यहवामहे	६ २ २६
तातूतद्वंदमहतोमहर्नि	३ ६ ७	ताबाहवासुचेतुना	४ ४	तायज्ञेपुमशंसता	१ २	तावांमित्रानोवसे	४ ४ ३
तातूतसत्यातुविनृम्यवि	३ ६ ८	ताभिरागच्छतनरा	४ ८ २८	तायोधिष्टमभिगाईदनु	४ ८	तावांमैपरथानां	४ ४ ४
तातेगुणंतिवैधसः	३ ६ २९	ताभिराथातमतिभिः	५ ८ ५	ताराजानाशुचित्रता	४ ५	तावांमैपरथानां	४ ४ ६२

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
ताविग्रधैजुतरपुण्यै	५ १ १०	ताहिश्रेष्ठवर्चसा	५ ४ ३	तिस्रोधावोनिहिताअंतरं	५ ६ ९	तुग्रोहमुग्रमश्विनोदमेधे	५ ६ ८
ताविदाचिदहानां	६ २	ताहिश्रेष्ठदेवतातनुजा	५ १ ११	तिस्रोधावःसविदुधां	१ ३ ६	तुचेतनायतसुनः	६ १ २८
ताविदुःशंसमर्थ	५ ६ १८	ताहुर्वैयोरिदं	४ ८ २७	तिस्रोभूर्भार्यायुन्	२ ७	तुजेनस्तुर्गेपवताःसंतु	४ २ १४
ताविदापातायसिशुभ	६ २	तिग्मंचिदेसमद्विर्वर्षी	४ ५ ३	तिस्रोमातृस्त्रीन्यितृन्	२ ३ १५	तुभ्यंगावोवृत्तपयः	६ ८ २१
ताविद्वासाहवामहेवां	१ ८ २२	तिग्मजभायतरुणाग्ररा	६ १ ३३	तिस्रोयद्वंशशरदः	१ ५ १७	तुभ्यंवेत्तेजनादमे	६ ३ ३४
तावृधतावनद्युन्	४ ४ ३२	तिग्ममायुधमरुतामनी	६ ६ ३३	तिस्रोयुहस्यसुभिधःपरि	२ ८ १८	तुभ्यंताअगिरस्तम	६ ३ ३२
तासुम्राजघृतासुती	२ ८ ८	तिग्ममेकोविर्भातिहस्तआ	६ २ ३६	तिस्रोवाचर्चैरयतिप्रवह्निः	४ ४ १७	तुभ्यंदक्षकविक्रतो	३ १ १४
तासानुनीशवसानाहिः	५ ६ १५	तिग्मायदुतरशानिःपता	३ ५ २०	तिस्रोवाचउदीरते	६ ८ २३	तुभ्यंपयोयत्पितरावनीतां	६ ८ २४
तासुजिह्वसुपह्वये	१ १ २५	तिग्मायुधौतिग्महेतीसुशेः	१ १८	तिस्रोवाचप्रवदज्योतिर	५ ७	तुभ्यंब्रह्मणिगिरिदंमुभ्यं	३ १६
तासुदेवायदुशुभे	५ ८ २	तिरःपुरुचिदश्चिनारजा	३ ४ ३	तीक्ष्णेनाग्नेचक्षुषारक्षयज्ञं	८ ४	तुभ्यंभरतिक्षितयौयविष्ट	८ १३
ताह्वयद्वर्तियदरध्रमुग्रा	५ १ १	तिरश्चिनोविततोरश्मिरे	८ ७ १७	तीवस्याभिवयसोअर्या	८ १८	तुभ्यंवाताअभिप्रियः	६ ८ २१
ताहिक्षत्रमविद्रुतं	४ ४ ४	तिष्ठासुकर्मवधम्भारणाः३	३ ३ १९	तीव्राःसोमासुआगहि	१ २	तुभ्यंशुक्रासुःशुचयस्तु	३ १ २३
ताहिक्षत्रधारयैथेअनुधू	५ १ १०	तिष्ठाहरिरथआयुज्यमाना३	१ ५ ७	तीव्राःसोमासुआगहि	६ ६ १	तुभ्यंश्चेतंत्यप्रियो	३ १ २१
ताहिदेवानामसुरताव	५ ५ ७	तिष्ठाःक्षपस्त्रिहर्हातिव्रज	१ ८	तीवान्वोषान्कृण्वेतवृषपा५	१ २०	तुभ्यंसुतास्तुभ्यमुसोर्वा	८ १८
ताहिमध्यभराणां	६ ३ २४	तिस्रोदेवीर्बाहिर्दिंदरीयः	८ २ २२	तीव्रोवोमधुमाअयं	२ ८	तुभ्यंसोमाःसुतादुमे	६ ६ २५
ताहिशथतईक्यते	५ ६ १७	तिस्रोदेष्ट्रायनिऋतीरुपासते	६ ६ १६	तुंजेतुंजयउत्तरे	१ १ १४	तुभ्यंस्तोकाघृतशु	३ १ २१

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
तुभ्येहिन्वानोवसिष्ठ	२ ७ २५	तुविक्षतेसुकृतं सुमयं धनुः ६	५ ३०	तेआचरंतीसमनेवयोषां	५ १ १९	तेत्वामदाबृहद्विद्रस्वधावः ४	६ १
तुभ्यमग्रपथंवहन	८ ३ २७	तुविप्रीवोपोदरः ६	१ २३	तेक्षोणीभिरुणेभिः	२ ७ २१	तेदशगवाः प्रथमा	२ ७ २१
तुभ्यमुपासः शुचयः परा	२ १ २३	तुविप्रीवोवृषभोवावृधानः ३	८ १५	तेगव्यतामनसा द्रमुब्धं	३ ४ १४	तेनः पूवांसि परासि द्रुद्वयः ७	३ २
तुभ्यायमद्भिभिः सुतः	६ ६ १	तुविशुष्ममुविक्रतो ६	५ १	तेघाराजानोअश्रुतस्यम्	८ ४ २६	तेनः संतुयुजः सदा	६ ६ ३
तुभ्यायंसोमः परिपूतो	२ १ २४	तुतुजानोमहेमते ६	१ ९	तेघेदमेस्वाध्यः	६ १ ३२	तेनः सहस्त्रिणरिधि	६ ८ १
तुभ्येदमधेमधुमत्तमं वचः ४	१ ३ ३	तुर्वजोजीयान्तवस्तुर्वी ४	६ ९	तेघेदमेस्वाध्यः	६ ३ ३४	तेनः आस्त्रोवृकाणां	६ ४ ५३
तुभ्येदमिन्द्रपरिषिच्यतेम ८	८ २५	तुणस्कंदस्यनुविशः २	४ १२	तेचिद्धिपूर्वैरभिसंतिश्रा	५ ४ १५	तेनः इन्द्रः पृथिवीक्षामवधं ४	८ १३
तुभ्येदिमासवनाशूरविक्षा ५	३ ६ २७	तुतीर्थधानाः सर्वनेपुरुषतः ३	३ १८	तेजिरेदिवक्रज्वासः	१ ५ ६	तेनः नासुत्यागतं	१ ४ २
तुभ्येदिन्द्रमरुत्वते ६	५ २८	तुदिलाअतृदिलासोअद्रयः ८	४ ३१	तेजानतस्वमोकथं	६ ५ १६	तेनः नोवाजिनीवसुपथं	५ ८ ४
तुभ्येदिन्द्रस्वओक्थं ३	३ ६ २९	तुपुयदन्नातुषुणववक्षः ३	५ ७	तेजिष्ठयातपनी	२ ६ ३१	तेनः रात्येनजागृतं	१ २ ३
तुभ्येदेतेबहुलाआद्रिदुग्धाः १	४ १८	तुष्टमेतत्कटुकमेतत् ८	३ २६	तेजिष्ठायस्यारतिर्वेनराट्	४ ५ १४	तेनः स्तोत्रभ्याभर	६ ५ ३०
तुभ्येदेतेमरुतः सुशेवाः ४	१ २७	तुष्टमेयाप्रभुमयातवेसूजः ८	३ ७	तेतेअमेत्वोताः	४ ५ २६	तेनः स्थाध्वंतेवतत	६ २ २७
तुभ्येमाभुवनकवे ७	१ २९	तेअजयेष्टाअर्कनिष्ठासु ४	३ २४	तेतेदेवनेतः	४ ३ ४	तेनः ननोयमतये	८ ७ १३
तुर्ण्यवोमधुमंतं घृतशृतं ६	४ १९	तेअद्रयोदशयंत्रासआशवः ८	४ ३०	तेतेदेवायदाशतः स्याम	५ २ २३	तेनः अवीतोहवनश्रुतोहवः ८	२ ७
तुर्ण्यवोवोगिरिसोनक्षत ५	४ १९	तेअस्मभ्यंशमैथंस १	६ १७	तेत्वामदाअमर्दुतानिवृ	१ ४ १६	तेनः गृणानेमहिनीमहिश्र २	३ ३
तुरीयनामयज्ञियं ६	५ ३६	तेअस्यसंतुक्रतवोमृष्यवः ७	२ २३	तेत्वामदाइन्द्रमादयंतु	५ ३ ७	तेनः गोपाअपाच्यः ६	२ ३५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
तेनोनावमुख्यत	६ २ २३	तेरुणेभिर्वसामपिशगः	१ ६ १४	तेस्यामदेववरुण	५ ५ ९	तोशावृत्रहणाहुवे	२ १ ११
तेनोभुद्रेशमणा	६ १ २८	तेरुद्रासःसुमलाअग्रयो	४ ४ ३४	तेस्यामयअग्रये	३ ५ ८	तोशासारथयावाना	६ ३ २०
तेनोमित्रवरुणोअर्यमा	४ २ १३	तेवदन्प्रथमाब्रह्मकिल्बि	८ ६ ७	तेहिद्यावपृथिवीभूरित	४ २५ २५	त्सनावहेतोदुरो	१ ५ १३
तेनोरत्नानिधत्तु	१ २ २	तेवधत्तस्तवसो	१ ६ १०	तेहिद्यावपृथिवीमातरा	८ २ ८	त्सनासमत्सुहिनोतयुजे	५ ३ २५
तेनोराधोधुमतोवाजवतः	४ ८ १०	तेविदुन्मनसादीध्याना	८ ८ ३९	तेहिद्यावपृथिवीविश्वश	२ ३ ३	त्सचिवत्तगिर	६ ४ ४४
तेनोरुद्रःसरस्वतीसुजो	४ ८ १०	तेविश्वादुशुषेवसु	७ १ ३७	तेहिन्विअरुणजेन्यवसु	६ ७ ७	त्सचिदप्रिष्टतजुर	८ ८ १
तेनोवसूनिगम्या	४ ३ २९	तेवोहृदमनसेसतुयज्ञा	३ ७ ९	तेहिपुत्रासोअदिते	६ १ २५	त्सचिदुणमप्रपशयानं	४ १ ३३
तेनोवृष्टिदिवस्पति	७ २ ५	तेपाहिचित्रमुक्थ्य	६ ४ ५१	तेहिप्रजापाअभरंतविश्र	८ ४ २४	त्सचिदश्वगाजिनं	८ ८ १
तेप्रत्नासोव्युष्टिषु	७ ४ २४	तेपाहिमहामहतामनर्व	८ २ ९	तेहियजेपुयज्ञियासुजमाः	५ ४ ६	त्सचिदस्यक्रतुभिर्निपत्तं	४ १ ३२
तेभ्योगोधाअथर्कषेद्वेत	७ ७ २१	तेसत्येनमनसागोपतिगाः	८ २ १६	तेहियजेपुयज्ञियासुजमाः	८ ३ ११	त्सचिदिथाकल्पयशयानं	४ १ ३२
तेभ्योद्युम्नबृहदराः	४ ४ २२	तेसत्येनमनसादीध्यानाः	५ ६ १२	तेहिवस्वोवसवानाः	१ ६ १७	त्सचिदेषांस्वधग्रामदत्तं	४ १ ३२
तेमआहुर्थाययुः	४ ३ ११	तेसीपतृजोषमायज	५ ४ १०	तेहिश्रेष्ठवसुसूतन	४ ८ १२	त्सचिद्वर्धपृथु	१ ३ १४
तेमन्वतप्रथमनामधेनोः	३ ४ १५	तेसुतासोमदितमाः	७ २ १६	तेहिष्मन्नुषोनेरः	६ २ २३	त्सनुमारेतगणं	६ ६ २९
तेममृजतददवांसोआर्द्र	३ ४ १४	तेसुनवःस्वपसःसुदससः	२ ३ २	तेहिसत्याऋतश्रुशः	४ ४ ५	त्सन्वश्विनाहुवे	५ ८ ३४
तेमाथिनोमिरेसुप्रचेतसः	२ ३ २	तेसोमादोहरीइन्द्रयानिस	८ ४ ३०	तेहिस्थिरस्यशवसः	४ ३ ८	त्समुमेपमहयास्त्रावर्द्धं	१ ४ १२
तेरायातेसुवीयः	३ ५ ८	तेस्पद्रासोनेक्षणः	४ ३ ८	तेकिहितेतनयउर्वरासु	३ ७ १६	त्समुवोअग्रहणं	४ ७ १६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मन्त्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
त्यमुवःसत्रासाहै	६ ६ १६	विंशच्छतवर्मिणंद्रस्यकं ४	६ २४	त्रिषादध्वदैदुःपुरः	८ ४ १७	त्रिवर्तित्यांतांत्रानुव्रते	१ ३ ४
त्यमषुवृजिनदेवजुतं	८ ८ ३६	त्रिंशद्धामविराजति	८ ८ ४७	त्रिभिःपवित्रैःपु	३ १ २७	त्रिवंधुरेणत्रिवृता	१ ४ १
त्यस्यचिन्महतोनिर्गस्य	४ १ ३२	त्रिःपृष्टिस्त्वामुस्तोवावृ	६ ६ ३३	त्रिमिष्टुदेवसवितः	७ २ १८	त्रिवंधुरेणत्रिवृतारथेन	१ ८ १८
त्यानुक्षत्रियाँव	६ ४ ५१	त्रिःससमय्यःसस	२ ५ १६	त्रिमयानससरांशमृणीपे	२ १५	त्रिवंधुरेणत्रिवृतारथेन	६ ६ ८
त्यानुपतदक्षसः	६ ६ २९	त्रिःससयद्रुहानिवे	१ ५ १८	त्रिरंतरिक्षंसवितामहिवृ	८ ४	त्रिविष्टिधनुप्रतिमानमो	१ ७ १५
त्यानुयविवोदसी	६ ६ २९	त्रिःससर्वपुल्लिङ्गका	२ ५ १६	त्रिरश्विनांसिधुभिः	१ ३ ५	त्रिश्चिद्रक्तोःप्रचिकितुर्वसू	२ १४
त्रयहंद्रस्यसोमाः	५ ७ १८	त्रिःसससखानद्योमहीरपः ८	२ ७	त्रिरसंससधुनवोदुदुह	७ २ २३	त्रिश्चिन्नोअवाभवतंनवेद	३ ४
त्रयःकृण्वंतिसुवनेषुरेतः	५ ३ २३	त्रिःसमाहःश्रययोवैतसे ८	५ १	त्रिरस्यतापरसांसतिसु	३ ४ १३	त्रिपवस्यससभातुः	४ ८ ३२
त्रयःकेशिनैःकृतुथा	२ ३ २२	त्रिकदुकेभिःपतति	७ ६ १६	त्रिरादिवःसवितवर्थाणि	३ ४ १	त्रिपुधस्येबृहिषि	१ ४ १
त्रयःकोशसश्चोतंति	५ ७ १८	त्रिकदुकेपुचेतनं	६ १ १०	त्रिरादिवःसवितासोपवी	३ ४ १	त्रीणिजानुपरभूपत्यस	१ ७ १
त्रयःपुवयोमधुवाहनेरथे	१ ३ ४	त्रिकदुकेपुचेतनं	६ ६ १९	त्रिरुत्तमादुणशरोचनानि	३ ४	त्रीणितअहुद्विबिंबदना	२ ३ १२
त्रातानेबोधिदृशानआ	३ ५ २४	त्रिकदुकेपुमहियो	२ ६ २८	त्रिद्वैवःपृथिवीमेपतां	५ ६ २५	त्रीणित्रितस्यधरया	७ ५ ४
त्रातारमिद्रमवितारमिद्रं	४ ७ ३२	त्रितःकूपेवहितोदेवान्	१ १ २३	त्रिनीअश्विनादिव्यानि	१ ३ ४	त्रीणिपुदाय्यश्विनोः	५ ८ २९
त्रातारदेवाअधिवोचता	६ ४ १३	त्रिधाहितपुणिभिर्गुह्यमा	३ ८ १०	त्रिनीअश्विनायजता	१ ३ ५	त्रीणिपुदाविचक्रमे	१ २ ७
त्रातारस्वातनूना	२ ६ ३०	त्रिपंचाशःक्रीळतित्रातए	७ ८ ४	त्रिनीरयिवहतमश्विना	१ ३ ४	त्रीणिराजानाविश्यैषुरूणि	३ २ २४
त्रायतामिहदेवाः	८ ७ २५	त्रिपाजस्योवृषभोविश्वरू	३ ४ १	त्रियातुधानःप्रसितितए	८ ४ ७	त्रीणिशुतात्रीसहस्रा	३ १ ६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
त्रीणिशुतात्रीसुहस्राण्यु	८ १ १२	त्वंगोत्रमग्निरोग्न्योवृणोरप	१ ४ १	त्वंतस्यद्वयाविनो	१ ३ २४	त्वंदिवोवृहत्सायुकोपयः	१ ४ १७
त्रीणिशुतान्यवर्वा	५ ८ १७	त्वंचसोमनोवशः	१ ६ २०	त्वंताअग्नुभ्यान्वि	२ ५ २१	त्वंदतःप्रथमोवैरेण्यः	८ ७ ५
त्रीणिसरांसिपृश्नयः	५ ८ १९	त्वंचित्तीतवृक्षैः	६ ५ ३३	त्वंताहोभयमभिभ्रान्	४ ७ ५	त्वंदतस्त्वमुनःपरस्पाः	२ ६ १
त्रीणयार्थुषितवजवेद	३ १ १७	त्वंचिन्नःशम्यअग्नेअस्याः	३ ४ २०	त्वंतान्संचप्रतिचासि	२ ५ १९	त्वंदतोअमर्त्यः	४ ५ २२
त्रीण्येकैरुगायोविचक्रमे	६ २ ३६	त्वंजघथनमुचिमत्स्यु	८ ३ ४	त्वंतान्दृह्यैचोदयोनु	७ ७ ७	त्वंदविसरस्वति	४ ८ ३१
त्रीयच्छतामहिषाणामधो	४ १ २४	त्वंजामिर्जनानां	१ ५ २३	त्वंतनुद्वंद्वतरयिदा	२ ४ ८	त्वंद्याचमहिब्रत	७ ४ २८
त्रीरैचुनादिव्याधायंत	२ ७ ७	त्वंजियथनधनस्रोधिथ	१ ७ १५	त्वंत्यत्पणीनांविदोवसु	७ ५ २४	त्वंधियमनोयुजं	७ ४ २७
त्रीरैचुनावरणव्रीरुत	४ ४ ७	त्वंतदुक्थमिद्रवृणाकः	४ ६ २१	त्वंत्यमिदुतोरथ	८ ८ २९	त्वंधुनिरिद्रुनिमतीः	२ ४ १७
त्रीषुधस्थारिंसधवस्त्रिक	३ ४ ४	त्वंतदेवजिह्वया	४ ५ २७	त्वंत्यमिद्रसूर्य	८ ८ २९	त्वंधुनिरिद्रुनिमतीः	४ ६ १०
त्र्यंबकयजामहे	५ ४ ३०	त्वंतंब्रह्मणस्पते	१ १ ३४	त्वंत्याचिदच्युता	४ ५ २	त्वंदृणोधृपतावीतहव्यं	५ २ २९
त्र्यर्थमामनुषोदेवताता	४ १ २३	त्वंतंममेअमृतव	१ १ २३	त्वंत्याचिद्वतस्याश्वागाः	७ ७ ६	त्वंनःपुश्चादधरादुत्तरात्	६ ४ ३९
त्र्युद्युदेवहितंयथावः	३ ७ ९	त्वंतमिद्रपवतनमोजसे	१ ४ १९	त्वंत्यान्नइद्रेदेवचित्रा	१ ५ ५	त्वंनःपाण्डहसः	४ ५ २६
त्वंकरंजमुतपूर्णयधीः	१ ४ १६	त्वंतमिद्रपवतमहामुरुं	१ ४ २२	त्वंत्येभिर्गाहि	१ २ ३१	त्वंनःपाण्डहसः	५ २ २०
त्वंकर्विचोदयोर्कसांतौ	४ ६ २१	त्वंतमिद्रमत्यै	४ २ ५	त्वंत्वमहर्हथाजपस्तुतः	८ ५ ५	त्वंनःसोमविश्वतः	७ ७ १२
त्वंकुसैशुल्काह्यैवाविथ	१ ४ १०	त्वंतमिद्रमत्यै	८ ८ २९	त्वंदाताप्रथमोराधसाम	६ ६ १३	त्वंनःसोमविश्वतोरक्ष	१ ६ २०
त्वंकुसैनाभिमुजमिद्र	४ ७ ३	त्वंतमिद्रवावृधातो	२ १ २०	त्वंदिवोध्रुणीधिषुओजसां	४ २ १	त्वंनःसोमविश्वतोवयोधाः	६ ४ १३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
त्वनं सोमसुकृतुः	७ ७ १२	त्वनो अग्ने अघ्रादुदक्तात्	८ ४ ८	त्वं पाहीन्द्रसहस्रिथिसोनृ	२ ४ ११	त्वं शंभरो योधमृज्वं	४ ६ २१
त्वनं इंद्रकृतयुः	६ ५ ९	त्वनो अग्ने अहुत	४ १ २	त्वं पिपुमुगं यं शुवांसं	३ ५ १९	त्वं रयिं पुरुवरं	६ ५ १२
त्वनं इंद्रत्वाभिरूती	२ ६ २५	त्वनो अग्ने अंगिरः	४ १ २	त्वं पुं इंद्रं चिक्विदे नाव्यजे	६ ६ ३८	त्वं राजे इंद्रये च देवाः	२ ४ १६
त्वनं इंद्रायातरूपसा	२ १ १७	त्वनो अग्ने तव देव	१ २ ३४	त्वं पुरं चरिष्वं	५ ७ १५	त्वं राजे वसुतः	६ ८ १०
त्वनं इंद्रायापरीणसा	२ १ १७	त्वनो अग्ने पित्रोरूपस्थे	१ २ ३३	त्वं पुरुषाभ्याभ्यास्त्वया	८ ६ १५	त्वं वरुण उत मित्रो अग्ने	५ २ १५
त्वनं इंद्रवाजयुः	५ ३ १५	त्वनो अग्ने महोभिः	६ ५ ११	त्वं पुरुसहस्राणि शतानि च	६ ४ ३७	त्वं वरो सुपाग्ने	६ २ १४
त्वनं इंद्रक्षुरश्रौः	७ ७ १७	त्वनो अग्ने वरुणस्य विद्रात्	३ ४ १२	त्वं भगौ न आहिरत्वाभिषे	४ ५ १५	त्वं वर्मांसि सुप्रथः	५ ३ १५
त्वनं इंद्राभरुओजो	६ ७ २	त्वनो अग्ने सतये धनानां	१ २ ३३	त्वं भुवः प्रतिमानं पृथिव्या	१ ४ १४	त्वं वलस्य गोमेतः	१ १ २१
त्वनं इंद्रांसां हस्तै	६ ५ १०	त्वनो अग्ने सिभारताग्ने	२ ५ २८	त्वं मखस्य दोधतः	८ ८ २९	त्वं विष्णुमृदिवः सीद आसु	४ ५ ७
त्वनं श्रित्रजत्या	४ ८ २	त्वनो अस्या इंद्रदुहणायाः	१ ८ २६	त्वं महा इंद्र तुभ्यं हृक्षाः	३ ५ २१	त्वं विप्रसं वंकविः	६ ८ ८
त्वनं चक्षा असिसोम विश्व	७ ३ १९	त्वनो अस्या अमतेरुतक्षुधः	६ ४ ५०	त्वं महा इंद्र यो हृषुर्मे	१ ५ ४	त्वं विश्वस्य जगतः	८ ५ २१
त्वनं चक्षा वृषभानु	३ १ १५	त्वनो अस्या उषसो	३ १ १५	त्वं मही मुवर्नि विश्वधेनां	३ ६ २	त्वं विश्वस्य धनुद अंसि	५ ३ २०
त्वनं भिर्मनुमणो देवर्षीतौ	५ २ २९	त्वनो गोपाः पथि कृत्	२ ६ ३०	त्वं मानेभ्य इंद्र विश्वजन्या	२ ४ ४	त्वं विश्वस्य मेधिर	१ २ १९
त्वनो अग्ने अयुषु	६ ३ २३	त्वनो वायवेष्वा मपूयः	२ २ १	त्वं मायाभिरनवममयिर्न	८ ८ ५	त्वं विथां दधिषे केवलादि	८ ५ १५
त्वनो अग्ने अण्वा	४ १ २	त्वनो वृत्रहं तुम	७ ७ १२	त्वं मायाभिरपमायिर्नो ध	१ ४ ४	त्वं विश्वेषां वरुणांसि	२ ७ ७
त्वनो अग्ने अग्निभिः	८ ७ २९	त्वं वित्रेजसो विधर्मणि	७ ३ १७	त्वं य विष्टुद्राणुः	६ ६ ५	त्वं विजो सुमति विश्वज	५ ६ २५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
त्वष्टृथानुवदं	२ १ १८	त्वस्येनआभज	६ ७ २२	त्वंहस्यदिद्रकुलमावः	५ २ २९	त्वंहिशथतीनां	६ ७ १	अष्ट. अ. वर्गः	
त्वष्टृधईदपुर्वोमू	४ ६ १०	त्वसोमक्रतुमिःसुक	१ ६ १९	त्वंहस्यदिद्रचोदीः	१ ५ ४	त्वंहिशूरःसर्निना	२ ४ १८		
त्वष्टृप्राजनां	६ १ १८	त्वसोमतनकृद्वाः	६ ५ ३३	त्वंहस्यदिद्रससयु	१ ५ ५	त्वंहिभ्माच्यावयवच्युता	३ २ १		
त्वशुतान्यवशंबरस्य	४ ७ ३	त्वसोमनुमादनः	६ ८ १४	त्वंहस्यदिद्ररिपण्यन्	१ ५ ४	त्वंहिस्योमघवश्वनानतः	६ ६ १३		
त्वशधैथमहिनागणानः	८ ८ ५	त्वसोमपूणिभ्युआ	६ ८ १२	त्वंहस्यदृणयाईदधीरः	८ ४ १५	त्वंहिसुप्रतुरसि	२ ६ १४		
त्वश्रद्धाभिर्मदसानः	४ ६ २२	त्वसोमपवमानः	७ १ १६	त्वंहस्यदृभमवर्षणीनां	६ ६ ३५	त्वंहिसोमवर्षयन्	७ १ ८		
त्वसुस्यईदधृणुरेता	१ ५ ४	त्वसोमपितृभिःसंविदान	६ ४ १३	त्वंहनुस्यददमायोदस्यन्	४ ४ ४	त्वंहिसोमवर्षनः	६ १ १६		
त्वसुघोअपिबोजातईद	३ २ १०	त्वसोमप्रचिकितो	१ ६ १९	त्वंहयद्यविष्टय	६ ५ २४	त्वंहोतामनुहितः	१ १ २७		
त्वसमुद्रियाअपः	७ १ २९	त्वसोममहेभर्ग	१ ६ २०	त्वंहैक्षैतवद्यशः	४ ५ १	त्वंहोतामनुहितः	४ ५ २२		
त्वसमुद्रोअसिश्चविविक्त	७ ३ १७	त्वसोमविपश्चित	६ ८ ६	त्वंहिनस्तन्वःसोमगोपाः	६ ४ १२	त्वंहोतामनुहितः	४ ५ १३		
त्वसिधरवासुजः	८ ७ २१	त्वसोमविपश्चित	७ १ ४०	त्वंहिनःपितावसो	६ ७ २	त्वंह्यप्रअग्निना	६ ३ ३१		
त्वसुतस्यपीतये	१ १ १०	त्वसोमसुररुषः	७ २ १०	त्वंहिमन्योअभिमूयोजा	८ ३ १८	त्वंह्यद्विद्वयस्यराजसि	२ २ १३		
त्वसुतोनुमादनः	७ २ १३	त्वसोमासिधार्युः	७ २ १३	त्वंहिमानुषजनै	४ १ १३	त्वंह्यप्रथमोमनोता	४ ४ ३५		
त्वसुष्याणोअदिभिः	७ २ १३	त्वसोमासिस्यपतिः	१ ६ १९	त्वंहिराधस्पतेराधसोम	६ ४ ३८	त्वह्येकुईशिपुईद	३ ६ २८		
त्वसूकरस्यदईहि	५ ४ २२	त्वंहस्यससभ्योजायमानः	६ ६ ३५	त्वंहिविश्वतोमुख	७ १ ५	त्वह्येहिचरेवे	६ ४ ३७		
त्वसूरोहुरितोरामथोनून्	१ ८ २६	त्वंहस्यदप्रतिमानमोजः	६ ६ ३५	त्वंहिवृद्धहन्नेषां	६ ६ २७	त्वह्येगदैव्या	७ ५ १७		

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
त्वमग्नेवाव्यात्वन्मनीषाः३	५ ११	त्वमग्नेत्वष्टाविधते	२ ५ १७	त्वमग्नेवधुन्युतोनिर्पाहि	५ २ ६	त्वमपामपिधानवृणोरप	१ ४ ९
त्वद्धिपुत्रसहस्रो	३ १ १४	त्वमग्नेष्टुभिस्त्वमा	२ ५ १७	त्वमग्नेवस्त्रो जायसेत्यत्	३ ८ १६	त्वमपोयदेवतुवशाथ	४ १ ३०
त्वन्नियाविशआयन्नसि	५ २ ७	त्वमग्नेद्रविणोदा	२ ५ १८	त्वमग्नेवसूरिह	१ ३ ३१	त्वमपोयदेवृजंजवन्वान्	३ २ १०
त्वन्नियेद्रपार्थिवानि	४ ७ ३	त्वमग्नेपुरुषोविशेशे	३ ८ २६	त्वमग्नेवाधतेसुप्रणीतिः	३ ४ १८	त्वमपोविदुरोविपूचीः	४ ७ २
त्वद्वाजीवजंभरोविहायाः३	५ ११	त्वमग्नेप्रथमोअगिरा	१ २ ३२	त्वमग्नेवीरवधशः	५ २ २०	त्वमयमामवासियत्कनी	३ ८ १६
त्वद्धिमो जायतेवाज्यसे	४ ५ ९	त्वमग्नेप्रथमोअगिरस्तमः	१ २ ३२	त्वमग्नेवृजिनवतेनू	१ २ ३३	त्वमसिप्रशस्यः	५ ८ ३५
त्वद्धिश्वासुभगसौमगानि४	५ १५	त्वमग्नेप्रथमोअगिरस्तमः	१ २ ३२	त्वमग्नेवृषभःपुष्टिवधनः	१ २ ३२	त्वमस्माकमिन्द्रविश्वध	२ ४ १७
त्वमंगजरितारयाविष्ट	३ ८ १७	त्वमग्नेप्रमतिः	१ २ ३३	त्वमग्नेवृषपाअसि	५ ८ ३५	त्वमस्यपाररजसोव्योमनः१	४ १४
त्वमंगप्रशसिषः	१ ६ ८	त्वमग्नेप्रयतदक्षिणं	१ २ ३४	त्वमग्नेवशमानाय	२ २ ३५	त्वमयुसंप्रतिवर्तयोगोः	१ ८ २५
त्वमग्नेद्रद्वेषुभः	२ ५ १७	त्वमग्नेबृहद्वयः	६ ७ ९	त्वमग्नेशोचिपाशोशुचानः५	२ १६	त्वमविथनयतुर्वशुयदं	१ ४ १८
त्वमग्नेद्रिष्ठितो जातवेदः	७ ६ १९	त्वमग्नेमनवेद्यामवाशयः	१ २ ३२	त्वमग्नेसुप्रथाअसिजुष्टो	४ १ ५	त्वमविथसुश्रवंसंतवोति	१ ४ १६
त्वमग्नेउरुशंसायवाघ	१ २ ३४	त्वमग्नेयज्ञाना	४ ५ २१	त्वमग्नेसहसासहस्तमः	२ १ १३	त्वमिस्सुप्रथाअसि	६ ४ ३२
त्वमग्नेद्रुसुराकेन	२ ५ १८	त्वमग्नेयज्यवेपायुः	१ २ ३४	त्वमग्नेसुभृतउत्तमं	२ ५ १९	त्वमिन्द्रनयौथाअवोवृन्	१ ८ २६
त्वमग्नेअदिदिद्व	२ ५ १९	त्वमग्नेराजावरुणो	२ ५ १७	त्वमग्नेसुहवोरणवसदृक्	५ १ २७	त्वमिन्द्रप्रतृतिपु	६ ७ ३
त्वमग्नेअमृतत्वउत्तमे	१ २ ३३	त्वमग्नेद्रुअसुरो	२ ५ १८	त्वमग्नेप्रथमंजायमानः	३ ५ २२	त्वमिन्द्रबलादधि	८ ८ ११
त्वमग्नेगृहपतिः	५ २ २१	त्वमग्नेवधुन्युतोनिर्पाहि	४ ५ १९	त्वमग्नेध्वयुरुतहोता	१ ६ ३१	त्वमिन्द्रयशाअसि	६ ६ १३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	गंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
त्वमिन्द्रसुजोषसं	८ ८ ११	त्वमेतानिप्रपिपेविनाम	८ ३ ४	त्वयाहमैवरुणोधृतव्रतो	२ २ ९	त्वायुजोभित्कथैः	७ ७ १०
त्वमिन्द्रस्ववितवधुपस्कः	५ ३ ३	त्वमेतान्जनराजोद्विद्वा	१ ४ १६	त्वयाहिनःपितरःसोमपूर्व	७ ४ ८	त्वायुशेषवृजिञ्चारह	७ ७ ५
त्वमिन्द्रस्वयशाक्रमुक्षाः	५ ४ ३	त्वमेतान्द्रुतो जक्षतः	१ ३ २	त्वयेदिद्रयुजवायं	६ ६ २०	त्वायुशेषवृजिञ्च	३ १ ७
त्वमिन्द्राभिभूरसि	८ ८ ११	त्वयामन्योसरथमारुजं	८ ३ ११	त्वष्टादुहित्रेहंतुकृणोति	७ ६ २३	त्वायुशेषवृजिञ्च	७ ७ ५
त्वमिन्द्राभिभूरसि वसूयै	६ ७ १	त्वयायथागृत्समदासौ	२ ५ २५	त्वष्टामायावैदपसामपस्त	८ १ १४	त्वायुशेषवृजिञ्च	६ ७ २३
त्वमिन्द्राय विजिणेवै	७ १ १३	त्वयावयमुत्तमं	२ ६ ३०	त्वष्टायद्वं सुकृतं	१ ६ १०	त्वायुशेषवृजिञ्च	७ ४ २८
त्वमिन्द्रासि वृत्रहा	८ ८ ११	त्वयावयंपवमानेनसोम	७ ४ २२	त्वष्टारवायुमुभयोयजोह	८ २ १०	त्वायुशेषवृजिञ्च	४ ३५
त्वमिन्द्रोपरिस्त्वव	७ १ २५	त्वयावययंमघवन्यूयै	२ १ २१	त्वष्टारमग्न्यजंगोपां	६ ७ २५	त्वायुशेषवृजिञ्च	४ २१
त्वमिमाओषधीः सोम	१ ६ ३३	त्वयावयंमघवश्चिद्रशत्रू	२ ४ २१	त्वष्टारुपाणिहिप्रमु	२ ५ ९	त्वायुशेषवृजिञ्च	४ ५ ९
त्वमिमावायौपूर	४ ५ २१	त्वयावयंशशवहरेणेषु	८ ७ १	त्वष्टुर्जामांतरं वयं	६ २ ३०	त्वायुशेषवृजिञ्च	६ २ ११
त्वमीशिषवसुपते वसूनां	२ ४ १०	त्वयावयंसधन्यः स्वतोः	३ ४ २५	त्वाचिभ्रवस्तमं	१ ३ ३२	त्वायुशेषवृजिञ्च	४ १ १३
त्वमीशिषसुतानां	६ ४ ४४	त्वयावयंसुवृथा	२ ६ ३०	त्वांजनाममस्योर्विद्र	७ ८ २२	त्वायुशेषवृजिञ्च	६ १ १८
त्वमुत्तमास्योषधे	८ ५ ११	त्वयावीरेणवीरवः	६ ८ २५	त्वांदतमग्नेयमुत्तयुगेयुगे	४ ५ १८	त्वायुशेषवृजिञ्च	६ ७ ७
त्वमुत्साक्रुर्भिर्बद्धानात्	४ १ ३२	त्वयाहस्विद्युजवायं	६ ६ २	त्वांदेवेषुप्रथमंहवामहे	१ १ ७	त्वायुशेषवृजिञ्च	३ ३ ३
त्वमेकस्य वृत्रहन्	४ ७ २१	त्वयाहस्विद्युजवायं	६ ७ १	त्वापूर्वैकषयोगीभिराय	८ ५ १३	त्वायुशेषवृजिञ्च	३ ३ १६
त्वमेतदेधारयः	६ ६ २३	त्वयाहितमप्यमप्सुभागं	८ ३	त्वांमज्जितदशुयोषणः सुतं	७ २ २०	त्वायुशेषवृजिञ्च	१ १ १०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
त्वांहृत्वादिद्राणसातौ	१ ५	त्वामग्नेप्रथममायु	१ २ ३४	त्वामिच्छवसस्पते	५ ८ १२	त्वामुतेस्वामुवः	७ ७ ४		
त्वांहिमंद्दतमसकशौकैः	४ ५	त्वामग्नेप्रथमं देव्यतः	३ ५ ११	त्वामिदन्नवृणतेवायवः	८ ४ २१	त्वायुजातवत्सोमसुख्यः	३ ६ १७		
त्वांहिष्माचर्षणयः	४ ५	त्वामग्नेप्रदिवज्जुहोतुवृतः	३ ८ २६	त्वामिदस्यालपसोव्युष्टिषु	८ ७ २१	त्वायुजा निखिदत्सुयस्य	३ ६ १७		
त्वांहिसत्यमद्रिवः	६ ४	त्वामग्नेमनीषिणः	३ १ ७	त्वामिदहो नरः	६ ७ ३	त्वायुद्रसोमसुषुमासुदक्ष	१ ७ १३		
त्वांहिसुप्सस्त्रमं	६ २ ३०	त्वामग्नेमनीषिणः	६ ३ ३९	त्वामिद्विवायवः	६ ६ २०	त्वावतोहिदक्रवैअसि	५ ३ ९		
त्वांहि३द्रावसेवाचः	४ ७	त्वामग्नेयजमानानुद्युन्	७ ८ २९	त्वामिद्विहसस्पुत्र	१ ३ २०	त्वावतः पुरुवसो	६ ४ १		
त्वांह्यग्नेसदमित्समन्यवः	३ ४ १२	त्वामग्नेमानुषीरीलतेवि	३ ८ २६	त्वामिद्विहवा महे	४ ७ २७	त्विषांमतोअध्वरस्येवदि	५ १ ८		
त्वादत्तेभीरुद्रशंतमेभिः	२ ७ १६	त्वामग्नेवसुपतिवसूनां	३ ८ १८	त्वामिद्यवयुर्मम	६ ५ ३२	त्वेअग्नेअहवमानिभूरि	५ १ २६		
त्वामग्नेअंगिरसोगुहाहितं	४ १ ३	त्वामग्नेवाजसातमं	४ १ ५	त्वामिद्वृत्रहंतम	४ २ ६	त्वेअग्नेविश्वेअमृतांसो	२ ५ १९		
त्वामग्नेअतिथिष्वयविशः	३ ८ २६	त्वामग्नेसमिधानोवसिष्ठः	५ २ १२	त्वामिद्वृत्रहंतम	५ ८ १६	त्वेअग्नेसुमर्तिभिक्ष	१ ५ २०		
त्वामग्नेअदित्यासः	२ ५ १९	त्वामग्नेसमिधानयविष्ठय	३ ८ २६	त्वामिद्वृत्रहंतमसुता	६ ६ २६	त्वेअग्नेस्वादुत	५ २ २२		
त्वामग्नेभक्तयवःसर्माधि	३ ८ २६	त्वामग्नेस्वाध्यः	४ ५ २२	त्वामीकतेअजिर्दुत्याय	५ २ १४	त्वेअसुयैवसवोन्यवन्	५ २ ८		
त्वामग्नेदमआवि	२ ५ १८	त्वामग्नेहरितोवावशानाः	५ २ ७	त्वामीलेअधद्विता	४ ५ २१	त्वेदग्नेसुभगेयवि	१ ३ ९		
त्वामग्नेधर्णासिश्चधावय	३ ८ २६	त्वामग्नेहविष्मंतः	४ १ १	त्वामुग्रमवसेचर्षणीमहं	४ ७ २८	त्वेदग्नेद्राप्यभूमविषा	२ ६ ५		
त्वामग्नेपितरमिष्टि	२ ५ १८	त्वामच्छाचरामसि	६ ७ १६	त्वामुजातवैदसं	८ ८	त्वेक्रतुमपिद्वृजंतिविश्वे	८ ७ १		
त्वामग्नेपुष्करादधि	४ ५ २३	त्वामस्याव्युषिदेवपूर्व	३ ८ १७	त्वामुतेदधिरेह्यवाहं	५ २ २३	त्वेधर्मानासते	७ ७ ४		

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
त्वधेनुमुदयाजातवेदः	८ २ २०	त्वसोमप्रथमावृत्तबर्हिषः ७	५ २३	दधामितेसुतानां	६ ३ ११	दशैनुविश्वदशैत	१ २ १९
त्वेषितोमहानैदिवानां	२ ५ ७	त्वष्ट्यस्तितश्चिद्वहं ५	२ २४	दधिक्रामक्षिमयसं	३ १ २०	दशैश्ववश्रुतपाञ्चाननां	७ १६
त्वरायद्वंद्वतोशतमा	२ ४ ८	त्वतोसुसुत्तवावसा	७ १ २२	दधिक्रामनमसावोधयतः ५	४ ११	दविद्युतस्यारुचा	७ १४१
त्ववसूनिपुवर्णीकहोतः	४ ५ ७	त्वतोसुसुत्तवायुजा	६ ५ २	दधिक्रावाणबुधुधानोअ ५	४ ११	दशक्षिपोयुज्यतवाहूअ	४ २०
त्ववसूनिसंगता	६ ५ ३२	त्वतोसोमववर्चिद्विद्राः ३	६ १८	दधिक्रावाप्रथमोवाज्यवा ५	४ ११	दशक्षिपः पव्यसां	३ १ २३
त्वविश्वातविषीस्रथग्वि	१ ४ १०	त्वतोवाज्यहयो	१ ५ २२	दधिकाणद्दनुचकिराम ३	७ १४	दशैतकुशानां	३ ६ ३०
त्वविश्वासरस्वति	२ ८ १०	दक्षस्यवादितोजन्मनिव ८	२ ६	दधिकाणद्दपुजोमहोय ३	७ १३	दशमासां च्छशयानः	४ ४ २०
त्वेषमिथ्यासमरणक्षिमां	२ २ २५	दक्षिणावतामिदिमानि २	१ १०	दधिकाणोअकारिणं ३	७ १३	दशरथानाप्रष्टिमतः	४ ७ ३४
त्वषस्तेधुमर्कण्वति	४ ५ २	दक्षिणावाग्रथमोहतएतित ८	३ ६	दधिकावप्रथममश्विनोष ५	४ ११	दशरथानः समिताअथज्य ५	६ ५
त्वषासोअग्नेरमवतो	१ ३ ११	दक्षिणाश्वदक्षिणागां ददा ८	६ ६	दधिव्वाजठरैसुतं	३ ३	दशरथीरशिवेनानवधनु १	८ १२
त्वषंगतंवसखादिहस्तं	४ ३ ३३	ददानमिन्नददंतमन्म २	२ २ १७	दधुद्वामृगोमोमुपगवा १	४ २४	दशरथावाक्रधदयः	६ ४
त्वषरूपं कृणुतउत्तरं यत्	१ ७ २	ददीरेकणस्तुक्वेददिर्वसु ६	४ ४ ३	दध्यद्दहमेजुमुपवौ	२ २ ४	दशस्यतामनवबूयदिवि ६	२ ६
त्वषरूपं कृणुतेवर्णोअस्य	७ २ २६	दधन्नंतधनयन्नस्य	१ ५ १५	ददुनोविशद्विद्रुमध्रवाचः २	४ १६	दशमहाः पैतक्रतः	६ ४ २७
त्वषवयं रुद्रं यज्ञसाधं	१ ८ ५	दधन्नं च वायुदामनु २	५ २६	दध्रोभैश्चिच्छशीयांसं	३ ६ २७	दशस्यंतो नोमस्तोमृच्छंतु ५	४ २५
त्वषशधौ नमारुतंतु विष्व	४ ८ ३	दधानो नोमदश्ववत् ६	४ १	दध्रं चिद्विवावतः	३ ६ ४८	दशस्यानः पुर्वणीकहेतः ४	५ १३
त्वसुपुत्रशवसः	६ ६ १७	दधामितेमधुनोमक्षमभ्रं ६	७ ४	दमूनसोअपसोयसुहलाः ४	२ १९	दशानामैकपिलंसमानं ७	७ १८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
दशाविनिर्गोदशकक्षेभ्यः ८	४ ३०	दामानविश्वचरणे	६ २	९	दिवश्चिद्रोचनादधि	५ ८ २६	दिवोघतासिगुरुः पीयूषः ७ ५ २०
दशाश्वान्दशकोशान्	४ ३४	दाशराज्ञेपरित्यायविश्व	५ ६	५	दिवस्करुणवासहृदवो	१ ३ ३४	दिवोघामभिवरुण ५ ५ ११
दशेसंवष्टुर्जनयंतगर्भं	१ ७	दाशेसकस्यमनसा	६ ६	५	दिवस्परिग्रथमंजेश्वरः	७ ८ २८	दिवोनतुभ्यमान्वद्दस्रा ४ ६ ९
दसोहिष्मद्वृषणं	२ १ १६	दासपत्नीरहिगोपाअतिष्ठ	१ २ ३८	३	दिवस्तृथिव्याअधि	६ ८ २१	दिवोनयस्परतेसोदुधानाः १ ७ ८
दत्तायुवाकंवसुता	१ १	दिदक्षतलषसोयामन्नक्तोः ३	२ २	३	दिवस्तृथिव्योरवावणी ७	८ ६	दिवोनयस्यविधितोनी ४ ५ ४
दत्ताहिविश्वमानुषक्	६ २ २७	दिदक्षेण्यः परिकाष्ठासुजे २	२ २ १५	२	दिवस्तृथिव्याः पर्योजद्धं ४	७ ३५	दिवोनसर्गाअससुप्रमह्नां ७ ४ १६
दस्यच्छिन्म्युश्चपुरुहंतएवैः १	७ ११	दिवः पीयूषमुत्तमं	७ १ ८	८	दिवश्चित्तमः कृण्वति १	३ १६	दिवोनसानुपिप्युषो ६ ८ ६
दंडाद्वेदोअजनासआस ५	३ २३	दिवः पीयूषं न्ययदुक्थं ७	५ ५ २३	२	दिवार्यातिमस्तोभूम्याग्नि २	३ ६	दिवोनसानुस्तनयन्नचिक्र ७ ३ १३
दातामेपृषतीनां	६ ४ ४७	दिवक्षसोअग्निजिह्वाक्रता ८	२ १०	२	दिविक्षयतारजसः पृथिव्यां ५	५ ६	दिवोनाकेमधुजिह्वाअसु ७ ३ ११
दादृहाणोवज्रमिन्द्रो	२ १ ८	दिवक्षसोधेनवो	३ १	१	दिवितेनाभापरमोयअद्वे ७	३ ४	दिवोनाभाविचक्षणः ६ ७ ३८
दाधारक्षेमोकोनर्	१ ५ १०	दिवश्चित्तेबृहतोजातवेदः १	४ २५	४	दिविनकेतुराधिधायिहृतः ८	५ ५	दिवोनोवृष्टिमस्तोरीध्वं ४ ४ २८
दानामृगोनवरुणः	६ ३ ८	दिवश्चिदस्यवरिमाविप्र १	४ १९	४	दिविमेअन्यः पृक्षः ८	६ ६ २७	दिवोमानुनोस्तदन् ६ ४ ४२
दानायमनःसोमपावन्न	१ ४ २०	दिवश्चिदातेरुचयंतरोकाः २	८ २७	८	दिविस्मृशयज्ञमस्माकम ७	८ १०	दिवोयस्क्रभोधरुणः स्वात ७ २ ३१
दानांसः पृथुश्रवसः	६ ४ ५	दिवश्चिदापण्यजायमाना ३	२ २५	२	दिविस्वनोयतेतुभूम्याप ८	३ ६	दिवोस्वमउरुचक्षाउदेति ५ ५ ५
दानोअशोधियार्षिसुवी	५ १ २३	दिवश्चिदावामवत्तरेभ्यः ८	३ ८	८	दिवेदिवेसुदृशीरन्यमथ ४	७ ३४	दिवोवराहमरुपंकपर्दिनं १ ८ ५
दानोअशेबृहतोदाः	२ ५ २१	दिवश्चिदादुहितरं	३ ६ २०	३	दिवोघताभुवनस्यज्राप ३	८ ४	दिवोवासानुस्पृशतावरीय ८ २ २१

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
दिव्यं न्यः स दं वं कृच्छ्रा २	८	दुहान ऊर्ध्वं दिव्यं मयुषिण्यं ७	५	१२	देवदेवराधसंचोदयति	५	२६ देवानां दूतः पुरुषप्रभूतः ३ ३ २७
दिव्यं सुपूर्णं वायुं सवहंतं २	३ २३	दुहानः प्रब्रामित्यः ६	८	३२	देवदेवो वसुहं दं	६	१ ४ देवानां नुवयं जाना ८ ३ १
दिव्याः सुपूर्णा वचक्षि सोम ७	४ १७	दुहानिन्मन्त्राधि तये युवाकुः १	८	२३	देवदेवो वसुहं दं	६	३३ देवानां पत्नी रुती रं वंतु ४ २ २८
दिव्या आपोऽभि यदनुमा ५	७	दुणा सस्यं तव ४	७	२६	देवदेवो वसुहं दं	३	११ देवानां भद्रा सुमति कजू १ ६ १५
दिशः सूर्यो नामिनाति प्रदि ३	२	दुतं वो विश्ववेदसं ३	५	८	देवदेवो वसुहं दं	३	३२ देवानां मानं प्रथमा जतिष्ठ ७ ७ १९
दीर्घां समपूर्व्यं ३	१ १३	दुरा किल प्रथमा जगमुरासां ८	६	११	देवदेवो वसुहं दं	३	११ देवानां युगप्रथमे ८ ३ १
दीर्घां कुशं यथा ८	७	दुरा मितपणयो वरीयः ८	६	६	देवदेवो वसुहं दं	८	२२ देवानां मिदवो महत् ६ ६ ३
दीर्घतं तु बृहदुशयमग्निः ८	२ २०	दुरा चिदावसथो अत्यक ४	७	१०	देवदेवो वसुहं दं	२	२२ देवानां सिष्टो अमृतान्वव ८ २ ११
दीर्घतमा मामतेयो २	३ १	दुरा दिद्रमनयु ब्रासुतेन ५	३	२२	देवदेवो वसुहं दं	१	१२ देवानां सिष्टो अमृतान्वव ८ २ १४
दीर्घस्ते अस्वकुशः ६	१ २३	दुरा दिहैव यत्सती ५	८	१	देवदेवो वसुहं दं	३	३१ देवानां यच्च कमाक २ ५ ३
दुरा ध्योऽदितस्त्रेवयं ५	२ २५	दुरत ब्रामगुह्यं प्राचैः ८	१	१६	देवदेवो वसुहं दं	५	१५ देवानां दुवदृच्छवसः स्वस्त ८ २ १२
दुरो अश्वस्य दुरा ईदुगोरसि १	४ १५	दुरे रिते वृकमस्तु सव्यं ४	८	४	देवदेवो वसुहं दं	३	११ देवानां परिषिच्यमानाः ७ ४ १६
दुरो कशोचि क्रतुर्न १	५ १०	दुरा नो रुक्मर्षं विद्याव्यधौ ७	८	२९	देवदेवो वसुहं दं	५	४ देवाश्चित्ते अमृता जातवेदः ८ २ २०
दुरा चिन्नः सुगं द्विधि ६	६ २२	दुरो न्योयो मति हि नासमिद्धः ८	४	११	देवदेवो वसुहं दं	८	२३ देवाश्चित्ते असुरयु पूर्व ५ ३ ४
दुर्मवत्रा सुतस्य नाम ७	६ १२	दुरा चिदस्मा भनुदुः २	१	२२	देवदेवो वसुहं दं	८	७ देवाश्चित्ते असुरयु २ ६ २९
दुहति सैकां ६	५ १५	दुरा चिद्या वनस्पतीन् ४	४	२९	देवदेवो वसुहं दं	५	२४ देवास्य अयन् पशुरविभ्रन् ७ ७ २१

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
दे॒वास्स्वा॒वरु॒णोमि॒त्रो	१ ३	८	दे॒वो॒दे॒व्यादि॒तिनि॒पातु	१ ७ २४	३ ३	८	द्यु॒म्नीवा॒स्तोमो॒अश्वि॒ना	६ ६ १०	
दे॒वा॒सोहि॒ष्माम॑न॒वे॒सम॑	६ २	३३	दे॒वो॒दे॒व्यादि॒तिनि॒पातु	३ ८ ७	२ ६	९	द्यु॒मे॒षुप॒तना॒ज्ये	३ २ २२	
दे॒वो॒वाच॑म॒जन॑य॒तदे॒वाः	६ ७	५	दे॒वो॒दे॒वाना॑म॒सिमि॒त्रो	१ ६ ३२	७ ८	६	द्यौ॒र्नय॑द्वा॒भिभू॑मा	४ ६ ९	
दे॒वीः ष॒ळवो॑रु॒नः कृ॒णोत॑	८ ७	१५	दे॒वो॒दे॒वान्य॑रि॒भूक्त॑तेन	७ ६ ११	२ ८	१०	द्यौ॒र्म॒पिता॑ज॒निता॑भि	२ ३ २०	
दे॒वीदि॒वोदु॑हि॒तरा॑सु॒शि	८ २	२२	दे॒वो॒दे॒वाय॑धार॒य	६ ७ २७	८ २	१३	द्यौ॒र्व॒पिता॑पृथि॒वी	२ ५ १५	
दे॒वीदे॒वस्य॑रो॒दसी॑ज॒नित्री॑	५ ६	२२	दे॒वो॒नयः॑पृथि॒वी	१ ७ १९	५ ४	४	द्यौ॒श्च॒त्वापृथि॑वीय॒जिया॑सः	२ ८ २६	
दे॒वीदे॒वोभि॑यज॒तेयज॑त्रैः	३ ८	८	दे॒वो॒नयः॑स॒विता॑सत्य	१ ५ १९	८ १	२	द्यौ॒श्च॒नःपृथि॑वीच॒प्रवे॑तसा	७ ८ ९	
दे॒वीय॑दि॒तवि॒षीत्वा॑वृ॒धोत॑	१ ४	२१	दे॒वो॒भर्गः॑स॒वितारा॑यो॒अं	४ २ १७	७ ६	११	द्यौ॒श्चि॒दस्या॑र्म॒वा॒अहेः॑	१ ४ १३	
दे॒वीद्रो॑रो॒विश्र॑ण्य॒ध्वं	३ ८	२०	दे॒वो॒वो॒द्रवि॒णोदाः॑	५ २ २२	४ ५	५	द्यौ॒श्चि॒द्वि॒तःपृथि॑विमा॒तर	४ ८ ११	
दे॒वे॒न॒नोम॑न॒सादे॒वसो॑म	१ ६	२३	दे॒वीर्पा॑त॒दक्षि॒णादे॒वय॑ज्या८	६ ३ ३	२ ७	१९	द्र॒प्सम॑प॒श्य॒विषु॑ण॒चर॑तं	६ ६ ३४	
दे॒वोभि॑दे॒व्यदि॑ते	६ १	२५	दे॒व्या॒हो॒तारा॑प्रथ॒मावि॑	२ ५ २३	६ ६	१	द्र॒प्स॒श्च॒स्क॒दप्र॑थ॒माअ॒नु॒ग	७ ६ २५	
दे॒वोभि॑र्वि॒षितो॑य॒ज्ञिथे॑भिः८	६ ४	१०	दे॒व्या॒हो॒तारा॑प्रथ॒मान्य॑जे	२ ८ २३	४ ४	२३	द्र॒प्सः॒समु॑द्र॒मभिय॑जि॒गा	८ ७ ८	
दे॒वोभ्यः॑क॒र्मवृ॑णीत॒मृष्युं॑	७ ६	१३	दे॒व्या॒हो॒तारा॑प्रथ॒मा	३ १ २	४ ५	१७	द्र॒व॒तांत॑उ॒पसा॑वाज	३ १ १४	
दे॒वोभ्य॑स्वाम॒दाय॑कं	६ ७	३०	दे॒व्या॒हो॒तारा॑प्रथ॒मापु॑रोहि८	२ १४	१ ७	३७	द्र॒वि॒णोदा॑र्द॒दातु॑नः	१ १ २९	
दे॒वोभ्य॑स्वा॒वृथा॑पाज॒से	७ ५	२१	दे॒व्या॒हो॒तारा॑प्रथ॒मासु॑वा	८ ६ ९	७ ६	२	द्र॒वि॒णोदा॑र्द॒विण॑मः	१ १ २९	
दे॒वोभ्यो॑हि॒प्रथ॑म॒यज्ञि॑थेभ्यः३	८ ८	५	दे॒वो॒हे॒न॒गासु॑प॒शिक्षा॑स॒खायं॑	७ ८ २२	४ ७	१७	द्र॒वि॒णोदा॑र्द॒विण॑सस्तु॒र	१ ७ ७	

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
द्विविणोदाःपिपीषति	१ १ २९	द्विमाताहोतविद्येषुस	३ ३ २९	धन्वचयकृतत्रच	८ ४ ४	धियाचक्रैरेण्यो	३ १ २९
द्राणिवसानोयजतोदिवि	७ ३ १४	द्विपंचजजिनस्तसवसा	३ ५ ५	धन्वनागाधन्वनाजिजये	५ १ १९	धियायदिधिपुण्यतः	३ ६ ६
दुहोनिपत्तापुशुनोचिद्वैः	३ ३ ३	द्विपंचस्वयशांस	७ ४ २३	धन्वस्त्वोतःकृणुतेगातुं	१ ७ २	धिवज्वज्रंगभस्सोः	४ ७ २४
दुहृजिधासंध्वरसमनि	३ ६ १०	द्विषो नोविशतोमुखाते	१ ७ ५	धृतीरोविक्कुभवःसुह	८ २ १३	धिववाशवःशूर्यनः	२ ६ ६
द्वयध्वरधिनोवशति	४ ६ २४	द्वेइदस्यक्रमणेस्वदशो	२ २ ३५	धृतीदिवोरजसस्पृष्ट	३ ३ १३	धीभिरवद्विरवैतः	४ ७ २३
द्वविमौवातौवातः	८ ७ २५	द्वेतेचकेसूर्ये	८ ३ २३	धृतीदिवःपवतेकृत्वयोरसः	३ ३ १	धीभिर्हन्वतिवाजिनं	७ ५ ११
द्वादशद्युन्यदगोह्यस्य	३ ७ २	द्वेनसुद्ववतःशतेगोः	५ २ २८	धर्मणाभिन्नावरुणाविपश्चि	४ ४ १	धीभिःसातानिकाणवस्य	५ ७ ३३
द्वादशप्रधयश्चक्र	२ ३ २३	द्वेविरूपेचरतःस्वर्थे	१ ७ १	धाताधातृणांसुवनस्य	८ ७ १६	धीरावस्यमहिवाजुर्नृषि	५ ६ ८
द्वादशानंहितज्जराय	२ ३ १६	द्वेष्टिश्चरूपजायारुणद्धि	७ ८ ३	धानावतंकरभिर्ण	३ ३ १७	धीरासःपुदंकवयोनयंति	२ २ १५
द्वासुपर्णासुजासखाया	२ ३ १७	द्वेसमीचीबिभृश्रतं	८ ४ १३	धामतेविश्वसुवनमधिश्चि	३ ८ ११	धीरोह्यस्यसत्	६ ३ ४१
द्वितायदीकीस्तासः	२ १ १३	द्वेसुतीअश्चणवंपिपृणां	८ ४ १२	धायोभिर्वायोर्युधेभिर्के	४ ५ ४	धुनेतयःसुमकेतमदतः	३ ७ २६
द्वितायमृक्त्वहसे	४ १ १०	द्वेनःसुपिरासुतिः	२ ५ २८	धारयतआदित्यासौ	२ ७ ६	धनुथद्यापवतांदाजुषे	४ ३ २१
द्वितायोपवृहंतमः	६ ६ २७	धनुर्हस्तादाददनेमृतस्य	७ ६ २७	धारारामरस्तौ	२ ७ १९	धृतव्रतायादित्याइषिरा	२ ७ ११
द्विताविवेसुनजसनीले	१ ५ २	धनुनस्पंदं बहुलुथोअसे	७ ८ २२	धार्यसकृण्वानओषधीः	६ ३ ३०	धृतव्रताःक्षत्रियायज्ञानि	८ २ १३
द्विताव्यवृहंतस्यथा	७ ४ ४	धनुर्हस्तादाददनेमृतस्य	७ ६ २७	धियेषाजिन्वतुविश्वमि	२ ८ १६	धृतव्रतोयनदाःसोमदुहः	४ ६ ७
द्विधासनवसुरस्वविदं	८ १ १८	धन्याचिद्विविपणाव	४ ५ १३	धियवोअप्सुदधिषस्वर्षा	४ २ २७	धृषुतक्षिदृषुनमनः	६ ४ ४०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
धृषतिवकुलशोसोमि	४ ७ ३१	नकिरिद्रवदुत्तरः	३ ६ १९	नक्षोणीभ्यापरिभ्वेत	२ ६ १७	नतमंहोनदुरितकुतश्चन	२ ६ २९
ध्रुनंनत्वासुयवसुदुक्षन्	५ २ २४	नकिरेषानिदितामर्त्येषु	३ २ २५	नघोत्वद्रिगपवेतिमनः	७ ८ २४	नतमंहोनदुरितदेवासो	८ ७ १३
धेनुप्रलस्यकाम्यं	३ ४ ३	नकिदेवामनीमसि	८ ७ २२	नधाराजैद्रादभन्नः	२ ४ २१	नतस्यमाययाचन	६ २ १२
धेनुदंद्रसुनृता	६ १ १४	नकिह्योपजन्निपेवदं	५ ४ २३	नघावसुनिर्यमते	४ ७ २५	नतस्यविद्यतदुषुप्रवोचत	७ ८ २०
धेनूर्जन्वतमुतजिन्वतंवि	६ ३ १६	नकिष्टुताव्रता	१ ५ १३	नघासमामपुजोर्ध्वभार	३ ६ १६	नताअवार्युक्काटोअश्रुते	४ ६ २५
ध्रुवैतराजावरुणः	८ ८ ३१	नकिष्टकर्मणानशु	६ ५ ८	नधेमन्यदापन	५ ७ २०	नतानंशतिनदमातितस्क	४ ६ २५
ध्रुवध्रुवेणहविषा	८ ८ ३१	नकिष्टकर्मणानशुप	६ २ ४०	नजामयेतान्वोरिक्थमा	३ २ ५	नताभिनांतिमायिनोन्धी	३ ४ १
ध्रुवज्योतिर्नाहत्तदशयुक्	४ ५ ११	नकिष्टद्रुधीतरः	१ ६ ६	नतजिनंतिबहवोनदुश्रा	३ ६ १३	नतिष्ठतिनिमिपय्येते	७ ६ ७
ध्रुवाएववःपितरयुगेयुगे	८ ४ ३१	नकीर्भिद्रोनिकर्तवै	६ ५ ३१	नततिगमंचनलजः	६ ४ ८	नतेअदेवाग्रदिवोनिवासेते	८ ६ १२
ध्रुवाद्यौध्रुवापृथिवी	८ ८ ३१	नकीरेवंतसुध्यायिद्विदसे	६ २ ३	नतराजानावदितकुतश्चन	७ ८ १७	नतेअंतःशवसोधाय्यस्य	४ ७ १
ध्रुवासुंनत्वासुक्षितिषुक्षिय	५ ६ १०	नकीवृधीकईदृते	६ ५ ३१	नतविदुथयइमाजजन	८ ३ १७	नतेगिरोअपिष्टय्येतुरस्य	५ ३ ५
ध्वस्ययोःपुरुषंस्तौः	७ १ १५	नक्तोपासावर्णामेभ्याने	१ ७ ३	नतइंद्रसुमत्योनरायः	५ ३ २७	नतेतंद्राभ्याऽस्यदृष्टव	४ २ १
नक्तिःपरिष्टिमधवन्मघत्त	६ ६ ११	नक्तोपासासुपेशसा	१ १ २५	नतद्विवानपृथिव्यानुमन्ये	४ ८ १४	नतेदरेपरमाचिद्रजोसि	३ २ १
नक्तिःसुदासोरथ	५ ३ १८	नक्षतंद्रमवसे	६ ४ २४	नतमैश्वरातयः	६ ५ ११	नतेवर्तास्तिराधसः	६ १ १४
नक्तिःस्यशर्चीनां	६ ३ ३	नक्षद्वैवमरुणीःपुर्व्यराट्	१ ८ २४	नतमैश्वरोतिकश्चन	८ १ २	नतेविणोजायमानोनजा	५ ६ २४
नक्तिःस्यसंहत्य	१ २ २३	नक्षद्वोतापरिसन्निमिताथ	२ ४ १३	नतमंहोनदुरितानिमर्त्य	५ ६ ३	नतेसखासख्यवष्टेत्	७ ६ ६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
नतेसुव्यनदक्षिणं	६ २ १५	नद्यावहंद्रमोजसा	५ ८ ११	नमसेदुपसिदत	६ ७ ३७	नयविविक्तोरोदसी	६ १ ५
नत्वागभीरःपुरुहूतसिधुः	२ ११	ननं ब्रह्मणामणं	६ ३ ४	नमनेनअओजसे	६ ५ २५	नयंशुक्रोनदुराशीः	५ ७ १७
नत्वादेवासआशत	६ ३७	नननमस्तिनोऽश्वः	२ ४ १०	नमस्ततहव्यदातिस्वध्वरं	८ १८	नयंहिसंतिध्रीतयोनवाणी	७ ६
नत्वद्धोतापूर्वाअग्नेयजीया	३ १६	नपचभिदशभिर्वृष्टयारमं	४ २ ३	नमार्गनंघोमातुतमा	२ ३ १	नयःसुपृच्छेनपुनहवीतवे	७ ६
नत्वावृहृतोअद्रयः	६ ११	नपर्वताननघोवर्तवः	४ ३ १८	नमातमन्नश्रमोत	२ ७ १३	नयइपतेजुनपोया	५ १ ७
नत्वारासीयाभिःशस्तयेव	६ १ ३४	नपताशवसोमहः	६ २ २१	नमामिमेथुनजिहीलगा	७ ८ ३	नयजमानरिप्यसि	६ २ ४०
नत्वावरंतेअन्यथा	३ ६ २८	नयतोदुर्गहस्यमे	६ ४ ४७	नमस्युरासीदुष्टतनतहं	८ ७ १७	नयसीद्वतिद्विपः	४ ७ २२
नत्वावाअन्योदिव्योनपा	५ ३ २१	नपापासोमनामहे	६ ४ ३८	नसृषाश्रंतयदवतिदेवाः	२ ४ २२	नयस्यतेशवसान	६ ५ २
नत्वाशतचनहुतः	७ १ २३	नपणंमैथामसि	१ ३ २५	नमोदिवेबृहतेरोदसीभ्यां	२ १ २६	नयस्यदेवादेवतानमताः	१ ७ १०
नदक्षिणाविचिकिते	२ ७ ८	नसीभियोविवस्ततः	६ ८ ३	नमोमहद्योनमो	१ २ २४	नयस्यद्यावापृथिवीअनु	१ ४ १४
नदंनभिन्नममुयाशयानं	१ २ ३७	नम्रमियेसवितुदैवस्य	३ ८ ५	नमोमित्रस्यवरुणस्यचक्षुः	७ ८ १२	नयस्यद्यावापृथिवीनघ	८ ४ १५
नदंवओदीतीनां	६ ५ ५	नमोजमम्रुनन्यर्थमयुः	८ ६ ४	नमोवाकेप्रस्थितेअध्वरेन	६ १ १७	नयस्यवतानुषान्वस्ति	३ ६ ४
नदस्यमारुधतःकाम	२ ४ २२	नमःपुरातेवरुणो	२ ७ १०	नयजर्तिशुरादेनमासा	४ ६ १८	नयस्यसातुर्जनितोर	३ ५ ५
नदुष्टतीमत्योविदेतेवसु	५ ३ २१	नमइद्रंनमआविवासे	४ ८ १२	नयद्विपसंतिदिपसवः	१ २ १८	नयत्परोनतरः	२ ८ ८
नदेवानामपिप्रतं	७ ८ २	नमइद्रंनसख्यं	२ ६ २२	नयदुद्रावरंतेनस्थिरासुरः	६ ४ ४८	नयत्पराचक्रमाकद्धनं	७ ६ ६
नदेवानामपिबहुतः	६ २ ३९	नमस्त्रीसुभसतारा	८ ४ २	नयरिपवोनरिषयवो	२ २ १७	नयस्यद्वौवरुणोनमित्रः	२ ८ ३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
नयातवद्दंजुवुर्नः	५ ३ ३	नरोयेकेचासदा	७ ७ ३	नचोनवोभवतिजायमानः	८ ३ २३	नहितेपूतमक्षिपत्	५ ५ २४
नयुप्मवाजबधवः	६ ५ ४	नववासःसुतसोमासुद्दं	१ २५ ४	नवब्रुस्तोममग्नये	५ २ १८	नहितेशूरार्धसः	६ ४ ३
नयेदिवःपृथिव्याअंतं	१ ३ २	नवयदस्यनवर्तिचभोगान्	१ २४ ४	नव्यतदुक्थ्यहितं	१ ७ २२	नहितेषाममचन	८ ८ ४३
नथोरुपुब्दिश्चः	१ ५ २२	नवयोर्नवर्तपुः	६ ६ २१	नसंस्कृतंमिमीतोगमि	४ ४ १७	नहिस्वारोदसीउभे	१ १ २०
नयोवरायमरुतां	२ २ १२	नवाअरण्यानिहति	८ ८ ४	नसजीयेतमरुतो नहन्यते	४ ३ १५	नहिस्वाशूरेवान्	६ ५ ३७
नरागौरेवविद्युतंरुषाणा	५ ५ १६	नवाउतन्त्रियसेनरि	२ ३ १०	नसराजाव्यथेयस्मिन्नि	४ २ ८	नहिस्वाशूरोनतुरोनघृणु	४ ६ १९
नरादंसिष्ठावये	८ ८ १	नवाउततन्वातन्व १सप	७ ६ ८	नससखायो नददतिसख्ये	८ ६ २२	नहिदेवोनमत्यः	१ १ ३८
नरावाशंसपूषणमगोहं	८ २ ६	नवाउदेवाःशुधिमिद्वधं	८ ६ २२	नसःस्वोदक्षौवरुणधृतिःसा	५ ६ ८	नहितेनमहिमनःसमस्या	४ ६ २३
नराशंसमिहप्रियं	१ १ २४	नवाउमांवृजेनवारयते	७ ७ १५	नसार्यकस्यचिकितेजनासः	३ ३ २३	नहिनुयादधीमसि	१ ५ ३१
नराशंसस्यमहिमानमेपां	५ २ १	नवाउसोमोवृजिनहिनो	५ ७ ७	नसीमदेवआपुदिषं	६ ५ ९	नहिमन्युःपोहेषयः	६ ५ ११
नराशंसोनोवतुप्रयाजे	८ ८ ४०	नवानानवतीनां	२ ५ १६	नसेशयस्यरोमशं	८ ४ ४	नहिमेअक्षिपच्चन	८ ६ २६
नराशंसवाजिनवाजयन्निह	१ ७ २४	नवानोअशुआमर	३ ८ २३	नसेशेयस्यरबते	८ ४ ४	नहिमेअस्यध्या	६ ७ १२
नराशंससुधृष्टमं	१ १ ३५	नविजानामियदिवेद	२ ३ २१	नसोमदंमसुतोममाद	५ ३ १०	नहिमेरोदसीउभे	८ ६ २७
नराशंसःप्रतिधामानि	२ ५ २२	नवीकवेनमेनस्थिराय	४ ६ १८	नहिप्रभायारणःसुशेवः	५ २ २	नहिबःशत्रुविनिदे	१ ३ १८
नराशंसःसुषूदति	३ ८ २०	नवेपसानतन्यतं	१ ५ ३१	नहितेशेष्टपमप्रतिष्टेपे	६ ४ ३४	नहिवजतिःपृतनासु	५ ४ २९
नरेवतापिनानासख्यमिदः	३ ६ १४	नवोगुहाचकृमभूरिदुक्क	८ ५ १७	नहितेश्वन्नसहोनमन्युं	१ २ १४	नहिवश्चरमचन	५ ४ २९

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
न॒हि॒वा॒म॒स्त्रि॒दू॒र॒के	१ २ ४	ना॒ना॒न॒वा॒नो॒धि॒यः	७ ५ २५	ना॒सो॒वि॒द्यु॒न्न॒त॒यु॒तुः	१ २ ३८	नि॒त॒ह॒धि॒वे॒व॒र॒प॒र॒च	८ ७ २
न॒हि॒वा॒व॒व॒त्र॒य॒म॒हं	६ ३ २४	ना॒ना॒हि॒त्वा॒ह॒व॒मा॒ना॒ज॒नां	१ ७ १४	ना॒स्य॒व॒तो॒न॒त॒र॒ता॒न्व॒स्ति	५ १ ८	नि॒ति॒क्रि॒यो॒वा॒रा॒ण॒म॒श्रु	४ ५ ५
न॒हि॒वो॒अ॒स्य॒सं॒क्रः	६ २ ३७	ना॒ना॒ह्य॒श्रे॒य॒से	४ ५ १६	ना॒ह॒मि॒न्द्रा॒णि॒रा॒ण	८ ४ ३	नि॒ति॒भ॒म॒स्य॒श्रुं	६ ५ १४
न॒हि॒प॒स॒व॒नो॒म॒मं	६ ३ १०	ना॒नो॒क्रो॒सि॒दु॒यो॒वि॒श्व॒मा॒युः	२ ८ २	ना॒ह॒त॒तु॒न॒वि॒जा॒ना॒भ्यो॒तुं	४ ५ ११	नि॒ति॒ग्मा॒नि॒आ॒श॒य॒न्त्रा	८ ६ २०
न॒हि॒भ्य॒य॒द्व॒व॒पु॒रा	५ ८ २२	ना॒पा॒भू॒त॒न॒वा॒तो॒प॒या	३ ७ ४	ना॒ह॒त॒वे॒दु॒भ्य॒द॒भ॒सः	८ ६ ५	नि॒त्य॒न॒सु॒नु॒म॒धु॒वि॒श्र॒त	२ ४ १
न॒हि॒भ॒मो॒श॒त॒च॒न	३ ६ २५	ना॒भाना॒भि॒न॒आ॒द॒दे	६ ७ ३५	ना॒ह॒व॒द॒भ्रा॒तृ॒त्व॒न्नो॒स्व॒सू	८ ६ ६	नि॒त्य॒श्वा॒क॒न्य॒ा॒त्स्व॒प॒ति॒द॒मू	७ २७
न॒हि॒स्थू॒थ॒त॒था॒या॒त॒म॒स्ति	८ ७ १९	ना॒भा॒पृ॒थि॒व्या॒घ॒र॒णो॒म॒हो	७ २ २८	ना॒ह॒त॒वे॒द॒य॒द्वि॒व॒य॒ति	७ ७ १५	नि॒त्य॒सो॒त्रो॒व॒न॒स्य॒तिः	६ ७ ३९
न॒ही॒वो॒म॒स्तो॒अ॒न्य॒से	२ ४ ५	ना॒भि॒य॒ज्ञा॒ना॒स॒दं॒न॒र॒यी॒णां	५ १ ९	ना॒ह॒म॒तो॒नि॒र॒या॒दु॒गै॒हे॒त॒त्	३ ५ २५	नि॒त्य॒चि॒क॒न्य॒स॒द॒ने	२ २ १७
न॒ह्य॒अ॒न्य॒व॒ज्ज॒क॒रं	६ ५ ३५	ना॒भ्या॒आ॒सी॒दु॒तरि॒क्षं	८ ४ १९	नि॒का॒व्य॒वे॒ध॒सः॒श॒श्र॒त्	१ ५ १७	नि॒त्वा॒द॒धे॒व॒र॒आ	३ १ २३
न॒ह्य॒स्या॒ना॒म॒ग॒भ्या॒भि	८ ८ ३	ना॒मा॒नि॒ते॒श॒त॒क्र॒तो	३ २ २१	नि॒क्रम॒णं॒नि॒ष॒दं॒नं॒वि॒व॒त॒नं	२ ३ ९	नि॒त्वा॒द॒धे॒व॒रे॒ण्यं	३ १ २९
न॒ह्य॒ग॒न॒तो॒त्व॒त्	६ २ १७	ना॒वा॒न॒क्षो॒दः॒प्रा॒दि॒शः॒पृ॒थि	८ १ १८	नि॒त्वा॒त॒चि॒द्वाः॒पु॒र॒सं॒म॒त॒व॒द	६ ४ ४८	नि॒त्वा॒न॒क्ष्य॒वि॒श॒ते	५ २ १९
न॒ह्य॒ग॒पु॒रा॒च॒न	६ २ १७	ना॒वे॒व॒नः॒पा॒र॒य॒तं॒यु॒ग॒व	२ ८ ४	नि॒ग॒व्य॒ता॒म॒न॒सा॒से॒दु॒र॒कैः	३ २ ६	नि॒त्वा॒म॒श्रे॒म॒नु॒द॒धे	१ ३ ११
ना॒क॒स्य॒पृ॒ष्ठे॒अ॒धि	२ १ १०	ना॒स॒त्या॒भ्या॒र्वा॒ब॒हि॒रि॒व॒प्र॒वृ॒जैः	१ ८ ८	नि॒ग॒व्य॒वो॒न॒वो॒दु॒ह्य॒व॒श्र	५ २ २६	नि॒त्वा॒य॒ज्ञ॒स्य॒सा॒ध॒नं	१ ३ ३०
ना॒कै॒सु॒प॒णं॒सु॒प॒सि॒वांसं	७ ३ ११	ना॒स॒त्या॒मे॒पि॒तरा॒व॒न्य॒पृ॒च्छ॒श्च	३ २ ७	नि॒गा॒वो॒गो॒ष्ठे॒अ॒स॒द॒न्	२ ५ १४	नि॒त्वा॒वि॒सि॒ष्टा॒अ॒ह॒त॒वा॒जि	८ ७ ६
ना॒कै॒सु॒प॒णं॒सु॒प॒य॒त॒तं	८ ७ ८	ना॒स॒दा॒सी॒न्नो॒स॒दा॒सी॒त्	८ ७ १७	नि॒ग्रा॒मो॒सो॒अ॒वि॒क्ष॒त	८ ७ १४	नि॒त्वा॒हो॒तार॒मृ॒त्वि॒जं	१ ३ ३२
ना॒ना॒च॒क्रा॒ते॒य॒म्य॒श्च॒द्वि॒षि	३ ३ ३०	ना॒सा॒क॒म॒स्ति॒त॒तरः	६ ४ ५४	नि॒चे॒तारो॒हि॒म॒स्तो॒ग॒तं	५ ४ २७	नि॒दु॒रो॒णे॒अ॒मृ॒तो॒म॒र्या॒नां	२ ८ १६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
निदुर्गइंद्रशथिह्यमित्रान्	५ ३	१ निराहावाङ्कणोतन	८ ५ १८	निश्रमणक्रमवोगामपिंश	१ ७ ३१	नीचीनवारंवरुणःकवंधं	४ ४ ३९
निधीयमानमपगूह्मसु	७ ७	३० निरिणानोविधावति	६ ८ ३	निश्रमणोगामरिणीत	२ ३ ५	नीललोहितमवति	८ ३ २५
निनोहोतावरण्यः	१ २ २०	२० निरिद्रुहृतीभ्यः	५ ७ २८	निर्षसादधृतव्रतः	१ २ १७	नूअन्यत्राविदद्रिवः	६ २ १७
निपवतःसाधप्रयुच्छन्	२ ६ ४	४ निरिद्रुभूम्याधि	१ ५ २९	निःषिध्वरीरोषधी	६ ४ ३०	नूहृत्थातेपर्वथाचम्रावा	२ १ २१
निपस्त्यासुव्रितस्तभयन्	८ १ २	२ निरुस्वसारमस्कृत	८ ७ १४	निःषिध्वरीस्तओषधीरुता	३ ३ ३१	नूइंद्रायेवरिवस्कृधीनः	५ ३ ११
निमिषश्चिज्जवीयसा	६ ५ १८	१८ निमथितःसुधित	३ १ २३	निषीमिदन्नगुह्यादधानाः	३ २ २३	नूइंद्रशूरलवमानऊती	५ २ ३०
नियद्यामायवोगिरिः	५ ८ १८	१८ निमथाउत्थेअसुराअभूव	८ ७ ९	निषुब्रह्मजनानां	५ ८ ३	नूगृणानोगृणेतप्रहराजन्	४ ७ ११
नियद्युवथेनियुतःसुदान्	२ ४ २४	२४ नियत्पूतेस्वार्धितःशुचि	५ २ ४	निषुसीदगणपतेगणेषु	८ ६ १३	नूचपराचसदनर्युणाम्	१ ७ ४
नियद्वृणक्षिश्चसनस्यमर्धं	१ ४ १७	१७ नियर्दंबुधान्महिपस्यव	२ २ ८	निषूनमातिमतिकयस्य	२ १ १६	नूचितसंप्रपतेजनोनरपन्	५ ३ २
नियुवानानियुतःस्याहवी	५ ६ १३	१३ नियुवाणोअशस्तीः	३ ७ २४	निष्कवाघाकृणवते	६ ४ ९	नूचितसहोजाअमृतोनिर्तु	१ ४ २३
नियुत्वंतोग्रामजितोरथा	४ ३ १५	१५ निर्वतध्वमानुगात	७ ७ १	निष्वापयाभिथदशा	१ २ २७	नूचिब्रह्मद्रंमधवासहूती	५ ३ ११
नियुत्वात्वायवागहि	२ ८ ७	७ निर्वेतिपलितोदत्तासु	३ ३ २९	निसर्वसैनहृषीर	१ ३ १	नूचिब्रुतेमन्यमानस्यदुस्स	५ ३ ६
नियेनमुष्टिहृत्तरा	१ १ १५	१५ निवोयामाग्रमानुवः	१ ३ १३	निसामनाभिधिरामिद्र	३ २ २	नूतंआभिरभिष्टिभिः	४ २ ९
नियेरिणत्योजसा	४ ३ १९	१९ निशत्रोःसोमवृण्यं	६ ८ ९	निहोतोहोतपदने	२ ६ १	नूतेपृथस्यावसोअधा	२ ५ २५
निरश्यारुच्युनिरुसूयः	५ ७ २८	२८ निशुभमिदवपां	७ १ ९	नीचावयाअभवद्वृत्रपुत्र	१ २ ३७	नूलाइदिद्रतेवयं	६ २ २
निराविध्यद्विरिभ्यआ	६ ५ ३०	३० निशुण्णइंद्रधर्णसि	५ ८ ११	नीचावततउपरि	७ ८ ४	नूत्वाममईमहेवसिष्ठाः	५ २ १०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
नूवा॒म॒भ्र॒म॒ह्व॒सि॒ष्टाः	५ २ ११	नू॒न॒व॒स॒न॒वी॒य॒से	६ ७ ३३	नू॒मे॒गि॒रो॒ना॒स॒त्या	६ ६ ८	नू॒ष्ट॒त॒इ॒द्र॒नू॒गु॒णानः	३ ६ १२
नू॒दे॒वा॒सो॒वि॒र॒व॒क॒र्त॒नातः	५ ४ १५	नू॒न॒श्चि॒ब्र॒णु॒ह॒वा॒जा॒भि॒रू॒ती	५ १२	नू॒मे॒ब्र॒ह्मा॒ण्य॒मृ॒च्छ॒शा॒धि	५ १ २६	नू॒ष्टि॒र॒म॒स्तो॒वी॒र॒वंतं	१ ५ ८
नू॒न॒इ॒द्र॒प॒रा॒य॒च॒स्य	४ ७ ५	नू॒न॒स्व॒रं॒थि॒रो॒दे॒व॒सो॒म	७ ४ २०	नू॒मे॒ब्र॒ह्मा॒ण्य॒मृ॒च्छ॒शा॒धि	५ १ २७	नू॒स॒न्ना॒नं॒दि॒व्य॒न॒शि॒दे॒वाः	४ ८ १३
नू॒न॒पु॒ना॒नो॒वि॒मिः॒परि॒स॒व	५ १२	नू॒नो॒अ॒मृ॒ज॒त॒यं	४ १ २	नू॒मे॒ह॒व॒मा॒श्रु॒ण॒त॒यु॒वा॒ना	५ ५ १३	नू॒च॒क्ष॒सो॒अ॒नि॒मि॒प॒तो॒अ	८ २ ३
नू॒न॒त॒दि॒द्र॒द्वि॒नः	६ १ ७	नू॒नो॒अ॒मृ॒क॒भे॒स्व॒स्ति	४ ५ ६	नू॒मे॒ह॒व॒मा॒श्रु॒ण॒त॒यु॒वा॒ना	५ ५ १६	नू॒च॒क्ष॒सं॒वा॒य॒यं	६ ७ ३१
नू॒न॒सा॒ते॒प्र॒ति॒व॒रं॒ज॒रि॒त्रे	२ ६ १	नू॒नो॒गो॒म॒द्वि॒र॒व॒के॒हि॒र॒तं	५ ५ २२	नू॒रो॒दी॒सी॒अ॒भि॒ष्टु॒ते॒वा॒सि॒ष्टैः	५ ४ ६	नू॒च॒क्ष॒ा॒ण्य॒दि॒वो॒म॒थ्य॒आ	८ ७ २७
नू॒न॒सा॒ते॒प्र॒ति॒व॒रं॒ज॒रि॒त्रे	२ ६ १८	नू॒नो॒र॒थि॒पु॒रु॒वी॒र॒वृ॒ह॒तं	३ ७ २०	नू॒रो॒दी॒सी॒अ॒भि॒ष्टु॒ते॒वा॒सि॒ष्टैः	५ ४ ७	नू॒च॒क्ष॒ार॒क्षः॒परि॒प॒श्य॒वि॒ष्टु	८ ४ २६
नू॒न॒सा॒ते॒प्र॒ति॒व॒रं॒ज॒रि॒त्रे	२ ६ २०	नू॒नो॒र॒थि॒म॒हा॒भि॒दो	६ ८ ३०	नू॒रो॒दी॒सी॒अ॒हि॒न॒बु॒ध्न॒य	३ ८ ७	नू॒णा॒मु॒त्वा॒नृ॒त॒मं॒गी॒भि॒रू	३ ३ १५
नू॒न॒सा॒ते॒प्र॒ति॒व॒रं॒ज॒रि॒त्रे	२ ६ २२	नू॒नो॒र॒थि॒र॒थ्य॒च॒र्ष॒णि॒प्रां	४ ८ ७	नू॒रो॒दी॒सी॒बृ॒ह॒दि॒नो॒व॒रू॒थैः	३ ८ ८	नू॒धू॒तो॒अ॒दि॒पु॒तो॒बा॒ह्य॒पि॒प्रि	७ २ २७
नू॒न॒सा॒ते॒प्र॒ति॒व॒रं॒ज॒रि॒त्रे	२ ६ २४	नू॒नो॒र॒थि॒मु॒प॒मा॒स्व॒न॒व॒तं	६ ४ ३	नू॒ष्ट॒त॒इ॒द्र॒नू॒गु॒णानः	३ ५ २०	नू॒बा॒हु॒भ्या॒चो॒दि॒तो॒धा॒र॒या	७ २ २७
नू॒न॒सा॒ते॒प्र॒ति॒व॒रं॒ज॒रि॒त्रे	२ ६ २६	नू॒नो॒रा॒स्व॒स॒ह॒ज॒व॒त्	३ २ १३	नू॒ष्ट॒त॒इ॒द्र॒नू॒गु॒णानः	३ ५ २४	नू॒भि॒र्ध॒तः॒सु॒तो॒अ॒क्षैः	५ ७ १७
नू॒न॒सा॒ते॒प्र॒ति॒व॒रं॒ज॒रि॒त्रे	२ ६ १६	नू॒म॒आ॒वा॒च॒मु॒प॒या॒हि॒वि	४ ४ १२	नू॒ष्ट॒त॒इ॒द्र॒नू॒गु॒णानः	३ ६ १२	नू॒भि॒य॒मा॒नो॒ज॒ज्ञा॒न॒प॒तः	७ ५ २०
नू॒न॒इ॒क्षि॒व॒थि॒मा॒सा	४ १ ९	नू॒म॒न्वा॒न॒र॒थां	४ ४ १०	नू॒ष्ट॒त॒इ॒द्र॒नू॒गु॒णानः	३ ६ ४	नू॒भि॒य॒मा॒नो॒हृ॒तो॒वि॒च॒क्ष	७ ५ १५
नू॒न॒इ॒द्र॒व॒रु॒णा॒गु॒ण॒ाना	५ १ १२	नू॒म॒तो॒द॒य॒ते॒स॒नि॒व्य॒न्	५ ६ २५	नू॒ष्ट॒त॒इ॒द्र॒नू॒गु॒णानः	३ ६ २५	नू॒व॒त्त॒इ॒द्र॒नृ॒त॒मा॒भि॒रू॒ती	४ ६ ८
नू॒न॒ए॒हि॒वा॒य॒म॒मै	४ १ ८	नू॒मि॒त्रो॒व॒रु॒णो॒अ॒र्थ॒मा॒नः	५ ५ ४	नू॒ष्ट॒त॒इ॒द्र॒नू॒गु॒णानः	३ ६ ४	नू॒व॒त्ता॒म॒नो॒यु॒जां	५ ८ १
नू॒न॒म॒र्च॒वि॒हा॒य॒से	६ २ १३	नू॒मि॒त्रो॒व॒रु॒णो॒अ॒र्थ॒मा॒नः	५ ५ ५	नू॒ष्ट॒त॒इ॒द्र॒नू॒गु॒णानः	३ ६ १०	नू॒व॒त्सो॒स॒द॒मि॒द्वे॒ह्य॒से	४ ४ ३६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
नेता॒रज्जु॒णस्ति॒रः	८ ७ १३	न्यु॒प्रियो॒मनु॒षःसा॒दिहो॒ता॑	५ २०	पथ॒स्पथः॑प॒रिप॑ति	४ ८ ६	पर॒सोअ॒स्तुत॒न्वाइ॒तवा॑च५	७ ७ ७
ने॒मि॒नम॑ति॒चक्ष	६ ६ ३८	न्यु॒ःषुवा॑च॒प्रम॑हे॒भरा॑महे १	४ १५	पु॒दापु॒णी॒राध॑सः	६ ४ ४४	पर॒कणा॑सा	२ ७ १०
ने॒शुत्त॑मो॒दुधि॑त॒रोच॑त॒द्यौः३	३ ४ १५	पंच॒जना॑म॒होत्र॑जुषतां ८	१ १३	पु॒देइ॒वनि॑हिते	३ ३ ३०	पु॒खुचि॑द्वि॒तप॑ति	३ ३ २३
ने॒हभ॒द्रक्ष॑स्वि॒नः	६ ४ ९	पंच॒पदा॑नि॒रुपोअ॒न्वरो॑हं ७	६ १३	पु॒दे॒पदे॑मे॒जरी॑मानि॒धायि	४ २ १५	पर॒स्थाअ॒धिसं॑वतः	६ ५ २६
ने॒तावे॒देना॑प॒रोअ॒न्यथे॑मे ५	४ २७	पंच॒पादं॑पि॒तरं॑द्वा॒दशा॑कृतिर २	३ १६	पु॒दे॒देव॑स्य॒नम॑सा॒व्यतः॑	४ ४ ३५	पु॒राका॑त्ता॒च्चिद॑द्रि॒वः	६ ६ २०
ने॒तावे॒देना॑प॒रोअ॒न्यदे॑स्ति ७	७ २८	पंच॒रोच॑क्रे॒परि॑वर्त॒माने॑ २	३ १६	पु॒दे॒देव॑स्य॒मीह॑षः	६ ७ ११	पु॒रागा॑वो॒यव॑सं॒काच्चि॑दावृ	५ ७ ३३
न्य॒क्रतू॒न्प्रथि॑नो॒मभ्र॑वा॒चः५	२ ९	पु॒ज्रेव॑च॒र्वर्ज॑रं ८	६ २	प॒द्याव॑स्ते॒पुरु॑रूपा	३ ३ ३०	प॒राचि॑च्छी॒र्षव॑वृ॒जुस्त॑ंद्र १	३ ३ १
न्य॒कंद॑य॒क्षुप॑यंत॒पुनं॑ ८	५ २०	पु॒तंग॑म॒क्तम॑सुर॒स्य ८	८ ३५	पु॒नाय॑यंत॒दक्षि॑ना	६ ४ २८	प॒राणु॑द॒स्वम॑घ॒वन्न॑मि॒त्रान् ५	३ २१
न्य॒१भि॑जा॒तवे॑द॒सुं॒धाता॑ ४	१ १४	पु॒तंगो॑वा॒चम॑न॒सा ८	८ ३५	पु॒न्यप॑न्य॒मि॒त्सो॒तारः॑	५ ७ २१	प॒रादे॑हि॒शामु॒ख्यं ८	३ २५
न्य॒१भि॑जा॒तवे॑द॒सं॒होत्र॑वा ४	१ २०	पु॒ताति॑कु॒ण्डणा॑च्या १	२ २७	पु॒न्यआ॑दी॒रि॒च्छता॑	६ ३ ४	प॒राघ॑दे॒वावृ॑जिनं	८ ४ ७
न्य॒१ने॒नव्य॑सा॒वचः॑ ६	३ २२	प॒तिर्भ॑ववृ॒त्रह॑न्स॒नृता॑नां ३	२ ८	पु॒न्यइ॒द्रपु॑गाय॒त	६ ३ ४	प॒रापू॑र्वै॒षांस॑ख्या॒वृण॑क्ति	४ ७ ३३
न्य॒१वा॒तो॒वा॒ति ८	१ २५	प॒तिह्व॑रा॒णां १	३ २९	पु॒न्यो॑सं॒जात॑वे॒दसं॑	६ ५ २१	प॒रा॒मेय॑ति॒धीत॑यः	१ २ १९
न्य॒१ध्व॑स्य॒मर्धा॑नि १	२ ३१	पु॒त्तो॒जगा॑र॒प्रत्य॑चं ७	७ १७	पु॒प॒क्षे॒र्षम॑द्र॒च्वेह्यो॑जः	४ २ २	प॒राय॑ती॒नाम॑न्वे॒तिपा॑थः	१ ८ २
न्य॒१दु॒स्यवि॑ष्ट॒पं ६	३ १	प॒त्नी॒वतः॑सु॒ताइ॑मे	६ २५	पु॒प्राथ॑क्षां॒महि॑दं॒सोव्यु॑	४ ६ २	प॒राय॑ती॒मातरं॑	३ ५ २५
न्य॒१सै॒दे॒वीस्व॑धिति॒जिही॑ ४	१ ३३	प॒त्नी॒वि॒पुर्व॑हू॒ति २	१ १	प॒र्य॒स्वती॑रो॒षध॑यः	७ ६ २५	प॒राया॑हि॒मघ॑वन्	३ ३ १९
न्य॒१वि॒ध्यदि॒लीवि॑शां १	३ ३	प॒थ॒एकः॑पी॒पाय॑त॒स्करो॑य ६	२ ३६	प॒र॒स्योअ॒नुप॑रं॒हि ७	७ ६ २६	प॒राव॑तो॒येधि॑षते	८ २ ३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
परिवर्तनास्यानुदथां	१ ८ ९	परिणोवृणजङ्गवा	६ ४ ७	परिपूयापरस्तात्	४ ८ २०	परिवाराण्यवयवा	७ ५ ६
परिवारासप्तन	४ ३ २६	परिणोहेतीरुद्रस्यदृष्ट्याः	२ ७ १८	परिप्रजातः कृत्वा	१ ५ १३	परिविधानिचतसा	६ ८ १०
परव्यक्त्येकरूपः	७ २ २६	परितंघिणीनां	४ ८ १७	परिप्रधन्वेद्रायसोम	७ ५ २०	परिविधानिसुधिता	३ १ १०
परशुआयसायव्या	२ ४ ४	परितेजियुपायया	७ ४ २७	परिप्रयतं वयसुपसदं	७ २ २०	परिविष्टजहपुविधतः सी	१ ८ ११
परशृणीहितपसा	८ ४ ७	परितेदकभोरथां	३ ५ ९	परिप्रसोमेतरसः	७ २ १५	परिवृक्तेवपतिविद्यं	८ ५ २१
पराहयस्थिरंहृथ	१ ३ १८	परित्मनामितदु	३ ५ ४	परिप्रासिष्यदकुविः	६ ८ ३	परिवोविश्रतोदधे	७ ७ १
पराहिमेविमन्यवः	१ २ १६	परिलहयतहरि	७ ४ २४	परिप्रियः कुलत्रं	७ ४ ७	परिपुष्टं हारणस्यैरुक्तां	५ २ ६
पराहीद्रुधावसि	८ ४ १	परिप्रिधातुरध्वरं	६ ५ १५	परिप्रियादिवः कुविः	६ ७ ३२	परिव्यसुवानोअक्षाः	७ ४ २३
परिकोशमधुश्चतं	७ ५ ६	परिप्रिष्विष्ठयध्वरं	३ ५ १५	परियत्कविः काव्या	७ ४ ४	परिव्यसुवानोअवययं	७ ४ २३
परिक्षितापितरां	८ २ १०	परित्वागिर्वणोगिरः	१ १ २०	परियत्काव्याकविः	६ ७ २८	परिकृणवञ्चानकृतं	६ ८ २९
परिचिन्मतोद्विणं	७ ७ २७	परित्वाग्रेपुर्ववयं	८ ४ ९	परियदिद्रोदसीरुभे	१ ३ २	परिकृतासइदवः	७ १ ३
परिणः शर्मयन्या	६ ८ ३१	परिद्विब्यानिममृशत्	६ ८ ८	परियदेषामेको	१ ५ १२	परिससिर्नवाजुयुः	७ ५ ६
परिणोतामतीनां	७ ५ ६	परिद्वीरनुस्वधाः	७ ५ ६	परियोरद्विनादिवः	६ २ २४	परिसमैवपशमाति	७ ४ २
परिणोअश्वमश्ववित्	७ १ १८	परिद्युक्षंसहसः	७ २ २५	परियोरद्विनाद्विभे	६ ८ ८	परिसुवानश्चक्षसे	७ ५ १२
परिणोद्वेवतीये	७ १ ११	परिद्युक्षः सनद्रथिः	७ १ ९	परिवाजपतिः कृविः	३ ५ १५	परिसुवानासइदवः	६ ७ ३४
परिणोयह्मस्युः	७ १ ३९	परिधामानियाति	७ २ ७	परिवाजेनवाजुयुं	७ १ ३३	परिसुवानोगिरिष्ठाः	६ ८ ८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
परिसुवानोहरिः	७ ४	२ परोहिमत्यैरसि	४ ८	४ पर्वमानकृतःऋविः	७ १	२९ पर्वमानस्यतेवयं	७ १	१४	७ १
परिसोमकृतबृहत्	७ १	१३ पर्जन्यःपितामहिषस्य	७ ३	६ पर्वमानकृतबृहत्	७ २	११ पर्वमानस्यविश्ववित्	७ २	३७	७ १
परिसोमप्रधन्वा	७ २	३३ पर्जन्यवातावृषभाष्टि	४ ८	६ पर्वमानधियाहितः	६ ८	१५ पर्वमानःस्विदः	७ १	१६	७ १
परिस्पशोवरुणस्यसिद्धिः	६ १	९ पर्जन्यवृद्धमहिपतं	७ ५	२६ पर्वमाननिताशसे	७ १	३४ पर्वमानअसुक्षत	७ १	३४	७ १
परिहिष्मापुरुदतः	७ ३	२३ पर्जन्यायुप्रगायत	५ ७	२ पर्वमानसवस्वः	६ ८	१ पर्वमानअसुक्षत	७ ५	१६	७ १
परिहृतेदनाजनः	६ ४	८ पर्जन्यावातावृषभा	८ २	१० पर्वमानमहिश्रवः	६ ७	३७ पर्वमानादिवस्परि	७ १	३५	७ १
परिघणाचरतितिविषेः	१ ४	१३ पर्यषुप्रधन्ववाजसातये	७ ५	२२ पर्वमानमहिश्रवः	७ ४	२८ पर्वमानासआन्नावः	७ १	३५	७ १
परितोषिचतासुतं	७ ५	१२ पर्वतश्चिन्महिबृद्धोविभायः	३ २५	२५ पर्वमानमहागो	७ ३	१८ पर्वमानासइंदवः	७ २	१४	७ १
परितोवायवैसुतं	७ १	३१ पर्वहृनाममानवी	८ ४	४ पर्वमानविदारयि	६ ८	३३ पर्वमानोजीजनत्	७ १	२१	७ १
परिमैगामनेषत	८ ८	१३ पर्षितोकतनयंपुर्वभिष्टं	४ ८	२ पर्वमानविदारयि	७ १	३२ पर्वमानोअतिस्विधः	७ २	१०	७ १
परिथिवांसप्रवतः	७ ६	१४ पर्षिदीनेगभीरुआ	६ ४	५३ पर्वमानरसस्त्व	७ १	२१ पर्वमानोअभिरष्टधः	६ ७	२८	७ १
परोहिद्विभ्रमस्तुतं	१ १	७ पर्वतेवाजसातये	६ ८	१ पर्वमानरुचारुचा	७ २	१ पर्वमानोअभ्यर्षा	७ ३	११	७ १
परोदिवापरएना	८ ३	१७ पर्वतेहृतोहरिः	७ २	५ पर्वमानसुवीर्य	६ ७	३७ पर्वमानोअसिष्यदत्	७ १	६	७ १
परोमात्रयातन्वावृषानु	५ ६	२४ पर्वतेहृतोहरिः	७ ५	११ पर्वमानस्यजम्रतः	७ २	२१ पर्वमानोरथीतमः	७ २	१२	७ १
परोमात्रमृचाषमं	६ ५	२ पर्वमानःसुतोऋभिः	७ १	२७ पर्वमानस्यतेकवे	७ १	८ पर्वमानोव्यश्वदत्	७ २	१२	७ १
परोयत्वंपरमआजनिष्ठाः	४ १	२६ पर्वमानःसोअघनः	७ २	१७ पर्वमानस्यतेरसः	७ १	२१ पर्वस्वगोजिदश्चजित्	७ १	१६	७ १

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
पवस्वजन्तृक्षिपः	७ २	पवस्वदेवायुषक्	७ १ ३४	पवस्वसोममुहान्समुद्रः	७ ५ २०	पातिमित्रावरुणाववनात्	७ ५ ४
पवस्वदक्षसाधनः	६ ८ १५	पवस्वमधुमत्तमइंद्राय	७ ५ १७	पवस्वाद्योअदोभ्यः	७ १ १६	पाकत्रास्थिनदेवाः	६ १ २७
पवस्वदेवमादनः	७ ३ ९	पवस्ववाचोअग्निः	७ १ २८	पवस्वदेवपवमानः	७ ४ १०	पाकपृच्छामिमनुसावि	२ ३ १४
पवस्वदेववीतये	७ ५ १०	पवस्ववाजसातमः	७ ४ २८	पवस्वदेवपसुतः	७ १ २३	पातनोरुद्रापायुभिः	४ ४ ८
पवस्वदेववीरति	६ ७ १८	पवस्ववाजसातये	६ ८ ३३	पवित्रेतिवितंत	७ ३ ८	पातावृत्रहासुतं	५ ७ २२
पवस्वदेवायुषक्	७ १ ३४	पवस्ववाजसातयेभि	७ ५ १६	पवित्रवतःपरिवाचं	७ २ २९	पातासुतमिदोअस्तुसो	४ ६ १५
पवस्वमधुमत्तमइंद्राय	७ ५ १७	पवस्वविद्यचर्षणे	७ २ ७	पवित्रेभिःपवमानः	७ ४ १५	पातासुतमिदोअस्तुसोमं	४ ७ १८
पवस्ववाचोअग्निः	७ १ २८	पवस्ववृत्रहन्तम	६ ८ १४	पवीतारःपुनीतनु	७ ७ १२	पातिप्रियंरिपोअग्रपुद्वेः	२ ८ २४
पवस्ववाजसातमः	७ ४ २८	पवस्ववृष्टिमासुनः	७ १ ६	पशुनःसोमरक्षसि	७ १ ६	पारवतस्वरातिषु	६ ३ १३
पवस्ववाजसातये	६ ८ ३३	पवस्वसोमक्रतुवित्	७ ३ २१	पशुब्रचित्रासुभगां	७ १ ६	पार्षद्वाणःप्रस्कण्वं	६ ४ १८
पवस्ववाजसातयेभि	७ ५ १६	पवस्वसोमक्रवेदक्षाय	७ ५ २०	पश्चात्प्रस्तादधरात्	७ ४ ३	पात्रकयायश्चितयैत्याकपा	४ ५ १७
पवस्वविद्यचर्षणे	७ २ ७	पवस्वसोमद्विष्येषु	७ ३ १६	पश्चेदमुन्यदमवत्	७ ८ ८	पात्रकवर्चाःशुक्रवर्चाः	८ ७ २८
पवस्वदक्षसाधनः	६ ८ १५	पवस्वसोमदेववीतये	७ २ २४	पश्यन्नन्यस्याअतिथिं	७ ८ ७	पात्रकश्रोचेतवहिक्षयंपरिरे	८ १८
पवस्वदेवमादनः	७ ३ ९	पवस्वसोमधुमत्तमइंद्राय	७ ५ २०	पश्चान्तायुगुहां	७ ५ ३	पात्रकानःसरस्वती	१ १ ६
पवस्वदेववीतये	७ ५ १०	पवस्वसोमधुमत्तमइंद्राय	७ ५ २०	पश्चायस्त्रावियुता	७ ५ ३	पात्रमानीयोअधेति	७ २ १८
पवस्वदेववीरति	६ ७ १८	पवस्वसोममंदयन्	७ ३ १६	पांतमावोअंधसः	६ ६ १५	पावरीवक्रन्याचित्रायुः	४ ८ ६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
पावीरवीकन्याचित्रायुः	८ २ ११	पितुश्चिद्धूर्जनुषाविवेद	२ ८ १४	(पिबापिवेदिदशूर)	२ ५ ६	पीवोअन्नारयिदधःसुमे	५ ६ १३
पाहिगायांधसोमै	६ ३ ७	पितुःप्रबस्यजन्मेना	१ ६ १३	पिबापिवेदिदशूर	७ ७ ७	पीवोअन्नाःशुचदथाहिभू	३ ७ ९
पाहिनईदसुहुत	२ १ १७	पितेवपुत्रमविमः	८ २ २०	पिबावधैस्त्रतवधसुतासः	२ १९ २५	पुत्रमिवपितरो	८ ७ १९
पाहिनोअग्रएकया	६ ४ ३३	पित्रोविचक्रुःसदनुसमस्मै	३ २ ७	पिबासुतस्यरसिनः	५ ७ २५	पुत्रिणाताकुमारिणा	६ २ ३९
पाहिनोअग्रोपायुभिः	२ ५ १०	पिन्वत्यपोमस्तःसुदान	१ ५ ७	पिबासोममभियसुयुतद	४ ६ १	पुत्रोनजातोरण्वो	१ ५ १३
पाहिनोअग्रक्षसः	१ ३ १०	पिपुनोअदितीराजपुत्रा	२ ७ ७	पिबासोममिन्द्र	२ १ १८	पुनंतुमादेवजनाः	७ २ १८
पाहिनोअग्रक्षसो	५ १ २५	पिपुतुमातहतस्य	७ ८ ७	पिबासोममिन्द्रमंदतु	५ ३ ५	पुनःपुनर्माशिरदात्	८ ३ २८
पाहिविधसाद्रक्षसोअरा	६ ४ ३३	पिपिकेअंशुमद्योन	३ ६ ८	पिबासोममदायकं	६ ६ ३०	पुनःपुनर्जायमाना	१ ६ २५
पितायज्ञानमसुरोविप	२ ८ २०	पिप्रीहिदेवाङ्गुतः	७ ५ ३०	पिबासोममहते	८ ६ २०	पुनःसमव्यद्विततंवयती	२ ८ २
पितायत्स्वाङ्गुहितं	८ १ २७	पिबतंघममधुमंतमश्चि	६ ६ १०	पिबादिदमस्तस्वा	६ ५ २८	पुनरेतानिवर्ततां	७ ७ १
पितुनुसोपमहो	२ ५ ६	पिबतंचतृणतंचावगच्छ	६ ३ १५	पिबाङ्गमधिमंभुणं	२ १ २२	पुनरेतानिवर्तय	७ ७ १
पितुभतो नतंतुमित	८ ८ ३०	पिबतंसोममधुमंतमश्चि	६ ६ १०	पिबाङ्गरूपःसुभरो	५ २ २३	पुनरेहिदृषाकपे	८ ४ ७
पितुनपुत्रःसुधुतोदुरोण	६ १ ३४	पिवंतिस्मिन्नोअर्यमा	६ ६ २८	पीपायधेनुरदितिः	२ २ २३	पुनर्दायव्रह्मजायां	८ ६ ७
पितुनपुत्राःक्रतु	१ ५ १२	पिधैत्यस्यविश्वेदेवाः	७ ५ २१	पीपायसःश्रवसामर्त्येषु	४ ५ १२	पुनर्नोअसुपृथिवी	८ १ २३
पितुमोतुरधायसु	७ २ २९	पिबस्वधैनवानां	६ ३ ४	पीपिवांससरस्वतः	५ ६ २०	पुनर्नःपितरोमनः	८ १ १९
पितुश्चरभजनिनुश्चबभ्रे	२ ८ १४	पिबात्वस्यगिर्विणः	५ ७ १५	पीवानमेवमपंचत	७ ७ १८	पुनर्येचक्रुःपितरायुवाना	३ ७ १

मंत्रः	अष्ट. अ. वार्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वार्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वार्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वार्गः
पुनवैदेवाजदुः	८ ६ ७	पुनानोरूपेअव्ययं	६ ८ ६	पुरुत्राचिद्विवानरा	५ ८ ४	पुरुतमपुरुणांमोस्तृणां	४ ७ २६
पुनातदक्षसाधनं	७ ५ ७	पुनानोवरिवक्कधि	७ १ ३८	पुरुत्राहिसदृहसि	५ ८ ३६	पुरुयत्तद्वस्यवथा	४ २ १
पुनातितपरिब्रुतं	६ ७ १७	पुनीषिवाभरक्षसमनीषां	५ ६ ७	पुरुत्राहिसदृहसि	६ ३ ३३	पुरुवोमामृथामा	८ ५ ३
पुनानःकलशेष्वा	६ ७ ३१	पुमाँनतनुतउत्	८ ७ १८	पुरुवादाशान्वोचि	२ २ १९	पुरुणाचिद्वसि	४ ४ ८
पुनानःसोमजागृविः	७ ५ १३	पुरंदराशिक्षतवज्रहस्ता	१ ७ २९	पुरुद्रप्साअजिमंतःसुदा	४ ३ २१	पुरुवपस्यस्थिनादधना	१ ८ १४
पुनानःसोमधारया	७ १ ३५	पुरंतधृणवारुज	६ ५ २०	पुरुप्रियाणऊतये	५ ८ १	पुरोगाअशिद्वानां	२ ५ ९
पुनानःसोमधारया	७ ५ १२	पुरःसघइत्याधिये	७ १ १७	पुरुमद्रपुरुवसू	५ ८ २७	पुरोजितीवोअधसः	७ ५ १
पुनानइद्वामर	७ ४ २७	पुराभेदुरितभ्यः	६ ३ ४१	पुरसपवेदसव	८ ४ १७	पुरोवामद्रद्वयसुवृक्ति	४ ५ १२
पुनानइद्वामर	६ ८ ३०	पुराणमोक्तःसख्यं	३ ४ ४	पुरुदुतस्यधामभिः	३ २ २१	पुरोळाअसपचतः	३ १ ३१
पुनानइद्वेषां	७ १ ४१	पुराणावाविर्यादप्रब्रवा	७ ८ २५	पुरहिवापुरसुजादेणां	५ १ ४	पुरोळाइनुवशोयक्षु	५ २ २५
पुनानश्चमूजयन्	७ ५ १५	पुराणांनवेनंतं	८ ७ २३	पुरुहतोयःपुरातः	४ ७ ७	पुरोळाशचनोधसो	३ ३ १७
पुनानासश्चमूजयः	६ ७ ३०	पुरायत्सूरस्मसेअपीतिः	१ ८ २५	पुरुहतपुरुहृतं	६ ६ १५	पुरोळाशचनोधसो	३ ६ २९
पुनानेतन्वाभिः	३ ८ ८	पुरासवाधादभ्याववृत्त्य	२ ६ १८	पुरुणिदुसोनिरिणाति	२ २ १७	पुरोळाशनोअधसः	६ ५ ३१
पुनानोअक्रमीदुभि	६ ८ ३०	पुराभिंदुर्युवाकविः	१ १ २१	पुरुणिहिक्वासवना	८ ४ १६	पुरोळाशपचयं	३ ३ १७
पुनानोदेववीतये	७ १ ३८	पुरीष्यासोअग्रयः	३ १ २२	पुरुण्यग्रपुरुयात्वाया	४ ४ ३६	पुरोळाशुयोअस्मै	६ २ ३८
पुनानोयतिहर्यतः	६ ८ ३३	पुरुकुसानोहिवाभमद्रावृ	७ १८	पुरुतमपुरुणामी	१ १ ९	पुरोळाशसनश्रुत	३ ३ १७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
पृष्टिर्नृणवाक्षितिर्न	१ ५	१ १	१ २	२ २०	पृक्षेताविश्वाभुवनाववक्षि	२ ७	११
पृथ्वाक्षेमैअभियोगैभवा	४	२ ८	२ १	२ १	पृक्षोवपुःपितुमान्	२ ८	१०
पूर्वापरंचरतो	८	२ ३	२ ३	१ ८	पृच्छामिवापरमंतपृथि	२ ३	२६
पूर्वापुषंसुहवंपुरुषुहं	६	२ ५	२ १	१ १	पृच्छेतेदेनेवरुणदिदृक्षूषो	५ ६	१२
पूर्वामनुप्रदिशयति	७	५ २४	५ २	८ २०	पृणीयादिद्वाधमानाय	८ ६	१
पूर्वामनुप्रयति	२	१ २१	१ २	८ २०	पृथक्प्रयान्प्रथमा	७ ७	२५
पूर्वाविश्वस्मादुवना	२	१ ४	१ ४	८ १९	पृथुपाजाअर्मर्त्यः	३ १	३
पूर्वीभिर्हिदेवाशिम	१	६ १२	६ १	८ २३	पृथक्कुरन्नाबहुलागर्मस्ती	४ ६	१९
पूर्वीरस्यनिष्पिधो	३	१ ५	१ २	२ ५	पृथुरथोदक्षिणाया	२ १	११
पूर्वीरहंशरदंशश्चमाणा	२	४ २२	४ २	१ ०	पृदाकुसानुर्युजतोभवेषणः	६ १	१७
पूर्वीरिदंस्यातयः	१	१ १	१ १	४ २४	पृषदश्चामस्तुःपृश्नि	१ ६	१५
पूर्वीरुषसःशरदश्च	३	६ २	६ २	४ २४	पृषद्भैमेध्यैमातरिथनि	६ ४	३०
पूर्वीश्चिद्वितुविकामना	६	४ ५०	४ ५	६ २३	पृष्टोदिविधाय्यग्निःपृथि	५ २	२९
पूर्वीष्टदं प्रमातयः	६	३ २५	३ २	८ १९	पृष्टोदिविपृष्टोअग्निः	१ ७	८
पूर्वेअधैरजसो	२	१ ७	१ ७	१ २	पौरोचिच्युद्रुतं	४ ४	१२
पूर्वादेवाभवतुसु	१	६ ३१	६ ३	५ १०	पौरोअश्वस्यपुरुकृहवाम	६ ४	१३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
प्रजानघ्नैतत्क्रयोनं	८ ४ २०	प्रतअशदःपवमान	७ ३ १२	प्रतितेदस्यवष्टुक	६ ४ २७	प्रतियदापोअष्टश्रं	७ ७ २६
प्रजपतिर्महमेता	८ ८ २७	प्रतआधिनीःपवमान	७ ३ १२	प्रतिल्यंचाहमध्वरं	१ १ ३६	प्रतियत्सानीथादंशि	१ ७ १८
प्रजपतेनवदेतानि	८ ७ ४	प्रतदंद्रपव्याणिप्र	८ ६ १३	प्रतित्वादुहितादिवः	५ ६ १	प्रतिवपनानमसाहमेमि	२ ४ ११
प्रजाभ्यःपुष्टिर्भजत	२ ६ १०	प्रतत्तैअद्यशिपिविष्टनाम	५ ६ २५	प्रतित्वाद्युसमनसोबुधत	५ ५ २५	प्रतिवारंनृपतीजरथ्यै	५ ५ १२
प्रजामतस्यपिप्रतः	५ ८ ९	प्रतत्तैअद्याकरणकृतभूत्	४ ६ ६	प्रतित्वाशक्सीवदत्	६ ३ ४२	प्रतिवांसूरजदितेसिन्ध्रं	५ ५ ९
प्रजवतावचसा	१ ५ २४	प्रतदुःशीमेपृथवाने	८ ४ २८	प्रतित्वास्तोमैरीकतेवसि	५ ५ २३	प्रतिवांसूरजदितेसूक्तैः	५ ५ ७
प्रजावतीःस्यवसं	४ ६ २५	प्रतद्विष्णुस्तवते	२ २ २४	प्रतिद्युतानामरुपासोअ	५ ५ २२	प्रतिवोष्टुपदंजयः	६ १ ३७
प्रजाहस्तिस्त्रोअत्यार्थमी	६ ७ ८	प्रतद्वोचैयंभव्याये	२ १ १७	प्रतिधानाभरत	३ ३ १८	प्रतिश्रुतायवोधयत्	६ ३ १
प्रजिह्वयाभरतेवपः	८ १ २	प्रतमिंदनशीमहि	५ ८ १०	प्रतिनस्तोमत्वष्टाजुपत	५ ३ २७	प्रतिपीसुश्रिजैरतसामिद्वः	५ ५ २५
प्रणदंदोमेहतने	७ १ १	प्रतव्यसीनव्यसी	२ २ १२	प्रतिप्रयाणमसुरस्यविद्वान्	३ ३ ३	प्रतिष्टोमंतिसिधवःपवि	२ ४ ७
प्रणदंदोमेहरणे	७ २ ९	प्रतव्यसोनमजक्तिरस्य	४ २ २१	प्रतिप्रयाहदमीळ्ढुषोनृ	४ २ ३९	प्रतित्वास्तोमैभिरुषसंवसिष्टाः	५ ८ ३
प्रणीतिभिरेहयंश्च	८ ५ २४	प्रतार्थायुःप्रतरं	८ १ २२	प्रतिप्राशव्यादृतः	६ ४ १५	प्रतित्वास्तोमैभिरुषसंवसिष्टाः	५ ८ ३७
प्रणुत्यविप्रमध्वेषुसाधुं	३ ८ १३	प्रताअग्निर्बभसत्	३ ५ १	प्रतिप्रियतमंरथं	४ ४ १५	प्रतित्वास्तोमैभिरुषसंवसिष्टाः	५ ८ ३३
प्रणेतारं वस्योअच्छं	६ १ २१	प्रतिकृतवःप्रथमाअष्टनृ	५ ५ २५	प्रतिववाणिवर्तयते	८ ५ ३	प्रतित्वास्तोमैभिरुषसंवसिष्टाः	५ ८ ३६
प्रणोदुवीसरस्वती	४ ८ ३०	प्रतिघोराणामेतानाम्	२ ४ ९	प्रतिभद्राअदक्षत	३ ८ ३	प्रतीचीनेमामहनि	७ ६ २८
प्रणोधन्वांविदं वः	७ ३ ४	प्रतिचक्ष्वविचक्ष्वेदं	५ ७ ९	प्रतिमेस्तोममदितिर्जगृ	४ २ १७	प्रतुद्वपरिकोशं	७ ३ २२

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः								
प्रतुविद्युश्चस्यस्थविरस्युधु	४	६	६	प्रतैरथमिथुकृतं	५	२०	प्रत्यङ्देवानांविशः	१	४	७	प्रदक्षिणिदुभिगुणति	२	८	१२	
प्रतेअमयोस्मिभ्योवरं	५	१	२३	प्रतैरदुद्ररुणोयातवे	५	३	६	प्रत्यर्चीरुशदस्याः	१	६	२४	प्रदानुदेदिव्योदानु	७	४	१५
प्रतेअग्नेहृविष्मतीमिणु	३	१	१९	प्रतेवोचामवीर्या	३	६	२८	प्रत्यर्थियज्ञानां	७	७	१३	प्रदीधितिर्विश्ववारा	२	८	२२
प्रतेअशोतुकुक्षयोः	३	३	१६	प्रतेसोतारओण्योः	३	८	६	प्रत्यस्मैपिपिषते	४	७	१४	प्रदेवनाब्रह्मणे	७	७	२४
प्रतेअस्याउषसाःप्रा	७	७	२२	प्रतंविचिक्मिवस्म्योयणुं	२	४	५	प्रत्यस्यश्रेणयोदहश्रे	८	७	३०	प्रदेवेदेवतीये	४	५	२९
प्रतेदिवोनवृष्यः	७	१	२९	प्रत्वज्जनयुगिरः	६	१	८	प्रत्युअदशयती	५	६	१	प्रदेवमच्छामधुमंतः	७	२	१९
प्रतेधाराअलण्वानि	७	३	२१	प्रतान्मानादध्याये	७	२	३०	प्रत्वक्षसःप्रतवसः	१	६	१४	प्रदेवेदेव्याधिया	८	८	३४
प्रतेधाराअसश्चतः	७	१	१४	प्रतोहिकुमीड्योअध्वरेषु	५	८	३६	प्रत्वादुतंष्टुणीमहे	१	३	८	प्रदेवोदासोअग्निः	६	७	१३
प्रतेधारामधुमतीः	७	४	१७	प्रत्वरयीणायुजं	४	७	२४	प्रत्वानमोभिरिंदवः	६	८	६	प्रद्यावायुज्ञैःपृथिवीकृता	२	३	२
प्रतेनावंसमने	२	६	१८	प्रत्वंहोतारमीड्यं	६	३	३७	प्रत्वांसुचामिवरुणस्य	८	२	२४	प्रद्यावायुज्ञैःपृथिवीनर्मो	५	४	२०
प्रतेपूवौणिकरणानिविप्रा	३	६	२	प्रत्यंचमर्कमनयन्	३	८	१५	प्रथमंजातवेदसं	६	२	१३	प्रद्युम्नायप्रशवसे	५	८	३४
प्रतेपूवौणिकरणानिवोचं	४	१	३०	प्रत्यश्रिरुषसुश्चैकितानः	४	८	२४	प्रथमभाजयशसंवयोधां	४	८	६	प्रधन्वासोमजगृविः	७	५	९
प्रतेबभ्रूविचक्षण	३	६	३०	प्रत्यश्रिरुषसामग्रं	३	५	१३	प्रथमाहिसुवाचसा	२	५	९	प्रधारोअस्यशुष्मिणः	६	८	२०
प्रतेमदासोमहिरासः	७	३	१२	प्रत्यश्रिरुषसोजात	७	५	१४	प्रथमस्यसप्रथश्च	८	८	३९	प्रधारसध्वोअग्निः	६	७	२८
प्रतेमहेविदशंभिपुं	८	५	५	प्रत्येभिथिनादह	८	४	९	प्रथिष्टयस्यवीरकर्म	८	१	२६	प्रनःपयाचरथंविश्वदेव्यः	८	४	२५
प्रतेथक्षिप्रतदयर्मि	७	५	३२	प्रत्यग्नेहरसाहरः	७	४	९	प्रथिष्टयामन्युथित्रीचिदेबां	३	२३	प्रनव्यसासहसःसनुमच्छे	४	५	८	

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
प्रनिश्चनेवसिधयः	६ ८ ७	प्रपीण्यवृषभजिन्मवाजा	३ १ १५	प्रबोधयोपपृणतो	२ १ ८	प्रमित्रयुर्वरुणयोः	५ ५ ८
प्रनुयदैशंमहिनाचि	२ ५ ५	प्रनुनानस्यचेतसा	६ ८ ६	प्रब्रह्मणिनभाकुवत्	६ ३ २४	प्रमित्राप्रार्थम्णे	६ ७ ६
प्रनुयसुतेयातेकृतानि	४ १ २६	प्रनुनानायवेधसे	७ ५ ६	प्रब्रह्माणोआगिरसोनक्षत	५ ४ ९	प्रमेनमीसाप्यद्वये	८ १ ६
प्रनुवोचसुतेयुवां	४ ८ २५	प्रपतास्तिमशोचिपे	१ ५ २८	प्रब्रह्मतुसदनादृतस्य	५ ४ १	प्रमेपंथादेवयानाजह्रन्	५ २३
प्रननजातवैदसं	८ ८ ४६	प्रपूर्वजैपितरानव्यसीभिः	५ ४ २०	प्रभंगीक्षुरेमधवातुवीमधः	६ ४ ३९	प्रमेविविक्काअविदन्	३ ६ २
प्रननजायताम्यं	८ २ २	प्रपपणवृणीमहे	५ ७ ३२	प्रभंगदुर्भतीनां	६ ४ ४	प्रयंतमितपरि	२ २ २२
प्रननधावतापृथक्	६ ७ ५	प्रप्यायस्वप्रत्यदस्व	७ २ १८	प्रभर्तारिथग्व्यंतं	५ ७ २३	प्रयंतियज्ञंविपर्यतिवहः	५ ३ ३
प्रननब्रह्मणस्पतिः	१ ३ २०	प्रप्रक्षयायपन्यसे	६ ७ ३२	प्रभर्जयंतंमहां	८ १ १	प्रयरायेनिनीषसि	६ ७ १३
प्रनूमिहित्वंवृषभस्य	१ ४ २५	प्रप्रपृणस्तुविजातस्य	२ २ २	प्रभ्रातृव्यसुदानवः	६ ६ ४	प्रयंतुवाजास्तविपीभिरस्र	३ १ २६
प्रनूसमर्तःशवसा	१ ५ ८	प्रप्रवच्छिष्टुभमिषं	६ ५ ५	प्रमंदिनेपितुमर्चता	१ ७ १२	प्रयआहःशितिपृष्ठस्यध्रासः	३ १ १
प्रनेमस्मिन्ददशे	८ १ ६	प्रप्रायमग्निभर्तृतस्यशृण्वे	२ ११ २	प्रमंहिष्ठयायात	६ ७ १४	प्रयज्ञस्तुहेत्वोनससिः	५ ४ १०
प्रनयच्छव्यथमा	८ ७ २९	प्रप्रावोअसेस्वयं	२ १ १७	प्रमंहिष्ठयबृहतेबृहदग्रे	१ ४ २२	प्रयज्ञस्तुत्वानपक्	४ १ २०
प्रपथेपथामेजिष्ट	७ ६ २४	प्रबभ्रवंपृषभायश्चितीचे	२ ७ १७	प्रमन्महेशवसानाग्र	१ ५ १	प्रयज्यवोमस्तोआजहृष्टयः	४ ३ १७
प्रपर्वतानामुशतीउपस्था	३ २ १२	प्रबाहवांसिस्तंजीवसेनः	५ ५ ४	प्रमातुःप्रतरगुहं	८ ३ १४	प्रयत्तअग्रेसरयः	१ ७ ५
प्रपर्वमानधन्वसि	६ ८ १४	प्रबुध्यावईरतमहांसि	५ ४ २४	प्रमात्राभीरिचि	३ ३ १०	प्रयसिदुःपरमात्	२ २ ८
प्रपृस्थाःमदितिसिधुम	३ ८ ६	प्रबोधयोषेअश्विना	५ ८ ३३	प्रमायुयुज्रेप्रयुजः	७ ८ १	प्रयस्तिनध्वःप्रसंवञ्चथय	३ २ २०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
प्रयदुमेः सहस्रतः	१ ७ ५	प्रयाः सिस्रतेसूयस्ये	७ ८ ६	प्रराजावाचैज नयन्	७ ३ ३	प्रवएतसुयुजोयमजिष्टये	७ ३ ३
प्रयदित्यापरावतः	१ ३ १८	प्रयुजतीदिवएतिब्रवाणा	४ ३ १	प्ररुदेणययिनयति	८ ४ २३	प्रवताहिकृतानां	३ ६ २४
प्रयदित्यामहिनानुय्यो	२ ४ १४	प्रयुजोवाचोअग्रियः	६ ७ २८	प्ररेभएत्यतिवारं	७ ३ १८	प्रवत्तेअयेजनिमा	८ ७ ३०
प्रयद्वंदिष्टेषां	१ ७ ५	प्रयेगावोनभूणयः	६ ८ ३१	प्रवः पांतमंधसो	२ २ २५	प्रवत्वतीयपृथिवीमरुच्चः	४ ३ १५
प्रयद्वथेषुपृथीरयु	१ ६ ५	प्रयेगहादममदुस्त्राया	५ २ २८	प्रवः पांतरदुमन्यवो	२ १ १	प्रवधामनासुवृतास्थेन	१ ८ १८
प्रयद्वंखिष्टुममिषं	५ ८ १८	प्रयेजातामहिनायेचनुस्व	४ ४ ३३	प्रवः शवायवृष्वये	१ ३ १२	प्रवतथादिवोअइमानमिदं	५ ७ ८
प्रयद्वहध्वमेरुतः	८ ३ ११	प्रयेदिवोबृहतः शृणिवरेणि	४ ४ ३३	प्रवः शृक्रायमानवेभरध्वं	५ २ ५	प्रवांदसांस्याश्चिनाववोचं	१ ८ १२
प्रयद्वहथेमहिनारथस्य	२ ४ २४	प्रयेदिवः पृथिव्यान	८ ३ १०	प्रवः शंसाभ्यदुहः	६ २ ३३	प्रवांनिचेरुः कुकुहोवशां	२ ४ २५
प्रयद्वामित्रावरुणास्पूर्य	५ १ १०	प्रयेधामानिपुष्यार्णयचां	३ ८ ६	प्रवः सखायोअग्रये	४ ५ २५	प्रवांमहिद्यवीअभि	३ ८ ८
प्रयमंतवृषमुवासः	७ ८ २३	प्रयेमित्रप्रार्णमणं	८ ४ १५	प्रवः सतंज्येष्ठतमाय	२ ६ १७	प्रवांरथोमनोजवाइयति	५ ५ १४
प्रयावोषेभृगवाणेनशोभे	१ ८ २२	प्रयेमेबध्वेषे	४ ३ १०	प्रवः स्पळंक्रन्सुवि	४ ३ २४	प्रवांशरुहान्वृपभोननिः	२ ४ २६
प्रयान्मैअनुयजान्	८ १ ११	प्रयेययुरवृकासोरथाइव	५ ५ २१	प्रवः द्वायगायत	६ ६ १२	प्रवांसमित्रावरुणावृतावां	५ ५ ३
प्रयाजिगातिखगलवनक्तं	५ ७ ८	प्रयेवसुभ्यईवदानमोदुः	४ ३ २	प्रवः ईदयद्वहते	६ ६ १२	प्रवांलोमाः सुवृकयः	५ ८ २९
प्रयातशीभमाशुभिः	१ ३ १४	प्रयेशुंभतेजनयो	१ ६ ९	प्रवः ईदयमादनं	५ ३ १५	प्रवाचार्मिदुरिग्यति	६ ७ ३९
प्रयाभिर्योसिद्धाश्वासम	५ ६ १४	प्रयोननक्षेत्रभ्यो	६ ४ १९	प्रवः श्रुप्रार्णनिष्ठुरे	६ ३ २	प्रवाच्यं वचसुः किं	३ ५ २
प्रयामहिन्नामहिनासुचे	४ ८ ३२	प्रयोवांमित्रावरुणा	६ ७ ६	प्रवः एकोमिमय	२ ७ ११	प्रवाच्यं शश्वधावीर्यं	३ २ १३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
प्रवाजुर्मिदुरिप्यति	६ ८ २५	प्रवोपयतिपर्वतान्	१ ३ १८	प्रवोबृहपुरुषां	१ ३ ८	प्रमक्षणां दिव्याः कण्वतोता	१ ३ १३
प्रवाताइवुदोधतः	८ ६ २६	प्रवोभ्रावणः सविता	८ ८ ३३	प्रवोरयिक्ताश्चमरध्वं	४ २ १३	प्रसक्षयतिरतेविमही	६ २ ३३
प्रवातावातिपतयतिविद्युः	४ ४ २७	प्रवोच्छिरिरिचेदेव्युः	७ ७ २९	प्रवोवाजोअभिदिवः	३ १ २८	प्रमद्योअश्लेष्यव्यान्	३ ८ १३
प्रवामंधांसिमघान्यस्थुः	५ ५ १४	प्रवोदेवायामयं	३ १ १३	प्रवोवायुरश्रुजैकृणुध्वं	४ २ १४	प्रससगुमतधीति	८ १ ४
प्रवामचैत्युक्थिनः	३ १ ११	प्रवोदेवांश्चित्सहसानमग्निं	५ २ १०	प्रवोवायुरश्रुजं	८ २ ७	प्रससवधिराशसा	६ ५ १९
प्रवामवोचमश्चिनाधिय	३ ७ २१	प्रवोदेवांचित्सहसानमग्निं	७ ३ १५	प्रशंतमावरुणंदीधितिमीः	२ १७	प्रससहोतासनकादरोचत	३ १ ३४
प्रवामश्रोतुसुष्टुतिः	१ १ ३३	प्रवोअग्रियंतदं देवः	१ १ २६	प्रशंसमानोअतिथिनमि	६ १ ३०	प्रसमित्रमतौअस्तु	३ ४ ५
प्रवायुमच्छाबृहतीमिनी	४ ८ ५	प्रवोमस्तस्तविषाडद्वय	४ ३ १४	प्रशंसगोष्वध्वं	१ ३ १२	प्रसम्राजेबृहतेमन्मनु	५ १ १२
प्रवावृजेसुप्रयावर्हिरेणां	५ ४ ६	प्रवोमहीसरमतिकृणुध्वं	५ ४ २	प्रशधैआतप्रथमं	३ ४ १४	प्रसम्राजेबृहदेचागभीरं	४ ४ ३०
प्रविश्वसामन्नत्रिवत्	४ १ १४	प्रवोमहेमतयायतुविष्णं	४ ४ ३३	प्रशधायसार्हतायस्त्वभानं	४ ३ १४	प्रसम्राजोअसुरस्यप्रशस्तिः	२ ९
प्रविष्णविशेषमेतुमन्म	२ २ २४	प्रवोमहेमंदमानायांधसः	८ १ ९	प्रशुक्रासेवयोजुवः	७ २ ६	प्रसम्राजैचर्षणीनां	६ १ २०
प्रवीरमुग्रं विविचि	६ ४ १७	प्रवोमहेमहिबृधैमरध्वं	५ ३ १६	प्रशुक्रतुदेवीमिनीषा	५ ३ २५	प्रसवेतउदीरते	७ १ ७
प्रवीर्याशुचयोदद्विरेवां	५ ६ १२	प्रवोमहेमहिनमो	१ ५ १	प्रशुध्वंवरुणायुप्रेष्ठां	५ ६ १०	प्रससाहिपुपुहूत	८ ८ ३८
प्रवीरायप्रतवसेतराय	४ ८ ७	प्रवोमहेसहसा	२ १ १३	प्रशोशुचयाउपसो	८ ४ १६	प्रसक्रमुअर्चतागणाय	५ ४ २८
प्रवृण्वतोअभियुजः	६ ८ ११	प्रवोमिन्नायगायत	४ ४ ६	प्रशयावाश्वध्वणया	४ ३ ८	प्रसाक्षितरिसुरया	२ २ २०
प्रवेधसेकवयेवेद्याय	४ ४ २	प्रवोयज्ञेऽबुदेवयतोअर्चन्	५ ४ १०	प्रशयेनोनमदिरसुमसै	४ ६ १०	प्रसावाचिसुष्टुतिर्मघोनां	५ ४ २८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
प्रसीमादित्योअसृजत्	२ ७	प्रसूनवेक्रमणां	८ ८	प्रसोमोअतिधारया	६ ८	प्राग्नयेत्तवसेमरध्वगिरं	५ २	अष्ट. अ. वर्गः	७
प्रसुमंताधिथसानस्यं	७ ७	प्रसूनपुत्वध्वरः	६ २	प्रस्कंभेदणाअनवअ	२ ४	प्राग्नयेवृहतेयज्ञियाय	४ १		४
प्रसुज्येष्टनिचिराभ्यां	२ १	प्रसूमेहेसुशरणयमेधां	४ २	प्रस्तुतिर्शधाम	२ २	प्राग्नयेवाचमीरय	८ ८		४
प्रसुन्वानस्याधंसः	७ ५	प्रसेनानीःशूराअग्रे	७ ४	प्रस्तोकइन्द्रुराधस्तइन्द्र	४ ७	प्राग्नयेविश्वशुचेधिप्रधे	५ २		१६
प्रसुमेधागतुवित्	७ ४	प्रसोअमृतवोतिभिः	६ १	प्रस्तोपुदुपगासिपत्	६ ५	प्राग्नयेनभन्त्रोइनवक्त्रां	३ ६		२
प्रसुवंधापोमहिमानं	८ ३	प्रसोतजिरोअध्वरेव	५ ६	प्रस्वानासोरथाइव	६ ७	प्राचीनबहिःप्रदिशां	८ ६		८
प्रसुवानइंदुरक्षाः	७ २	प्रसोमेदवर्तये	७ ५	प्रहंसासस्तुपलमन्यु	७ ४	प्राचीनबहिरोजसां	२ ५		८
प्रसुवानोअक्षाःसहस्रं	७ ५	प्रसोममधुमत्तमः	७ १	प्रहितुंवृहयुषं	२ ७	प्राचीनोयज्ञःसुधितं	५ २		१०
प्रसुवानोधारयातनां	६ ८	प्रसोमयाहिधारया	७ २	प्रहित्वापूषन्नजिर	२ २	प्राचीमुदेवाधिनधियं	५ ५		१२
प्रसुविश्वत्रक्षसो	१ ५	प्रसोमयाहोदस्य	७ ५	प्रहिन्वानासइंदवः	७ १	प्राच्युजंचक्रमुवर्धतांगीः	२ ८		१३
प्रसुश्रुतंसुराधंसं	६ ४	प्रसोमस्यपवमानस्य	७ ३	प्रहिन्वानोजनिता	७ ३	प्रातःसुतमपिबोहयश्च	३ ७		६
प्रसुषविभ्योमरुतो	३ ६	प्रसोमायव्यश्वत्	३ ६	प्रहिरिश्वाअजसा	६ ६	प्रातरह्मिप्रातरिंद्रहवाम	५ ४		८
प्रसुष्टुतिःस्तनयंतंरुवंतं	४ २	प्रसोमांसःस्वाध्यः	७ २	प्रहोतजातोमहान्	६ ८	प्रातरशिःपुरुप्रियः	४ १		१०
प्रसुस्तोममरतवज्रयंतः	६ ७	प्रसोमासोअधन्विषुः	६ ८	प्रहोत्रैपुष्यवचः	६ १	प्रातर्जैथेजरणेव	७ ८		१८
प्रसूतइंद्रप्रवताहरिभ्यां	३ २	प्रसोमासोमदच्युतः	६ ८	प्रह्यच्छामनीपाः	६ ८	प्रातर्जितंभगमुग्रंहुवेम	५ ४		८
प्रसूतोभक्षमकरंचरो	८ ८	प्रसोमासोविपुश्रितः	६ ८	प्राक्तभ्यइन्द्रःप्रवृधः	६ ८	प्रातर्दुवीमदितिजोहवी	४ ४		७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः						
प्रा॒त॒र्य॒ज॒ध॒व॒म॒श्वि॒ना॒हि॒नो	४	१८	प्रा॒स॒हिनो॒त॒म॒धु	७	२५	प्रे॒तो॒मु॒चा॒मि॒ना॒सु॒तः	८	३	२४	प्रो॒अ॒स्मा॒उ॒प॒स्तु॒ति	६	४	४०
प्रा॒त॒र्य॒वि॒मि॒रा॒ग॒तं	६	३१	प्रा॒स्य॒धा॒रा॒अ॒क्ष॒र॒न्	६	१९	प्रे॒द॒ब्र॒ह्म॒वृ॒त्र॒तू॒र्य॒व्या॒वि॒थ	६	३	१९	प्रो॒अ॒प्री॒ती॒ति॒वृ॒ष्ण॒इ॒य॒मि	८	५	२४
प्रा॒त॒र्य॒वा॒णा॒प्र॒थ॒मा॒य॒ज॒ध्वं	४	१८	प्रा॒स्य॒धा॒रा॒बृ॒ह॒तीः	७	१०	प्रे॒द्धो॒अ॒मे॒दी॒दि॒हि॒पुरो	५	१	२३	प्रो॒त॒ये॒व॒र॒णं॒मि॒त्र॒मि॒दं	४	६	१२
प्रा॒त॒र्य॒वा॒णा॒र॒थ्ये॒व॒वी॒रा	२	८	प्रि॒यं॒दु॒ग्धं॒न॒का॒म्यं	४	११	प्रे॒द्ध॒शि॒वा॒वृ॒धे॒स्तो॒मो॒भिः	२	८	२४	प्रो॒त्य॒अ॒ग्नो॒ग्नि॒पु	३	८	२३
प्रा॒त॒र्य॒व्याः॒स॒ह॒स्कु॒त	१	३२	प्रि॒यं॒श्र॒द्धे॒द॒द॒तः	८	९	प्रे॒य॒सु॒रो॒अ॒र्थ॒न	७	७	२२	प्रो॒थ॒द॒श्वे॒न॒य॒व॒स॒वि॒थ	५	२	३
प्रा॒त॒र्य॒ज॒ना॒स॒त्या॒धि	७	२१	प्रि॒य॒मे॒ध॒व॒द॒त्रि॒वत्	१	३१	प्रे॒ष्ठ॒सु॒प्रि॒या॒णां	६	७	१४	प्रो॒द्रे॒णे॒ह॒र॒यः॒क॒र्मा॒म॒न्	४	७	९
प्रा॒त॒र्य॒जा॒वि॒बो॒ध॒य	१	४	प्रि॒या॒त॒ष्टा॒नि॒मे॒का॒पिः	८	४	प्रे॒ष्ठ॒वो॒अ॒ती॒थि॒य॒पू॒णि॒षे	२	५	४	प्रो॒रो॒मि॒त्रा॒वर॒णा	५	५	३
प्रा॒ता॒र॒त्न॑म॒त॒रि॒त्वा	२	१०	प्रि॒या॒प॒दा॒नि॒प॒थो	१	११	प्रे॒ष्ठ॒वो॒अ॒ती॒थि॒स्तु॒षे	६	६	५	प्रो॒ष्ठे॒श॒य॒व॒ह्ये॒श॒या	५	४	२२
प्रा॒ता॒र॒थो॒न॒वो॒यो॒जि	२	२१	प्रि॒या॒वो॒ना॒म॒ह॒वे॒त॒रा॒णां	५	२३	प्रे॒हि॒प्रो॒हि॒प॒थि॒भिः	१	५	२९	प्रो॒त्य॒व॒ह्नि॒प॒थ्या॒भिः	७	३	२५
प्रा॒न्य॒ञ्च॒क॒र॒म॒वृ॒हः॒सूर्य॑स्य	४	२४	प्रि॒या॒सु॒इ॒त्त॑म॒व॒व॒मि॒ष्टो	५	२०	प्रे॒ह्य॒भी॒हि॒ष्ट॒ण्य॒हि	१	३	२०	ब॒ट॒सू॒र्यं॒श्र॒व॒सा॒म॒हा॒अ॒स्ति	६	७	८
प्रा॒वः॒स्तो॒तार॑म॒घ॒व॒व॒व	६	१८	प्रि॒यो॒नो॑अ॒स्तु॒वि॒र॒प॒तिः	१	२१	प्रे॒तु॒ब्र॒ह्म॒ण॒स्य॒तिः	८	४	२९	ब॒ण्म॒हा॒अ॒सि॒सूर्य॑	६	७	८
प्रा॒वी॒वि॒ष॒द्वा॒च॒ज॒मि	७	४	प्री॒णी॒ता॒श्वा॒न्नि॒हु॒तं॒ज॒या॒थ	८	५	प्रे॒त॒व॒दं॒तु॒प्र॒व॒यं	१	६	१३	व॒तो॒ब॒ता॒सि॒य॒म॒न॒व	७	६	८
प्रा॒वे॒पा॒मा॒बृ॒ह॒तो	८	३	प्रे॒द॒स्य॒वो॒चं॒प्र॒थ॒मा॒कृ॒ता॒नि	५	६	प्रे॒षा॒म॒जो॑पु॒ष्टि॒वि	४	२	१९	ब॒भ्र॒वे॒नु॒स्त॒व॒से	६	७	३६
प्रा॒स्तौ॒दृ॒ष्वो॒जो॒ऋ॒ज्वे॒भिः	५	२७	प्रे॒द्रा॒ग्नि॒भ्या॒सु॒व॒क्सा	८	२१	प्रे॒ष॒स्तो॒मः॒पृ॒थि॒वी॒मि॒तरि॑	७	३	१५	ब॒भ्रा॒णः॒सू॒नो॒स॒ह॒सो॒व्य॒घो॒न॒र	८	१४	
प्रा॒स्मा॒ज॒र्ज॒वृ॒त॒श्च॒तै	५	८	प्रे॒ता॒ज॒य॒ता॒नरः	८	५	प्रे॒अ॒या॒सी॒दि॒दु॒द्रि॒स्य	८	५	५	ब॒भ्रु॒को॒वि॒षु॒णः॒स॒नः	६	२	३६
प्रा॒स्यै॒गा॒य॒त्र॒म॒च॒त	५	७	प्रे॒ता॒य॒ज्ञ॒सं॒शु॒वा	२	८	प्रे॒अ॒श्वि॒ना॒व॒व॒सि॒कृ॒णु	२	५	५				

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
बृहि॒ःप्राची॒नमो॒जसा	६ ६ २४	वि॒भर्ति॑चा॒र्विद्र॒स्पना॑म	७ ५ २१	बृह॒त॒हृद्ये॑त	२ ६ ६	बृह॒स्पते॑प्रति॒मेदु॒वता॑	८ ५ १२
बृहि॒व॒थत्स्व॑प॒त्वार्य	१ ६ ४	वि॒भ्रद्र॑पि॒हिर॑ण्यं	१ २ १८	बृह॒ते॒चगं॑भरेषु	८ ६ २	बृह॒स्पते॑प्रथ॒मंवा॑चः	८ २ २३
बृहि॒षदः॑पि॒तर॑जती	७ ६ १७	बो॒भ॒स्मना॑सु॒युज॑हंस	८ ७ १०	बृह॒न्न॒च्छा॒योअ॑पला॒न्नः	७ ७ १७	बृह॒स्पते॑या॒पर॑मा॒परा॑वत्	३ ७ २६
ब॒ल॒येहि॑त॒न॒पुनो॑	३ ३ २२	बृ॒ब॒दु॒क्य॑ह॒वाम॑हे	६ ३ २	बृह॒न्नि॒दि॒ध॒म्प॑षां	६ ३ ४२	बृह॒स्पते॑यु॒वामि॑द्र॒श्वस्वो॑	५ ६ २२
ब॒ल॒वि॒ज्ञा॒यःस्य॑वि॒रः	८ ५ २२	बृह॒ती॒द्व॒स॒न॒वो॒दसी॑	१ ४ २५	बृह॒स्पत॑द्र॒व॒धैत॑नः	३ ६ २७	बृह॒स्पते॑यु॒वामि॑द्र॒श्वस्वो॑	५ ६ २३
बृह॒वःसू॑र॒चक्ष॑सः	५ ५ ९	बृह॒सु॒भ्रःप्र॑स॒वीता॑नि॒वेश॑	३ ८ ४	बृह॒स्पति॑र्नः॒परि॑पातु	७ ८ २३	बृह॒स्पते॑स॒दु॒मि॒त्राःसु॑गं	१ ७ २४
ब॒ह्नीना॑पि॒ताब॒हुर॑स्प॒पुत्रः	५ १ १९	बृह॒स्व॒श्च॒द्र॒म॒म॒व॒द्यदु॑कथ्यं	१ ४ १३	बृह॒स्पति॑र्नः॒परि॑पातु	७ ८ २५	बृ॒घ॒द्यन्मा॑हरि॒भ्यां	३ ५ १६
ब॒ह्नीःस॒माअ॑कर॒मृतः	८ ७ ९	बृह॒दि॒दा॒याय॑त	६ ६ १२	बृह॒स्पति॑र्नः॒परि॑पातु	७ ८ २७	बो॒धा॒मेअ॒स्य॑व॒चसो॑	२ २ १६
ब॒ल॒स्य॒नीथा॑वि॒पुणे॑श्च	८ ४ २३	बृह॒दु॒गा॒यि॒ष्वचो॑सु॒र्या	५ ६ २०	बृह॒स्पति॑र्न॒यतु॑दुर्गहा	८ ८ ४०	बो॒धा॒सु॒मे॒म॒व॒व॒न्वा॒चमे॑मां५	३ ५
ब॒ळि॒ःथा॒तद्र॑षे	२ ८ २	बृह॒न्नि॒र॒मेअ॑र्चि॒भिः	४ ८ २	बृह॒स्पति॑र्न॒यतु॑दुर्गहा	७ ८ २६	बो॒धि॒न्म॒न॒सा॒र॒थ्या	४ ४ १५
ब॒ळि॒ःथा॒र्द॒वनि॑ष्कृतं	४ ४ ५	बृह॒द्र॒दंति॑म॒दि॒रेण॑	८ ४ २९	बृह॒स्पति॑र॒म॒त॒हिल॑त्	८ २ १८	बो॒धि॒न्म॒ना॒द्द॒स्तुनः॑	६ ६ २४
ब॒ळि॒ःथा॒प॒व॒तानां॑	४ ४ २८	बृह॒द्र॒यो॒बृह॑ते॒तुभ्य॑मग्ने	४ ४ २२	बृह॒स्पति॑र॒स॒म॒जय॑द्भ॒सूनि॑	५ १ १९	ब्र॒ह्म॒गा॒म॒श्व॒ज॒न॒य॑तः	८ २ ११
ब॒ळि॒ःथा॒म॒हि॒मा॒र्वा	४ ८ २५	बृह॒द्र॒यो॒म॒ध॒व॒द्यो॒द॒धात॑	५ ४ २८	बृह॒स्पते॑अ॒ति॒यदु॑र्यो	२ ६ ३१	ब्र॒ह्म॒च॒ते॒जा॒त॒वेदः॑	७ ५ ३२
ब॒ळ॒क्र॒व्या॒यु॒धा॒श्च	६ ४ ४३	बृह॒द्र॒यो॒हि॒म॒ान॒वे	४ १ ८	बृह॒स्पते॑जु॒ष॒स्वनः॑	३ ४ ९	ब्र॒ह्म॒चा॒री॒चर॑ति॒वेवि॑	८ ६ ७
वा॒धि॒से॒ज॒न॒नृ॒षमे॑व॒म॒न्यु॑	४ ७ २७	बृह॒द्र॒सु॒थ॒म॒स्ता	६ १ २८	बृह॒स्पते॑त॒पु॒षा॒श्व॒त्र	२ ७ १२	ब्र॒ह्म॒जि॒न्व॒त॒मु॒त॒जि॒न्व॒तं	६ ३ १६
बि॒भ॒म॒या॒हि॒स्वा॒व॒तः	६ ३ ४७	बृह॒त॒द॒भ्र॒न॒वो॒भा॒र्क॒जी॒कः२	८ १५	बृह॒स्पते॑प॒रि॒दी॒या	८ ५ २२	ब्र॒ह्म॒ण॒स्य॑ति॒र॒ता	८ ३ १

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
ब्रह्मणस्पतेत्वस्य	२ ६ ३२	ब्राह्मणादिद्रव्यसः	१ १ २८	भद्रमनेकृणुष्वयुतये	६ १ ३२	भरायुसुभरतागं	८ ५ १५
ब्रह्मणस्पतेत्वस्ययुता	२ ७	ब्राह्मणासोअतिरात्रेनसो	५ ७	भद्रवैश्वरवृणते	८ ८ २२	भरपुहव्योनमसोप	२ ६ ३१
ब्रह्मणस्पतेरभवयथा	२ ७	ब्राह्मणासःपितृःसोम्या	५ १	भद्रमिदंशमाअज्ञाकृन्	१ १ २८	भरेष्विदसुहवं	८ २ ४
ब्रह्मणस्पतेसुधमस्य	२ ७	ब्राह्मणासःसोमिनोवाच	५ ७	भद्रमिदंक्षेत्रवस्य	५ ६ २०	भर्गोहनामोतयस्य	८ १ २८
ब्रह्मणस्पतेविदानः	८ ८ २०	ब्राह्मणोस्यसुहमासीत्	८ ४	भद्राअग्नेवैश्वर्यस्य	८ २ १९	भवद्बुद्धीवाअयस्य	८ २ १९
ब्रह्मणस्पतेब्रह्मयुजायुन	३ २ १७	भर्गोधिंयवाजयंतः	२ ८	भद्रतेअस्यनीक	३ ५ ५	भवानोअग्नेवितोत	७ ६ २
ब्रह्मणस्पतेब्रह्मकृतिमुपाण	५ ३ १३	भर्गवभर्गवोअमनुदेवाः	५ ४	भद्राअथाहरितःसूर्यस्य	१ ८ ७	भवानोअस्यसुमनाउपतो	३ १ १८
ब्रह्मणजावदाभर	४ ५ २८	भर्गप्रणतभगस्यराघः	५ ४	भद्रतेहस्तासुकुतोत	३ ६ ६	भवामित्रोनशेव्यां	२ २ २६
ब्रह्मकृणोतिवरुणः	१ ७ २२	भर्गभक्त्यतेवयं	१ २	भद्रदिदक्षउर्वियाविषा	५ १ ५	भवावरुथ्यगृणतेविषावो	१ ४ २४
ब्रह्माणं ब्रह्मवाहसं	४ ७ २२	भर्गस्यस्वसावरुणस्य	२ १ ४	भद्रवत्सासमन्या	७ ४ ११	भवावरुथ्यमववन्सद्योनां	५ ३ १८
ब्रह्माणंद्रोपयाहि विद्रा	५ ३ १२	भर्जतविश्वदेवत्वं	१ ५ १२	भद्रोनोअक्षिराहुतः	६ १ ३२	भास्तीपवमानस्य	६ ७ २५
ब्रह्माणस्वावययुजा	६ १ २२	भर्द्रकर्षोभिःशृणुयाम	१ ६ १६	भद्रोभद्रयसचमानः	७ ५ ३१	भास्तीलेसरस्वति	२ ५ ९
ब्रह्माणिहिचक्रेवर्धनानि	४ ६ १६	भर्द्रतेअग्नेसहसि	३ ५ ११	भर्द्रादिवितो	३ ६ १५	भास्तीनेत्री	१ ६ २५
ब्रह्माणिममतयःशंसुतासं	२ ३ २४	भर्द्रनोअपिवातयुमनः	७ ७ २	भर्द्राजायसप्रथः	४ ५ २७	भास्वतीनेत्रीसमुतानां	१ ८ १
ब्रह्मतद्द्रुगिर्वणः	६ ६ १३	भर्द्रनोअपिवातयु	७ ७ ११	भर्द्राजायवयुक्षतद्धिता	४ ८ ३	मिधिविश्वअपद्धिपः	६ २ ४९
ब्रह्मादेवानांपदवीः	७ ४ ७	भर्द्रभर्द्रनआभर	६ ६ २६	भर्गमभंक्रणवा	१ ६ ३०	मिनपुरोनवति	२ १ १९

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
मिनद्विंशवसा	२ ५ २१	भयामतेसुमतावाजिनोव	५ ७ २५	भूरीदिंद्रस्यवीथ	६ ४ २६	सोदिष्टयशुशनंक्राद्वेसचा	१ ४ ११
मिनद्वलमंगिरोभिः	२ ६ १६	भयामोषुवावतः	३ ६ १८	भूर्जउत्तानपदः	८ ३ १	मंद्रहोतारमुशियविष्ट	५ २ १३
भीतायनाधमानाय	४ ४ २०	भूरिकर्मणवृषभायवृषो	१ ७ १७	भूपन्नयोधिबभ्रूयु	२ २ ६	मंद्रहोतारमुशियजः	८ १ १
भीमोविविषायुधेभिरेषां	५ ३ ३	भूरिचक्रयुज्यैभिः	२ ३ २५	भूमिशिद्धसितूतुजिः	३ ६ २७	मंद्रहोतारमुत्विजं	६ ३ ३७
भज्युमंहसपिपृथः	८ २ ११	भूरिचक्रमरुतःपित्र्याणि	५ ४ २६	भोजंत्वामिंद्रवयं	२ ६ २०	मंद्रहोतारंशुचिमद्वयवि	२ ८ १९
भर्तुनोयशसा	८ ३ ९	भूरिदक्षैर्भिवचनेभिः	८ ६ १५	भोजमथाःसुष्टुवाहः	८ ६ ४	मंद्रजिह्वाजुगुर्वणिः	२ २ ११
भुवच्चितस्यमर्ज्यः	६ ८ २४	भूरिदाभूरिदेहिनो	३ ६ ३०	भोजजिग्युःसुराभि	८ ६ ४	मंद्रयांसोमधारया	६ ७ २६
भुवनस्यपितरंगीभिः	४ ८ ६	भूरिदाहसिंश्रुतःपुरुषा	३ ६ ३०	भोजयाशंसमृजंति	८ ६ ४	मंद्रस्यकवेर्दिव्यस्यवह्नः	४ ७ ११
भुवश्चक्षुर्महत्तस्य	७ ६ ३	भूरिनामवर्दमानोदधाति	३ ८ १७	मंत्रमखर्वसुधितसुपेशंसं	५ ३ १९	मंद्रस्यरूपंविबिदुः	७ २ २०
भुवस्त्वमिमिंद्रब्रह्मणा	८ १ ९	भूरिभिःसमहत्कर्षिभिः	६ ५ १०	संथतानरःकविमद्वयंतं	३ १ ३२	मंद्राकृणुध्वंधियआतनुध्वं	८ ५ १८
भुवोजनस्यदिव्यस्यराजा	४ ६ १४	भूरिहितेसक्नमानुषेषु	५ ३ ६	मंदमानक्रतादधि	८ ३ ३	मंद्रोहोतारगृहपतिः	१ ३ ८
भुवोयज्ञस्यरजसः	७ ७ ६	भूरिद्वैधचरंतीचरंतं	२ ५ ३	मंदंतुत्वामववर्षिंद्वनः	५ ७ ३०	मंसीमहित्वावयं	७ ७ १३
भुवोवित्तावामदेवस्य	३ ५ २०	भूरीणिभद्रानर्थेषु	२ २ ४	मंदंतुत्वामिदिनो	२ १ १३	महिष्ठावजसातमा	५ ८ १
भूस्याभंतं पर्येकचरंति	८ ६ १७	भूरीणिहित्वेदधिरेअनी	३ १ १९	मंदस्त्रहोत्रादनुजोपमंधसः	८ १ ८	महिष्ठवोमयोनां	४ २ १०
भूयद्वाध्वेवीर्या	४ ७ ३	भूरितंद्रवीर्यं१तव	१ १ ४	मंदंत्वामुस्वर्णर	५ ८ १६	मभ्रुकनायाःसुख्यनवग्वा	८ १ २७
भूयसावत्तमचरत्	३ ६ १२	भूरीदिंद्रजुदिनक्षतं	७ ६ ४	मंदांमहेदशतयस्य	२ १ ३	मभ्रुकनायाःसुख्यनवीयः	८ १ २८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः					
म॒क्ष॒ता॒त॒द्व॒द्र॒द॒ना॒म॒सः	७	७	७	म॒स्व॒वा॒सु॒शि॒प्र॒ह॒रि॒व॒स्त॒र्द॒म॒द	७	३	म॒धु॒हो॒ता॒दु॒रो॒ण॒व॒हि॒षो॒रा॒३	५	१४	म॒नो॒न्वा॒हु॒वा॒म॒हे	८	१	१९	
म॒क्ष॒द॒व॒व॒तो॒र॒थः	६	२	४०	म॒थी॒घ॒र्दी॒वि॒ष्टो॒मा	२	२	१७	म॒ध्व॒ज॒प॒म॒धू॒या	४	४	१२	३	१८	
म॒क्ष॒न॒व॒ह्निः॒प्र॒जा॒याः	८	१	२७	म॒थी॒घ॒र्दी॒वि॒ष्टो॒तो	१	५	१५	म॒ध्वः॒पि॒ब॒त॒म॒धु॒पि॒रा॒स	३	७	२१	६	३२	
म॒क्षू॒न॒ये॒पु॒टो॒ह॒स॒ं॒चि॒द॒या	५	१	७	म॒द॒च्यु॒क्ष॒ति॒सा॒द॒ने	६	७	३८	म॒ध्वः॒सू॒द॒प॒व॒स्व	७	४	१९	३	५	२६
म॒क्षू॒हि॒ष्मा॒ग॒च्छ॒य॒र्ध॒व॒तो॒द्य॒३	७	१९	म॒दे॒न॒पि॒त॒म॒दं	५	७	१४	म॒ध्वः॒सो॒म॒स्या॒धि॒ना॒म॒दा	१	८	१३	३	५	२६	
म॒क्ष॒स॒ते॒त॒वि॒ष॒स्य॒प्र॒ज॒तिं	३	२	१५	म॒दे॒म॒द॒हि॒नो	१	६	२	म॒ध्वो॒वो॒ना॒म॒मा॒स्तं॒य॒ज	५	४	२७	८	६	२०
म॒धो॒न॒अ॒प॒व॒स्व॒नः	६	७	३१	म॒धु॒न॒क्त॒सू॒तो॒प॒सो	१	६	१८	म॒नी॒षि॒णः॒प्र॒भ॒र॒ध्वं	८	५	१०	२	१	१
म॒धो॒नो॒ः॒स्व॒वृ॒त्र॒ह॒स्य॒पु॒चो॒द॒य॒३	३	१९	म॒धु॒नो॒धा॒वा॒पृ॒थि॒वी॒मि॒मि	५	१	१४	म॒नी॒षि॒मः॒प॒व॒तो॒प॒व्यः	७	३	१५	५	७	१५	
म॒त॒यः॒सो॒म॒पा॒म॒रं	३	३	३	म॒धु॒पृ॒ष्ठो॒र॒म॒या॒सं	७	३	२५	म॒नु॒ध्व॒त्वा॒नि॒धी॒म॒हि	४	१	१३	८	७	१५
म॒ती॒जु॒ष्टो॒ध्रि॒या॒हि॒तः	७	१	१	म॒धु॒म॒ती॒रो॒प॒धी॒घ्न॒वृ॒ज्वा॒फः॒३	३	८	९	म॒नु॒ध्व॒दे॒अ॒गि॒र॒स्व॒दं॒गि॒रः॒१	१	२	३५	३	७	१७
म॒त्सि॒नो॒व॒स्य॒इ॒ष्ट॒ये	२	४	१९	म॒धु॒म॒त॒त॒नू॒त॒पा॒त्	१	१	२४	म॒नु॒ध्व॒दि॒द्र॒स॒व॒नं॒जु॒षा॒णः	३	२	९	८	८	१७
म॒त्सि॒वा॒यु॒मि॒ष्ट॒ये	७	३	२६	म॒धु॒म॒न्मे॒प॒रा॒य॒णं	७	७	१०	म॒नो॒अ॒स्या॒अ॒न॒अ॒सी॒त्	८	३	११	२	६	२२
म॒त्सि॒वा॒यु॒मि॒ष्ट॒ये	७	४	१९	म॒धु॒मा॒जो॒व॒न॒स्प॒तिः	१	१	६	म॒नो॒ज॒व॒सा॒वृ॒षा॒ण॒म॒द॒च्यु	६	२	८	७	१५	
म॒त्सि॒सो॒म॒व॒र॒णं	७	३	२६	म॒धु॒वा॒तो॒क्र॒ता॒य॒ते	१	१	६	म॒नो॒ज॒वा॒अ॒य॒मा॒नः	६	७	५	८	७	११
म॒त्स्य॒पा॒थि॒ते॒म॒हः	२	४	१८	म॒धो॒र्धा॒रा॒म॒नु॒क्ष॒र	६	८	७	म॒नो॒न॒ये॒षु॒ह॒व॒ने॒षु	८	१	२६	८	७	१५
म॒स्व॒वा॒सु॒शि॒प्र॒मं॒दि॒भिः	१	१	१७	म॒ध्या॒य॒त्क॒र्व॒म॒भ॒व॒त्	८	१	२७	म॒नो॒न॒यो॒ऽध्व॒नः	१	५	१६	२	८	१३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
मयोभूवतोऽभिवात्	८ ८ २७	मतींश्चिद्वोसुतवोरुमवक्ष	६ १ ४०	महाँअमत्रोवृजनैर्विरा	३ २ १९	महान्सुधस्थेद्रुवआनिप	२ ८ २६
मरुतः पिबतऋतुना	१ १ २८	मतींअमर्त्यसते	५ ८ ३५	महाँअसिमहिष	३ ३ १०	महिकरवजृते	१ ३ ३१
मरुतोमारुतस्यनः	६ १ ४०	ममीणितेवमैणाछादया	५ १ १२	महाँअसिसोमज्येष्ठः	७ २ १०	महिक्षेत्रपुरुश्चद्रविद्वान्	३ २ ७
मरुतोयद्वद्वोदिवः	५ ८ २०	मर्मजानासुआयवः	७ १ ३९	महाँअस्यधरस्यप्रकेतो	५ २ १४	महिज्योतिनिहितवृक्षणा	३ २ ३
मरुतोयद्वद्वोबलं	१ ३ १४	मर्मोनशस्तन्व	७ ४ ९	महाँआदित्योनमसो	३ ४ ५	महिज्योतिर्विभ्रतंत्वा	७ ८ १३
मरुतोयस्यहिक्षये	१ ६ ११	महःसरायएषते	२ २ १८	महाँइन्द्रो नवदाचर्णिप्राः	६ ७	महित्रीणामवोस्तु	८ ८ ४३
मरुतोवीलुपाणिभिः	१ ३ १७	महःसुवोअरमिषेस्तवाम	६ ४ ४	महाँइन्द्रोयओजसा	५ ८ ९	महिवाष्टमज्येतीरजृयै	३ १ १
मरुत्वतोअप्रतीतस्यजि	४ २ १८	महउग्रायतवसेसुवृक्ते	६ ६ ३३	महाँइन्द्रःपरश्चतु	१ १ १५	महिवावापृथिवीभूते	८ ४ २६
मरुत्वतसृजीषिणं	६ ५ २७	महत्तत्सोमोमहिषः	७ ४ १९	महाँउग्रोवावधेवीथय	३ २ १९	महिष्मरःसुकृतंसेम्यं	७ २ ३१
मरुत्वतंवृषभं	३ ३ ११	महत्तुल्यस्थिर्विरं	८ १ १०	महाँउतासियस्यते	५ ३ १६	महिमेहतवसेदीध्येनृन्	४ २ १
मरुत्वतंवृषभंवावृधानं	४ ६ ८	महत्तद्वःकवयः	३ ३ २७	महाँत्रापिदवजा	३ ३ २०	महिअएपापितरः	८ १ १८
मरुत्वतंवहवामहे	१ २ ९	महत्तन्नामगुह्यपुरुषृक्	८ १ १६	महाँतामित्रावरुणा	६ २ २१	महिराधोविश्वजन्यदवा	४ ७ ३४
मरुत्वाँइन्द्रमीद्वः	६ ५ २८	महदधमहतामावृणीमहे	७ ८ ११	महाँतोमह्नाविभ्रोः	२ ४ ३	महिबोमहतामवः	६ ४ ७
मरुत्वाँइन्द्रवृषभो	३ ३ २१	महश्चक्रम्यवतःऋतुप्राः	३ ७ १३	महाँतंकोशसुदयानिपिच	४ ४ २८	महिबोमहतामवः	६ ४ ५१
मरुत्सुवोदधीमहि	४ ३ ८	महश्चित्त्वमिदयतएतान्	२ ४ ८	महाँतंत्वामहीरानु	६ ७ १८	महिपासोमायिनश्चित्र	१ ५ ७
मरुत्सोत्रस्यवृजनस्यगोपा	७ १३	महश्चिदग्रुनसो	३ ५ १२	महाँतंमहिनावयं	६ १ ५	महीअत्रमहिनावारं	२ २ २०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
महीद्यावपृथिवीदृज्येष्टं	८ ८	महोअर्णःसरस्वती	१ १	माकस्यैधातमभ्यसिन्निगे	८ २३
महीद्यौःपृथिवीचनः	१ १	महोदेवान्यजसिधयानु	४ ४	माकस्यनोअरस्यो	५ ६
महिमहेदिवैअर्वा	३ ३	महोदेवाअपविधायुधा	४ ४	माकस्ययक्षसदसिन्	३ ४
महीमित्रस्यसाधयः	३ ३	महोनोअग्नेसुवितत्य	५ ५	माकस्यहुतक्रू	४ ४
महीमेअस्यवृषनाम	७ ७	महोनोरायआभर	४ ४	माकस्यवीरसुदुहोवनस्य	४ ४
महीयदिधिषणाशिश्ने	३ ३	महोमहानिपनयत्यस्य	३ ३	माकिरेनापथागात्	५ ५
महीरस्यग्रणीतयः	४ ४	महोरेजाभिवंधुता	३ ३	माकिरेनानासख्यावि	७ ७
महीरस्यग्रणीतयः	६ ६	महोविश्वअभिपतः	६ ६	माकिरेनानासख्यावि	७ ७
महीवामतिरश्विनामयोमु	८ ८	महोयस्यतिःशवसः	७ ७	माकुधर्गिद्रशूरवस्वीः	७ ७
महीसमैरचन्वा	३ ३	महोयजंतुममयानि	८ ८	माचिदन्यद्विद्योसत	५ ५
महोचनत्वामद्रिवः	५ ५	महोत्वष्टावज्रमतक्षत्	८ ८	माच्छेद्यशमीरितिनाध	१ १
महोनोअद्यबोधय	४ ४	महोतैसुत्यवधिमशुक्तीः	३ ३	माजस्वेनवृषभनोरीयाः	४ ४
महोनोअद्यसुवितायबोधि	५ ५	मांचत्वारआशवः	६ ६	मातलीक्यैर्यसोअंगिरो	७ ७
महोयपित्रर्द्रसं	१ १	मांदेवादधिरेहवगहं	८ ८	माताचयत्रदुहिता	३ ३
महेशुल्काप्रवरगप्यनुत्वि	५ ५	मांधुरिंद्रनामदेवता	८ ८	मातादेवानामदिते	१ १
महोअग्नेःसमिधानस्य	७ ७	मांनरस्वश्चावाजयंतः	३ ३	मातापितरमतअबभाज	२ २

अष्ट. अ. वर्गः

मंत्रः

अष्ट. अ. वर्गः

मंत्रः

अष्ट. अ. वर्गः

मंत्रः

अष्ट. अ. वर्गः

मंत्रः

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
मात्वा सोमस्य गल्दया	५ ७ १३	मानिदृत्यद्दुमां	३ ५ १	मानोमर्धोराभरा	३ ६ ४	मापृणतोदुरेतु	२ १ १०
मादृत्य सुते सचा	१ ६ २	मानोअग्नेदुर्भतये सचषु	५ १ २७	मानोमहंतमुतमानोअर्भ	८ ६ ५	माप्रगामपथोवयं	८ १ १९
मादृत्य स्वहरिभित्तदंद्र	१ ७ १३	मानोअग्नेमंतये	३ १ १६	मानोमित्रोवरुणोअर्यमा	२ ३ ७	मायंसु निष्टयाद्वे	५ ७ १२
माध्यंदिने सवने जाते वेदः	३ १ ३१	मानोअग्नेर्वसृजो	२ ५ १०	मानोमुचारिणां	६ ४ ५२	मामेसमाश्रमिष्मः	५ ७ ३१
माध्यंदिनस्य सर्वनस्य	३ ३ १७	मानोअग्नेर्वीरिपरादा	५ १ २६	मानोरक्षआवशीदृघृणीवद	४ ३ ५	मामामिमंतवसंतमत्र	४ २ १२
मानः शसो अरस्यः	१ १ ३४	मानोअग्ने सव्यापिष्या	१ ५ १६	मानोरक्षोअभिर्नज्यातुमा	५ ७ ९	मायाभिरिद्रमाथिनं	१ १ २१
मानः सस्य दृढ्यः	६ ५ २५	मानोअज्ञातावृजनादुरा	५ ३ २१	मानोवधायहृबवे	१ २ १६	मायाभिरुसि ससृपसतु	६ १ १६
मानः सेतुः सिपेदयं	६ ४ ५२	मानोअरातिरीशत	२ ५ २८	मानोवधीरेद्रमापरादा	१ ७ १९	मायावांसि शवरुणादिवि	४ १ १६
मानः सोमपरिवाधः	१ ३ २७	मानोअस्मिन्मघवन्	१ ४ १७	मानोवधीरुद्रमापरादाः	५ ७ १३	मायेअस्मद्विमुमुच	३ ३ ४
मानः सोमसंवीविजः	६ ५ ३४	मानोअस्मिन्महाधने	६ ५ २६	मानोवधैर्वैरुणयेतदृष्टौ	२ ७ १०	मार्जाल्योऽष्टजतेस्वेदमू	३ ८ १३
मानः स्तेनेभ्योयेअभि	२ ६ ३२	मानोरागव्यैमिरथ्यैः	६ ५ २०	मानोवृकायवक्यैसमस्यै	४ ८ १२	मावपनोअन्यकृतंभुजेम	४ ८ १२
मानं दंद्रं परावृणक्	६ ६ ३७	मानो गुह्यारिपआयोरहन्द	७ १५	मानोहिर्वृध्न्योरिषेधात्	५ ३ २६	मावावृकोमावृकीः	२ ४ २९
मानं दंद्रं पीयतवे	५ ७ १९	मानो देवानां विशाः	६ ५ २५	मानोहिंसीज्जनितायः	८ ७ ४	माविदन्परिपुंथिनः	८ ३ २६
मानं दंद्राभ्या इ दिशः	६ ६ २०	मानो निदेचकवे	५ ३ १५	मानोहणीतामतिथिर्वसु	६ ७ ५४	मावोद्वतं माशपतं	१ ३ २३
मान एकस्मिन्नागसि	६ ३ ४८	मानोमतीअभिमुहन्	१ १ १०	मानोहेतिविस्वतः	६ ४ १७	मावोदात्रान्मस्तोनिररा	५ ४ २६
मानस्तोकेतन्येमाना	१ ८ ६	मानोमतीथरिषवे	६ ४ ३३	मापपत्वायनोरेन्द्रादी	५ ३ १७		

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
मावोमृगोनवसे	१ ३ १५	मित्रश्चतुर्भ्यवरुणः	३ १ १४	मिमातुदौदितिवीतयेनः४	२ २४	मृगोनशिश्राव्यदंति	७ ८ १
मावोरसानितमाकुमाकु	४ ३ १२	मित्रश्चनोवरुणश्च	४ ४ १०	मिसीहिष्ठाकमाल्ये	१ ३	मृगोनभीमःकुचरोगिर्	८ ८ ३८
मावोरिपरलनिता	८ ५ ११	मित्रस्तत्रोवरुणोदेवोअयः५	५ ५	मिस्यक्षयेपुरेदुसीनुदेवी	४ ८	मृजतिवाद्यक्षिपः	६ ७ ३०
माशूनेअशेनिषदामनृणां	५ १ २५	मित्रस्तत्रोवरुणोमामहंत	५ ४	मिस्यक्षयेपुसुधिता	२ ४	मृजतिवासमृगवः	७ २ १
मासव्युःशूचमाविदे	६ ३ ४९	मित्रस्तत्रोवरुणोरोदसीच	५ ४	मिहःपावकाःप्रतताअभूव३	२ ८	मृजानोवारुपवमानः	७ ५ २८
मासातेअस्यसुमतिविदे	१ ८ २६	मित्रस्यचर्चणीधृतो	३ ४	मोहृभ्रतीवयुथिवीपराह	४ ३	मृज्यमानःसुहस्य	७ ५ १६
मासीमवद्यआशोक्	६ ५ ३६	मित्रातनानर्थ्या	३ २ २१	मुंचंतुमाशपथ्या	८ ५	मृत्योःपदंयोपयंत	७ ६ २६
मासेधतसोमिनोदक्षता	५ ३ १९	मित्रायपंचयेभिरे	३ ४	मुचामित्वाहुविषाजीवना८	८ १९	मृळतनोमस्तोमावधि	४ ३ १८
माहंमघोनोवरुण	२ ७ ८	मित्रायेशिक्षवरुणाय	८ २	मुतयेवातरशनाः	८ ७	मृळानोरुद्रेतनोमयस्कृ	१ ८ ५
माहंमघोनोवरुण	२ ७ १०	मित्रावरुणवंताउतधमंव	६ ३ १६	मुमुक्ष्वोऽमनवे	२ २	मृधतुतेवहृग्रेयेभिरीयसे	२ ८ १
माहंमघोनोवरुण	२ ७ ११	मित्रोअक्षिर्वतियत्समि	२ ८ २४	मुमोदगभोवृषभः	७ ६	मेधाकारंविदथस्य	८ ४ २१
मित्रंरुणुध्वबुलु	७ ८ ५	मित्रोअंहोश्चिदादुरु	४ ४	मुषायस्यैकवे	२ ४	मेहेनाद्वनकरणात्	८ ८ २१
मित्रंनयंशिम्यागोषु	२ २ २०	मित्रोजनान्यातयति	३ ४	मुराअमूरवलयं	७ ५	मैनमयेविदहोमा	७ ६ २०
मित्रंनयंसुधितंमृगवोद	४ ५ १७	मित्रोदेवव्ययुषु	३ ४	मृधादिबोनाभिरग्निः	१ ४	मोघमन्नंविदते	८ ६ २३
मित्रंनयंहवामहे	१ २ ८	मित्रोनोअस्यहाति	६ ४ ५१	मृधानंदिवोअरातिपृथि	४ ५	मोतेरिपुन्यअच्छोक्तिभिर्वद	७ १५
मित्रंहुवेपतदंसं	१ १ ४	मिमातिवहिरतेशः	७ १ ३९	मृधानाभुवोभवतितक्तं	८ ४ ११	मोषुणःपरापरा	१ ३ १६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
मोषुत्वावाघतश्चन	५ ३ १७	यंत्रायध्वदमिदं	५ ४ २९	यंदेवासोवथवाजसातौ	५ ४ २९	यःक्रुभौनिधारयः	६ ३ २६
मोषुदेवाअदसः	१ ७ २०	यंत्वममोसमदहः	७ ६ २२	यंदेवासोवथवाजसातौ	७ ६ २२	यःक्रुक्षिःसोमपातमः	१ १ १६
मोषुर्णःसोममृत्यवे	८ १ २२	यंत्ररथामदमेधसा	२ १ १६	यंबाहुतेवप्रिति	२ १ १६	यःक्रुतदिद्वियोज्यं	६ ३ ४७
मोषुब्रह्मेवंतद्रयुः	६ ६ २०	यंत्वविप्रमेधसातौ	६ ५ ११	यंमत्यःपुरुषहं	६ ५ ११	यःपरसाःपरावतः	८ ८ ४५
मोषुवरुणमन्मथगृहं	५ ६ ११	यंत्वगोपवनोगिरा	५ ५ २३	यंमेदुरिदोमस्तुः	५ ५ २३	यःपंचचर्षणीरभि	५ २ १८
मोषुवोअसदभिता	२ २ ४	यंत्वजनासंघते	६ ३ ३४	यंयज्ञंनयथानः	६ ३ ३४	यःपावसानीरधेति	७ २ १८
मोषुण्डंदात्रपुस्तुदैवैः	२ ४ १५	यंत्वजनासंघते	६ ५ २३	यंयवंदाश्चधरायदेवा	६ ५ २३	यःपुष्पिणीश्चप्रस्वश्च	२ ६ २१
मोषुणोअत्रजुहुरन्त	३ ३ २८	यंत्वजनासोअभिसं	७ ५ ३२	यंरक्षंतिप्रचेतसः	७ ५ ३२	यःपूर्ययविक्षे	२ २ २६
मोष्व१द्यदुहणावान्	५ ७ २०	यंत्वदेवादग्नेरहव्य	८ १ २	यंवर्धयंतीद्विरः	८ १ २	यःपृथिवीव्ययमाना	२ ६ ७
यंकुमारनवरथ	८ ७ २३	यंत्वदेवापिःजुहुचानः	८ ५ १३	यंविप्राज्वधवाहसः	८ ५ १३	यःपौरुषेयेणक्रविषो	८ ४ ८
यंकुमारप्रावर्तयः	८ ७ २३	यंत्वदेवासोमनवेदुधुरिह	१ ३ ९	यंवेसूयस्वभानुः	१ ३ ९	यःप्राणतोनिमिपतः	८ ७ ३
यंकंदसीअवसा	८ ७ ४	यंत्वाद्यावापृथिव्यं	७ ५ ३०	यंसीमकृषन्तमसे	७ ५ ३०	यःशक्रोमक्षोअश्वः	६ ४ ४८
यंकंदसीसंयती	२ ६ ८	यंत्वाप्रदूमिळितो	८ २ १९	यंसीमनुयुवतेवद्वतं	८ २ १९	यःशमस्तुविशमते	४ ७ १६
यंजनासोहविर्भतः	६ ५ २१	यंत्वावाजिज्ञध्याअभि	७ ३ ५	यंसुपर्णःपरावतः	७ ३ ५	यःशश्रतोमहोनो	२ ६ ८
यंतेश्येनःपदाभरत्	६ ६ ६	यंदेवासुस्त्रिरहज्ञायजते	२ ८ २२	यंसोममिदपृथिवी	२ ८ २२	यःशंबरंपवते	२ ६ ९
यंतेश्येनश्चारुमवुकं	८ ८ २	यंदेवासोजनयथाग्नि	८ ४ ११	यंसापृच्छंति कुह	८ ४ ११	यःशुकंद्वसूयो	१ ३ २६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
यः शूरेभिर्व्योयश्चमीरु	१ ७ १२	यथाधायचक्रमानाय	८ ६ २२	यद्द्वयवचोयुजा	१ २ १	यउक्थेमिनोविधते	६ ४ १८
यः श्वेताधिनिज	६ ३ २७	यथानयत्परावतः	४ ७ २१	यद्द्वयसुनवत्	३ ६ १२	यउग्रद्वयगृहा	४ ५ २८
यः सत्राहविचरणिणः	४ ७ २७	यथापिनोयवर्णप्रियः	५ ६ १०	यद्द्वयविश्वजातानि	४ ४ २६	यउग्रअकमानुचुः	१ १ ३६
यः सतरश्मिपृष्ठमः	२ ६ १	यथायुक्तसमितिग्व	६ ४ २२	यद्द्वयविश्वामुवनानि	८ ३ १६	यउग्रभ्यश्चिदोजायान्	७ २ १०
यः समिधायआहुती	६ १ २९	यथाजोकेपुकृत्वसु	७ २ ५	यद्द्वयमेउमेअहनी	४ ४ २६	यउग्रसन्ननिष्ठतः	६ ३ ८
यः संस्थोचिच्छतक्रतुः	६ ३ ३	यथास्तेयश्चरति	५ ४ २२	यद्द्वयमेवावापृथिवी	८ ६ ९	यउग्रजन्पितरो	८ २ १
यः सुनीथोर्दुर्मुखं	२ ५ २९	यथास्वल्कआशय	६ ३ २७	यद्द्वयमेरोदसीउमे	५ ८ १२	यउग्रदत्तइव्ययनं	७ ७ १
यः सुन्वतमवतियः	२ ६ १	यद्द्वयविवासति	४ ८ २९	यद्द्वयमेरोदसीमही	६ ८ १२	यउग्रचिग्रोअध्वरेष्टाः	८ ३ ११
यः सुन्वतेपचतेदुधः	२ ६ १	यद्द्वयोः परमानस्य	७ ५ २८	यद्द्वयमेरोदसीमही	६ ८ १२	यउग्रचोद्रेद्वगोपाः	१ ४ १६
यः सुष्वथः सुदक्षिणः	६ ३ ७	यद्द्वयचमसेष्वा	६ ६ २	यद्द्वययतिपवतान्	१ १ ३७	यउग्रः फलिगंभिनत्	६ ३ ५
यः सुबिदमनशो न	६ ३ १	यद्द्वययतयस्त्वा	५ ८ १२	यद्द्वयचकारनसोअस्यवेद	२ २ २०	यउग्रतामनसासोम	८ ८ १८
यः सोमसत्येतव	१ ६ २१	यद्द्वयगुणमोमधवन्तेअस्ति	५ ३ १०	यद्द्वयचिकेतगुहा	१ ५ ११	यउग्रश्रियादमेष्वादो	२ ५ २९
यः सोमः कलशोवा	६ ७ ३८	यद्द्वयसत्यव्रतः	६ ६ ३६	यद्द्वयजानावृत्तथा	५ १ २	यउग्रस्त्रियाअव्याअंतः	७ ५ १८
यः लोहितीषुष्वथः	१ ५ २१	यद्द्वयसोमपातमः	६ १ १	यद्द्वयवहंतआगुभिः	४ ३ २८	यउग्रक्षदहसोमुचत्	६ २ २०
यः सारंथानोगाध्यासम	३ ७ २१	यद्द्वयशीचित्रतमोरथं	१ ७ २६	यद्द्वयशिरसुवनस्य	८ २ ४	यउग्रजामहामासहे	५ ७ १६
यः आसदाबलदायस	८ ७ ३	यद्द्वयशीसुतेपुवां	४ ८ २५	यउग्रथकेवलद्वये	६ ४ २०	यउग्रजावातरंहसः	६ ३ १३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
य॒क्र॒ते॒चि॒द॒मि॒श्रि॒षः	५ ७ १२	य॒जि॒त्र॒म॒म॒रु॒प॒सो॒व॒ह॒ती	१ ८ ४	य॒जे॒ते॒अ॒स॒स॒ख्यं॒व॒य॒श्च	५ ४ १	य॒ज्ञ॒इ॒न्द्र॒म॒व॒ध॒य॒त्	६ १ १४
य॒क्र॒ते॒वि॒द्वा॒स॒प॒दे॒भ्यः	५ ७ २४	य॒च्चि॒द्धि॒ते॒अ॒पि॒व्य॒थिः	६ ३ ४५	य॒ज॒मा॒ना॒य॒सु॒न्व॒ते	४ १ १९	य॒ज्ञ॒स्य॒के॒तुं॒ग्र॒थं॒प॒रो॒हि॒तं	४ १ ३
य॒क्र॒ते॒न॒सूर्य॒म॒रो	८ २ १	य॒च्चि॒द्धि॒ते॒ग॒ण॒ा॒इ॒मे	४ ४ २१	य॒ज॒ध्व॒नं॒प्रि॒य॒मे॒धा	५ ७ २४	य॒ज्ञ॒स्य॒के॒तुं॒ग्र॒थं	८ ७ ५
य॒क्र॒ज्वः॒श्र॒व॒य॒त्स॒खा	६ ४ ३	य॒च्चि॒द्धि॒ते॒पु॒रु॒ष	३ ५ १२	य॒ज॒स्व॒वी॒र॒प्र॒वि॒हि	२ २ ५	य॒ज्ञ॒स्य॒के॒तुं॒ग्र॒ध॒ते	७ ३ १२
य॒क्र॒ज्वा॒क्त॒ष्टि॒वि॒द्यु॒तः	४ ३ १०	य॒च्चि॒द्धि॒ते॒वि॒श॒य॒था	१ २ १६	य॒ज॒स्व॒हो॒त॒रि॒पि॒तो॒य॒ज्ञी	४ ५ १३	य॒ज्ञ॒स्य॒वो॒र॒थ्य॒वि॒श॒प॒ति	८ ४ २३
य॒ए॒क॒इ॒च्छा॒व॒य॒ति	३ ५ २१	य॒च्चि॒द्धि॒त्वा॒ज॒ना॒इ॒मे	५ ७ १०	य॒ज॒नो॒मि॒त्रा॒व॒ह॒णा	१ ५ २३	य॒ज्ञ॒स्य॒हि॒र॒थ्य॒क्र॒वि॒जा	६ ३ २०
य॒ए॒क॒इ॒त्त॒मु॒ह॒ि	४ ७ २८	य॒च्चि॒द्धि॒त्वा॒ज॒ना॒इ॒मे	१ २ २५	य॒ज॒म॒इ॒न्द्र॒म॒सा॒व॒द॒मि॒न्द्रं	३ २ १०	य॒ज्ञ॒नो॒र॒थ्य॒व॒यं	६ ३ ४१
य॒ए॒क॒इ॒च्छ॒व्य॒श्र॒ष॒णी॒नां	४ ६ १३	य॒च्चि॒द्धि॒त्वा॒ज॒ना॒इ॒मे	५ ८ २६	य॒ज॒म॒इ॒न्द्र॒म॒व॒ज्रं	७ ७ ९	य॒ज्ञ॒य॒ज्ञा॒वो॒ज॒म॒यं	४ ६ १
य॒ए॒क॒इ॒द्धि॒द॒य॒ते	१ ६ ६	य॒च्चि॒द्धि॒श॒श्व॒ता॒त॒नां	१ २ २१	य॒ज॒म॒हे॒वा॒स॒ह॒स॒जो॒षा	२ २ २२	य॒ज्ञा॒य॒ज्ञा॒वः॒स॒म॒ना॒तु॒र्ब	२ ४ ६
य॒ए॒क॒श्र॒ष॒णी॒नां	१ १ १४	य॒च्चि॒द्धि॒श॒श्व॒ता॒म॒सि	३ ६ २९	य॒जि॒ष्ट॒वा॒य॒ज॒मा॒ना	२ १ १२	य॒ज्ञा॒सा॒ह॒दु॒व॒द॒पे	७ ७ ३
य॒ए॒न॒सा॒दि॒द॒श॒ति	५ ७ १५	य॒च्चि॒द्धि॒श॒श्व॒ता॒म॒सि	६ ४ ४७	य॒जि॒ष्ट॒वा॒व॒वृ॒न॒हे	६ १ २९	य॒ज्ञे॒दि॒वो॒न॒प॒दे॒ने॒ष्टि॒ग्या	५ ६ २०
य॒ओ॒जि॒ष्ट॒इ॒न्द्र॒त॒सु॒नो	४ ८ २२	य॒च्चि॒द्धि॒स॒त्य॒सो॒म॒पा	१ २ २७	य॒ज्जा॒त॒वे॒दो॒भु॒व॒न॒स्य	८ ४ १०	य॒ज्ञे॒ना॒ता॒तु॒स॒त॒रो	२ ६ २७
य॒ओ॒जि॒ष्ट॒त्मा॒म॒र	७ ५ २	य॒च्छ॒क्रा॒सि॒प॒रा॒व॒ति	६ १ ९	य॒ज्जा॒य॒था॒अ॒पू॒र्व्य	६ १ २२	य॒ज्ञे॒न॒ा॒ज॒म॒य॒ज॒त॒दे॒वाः	२ ३ २३
य॒ओ॒हो॒ते॒र॒श्व॒सो॒द्वे॒व॒तो	४ २ १८	य॒च्छ॒क्रा॒सि॒प॒रा॒व॒ति॒य॒दं	६ ६ ३६	य॒ज्जा॒य॒था॒स्त॒द॒ह॒र॒स्य	३ २ १२	य॒ज्ञे॒न॒य॒ज्ञ॒म॒य॒ज॒त	८ ४ १९
य॒च्च॒गो॒पु॒दुः॒व॒भ्य	६ ४ ९	य॒च्छ॒ल्म॒लो॒भ॒व॒ति॒य॒श्व॒दी	५ ४ १७	य॒ज्ज॒चे॒न॒स्त॒न॒न्म॒य॒ज्ज॒ना॒चि	६ ८ १५	य॒ज्ञे॒न॒व॒ध॒त॒जा॒त॒वे॒दं	२ ५ २०
		य॒च्छ॒भ्र॒या॒इ॒मं॒ह॒व	६ ३ ४५	य॒ज॒प॒च्छा॒स्य॒ग्र॒मं	१ ७ २०	य॒ज्ञे॒न॒वा॒चः॒प॒द्वि॒वी॒यं	८ २ २३

मंत्रः	अष्ट. अ. वाः	मंत्रः	अष्ट. अ. वाः	मंत्रः	अष्ट. अ. वाः	मंत्रः	अष्ट. अ. वाः
यज्ञेस्मिन् दुतक्तुं	६ २ १०	यत्तेतीयं सवर्गं लघ्वेयं	३ ७ ६	यत्तराजन्मृतं हविः	३ ७ ६	यत्तराजो विवस्वतः	७ ५ २७
यज्ञेभिर्गुणैश्च वाहसं	६ १ ४	यत्तेऽप्यो यदोषधीः	८ १ ३१	यत्ते विश्वमिदं जागृ	८ १ २१	यत्तवाहो भिहितः	४ ३ ४
यज्ञे नैद्रमवसाचिकेऽश्वौ	३ २ ११	यत्तेऽप्यो यदोषधीः	७ ६ २१	यत्ते स मुद्रमणीवं	७ ६ २१	यत्तवेथ वनस्पते	३ ८ २१
यज्ञे यज्ञे स मर्याः	८ ४ २६	यत्तेऽप्यो यदोषधीः	३ ९ २०	यत्ते सुदिमहसा	३ ९ २०	यत्तुरासस्तत्रो वितन्वते	७ २९
यज्ञे स्थवा प्रथमः	१ ६ ४	यत्ते चतस्रः अदिशः	८ १ २०	यत्ते सुयुध दुषसं	८ १ २०	यत्तचक्रमुतागतुमस्यै	५ ५ ५
यज्ञे रिषुः सवर्गमानः	८ ४ ५	यत्तेऽप्यो यदोषधीः	४ ३ १०	यत्ते सोमगवाविरो	४ ३ १०	यत्तानं दाश्वमोदाश्व	७ ५ २७
यज्ञे वीथ्यं वाहसः	१ ६ ११	यत्ते दिव्यत्पृथिवीं	८ १ २०	यत्तकामानिकामाश्व	८ १ २०	यत्तानरः समयते कृतध्वं	५ ६ ४
यज्ञेऽसिभ्यः शुषतीभिः	२ ७ २५	यत्ते पराः परावतः	८ १ २१	यत्तकचतेमनः	८ १ २१	यत्तानु कामं चरणं	७ ५ २७
यज्ञे देवानां प्रयेतिसुशं	१ ७ २५	यत्ते पवतान्बृहतः	८ १ २१	यत्तग्रावापृथुबुधः	८ १ २१	यत्तवदेते अवरः	८ ४ १३
यज्ञो हि तद्द्वयं नो भूत्	३ २ ११	यत्ते पवित्रमा विवत्	७ २ १७	यत्तज्योतिरजसं	७ २ १७	यत्तसमुद्रः स्कभितः	८ ८ ७
यज्ञो हि भ्यं दुःकश्चिद्वधन्	२ ४ १५	यत्ते पवित्रमा विषं	७ २ १७	यत्तदेवाक्रवायुतो	७ २ १७	यत्तसुपर्णा यमुतस्य भागं	२ ३ १८
यज्ञो ही लोकोऽन्तरः	६ १ २८	यत्ते भतवमव्यं च	८ १ २१	यत्तद्वह विवजघना	८ १ २१	यत्तदेवानीं पश्यसि	८ ४ ६
यत्तद्द्वयमयमेहे	६ ४ ३८	यत्ते भूमिं चतुष्टष्ट	८ १ २०	यत्तनायपच्यवं	८ १ २०	यत्तोतवाधितेभ्यः	३ ६ १९
यत्तसुजर्णो राति	३ ५ ४	यत्ते मरीचिः प्रवतः	८ १ २०	यत्तबाणाः संपतति	८ १ २०	यत्तोतमस्य युक्	३ ६ २०
यत्किंचेदं वरुणदेव्यै जनं	५ ६ ११	यत्ते मनुष्यदुर्निकं	८ २ १९	यत्तवहापवमान	८ २ १९	यत्तोपवीः समगमत	८ ५ ९
यत्तुदस्यूरुतं शं	५ ७ १२	यत्ते यमवैवस्वतं	८ १ २०	यत्तमं यो विबुधते	८ १ २०	यत्तर्जन्यकनिकदत्	४ ४ २८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
यत्पाकत्रामनसा	७ ५ ३०	यत्सोमआसुतेवरं	५ ६ १८	यथापवथामनवे	७ ४ ८	यथावामप्रिस्थिना	६ ३ २८
यत्पांचजन्ययविशा	६ ४ ४३	यत्सोमचित्रमुध्यं	६ ८ ९	यथापूर्वैभ्योजरितृभ्यः	२ ४ १८	यथाविद्विआकरत्	२ ५ २६
यत्पुरुषेणहविषा	८ ४ २८	यत्सोमामिद्रविज्जवि	६ १ ४	यथापदेभ्योजरितृभ्यः	२ ४ १९	यथाविप्रश्मनुषो	१ ५ २४
यत्पुरुषंव्यदुधुः	८ ४ १९	यत्सोमोवाजमर्षति	७ १ १३	यथापदेभ्यःशतसाः	७ ३ ७	यथाहृत्द्वसवो	३ ५ १२
यत्पुर्व्यमस्तोयच्चनूतनं	४ ३ १८	यत्स्थोदीर्घप्रसन्नानि	५ ८ ३४	यथाभवदनुदेयी	८ ७ २३	यथाहृत्द्वसवोगोयै	८ ७ १३
यत्प्रायासिष्टपृषतीभिर	४ ३ २३	यथाकण्वेमघवन्नर	६ ४ १५	यथामनोसावरणौ	६ ४ १८	यथाहान्यनुपुत्र	७ ६ २६
यत्वातुरीयमुतुभिः	१ १ १९	यथाकण्वेमघवन्मेघैर्ध्व	६ ४ १७	यथामनोविवस्वति	६ ४ २०	यथाहोतमनुषोदेवताता	४ ५ ५
यत्वादेवप्रपिबति	८ ३ २०	यथाकुलोयथाश्रफं	६ ४ १०	यथायजोहोत्रमतेपृथि	३ १ १७	यथेयप्रथिवीमही	८ १ २५
यत्वापृच्छादीजानः	६ २ २०	यथागौरोअपाकृतं	५ ७ ३०	यथायुगवर्त्रया	८ १ २५	यथोतकृत्त्यधेन	५ ८ ६
यत्वायामिदुद्धितकः	८ १ ४	यथाचिकण्वमावतं	५ ८ ५	यथारुद्रस्यसनवः	६ १ ३९	यदंगतविपीयसे	५ ८ १४
यत्वासुर्यस्वर्भानुः	४ २ ११	यथाचिद्वृद्धमतंसं	६ ४ २२	यथावःस्वाहाभयेदोशेम	५ २ ४	यदंगतविपीयवः	५ ८ १८
यत्वाहोतारमनजन्मियैधे	३ १ १९	यथाचिन्मन्यसहदा	४ ३ १९	यथावरोसुषाग्णे	६ २ २०	यदंगत्वभरताःसतरयुः	३ २ १४
यत्वेयथामानदयंत	२ ४ १	यथादेवाअसुरेषु	८ ८ ९	यथावरोसुषाग्णे	६ २ ४०	यदंगदाक्षुपेत्वं	१ १ २
यत्सुवत्समभगामरक्ष	३ ७ १	यथानोअदितिःकरत्	१ ३ २६	यथावशीतिदेवास्तथेदसत्	६ २ ३५	यदंतरापरवतं	३ ३ २
यत्सानोःसानुमारुहत्	१ १ १९	यथानोमित्रोवरुणः	१ ३ २६	यथावातःपुष्करिणी	४ ४ २०	यदंतरिक्षपतयःपुरुमुजा	५ ८ ३४
यत्सिधौयदसिक्तयां	६ १ ४०	यथानोमित्रोअर्यमा	६ २ ४०	यथावातोयथावनं	४ ४ २०	यदंतरिक्षयदिवि	५ ८ ३०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
यदतिचक्षुरके	७ २ १७	यदक्षिःपरिचिचत्	७ २ २	यदब्रध्नमर्वावृणतः	१ ७ २७
यदक्रुदःप्रथमंजायमानः	२ ३ ११	यदुद्यकहिंकाहचिचत्	६ ५ १८	यदुद्यतांतिदिवोदासायवर्तिः	१ ८ ११
यदमृषासमितिः	७ ६ १०	यदुद्यत्वापुरुषुत	७ ८ २२	यदुद्यतांतुभसपती	८ ३ २२
यदमृषासमिथुना	८ ४ ७	यदुद्यत्वाप्रयुतियजेअस्मि	३ १ ३४	यदुद्यकथाअरुषा	१ ६ ३१
यदशेकानिकानिचिचत्	६ ७ १२	यदुद्यमांगविभजसि	२ १ ४	यदुजुतसारमेय	५ ४ २२
यदशेदिविजाअसि	६ ३ ३४	यदुद्यवांवासत्या	५ ८ ३१	यदध्वयक्रुवियोसधिका	२ ३ ८
यदशेमर्यस्त्वं	६ १ ३३	यदुद्यसूरजदिते	५ ५ ८	यदधान्यधूपृषतीर्युध्वं	४ ३ १८
यदशेसामहं	६ ३ ४०	यदुद्यसूरजदिते	६ २ ३४	यदध्वयवासउपस्तृणोते	२ ३ १०
यदचरस्तन्वावावृधनः	८ १ १५	यदुद्यसूरजद्यति	६ २ ३४	यदधिनापच्छमाना	८ ३ २२
यदज्ञातेषुवजनैषु	७ ७ १५	यदुद्यसूर्यजवनगाः	५ ५ १	यदस्यमर्यव्यचे	३ ६ १२
यदस्युपजिह्विका	६ ७ १२	यदुद्यस्थःपरावति	५ ४ ११	यदस्यमर्युध्वनीत्	८ ५ २
यदधिगावोअग्निगू	६ २ ७	यदुद्याश्विनादपक	५ ८ ३४	यदाजियात्याजिह्वत्	६ ३ ४३
यदोदिवोअणवः	६ २ २९	यदुद्याश्विनावहं	५ ८ ३२	यदातेमारुतीर्विशः	६ ३ १
यदोदोपितोअजगन्	२ ५ ७	यदुन्यासुषभो	३ ३ ३१	यदातेविष्णरोजसा	६ ३ १
यदोदोवातंगेह	८ ८ ४४	यदुपासोषधीनां	२ ५ ७	यदातेहयताहरी	६ ३ १
यदुद्यकचवृत्रहन्	६ ६ २१	यदुसुयद्वनस्पतौ	५ ८ ३०	यदादीधेनदविषाणि	७ ८ ३

यदुद्यकचवृत्रहन्

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्र
--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	--------	----------------	-------

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
यद्धनंनंप्रावति	६ ४ १७	यद्धातजुतोवना	१ ५ ९	यद्विजान्मरुत्पिबदन्	५ ४ १७	यद्धनमइयांति	४ ४ २
यद्धनंयद्वायुजे	६ ४ १५	यद्धातृक्षेमघवदुहावाज	७ २८	यद्विरूपाचर्मयेषु	८ ५ ४	यद्धनंघ्रीमिरश्विना	५ ८ ३३
यद्धप्राचीरजंत	८ ८ १३	यद्धादि विपायुमुष्विमिद्र	४ ६ १५	यद्विष्ठाविद्वयतिस्थरे	६ ३ ४१	यन्मन्यसेवेण्यं	४ २ १०
यद्धयतिमरुतः	१ ३ १४	यद्धाप्रवृद्धसत्यते	६ ६ २१	यद्धुन्नतवचाशनि	१ ५ ३१	यन्मरुतःसभरसःस्वर्णरः	४ ३ १५
यद्धविष्यमृतुशोदेवयानं	२ ३ ७	यद्धाप्रसवणेदिवः	६ ४ ४६	यद्धौदेवाश्चक्रम	७ ८ १३	यस्मिन्मध्यातिभिः	१ ३ १०
यद्धस्यातंदृष्ट्राष्टिरस्ति	२ ४ २१	यद्धाभिपिबेजसुराकृतंय	६ २ ३४	यद्धौवयंमिनाम	७ ५ ३०	यस्मिन्मधुसुमत्यं	१ २ २३
यद्धहिष्ठनानि विधेयुदानू	४ ३ ३१	यद्धामरुत्वःपरमेधस्थं	१ ७ १३	यद्धःश्रान्तायसुन्वते	६ ४ ५२	यस्मिन्मन्यसेरोयि	७ ७ ४
यद्यंजतेमरुतैरुक्मवक्षसः	२ ७ २०	यद्धायज्ञमनवंसमिमिक्ष	५ ८ ३४	यद्धइंदौजुषे	३ ६ ७	यस्मिन्मवाजसातम	४ १ १२
यद्युजाथेवृषणमश्विना	२ २ २७	यद्धास्मैरुगमेदयावकिंकु	५ ७ ३०	यद्धासत्यापराके	५ ८ ३२	यस्यमिववाजिनं	६ ७ २६
यद्ययंपृथ्विमातरः	१ ३ १५	यद्धावन्थपुरुष्टुत	६ ४ ४८	यद्धासत्यापरावति	१ ४ २	यस्मिन्मिनादुदुःश्वेतमश्वं	१ ८ ९
यद्युधायामहोमन्यमा	५ ६ २३	यद्धावानपुरुतमं	८ ३ ५	यद्धासत्यापरावति	५ ८ २७	यस्मिन्मन्यसेपुयातिग्र	५ १ २५
यद्यावद्वद्वतेशंत	६ ५ ८	यद्धाशक्रपरावति	६ १ ४	यद्धासत्याभुरण्यथः	५ ८ ३१	यस्यसमायस्यैःकामः	७ ६ ७
यद्गोदसीप्रदिवोअस्ति	५ ३ २	यद्धासिरोचनेदिबः	६ ६ ३६	यद्धियानंन्ययनं	७ ७ १	यस्मिन्मिद्वयमसूरसूत	३ २ २५
यद्वावद्विश्यतिः	६ २ ११	यद्धासिसुन्वतोवधः	६ १ ४	यद्धिर्णिजोक्वणसाप्रावृ	२ ३ ७	यस्मादुहंवस्वतात्	८ १ २५
यद्वायवद्वत्यविचेतनानि	६ ७ ५	यद्धाहिष्ठतदग्रथे	४ १ १८	यद्धीक्षणंमंस्पचन्या	२ ३ ९	यस्मादित्यासोअदुहः	६ १ ३६
यद्वाजिनोदानंसंदाजम	२ ३ ८	यद्धाकृक्षीवाजत	५ ८ ३१	यंनुनक्रिःपुतेनासु	३ ३ १३	यस्मापोअदयोवना	४ ८ १

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
युमायवृत्तवद्धविः	७ ६ १६	ययागाआकरामहे	८ ८ १४	यस्तिताजसचिविदं	८ २ २४	यस्तेमदोवरण्यः	७ १ २१
युमायमधुमत्तमं	७ ६ १६	ययारध्रंययथायंहः	२ ७ २१	यस्तुभ्यमग्नेअमृता	३ ४ १७	यस्तेमदःपुतनापाद्	४ ६ ८
युमायसोमैमुनुत	७ ६ १६	ययोरधिप्रयज्ञाः	५ ८ ३४	यस्तुभ्यमग्नेअमृताय	८ ४ २२	यस्तेमन्योविधद्वज्र	८ ३ १३
यमासाकृपनीलं	७ ७ २	यवंवृक्केणाश्रिनावपन्ता	१ ८ १७	यस्तुभ्यंदाशाद्योवा	१ ५ १२	यस्तेयज्ञेनसमिधायउक्थैः	५ ७
यमिन्द्रधिषेवं	६ ६ ३६	यवयवन्नोअन्धसा	७ १ १२	यस्तेअग्निमसायज्ञमीदं	४ १ ४	यस्तेरथोमनसो	८ ६ १२
यमिमं चंवृषाकपिः	८ ४ १	यश्चिकेतससुकुतः	४ ४ ३५	यस्तेअग्नेसुमर्तिमतः	७ ६ १०	यस्तेवाँअदाशुरिः	६ ३ ४४
यमीगर्भैमृतावृधः	७ ५ ५	यश्चिदापोमहिना	८ ७ ४	यस्तेअद्यकृणवद्भद्रशोचं	७ ८ २९	यस्तेशृङ्गवृषो नपात्	६ १ २४
यमीन्द्रासवयसा	२ २ १३	यश्चिद्वितुङ्गत्थाभगः	१ १ २	यस्तेअनुस्वधामसं	३ ३ १६	यस्तेसाधिष्ठोवसे	४ २ ५
यमुपूर्वमर्दुवेतमिदं दुवे	२ ८ १	यश्चिद्वित्वाबहुभ्यः	१ १ ६	यस्तेगर्भममीवा	८ ८ २०	यस्तेसाधिष्ठोवसेतेस्या	६ ४ २३
यमेइवयतमाने	७ ६ १३	यस्तद्धर्मजभरत्सि	३ ४ १७	यस्तेचित्रश्रवस्तमः	६ ६ १८	यस्तेसूनोसहसो गोभि	४ ५ १५
यमेनंदुत्तं चित्रतप्तमामुन	२ ३ ११	यस्तद्धन्द्रप्रियोजनोददा	५ ३ २	यस्तेद्रप्सःस्कन्दतियः	७ ६ २५	यस्तेतनःशत्रुयोयोमयो	३ ३ २३
यमेरिरेभृगोवोविश्च	२ २ १२	यस्तद्धन्द्रमहीरपः	५ ८ १२	यस्तेद्रप्सस्कृन्नोयमं	७ ६ २५	यस्तेहन्तिपुतयन्तं	८ ८ २०
यमैच्छाममनसासः	८ १ १३	यस्तज्जुह्विरति	८ ८ २०	यस्तेननंशतकतो	६ ६ १८	यस्त्वादेविसरस्वति	४ ८ ३०
यमोनोनातुं प्रथमो	७ ६ १४	यस्तस्तंभहसाविज्मोअ	३ ७ २६	यस्तेभराद्विनियते	३ ४ १७	यस्त्वादोपायउषसि	३ ४ १७
यमृत्विजौबहुधाकल्पः	६ ४ २९	यस्ताचकारसकुहंरिदि	४ ६ ११	यस्तेमदोयुज्यश्चारु	५ ३ ५	यस्त्वद्धेतुपूर्वाअग्नेयजी	३ १ १७
यमोहजातोयमो	१ ५ १०	यस्तिगमश्चगोवृषभोनभी	५ २ २९	यस्तेमदोवरण्यः	६ ४ ३	यस्त्वाभ्रातापितृभन्वा	८ ८ २०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
यस्त्वाभमहवधते	३ ५ १२	यस्मिन्नश्वासकृपभासः	८ ४ २२	यस्मैपुत्रासोऽदितेः	८ ८ ४३	यस्यन्यमहित्वं	७ ७ १३
यस्त्वाभमहविष्पतिः	१ १ २३	यस्मिन्नकथानिरण्यन्ति	६ १ २०	यस्यगाअन्तरमनः	४ ७ १५	यस्यत्रिधात्वयुतं	६ ७ ११
यस्त्वास्वमनतमसा	८ ८ २०	यस्मिन्व्यदधिमा	७ ८ २३	यस्यगावावरुषा	४ ६ २४	यस्यत्रीपर्णामधुना	२ २ २४
यस्त्वास्वधःसुहिरण्यो	३ ४ २४	यस्मिन्निवश्वाअधिश्रियः	६ ६ १८	यस्यतीव्रसुतमदं	४ ७ १५	यस्यप्रवर्मशेअध्वरं	३ ४ ११
यस्त्वाहृदाक्कीरिणमन्य	३ ८ १९	यस्मिन्निवश्वातिकाल्या	६ ३ २७	यस्यतेअग्नेअन्येअग्नेयः	६ १ ३५	यस्यत्वर्षिभिद्रत्तोभेषु	६ ४ २०
यस्यतिवर्षाणां	७ ७ १०	यस्मिन्निवश्वाभिसुवनानि	५ ७ १	यस्यतेघृघ्नवपयः	७ ६ २३	यस्यदत्तोअसिक्षये	१ ५ २१
यस्माअन्येदशुप्रति	५ ७ २९	यस्मिन्निवश्वाश्रपण्यः	५ ७ २३	यस्यतेनृचिदुदिशं	७ ५ १७	यस्यधावापृथिवीपैस्यं	१ ७ १२
यस्माअरासतक्षयं	६ ४ ७	यस्मिन्वृक्षमध्वदःसुपर्णो	३ ३ १८	यस्यतेपीत्वावृषभः	२ २ २	यस्यद्विहसोबृहत्	६ १ १७
यस्माअकसुसशीर्षाण	६ ४ १८	यस्मिन्वृक्षेसुपलाशे	८ ७ २३	यस्यतेपूषन्सव्ये	७ २ ३	यस्यनदं दुःपिवाद्यस्य	७ ५ १९
यस्माअमासोअमृता	२ ४ १	यस्मैत्वमायजसे	१ ६ ३०	यस्यतेमध्वरसे	६ ५ १	यस्यप्रयाणमन्वयद्वय	४ ४ २४
यस्मादिन्द्राबृहताकिंच	२ ६ १७	यस्मैत्ववसोदानायशिक्षं	६ ४ १९	यस्यतेमहिनामहः	६ ६ ४९	यस्यप्रसवादसोमिगरः	७ ८ २
यस्माद्वितेनसिध्यति	१ १ ३५	यस्मैवंमध्वनिद्रगिर्वणः	६ ४ २१	यस्यतेविश्वमांनुषः	६ ३ ४९	यस्यमदानोअधसः	४ ७ १५
यस्माद्वेजन्तकृष्यः	६ ७ १३	यस्मैवंवसोदानायमंहसे	६ ४ २१	यस्यतेविश्वामुवनानि	७ ८ १३	यस्यमदानोअधसः	४ १ २१
यस्माअकृतेविजयन्ते	२ ६ ८	यस्मैवंसुकृतेजातवेदः	३ ८ १९	यस्यतेस्वादुसव्यं	६ ५ ३	यस्यमापुरुषाःशतं	७ ८ १
यसिन्दुवामन्मनि	७ ६ १२	यस्मैवंसुद्विणो	१ ६ ३२	यस्यप्रत्यच्छर्वमदे	४ ७ १५	यस्यमाहुरितोर्ये	७ ८ १
यसिन्दुवाविद्वथं	७ ६ १२	यस्मैवायुदधामत्यय	३ २ २	यस्यत्यत्तैमहिमानं	८ ६ १२	यस्यवर्णमध्वश्रुतं	७ २ २

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
यस्य वायुग्रं प्रतिवाजिनो	६ १ ३९	यस्यानस्रःसूयस्वयामः	१ ७	याआपोदिव्याउतवास्रव	५ ४	यातेकाकुत्सुकुतायावरी	४ ७ १३		
यस्य वायोरिवद्वत्	४ ७	यस्यानूनागभीराः	६ १ २०	याईद्रप्रस्ववा	५ ८	यातेजिह्वामधुमती	३ ४ २		
यस्य विश्वानिहस्तयोःपंच	४ १९	यस्यामितानिर्वीर्या	६ २ १९	याईद्रमुजआभरः	६ ६	यातेदिद्युद्वसृष्टादिवरूप	५ ४ १३		
यस्य विश्वानिहस्तयोः	४ ७	यस्ययंविश्वअर्गो	६ ४ १९	याओषधीःपूजिता	८ ५	यातेधामानिदिवि	१ ६ १९		
यस्य व्रतेष्टृथिवीनक्षमीति	४ ४ २७	यस्यारुशन्तोअर्चयः	१ ४	याओषधीःसोमराज्ञीः	८ ५	यातेधामानिपरमाणि	८ ३ १६		
यस्य शर्मधुपविश्वेजनांसः	५ २ ९	यस्यावधीपितरंयस्यमात	४ २	याओषधीःसोमराज्ञीर्वि	८ ५	यातेधामानिहवि	१ ६ २२		
यस्य शश्वत्पिवाइन्द्र	८ ६ १२	यस्याश्वासःप्रदिशि	२ ६	यागंगूयांसिनीवाली	२ ७	यातेभीमान्यायुधा	७ १ २३		
यस्य श्रवोरोदसीअन्तरु	५ २ २८	यस्यैश्वराकुरुव्रते	८ १ २४	योगोमेतीरुषःसर्ववीरा	१ ८	यादृक्षासिन्धुमातरा	१ ३ ३३		
यस्य श्वेताविचक्षणा	६ ३ २७	यस्येमेहिमवन्तः	८ ७	यागौर्वितेनिर्पथेति	८ २	यादंपतीसमेनसा	६ २ ३८		
यस्य संस्थेनवृष्वते	१ १ ९	यस्यौषधीःप्रसर्पथ	८ ५	याजामग्रोवृष्णहृच्छन्ति	३ ४	यादृगेवदशेतादृगुच्यते	४ २ २४		
यस्याअनन्तोअहुतः	४ ८ ३१	याआमजोसरुतइन्द्रसो	३ २ १८	यातजृतिरमित्रहन्	४ ७	यादेवेपुतन्वमीरयन्त	८ ८ २७		
यस्याग्निर्वपुर्गृहे	६ १ ३१	यांवादिवादुहितवर्धयु	५ ५	यातजृतिरवमापरमा	४ ६	याद्राध्यैवस्वणोयोनिम	२ ८ ३		
यस्याजंशंवसामानसु	१ ७	यांपूषश्चक्षोदनी	४ ८ १८	यातच्छिदिष्याउतनःपर	५ ८	याधृतांगरजसोरोचनस्यो	४ ७ ७		
यस्याजुपन्नमस्विनः	६ ५ २५	यामेधियंमरुतः	८ २	यातिदेवअथतायावृद्धता	१ ३	याधारयन्तदेवाः	५ ५ ८		
यस्यादिवाउपस्थे	६ ६ २८	याःप्रवतोनिवतः	५ ४ १७	यातेअग्नेपवतस्वव	३ ४	यानिस्थानान्यश्विनादधा	५ ५ १७		
यस्यानक्षादुहिता	७ ७ १७	याःसरूपविरूपाः	८ ८ २७	यातेअष्टागोओपशा	४ ८	यानेद्रासीचक्रथुर्वीर्या	१ ७ २६		

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
यानुधेताववोदिवः	६ ३ २५	यामिःकृशानुमसने	१ ७ ३७	यामिरेमनिवृतं	१ ७ ३३	याविशांसंजनितासं	५ १ १३
यानुःपीपरदधिना	१ ३ ३४	यामिःकृशमाजुनेयं	१ ७ ३७	यामथवांमनुप्यिता	१ ७ ३१	यावीयाणिप्रथमानि	८ ६ १५
यात्रायेमतांनुसुदो	१ ५ २०	यामिःपृक्थमवथोयामि	६ २	यामयेष्टाःशुभाशोभिष्टाः	५ ४ २३	यावृत्रहापरावति	६ ३ ४६
यान्वोत्ररेदिवयंतौमिमि	३ १ ४	यामिःपठवांजठस्य	१ ७ ३६	याशुचोजातवदसः	८ ८ ४६	यावोभेषजामरुतःशुची	२ ७ १८
यायृतनासुदुरा	४ ४ ३२	यामिःपत्नीविमदाय	१ ७ ३६	यावत्तरस्तजोऽयावदो	५ ६ १३	यावोमायाअभिदुहे	२ ७ ८
याःफलिनीर्याअफलाः	८ ५ १०	यामिःपरिज्मातनयस्य	१ ७ ३३	यावदिदंमुवनंविश्व	१ ७ २६	यावशर्मशशमानय	१ ६ १०
यामिरेगिरोमनसा	१ ७ २६	यामिःशचीभिदृषणा	१ ७ ३४	यावयद्वेषसन्त्वा	३ ८ ३	याशधयमास्तायस्वभा	४ ८ ३
यामिरतंकजसमान	१ ७ ३४	यामिःशचीभिश्चमसां	३ ४	यावयद्वेषाक्तपाक्तेजाः	१ ८ ३	याश्चेदमुपशुण्वन्ति	८ ५ ११
यामिर्नराव्रसदस्यं	५ ८ २९	यामिःशतातीभवथो	१ ७ २६	यावयावक्यं वृकं	८ ७ १४	यासांतिताःपंचाशतः	२ १ २२
यामिर्नराशयवेयाभिः	१ ७ ३६	यामिःशुचिन्तधनसां	१ ७ ३४	यावन्मात्रमुपसोन	८ ४ १३	यासांराजावरुणोयातिम	५ ४ १६
यामिर्नरंगोषुधं	१ ७ ३७	यामिःसिन्धुमधुमतं	१ ७ ३४	यावांतेसिन्तदाशुपे	५ २ ४	यासिक्लृप्तेनसरथ	३ ५ १९
यामिर्महामतिथिवं	१ ७ ३५	यामिःसिन्धुमवथयामि	६ १ ४०	यावांकाशामधुमती	१ २ ४	यासुजर्णिःश्रेणिःसुम्ने	८ ५ २
यामिर्वज्राविपिनं	१ ७ ३५	यामिःसुदानूअग्निजाय	१ ७ ३५	यावांशतंनियुतोयाः	५ ६ १३	यासुनेधेशौचद्वये	४ ४ २१
यामिर्विदपलाधनसां	१ ७ ३४	यामिःसूर्यपरिग्रथः	१ ७ ३५	यावांसान्तपुरुस्पृहो	३ ७ २३	यासुबाहुःस्वगारः	२ ७ १५
यामिःकृण्वमभिष्टिभिः	१ ४ १	यामिःसोमोमोदते	७ ७ २४	यावांसान्तपुरुस्पृहः	४ ८ २८	यासुरथारथीतमा	१ २ ४
यामिःकृण्वमेधातिथिं	५ ८ २८	यामिःरसांशोदसोदः	१ ७ ३५	याविथाश्लोकमादिव	१ ६ २७	यासुराजावरुणोयासुसो	५ ४ १६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
याःसूयोऽग्निमभिराततान्	५	५ १४	युक्ष्वाहिदेवहूतमान्	६	५ २४	युनक्तसीरावियुगा	८ ५ १८
यास्तेधाराभयुश्चतः	७	१ २५	युक्ष्वाहिर्वाजिनी	१	६ २६	युनक्तिमेतेब्रह्मणा	१ ६ ३
यास्तेपृषन्वावोऽतःसमुद्रे	४	८ २४	युक्ष्वाहिवृहन्तम्	५	७ २८	युयूषतस्ववयसा	२ २ १३
यास्तेप्रजअमृतस्य	१	३ २७	युक्ष्वाह्यरूपीरथे	१	१ २७	युयोताशरुस्मदां	६ १ २७
यास्तेराकेसुमतयःसुपेक्षसु	७	१५	युगेयुगेविदुथ्यगणद्वाः	४	५ १०	युयोपनाभिरुपरस्याथोः	१ ७ १८
युद्ध्वंहरूपीरथे	४	३ २०	युजं हि मामकृथाआदिदि	४	१ २७	युवंकषवायनासत्या	५ ८ ५
युजतेमनउतयुजतेधियः	४	४ २४	युजाकर्माणिजनयन्	८	१ १७	युवंकषवीष्टःपर्यैश्चिनारथं	७ ८ १९
युजतिब्रह्मरूपं	१	१ ११	युजानोअश्वावातस्य	७	७ ७	युवचित्रदधयुर्भोजननरा	५ ५ २१
युजन्तिहरीद्विपरस्यगार्थ	६	१ ११	युजानोहरितारथे	४	७ ३३	युवंच्यवानमश्चिनाजरन्तं	८ १५
युजस्यस्यकाम्या	६	६ ८	युजेरथंगवेषणहरिभ्यां	५	३ ७	युवंच्यवानंजरसोसमुक्तं	५ ५ १८
युजाधारासंभरथे	१	६ ६	युजेवां ब्रह्मपूर्य	७	६ १३	युवंच्यवानंसनयं	७ ८ १५
युक्तसेअस्तुदक्षिण	१	६ ३	युधायुधमुपवेदपि	१	४ १६	युवन्तमिन्द्रापर्वता	२ १ २१
युक्तामातासीदुरिदक्षिणा	२	३ १५	युधेद्रोमह्नावरिश्चकार	३	२ १६	युवतासां दिव्यस्य	१ ७ ३३
युक्तोहयद्वौतौग्राय	२	२ १	युध्मस्यतेवृषस्य	३	३ १०	युवतुग्रायपूर्यैभिरेवैः	१ ८ १५
युक्ष्वाहिकेशिनाहरी	१	१ १९	युध्मोअनर्वाखजकुत्सम	५	३ १	युवदक्षदृष्टव्रता	१ १ २८
युक्ष्वाहिवरंथासहा	६	२ २९	युध्मंसन्तमनूर्वाणं	६	६ १६	युवधेनुशयवेनाधिताय	१ ८ १९
						युववृक्षाणिपीवसा	२ २ २२

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
युवन्दन्निनिकेतजरण्या १	८ २१	युवंहिरथःस्वर्पती	६ ८	युवादेवास्त्रयएकादशासः १	४ २८	युवोरथस्यपरिचक्रमीयते ६	२ ५
युवविप्रस्रजरां ७	८ १६	युवद्यमराजावसीदतं	८ ७	युवाकुहिशर्चनां	१ ३२	युवोरश्रिनावपुयुवायुजं १	८ २०
युवशक्रामायाविना ७	७ १०	युवद्यालमहोरन्युव	१ ८	युवादत्तस्यधियया	२ २८	युवोराष्ट्रवहदिन्वतिद्याः ५	६ ६
युवश्यावायुरशतीमदत्तं १	८ १४	युवमयस्यावनक्षत्रः	२ ४	युवानविशर्तिकावि	३ ४१	युवोरुपअनुश्रियं	१ ३ २५
युवश्रियमश्विनद्वताती ३	७ २०	युवमय्येवनीतायतसं	१ ८	युवानापितरणः	१ २	युवोरुपथहुवे	६ २ २६
युवश्रीभिर्दशताभि ५	१ ४	युवमेतानिदिवि	१ ६	युवानोरुद्राजरा	५ ६	युवोर्दत्तरोदसी	३ ३ २४
युवश्वेतपेदवइन्द्रजतं १	८ १९	युवमेतं चक्रथुःसिन्धुपुल्वं २	४ २७	युवाभ्यदेवीधिपणामदां	१ ७	युवोर्दानायसुभरा	१ ७ ३३
युवश्वेतपेदवे ७	८ १६	युवांगोतमःपुरुसीहो	२ ४	युवाभ्यामित्रावरुणा	४ ४	युवोर्दिसिख्यायास्म	८ १ ३०
युवसुराममश्विना ८	७ १९	युवांचिद्विष्माश्विनावनु	२ ४	युवाभ्यावाजिनीवसू	५ ८	युवोर्हिमातादितिः	८ ७ २०
युवहंकृशयुवमश्विना ७	८ १९	युवांतरापश्यमानासआ	५ ६	युवामिद्युत्सुष्टतनासुवह	५ ६	युवोःश्रियंपरियोपवृणीत ५	५ १६
युवहृगमजगतीषु २	२ २७	युवपुषेवाश्विनापुरधिः	२ ४	युवामिज्जवसेपठ्याय	३ ७	युवोर्माउत्तकृतये	८ १९
युवहृगममधुमन्तमत्रये २	४ २३	युवामुगेववारुणा	७ ८	युवामिद्राद्रीवसुनोविभा	१ ७	युवोर्माकदेवावसाहनिप्रि ५	४ २९
युवहंस्ययुवमश्विना ७	८ १९	युवायुजैःप्रथमा	२ २	युवासमारुतोगणः	४ ३	युवोर्माकबुधेअपन्न	८ ३ १०
युवहरेभद्रपणा ७	८ १६	युवांस्तोमेभिर्द्वयंतः	२ २	युवांसुवासःपरिवीतआ	३ १	युवोर्माकस्मारथअनु	४ ३ ११
युवहस्थोभिषजां २	२ २७	युवाहृधोपापयैश्विनायुती ७	८ १८	युवोरजांसिसुयमासोअ	२ ४	युवोर्मादत्तस्यमस्तोविचेत ४	३ १६
युवहिमामापुरमुजेममथतुं ६	६ ९	युवाहयंतउभयासआजि ५	५ ६	युवोरनिश्रिकेतति	४ ४	युवोर्मेदेवापिष्मसि	६ ४ ८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
युध्मेपितोमरुतोमर्त्येषितः	१ ३ १९	युयंहरलमघवत्सुधत्थ	५ ४ ३	येगोमंतुवाजवतंसुवीरं	३ ७ ४	येतेऽप्ययेतविषीमवर्धनं	३ ९ ९
युध्मोतोविप्रोमस्तःशत	५ ४ २८	युयंहिदेवीकृतयुग्मिभरश्चैः	३ ८ १	येचपूर्वकृषयोयेचनूलाः	५ ३ ६	येतेसरस्वजर्मयो	५ ६ २०
यूनञ्जुनविष्टया	६ १ ३९	युयंहिष्ठासुदानवः	४ ८ १३	येचाकनन्तचाकनन्तनूते	४ १ ३१	येतेसंतिदशगिवनः	५ ७ ११
युपव्ररुशतयेयूपवाहाः	३ २ ८	युयंहिष्ठासुदानवः	५ ८ २०	येचाहंतिमस्तःसुदानवः	६ १ ३९	येत्रिशतित्रयस्परः	६ २ ३५
युयमस्मथधिषणाभ्यरप	३ ७ ८	युयंहिष्ठासुदानवइन्द्र	६ ६ ४	येचिपूर्वकृतसापः	८ ८ १२	येत्वादेवोत्तिकमन्य	२ ५ १२
युयमस्मानयतवस्योअ	४ ३ १८	येअमयोनशोशुचक्षिधानाः	५ १ ७	येचिद्धित्वाद्युषयःपूर्व	१ ४ ५	येत्वामिन्द्रननुष्टुबुः	५ ८ ११
युयगावोमदयथाकशं	४ ६ २५	येअसिदग्धायेअनसिद	७ ६ १९	येचिद्धिपूर्वकृतमापआस	२ ४ २२	येत्वाहिहलेमघवन्	३ ३ ११
युयतत्सत्यशवलः	१ ६ १२	येअमेचन्द्रतेगिरः	४ १ २	येचिद्धिमन्युबधवः	६ १ २८	येदेवानांयज्ञियायज्ञिया	५ ३ ३०
युयदेवाःप्रमतिर्युय	२ ७ ११	येअमेनोरयन्ति	४ १ १२	येचेहपितरोयेच	७ ६ १९	येदेवासहृहस्थन्	६ ३ ३७
युयधर्षुप्रयुजोन	८ ३ १०	येअमेःपरिजज्ञिरे	८ २ २	येतातुष्टुवृत्रा	७ ६ १८	येदेवासोअभवतासुकृत्या	३ ७ ६
युयनलप्रामस्तः	२ ४ २	येअर्वाचिस्तापराचआहुः	२ ३ १७	येतेत्रिरहन्तसवितःसवालः	३ ८ ५	येदेवासोदिव्येकादशस्थ	२ २ ४
युयमर्तविपन्यवः	४ ३ २८	येअश्विनायेपितरायजती	३ ७ ४	येतेपवित्रमर्मयः	७ १ १८	येदप्साइवरोदसी	५ ८ २१
युयंर्यिमस्तःस्याह्वारं	४ ३ १६	येअंजिपुषेवाशीषुस्वभा	४ ३ ११	येतेपथाःसवितःपृथग्सः	१ ३ ७	येनःपूर्वपितरः	७ ६ १८
युयंराजानिर्मियुजनाय	४ ३ २३	येअंस्यायेअंयाः	२ ५ १५	येतेविप्रब्रह्मकृतः	८ १ ९	येनःसुपत्नाअपते	८ ७ १६
युयंराजानःकिचिचर्षणी	६ १ ३५	येकेचजामासिहिनोअहिमा	४ ८ १६	येतेवृषणोवृषभासंहृद्	२ ४ २०	येनचेष्टवरुणोमित्रोअयमा	६ १ ३२
युयंश्चिपरिपाथ	८ ७ १३	येगव्यतामनसाशवमाह	४ ७ २८	येतेशक्रासःशुचयःशुचि	४ ५ ८	येनज्येतेप्यायवे	६ १ ७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
येनतोकायतनयाय	४ ३ १३	येनमाविश्वान्यवना	२ ६ ७	येराधांसिद्वयश्वा	५ २ २२	येसोमासःपरावति	७ २ ५
येनदुर्धमस्तः	२ ४ ३	येपाकशुंसविहरतगुवः	५ ७ ७	येवध्वश्चन्द्रवहनु	८ ३ २६	येस्तोतृयोगोअग्रा	२ ५ १९
येनद्यौरप्राथिवी	८ ७ ३	येपातयन्तेअर्जमभिर्गिरी	६ ४ ४	येवाजिनपरिपश्यन्ति	२ ३ ९	येस्तोतृयोगोअग्रा	२ ५ २१
येनमानसश्चितयतज्ज्ञा	२ ४ ११	येपायवोमामतेयं	२ १६ १६	येवायवद्वंदमादेनासआ	५ ६ १४	येस्थामनोयुजियास्ते	७ ८ १०
येनवृद्धेनशवसा	४ ७ १६	येपायवोमामतेयं	३ ४ २५	येवायवधृतपाथिवाः	४ ३ ९	येहयतेसहमाना	३ ५ ५
येनवसासपुतनासुरार्धतः	६ ४ ३३	येपृषतीमिर्कृष्टिभिः	१ ३ १२	येवादेसासश्चिना	५ ८ ३०	येहरीमिधयोक्थामदन्तः	३ ७ २
येनासमुद्रमसृजोमहीर	५ ७ २६	येभिःसूर्यमृषसमन्दसानः	४ ६ १	येवृक्णासोअधिक्षिमि	३ १ ४	योअग्निर्तन्वो३दमे	६ ३ ३८
येनसिधुमहीरपः	६ १ १	येभिस्तिस्त्रःपरावतः	५ ८ २	येसुभ्राधोरवर्षसः	१ १ ३६	योअग्निदेवर्वातये	१ १ २३
येनसूर्यज्योतिषा	७ ८ १२	येभ्योमोतामधुमय	८ २ ३	येषामर्जेषुपृथिवी	१ ३ १३	योअग्निहव्यदातिभिः	६ १ ३१
येनाकस्याधिरोचने	१ १ ३७	येभ्योहोत्राप्रथमा	८ २ ४	येषामर्जेषुपृथिवी	६ १ ३८	योअग्निःक्रव्यवाहनः	७ ६ २२
येनादशवमध्रिगुं	६ १ १	येमहोरजसोविदुः	१ १ ३६	येषामाबाधक्रमियः	६ २ ९	योअग्निःक्रव्यात्र्यविक्रम	७ ६ २१
येनानवगोदध्यङ्	७ ५ १७	येमर्धानःक्षितीनां	६ ४ ५३	येषामिळावृहत्ता	५ २ २२	योअग्निःसुसमानुसः	६ ३ २३
येनापावकचक्षसा	१ ४ ८	येमपंचारातदुदुः	४ १ १०	येषांश्रियाधिरोदसी	४ ३ २८	योअग्नीपोमाहविषा	१ ६ २९
येनावतुर्वशयदुं	५ ८ २१	येयजत्रायईड्याः	१ १ २७	येसत्यासौहविरदः	७ ६ १८	योअलइवमज्यते	६ ८ ३३
येनेदेहविषाकृवी	८ ८ १७	येयज्ञेनदक्षिणयासमक्ताः	८ २ १	येसंविदुःसत्यसवस्य	७ ८ ११	योअदधाजोतिषि	८ १ १५
येनेदेहविषाकृवी	८ ८ ३२	येयुधन्तेप्रधनेषु	८ ८ १२	येसोमासःपरावति	६ ६ २२	योअद्रिमिप्रथमजाकृता	५ १ १७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
योअधरेषुशान्तम	१ ५ २५	योगभूमोपधीनां	५ ७ २	योनःकश्चिद्विरक्षति	६ १ २७	योनोअग्नेअररिवां	२ २ १६
योअनिध्मोदीदयत्	७ ७ २४	योगृणतामिदासिथ	४ ७ २४	योनःपिताजन्तायो	८ ३ १७	योनोअग्नेदेवआ	४ ५ २७
योअपाचीनेतमसिमदं	५ २ ९	योगेयोरोतवस्तरं	१ २ २९	योनःपूषग्रघोवृकः	१ ३ २४	योनोअग्नेमिदा	१ ५ २८
योअप्सुचन्द्रमाद्व	६ ६ २	योजनान्महिषाद्व	८ १ २४	योनःशश्वत्पराविथ	६ ५ ३५	योनोदतावसूनां	६ ४ १८
योअप्स्वाञ्जिनोद्व्येन	२ ७ २३	योजागारतमृचःकामय	४ २ २५	योनःसनुत्युतवां	२ ७ १३	योनोदतासनःपितॄ	६ ४ २०
योअयोमतेभोजनं	१ ६ २	योजातएवप्रथमो	२ ६ ७	योनःसनुत्योअभिदासद	४ ५ ७	योनोदासआर्योवा	७ ८ १४
योअश्वसदधिक्राणोअ	३ ७ १३	योजिनातिनजीयते	७ १ १२	योनःस्वोअरण्य	५ १ २२	योनोदेवःपरावतः	६ १ २
योअश्चानांयोगवागोपति	१ ७ १२	योदुअभिर्हव्योयश्च	७ ८ १४	योनआगोअभ्येनोभराति	३ ८ १७	योनोमस्तोअभिर्दुह्यायु	५ ४ ३०
योअश्वमिर्वहेतवस्तस्ता	६ ४ ६	योदुष्टरोविश्ववारःश्रवाय्य	६ ४ २	योनइदमिदपुरा	६ २ २	योनोमस्तोवृकतोतिमर्त्य	२ ७ २०
योअस्माअन्नंतुषु	८ ३ १४	योदेवोदेवतमो	३ ६ ७	योनइदुःपितरोहस्तुपीतः	६ ४ १३	योनोमस्तोदिप्सतिपित्वोअ	५ ७ ६
योअस्मैत्रस्ततवायऊच	४ २ ३	योदेहोअनमयद्वध्रक्षः	५ २ ९	योनइद्वामितोजनः	८ ७ २१	योब्रह्मणोसुमतिमायजाते	५ ५ २
योअस्मैहविषाविधत्	४ ८ १९	योद्धासिकवाशवसोतद्वं	६ ६ ११	योनइद्वामिदासति	८ ७ २१	योभानुभिर्विभावाविभा	७ ६ १
योअस्मैहव्यदतिभिः	६ २ १३	योधर्तासुवनानां	६ ३ २६	योनमिंसहवसु	२ ६ ११	योभूयिष्ठनासत्याभ्यां	४ ४ १८
योअस्मैहव्यर्धुतव	२ ७ ५	योधारयापावकया	७ ५ १	योनिमक्राससदद्योतनद	२ ३६	योभोजनचदयसे	२ ६ ११
योअस्यपुरेजसः	८ ८ ४५	योधृषितोयोवृतः	६ ३ ८	योनिष्टइद्वनिषदअकारि	१ ७ १८	योमइतिप्रवोचति	४ १ २१
योगक्षेमवआदायॄ	८ ८ २४	योनंत्वान्यनमन्योज	२ ७ १	योनिष्टइद्वसदनअकारि	५ ३ ८	योमइमंचिदुत्मनां	६ ४ ६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
योमैर्लक्ष्मस्तुततावा	३ ४ १५	योराजभ्यक्तनिभ्यो	२ ७ ८	योवाघतेददतिमनवसु	१ ३ २०	योवःसुनोत्यभिषिक्वश्वो	१ ७ ६
योमपाकैकमनसाचरंतं	५ ७	योराजचपणीनां	६ ५	योवाचाविवाचोमद्रवाच	७ ७	योवःसुनोतीमहतः	७ ८ ५
योमार्थातुयातुधोनेत्याह	५ ७	योरायोऽवनिमहान्	१ १	योवामश्चिनामनसोजवा	१ ८ १३	योव्यतीरफाणयत्	६ ५ ७
योमित्रायवर्णया	२ १ २६	योरायोऽवनिमहान्	६ ३	योवासुख्यचक्षुसु	६ २ २८	योव्यसजाह्णणेन	१ ७ १२
योमूल्यातिचक्रुषेचिदा	५ ६ ९	योरेवाच्योऽमिवहा	१ १ ३४	योवामजवेक्रमणाय	५ १ १४	योहवाहिमरिणात्सु	२ ६ ७
योमैधेननाश्रुतं	४ ३ २७	योरोहितोवाजिनौवाजि	४ २ ७	योविश्वतःसुप्रतीकः	१ ६ ३१	योहवामधुनोदतिः	५ ८ ४
योमैराजन्युज्योवा	२ ७ १०	योरेवजनैर्विश्वथाविमु	२ ७	योविश्वस्यगतःप्राण	१ ७ १२	योहव्याचैरयतामबुहितः	१ ३३
योमैशुताचविशुत्तिचगो	४ १ २१	योवैधनयोपधीनायोअपा	५ ७	योविश्वदयतेवसु	६ ७ १४	योहस्यवारथिरावस्तस्मा	५ ५ १६
योमैहिरण्यसंहराः	५ ८ ८	योवांगतमनसातक्षदुतं	५ ५	योविश्वान्यभिद्रता	६ ३ ६	योहोतासीत्यथमः	८ ४ १०
योयजति यजतिहृत्	६ २ ३८	योवायज्ञैःशशमानो	२ २ २१	योविश्वभिषिपश्चति	३ ४ १०	योतैश्चनौयमरक्षितारौ	७ ६ १६
योयज्ञस्यप्रसाधनः	८ १ १९	योवांनासत्यावृषिः	५ ८ २७	योविश्वभिषिपश्यति	८ ८ ४५	रक्षोणोअष्टेव	३ ४ २२
योयज्ञोविश्वतस्तुभिः	८ ७ १८	योवांपरिज्मसुहृत्	७ ८ १५	योवृत्रायसिनमत्रा	२ ७ १२	रक्षसुनोअरुषः	६ ८ १९
योर्क्षांसिनिज्वति	८ ८ ४५	योवायज्ञैःभिरावृतः	६ २ २८	योवैदिष्टोअव्यथिषु	५ ७ २१	रक्षोहणैवाजिनमा	८ ४ ५
योर्जांसि विममेपार्थिवा	४ ८ ७	योवायज्ञोनासत्याहृवि	५ ५ १७	योवैदिवाघृतस्त्रना	४ ८ १५	रक्षोहाविश्वचर्पणिः	६ ७ १६
योर्ध्रस्वचोदित	२ ६ ८	योवांरजास्थिना	६ ५ २०	योवैवताभ्योअकृणोत्	७ ७ २५	रणवःसंदष्टोपितुमान्	८ २ ८
योरेयिवोरार्थितमः	४ ७ १६	योवांरथोचतुपतीअस्त्रि	५ ५ १८	योवैःशिवतमोरसः	७ ६ ५	रथनुमारेतंवयं	४ ३ २०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
रथ्यातंकुहकोह	७ ८ १८	रथोनयातःशिक्षाभिः	२ २ ९	राजंतमध्वराणां	२ १ १	रायस्पूर्ध्विस्वधावः	१ ३ १०
रथ्युजतेमस्तःशुभेसुखं	४ ४ १	रथोयोवात्रिवन्धुरः	६ २ ५	राजानानभिद्रुहा	२ ८ ७	रायावयंससवांसोमदे	३ ७ १८
रथ्येचक्रःसुवृत्तैर्नृष्टां	३ ७ २	रदस्थोवस्त्रःसूर्याय	५ ६ ९	राजानोनप्रशस्तिभिः	६ ७ ३४	रायाहिरण्ययामतिः	५ ५ ९
रथ्येचक्रःसुवृत्तसुचतसः	३ ७ ७	रपक्काविरैद्रकसत्तौ	२ ४ १७	राजामेधाभिरीयते	७ २ ४	रायेयुयजत्ररौदसीमे	५ ६ १२
रथ्वामनुगायसं	५ ८ ७	रपद्धर्वीरप्याच	७ ६ ९	राजाराष्ट्राणपेशानदीनां	५ ३ २६	रायोधारास्याघृणे	४ ८ २१
रथंहिरण्यवंधुरं	३ ७ २२	रमध्वमेवचसेसोभ्याय	३ २ १२	राजासमुद्रंनद्योऽवि	७ ३ १३	रायोबुधःसंगमनोवसूनां	१ ७ ४
रथंहिरण्यवंधुरं	५ ८ ६	रयिनंचित्रासूरोन	१ ५ १०	राजासिधूनामवसिष्ट	७ ३ २५	रायोबुधःसंगमनोवसूनां	८ ७ २७
रथवाहनंहविरस्यनाम	५ १ २०	रयिनयःपितृवित्तो	१ ५ १९	राजासिधूनांपतेपतिः	७ ३ १८	राग्धिसवनेपुनः	३ ३ ३
रथानानैयैःराः	८ ३ १२	रथिदिवोदुहितरोविभा	३ ८ २	राजेवहिजनिभिःक्ष्येप्ये	५ २ २४	रासिष्यंरासिमित्र	२ ६ ५
रथायनावमुतनो	२ २ ७	रथिनश्चित्रमश्विनं	६ ७ २३	राज्ञोनुतेवरुणस्य	१ ६ १९	रिशादेसःसत्यतीरदब्धा	४ ८ ११
रथिरासोहरथ्येतेअसि	६ ४ १७	रथिसुक्षत्रंस्त्रपत्यमायुः	१ ८ ११	राज्ञोनुतेवरुणस्य	७ ३ २४	रुजाह्वाचिद्रक्षसः	७ ४ १
रथीतमंकपर्दिनं	४ ८ २१	ररेह्वयमतिभिर्यज्ञियानां	५ ४ ६	रातिथद्वाभक्षसंहवामहे	६ ७ ७	रुद्रस्ययेमीळुपःसति	५ १ ७
रथीवक्रशयाश्वाभिक्षि	४ ४ २७	रसमीरिवयच्छतमध्वरा	६ ४ १७	रात्रीभिरस्माअहभिः	७ ६ ७	रुद्राणामेतिप्रदिशविचक्ष	१ ७ १३
रथेतिष्ठन्नयतिवाजिनः	५ १ २०	रसतेभिन्नोअयमा	७ १ ४०	रात्रीव्यव्यदयती	८ ७ १४	रुवतिभीमोवृषभः	७ २ २४
रथेनपृथुपाजसा	३ ७ २२	रसाद्यःपर्यसा	७ ४ १३	रायःसमुद्राश्चतुरः	६ ८ २३	रुशद्रत्साह्यतीथेलागात्र	१ ८ १
रथेष्टायाध्वयवः	५ ७ ३२	राकामंहंसुहवांसुष्टुतीहुवे	२ ७ १५	रायस्कामोवज्रहंसंसुदक्षि	५ ३ १७	रूपंरूपंतिरूपोवभूव	४ ७ ३३

मंत्रः	अष्ट. अ. वां:	मंत्रः	अष्ट. अ. वां:	मंत्रः	अष्ट. अ. वां:	मंत्रः	अष्ट. अ. वां:
रूपं रूपं मधुवाभीवीति	३	३ २० वच्यते वां कृहासः	१	३ ३३ वनस्पते वसुजोपदेवा	५	२ २ वयं घाते अपव्यं	६ ४ ५०
रेभे द्रवजुषापूर्वः	८	४ २५ वज्रमेको विभर्ति हस्तआ	६	२ ३६ वनस्पते वीडुङ्गा हिभयाः	४	७ ३५ वयं घाते त्वेद्व	६ ४ ५०
रेवतीर्नः सधमादे	१	२ ३० वज्रं यश्चक्रे सुहनाय	८	५ २७ वनस्पते शतवल्गो विरोह	३	१ ४ वयं चिद्धि वां जितारः सु	२ ४ २४
रेवद्वयोदधये	२	२ २१ वज्रं हि वृत्रहा वृत्र	८	६ ११ वनीर्वा नो मर्म दत्तासः	८	१ ४ वयं जयेम स्वयं युजावृतं	१ ७ १४
रेवाद्देवतस्तोता	५	७ १९ वज्रासु नो सहसो नो विहा	४	५ १५ वने न वाये न्यधायि	७	७ २२ वयं तद्दं स्तोमैः भिः	६ ४ २५
रेभ्यसीदनुदेयी	८	३ २१ वज्रा हि सु नो अत्यवसद्वा	४	५ ५ वने म तद्धोत्रया	२	१ १७ वयं त एभिः पुरुहू तस्यैः	४ ६ ८
रोदसी आवदता	१	५ ७ वध्री दिद्रे वरा शिखस्य	४	६ २३ वने म पर्वार्यो	१	५ १४ वयं तद्दः स भ्राज आवृणीम	६ २ ३४
रोहिच्छया वासुमर्दुलं	१	७ २१ वध्री हि दस्यु धनि वधनेन	१	३ १ वनेषु जयुर्मतेषु	१	५ ११ वयं ते अम उक्थै विधेम	३ ८ १९
रोहितं मे पाकस्थाम	५	७ २९ वधा वृत्रं वज्रेण मर्दसानः	२	३ २५ वनेष्वयं त रिक्षिततानु	४	४ ३० वयं ते अमे सुभिधा विधेम	५ २ १७
वंदस्व मास्तं गणं	१	३ १७ वधूरियं पति मिच्छत्येति	४	२ ८ वनो ति हि सुन्वग्र	२	१ २२ वयं ते अधर रिमा हि कामं	३ १ १४
वंसगे वपूष्या शिवाता	८	६ १ वधे न दस्यं ग्रहि यातयस्य	३	८ १९ वन्वन्न वातो अभि	७	३ २५ वयं ते अस्य वृत्रहन्	६ २ १६
वंस्व विश्वा वायु निप्रचेत	५	२ २३ वधे दुःशंसा अप	१	६ ३१ वपति मस्तो मिह	५	८ १८ वयं ते अस्य वृत्रहन्	७ ४ २३
वंस्स नो वायु पुरु	६	२ १४ वनस्पति र वसुजु	२	५ २३ वपु नु तच्छि क्तु वै चिदन्न	५	१ ७ वयं ते अस्या मि द्युष्ट हूतो	४ ६ २२
वक्ष्यती वेदाग्नी गति	५	१ १९ वनस्पति पवमान	६	७ २५ वज्रीभिः पुत्रमग्रवो	३	६ २ वयं ते तद्दं य च देवा	५ ३ १४
वचोदो धप्रसन्ननि	६	२ २४ वनस्पते र शूनयो	८	२ २२ वयं घत्वा सुता वतः	६	३ ७ वयं ते तद्दं ये च नरः	४ २ १
वचो विदुवा च मुदीरयती	६	७ ८ वनस्पते वसुजोपदेवान्	२	८ २३ वयं घाते अपि मसि	६	३ २ वयं ते वयं दं विद्धि	३ ६ २५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
वयं नो मम प्रब्रवा माधृतस्य	३ ८ १०	वयमिन्द्रत्वायवः	८ ७ २१	वरिष्ठो अस्य दक्षिणामियु	४ ७ ९	वपटते विष्णवा स आकृणो	५ ६ २४
वयमित्रस्यावसि	४ ४	वयमिन्द्रत्वे सचा	३ ६ २७	वरुणो मित्रो अयमा	६ २ ३५	वपटते विष्णवा स आकृणो	५ ६ २५
वयवैव कृत्वर्हियः	६ २ ३२	वयमुत्वा गृहपते जनानां	४ ५ २०	वरुणं वोरिशादसं	४ ४ २	वसं राजानं वसुतिजनां	३ ८ १४
वयं शूरैर्मिरस्तृभिः	१ १ १५	वयमुत्वा तदिदृथाः	५ ७ २०	वरुण प्राविता भुवत्	१ २ ९	वसिष्ठा सः पितृवत्	८ २ १४
वयं सोमं ब्रजेतव	८ १ १९	वयमुत्वा दिवा सुते	६ ४ ४४	वरं अग्निमातपः	६ ५ १९	वसिष्ठं वरुणो नाव्याधा	५ ६ १०
वयं हि ते अमन्महि	१ २ ३१	वयमुत्वा पथस्पते	४ ८ १७	वयं ते मापः पन्वा	१ ५ ९	वसिष्ठा हि मिथेध	१ २ २०
वयं हि त्वा बंधुमंतं	६ २ १	वयमुत्वा मपूर्व्य	६ २ १	वयं त्वा सुपुरुषत	६ १ ११	वसु रग्निव सुभ्रवाः	४ १ १६
वयं हि वां हवामहे	६ २ २७	वयमुत्वा शतक्रतो	६ ६ १७	वयं धां यज्ञ उत सोम इन्द्रं	४ ७ १०	वसु र्वसु पति हि क्रं	६ ३ ४०
वयं हि वां हवामहे विपुन्य	६ ६ १०	वयमेन मिदाहः	६ ४ ४९	वयं न्यं पूर्वीः क्षपो	१ ५ १४	वसु न चित्रमहसं	८ ७ ५
वयः सुपुर्णा उपसिदुः	८ ३ ४	वयश्चित्तपत्त्रिणः	१ ४ ६	वयं न्यं विश्वे मरुतः सजो	४ ६ ३	वसु नां वा चक्रेषु	८ ३ ५
वयममम अर्बता	२ ५ २१	वया इदं अमयस्त	१ ४ २५	वषटते विभावरि	४ ४ २९	वसु रुद्रा पुरुमंतू	२ ३ १
वयममम वज्रयामत्वा तां	३ ८ १६	वयो नये श्रेणाः पुनुरेजसा	४ ३ २४	वर्षिष्ठश्चा उरु चक्षसा नरा	६ ७ ६	वसो र्दिद्रं वसु पतिं	१ १ १८
वयमममैर्दस्य प्रेष्टाः	२ ४ ५	वयो न वक्षसु पलाशं	७ ८ २४	ववक्षदं द्रे अमित	३ ५ १७	वस्य इन्द्रा सिमे पितुः	५ ७ ११
वयमिन्द्रः सुदानवः	६ ६ ४	वरा इवैवैव ता सो हिरण्यैः	४ ३ २५	ववक्षुरस्य केतवः	६ १ २	वस्य ते अग्ने संदष्टिः	४ ५ २५
वयमिन्द्रत्वायवो	३ ३ ४	वरिवो धातमो भव	६ ७ १६	ववाजासीम नदतीरदं	२ ८ १५	वहंति सीम रुणा सो	५ १ ५
वयमिन्द्रत्वायवः	५ ३ १५	वरिष्ठे न द्रं वंधुरैः धाः	४ ७ ३१	ववासो नये स्वजा स्य त वसः	४ ६	वहंतु त्वाम नो युजः	३ ७ २४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
वहंतुत्वारथेषां	६ ३	१ वाज्यसिवाजिना	८ १ १८	वायवायाहिदशत	१ १	३ वावसानाविवस्ततः	१ ३ ३५
वहकुसमिद्रयसिन्ध्याक	४ १६	वातआवातुभेषजं	८ ८ ४४	वायवायाहिवीतये	४ ३	५ वावधानउपघवि	५ ८ १६
वाहिष्ठमिर्विहरव्या	३ ५ १३	वातविषोमस्तोवर्षनि	४ ३ २१	वायवेदश्चचेतथः	१ १	३ वावधानस्यतेवयं	६ १ १५
वाह्यशसैविदशस्य	१ ४ २६	वातस्यपसम्वीळिता	३ ८ २१	वायवेदश्चशुष्मिणा	३ ७	२३ वावधानायनूवयं	६ ८ ३२
वाचंसुमित्रावरुणाविराव	४ ४ १	वातस्यनुमहिमानं	८ ८ २६	वायवेदश्चसुन्वतः	१ १	४ वावधानाशुभस्पती	५ ८ ३
वाचस्पतिविश्वकर्माणं	८ ३ १६	वातस्ययुक्तास्त्युजश्चिद	४ १ ३०	वायुरस्माउपमंथत्	८ ७	२४ वावधानोमस्तुखा	६ ५ २७
वाचमष्टापदीमहं	६ ५ २८	वातस्याश्वोवायोःसखा	८ ७ २४	वायुनयेनियुक्तां	७ ३	२४ वावधानःशवसाभूयोजाः८	७ १
वाचोजुतुःकवीनां	७ २ १५	वातासोनयधुनयः	८ ३ १२	वायुयुक्तेरोहिता	२ १	२३ वाशमितक्रष्टिमतेमनी	४ ३ २१
वाजयन्निवनूथा	२ ५ २९	वातेवाजुवनध्ववरीतिः	२ ८ ४	वायोनवप्रपृचती	१ १	३ वाशीमेकोविभतिहस्तआ	६ २ ३६
वाजिनीवतीसूयस्ययोषां	५ ५ २२	वातोपधूतहृषितः	८ ४ २१	वायोयाहिशिवादिवः	६ २	३० वाश्राज्यर्षतोदवः	६ ८ २
वाजितमायसहस्रे	८ ६ १९	वाममद्यसवितवामसुशो	५ १ १५	वायोयेतेसहृत्विणः	२ ८	७ वाश्रेवविद्युन्निभमति	१ ३ १६
वाजीवाजेषुधीयते	३ १ २९	वामस्यहिमचेतसः	६ ६ ३	वायोशुतंहरीणां	३ ७	२४ वासयसीवेधसस्त्वनः	५ ४ ४
वार्जेभिर्नोवाजसाला	१ ७ ३१	वामनोअस्त्वयमन्	६ ६ ३	वायोशोकोअग्रामिते	३ ७	२३ वास्तोषतेध्रुवास्थूणां	६ १ २४
वाजेवाजेवतवाजिनोः	५ ४ ५	वामवामंतआदुरे	३ ६ २३	वार्णत्वय्यग्न्याभिः	६ ७	२ वास्तोषतेप्रतरणोऽनधि	५ ४ २१
वाजेपुसासहिर्भव	३ २ २२	वामीवामस्यधृतयः	४ ८ ४	वाग्रहत्यायशवसे	३ २	२१ वास्तोषतेप्रातजानीह्य	५ ४ २१
वाजोनुतेशवस्यस्यलंतं	४ १ ७	वार्यव्यथेभिर्जेतं	१ १ ३	वावर्तयेपाराया	८ ४	२८ वास्तोषतेशमस्यसंसदां	५ ४ २१

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
वाहिष्ठोवाहवानां	६ २ २९	वित्तिष्ठध्वंमरुतोविद्भि	५ ७ ८	विदुष्टेअस्यवीर्यस्य	२ १ २०	विद्युद्धस्ताअभिधंवः	५ ८ २२
विक्रोशुनासोधिर्वचः	७ ७ १८	वितेवज्रासोअस्थि	१ ५ ३०	विदुष्टेविश्वाभुवनानित	३ ७ १८	विद्युद्रंथामरुतः	३ ३ २६
विघ्नवावाकतजातयं	२ ५ ११	वितेविष्ववातजूतासोअ	५ ८	विदुष्टहर्निचिददिवः	४ ७ २२	विद्युन्नयापतंतीदविद्यो	८ ५ २
विघ्नतोदुरितापुरु	७ १ २४	वित्वक्षणेःसमृतौचक्रमासु	२ ४	विघ्नान्तैअग्नेत्रेधा	७ ८ ८२	विद्युन्महसोनरोअश्मदि	३ ३ १४
विचक्रमेगृथिवीमेपतां	५ ६ २५	वित्वदापोनपवतस्यपृष्ठात्	६ १८	विघ्नान्तैखित्वसुतश्चरभो	६ २ २	विद्वांअग्नेवयुनानि	१ ५ १७
विचिद्धृत्रस्यदोधतः	५ ८ १०	वित्वाततसेमिथुना	२ १ २०	विघ्नान्तैपुरावयं	६ ५ २६	विद्वांसाविहुरःपृच्छेत्	१ ८ २२
विचेदुच्छंयश्चिनालषासः	५ ५ १९	वित्वानरःपुरुत्रा	१ ५ १४	विघ्नान्तैवितुविकूर्मि	६ ५ ३७	विद्वांसाविहुरःपृच्छेत्	१ ८ २२
विजनान्छयावाःशितिपा	१ ३ ६	विदद्यत्पूर्व्यनष्टं	६ ५ ३४	विघ्नान्तैवित्वाधनंजयं	३ ३ ६	विद्वेपासीनुहिवधयेळां	५ १२
विजयुषार्थया	५ १ २	विदद्यदीसरमारुणमद्रेः	३ १ ११	विघ्नान्तैवित्वाधनंजयं	६ ३ ४४	विधुंदद्राणंसमने	८ १ १६
विजनीहारायन्येचदस्यव	१ ४ १०	विदंतीमन्नरौ	१ ५ ११	विघ्नान्तैवित्वाधनंजयं	१ १ २०	विधेमतेपरमेजन्मन्नरो	२ ६ १
विजिहीष्ववनस्पते	४ ४ २०	विदाचिब्रुमंहतोयेवएवा	४ २ १५	विघ्नान्तैवित्वाधनंजयं	६ ६ १८	विनंदंद्रुसृधोजहि	८ ८ १०
विजेष्कादिद्रह्य	८ ३ १८	विदादिवोविष्यन्नाद्रिमुक्थ	२ २६	विघ्नान्तैवित्वाधनंजयं	६ १ ३६	विनोदेवासोअद्रुहः	६ २ ३२
विज्योतिषावृहताभाल्य	३ ८ १५	विदादेवाअधानां	६ ४	विघ्नान्तैवित्वाधनंजयं	५ ७ २१	विनोवाजात्रभुक्षणाः	३ ७ १०
वितर्धयुररण्युग्भिरधैः	५ १ ६	विदानासोजन्मनोवाजर	३ ७	विघ्नान्तैवित्वाधनंजयं	२ ७	विनःपथःसुविताय	१ ६ १७
वितन्वतेधिथैअस्माअपां	३ ३ १	विदुःपृथिव्यादिवोजनि	५ ३ २५	विघ्नान्तैवित्वाधनंजयं	१ ४	विनःसुहसंरुधोरदंतु	५ ५ ४
वितर्तयतेमघवन्विपश्चि	५ ७ १०	विदुर्गाविद्विषःपुरः	१ ३ २२	विघ्नान्तैवित्वाधनंजयं	५ ३ २३	विपथोवाजसातये	४ ८ १७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
विप्रश्चित्तपवमानाय	७ ३ २०	विमित्रापुरांशयथा	८ २ १५	वियदहेरघविविधः	६ ६ २३	विराट्सम्राट्	२ ५ ८
विप्रजसपशुनाशालुचान्	१ १५	विमिद्धाचरतएकतयासह	२ ३६	विषद्वरासिपवतस्य	३ ६ ६	विराणिमन्त्रावरुणयोः	८ ७ १८
विषिप्रोराहिमायसदृहाः	४ ६ १०	विमुप्रमुप्रथममहना	२ ७ २	वियद्वाचकीस्तासुभरते	५ १ १०	विरायओर्णहरः	१ ५ १२
विषुषजारायतुद	४ ८ १८	विभूतरातिविप्रचित्रशो	६ १ २९	वियस्यतप्रयसानस्या	८ ६ १८	विरूपासदृषयः	८ २ १
विपृक्षोअग्नेमघवानो	१ ५ १९	विभूषणमजभयाअनुव्र	४ ५ १८	वियस्यतेपृथिव्यापाजो	५ २ ३	विप्रिप्रोराहिमायसदृहाः	४ ६ १०
विपृच्छामिपाक्याऽनदेवा	१ ८ २२	विभ्राजंज्योतिषास्वः	६ ७ १	वियाजानातिजसुरि	४ ३ २७	विवातजतोअतसेपुतिष्ठते	१ ४ २३
विप्रंविश्रासोवसे	५ ८ ३६	विभ्राजंज्योतिषास्वः	८ ८ २८	वियासुजतिसमनं	१ ४ ४	विषृक्षान्हन्यतहन्तिरक्ष	४ ४ २७
विप्रहोतरमुहं	६ ३ ३७	विभ्राजमानउपसामपस्या	५ ५ ५	वियेच्यतस्यतासपत	१ ५ ११	विषृषपर्वशोथयुः	५ ८ २२
विप्रथताद्वजुष्टं	८ २ २१	विभ्राद्बृहपिबतुसोम्यं	८ ८ २८	वियेतअग्नेभोजिरेअर्नाकं	५ १ २४	विवेपयन्माधिवर्णजजान्	२ ११
विप्रस्यवास्तवतःसहसोय	६ १ ३५	विभ्राद्बृहत्सुष्टं	८ ८ २८	वियेदुःशरदंमासमादहः	५ ५ १०	विष्यकथमहिनावृषन्	६ ६ १९
विप्रायज्ञेषुमानुषेषुकारु	५ २ २	विमच्छ्वायराशना	२ ७ १	वियेयान्जतेसुमखास	१ ६ ९	विशंविशंमघवापरि	७ ८ २५
विप्रासोनमन्मभिः	८ ३ १२	विमृलीकायतेमनः	१ २ १६	वियोसमेयम्यासंयती	७ २ १९	विशांकिविशपतिमानु	३ ८ १८
विप्रैभिर्विप्रसत्य	४ ३ ५	विमेकणापतयतोविच्छुः	४ ५ ११	वियोरज्याभिमीतसुक्र	४ ५ १	विशांकिविशपतिमानु	२ ८ १८
विमत्तारहवामहे	१ १ २	विमैपुरुषापतयंति	३ ३ २८	वियोरप्राक्रषिभिः	३ ६ ३	विशांकिविशपतिशश्वती	४ ४ ३६
विमत्तासिचित्रमानो	१ १ २३	वियत्तिरोधरुणमच्युतं	१ ४ २१	वियोवीरुसुरोध	१ ५ ११	विशांगोपाअस्य	१ ६ ३०
विभावादेवःसुरणःपरिक्षि	२ ८ २१	वियदुस्याद्यजतो	२ २ ९	विरक्षोविमृधोजहि	८ ८ १०	विशाराजानमहुतं	६ ३ ३३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
विशामासमभयानां	८ ४ २५	विश्वमस्यानानामचक्षसे	१ ४ ४	विश्वोऽतत्त्वयावयं	२ ५ २८	विश्वारूपायविश्वान्	६ ८ १५
विश्वोयदहेतुभिः	१ ५ १३	विश्वमिस्त्वनमंतं	१ १ ३१	विश्वद्वेषांसिजहिवावाह	४ २२	विश्वारोधांसिप्रवतः	३ ६ ७
विश्वोविश्वेद्व्यमध्वरेषु	४ ८ ५	विश्ववेदसोरधिभिः	१ ५ ७	विश्वधामानि विश्वचक्षः	७ ३ १२	विश्ववसुरभितन्नोऽगुणा	८ ७ २७
विश्वोविश्वोवोअतिथिं	६ ५ २१	विश्वस्माअग्निमुवनाय	८ ४ १२	विश्वानरस्यस्वपते	६ ५ १	विश्ववसुसोमगन्धर्वमाप	७ २७
विश्वपतियुद्धमतिथिनरः	२ ८ २१	विश्वस्माहस्वहृशे	७ १ ५	विश्वनिदेवसवितः	४ ४ २५	विश्ववसूनिंसजयन्	६ ८ १९
विश्वयतामुर्विया	२ ५ २२	विश्वस्मात्सीमधमा	३ ६ १७	विश्वनिदेवीसुवना	१ ६ २५	विश्वसांगृहपतिर्विशामे	४ ८ २
विश्वयतामृतावृधः	१ १ २४	विश्वस्मान्नोअदितिः	७ ८ ९	विश्वनिनोदुर्गहाजातवे	३ ८ १९	विश्वसांस्वाविशां	२ १ १३
विश्वयतामृतावृधः	२ २ १०	विश्वस्यकृतुमुवनस्य	७ ८ २८	विश्वनिभद्रामस्तोर्येषु	४ २	विश्वसोमपवमान	६ ८ ३०
विश्वपश्यंतोविष्टथातनू	६ १ ४०	विश्वस्यराजापवते	७ ३ १	विश्वनिविश्वमनसः	६ २ १६	विश्वहात्वासुमनसः	७ ८ १३
विश्वप्रतीचीसप्रथाउदं	५ ५ २४	विश्वस्यहिश्रुष्टयेद्वज्रध्वः	२ ८ २	विश्वनिशुक्रोनयाणि	३ ५ २८	विश्वहिमस्यत्वना	६ ६ १७
विश्वसत्यमधवाना	२ ७ ३	विश्वस्यहिप्रचेतसा	४ ४ ९	विश्वान्देवाआवहसोमपी	१ ४ ५	विश्वहिबोनमस्यानि	८ २ ३
विश्वकर्मनहुविषां	८ ३ १६	विश्वस्यहिप्राणनजीवनं	१ ४ ४	विश्वान्देवान्हवामहे	१ २	विश्वहोदेअधिवक्तानो	१ ७ ११
विश्वकर्मविमनाः	८ ३ १७	विश्वस्यहिप्रोषितः	७ ८ १२	विश्वान्यन्योमुवनाजज्ञा	२ ८	विश्वहोदेअधिवक्ता	१ ७ १५
विश्वजितेधनजिते	२ ६ २७	विश्वअयाविपुश्रितः	६ ४ ४७	विश्वभिर्धोभिर्मुवेनवा	६ ३ १४	विश्वअघमस्तोविश्वे	७ ८ ८
विश्वतश्श्रुत	८ ३ १६	विश्वःपृतनाअभिभूतं	६ ६ ३७	विश्वमिश्राअरासतु	३ ३ २१	विश्वअस्याव्युषिमाहिना	४ २ २७
विश्वदानांसुमनसःस्या	४ ८ १४	विश्वअग्रेपदहारातीये	५ १ २४	विश्वारूपाणिप्रतिमुच्यते	४ ४ २४	विश्वेचनेदनात्वा	३ ६ १९

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
विश्वेदेवतद्द्विवीर्यं	६ ४ ४१	विश्वेदेवाःशृणुतेमहवमे	४ ८ १६	विश्वेहि त्वासुजोषसः	६ २ १२	विषूचोअश्वान्युजै	८ ३ १४
विश्वेत्तातेसर्वेनपुत्राद्या	६ ७	विश्वेदेवाःसहधूमिभिः	८ २ ११	विश्वेहि विश्वेदेवसः	४ ४ ५	विषमधोजुपादानमि	४ १ २७
विश्वेत्ताविष्णुराभरत्	६ ५ ३०	विश्वेदेवाःस्वाहाकृतिं	६ ७ २५	विश्वेहिष्मामनवेविश्वेदेव	२ ३१ ३१	विष्वद्विद्रोअमतेः	७ ८ २४
विश्वेदनुरोधनाअस्य	२ ६ ११	विश्वेभिरद्वेअग्निभिः	१ २ २१	विश्वेह्यसैयजताय	२ ६ १७	विषेणभंगरावतः	८ ४ ९
विश्वेदेतेजनिमा	३ ३ २५	विश्वेभिःसोम्यमधु	१ १ २७	विश्वेदेवस्त्रिभिरकादशै	६ ३ १४	विष्टमोधरुणोदिवो	७ ३ २५
विश्वेदेवाअकृपंत	७ ७ १०	विश्वेभ्योहि त्वासुर्वेनभ्यः	२ ६ ३२	विश्वेदेवसनेतुः	४ ३ ४	विष्टीशमतीतरणित्वेनवाघ	७ ३ ३०
विश्वेदेवाअनमसन्मिया	४ ५ ११	विश्वेयजत्राअधि	८ २ ५	विश्वेयस्यद्रतेजः	६ ८ २५	विष्णुतिथापरमस्य	७ ५ २९
विश्वेदेवाकृतावृधः	४ ८ १५	विश्वेयद्दामंहनामंदमानाः	५ १ ९	विश्वेविहाया	२ १ १५	विष्णुगोपाःपरमं	३ ३ २९
विश्वेदेवानोअद्यास्वस्त्ये	४ ३ ७	विश्वेषामादितिर्यज्ञि	३ ४ १५	विश्वेह्यन्योअरिः	७ ७ २०	विष्णुयोनिकल्पयतु	८ ८ ४२
विश्वेदेवासमशृण्वंत्युज्ञि	४ ८ १६	विश्वेषामिरज्यंतं वसूनां	६ ४ ४	विष्मावायातुधानाः	८ ४ ८	विष्णुस्तोमासःपुर	३ ३ २६
विश्वेदेवासुआगत	२ ८ ९	विश्वेषामिरज्यवः	८ ४ २६	विषाहोत्राविश्वमभ्योति	८ २ ८	विष्णुनुकवीर्याणि	२ २ २४
विश्वेदेवासुआगत	४ ८ १५	विश्वेषामिहस्तुहि	६ ७ १०	विषाहमपृणते	३ ५ ११	विष्णोःकर्मणिपश्यत	१ २ ७
विश्वेदेवासोअध्वर्युष्या	८ ६ १५	विश्वेषां वस्तुतायेष्टमा	५ १ ९	विषुदेवोयंहति	६ ४ ५४	विष्यधेसोनुरांगसैः	२ ४ १४
विश्वेदेवासोअसुरः	१ १ ६	विश्वेषां ह्यध्वराणामनीकं	७ ५ ३०	विषुविश्वेअभियुजः	६ ३ ४३	विसद्योविश्वोदंहिता	५ २ २६
विश्वेदेवासोअश्विधः	१ १ ६	विश्वेषु हि त्वासर्वेनपु	२ १ २०	विषुविश्वेआरातयः	८ ७ २१	विसमर्णकृणुहि वित्तमेपां	२ १ ८
विश्वेदेवाःशास्त्रनेमा	८ १ १२	विश्वेहि त्वासुजोषसः	४ १ १५	विषूचस्वधाअनु	६ ३ ४	विसुपणोअंतरिक्षाण्यह्य	१ ३ ७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
विसूयौअमतिनश्रियसा	४	२२	२६	वीळपल्मभिराशुहेमभिवां	८	८	९
विसूयौमध्यमुचत्	८	७	२६	वीळुपविर्मस्तक्रभुक्ष	६	१	२०
विहित्वार्मिद्रुह्या	८	६	१३	वीळौसतीरभिधीराअतृ	३	२	१४
विहिसोतोरसृक्षत	८	४	१	वृकश्चिदसवारणउरामथि	६	४	१०
विहिहोत्राअवीता	३	७	२४	वृकायच्चिजसमानायशक्तं	५	५	१०
विह्यल्यमनसावस्यइच्छ	१	७	२८	वृक्षाश्चिन्मअभिपित्वअरा	५	७	१०
वीतिहोत्रत्वाकत्रे	४	१	१९	वृक्षेवृक्षनिथतामीमयत्	७	७	११
वीतिहोत्राकतद्रसू	६	२	३९	वृज्यामतेपरिद्विषः	६	३	११
वीतीजनसदिव्यस	७	४	१	वृजेहृयन्नमसाबुहिरशौ	४	५	१३
वीतीयोदेवमर्तोदुवस्येत्	४	५	३०	वृतेवयत्तंबहुभिर्विसव्यैः	४	४	१३
वीद्वयसिदिव्यानि	७	७	२९	वृत्रखादोवलंरुजः	३	३	१५
वीरस्यनुस्वथं	३	३	३१	वृत्रस्यत्वाश्रसथादीपमा	६	६	१५
वीरेण्यःकतुरिद्रः	८	५	२५	वृत्राण्यन्यःसमिथेपुजिह्न	५	६	१५
वीरोभिर्वीरान्वनवत्	२	७	४	वृत्रेणयदहिनाविभ्रत्	८	६	१५
वीळुचिदरुजनुभिः	१	१	११	वृथाक्रौळतदंदवः	६	८	१५
वीळुचिदुहृपितरो	१	५	१५	वृषणश्चैनमरुतोवृषसुना	६	१	१५

अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः
७	वृषापवस्वधारया	६	२
६	वृषापुनानआयुपु	३	१
७	वृषामतीनांपवते	७	१
४	वृषामदंद्दंश्लोकउक्था	२	२
८	वृषायज्ञोवृषणः	३	४
३	वृषायतेमहेअत्यायपूर्वाः	८	४
१	वृषायमाणोदृणीतसोमं	८	४
२	वृषायमिद्रैतथः	५	२
१	वृषायथेववंसगः	६	१
८	वृषारवायवदते	५	३
७	वृषात्रिजज्ञेजयनयन्	६	८
३	वृषावृषाधिचतुरः	२	६
६	वृषावृषणंदुहु	४	२
४	वृषावृषणैरोरुव	४	२
८	वृषावृषांशुनकिला	६	१
४	वृषाशोणोअभिकनिकदु	७	८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
वृषासिदिवोवृषभःपृथि	४ ७ २०	वृषोअस्तोषिभयस्यरा	४ २ १४	वेपिह्वरीयता	४ ५ २	वैश्वानरोमहिषाविश्व	४ ५ २
वृषासोतसुनोतुते	६ ३ ९	वेथाहिनिक्तीनां	६ २ १९	वेपीद्वसदुस्यं	६ २ ५	वोचेमेदिदमघवानेमेनं	६ २ ५
वृषासोमधूममसि	७ १ ३६	वेथाहिवेधोअध्वनः	७ ५ २१	वैयथ्यश्रुतनरा	७ ५ २८	वोचेमेदिदमघवानेमेनं	७ ५ ३
वृषाहोअजः	४ ८ १	वेथाहिवेधोअध्वनः	४ ६ २	वैश्वानरतवतस्यस्तु	४ ७ १	वोचेमेदिदमघवानेमेनं	४ ७ ३
वृषाहसिभानुना	७ २ १	वेसप्रजनिवाअतिस्पृ	७ २ २४	वैश्वानरतवतनिव्रतानि	७ ५ २	वोचेमेदिदमघवानेमेनं	७ ५ ३
वृषाहसिराधसे	४ २ ५	वेसध्वयुःपथिमीराजिह्विः	४ ६ ७	वैश्वानरतवधामान्याचे	४ ५ २	व्यकृणोतचमसचतुर्धा	४ ५ ३
वृषेवयथापरिकोशं	७ ३ १	वेदसासोधुतव्रतः	७ २ १७	वैश्वानरस्यदुसनाभ्योबृह	७ २ ८	व्यक्तुर्द्वयहा निशिक्क	७ २ १४
वृषोअग्निःसमिध्यते	३ १ ३०	वेदयस्त्रीणिविदुथान्येषां	३ ४ ११	वैश्वानरस्यविमितानिच	३ ५ १	व्यचस्वतीसिविवि	३ ६ ८
वृष्टिवारोत्यापा	४ ४ ३	वेदवातेस्ववर्तनि	४ २ १७	वैश्वानरस्यसुमतासाम	४ ७ १	व्यजतेदिवोअतंग्रक्तनू	४ ५ २६
वृष्टिदिवपरित्व	६ ७ ३१	वेदयोवीनापदं	६ १ १७	वैश्वानरक्रवयो	६ ४ १२	व्यनितस्यनिनः	६ २ १९
वृष्टिदिवःश्रुतधारः	७ ४ ८	वेदिषदप्रियधामाय	७ २ ५	वैश्वानरमंससाप्तिनिवा	७ १ २६	व्यभिर्दिवआतास्त्र	७ ८ ३
वृष्टिनोअर्षदिव्याजिग	७ ४ १४	वेधाअहसोअग्निवि	७ ५ १३	वैश्वानरविश्वहा	७ ५ १३	व्यं१तरिक्षमातिरत्	७ १ १५
वृष्णाःकोशःपवतेमध्व	२ ६ १७	वेमिवापूषन्नने	२ ५ ७	वैश्वानरप्रलथानाकमार	२ ७ ३३	व्यत्विब्रुयेषुमदसानः	२ ६ ५
वृष्णास्तोवृष्ण्यंशवः	७ १ ३६	वेरध्वस्यदुलानि	७ ३ ५	वैश्वानरायध्विषणास्मृतावृ	७ ३ ७	व्यं१यद्वतनुहिश्रवांसि	७ ६ २१
वृष्ण्येचेवृषणोअकर्मचा	४ १ २९	वेपिहोत्रमुतपोत्रजनां	४ ५ ३०	वैश्वानरायपृथुपजसेवि	४ ५ ३०	व्यं१यमावरणश्चेतिषर्था	४ ६ २
वृष्ण्यंशधायुसमस्वायेवध	१ ६ ६	वेपिह्वरीयता	१ ६ ५	वैश्वानरायमीदृषे	१ ३ ५	व्यश्वस्वावासुविदः	१ ६ २
						व्यस्तत्रादोदसोमित्रोअ	१ ५ १०

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
व्य॑से॒अधि॑शर्म॒तत्	६ ४	७ शनः॑सूर्य॒उरु॒चक्षा॑उद॒तु	५ ३ २९	शंसा॑महा॒मिंद्रं	३ ३ १३	श॒तंज॑वश॒रदौ॑वध॒मानः	८ ८ १९
व्या॒न॒ल्लि॒ङ्गः॒पु॒त॒नाः	७ ७	२३ शनः॑सोमो॒भव॒तु॒ब्रह्म॑शं	५ ३ २९	शंसा॑मि॒त्रस्य॑वरुणस्य॒धा	५ ३ ३	श॒तंते॑राज॒न्मि॒प॒नः॒सह॑स्रं	२ १४
व्यु॒च्छ॒न्ती॒हि॒र॒श्मि॒भिः	१ ४	६ शनो॑अ॒ग्नि॒ज्योति॑रनीको॒अ	५ ३ २८	शंसा॑वाध्व॒र्यो॒प्रति॑मे	३ ३ १९	श॒तंते॑शि॒प्रि॒ब्रत॑यःसु॒दा॒सं	३ ९
व्यु॒च्छ॒दु॒हित॑दिवः	४ ४	२२ शनो॑अ॒ज॒ण॒क॒पा॒हवो॑अस्तु	५ ३ ३०	शंसे॑दु॒कथं॑सु॒दान॑वः	५ ३ १५	श॒तंदा॑से॒बल॑ब॒धे	६ ४
व्यु॒१षा॑वा॒दि॒वि॒जा॒क॒र॒ते॑	५ २२	२२ शनो॑अ॒दि॒त॒र्भ॒व॒तु॒ते॒भिः॑	५ ३ २९	श॒क॒म॒यं॒ध॒म॒मा॒रा॒द॒प॒श्यं	२ ३ २२	श॒तंघा॑रा॒दं॒व॒जा॒ताः	७ ४ १६
व्यु॒१षा॑आ॒वाः॒प॒थ्या॑३॒ज॒नी॑	५ २६	२६ शनो॑दे॒वः॒स॒वि॒ता॒त्रा॒य॒मा॒ण३	५ ३ २९	श॒क॒मे॒त्वा॒स॒मि॒धं	१ ६ ३०	श॒तंन॑हृ॒द॒ऊ॒ति॒भिः	७ १ ९
व्य॒ण॒व॒ती॒दि॒वो॒अ॒तां	१ ६ २६	२६ शनो॑दे॒वा॒वि॒ध॒दे॒वा॒भ॒व॒तु	५ ३ ३०	श॒ग्नि॒ध॒पू॒षि॒प्र॒य॒सि॒च	१ ३ २५	श॒तंम॑ग॒द॒मानो	४ ४ २७
व्ये॒तु॒दि॒द्यु॒हि॒षा॒म॒शै॒वा	५ ३ २६	२६ शनो॑दे॒वी॒र॒भि॒ष्ट्ये	७ ६ ५	श॒ग्नि॒वा॒ज॒स्य॑सु॒भग॑प्र॒जा	३ १ १६	श॒तंम॑षा॒न्व॒क्ये॒च॒क्ष॒द्रा॒नं	१ ८ ११
व्र॒ज॒कृ॒णु॒ध्वं॒स॒हि॒वो	८ ५ १९	१९ शनो॑घा॒वा॒पृ॒थि॒वी॒प॒र्व	५ ३ २८	श॒ग्नी॒न॒हृ॒द॒य॒त्वा	५ ७ २७	श॒तंम॑षा॒न्व॒क्ये॒म॒म॒हानं	१ ८ १६
व्र॒त॒ते॒अ॒ग्ने॒म॒ह॒तो॒म॒हा॒नि	२ ८ २६	२६ शनो॑घा॒ता॒श॒मु॒ध॒त॒नो॑अ	५ ३ २८	श॒ग्नी॒नो॑अ॒स्य॒थ॒द॒पौर॑मा	५ ७ २७	श॒तंरा॑जो॒न॒ध॒मा॒न॒स्य	३ १ ११
व्र॒ते॒न॒स्थो॑व्र॒व॒क्ष॒सा	४ ४ १०	१० शनो॑भगः॒श॒मु॒नः॒शं॒सो॑अ	५ ३ २८	श॒ग्नी॒नो॑अ॒स्य॒थ॒द॒पौर॑मा	५ ६ ३६	श॒तंवा॑यः॒शु॒ची॒नां	१ २ २८
व्र॒त॒व्रा॒त॒ग॒ण॒गं॒णु॑श॒स्ति	३ १ २७	२७ शनो॑भ॒व॒च॒क्ष॒सा॒शं	७ ७ ८ १३	श॒ची॒भि॒नः॒श॒ची॒व॒सू	२ ३ १५	श॒तंवा॑य॒सू॒द॒श॒सा॒कं	२ ६ ११
शं॒न॒हृ॒द्रा॒शी॒भ॒व॒ता॒म॒वो	५ ३ २८	२८ शनो॑भ॒हृ॒द॒आ॒पी॒त॒इ॒दो	६ ४ ११	श॒ची॒व॒हृ॒द्र॒पु॒रु॒कृ॒द॒यु॒म॒त्त॒म॒	१ ४ १५	श॒तंवा॑य॒सू॒द॒श॒सा॒कं	२ ६ ११
शं॒न॒हृ॒द्रा॒शी॒भ॒व॒ता॒म॒वो	५ ३ २९	२९ शनो॑भ॒व॒तु॒वा॒जि॒नो॒ह॒वेषु॑	५ ४ ११	श॒ची॒व॒हृ॒द्र॒म॒व॒से	८ ३ ५	श॒तंवे॑ण॒न्क॒तं॒छु॒नः	६ ४ २६
शं॒नः॑क॒र॒स्य॒व॒ते	१ ३ २७	२७ शनो॑मि॒त्रः॒शं॒वरु॑णः	१ ६ १८	श॒ची॒व॒त॒ले॒पु॒रु॒षा॒कृ॒शा॒का॒३	६ १७	श॒तंश्वे॑ता॒स॒उ॒क्ष॒णो	६ ४ २६
शं॒नः॑सु॒ल॒स्य॒प॒त॒यो॒भ॒व॒तु	५ ३ ३०	३० शरो॑द॒सी॒स॒व॒ध॒व	८ १ २३	श॒र॒व्या॑क॒तो॒पि॒तरा॑यु॒वा॒ना	३ ७ ५	श॒तंवा॑अ॒ब्र॒ध॒मा॒नि	८ ५ ८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
शतक्रतुमर्णवशाकिं	३ ३ १५	शमधुर्वामधृयुवा	४ ४ १४	शशतहिप्रचेतसः	६ ४ ५४	शिशुजज्ञानहृत	७ ४ ९
शतधरमुत्समक्षयमाणं	३ १ २७	शयुःपरस्तादध	३ ३ २९	शशततोहिशत्रवरारधुष्टे	५ २ २७	शिशुनवाजेन्यवधयति	७ ५ ३२
शतधरवारयुमर्क	८ ६ ३	शरस्यचिदार्चकस्याविता	१ ८ १२	शानमनाशाकोअह्नाः	८ १ १७	शिशुर्नजातोवचक्रदत्	७ २ ३१
शतपवित्राःस्वधयमर्द	५ ४ १४	शरामःकुशरसो	२ ५ १४	शाचिगोशोचिपूजन	६ १ २४	शीतिकशीतिक्वति	७ ६ २२
शतब्रह्मपुत्रव	६ ५ ३०	शश्वशर्ववृषां	४ ३ १३	शासहृथामहाअसि	८ ८ १०	शोरपवक्रशोचिप	६ ७ ११
शतमुजिभिस्तमभिहुते	२ ४ २	शश्वोमारुतमुच्छस	४ ३ ९	शासद्वह्निदुहिउर्नर्यगात्	३ २ ५	शीर्ष्णःशीर्ष्णोजगतस्तथु	५ १०
शतमहतिरिन्दरे	५ ८ १७	शूर्यणावतिसोमं	७ ५ २६	शिक्षणद्वंद्वरायआ	६ ६ १६	शंसमानक्रतायुभिः	६ ८ २४
शतमर्दमन्मर्थानां	३ ६ २३	शश्रसाह्यसिधुतः	६ २ १५	शिक्षाविमिदोअसो	५ ७ २४	शंसमानाक्रतायुभिः	७ १ ३६
शतमिधुशरदो	१ ६ १६	शविष्ठनआभरशूरशनः	४ ६ ८	शिक्षेयमस्मैदित्सेयं	६ १ १४	शुकुपुमेहरिमाणं	१ ४ ८
शतनीकाहेतयो	६ ४ १६	शशःक्षरप्रत्यं	७ ७ २१	शिक्षेयमिन्महयेदिवेदि	५ ३ २०	शुकुतेअन्यघजततअन्य	४ ८ २४
शतनीकवृषजिगाति	६ ४ १४	शशमानस्यवानरः	१ ६ १२	शिमिन्वाजानपते	१ २ २७	शुरूपवस्वदेवभ्यःसोम	७ ५ २०
शतेनानोअभिष्टिभिः	३ ७ २२	शश्रत्तममीकते	८ २ २१	शिवकपोतद्विषितोर्नो	८ ८ २३	शुरूशुक्राउपोन	१ ५ १३
शतैरपद्रव्यणयद्वंदात्र	४ ६ ९	शश्रपुरोषाण्युवासदेव्य	१ ८ ३	शिवस्वधृष्टरिहर्गहि	३ ८ २१	शुरूशुक्राघवाशिरः	२ ८ ७
शश्रयतोअभिमेतः	८ ४ १६	शश्रद्विषिवैश्रयशत्रु	८ २ २०	शिवानःसुहयास्तु	३ ५ १०	शुरूकेमिगरजआतन्वा	२ ८ १३
शनैश्चिद्यंतोअदिवः	६ ३ ४४	शश्रद्विद्रःपोमैथक्षिजिगा	१ २ ३१	शिवानोवृषभोयथा	६ ४ ३४	शुचिमैकैवृहसति	३ ४ ९
शमधिरसिभिःकर्तृ	६ १ २६	शश्रद्विवःसुदानवः	६ ४ ५४	शिशुजज्ञानंहरिस्मृजति	७ ५ २१	शुचिरपःसयवसा	२ ७ ८

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
शुचिरसिपुहनिष्ठाः	५ ७ १८	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ १६	शुनःशोपोहहृमीतः	१ २ १५	शुंराणीवेच्छृणितांसदृष्ट	३ १ ४
शुचिद्वेष्वपिता	२ २ ११	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ १८	शुश्रमंघेदिववांतं	७ १ २४	शुंगेवनप्रथमांगतमर्वा	२ ८ ४
शुचिनयामेभिश्चिरस्वर्वि	२ ८ १९	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ २०	शुश्रुतेतेशुभमंघयंतः	२ ६ ३	शुणतंजरितुह्वामिद्राशी	५ ६ १७
शुचिनुस्तोमंनवजातम्	५ ६ १५	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ २४	शुश्रोवःशुभमःशुधमीमर्वा	५ ४ २३	शुणतंजरितुह्वं	६ ६ ७
शुचिःपावकउच्यते	६ ८ १४	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ २६	शुश्रवांसाचिदक्षिनापूरु	५ ५ १७	शुणोतुनजपतिगिरः	४ २ १५
शुचिःपावकवंधोत्रे	२ ५ २८	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ ७	शुष्णपिपुंकुयवंधमिद्रं	१ ७ १७	शुणतंपूषणवयं	४ ८ २०
शुचिःपावकोअहुतः	२ २ १०	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ १२	शुष्मासयेतेअद्रिवः	४ २ १२	शुणतंनोवृषणः	३ ३ २७
शुचिःपुनानस्तन्वै	७ २ २४	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ १३	शुष्मिन्तमन्नऊतये	३ २ २२	शुणवंतलोममरुतः	१ ३ ३०
शुचिःधमयःसाअत्रिवत्	३ ८ २५	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ १४	शुष्मिन्तमोहितेमदः	२ ४ २८	शुणवेवीरउग्रमुग्रंदमायन्	४ ७ ३३
शुचीतैचक्रेयाया	८ ३ २२	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	८ ४ १६	शुष्मीशर्धोनमारुतं	७ ३ २४	शुणवेवृष्टेरिवस्वनः	६ ८ ३१
शुचीबोहव्यामरुतःशुची	५ ४ २४	शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	८ ५ २५	शूरग्रामःसर्ववीरः	७ ३ २६	शुतंदाकरसि	७ ६ २८
शुनंतःफालाविह्वंभू	३ ८ ९	शुनमष्टाव्यचरत्	८ ५ २१	शूरस्येव्युध्यतो	३ ३ २९	शेवारिवायपूरुह	५ ७ १४
शुनंवाहाःशुनंनरः	३ ८ ८	शुनमसभ्यमतये	८ ७ २३	शूराइवेद्युधयो	१ ३ १०	शेपंनुतइद्रसस्मिन्योनौ	२ ४ १६
शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ ४	शुनमंघायभरमह्यत्सा	१ ८ १६	शूरोनघंतथायुधा	७ ३ १	शेपेवनेपुमात्रोः	६ ४ ३४
शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ ८	शुनश्चिच्छेपुनिदिनसहस्रा	३ ८ १५	शूरोवाशूरवनतेशरैरः	४ ६ १९	शोचांशोचिष्टदीदिहि	६ ४ ३३
शुनंहुवेमसघवान्निमिद्रं	३ २ ११	शुनासीराविमावाचजुषे	३ ८ ९	शुवेभिर्वधोजुषणः	७ ६ १	शश्रद्रुममर्तमनोतिवा	४ ८ २७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
श्यावाश्वस्यरेभतस्तथाश्व	३ १९	आवयेदसृक्णा	३ ६ १८	अधीनोअश्लदने	७ ६ १०	अतिव्यसुहसोनसीदन्	१ ५ ९
श्यावाश्वस्यसुन्वतस्तथाश्व	३ १८	श्रियसेकमनुभिः	१ ६ १३	अधीनोअश्लदने	७ ६ १२	श्रियंचोमादक्षिणतरुक्प	५ ३ २२
श्यावाश्वस्यसुन्वतः	६ ३	श्रियेकवोअधितनू	१ ६ १४	अधीहविर्मद्रमारिपण्यः	२ ६ ३	श्वेतरूपंकृणुतेयत्	७ २ ३२
श्येनआसामादितिऋध्या	२ २५	श्रियेजातःश्रिया	७ ४ ४	अधीहवितिरश्या	६ ६ ३०	पुटत्रिशाश्वचतुरःकुलपय	८ ६ १७
श्येनाविवपतथोहन्यदात	३ १५	श्रियेतेपादादुवआ	४ ७ १	अधीहविविपिपानस्य	५ ३ ५	पुडभाराएकुओअवरन्	३ ४ १
श्येनोनयोनिमदन	७ २ २६	श्रियेतैष्टुश्रिरुपसेवनी	८ ५ २७	अधीहविविपिपानस्य	८ ८ ६	षष्टिसहस्राश्वस्ययुता	६ ४ ५
अत्तेदधामिप्रथमार्य	८ ५	श्रियेषूपचिपुकृतेवदेवाः	२ ५ १	अष्टीवानोहिदुशुपे	१ ३ ३१	षळश्याआतिथिगवे	६ ५ ४
श्रद्धयाश्रित्समिध्यते	८ ८	श्रियेमयासोअन्जीन्	८ ३ ३०	अष्टीवायज्ञउद्यतःसजोषा	५ १ ११	संक्रदनेनानिमिषेण	८ ५ २२
श्रद्धां देवायजमानाः	८ ८	श्रियेसुहशीरुपरस्ययास्वः	४ २ २३	अष्टयेनवस्यसे	६ २ ११	संगच्छध्वंसवध्वं	८ ८ १९
श्रद्धांप्रातर्हवामहे	८ ८	श्रीणक्षुपस्थादिवं	१ ५ १२	श्रयाअग्निश्चित्रभानुः	२ ६ २	संगच्छमानेयुवति	२ ५ २
श्वच्छुत्कण्ठयंतवसूनां	५ ३ १७	श्रीणामुदारीघरुणः	७ ८ २८	श्रेष्ठनोअद्यसंवितः	७ ८ ७	संगच्छस्वपितृभिःसं	७ ६ १५
अवःसुरिभ्योअमृतवसुव	५ ६ १	अतंगायंत्रतकवानस्याहं	१ ८ २३	श्रेष्ठयविष्ठभारतामे	२ ५ २८	संगोमादिद्ववाजवत्	१ १ १८
अवोवाजमिषमूर्जवहती	५ १ ६	अतमेमित्रावरुणा	२ १ २	श्रेष्ठयविष्ठमतिथिस्वाहु	१ ३ २८	संगोभिरांगिरसः	८ २ १७
अतमेम्यजर्धनि	८ ८ ३७	अतंवावृत्रहस्तमं	६ ६ २४	श्रेष्ठवःपेशोअधियायिदशुर	७ ८ ७	संधोयःशृण्वेवमरमित्रैः	३ २ ४
अतंहविरोष्विद्वद्रप्राहि	८ ८ ३७	अधिअ्रुत्कर्णवह्निभिः	१ ३ ३०	श्रेष्ठेजातस्वरुद्रश्रियासि	२ ७ १६	संचवेजमृगारइन्द्र	४ ७ ६
आयतइवसूर्य	६ ७	अधीनइन्द्रहयामसित्वा	४ ६ २१	श्रोणामेकउदुंकगामवाज	२ ५ ३	संचोदयाचित्रमर्वाक्	१ १ १७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
संजभुराणस्तरभिःसुतेष्टु	४ २ २३	संभानुनायततेसूयस्य	४ २ ८	संघनिमथःपरपृथानायो	१ ८ २०	सःसाकृणोतिकेतुमा	३ ८ २४
संजागवद्विजरमाण	८ ४ २०	संभूयाअताध्वसिराज	५ ६ ४	संघस्मिन्विश्वावसूनि	७ ६ १	सर्गितावस्तन्यतूरोचनि	४ ५ ८
संजानानाउपसीदन्न	१ ५ १७	संमोदोवचसायुज	१ २ १२	संघस्तुभोवनयो	२ ५ १३	सआगमादद्वायोवसूनां	४ २ ७
संतिह्यैर्यआशिष	६ ४ २५	संमातपयभितः	१ ७ २१	संघदानून्यिमथुः	६ २ २२	सअनोयोनिमदतुग्रो	५ ६ २१
संतेपथासिसमु	१ ६ २२	संमातपयभितः	७ ८ १	संघस्तुइवमातुभिः	७ ५ ८	सआवक्षिमहिना	७ ५ ३१
संत्रीपवित्राविततानि	७ ४ २१	संमातुयिनक्षिद्युः	७ ४ ३	संघस्तरशशयानाः	५ ७ २	सआहुतोविरोचते	८ ६ २४
संदर्क्षेणमनसा	७ २ १९	संसिद्धोअरुपोभव	७ १ २२	संघस्तरिणपयउसियाथाः	८ ४ ८	सइजनेनसविशाल	२ ७ ५
संदेवैःशोभतेवृषा	६ ८ १५	संसीव्यथदुर्वनापयत्सर्पत	२ ३ ६	संघांकमणसमिषाहिनो	५ १ १३	सइत्तमोवयुनंततन्यत्	४ ६ ११
संनःशिशीहिमरिजोरि	५ ७ ३३	संयजानान्कतुभिः	२ १ २१	संघांशतानसत्यासहसा	५ १ ४	सइत्तंतुवविजनात्योतुं	४ ५ ११
संनुवोचावहैपुनः	१ २ १९	संयजनौसुधनौविश्वशर्ध	४ २ ४	संवृक्तदृष्ट्यमुक्थ्य	७ १ ५	सइक्षितिसुधितओकसि	३ ७ २७
संनोरायाबृहताविश्वपेश	१ ४ ५	संयत्तद्वैदमन्थवः	३ ६ २५	संघोमदासोअमृत	१ २ १	सइत्तुदानुःस्ववाकृतावे	५ १ ११
संपश्यमानाअमदन्नभि	३ २ ६	संयद्विपोवनामहे	३ ८ २४	संघोमदुवसेवृषन्	८ ४ ९	सइत्तवपामुवनेध्वास	३ ८ ८
संपूषन्नध्वनस्तिर	१ ३ २४	संयद्वनंतमन्युभिर्जना	५ ४ २६	संघोमदस्वमहाअसि	१ ३ ९	सइद्वि. कण्यतमः	८ ६ १८
संपूषन्विदुषानय	४ ८ १९	संयद्वययसादः	७ ७ २६	संघंधनमुभयं	८ ३ १९	सइद्वैवप्रतिधादस्मिन्	४ ५ ३
संप्रैतेअनुवातस्य	८ ८ २६	संयन्महाभिथितीस्पधमा	५ ६ १५	संघोत्रंस्फुरानाराः	८ ४ २	सइदानायदभ्याथ	८ १ २६
				संघोमहाभिथितीस्पधमा	५ ६ १५	सइदानसन्तुवीवं	८ ५ १४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सइद्दोजोयोगहवे	८ ६ २२	सइसृष्टयवनेतप्रतीतः	४ ६ १०	सखीयतामविता	३ ५ २४	सवेदुतसिवृत्रहन्	३ ६ ३२
सइद्दजाप्रतजन्यानिवि	३ ७ २७	सकृद्ध्वोरजायत	४ ८ ४	सखेविणोवितरिक्कम	६ ७ ५	सचतयदुपसःसूर्येण	८ ६ ११
सइद्दनेमस्युभिर्वचस्यते	१ ४ १९	सकृतुरध्वराणां	३ १ ७	सखेसखायमभ्या	३ ४ १२	सचदोविप्रमत्तौ	२ २ १९
सइद्यानउषसोरम्या	२ ५ २१	सक्तुमिवतितउना	८ २ २३	सख्यतेदंद्वाजिनः	१ १ २१	सचकमेमहूतोनिह	४ ४ ३३
सइद्यानोवसुक्कु	१ ५ २७	सक्षपःपरिपस्वजे	६ ३ २६	सगृणानोअदिद्ववान्	८ १ ३०	सचखनायमवसेअभीके	४ ६ १८
सइद्दुरायःसुष्टतस्य	८ ८ ५	सखायआनिधीदत	१ २ ५	सगृमोअक्षितरुणश्चिद	५ २ ५	सचायदासुजहतीषु	८ ५ २
सइन्महानिसमिथानि	१ ४ १९	सखायआनिपीदत	७ ५ ७	सगोमद्याजिरेत्रअथ	४ ७ ७	सचायोरिदृशकृपे	८ ५ २६
सइषुहस्तैःसनिधुभिः	८ ५ २२	सखायआशिषामहि	६ २ १५	सगोरश्चय्यविव्रजं	६ ३ १	सचासोमेषुपुरुहूतवज्रि	६ ४ ४९
सइपाहिउक्कजीपीतरुजः	४ ६ १	सखायसदंद्दविश्वहस्याम	५ ३ ४	सग्रामेभिःसनितासरथे	१ ७ ७	सचिकेतमहोयसा	६ ३ २२
सइमहर्हिधुनिमेतो	२ ६ १५	सखायस्तेविषुणाअमृते	४ १ ४	सघातवृषंश्चमधि	१ ६ ३	सचित्रचित्रं चित्रयंतमसे	५ ४ ८
सइमृगोअप्यौवन	२ २ १४	सखायस्वावकुमहे	३ १ ५	सघानःसुनुःशवसा	१ २ २२	सचैतयमनुषो	३ ४ १३
सइस्थोनमुशिषाद्	७ ३ २४	सखायःकृतुमिच्छत	६ ५ १०	सघानोद्वेवःसवितासहा	५ ४ १२	सजातसर्माश्रद्धानो	१ ७ १६
सइरभोनप्रतिवस्तउसाः	४ ५ ४	सखायःसर्वःसंभ्यवै	३ ८ २४	सघानोयोगआभुवत्	१ १ ९	सजातेर्विवृहास्तेदुह्ये	३ २ ७
सइवृषाजनयत्तासगर्भ	२ ७ २४	सखायोब्रह्मवाहसे	४ ७ २१	सघायस्तेदंदाशति	३ १ ७	सजातोगर्भोअसि	७ ५ २९
सइवृषानेफनमस्य	८ १ २७	सखासख्येअपचत्तयमशिः	४ १ २४	सघाराजासर्पतिः	१ ४ १८	सजामिभिर्धनमजाति	१ ७ १०
सइसत्येभिःसखिभिः	८ २ १६	सखाहयत्रसखिभिर्नवग्वे	३ २ २५	सघावीरोनरिष्यति	१ १ ३४	सचायतप्रथमः	३ ४ १४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सजायमानः परमे	२ २ १२	सतुर्वणिर्महाअरेणु	१ ४ २१	सत्यमिच्चांमहेनदि	६ ५ २३	सत्तासोमामभवन्	३ ५ २२		
सजायमानः परमेव्योम	४ ५ १०	सतुवक्ष्णायधेषेनानि	७ ५ २९	सत्यमिथावपेदसि	६ ३ ८	सत्रितस्याधिसानवि	६ ८ २७		
सजायमानः परमेव्योम	५ २ ८	सतुश्रुधिश्रुत्यायोदुवो	४ ७ ८	सत्यमिद्वाहंतवयं	६ ४ ४१	सत्रेहजाताविपितानमो	५ ३ २४		
सजिन्वतेजरेषुप्रजज्ञि	२ ८ १९	सतुश्रुधीं नूनतस्य	४ ६ १२	सत्यमिद्वाहअश्विना	४ ७ १२	सत्वंदक्षस्यावकोवधोभूः	५ ५ १७		
सजिह्वाचतुरनीकक्रज	४ ३ २	सतनोअश्विनयतु	३ ४ १३	सत्यमुग्रस्यबृहतः	७ ५ २६	सत्वंनंद्रधियसानोअकैः	३ ३ १		
सजूर्दित्यैवसुभिः	४ ३ ६	सतूपवस्वपरिपार्थिवं	७ २ २८	सत्यमूर्चनंरपवाहचक्रुः	३ ७ २	सत्वंनंद्रयज्ञेभिः	६ १ २१		
सजूर्दिवेभिरपानपतं	५ ३ २६	सतूपवस्वपरिपार्थिवं	७ ५ १६	सत्यामाशिषंकृणुता	८ २ १६	सत्वंनंद्रसूर्यमोअप्सु	१ ७ १९		
सजूर्मित्रावरुणाभ्यां	४ ३ ६	सतैजानातिसुमंतयविष्टु	३ ४ २४	सत्यासत्येभिर्महतीमह	५ ५ २२	सत्वंनंद्राकैवाभिः	४ ७ ५		
सजूर्विधेभिर्देवभिः	४ ३ ६	सतेजयसासनसात्वोतः	३ १ १९	सत्येनोत्तमिताभूमिः	८ ३ २०	सत्वंनजर्जपते	६ २ २१		
सजोषसआदित्यैर्मादय	३ ७ ४	सतोन्ननंकवयः सं	८ १ १४	सत्रातेअनुकृष्टयो	३ ६ १९	सत्वंनेश्वरवज्रहस्तघृणु	४ ७ २७		
सजोषस्वादिवोनरः	४ ५ १	सत्तोहोतानऋत्विभ्यः	३ ३ ३	सत्रात्वंपुरुष्टुत	६ १ १९	सत्वंनोअश्वमो	३ ४ १२		
सजोषांद्रवरुणेनसोमै	३ ७ ४	सत्तोहोतामन्वदा	१ ७ २२	सत्रामदासस्त्व	४ ७ २२	सत्वंनोअग्निदायाः	४ ५ १४		
सजोषांद्रसंगणो	३ ३ ११	सत्यतर्दिद्रावरुणा	६ ४ ३०	सत्रायदीभार्वरस्य	३ ६ ३०	सत्वंनोदेवमनसा	६ २ ३०		
सजोषाधीराः पदैरनु	१ ५ ९	सत्यतत्तुर्वशेयदौ	६ ३ ४७	सत्राहणंदाधृषि	३ ३ ४७	सत्वंनोरायः शिशीहि	३ १ १६		
सतत्कृधीषितस्तूयमश्रे	४ ५ ७	सत्यंवेषाअमवन्तः	१ ३ १६	सत्रासाह्वरण्यसहोदां	३ ३ १६	सत्वंविप्रायदाशुपे	६ ३ ३१		
सतः सतः प्रतिसानं पुरोभू	३ २ ६	सत्यमिच्छन्तत्वावान्	४ ७ २	सत्रासाहोजेनभृक्षो	३ ६ २७	सत्वमैश्वरतीकन	८ ६ २५		

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सर्वमग्नेविभावसुः	६ ३ ३५	सदेवः कविनेषितः	६ ८ २७	सध्रीचोः सिधुमुशतीरिवा	६ ११	सन्ः स्वानामभर	१ १ २३
सर्वमग्नेसौमगत्व	१ ६ ३२	सदोद्वाचक्रातेऽपमादिवि	६ २ ३६	सध्रीमार्थतिपरि	२ ६ १०	सन्ः स्वानामभर	६ २ १५
सर्वमसुदपद्विषः	५ ८ ३५	समेवप्राचोविमिमायु	२ ६ १५	सन्ः क्षुमन्तेसदने	७ ८ १४	सन्ः इन्द्रत्वयतायाइषेधाः	५ ३ २
सर्वमरियोर्गविषेदुव	३ ७ १४	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	४ ८ ४	सन्ः पप्रि पारयाति	६ १ २१	सन्ः इन्द्रत्वयतायाइषेधाः	५ ३ ४
सर्वामददृषामदः	१ ५ २९	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	८ ८ ३६	सन्ः पवस्ववाजुयुः	७ १ १	सन्ः इन्द्रः शिवाः सखा	६ ६ २१
सदसीतश्रीरतिथिः	८ ४ २०	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	५ २ ३०	सन्ः पवस्ववाजुयुः	६ ७ ३६	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	७ १ २०
सदसस्पतिमङ्कुत	१ १ ३५	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	५ ७ २६	सन्ः पावकदीदिवः	१ १ २३	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	६ ७ १
सदस्यमदेसदस्यपीता	४ ६ २३	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	५ २ १०	सन्ः पावकदीदिवः	३ १ ८	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	७ १ ६
सदाकवीसुसतिमाचके	१ ८ १७	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	२ ८ २५	सन्ः पितेवसुनवे	१ १ ८	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	७ १ ६
सदापणोयजतोविद्विषो	४ २ २५	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	३ ५ ७	सन्ः पुनानामभर	१ १ २	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	४ ३ २६
सदासिरणोयवसेव	७ ६ ९	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	८ ६ ९	सन्ः पुनानामभर	६ ८ ३०	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	८ १ ३
सदासुगः पितुमात्र	३ ३ २७	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	६ ५ ३८	सन्ः पुनानामभर	७ १ १९	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	३ ६ २७
सदिदितेऽनुविजातस्यम	४ ६ ४	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	३ ३ १२	सन्ः पुनानामभर	४ ५ २३	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	६ ७ २२
सदूतोविश्वेदुभि	३ ४ १३	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	८ ५ १५	सन्ः पुनानामभर	३ १ १३	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	६ ७ २२
सदृशीरधसदृशी	२ १ ५	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	८ ५ १५	सन्ः पुनानामभर	६ ३ ३	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	२ ७ १
सदृहेचिदाभनृगत्तिवाज	६ ७ १३	सद्यश्चिद्यस्यचर्कतिः	८ ५ १५	सन्ः पुनानामभर	१ ७ ५	सन्ः इन्द्रः ययत्यवे	२ ४ १७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सनात्सनीळाअवनीरवा	१ ५	२ सनेसुयेतजतिभिः	२ ६	सनो॒नियु॒क्तिः॒ पुरु॒हूतवे॒द्यः॒ ६	४ १४	सनो॒वस्व॒उप॒सासि	६ ५ १२
सनादक्षमुतक्रतु	६ ७	२ सनेमि॒कृ॒ष्या॒स्सदा	७ ५	सनो॒नां॒नृता॒मो	५ २५	सनो॒वाजा॒यश्र॒वस॒इ॒पेचं	४ ६ ३
सनादग्नेमृणसि	८ ४	८ सनेमि॒चक्र॒मज॒रवि॒वा	२ ३	३ १६ सनो॒नेदि॒ष्टद॒द्या	२ १ १३	सनो॒वाजै॒व्ववि॒तापु॒रूव	६ ४ ३
सनादेवतवराग्रो	१ ५	३ सनेमि॒त्वम॒स्सदा	७ ५	८ सनो॒बोधि॒पुरए॒तासु॒गेषु	४ ६ १२	सनो॒विभा॒वाच॒क्षणि॒नव	५ ५ ५
सनाद्विंशपरिभूमा	१ ५	२ सनेमि॒सख्यं॒स्वप॒समा॒नः॒ १	५ ५	२ सनो॒बोधि॒पुरो॒काशं॒ररां	४ ६ १६	सनो॒विधा॒दिवो॒वसु	७ १ १४
सनापुराणमध्यमि	३ ३	३ सनेम्य॒सद्यो॒तदि॒द्युं	५ ४	३ २३ सनो॒बोधि॒श्रधी॒हवै	४ १ १६	सनो॒विधा॒न्याभ॒र	६ ६ २६
सनामानाचिह्नसयः	८ ३	४ सनो॒अद्य॒वसु॒तये	७ १ १	१ सनो॒बोधि॒सह॒स्य	२ ५ २१	सनो॒विधा॒हासु॒क्रतुः	१ २ १८
सनायतेगोतमद्द्रं	१ ५	३ सनो॒अर्ष॒पवि॒त्रथा	७ १ ३८	३ सनो॒भागा॒यवा॒यवे	७ १ १	सनो॒विधै॒भिर्दे॒वभिः	६ ५ ११
सनायुवोनमसानव्यो	१ ५	३ सनो॒अर्षा॒भिदू॒त्यं	७ १ १	२ सनो॒भागा॒यवा॒यवे	७ १ १९	सनो॒वृष॒न्सनि॒ष्ठग्रा	६ ६ १७
सनि॒तःसु॒स॒नितः	६ ४	४ सनो॒ज्योती॒षि॒पूर्व्यं	६ ८ २६	३ सनो॒मदा॒नाप॒ते	७ ५ ७	सनो॒वृष॒न्नमु॒चरं	१ १ १४
सनि॒तावि॒प्रोअ॒र्वकिः	५ ७	४ सनो॒दरा॒च्चासा॒त्	१ २ २२	३ सनो॒मं॒द्राभि॒रध्व॒रे	४ ५ २१	सनो॒वृष्टि॒दिव॒स्प॒रि	२ ५ २७
सनि॒तासि॒प्रव॒तोदा॒गुपै	५ ७	३ सनो॒देव॒देव॒ताते	७ ४ ३	६ सनो॒महा॒अनि॒मानः	१ २ २४	सनो॒वेदो॒अमा॒त्यं	५ २ १८
सनि॒र्मि॒त्रस्य॒प्रथः	६ १	३ सनो॒देव॒भिःप॒वमा॒न	७ ४ ३	३ सनो॒मि॒त्रम॒हृत्स्वं	६ ३ ३८	सनो॒हरी॒णाप॒ते	७ ५ ८
सनी॒व्याभि॒ज॒स्ति॒र	४ ७	४ सनो॒धीती॒वरि॒ष्टया	४ १ १७	३ सनो॒युवै॒द्रेजो॒हूत्रः	२ ६ २५	सप॒त्यत॒उभ॒योर्नृ॒भ॒म॒योः॒ ४	६ २०
सने॒म॒त॒सु॒स॒नि॒ता	७ ८ १०	३ सने॒न॒व्यंभि॒वृष	१ २ १९	३ सनो॒राधा॒त्याभ॒र	५ २ २०	सप॒र्यवो॒भ॒र॒माणा॒अभि॒जु	५ २ १
सने॒म॒ते॒व॒सा॒न॒व्यं॒इ॒द्रं	४ ६ १०	३ सनो॒नियु॒क्ति॒राष्ट॒ण	४ ७ २५	३ सनो॒रेव॒त्स॒मि॒धानः	२ ५ २१	सप॒र्येण्यः॒सप्रि॒योवि॒क्ष्व	४ ४ ३६

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सपवतो न धरुणेष्वच्युतः १	४ १२	ससत्वाहुरितोरथे	१ ४ ८	ससिष्टजनिवधसः	६ ८ १९	समत्तुयाहप्रथमाय	२ ६ १९
सपवस्वधनजय	७ १	ससदिशानानासूर्याः	७ ५ २८	ससर्चिद्धामदच्युता	६ ३ १०	सस्रतारं वरुणमग्न	३ ४ १२
सपवस्वमदायकं	७ १	ससधामानिपरियन्	८ ७	सपप्रथाने अभिपंचभूमं	५ ५ १६	समंजतु विश्वेदेवाः	८ ३ २८
सपवस्वमदन्तिम	७ १	ससभिः पुत्रैरदितिः	८ ३ २	सप्रकेतउभयस्यप्रविद्वान्	५ ३ २४	समं दस्वाहं धसो	३ ३ ४
सपवस्वयथाविधिद्रं	७ १ २२	ससमुर्यादाः कुवयः	७ ५ ३३	सप्रत्नथाकविवधः	६ ४ ४२	समं दस्वाहं धसः	४ ७ २६
सपवस्वविचर्षणे	६ ८ ३१	ससमेससशक्तिनः	४ ३ १०	सप्रत्नथासहसाजायमानः १	७ ३	समं दस्वाहं नुजोषमुग्र	४ ६ १६
सपवस्वसहमानः	७ ५ २३	ससयुजतिरथमेकचक्रं	२ ३ १४	सप्रत्नवक्षर्वीयसा	४ ५ २५	समं द्रयां च जिह्या	५ २ २३
सपवित्रैर्विचक्षणः	६ ८ २७	ससवीरासो अघरात्	७ ७ १७	सप्रत्नवक्षर्व्यसे	७ ४ १	समं जेषमिमा अहं	८ ८ १७
सपिष्ट्याण्ययुधानि	७ ६ ४	ससस्वसारो अभिमातरः	७ ३ १९	सप्रथमे व्योमनि	६ १ ७	समं जमनाजनिममानुषा	४ ६ ५
सपुनानउपसूरे	७ ४ १८	ससस्वसुररुषीर्वावशानः	५ ३ ३३	सप्रवोहहन्व रिगत्या	२ ६ १५	समं ज्योर्पर्वत्या इवसूनि	८ २ १९
सपुनानोमिदं तमः	७ ४ २६	ससहोतारस्तमिदं ज्ञते	६ ४ ३५	सप्राचीनान्यवतान्	२ ६ १९	समं त्रगावो भितोनवन्ते	४ १ २७
सपूर्वयानि विदं क्रव्य	१ ७ ३	ससहोत्राणि मम सावृणा	२ ८ २२	सबाधो यजना इमे	६ ५ २२	समं सरः पृथुवन्वज्र	७ ४ ७
सपुन्यैः पवतेयं	७ ३ २	ससनां ससक्तृष्टयः	२ ६ ३५	सबोधिसुरिर्मधवा	२ ५ २७	समं सुत्वा धूरसतामुग्राणं	४ ४ १४
सपुन्यो महानां	६ ४ ४२	ससापो देवीः सुरणः	८ ५ २५	समं दनावदियति	७ ३ २०	समं स्रग्निमवसे	५ ८ ३६
सपुन्यैर्वसुवित्	७ ४ ७	ससाधर्गभर्भुवनस्यरेतः	२ ३ २१	समामैतितिवः	७ ८ ४	समं धरायोषसोनमत	५ ४ ८
ससक्षरन्ति शिवावे	७ ६ १३	ससास्यासन्परिधयः	८ ४ १९	समिक्षमाणो अमृतस्य	७ २ २३	समनातूर्णिरुपयासि	८ ३ ३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
समनेववपुष्टतः	६ ४ ४१	समातरानददेशानः	७ २ २४	समानुषेवजने	२ १ १५	समिधायस्तआहुतिं	४ ५ १
समन्यायान्युपमयन्त्यु	२ ७ २२	समातराविचरन्	७ २ १९	समानेअहंत्रिरवधगोहना	३ ४	समिधायोनिशितीदाशु	६ १ ३१
समन्युमीःसमदेनस्यकृ	१ ७ ९	समातरासूर्येण	४ ७ ४	समानोअध्वास्वसोरनन्त	८ १	समिद्धमक्षिमिधागिरा	४ ५ १८
समन्युमर्त्यानां	६ ५ ३२	समातरिश्वापुरुषारं	१ ७ ३	समानोमंत्रःसमितिः	८ ८ ४९	समिद्धश्चित्समिध्यसे	८ ८ ८
समतोअग्नेस्वनीकरेवान्	५ १ २७	समानंनिकंठवृषणः	७ ५ ३३	समानोराजा	३ ३ २८	समिद्धस्यप्रमहसः	४ १ २२
सममृजानआयुभिः	७ १ १४	समानंपूर्वाभिर्वावशा	८ ७ ७	समान्यावियुते	३ ३ २५	समिद्धस्यश्रयमाणःपुर	३ १ ३
सममृजानआयुभिःप्रय	७ २ ११	समानंवत्ससमि	२ २ १५	समामृजेतिरोअण्वानि	७ ५ १४	समिद्धाधिवनवस्तीर्णब	४ २ ८
सममृजानइन्द्रियायु	७ २ २३	समानंवांसजायं	६ ५ २०	समावर्षतिविष्टितोजिगी	८ ३	समिद्धेअशौसुतइंद्रसो	४ ७ १२
समश्चिनोरवसानूत	४ ४ १७	समानज्वैअधिसंगतासः	५ ५ २३	समाहिनुद्रोअणीं	२ ६ २३	समिद्धेवृषिष्वानजाना	१ ७ २६
समश्चिनोरवसानूत	४ ४ १८	समानमस्मानपवृत्	८ ४ १४	समित्तमघमेश्ववत्	६ १ २७	समिद्धोअघ्नआवह	२ २ १०
समश्चिनोरवसानूतनेन	४ २ १९	समानमंज्येषां	६ १ ३८	समित्तान्वृहत्खिदत्	६ ५ २९	समिद्धोअघ्नआहुत	४ १ २२
समश्चिनोरवसानूतनेन	४ २ २२	समानमूलपुरुहंतं	७ ८ २१	समित्समित्सुमनाबोध्य	२ ८ २२	समिद्धेअग्निर्विशोचि	४ १ २२
समस्मिन्जायमानः	८ ५ २	समानमेतदुदकं	२ ३ २३	समिधामिदुवस्यत	६ ३ ३६	समिद्धोअग्निर्नेहितः	२ ५ २२
समस्यमन्यवेविशः	५ ८ ९	समानयेजनोहिवां	१ २ ३१	समिधजातवैदेसे	५ २ १७	समिद्धेअघ्नमनुषो	८ ६ ८
समस्यहृदिहरयः	७ ४ ६	समानीवआकृतिः	८ ८ ४९	समिधानतउसत्यु	६ ३ ३७	समिद्धोअघ्नराजसि	२ ५ ८
समहाविश्रादुरितानि	५ २ १५	समानुषेषुदळभो	३ ५ ९	समिधानःसंहसजित्	४ १ २०	समिद्धोविश्वतस्पतिः	६ ७ २४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	गंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सुमिध्यमानप्रथमानुद्य	३ १ १७	समीपणेऽजतिभोजनमु	४ २ ४	समुप्रयतिधीतयः	७ ७ ११	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ २ ३
सुमिध्यमानोअध्वरे	३ १ २८	समीपेभासौअस्वरन्	६ ६ ३८	समुप्रियाअनूपत	७ ५ २	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ३ २८
सुमिध्यमानोअमृतसरा	४ १ २२	समुलेमहतीरपः	५ ८ २२	समुप्रियोमृज्यते	७ ४ ११	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ६ २
समीद्वगदंभृष्टण	१ २ २७	समुत्वाधीभिरस्वरन्	७ २ ८	समुवांयुजंमहयुजमोभिः	५ ५ ३	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ १ १३
समीद्वणोमनसनेषिगो	४ २ १७	समुद्रज्येष्ठाःसलिलस्य	५ ४ १६	समुवोयंशंमहयुजमोभिः	५ ४ ९	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ५ १४
समीद्वरायासमिषारंभेम	१ ४ १५	समुद्रमांसामवतस्थेअग्नि	४ २ २४	समुज्यतेसुकर्मभिः	७ ४ २६	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ६ ४
समीद्वेणोतवायुना	७ १ १९	समुद्रःसिंधुरजो	८ २ १४	समुज्यमानोदशभिः	७ २ २३	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ २ २१
समीद्वेरयगामनुद्धाहं	८ १ २३	समुद्रादंणवादिधि	८ ८ ४८	समेनमुहताहुमाः	६ ८ २४	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ६ ५
समीद्वोगाअजयत्	३ ५ २३	समुद्रादूर्ध्वमिमुदियाति	८ ७ ७	समेवपुंरुद्धदयद्विधिनोर्ध्वः	४ ८ ५	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ २ १८
समीद्वोरायोबृहती	६ ४ २१	समुद्रादूर्ध्वमिमुदियाति	३ ८ १०	समोहेवायआदोत	१ १ १६	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ७ ८
समीचीनाअनूपत	६ ८ २९	समुद्रियाअप्सरसः	७ ३ ३	समोविद्धस्तोनसमं	८ ६ २३	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ५ २५
समीचीनासंआसते	६ ७ ३५	समुद्रान्तःशयते	६ ७ ५	सम्यक्सम्यंचोमिद्विषाः	७ २ २९	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ४ १२
समीचीनेअभित्यना	७ ५ ५	समुद्रेणसिंधोयादमा	३ २ २०	सम्यक्सवन्तिसरितोन	३ ८ ११	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ३ २३
समीरथनंभरिजोः	७ २ २५	समुद्रेत्वांनमणा	७ ८ २८	सुम्राजोयसुधुधयंशं	४ ४ १	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ७ २३
समीवत्संनमावृभिः	७ ५ ७	समुद्रोअप्सुमांशुजे	६ ७ १८	सुम्राजोयसुधुधयंशं	४ ४ ६	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ६ २४
समीसत्वायोअस्वरन्	७ १ २	समुपणागमेमहि	४ ८ १९	सुम्राजोयसुधुधयंशं	४ ४ १	सुम्राजोयसुधुधयंशं	८ ७ १३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सरस्वतिदेवनिदोनिर्बह	४ ८ ३०	सरोरुवदृषमः	७ ७ २०	सवायुर्मिद्रमश्चिना	६ ७ २९	सवृत्रहेद्रः कृष्णयोनीः	२ ६ २६
सरस्वतियासरथ	७ ६ २४	सर्गाइवसृजतंसुष्टीरूप	६ ३ १७	सवावशानइहपहि	३ ३ १६	सवृत्रहेद्रः शर्षणीधत्त	६ ६ ३५
सरस्वतीदेवयंतः	७ ६ २४	सर्वपरिक्रोशंजहि	१ २ २७	सवावृधेनयाथोषणा	५ ६ १९	सवेतसुदशमायुदशोणि	४ ६ १०
सरस्वतीयापितरः	७ ६ २४	सर्वेनंदतियशसा	८ २ २४	सवितापश्चातत्सविता	७ ८ ११	सवेदेवआनम	३ ५ ८
सरस्वतीसरयुःसिंधुः	८ २ ७	सर्वज्रमृदस्यहामीमस्रः	१ ७ १०	सवितायत्रैः पृथिवीं	८ ८ ७	सवेदसुष्टीनां	७ ७ १३
सरस्वतीसाधयती	२ ५ २३	सर्वाधितावर्धनः	७ ४ १८	सवितारमुषसमश्चिनाम	१ ३ २९	सव्यामनुस्क्रियवावसे	५ ७ ३१
सरस्वत्यभिर्नोवेषिवस्यः	४ ८ ३२	सर्वह्निमिर्कृत्वाभिः	४ ७ ५	सविद्धाअपगोहं	२ ६ १६	सवाधतः शवसानेभिः	८ ५ १५
सरस्वानधीभिर्वरुणः	८ २ १२	सर्वह्निः पुत्रः पित्रोः पुत्रिः	६ ८ १०	सविद्धाअंगिरोभ्यः	६ ४ ४२	सवाधतो नहुपो	२ १ २
सरजसिपुरुषुत	६ १ १७	सर्वह्निः पुत्रः पित्रोः पुत्रिः	२ ३ ३	सविद्धाआचपिप्रयो	२ ५ २७	सशुष्मीकलशेषा	६ ८ ८
सरायस्वामुपसृजा	४ ७ ८	सर्वह्निः सोमजगृविः	६ ८ २६	सविप्रशर्षणीनां	३ ५ ८	सशेवृधमधिधाद्युष्मस्य	१ ४ १८
सरुदेभिरशस्तवार	८ ५ १४	सर्वायशेषुमानवी	७ ४ २४	सविश्वादाशुषेवसु	६ ८ २६	सः श्रुधियः स्मापृतना	२ १ १६
सरूपैरासुनांहि	६ ३ १३	सवाजंयातापदुष्यदायत्र	८ ५ १४	सवीरोअप्रतिश्रुतः	५ ३ १८	सः श्रितानस्तन्यतूरोच	४ ५ ८
सरतोधावृषमः शश्वतीनां	५ ७ १	सवाजैश्चर्षणिः	१ २ २३	सवीरोदक्षसाधनः	७ ५ ३	ससत्पतिः शवसांहति	४ ५ १५
सर्वाइवविजपतिः	१ २ २४	सवाजीरोचनादिवः	६ ८ २७	सवृत्रहयेहव्यः	३ ६ ११	ससत्यसत्त्वमहते	४ ७ ३
सरोचयज्जनुषारोदसाड	२ ८ १७	सवाज्यक्षाः सहस्र	७ ५ २१	सवृत्रहावृषसुतः	६ ८ २७	ससन्नपरीणीयेतु	३ ५ ९
सरोरुवदृभिपूवाः	७ २ १९	सवाज्यवार्साक्रषिवचस्य	३ ७ ८	सवृत्रहेद्रः क्रमुक्षाः	६ ६ ३५	ससत्तवीतिभिर्हि	६ ७ ३२

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
ससमुद्रोऽप्रीच्यः	६ ३ २७	ससुन्वेयोवसूनां	७ ५ १९	सहदांनुसूतक्षिपंतं	३ २ २	सहस्रशृङ्गोवृषभः	५ ४ २२
ससर्गेणशवसतको	४ ७ ४	ससुष्टुभासकृतागणेन	३ ७ २६	सहवामेनउपोवि	१ ४ ३	सहस्रसामाग्निवेशरुणी	४ २ ४
ससर्पेरभरत्	३ ३ २२	ससुष्टुभासस्तुभा	१ ५ १	सहव्यवाकर्मलः	३ १ ९	सहस्रतद्देतयोनः	२ ४ ४
ससर्पेरमति	३ ३ २१	ससुनुभिर्नरुद्रैर्भिकर्भवा	१ ७ ८	सहस्रतद्देनाम	२ ६ २६	सहस्रव्यतीनां	३ ६ ३०
ससव्येनयमतिव्राधतश्चि	१ ७ ९	ससुनुमार्तराशुचिः	६ ७ ३२	सहस्रतोमाःसहस्रदसः	८ ७ १८	सहस्रसामकर्मचत	१ ५ ३०
ससस्ययद्वियुता	३ ५ ७	ससूर्यप्रतिपुरोनुद्गाः	५ ५ ४	सहस्रणीथःश्रुतधारः	७ ३ १०	सहस्रक्षेत्रेणश्रुतशरदेन	८ ८ १९
ससंतुष्याअरातयः	१ २ २७	ससूर्यस्यरश्मिभिः	७ ३ १८	सहस्रणीथाःकृबयः	८ ८ १२	सहस्रक्षोविचंपणिः	१ ५ २८
ससनयःसविनयः	२ ७ २	ससूर्यःपर्युरुवरासि	८ ४ १४	सहस्रदाग्रासणीर्मा	८ २ २	सहस्रतेशुतावय	३ ६ ३०
ससंक्षिरोविष्टः	२ २ ६	ससुवांसमिवत्सना	३ १ ५	सहस्रधापंचदशा	८ ६ १७	सहस्रैणवसचेतयवोयुधा	५ ७ ३१
ससानात्युतसूर्यससान	३ २ १६	ससोमआमिश्रतमः	४ ७ १	सहस्रधारवृषभं	७ ५ १७	सहस्रैप्रपतीनां	६ ४ ४७
ससुकुतुर्कृतचिदस्तुहो	५ ६ ७	सस्तुमातासस्तुपिता	५ ४ २२	सहस्रधारःपवते	७ ५ २	सहस्रैतिःश्रुतामवः	७ १ २६
ससुकुतयोविदुरःपणीनां	५ २ १२	सःस्तोभ्यःसहव्यः	६ १ २१	सहस्रधारोवताः	७ २ ३२	सहस्रमन्योअभिर्माति	८ ३ १९
ससुकुतुःपुरोहितो	२ १ १४	सस्थावानायवयसिस्वमे	६ ३ १९	सहस्रधारोवतेसं	७ २ २९	सहस्रैवपृत्सुतरणिः	३ ३ १३
ससुकुतुरणितायःसुतेषु	६ ६ ३५	सस्त्रिमविदुच्चरणे	८ ७ २७	सहस्रधारोवितते	७ २ ३०	सहिकुतुःसमयः	१ ५ २५
ससुतःपीतयेवृषा	६ ८ २७	सस्वश्चिद्वितन्वःशुभं	५ ४ ३०	सहस्रयाजमभिर्मातिषा	८ ५ २५	सहिश्रस्यमनसस्यचि	४ २ २४
ससुन्वतद्दृःसूर्य	२ ६ २३	सस्वश्चिद्विसृतिस्त्रेभ्यः	५ ५ २	सहस्रशीर्षापुरुषः	८ ४ १७	सहिश्रपावांअग्नी	१ ५ १४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सहिक्षयेणक्षम्यत्यजन्मनः	४ १३	सहिष्माजरितृभ्यआ	६ ८ १०	साकंवदंतिबृहवः	७	२ २७	सामासत्योक्तिःपरि	७ ८ १२	
सहिक्षेमोहविर्यजः	७ ७	सहिष्माधन्वाक्षितं	३ ८ २५	साकंहिशुचिनाशुचिः	२	५ २६	सावसदुपतीश्वधुराय	८ ५ १	
सहित्वदेवशथते	७ ४ २३	सहिष्माविश्वचर्षणिः	४ १ १५	साकमुशेमजयंत	७	४ ३	सावहयक्षभिरवातो	५ १ ५	
सहिद्युताविद्युतावेति	८ ५ १४	सहिसत्योयंपूवंचित्	४ १ १७	सातिर्नवोमवतीःस्वर्वतीः२	४	४ ७	साविदुवोरांमरुद्भिरस्तु	५ ४ २३	
सहिद्युभिर्जनानां	४ १ ८	सहित्वसृष्टपदक्षो	१ ६ १३	सातेअग्नेशंतमा	६	५ २२	सास्माअंरप्रथमस	२ ६ २१	
सहिद्दुरोद्गरिषुवज्रजधनि	१ ४ १२	सहोतायस्यरोदसीचिदु	२ ८ २७	सातेजीवानुरुततस्य	७	७ १९	सास्माअंबादुभ्यां	३ ६ २०	
सहिधीभिर्हग्योअस्युग्र	४ ६ ५	सहोताविश्वपरिभूत्व	२ ५ २०	साद्युमैद्युश्चिनीबृहत्	६	५ २२	सास्याकैभिरतरीनशपैः	४ ५ १४	
सहिपुरुचिदोजसा	२ १ १२	सहोतासेदुदस्य	३ ५ ८	साधुर्नगुग्धरस्तेव	१	५ १४	साहायसंतिसुष्टिहेवहव्य	६ १ ३९	
सहियोमानुपायगा	४ ५ २५	सहोभिर्विश्वपरि	८ १ १८	साध्वपांसिनता	२	५ २३	साह्वान्विथाअभियुजः	३ १ १०	
सहिरत्नानिदाशुषे	४ ४ २५	सहोपुणोवप्रहस्तेः	५ ८ २४	साध्वयाअतिथिनीः	८	२ १७	सिं वंतिनमसावत	६ ५ १५	
सहिविश्रान्तिपार्थिवा	४ ५ २४	सांतपनाद्दुदहविः	५ २ ३०	साध्वीभकदुवधाति	८	१ १३	सिंधुर्नक्षोदःशिमावा	२ ७ ४	
सहिविश्रानिपार्थिवा	४ ७ २४	सांकजतःऋतुना	२ ६ २८	सानोअथयस्यावयं	८	७ १४	सिंधुर्नक्षोदःप्रनीवा	१ ५ १०	
सहिवेदावसुधिति	३ ५ ८	सांकजताःसुभ्वःसाकमु	४ ३ १७	सानोअद्याभरद्भसुः	४	४ २१	सिंधुर्नक्षोदःसर्पासिपदथा	३ ७ १९	
सहिशधौनमारंत	२ १ १३	सांकजानांसस्यमाहरेक	२ ३ १६	सानोविश्रान्तिद्विपैः	४	४ २१	सिंधुरिवप्रवणआशुयाय	४ ७ २९	
सहिशुचिःशतपत्रःसशुं	५ ६ २२	सांकयक्षमप्रपत	८ ५ १०	सामद्विबृहामहि	३	५ १	सिंधोरिवप्राध्वनेशुवना	३ ८ ११	
सहिश्रवस्युःसदनानि	१ ४ २०	सांकयुजाशकुनस्येव	८ ६ १	सामद्युरायेनिधिमत्	८	१ २२	सिंधोरिवप्रवणेनिशे	७ २ २२	

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सिंहवसन्तमध्वः	७ ३ २५	सुगव्यन्नोवाजीस्वध्व्यपुसः२	३ १०	सुताइंद्रायवाये	४ ३ ६	सुनोतामधुमत्तम्	६ ८ २०
सिंहइवनदति	१ ५	सुगस्त्रेअश्लसनवित्तोअध्वा५	४	सुताइंद्रायवाये	६ ८ २३	सुनोतासोमपावे	५ ३ १८
सिन्नाअश्लधियोअस्मे	७ ६ २	सुगुरससुहिरण्यः	२ १ १०	सुतावतस्त्वावयं	६ ४ ४६	सुनवतिसोमरथिरासः	८ ३ ९
सिनीवाल्लिपृथुकु	२ ७ १५	सुगोततेसुथापवते	५ १	सुतासोमधुमत्तमाः	७ ५ १	सुपण्डूथानबमासि	७ ७ २१
सिषक्तिसावसुमतिश्चनि	५ १७	सुगोहिवोअयमभिन्न	२ ७	सुतेअध्वरेअधिवाचं	८ ४ ३१	सुपणवस्त्रमृगोअस्याद	५ १ २१
सिषक्तुनऊर्वयस्पष्टः	४ २ १६	सुज्योतिषःसूर्यदक्षपितृ४	८	सुतेसुतेन्योक्ते	१ १ १८	सुपर्णवित्राःकवयः	८ ६ १६
सिषासतूरयीणां	७ १ ४	सुतंभरोयजमानस्पृस्य ४	२ २५	सुत्रामाणंथिर्विधां	८ २ ४	सुपर्णाएतआसते	१ ७ २२
सीदतस्तेवथोयथा	६ २ १	सुतःसोमोअसुतादिदृ	४	सुदक्षोदक्षैःऋतुना	८ ४ २०	सुपर्णावाचमक्रतो	८ ४ २९
सीदहोतःस्वडलोकोचिक्रि	३ १ ३३	सुतइवनिमिश्छइंद्रसोमे ४	६ १५	सुदासदस्त्रावसुबिभ्रता	१ ४ २	सुपशंसमावसुज्यस्तं	४ १ २८
सीरायुंजंतिकवयः	८ ५ १८	सुतइदोपुवित्रआ	७ ४ २६	सुदेवःसमहासति	४ ३ १३	सुपशंससुखरथं	१ ४ ६
सुक्रमीणःसुरूचौ	३ ४ १९	सुतइंद्रायवाये	६ ८ २४	सुदेवास्थकाणवायना	६ ४ २६	सुप्रतीकेवयोवृधां	३ ८ २१
सुक्रियुंअश्वमल्लि	८ ३ २३	सुतइंद्रायुविण्वि	७ १ ३०	सुदेवोअध्वप्रपतेदनां	८ ५ ३	सुप्रवाचनंतंवीर	२ ६ १२
सुहृसुपाणिःस्ववान्	३ ३ २६	सुतएतिपुवित्रआ	६ ८ ३९	सुदेवोअसिवरण	६ ५ ७	सुप्रावर्गसवीर्यसुहृवान्	६ २ ८
सुक्षेत्रियासुगातया	१ ५ ५	सुतपात्रेसुताइमे	१ १ १	सुनिर्मथानिमथितः	३ १ ३४	सुप्रावीरस्तुसक्षयः	५ ५ ८
सुखंरथयुजोसिंधुः	८ ३ ७	सुताअनुस्वमारजः	७ १ ३१	सुनीतिभिन्नयसिन्नायसे	२ ६ २९	सुप्राव्यःप्राशुषाळे	३ ६ १४
सुतापंथाअनुक्षरः	१ ३ २२	सुताइंद्रायवज्रिणे	७ १ ३२	सुनीथोवासमल्लः	६ ४ १	सुप्रपुःसुधवसोन	२ ५ १३

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सुब्रह्माण्डेववतं	८ १ ३	सुवीर्यसथसुगव्यं	६ १ ६	सुसंहशत्वावयं	१ ६ ४	सूर्यचक्षुगच्छतवातं	७ ६ २०
सुभगःसप्रयत्नवो	१ ६ १२	सुबृद्धथोवतंतयन्	२ ४ २९	सुसंहशत्वावयं	८ ८ १६	सूर्याचंद्रमसौधाता	८ ८ ४८
सुभगःसवज्जतिषु	६ १ ३८	सुशंसोबोधितृणतेयवि	१ ३ २९	सुसमिद्धायशोचिषे	३ ८ २०	सूर्यायावहतुःप्रागात्	८ ३ २२
सुभगाग्नौदेवाःकृणुत	८ ३ १३	सुशिलेपृहतीमही	६ ७ २५	सुसमिद्धोनआवह	१ १ २४	सूर्यायदुवेभ्यः	८ ३ २३
सुमंगलीरियंवधूः	८ ३ २६	सुशेवानोसृष्टयाकुः	६ ५ ३४	सुसुक्त्वाकंप्रथममात्	८ ४ ११	सूर्यविषमासजा	२ ५ १५
सुयुग्मिभरथैःसुवृता	३ ४ ३	सुषहासोसमानिते	६ ८ १९	सुसुक्तेभिर्वावचोभिर्देवजु	४ २ २६	सूर्यदेवीमुपसरोचमानां	१ ८ ७
सुयुग्वहतिप्रतिवा	३ ४ ३	सुषुप्यांसकभवत्सदृच्छ	२ ३ ६	सनोमानेनाश्विनागुणानां	१ ८ १५	सूर्योनोदिवस्पातु	८ ८ १६
सुरथार्थातिथिगवे	६ ५ ४	सुषुप्वांसननिकृतेरुपस्थे	१ ८ १३	सयवसाङ्गवतीहिभयाः	२ ३ २१	सूर्योरादमयथासृज	६ ३ ५
सुखमेहिसुपेशसा	२ ५ १	सुषुमायातमाद्रिभिः	२ २ १	सूररुपाकेतन्वं	३ ५ १९	सृजतिरिदममोजसा	५ ८ १९
सुरुपकुनुमतये	१ १ ७	सुषोमैर्युणावति	५ ८ २३	सूरश्चक्रप्रवृहत्	२ १ १९	सृजःसिंधुरहिना	८ ६ ११
सुविज्ञानं चिकितुषेजनां	५ ७ ७	सुष्टुभोवांघृषण्वसू	४ ४ १५	सूरश्चिदाहरितोअस्य	८ ४ २४	सृजोमहीरिद्रया	२ ६ ३
सुवितस्वमनमहे	६ ८ ३१	सुष्ठुमारथःसुयमा	७ ८ २६	सूरश्चिद्रथंपरितक्मयायां	४ १ ३१	सृण्येवजुभरीतुर्फरीतू	८ ६ २
सुविद्वृतसुनिरजं	१ १ २०	सुध्वणासंइद्रस्तुमसि	८ ८ २६	सूरोनयसदृशतिरर्याः	४ ५ ३	सेदशिरशरस्यस्वन्या	५ १ २५
सुवीरस्तेजनिता	३ ५ २१	सुध्वणासोव्योद्रिभिः	७ ५ ३	सूर्यरश्मिहरिकेशः	८ ७ २७	सेदशिर्योवनुप्यतोनिपा	५ १ २५
सुवीररथिमाभर	४ ५ २६	सुसंकाशामातृष्टव	२ १ ६	सूर्यसेवद्रमयः	७ २ २२	सेदशेअस्तुसुभगः	३ ४ २४
सुवीरसोवयंधना	७ १ २२	सुसंदृक्तेखनीकप्रतीकिं	५ २ ४	सूर्यसेववक्षथोज्योतिरेषां	३ २३	सेदशोअस्तुमरुतःसन्ना	५ ४ ७

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सेष्टमवोयमवथ	३ ७ १०	सोअपद्वयपीतये	७ १ २५	सोमःपुनानोअव्यये	७ ५ २३	सोमोअसृग्माशवः	६ ८ १३
सेनेवसृष्टमदधा	१ ५ १०	सोअस्यवज्रोहरितः	८ ५ ५	सोमःप्रथमोविदिदे	८ ३ २७	सोमोअसृग्मिदवः	६ ७ ३८
सेमन्नकासमापृण	१ १ ३१	सोअस्यविशेमहिशम	७ ३ १४	सोमःसुतोधारयात्यः	७ ४ १९	सोमानंस्वरणं	१ १ ३४
सेमन्नस्तोसमागहि	३ ३ ३०	सोअगिरसामुचथा	२ ६ २५	सोमइद्रुस्तोअस्तु	६ ४ ५०	सोमोयूणाजननार्थीणां	८ ६
सेमावैतुवर्षट्कृति	५ २ १९	सोअगिरोअगिरस्तमो	१ ७ ८	सोमउपवाणःसोतृभिः	७ ५ १३	सोमोपूषणारजसोविमानं	८ ६
सेमामविट्टिप्रभृति	२ ७ १	सोचिबुभद्राक्षमती	७ ६ ९	सोमएकैभ्यःपवते	८ ८ १२	सोमोरुद्राधारयथामसु	५ १ १८
सेहानउग्रतनाअभिदुहः	६ ३ १९	सोचिबुवष्टिर्यथादेस्वा	७ ७ ९	सोमगीभिर्द्ववयं	१ ६ २१	सोमोरुद्रयुवमेतान्यस्यो	५ १ १८
सेनानीकैनसुविद्वो	२ ६ १	सोचिबुसव्यानयहुनः	८ १ ९	सोममन्यउपासदत्	४ ८ २३	सोमोरुद्राविद्वृतोविपूची	५ १ १८
सोअग्रदेजशुमेचमर्तः	४ ४ ३६	सोताहिसोममद्रिभिः	५ ७ १३	सोमोमिद्राबृहस्पती	३ ७ २५	सोमोसोनयेसुनास्तुसांश	२ ४ ६
सोअग्रएनानमसुसामि	५ ६ १६	सोदंचंसिधुमरिणान्	२ ६ १६	सोमयास्तमयोभुवः	१ ६ २०	सोमोःपवंतइदवः	७ ५ २
सोअशिर्योवसुर्गणे	३ ८ २३	सोमंगावोधेनवः	७ ४ १७	सोमराजन्मलयानःसु	६ ४ १२	सोमेनादित्याबलिनः	८ ३ २०
सोअग्रअह्नारिः	७ ३ २०	सोममन्यतेपपिबान्	८ ३ २०	सोमराधिनोहृदि	१ ६ २१	सोमोअर्षतिधर्णसिः	६ ८ १३
सोअद्रादाधध्वरः	६ १ ३०	सोमराजानमवसे	८ ७ २९	सोमस्यधारापवतेन	६ ३ ५	सोमोअस्मभ्यं	३ ४ ११
सोअग्रतीनिमनवे	२ ६ २३	सोमःपवतेजनिता	७ ४ ६	सोमस्यमातवसंवध्यशे	२ ८ १३	सोमोजिगातिगातुवित्	३ ४ ११
सोअभियोनयवसः	८ ५ १५	सोमःपुनानजमिणा	७ ५ १०	सोमस्यमित्रावृणा	६ ५ १७	सोमोददधुवाय	८ ३ २८
सोअण्वोननद्यः	१ ४ १९	सोमोःपुनानोअर्षति	६ ८ १	सोमस्यराजोवरुणस्य	८ ८ २५	सोमोदेवोनसूयः	७ १ ३२

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
सोमोधिनुसोमो	१ ६ २२	स्तीर्णैर्बहिर्षिसमिधा	४ ८ १६	स्तोगो नक्षामत्येति	७ ७ २८	स्त्रियः सती स्ता उमपुंसः	२ ३ १७
सोमो नैवधाकृत	१ ५ ९	स्तुतदंद्रोमधवा	३ ५ २४	स्तो नराय सारमेय	५ ४ २२	स्त्रियो हि दास आयुधानि	४ १ २७
सोमो मीढान्यवते	७ ५ १३	स्तुतश्च यास्वावधति	५ ७ २२	स्तोताय ते अनुव्रतः	६ १ १०	स्थिरं मनश्च कृपे जात ईदु	४ १ २६
सोमो राजा प्रथमो	८ ६ ७	स्तुता सोमो मस्तौ मृक्य	२ ४ ११	स्तोताय ते विचर्पणिः	६ १ ८	स्थिर हि जानमेषां	१ ३ १३
सोमो वधुर भवत्	८ ३ २१	स्तुप उवो मह क्रतु स्य गोपा	४ ८ ११	स्तोमै जुषेथा युवशेव क्रम्य	६ ३ १४	स्थिरावः संतुनेमयः	१ ३ १७
सोषाम विदुत्सखः	८ २ १८	स्तुपे जनै सुव्रतं नव्यसीभिः	४ ८ ५	स्तोमै तदंद्र विमदाः	७ ७ ९	स्थिरावः संत्वा युधापरा	१ ३ १८
स्वर्भीद्धां सधरुण प्रपाय	१ ८ २४	स्तुपे नरा दिवो अस्य	५ १ १	स्तोमै वो अघ रुद्राय	८ ४ २४	स्थिरो भिरैः पुरुषे जग्नो	२ ७ १७
स्तरि रत्नवर्तिसूत उख	५ ७ १	स्तुपे ययं पुरुष पंसं	८ ७ २	स्तोमा आसन्प्रतिधयः	८ ३ २१	स्थिरै रगावो भवतां	३ ३ २२
स्तरि रथं सूत सद्यो	७ ७ २८	स्तुहि भोजान्तु वतो अस्य	४ ३ १३	स्तोमा सस्वा गौरि वी ते रव	१ १ २५	स्थिरावः संत्वा युधापरा	३ ६ ५
स्त्वानु तदंद्र पर्व्या	२ ६ ४	स्तुहि श्रुतं गतं स द्युवानं	२ ७ १८	स्तोमै न हि दि वि दे वासः	८ ४ ११	स्पर्धते वा उदे व हूये अत्र	५ ७ ३३
स्तविष्यामि त्वामहं	१ ३ २८	स्तुहि श्रुतं विपुश्चितं	६ १ ८	स्तोत्रा मि द्रा मगा यत	६ ३ ४६	स्पर्हाय स्य श्रियो ह्यशे	५ २ १८
स्तीर्णैर्बहिर्षे नो याहि	२ १ २४	स्तुहि स्तुही देते वा ते	५ ७ १५	स्तोत्रा मि द्रो म रुद्राणः	४ ८ १६	स्मर्तु रधि न आ ग हि	६ ३ १२
स्तीर्णैर्बहिः सुत ईद्र सो	३ २ १८	स्तुही द्रव्यश्च त्	६ २ १९	स्तोत्रा धानां पते	१ २ २८	स्मद भी य क शो व ता	६ २ २५
स्तीर्णा अंस्य सह तो विश्व	२ ८ १४	स्तुणानां स प्त संचो	२ २ १०	स्तोत्रे रथे हरि रपा	७ ४ १२	स्मदे तया यु क्री ला	६ २ २९
स्तीर्णैर्बहिर्षिसमिधा	३ ५ ४	स्तुणी तर्ब हरि नुपक्	१ १ २४	स्त्रियं दृष्ट्वा य कि त् व	७ ८ ५	स्माम ते तदं द्रे य तं	२ ६ ५

मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः	मंत्रः	अष्ट, अ, वर्गः
सामवोमनवोदेववीतये	८ २ १४	स्वयंकाविध्वर्तरि	७ १ ४	स्वस्त्येवाजिभिश्चप्रणेतः	३ २ ४	स्वादुःपवस्वदिव्यायु	७ ३ १०
स्यूर्मनावाचउदियत्तिव	१ ८ ४	स्वयंचित्समन्यतेदक्षुरि	५ ७ ३२	स्वस्त्येवायुमुपव्रवामहे	४ ३ ७	स्वादोपितोमघोपितो	२ ५ ६
स्योनापृथिविमव	१ २ ६	स्वयदविध्वेतविपीयथा	४ ३ १७	स्वस्तिदाविशस्पतिः	८ ८ १०	स्वादोरमश्चिवयसःसुमे	६ ४ ११
सक्रेद्रप्सयधमतः	७ २ २९	स्वययजस्वद्विचिदेव	७ ६ २	स्वस्तिनइदोवृद्धश्रवाः	१ ६ १६	स्वादोरित्याविषवतो	१ ६ ६
सुर्वेवयस्यहरिणी	८ ५ ६	स्वयुरिद्रस्वराजसि	३ ३ ९	स्वस्तिनःपृथ्यामुधन्वसु	८ २ ५	स्वाध्यादिवआसस	१ ५ १८
सआदमेमुदुघायसधेनुः	२ ७ २३	स्वर्तित्वासुतेनरः	६ ३ ७	स्वस्तिनोदिवोअग्ने	७ ७ ६	स्वाध्याविदुरेदिवयतां	५ २ १
सआयस्तुभ्यदमआ	१ ५ १६	स्वजितमहिमंदानं	८ ८ २५	स्वस्तिनोमीतामश्चि	४ ३ ७	स्वायुधस्यतसतः	६ ८ २१
स्वग्नयोवोअग्निभिः	६ १ ३०	स्वर्जोषभरआप्रस्य	२ १ २१	स्वस्तिपंथांमनुचरेम	४ ३ ७	स्वायंयंस्ववससुनीथं	८ १ ३
स्वग्नयोहिवायं	१ २ २१	स्वर्णरमंतरिक्षाणि	८ २ ९	स्वस्तिभिन्नावरुणा	४ ३ ७	स्वायुधपवतेदेवः	७ ३ २२
स्वदस्वहव्यासमिषो	३ ३ २७	स्वर्णवस्तोरुपसामरो	५ २ १३	स्वस्तिरिद्धिप्रथेअष्टा	८ ५ ५	स्वायुधसोतृभिः	७ ४ ९
स्वधामनुश्रियंनरः	६ १ ३७	स्वर्मानोरघयद्विद्रमायाः	४ २ १२	स्वस्वायुधयसेकृणु	२ ५ २६	स्वायुधासङ्गमिणःसुनि	५ ४ २४
स्वध्वराकरतिजातेवदा	५ २ २३	स्वर्गधेद्विसुहृता	३ ५ १७	स्वादवःसोमाआयाहि	५ ७ २२	स्वादुदेवस्यासृतं	७ ६ ११
स्वध्वरासोमधुमतेअस	३ ७ २१	स्वष्टजंहित्वामहामद	७ ८ १४	स्वादिष्ट्यामदिष्ट्या	६ ७ १६	स्वाहाकृतस्यवृपतं	६ ३ १७
स्वतानयस्यमामासः	७ ५ ३१	स्वदवीयशसायातमर्वाक्	५ ५ १६	स्वादुषसदःपितरोवयो	५ १ २०	स्वाहाकृतात्यागह्युप	२ २ ११
स्वतोमवोमवाज्रेजयद्वृषा	४ ४ ३३	स्वश्वासिधुःसुरथा	८ ३ ७	स्वादुष्किलायमधुमाजता	४ ७ ३०	स्वाहाग्नयेवरुणाय	३ ८ २१
स्वमेनाभ्युचसुरि	२ ६ २६	स्वस्तस्वस्तज्यायस्यै	२ २ १	स्वादुष्टशस्तसुदे	६ १ २३	स्वाहायंजंकृणोतेन	१ १ २५

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
स्विध्माय ह न धि ति र पु स्या	१ ८ २५	हृये जाये मन सतिष्ठो	८ ५ १	हृयं शंसत्य तै च षणी सह	६ २ २	हस्ते वै शक्ति मा भि स द्दी नः	८ ५
हंता व न्ना मि द्रः शु वानः	५ ३ १	हृये देवा यय मि दा पय	२ ७ ११	हव षण्ण म सु रो न क्ष त्वां	८ ३ ५	हारि द्र वे प त शो व ने दु प	६ ३ १५
हंता व न्नां द क्षि णे न	५ ७ २३	हृये न रो म रु तो मू ल तानः	४ ३ २२	हव त इ द्र म हि मा	५ ३ १२	हि तो न स सि र्भ मि	७ २ २४
हंता हृ पृ थि वी मि मां	८ ६ २७	हृये न रो म रु तो मू ल तानः	४ ३ २३	हव तै ज्वा ह व्द्यं वि वा चि	५ ३ १४	हि नो तानो अध्व रं	७ २ ६
हं तो नु कि मा स से	६ ५ ३६	हृये न वि द्वा अ यु जि स्व यं धु	४ २ २८	ह वि ह वि ष्मो म हि	७ ३ ८	हि चं ति सु सु त्र यः	७ २ १
हं सां शु चि प द्म सु	३ ७ १४	हर यो धु म के त वः	६ ३ २९	ह वि षा जा रो अ पां	१ ३ ३३	हि चं ति सु सु त्र यः	७ २ १४
हं सा इ व कृ ण थु	३ ३ २०	हरिं सृ ज त्वा रु षो	७ २ २७	ह वि ष्कृ ण ध्वा मा ग म त्	६ ५ १४	हि च्वा ना सो र था इ व	७ ३ ४
हं सा इ व श्रे णि शो	३ १ ४	हरिं हि यो नि मि ये स म स्त्वं	५ ५ ५	ह वि षां त म ज रं स र्व वि दि	८ ४ १०	हि च्वा नो वा च मि ष्य ति	७ १ ३७
हं सा वि व प त थो अ ध्वा गा	६ ३ १५	हरिः सृ जा न पृ थ्वा	७ ४ ५	ह वी म मि ह व ते यो ह वि मि	२ ७ १६	हि च्वा नो हे तृ मि र्थ तः	७ १ २१
हं सा सो ये वां म धु	३ ७ २१	हरि त्वा व च सा सू र्य स्य	८ ६ १२	ह वै त्वा सू र उ दि ते	६ १ ९	हि मे नां ध्रिं द्रं स म वा रे थं	८ ४९
हं सै रि व स खि मि वा व द्	८ २ १५	हरिं द्र म शा रु हिं क श जा य	५ ६ ५	ह व्य वा ल मि र ज रः	३ ८ १८	हि मे व णां सु पि ता व ना नि	८ २ १८
ह त व न्नां सु दा न वः	१ १ २	हरी नु क र थ इ द्र स्य	२ ६ २१	ह स्का रा द्वि द्यु त स र्थ तो	१ १ २	हि र ण्य क र्ण म णि ग्री वं	२ १ ३
ह तं च न्न न्य त तं च	६ ३ १५	हरी नु तं इ द्र वा ज यं ता	२ ६ ३	ह स्तं च्यु ते मि रा द्वि मिः	६ ७ ३६	हि र ण्य के शो र जं सो	१ ५ २७
ह तो व न्ना ण या यी	४ ८ २८	हरी न्वं स्य वा नं	७ ७ ९	ह स्तो भ्यां द श शा खा भ्यां	८ ७ २५	हि र ण्य ग र्भः स म व र्ता त्रां	८ ७ ३
ह वा य दे वा अ सु रा न्य दा य	८ १५	हरी य स्य सु यु जा वि व ता वेः	५ ५ २६	ह स्ते द्वा नो न म्णा	१ ५ ११	हि र ण्य त्व ड् म धु व णां घ त	४ ४ १८
ह ना मि नां इ ति व ष्ठा य द्म	२ ३ ४	हृयं न्य प स म च यः	३ ३ ८	ह स्ते नै व ग्रा ह्य आ धि र स्याः	८ ६ ७	हि र ण्य दं तुं शु चि व णं	३ ८ १४

मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः	मंत्रः	अष्ट. अ. वर्गः
हिरण्यनिर्णिगयोऽस्य	४ ३ ३१	हिरण्यरूपः स हिरण्यसं	२ ७ २३	हृणीयमानोऽपहि	३ ८ १५	होतांगचित्रयं	७ ५ २९
हिरण्यपाणिमतये	१ २ ४	हिरण्यश्रुगोयोऽस्य पादा	२ ३ १२	हस्तुपीतासौ ध्यते	५ ७ १९	होतांस्त्वष्टुणीमेहे	४ १ १२
हिरण्यपाणिः सविता	१ ३ ७	हिरण्यस्तूपः सवितरथा	८ ८ ७	हृदतष्टेपमनसोजेवपु	८ २ २४	होतारविश्वेदेसं	१ ३ २९
हिरण्यपाणिः सविता	३ ३ २६	हिरण्यहस्तमथिनारणा	१ ८ १७	हृदिष्टुशस्तआसते	७ ७ २१	होतांससजुहोऽश्रजिष्टं	१ ४ २४
हिरण्ययैऽरणीयं	८ ८ ४२	हिरण्यहस्तोऽसुरः	१ १ ३	हेतिः पक्षिणी न दमात्य	८ ८ २३	होत्राद्वहं वरुणविश्वदायु	८ १ १०
हिरण्ययैऽवारीभिः	५ ८ ६	हिङ्मृग्वतीवसुपत्नी	२ ३ १९	होताजनिष्टचेतनः	२ ५ २६	हृदं न हित्वान्येषत्यमयः	१ ४ १३
हिरण्ययेन पुरुषम्	३ ७ २०	हवेवः सुद्योत्मानं	२ ५ २४	होता देवोऽमरसः	३ १ २९	हृदा इव कुक्षयः सोमधानां	२ २०
हिरण्ययेन रथेन	५ ८ ७	हवेवः सुनुसहसो	४ ५ ७	होता ध्युरावेया अग्निमि	२ ३ ७	ह्वयामसिखेद्रया	४ ७ १३
हिरण्ययैभिः पविभिः	१ ५ ८	हवेवातस्त्रनक्रवि	६ ७ ९	होतानिषतो मनो	१ ५ १२	ह्वयामि देवा अयतिः	५ ३ २५
हिरण्यरूपमुषसोऽव्युष्टो	४ ३ ३१	हवेवो देवीमदिति	४ ८ ८	होता यक्षहृन्निनो	२ २ ४	ह्वयाम्यग्निमंस्त्रस्तये	१ ३ ६

इति शाकलसंहिता मंत्रकोशः संपूर्णः ।

॥ प्रशस्तिः ॥

जंभ्वतगतदक्षिणपथगतगोदावरीदक्षिणेसह्याब्धितटांतरालविलसत्क्षेत्रेनुभोगिव । यापूतत्राफिरगमूपकलितागोमांतकाख्यापु
रांखट्टुःसर्जनचतुरीप्रथयतीवर्वतिसर्वोपरि ॥ १ ॥ ग्रामोस्तित्रमुहान्कमलनिवासोयंपण्डणेइतिजनाःसमुद्राहरति । योभक्तहेतुपरिपूर
कदेवसंधैःश्रीमद्भिरधिजनहृच्छयदैश्चजुष्टः ॥ २ ॥ यस्यांतरेभगवतीप्रमुखाहिदेव्यःसूर्जस्वल्गरवळनाथमुखाश्चदेवाः । छायाश्रितास्विल
मनोरथपूरणेनकल्पद्रुमाइवलसंत्यनिशंप्रसन्नाः ॥ ३ ॥ तत्पश्चिमेपरिसरेपणशीतिवाट्यांजातायेदकनिलयाःपणशीकराख्याः । आसांश्च
राद्रवळनाथपदारविदसेवैकतानमनसोऽमलकीर्तिभाजः ॥ ४ ॥ तेज्वन्येष्टकरणेनमुशीलविद्यासंपद्भरेणविमलाचरणेनशश्वत् । श्रीशप्र
सादसमवाप्ततपःश्रुताब्धिगुवादरेणतिलकोऽजनिल्हृदमणार्यः ॥ ५ ॥ भार्यापितृनिजमनोनुगुणैवसाध्वीभामेवकृष्णमवृणोदथसत्यभाम्ना ।
दांपत्यकंजुष्टुःसुतपुत्रिप्रौत्रैर्धमेणतौचिरमद्रसुखौप्रपंचे ॥ ६ ॥ तद्वर्णमैजुषपणशीकरवासुदेवशर्माजनिष्टचरमःसुरविप्रभक्तः । ग्रंथसम
स्तुष्टतशाकिलसंहिताख्यपारायणाध्ययनहोमविधानपूर्ण ॥ ७ ॥ तमांचकन्निर्णयसागरेशःश्रेष्ठितुकारामचतुर्धराख्यः (जौधरीत्युपनाम) ।

